

မိဘင်္ဂမူလေဋိကာနိဿယ

ဂန္ထာရန္တ အဖွင့်

☞ စတုသစ္စဒသောတိ၊ စတုသစ္စဒသော ဟူသည်ကား။ သမာဟဋ္ဌာနိ၊ စိတ်ဖြင့် ပေါင်း၍ ဆောင်ယူအပ်ကုန်သော။ [သစ္စာ ၄-ပါးကို တခုတည်းဖြစ်အောင် စိတ်ဖြင့်ပေါင်း၍ ဆောင်ယူအပ်ကုန်သော။] စတ္တာရိ၊ ၄-ပါးကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ သစ္စာတို့တည်း။ စတုသစ္စံ၊ ၄-ပါးသောသစ္စာ။ (ယော သတ္တာ၊ အကြင်မြတ်စွာ ဘုရားသည်။) စတုသစ္စံ၊ ၄-ပါးသောသစ္စာကို။ ပဿိ၊ သိမြင်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ၄-ပါးသောသစ္စာကို သိမြင်တော်မူပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သော သတ္တာ၊ သည်။) စတုသစ္စဒသော၊ စတုသစ္စဒသမည်တော်မူ၏။

သာဝကာနံ၊ သာဝကတို့၏၎င်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဉ္စ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ ၎င်း။ စတုသစ္စဒဿနဘာဝေ၊ ၄-ပါးသောသစ္စာကို သိမြင်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ် သည်။ သတိပီ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ဘဂဝတော၊ ၏။ စတုသစ္စဒဿနဿ၊ ၄-ပါး သော သစ္စာကို သိမြင်တော်မူခြင်း၏။ အနညပုဗ္ဗကတ္တာ၊ အခြားသူ ဟူသော

စတုသစ္စံ။ ။သမာဟဋ္ဌာနိဖြင့် သမာဟာရဒီဂုသမာသ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏။ သမာဟာရဒီဂုဖြစ်လျှင် နပုံလိနံ၊ ကေဝုန်ဖြစ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားပြီးပင်တည်း။ သို့သော် ပဉ္စပူလိ(ပဉ္စမူလိ)စသော ပုဒ်တို့၌ သမာဟာရဒီဂုဖြစ်လျက် ဣတ္ထိဇောတက ဤ-ပစ္စည်း သက်၍ ဣတ္ထိလိနံရှိသေး၏။ ဤ စတုသစ္စံ၌ကား စတုပတ္တံ စသည်ကဲ့သို့ ပတ္တာဒိဂိုဏ်းတွင် သွင်း၍ နပုံလိနံသာရှိရ၏။ ဤ အဓိပ္ပါယ်များကို မောဂ္ဂလ္လာန် သမာသကတ္ထ (၂၁) သုတ် ဆရာတော်၏နိဿယ၌၎င်း၊ ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ဒီဂုဏေကတ္တံ သုတ်အဖွင့်၌၎င်း မရဋီကာ မှားယွင်းပုံနှင့်တကွ ပြထားပြီ။

သတိပီ။ပေ။ဒဿနဘာဝေ။ ။သတိပီသည် လက္ခဏာအနက်နှင့် အရူပီအနက်ကို ဟောသော လက္ခဏာရုဗျတ္တ နိပါတ်ပုဒ် ၂-ခု အပေါင်းတည်း။ ထိုသို့ လက္ခဏာအရူပီ တွေ့သမျှဝယ် စောဒနာဘောဂနှင့်တကွ စောဒနာဝါကျ ထုတ်နိုင်သောကြောင့် အနု-ဋီကာ၌ “ကသ္မာ။ပေ။သတိပီသာဝကာနန္တိ အာဒိ”ဟု စောဒနာဝါကျကို ထုတ်ပြသည်။ [စတုသစ္စဿ+ဒဿနံ စတုသစ္စဒဿနံ၊ စတုသစ္စဒဿနံ ယေသန္တိ စတုသစ္စဒဿနာ၊ စတုသစ္စဒဿနာနံ+ဘာဝေါ စတုသစ္စဒဿနဘာဝေါ။]

အနညပုဗ္ဗကတ္တာ။ပေ။ဒဿနဿ။ ။အညော+ပုဗ္ဗော အညပုဗ္ဗော၊ နတ္ထိ+အည-ပုဗ္ဗော ယဿာတိ အနညပုဗ္ဗကော၊ အနညပုဗ္ဗကဿ+ဘာဝေါ အနညပုဗ္ဗကတ္တံ၊ မူလ ဋီကာဆရာသည် ဣတိတို့၏ သမ္ပန်ကို များသောအားဖြင့် နောက်၌ ထားလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ဘဂဝတော စတုသစ္စဒဿနဿ”ဟု ဣသမ္ပန်ကို နောက်၌ထားသည်။

ရှေ့သွားရှိတော် မမူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တတ္ထ၊ ထို ၄-ပါးသောသစ္စာကို သိမြင်တော်မူခြင်း၌။ သဗ္ဗညုတဘယ၊ သဗ္ဗညု၏အဖြစ်သို့။ (ပတ္တိတောစ၊ ရောက်တော်မူခြင်းကြောင့်၎င်း။) ဒသဗလေသု၊ ဒသဗလညာဏ်တော်တို့၌။ (တနည်း) ဖလေသု၊ အကျိုးသစ္စာကိုသိမြင်ခြင်းတို့၌။ ဝသိဘံဝသ၊ စွမ်းရည်သတ္တိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တိတောစ၊ ၎င်း။ ပရသန္တာနေသု၊ မြတ်စွာဘုရားမှ တပါးသော ဝိနောယတို့၏သန္တာန်တို့၌။ ပသာရိတဘာဝေန၊ ဖြန့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြန့်အပ်သည့်အတွက်။ သုပါကဋ္ဌတ္တာစ၊ အလွန်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်သာ။ ဝိသေသေန၊ သာဝက၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်။ စတုသစ္စဒသောတံ၊ စတုသစ္စဒသောဟူ၍။ ထောမနံ၊ ချီးမွမ်းခြင်းကို။ အရဟတံ၊ ထိုက်တော်မူ၏။ ဣတံ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

(ယော သတ္ထာ၊ သည်။) နံာထတိ၊ တောင့်တတော်မူတတ်၏။ ဝါ၊ လောင်ကျွမ်းစေတော်မူတတ်၏။ ဝါ၊ တောင်းပန်တော်မူတတ်၏။ ဝါ၊ အစိုးရတော်မူတတ်၏။ ဣတံ၊ ဤ ဝစနတ္ထကြောင့်။ (သော သတ္ထာ၊ သည်။) နာထော၊ နာထ

ဆက်ဦးအံ့ - ဤ “အနညပုဗ္ဗကတ္တာ”ဟူသော ဟိတ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ စတုသစ္စဒဿနအတွက် သာဝကတို့မှ ထူးခြားပုံကိုပြ၏။ မှန်၏-မြတ်စွာဘုရား၏ စတုသစ္စကို မြင်တော်မူရာ၌ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ရှေးဦးစွာမြင်သော ဆရာ မရှိ၊ သာဝက တို့ကား မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူပြီးမှ စတုသစ္စကို မြင်ရသည့်အတွက် အညပုဗ္ဗကရှိသည်။

တတ္ထ စ။ပေ။ပတ္တိတော။ ။အနညပုဗ္ဗကတ္တာဟိတ်ဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မှ ထူးခြားပုံကို မပြနိုင်သေးသောကြောင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မှ ထူးခြားပုံကို ပြလိုသည့်အတွက် “တတ္ထ စ။ပေ။ပတ္တိတော”ဟု မိန့်သည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် စတုသစ္စကို မြင်ရာ၌ အလုံးစုံအကုန်အစင် မြင်နိုင်သော သဗ္ဗညု-မဟုတ်ကြ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏မြင်ပုံကား သဗ္ဗညုအဖြစ်ဖြင့် မြင်တော်မူ၏။ အလိုရှိတိုင်းမြင်နိုင်သောကြောင့် ဝသိဘောသို့လည်း ရောက်တော်မူသည်။

မူကဲ့။ ။စာအုပ်တို့၌ “ဒသဗလေသု စ”ဟု တွေ့ရ၏။ ဒသဗလညာဏ်ဆယ်ပါးတွင် သစ္စာလေးပါးနှင့် တိုက်ရိုက်ဆိုင်သော သီးခြားညာဏ် မရှိပါ။ ဌာနာဌာနညာဏ်လည်း အကြောင်းအမျှားနှင့်ဆိုင်သော ညာဏ်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဒသဗလေသု စ”ဟူသော ပါဠိသည် အတ္ထယုတ္တိ မရှိ၊ ဒသဗလပုဒ်လည်း ဒိဂုသမာသိဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝစ်လည်း မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓယုတ္တိလည်း မရှိ၊ “ဖလေသု”ဟု ရှိသောပါဠိကား အကျိုးသစ္စာ ၂-ပါး၌ အလိုရှိတိုင်း အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် “အတ္ထယုတ္တိ သဒ္ဓယုတ္တိ ရှိ၏”ဟု ထင်ပါသည်။ အကြောင်းသစ္စာ ၂-ပါးတွင် တဏှာဟူသော သမုဒယသစ္စာ၌ ဝသိဘော မလို၊ မဂ္ဂသစ္စာလည်း ထပ်၍ မဖြစ်သောကြောင့် ဝသိဘော မလိုပါ။

ပရသန္တာနေသု။ပေ။သုပါကဋ္ဌတ္တာ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စတုသစ္စဒဿနညာဏ်တော်သည် ဓမ္မစကြာတရား ဟောတော်မူတုန်းကပင် ဝိနောယတို့သန္တာန်၌ ဖြန့်လိုက်သောကြောင့် တဆဲရှစ်ကုဋေ ဝိနောယတို့လည်း စတုသစ္စဒဿနဖြစ်ရကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စတုသစ္စဒဿနသည် ကမ္ဘာလောက၌ အလွန်ထင်ရှားတော်မူခဲ့လေပြီ။

မည်တော်မူ၏။ ဝိနေယာနံ(ဝေနေယျာနံ)၊ ဆုံးမထိုက်သူ နတ် လူ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ တို့၏။ ဟိတသုခံ၊ စီးပွားချမ်းသာကို။ အာသိသတိ ပစ္ဆေတိ၊ တောင့်တတော် မူတတ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ပရသန္တာနဂတံ၊ မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသော သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော။ ကိလေသဗျသနံ၊ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီး တတ်သော ကိလေသာကို။ ဥပတာပေတိ၊ လောင်ကျွမ်းစေတော်မူတတ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ သာဓု၊ ငါဘုရား တောင်းပန်တော်မူ၏။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ဝါ၊ ရဟန်းဆိုတာ။ ကာလေန ကာလံ၊ အခါတိုင်း အခါတိုင်း၌။ ဝါ၊ မကြာမကြာ။ [ကာလေန ကာလန္တိ ကာလေ ကာလေ။—သီလက္ခန္ဓ်အဋ္ဌကထာ သာမညဗလသုတ် ဒုတိယဇ္ဈာနကထာ အဖွင့်။] အတ္တသမ္ပတ္တိံ၊ မိမိ၏ သီလ စသော ပြည့်စုံပုံကို။ ပစ္စဝေက္ခိတာ၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်လေ့ ရှိသည်။ (ဟောတိ၊ ဖြစ်ရ၏။) ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ [အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကနိပါတ် ပဌမပဏ္ဏာသက ၇-သုတ်၌ လာသော ကြွင်းသော ပါဠိရပ်ကို အာဒိဖြင့် ယူပါ။] တံတံ ဟိတပဋိပတ္တိံ၊ ထိုထို အစီးအပွားကို ကျင့်ခြင်းကို။ ယာစတိ၊ တောင်းပန် တော်မူတတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ ပရမေန၊ လွန်မြတ်သော။ စိတ္တိယရိယေန၊ စိတ်၌ အစိုးရသူ၏အဖြစ်နှင့်။ သမန္တာဂတော၊ ပြည့်စုံတော်

ဝိနေယာနံပေပစ္ဆေတိ။ ။ “နာထ—ယာစနောပတာပိဿရိယာသိသာသု” ဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ရှိသောကြောင့် နာထ-ဓာတ်၏ “အာသိသ” အနက်ကို ဖွင့်သည်။ နောက်နောက်ဝါကျတို့၌လည်း ဥပတာပအနက်၊ ယာစနအနက်၊ ဣဿရိယအနက် ဖွင့်ပုံကို သိပါ။ [ဝိနေတဗ္ဗာတိ ဝိနေယာ၊ ဝိပုဗ္ဗ + နိ-ဓာတ်၊ ဣ-ပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိနေယာ”ဟု သာ ရှိသင့်၏။ ယခု စာအုပ်တို့ဝယ် ဝိဉ္စိ ဝုဉ္စိ၊ ယဉ္စိ ခွေတော်လာ၍ “ဝေနေယျာ”ဟု ခွေရသည်။] ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကိုယ်တော်မြတ်အတွက် ဟိတသုခ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကြီးကျယ်သော မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ဝိနေယတို့၏ ဟိတ သုခကိုသာ တောင့်တတော်မူသည်။

ပရမေနပေပစ္စတိ။ ။ ဤဝါကျ၌ အနုဋီကာဝယ် ၂-နည်း ယောဇနာထား၏။ ပဌမနည်း၌ “သမန္တာဂတော ဘဂဝါ နာထောတိ ဝုစ္စတိ” ဟု၎င်း၊ “သဗ္ဗသတ္တေပေ။ ဘဂဝါ နာထောတိ ဝုစ္စတိ” ဟု၎င်း ၂-ဝါကျခွဲ၍ အနက်ပေးရ၏။ နိဿယ၌ ဤနည်း ကိုသာ ပေးထားသည်။ ဒုတိယနည်း၌ “သမန္တာဂတော သဗ္ဗသတ္တေ ဂုဏေဟိ ဤသတိ” စသည်ဖြင့် တဝါကျတည်း အနက်ပေးရသည်။

စိတ္တိယရိယေန။ ။ [စိတ္တိယရိယေနာတိ အရိယံဗ္ဗိအာဒိနာ စိတ္တေ ဝသီဘာဝေန။—အနုဋီကာ။] ဤဋီကာအရ စိတ္တိယရိယဟူသည် အရိယံဗ္ဗိစသော ဣဒ္ဓိတည်း၊ ဣဒ္ဓာရုံ ကို အနိဋ္ဌဟု ရှုနိုင်ခြင်း၊ အနိဋ္ဌာရုံကို ဣဒ္ဓဟု ရှုနိုင်ခြင်းစသည်ကို အရိယာဖြစ်တော်မူသော ရဟန္တာတို့၏ တန်ခိုးဟု ခေါ်သည်။ အာဒိဖြင့် စိတ်၏ အစွမ်းသတ္တိဖြစ်သော ဝသီဘော် အားလုံးကို ယူပါ။ [ဣဿရဿ + ဘာဝေါ ဣဿရိယံ၊ စိတ္တေ + ဣဿရိယံ စိတ္တိယ-ရိယံ။]

မူသော။ ဘဂဝါ၊ ကိ။ နာထောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။ ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗသတ္တေ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို။ ဂုဏေဟိ၊ သီလစသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်။ ဤသတိ၊ အစိုးရတော်မူနိုင်၏။ အဘိဘဝတိ၊ လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပရမိဿရော၊ အလွန်မြတ်သော အစိုးရဖြစ်တော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ ကိ။ နာထောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။

သဒ္ဓမ္မေ ဂါရဝံ ကတွာ ကရိဿာမိတိ၊ ဟူ၍။ (ဝတွာ ဌိစပ်)။ သောတဗ္ဗဘာဝေ၊ ဤအဋ္ဌကထာ၏နာယူထိုက်သည်၏အဖြစ်၌။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ ဝတွာ၊ ဆိုပြီး၍။ ပုန၊ တဖန်။ သဝနေ၊ ဤအဋ္ဌကထာကိုနာယူခြင်း၌။ နိယောဇေန္တော၊ တိုက်တွန်းလိုသည်။ (ဟုတွာ)။ တံ သုဏာထ သမာဟိတာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော၊ အဋ္ဌကထာကျဉ်းကို ပြုစီရင်သော အရှင်ဗုဒ္ဓစောသသည်။) အာဟ၊ ဆိုပြီ။ ဝါ၊ တနည်း။ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနယံ ဝိဂါဟိတွာ ကရိဿာမိတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ (ဝတွာ ဌိစပ်။) သက္ကစ္စသဝနေ၊ ကောင်းစွာပြု၍

ဂုဏေဟိ ဤသတိ။ ။ ပရမုက္ကံသဂတေဟိ (အလွန် မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော) အတ္တနော သီလာဒိဂုဏေဟိ ဓမ္မေန ဣဿရိယံ ဝတ္တေတိတိ အတ္ထော၊ ဤ၌ “ဣဿရိယံ ဝတ္တေတိ၊ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်” ဟူသော အနက်သည် အဓိပ္ပါယ်တူတည်း။ “ဤသတိ၊ အစိုးရ၏” ဟူသော ပေးပါ။ ထိုသို့ အစိုးရလျှင် သတ္တဝါတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့် “အဘိဘဝတိ” ဟု အဓိပ္ပါယ်တူဖွင့်သည်။ ထိုသို့ အစိုးရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို “သဗ္ဗဘိဘူ” ဟု ခေါ်၏။ [သဒေဝကေ တိက္ကမေ လောကေ။ ပေ။ အဘိဘူ အနဘိဘူတော၊ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် စတုက္ကနိပါတ် ပဌမ ပံ၊ ၃-ဝဂ်၊ ၃-သုတ်။]

နာထောတိ ဝုစ္စတိ။ ။ နာထ သဒ္ဓါသည် ဣဿရအနက်ကို ဟောသောကြောင့် လောက၌ အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရ ဟူသမျှကို နာထသဒ္ဓါက ဟောနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ အလွန်အကဲ အစိုးရသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုသာ အတိသယနည်းအားဖြင့် နာထသဒ္ဓါက ဟောကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “နာထောတိ ဝုစ္စတိ” ဟု ဝုစ္စတိသဒ္ဓါဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။ [“ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ၊ နာမံ ပရိယာယ၊ ရှိလကမ္မ ဥပစာ” နှင့်အညီ အပေါင်း၏ အမည်ကို အစိတ်၌ တင်စားထားသော ကေဒေသျူပစာတည်း။]

သဒ္ဓမ္မေပေ။ အာဟ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “သဒ္ဓမ္မေ ပေ။ ကရိဿာမိ” သည် ဤအဋ္ဌကထာ၏ နာယူထိုက်သည်၏ အဖြစ်၌ အကြောင်းပြစကားတည်း။ “သဒ္ဓမ္မဖြစ်သော ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ အလေးဂရုပြု၍ စီရင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာကို နာယူထိုက်ပါသည်” ဟုလို၊ ဤသို့ အကြောင်းပြပြီး၍ “တံ သုဏာထ သမာဟိတာ” ဟု တိုက်တွန်းသောစကားကို မိန့်သည်။

ပေါရာဏ။ ပေ။ သုဏာထာတိ။ ။ ဤနည်း၌ကား “မိမိ၏ အတ္တနောမတိဖြင့် စီရင်မည် မဟုတ်ပါ။ အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မထေရ်မြတ်တို့မှ ဆင်းသက်၍ လာသော ပေါရာဏဋ္ဌကထာနည်းကိုမှီး၍ စီရင်ပါမည်” ဟု ဆိုသဖြင့် ဤအဋ္ဌကထာ၏

နာယုခြင်း၌။ ဝါ၊ ရှိသေစွာ နာယုခြင်း၌။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ ဝံတွာစ၊ ဆိုပြီး၍လည်း။ တတ္ထ၊ ထိုရှိသေသေ နာယုခြင်း၌။ နိယောဇေန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) သဒ္ဓမ္မေ ဂါရဝံ ကတွာ တံ သုဏာထာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော၊ သည်။) အာဟ၊ ဆိုပြီ။

[အခြားသော ချီးမွမ်းကြောင်းဂုဏ်ကို မဆိုဘဲ စတုသစ္စဒသော စသော ဂုဏ်ကိုသာ ဆိုရခြင်း၏အကြောင်းကိုပြလိုသောကြောင့် “ဇ္ဈေ” စသည်ကို မိန့်သည်။] စ၊ ဆက်။ ဇ္ဈေ၊ ဤ စတုသစ္စဒသော အစရှိသော ဂါထာ၌။ စတုသစ္စဒသောတံ ဝစနံ၊ စတုသစ္စဒသော ဟူသော စကားသည်။ စတုပ္ပဘေဒါယ၊ ၄-ပါး အပြားရှိသော။ ဒေသနာယ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဒေသနာတော်ကို။ (ထောမနံ ဌစပ်။) သမာနဂဏန ဒဿန ဂုဏေန၊ တူမျှသော ၄-ဂဏန်းကိုပြသော ဂုဏ်ဖြင့်။ ထောမနမေဝ၊ ချီးမွမ်းကြောင်းစကားသာတည်း။ [“ဂဏန်းတူဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းလိုခြင်းမှ တပါး အခြားအဓိပ္ပါယ် မရှိပါ” ဟု ဝေသဒ္ဓါဖြင့် ကန့်သတ်သည်။] အဋ္ဌာရသဟိ ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ ဥပေတောတိ စ (ဝစနံ)၊ ဟူသော စကားသည်လည်း။ အဋ္ဌာရသပ္ပဘေဒါယ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသော။ ဒေသနာယ၊ ဝိဘင်း ဒေသနာတော်ကို။ သမာန ဂဏန ဂုဏေဟိ၊ တူမျှသော ၁၈-ဂဏန်းရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်။ ထောမနမေဝ၊ တည်း။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝါ၊ တနည်း။ ယထာဝုတ္တေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ (အနညပုဗ္ဗကတ္တာ၊ တတ္ထ စ၊ သဗ္ဗညုတဿ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော။) နိရတိသယေန (နိ+အတိသယေန)၊ မိမိထက် အလွန်အကဲမရှိသော။ စတုသစ္စ ဒဿနေန၊ ၄-ပါးသောသစ္စာကိုမြင်တော်မူခြင်းကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ စတုဓာ၊ အားဖြင့်။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်ကို။ ဒေသေတုံ၊ ငှါ။ သမဇ္ဈော၊ စွမ်းနိုင်သည်။ အဟောသိ၊ ပြီ။ အဋ္ဌာရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မ သမန္နာဂမေန၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးသော မြတ်စွာ

လေးလေးစားစား နာယုထိုက်သော အဋ္ဌကထာဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏။ ဤသို့ ပြပြီး၍ ထိုလေးလေးစားစား နာယုခြင်း၌ ထိုက်တွန်းလိုခြင်းကြောင့် “သဒ္ဓမ္မေ ဂါရဝံ ကတွာ တံ သုဏာထ”ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမနည်း၌ “သဒ္ဓမ္မေ ဂါရဝံ ကတွာ”ကို “ကရိယာမိ”၌ စပ်ရ၏။ ဤ ဒုတိယနည်းကား “သဒ္ဓမ္မေ ဂါရဝံ ကတွာ”ကို “သုဏာထ”၌ စပ်ရသည်။ ဤသို့ ၂-နည်းဖွင့်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ၂-နည်းပေးထားပါသည်။

ယထာဝုတ္တေန ဝါ။ ။ဒဿနတ္ထ စသော အနက်များကို တနည်း ထုတ်ပြလိုသောကြောင့် “ယထာဝုတ္တေန ဝါ”အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သည်။ ဤ၌ သစ္စာ ၄-ပါးတို့ကို သိမြင်တော်မူခြင်းသည် “စတုသစ္စဒသော”ပုဒ်၏ တိုက်ရိုက် ပြအပ်သော ဒဿနတ္ထတည်း။ တဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်းသည် “ဥပေတော ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ”ပုဒ်တို့ဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော ဒဿနတ္ထတည်း။

ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်းကြောင့်။ (ဘဂဝါ) အဋ္ဌာရသဓာ၊ အားဖြင့်။ ဝိဘင်္ဂံ၊ ဝိဘင်းပါဠိတော်ကို။ (ဒေသေတံ) သမတ္ထော၊ သည်။ (အဟောသိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ စတုသစ္စဒသော ဥပေတော ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ အဋ္ဌာရသဟိဟိတံ (ဝစနဒ္ဓယံ)။ “စတုသစ္စဒသော၊ ဥပေတော ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ” ဟူသော ဤ စကား ၂-ရပ် အပေါင်းသည်။ ယထာဂုတ္တဒေသနာ သမတ္ထတာသမ္မာဒကဂုဏနိဒဿနံ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ၄-ပါးပြားသော ဓမ္မသင်္ကဏိပါဠိတော်၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးပြားသော ဝိဘင်းပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေဘတ်သော ဂုဏ်တော်တို့ကို ပြကြောင်း စကားရပ်တည်း။

တေန (နိဒဿနေန)၊ ထိုသို့ ပြခြင်းကြောင့်။ ယထာဂုတ္တာယ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ ဒေသနာယ၊ ဓမ္မသင်္ကဏိဒေသနာ၊ ဝိဘင်းဒေသနာတော်၏။ ဝါ၊ ကို။ သဗ္ဗညုဘာသိတတ္တာ၊ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝိပရိတတံ၊ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြလျက်။ ဝါ၊ ပြခြင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို ဒေသနာ ၂-ရပ်၌။ သတ္ထေ၊ သတ္တဝါတို့ကို။ ဥဂ္ဂဟာဒိသု၊ သင်ယူခြင်း အစရှိသည်တို့၌။ (သင်ယူ လေ့ကျက် ဆောင်ရွက် မှတ်သားခြင်းတို့၌။) (သင်္ဂဟကာရော၊ သည်။) နိယောဇေတိ၊ တိုက်တွန်း၏။ စ၊ သည်သာမကသေး။ နိဋ္ဌာနဂမနံ၊ ကျမ်း၏ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ ဝါယာမံ၊ လုံ့လကို။ ဝါ၊ လုံ့လ ဖြင့် ပြုစီရင်အပ်သော အဋ္ဌကထာကို။ ဒဿေန္တော၊ လျက်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ အဋ္ဌ-

နိဒဿနမေတံ။ ။ ထိုသို့ ပြသဖြင့် ၄-ပါး အပြားအားဖြင့် - ဓမ္မသင်္ကဏိကျမ်းကို ဟောတော်မူခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏ဟူသောအနက်၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားအားဖြင့် ဝိဘင်း ကျမ်းကို ဟောတော်မူခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏ဟူသောအနက်သည် ထို ၂-ပုဒ်တို့ဖြင့် ပြအပ်သော ဒီပနုတ္တတည်း။ ထိုဒီပနုတ္တကိုပင် “နိဒဿနမေတံ” ဟု ဆိုသည်။

တေန။ ပေ။ နိယောဇေတိ။ ။ စတုသစ္စဒသ ဥပေတ ဗုဒ္ဓဓမ္မဖြစ်တော်မူသော သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်သည့်အတွက် အလွဲအမှား မရှိနိုင်ကြောင်းကို ပြလျက် ထိုဒေသနာ ၂-ရပ်၌ သင်ယူခြင်းစသည်ကို ပြသိုရန် တိုက်တွန်းခြင်းသည် စတုသစ္စဒသော စသည်ကို ဆိုရခြင်း၏အကျိုးကိုပြသော ပကာသနုတ္တတည်း။ ထိုပကာသနုတ္တ ကိုပင် “နိယောဇေတိ” ဟု ဆိုထားသည်။

နိဋ္ဌာနဂမနုဉ္စ။ ပေ။ ဥပ္ပါဒယတိ။ ။ ပါဠိတော်ကိုသင်ယူခြင်း စသည်၌ တိုက်တွန်း သဖြင့် ထိုပါဠိတော်ကို ပြီးအောင်ဖွင့်နိုင်သော မိမိလုံ့လကိုပြလျက် အဋ္ဌကထာကို နာယူ ခြင်း၌ လေးလေးစားစား ဖြစ်စေခြင်းလည်း အကျိုးပကာသနုတ္တ တမျိုးပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဥဂ္ဂဟာဒိသု” ကို ဆည်းသော စ-သဒ္ဓါဖြင့် “အဋ္ဌကထာသဝနေ စ” ဟု မိန့်သည်။ “ယထာဂုတ္တ။ ပေ။ ဇနယတိ” ဟူသော ဤစကားသည် အကျိုးအဆက်ဆက်ကို ပြသော “အနုဘာဝတ္ထ” စကားတည်း-ဟု ကြံသင့်သည်။

ကထာသဝနေစ၊ အဋ္ဌကထာကို နာယူခြင်း၌လည်း။ အာဒရံ၊ ရှိသေ လေးစားခြင်းကို။ ဥပ္ပါဒယတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ယထာဝုတ္တဂုဏရဟိတေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စတုသစ္စဒသဂုဏ်၊ အဋ္ဌာရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မဂုဏ်တို့မှ ကင်းသော။ အသဗ္ဗညုနာ၊ သဗ္ဗညုမဟုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဝိဘင်္ဂပွကရဏာနံ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၊ ဝိဘင်းကျမ်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒေသေတံ၊ ငှါ။ အသက္ကုဏေယျတံ၊ မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒသောန္တော၊ လျက်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၊ ဝိဘင်းကျမ်းတို့၌၎င်း။ တဒဋ္ဌကထာယစ၊ ထို ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာ၊ ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ၌၎င်း။ သာတိသယံ (သ+အတိသယံ)၊ အလွန်အကဲနှင့်တကွ။ ဂါရဝံ၊ ရှိသေလေးစားသူ၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ရှိသေလေးစားခြင်းကို။ ဇနယတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ဗုဒ္ဓါဒိနံ၊ ဘုရားအစရှိကုန်သော။ ရတနာနံ၊ တို့၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတာဒိဂုဏေ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတာအစရှိသောဂုဏ်တော်တို့ကို။ ဝိဘာဝေတိ၊ ထင်စွာ ဖြစ်စေ၏။

တတ္ထ၊ ထို စတုသစ္စဒသော ဥပတော ဗုဒ္ဓဓမ္မဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဟူသော ပါဠိ၌။ (တနည်း) တတ္ထ၊ ထို သစ္စာ ၄-ပါး၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဗုဒ္ဓဓမ္မတို့တွင်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့သည်။ ပါကဋ္ဌာနေဝ၊ ထင်ရှားကုန်သည်သာ။ အဋ္ဌာရသ၊ ကုန်သော။ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ပန၊ ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကိုကား။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ သောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗျာ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ သိထိုက်ကုန်သနည်း။).... အတိတံသေ၊ အတိတ်ဖြစ်သောတရားအဘို့၌။ ဗုဒ္ဓဿ၊ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အပ္ပဋ္ဌိဟတံ၊ မောဟသည် မဆီးတား မနှောင့်ယှက်အပ် မနှောင့်ယှက်နိုင်သော။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော ကိလေသာသည်

ဗုဒ္ဓါဒိနံ ။ပေ။ ဝိဘာဝေတိ။ ။ဤစကားဖြင့် မူလအကြောင်းရင်း ဖြစ်သော “ဝိဘာဝတ္ထ”ကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။ စတုသစ္စဒသော စသော ဂုဏ်တော်ဖြင့် အကြောင်းအကျိုး အမျိုးမျိုးကို ပြပြီးဖြစ်ရကား သာသနာတော်၏ အရင်းအစဖြစ်သော ရတနာ ၃-ပါး၏ ဂုဏ်တော်များကိုလည်း ထင်ရှားပြပြီးဖြစ်တော့သည်—ဟူလို။ [“သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတာဒိဂုဏေ”၌ အာဒိဖြင့် တရားတော်၏ “သွာက္ခာတတာ” အစရှိသော ဂုဏ်တော်၊ အရိယသံယာတော်၏ “သုပ္ပဋိပန္နတာ” အစရှိသော ဂုဏ်တော်တို့ကို ယူပါ။]

အတိတံသေ။ပေ။ဉာဏံ။ ။အံသ သဒ္ဓါသည် “ကောဠာသ” အနက်ကို ဟော၏။ ဉာဏ်ဟူရာ၌ အတိတံသဉာဏ်၊ အနာဂတံသဉာဏ်၊ ပစ္စုပ္ပန်သဉာဏ် ၃-ပါးသည် တပါးနှင့်တပါး မတူသောဉာဏ် ၃-မျိုးတည်းဟု ဝေန္တိဝါဒရင်း၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တပါးတည်းသာဟု၎င်း အနုဋီကာ၌ ၂-နည်းပြ၏။ ထိုတွင် နောက်နည်းသည် အနုဋီကာဆရာ၏ အလိုရှိအပ်သော နည်းတည်း။

မိမိ၏အယူ။ ။မိမိကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဆိုင်ရာဉာဏ်အမျိုးမျိုး၌ ကာလ ၃-ပါးဝယ် အပိတ်အပင် အဆီးအတား မရှိကြောင်းကိုပြသောစကားဟု ထင်၏။ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သာမက ဗိဗ္ဗစက္ခု စသော ဉာဏ်တော်အားလုံးကိုပင် ယူလိုပါသည်။

မဆီးတား မနှောင့်ယှက်အပ် မနှောင့်ယှက်နိုင်သော။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်တော်သည်။ (အတ္တိ)။ အနာဂတံသေ၊ အနာဂတ်ဖြစ်သော တရားအဘို့၌။ ပေ။ ပစ္စုပ္ပန်သေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော တရားအဘို့၌။ ဗုဒ္ဓဿ၊ သော။ ဘဂဝတော၊ ဇိ။ အပ္ပဋ္ဌိဟတံ၊ သော။ ဝါ၊ သော။ ဉာဏံ၊ သည်။ (အတ္တိ)။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဤဂုဏ်တော်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ သော။ ဘဂဝတော၊ ဇိ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယကံတော်သည်။ ဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သမျှ အလုပ်သည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ ဉာဏ်တော်ရှေ့သွားရှိသည်။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊ ဉာဏ်တော်သို့ အစဉ်လိုက်သည်။ (ဟောတိ၊ ဇိ။) သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝစီကမ္မံ၊ ဝစီကံတော်သည်။ ဝါ၊ နှုတ်တော်ဖြင့်ပြုအပ်သမျှ စကားတော်သည်။ ပေ။ သဗ္ဗံ၊ သော။ မနောကမ္မံ၊ မနောကံတော်သည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ။ ပေ။ (ဟောတိ)။

ဆဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ သော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ သော။ ဘဂဝတော၊ ဇိ။ ဆန္ဒဿ၊ သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို ပြုလိုသော ဆန္ဒတော်၏။ ဟာနိ၊ ယုတ်လျော့နည်းပါး ပျက်ပြားခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ တရားဟောတော်မူခြင်း၏။ ဝါ၊ ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်၏။ (ဟာနိ၊ သည်။) နတ္ထိ။ ဝီရိယဿ၊ ပရဟိတပဋိပတ္တိ၌ အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လတော်၏။ (ဟာနိ၊ သည်။) နတ္ထိ။ သမာဓိဿ၊ သမာဓိတော်၏။ (ဟာနိ၊ သည်။) နတ္ထိ။ ပညာယ၊ ပညာတော်၏။ (ဟာနိ)။ နတ္ထိ။ ဝိမုတ္တိယာ၊ ကိလေသာ တို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၏။ ဟာနိ၊ သည်။ နတ္ထိ။ ဒွါဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ သော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ သော။ ဘဂဝတော၊ ဇိ။ ဒဝါ၊ အကျိုးမဖက် အပျက်အချော် အပျော်ပြုခြင်းသည်။ နတ္ထိ။ ရဝါ၊ မဆင်မခြင် အဆောတလျင်ပြုခြင်းသည်။ နတ္ထိ။ အဗုဒ္ဓံ၊ ဉာဏ်ဖြင့် မဖြန့်အပ်သော အရာသည်။ နတ္ထိ။ (တနည်း) အဗုဒ္ဓံ၊ ဉာဏ်ဖြင့် မတွေ့မထိ မသိအပ်သော အရာသည်။ နတ္ထိ။ ဝေဂါယိတတ္ထံ၊ အပြေးအလွှား အဟုန်အားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သည် ၏အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ အဗျာဝဋ္ဌမနော၊ ကောင်းကျိုးမဲ့ ကြောင့်ကြမဲ့စိတ်သည်။ နတ္ထိ။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနုပေက္ခာ၊ စဉ်းစားသမှု ဉာဏ်မပြုဘဲ လျစ်လျူရှုခြင်းသည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။)

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံကို မြင်တော်မူလိုသောအခါ အပိတ်အပင် အဆီးအတား မရှိဘဲ ချက်ခြင်း မြင်တော်မူနိုင်၏။ ပရစိတ္တဝိဇာနညာဏ်တော်ဖြင့် သူ့ဘဝ၏စိတ်ကို သိတော်မူလိုသောအခါ ကာလ ၃-ပါး၌ပင် အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိ ချက်ခြင်း သိတော်မူနိုင်၏။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ် စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။

အမှာ။ ။ ဆန္ဒဿ စသည်တို့၏အနက်ကို အနုဋီကာကြည့်၍ ပေးပါသည်။ နတ္ထိ ဒဝါ စသည်တို့၏ အနက်ကို နောက်၌ ဖွင့်လှစ်သော မူလဋီကာအပွင့်ကို ကြည့်၍ ပေးပါသည်။

တတ္ထ၊ ထိုပါဠိရပ်၌။ နတ္ထိ ဒဝါတိ၊ ကား။ ခိဇ္ဇာဓိပ္ပါယေန၊ မြူးတူးပျော်ပါးခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်။ ကိရိယာ၊ ပြုခြင်းသည်။ ဝါ၊ အမှုအရာသည်။ နတ္ထိ။ နတ္ထိ ရဝါတိ၊ ကား။ သဟသ၊ အဆောတလျှင်။ ကိရိယာ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ နတ္ထိ။ နတ္ထိ အဖုဋ္ဌန္တိ၊ ကား။ ဉာဏေန၊ ဉာဏ်ဖြင့်။ အဖုသိတံ၊ မတွေ့ မထိ မသိ အပ်သောအရာသည်။ နတ္ထိ။ [ဖုဋ္ဌန္တံ ဖရ-ဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် “ဖုသိတံ” ကို အဓိပ္ပါယ်တူဟု မှတ်ပါ။ သို့မဟုတ် ပါဠိရင်းမှာပင် “နတ္ထိ အဖုဋ္ဌ” ဟု ဖုသ-ဓာတ် တ-ပစ္စည်းဖြင့် ရှိသင့်သည်။ ထိုသို့ရှိလျှင် “အဖုသိတံ” သည် သဒ္ဒတ္ထ အဖွင့်ပင် တည်း။] နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္တန္တိ၊ ကား။ တုရိတကိရိယာ၊ အပြေးအလွှားပြုခြင်း သည်။ နတ္ထိ။ [ဝေဂေန၊ အဟုန်အားဖြင့်။ အာယိတံ၊ ဖြစ်စေအပ်သောအမှုတည်း။ ဝေဂါယိတံ၊ အမှု။ ဝေဂါယိတဿ + ဘာဝေါ ဝေဂါယိတတ္တံ၊ တုရိတကိရိယာ ကား အဓိပ္ပါယ်တူ အဖွင့်တည်း။] နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌမနောတိ၊ ကား။ နိရတ္ထကော၊ အကျိုးမရှိသော။ စိတ္တသမုဒါစာရော၊ စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ။ [“တွေးချင်ရာ တွေး၊ ငေးချင်ရာ ငေးနေသောစိတ်မျိုး မရှိ” ဟုလို။ ဤ စိတ္တသမုဒါစာရလည်း သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ အဓိပ္ပါယ်တူသာ။ “နတ္ထိ ဗျာဝဋ္ဌော ယဿာတိ အဗျာဝဋ္ဌံ၊ အဗျာဝဋ္ဌံ စ + တံ + မနော စာတိ အဗျာဝဋ္ဌမနော” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်။] နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာတိ၊ ကား။ အညာဏုပေက္ခာ၊ ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာသည်။ နတ္ထိ။ [ပဋိသင်္ခါနုသဒ္ဓါသည် စူးစမ်းဆင်ခြင် တတ်သောဉာဏ်ကို ဟော၏။ နတ္ထိ + ပဋိသင်္ခါနု + ယဿာတိ အပ္ပဋိသင်္ခါနု (ဥပေက္ခာ)။] ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ကတ္တစိ၊ အချို့အရာ၌။ နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိတိ၊ ဟူ၍။ အလိခိတော၊ မရေးမူ၍။ နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ၊ ပေ။ နတ္ထိ သတ္တိယာ-တိ၊ ဟူ၍။ လိခန္တိ၊ ရေးကြကုန်၏။ [သတ္တိယာ၊ သတ္တိ၏။ ဟာနိ၊ သည်။ နတ္ထိ။]

ဂန္ဓာရမ္မအဖွင့် ပြီး၏။

ခန္ဓဝိဘင်း

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၁။ [ဂန္ဓာရမ္မအဖွင့်ကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဋ္ဌကထာကျမ်းရင်းစာသားကို ဖွင့်ပြလိုသော ဋီကာဆရာသည် “ဓမ္မသင်္ဂဟေ” အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်။] ဓမ္မ-သင်္ဂဟေ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို သိမ်းယူရာသိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော ဓမ္မသင်္ဂဟိပါဠိတော်၌။ ကုသလာဒိကော၊ ကုသိုလ်အစရှိကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တရား တို့ကို။ တိကဒုကေဟိ၊ တိက်ဒုက်တို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟေတော၊ သိမ်းယူပြီး၍။ သုတ္တန္တေ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌။ [ခန္ဓသံယုတ်ပါဠိတော် အစရှိသော သုတ္တန်၌။] ခန္ဓာဒိဝသေ-န၊ ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့၏အပြားအားဖြင့်။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။

တေ ဝေ ဓမ္မေ၊ ထိုကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကိုပင်။ ဝိဘဇိတုံ၊ အကျယ်
ဝေဘန်တော်မူခြင်းငှါ။ ဝိဘင်္ဂပုကရဏံ၊ ဝိဘင်းကျမ်းကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊
ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထံ၊ ထို သုတ္တန်ပါဠိတော်၌။ (တနည်း) တတ္ထံ၊ ထို ဓမ္မ-
သင်္ကဏိပါဠိတော်၌။ သင်္ခေပေန၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ဝုတ္တာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်
ပြီးကုန်သော။ ခန္ဓာဒိနံ၊ ခန္ဓာအစရှိသောတရားတို့ကို။ ဝိဘဇနံ၊ အကျယ်ဝေဘန်
ခြင်းသည်။ ဝိဘင်္ဂေါ၊ ဝိဘင်္ဂမည်၏။ ယဿာ ပါဠိယာ၊ အကြင် ပါဠိတော်၏။
ပကတော၊ အပြားအားဖြင့်ပြုအပ်ပြီးသော။ အဓိဂတော၊ သိအပ်ရအပ်ပြီးသော။
သော သော ဝိဘင်္ဂေါ၊ ထိုထို အကျယ်ဝေဘန်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) သာ၊ ထို
ပါဠိတော်ကို။ ဝိဘင်္ဂပုကရဏန္တိ၊ ဝိဘင်းကျမ်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ စ၊ ဆက်။
အဓိဂတောတိ (ပဒဿ)၊ အဓိဂတော ဟူသောပုဒ်၏။ ဝတ္ထုဗ္ဗဘာဝေန၊ ဟော
တော်မူထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပရိဂ္ဂဟိတော၊ ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ပြီးသော။
(ဝိဘင်္ဂေါ ဌ္ဗစပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။

တတ္ထံ။ ပေ။ ဝိဘင်္ဂေါ။ ။ တတ္ထဖြင့် ရွှေဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော “သုတ္တန္တေ” ပုဒ်
ကို၎င်း၊ “ဓမ္မသင်္ကဟေ” ပုဒ်ကို၎င်း ညွှန်ပြနိုင်၏။ ထိုတွင် သုတ္တန္တပုဒ်ကို ညွှန်ပြရာ၌
“သင်္ခေပ” ဟူသည် ပဋိနိဒ္ဒေသ မပါဘဲ ဟောတော်မူအပ်သော ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဒေသမျှသာ
တည်း။ တတ္ထဖြင့် ဓမ္မသင်္ကဟေပုဒ်ကို ညွှန်ပြရာ၌ “သင်္ခေပ” ဟူသည် ဓမ္မသင်္ကဏိပါဠိတော်
ကောဠာသဝါရဝယ် “တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ စတ္တာရေ ခန္ဓာ ဟောန္တိ၊ ဒွါယတနာနိ
ဟောန္တိ၊ ဒွေ ဓာတုယော ဟောန္တိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အကျဉ်းတည်း။
ဝိဘဇနံပါဠိဖြင့် ဝိဘင်္ဂပုကရဏံ၌ ဝိဘင်္ဂပုဒ်ကို ဘာဝသာနေပြုပါဟု ပြသည်။

သော သော။ ပေ။ ဝုစ္စတိ။ ။ ဤဝါကျဖြင့် ဝိဘင်္ဂပုကရဏံပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို
ပြသည်။ “သော သော ဝိဘင်္ဂေါ” ဟု ဝိစ္စာဖြင့်ဆိုခြင်းမှာ ဤကျမ်း၌ ခန္ဓာတို့ကို အကျယ်
ဝေဘန်ခြင်း၊ အာယတနတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဝိဘင်္ဂတွေ များသော
ကြောင့်တည်း။ ပကတောဖြင့် ပကရဏပုဒ်၏အနက်ကိုပြ၏။ ပကတောကို “အဓိဂတော”
ဟု အနက်ဖွင့်သည်။ ပကရိယံတ္ထံ၊ အပြားအားဖြင့် ပြုအပ် (သိအပ်) ပြီ။ ဣတိ ပကရဏံ။
ဝိဘဇနံ ဝိဘင်္ဂေါ၊ ပကရဏံ + ဝိဘင်္ဂေါ ယဿာတိ ဝိဘင်္ဂပုကရဏံ။ [“ပကရဏဝိဘင်္ဂ”
ဟု ဆိုလိုလျက် ရွှေနောက်ပြန်ထားသည်။]

အဓိဂတောတိ။ ပေ။ အတ္ထော။ ။ ဤဝါကျသည် ရွှေဝါကျ၌ ပါသော အဓိဂတော
၏အဖွင့်တည်း။ စာအုပ်တို့၌ ကဝင် ပဌမက္ခရာဖြင့် “အဓိဂတော” ဟု တွေ့ရသော်လည်း
မဇ္ဈိကာ၌ ပကရိတဗ္ဗောကို “အဓိဂန္တဗ္ဗော” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်၌ အဓိဂန္တဗ္ဗောသည်
အဓိဂတောနှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် တတိယက္ခရာ ဂဖြင့် “အဓိဂတော”
ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ။ မှန်၏— “ပရိဂ္ဂဟိတော၊ ပိုင်းခြား၍ယူအပ်” ဟူသည် အဓိဂတော၊
သိအပ် ရအပ်ပင်တည်း။ ခန္ဓဝိဘင်းစသော ပါဠိတော်ဝယ် “ခန္ဓာငါးပါး စသည်ကို
ဟောတော်မူထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် သိအပ် ရအပ် ပိုင်းခြား၍ယူအပ်” ဟုလို။

တဿ ဝိဘင်္ဂပွကရဏဿ၊ ထို ဝိဘင်းကျမ်း၏။ [စာအုပ်တို့၌ “တတ္ထ ဝိဘင်္ဂပွကရဏဿ” ဟု ရှိသော်လည်း တတ္ထဖြင့်စွဲဘို့ရန် နိဒ္ဒါရုဏသမုဒါယလည်း မရှိ၊ အာဓာရလည်း မရှိသောကြောင့်၎င်း၊ မဇ္ဈိက၌ “တဿ ဝိဘင်္ဂ။ပေ။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ နာမ” ဟု ရှိသောကြောင့်၎င်း “တဿ ဝိဘင်္ဂပွကရဏဿ” ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ။] အာဒိဘူတော၊ အစဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ခန္ဓဝိဘင်္ဂ၊ ခန္ဓဝိဘင်း၌။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားသည်။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ နာမ၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယမည်၏။ (အာစရိယ၊ အရှင် ဋီကာ ဆရာ။) တွေ့ကမေဝ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဟူသော စကားသည်သာ။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယသည်။ န ဟောတိ နန၊ မဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ (ဘဒြမုခ၊ ကောင်းသောမျက်နှာရှိသော ငါ့ရှင် စောဒက။) သစ္စံ၊ မှန်၏။ [ပဉ္စက္ခန္ဓာ’ ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောဟူသော စကားသာ သုတ္တန္တဘာဇနီယ မဟုတ်သည်ကား မှန်၏။] ပန၊ ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း။ အာဒိသဒ္ဓတ္ထ ဇောတကေန၊ အာဒိသဒ္ဓါ၏အနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော။ ဣတိ သဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယနည်းကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊ သိမ်းယူ၍။ ဝါ၊ တနည်း။ ပကာရတ္ထဇောတကေန၊ အတူအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော။ [မဇ္ဈိက၌ “ပကာရတ္ထဒီပကေနာတိ သဒ္ဓိသတ္ထဒီပကေန” ဟု ရှိ၏။] ဣတိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ၊ ကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ဝေမာဒိ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဤသို့ အစရှိသော။ ဝါ၊ တနည်း။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ဝေ ပကာရံ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဤသို့ အတူရှိသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားရပ်သည်။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ ကေဒေသေန၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောဟူသော တစိတ်တဒေသ စကားဖြင့်။ သမုဒါယံ၊ အပေါင်းဖြစ်သော သုတ္တန္တဘာဇနီယကို။ (သင်္ဂဟကာရော) နိဒ္ဒေသေတိ၊ ညွှန်ပြ၏။ ကော ဝိယ၊ အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း။ ပဗ္ဗတသမုဒ္ဓါဒိနိဒ္ဒေသကော ဝိယ၊ တောင်၊ သမုဒြာ

ဝိဘင်္ဂပွကရဏဿ။ ။ဝိဘင်္ဂပွကရဏံပုဒ်ကို ဤ မူလဋီကာ၌ “ဝိဘဇနံ ဝိဘင်္ဂေါ ပကရဏံ ဝိဘင်္ဂေါ ယဿာတိ” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ကို ပြ၏၊ အနုဋီကာ၌ကား “ဝိဘဇိယန္တိ တေ၊ ဧတေန ဝါ ခန္ဓာဒယောတိ ဝိဘင်္ဂေါ=ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့ကို အကျယ် ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်း၊ ပကရိယန္တိ ပဌပိယန္တိ တေ၊ ဧတေန ဝါတိ ပကရဏံ=ထိုခန္ဓာစသည်တို့ကို အပြားအားဖြင့် ပြစီရင်အပ်ရာ၊ အပြားအားဖြင့် ထားအပ်ရာ၊ အပြားအားဖြင့် ပြစီရင်အပ်ကြောင်း၊ အပြားအားဖြင့် ထားအပ်ကြောင်းကျမ်း၊ ဝိဘင်္ဂေါ စ+သော+ပကရဏဉ္စာတိ ဝိဘင်္ဂပွကရဏံ” ဟု တနည်းပြသေး၏။

အစရှိသည်ကို ညွှန်ပြသကဲ့သို့တည်း။ [ဤဋီကာအဖွင့်အတိုင်း အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ အဓိပ္ပါယ်ရေးထား၏။] တတ္ထ၊ ထို ဝိဘင်းကျမ်း၌။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ ဝါ၊ ခန္ဓာတို့က။ နိဗ္ဗာနဝဇ္ဇာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို။ သင်္ဂါဟကတ္တာ၊ သိမ်းယူတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်း။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကေဟိ၊ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိမ်းယူတတ်ကုန်သော။ အာယတနာဒီဟိ၊ အာယတန အစရှိသည်တို့အောက်။ အပ္ပကတရပဒတ္တာ စ၊ သာ၍ နည်းသောပုဒ် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေါ၊ ခန္ဓဝိဘင်းကို။ အာဒိမ္မိ၊ အစ၌။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

န တတော ဟေဋ္ဌာတိ၊ န တတော ဟေဋ္ဌာဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်)။ ရူပါဒိနံ၊ ရုပ်အစရှိသော တရားတို့၏။ ဝေဒယိတာဒိ သဘာဝတ္တာ ဘာဝါ၊ ခံစားခြင်း အစရှိသောသဘော ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။

တတ္ထ။ပေ။အာဒိမ္မိ ဝုတ္တော။ ။ဝိဘင်း ၁၈-ရပ်တို့တွင် အဘယ်ကြောင့် ခန္ဓဝိဘင်းကို အစစွာ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “တတ္ထ။ပေ။ အာဒိမ္မိ ဝုတ္တော”ဟု မိန့်သည်။ ခန္ဓာငါးပါးသည် နိဗ္ဗာန်မှတစ်ပါး အလုံးစုံ ပရမတ္ထတရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်၏။ ထိုသို့ သိမ်းယူနိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ အာယတနဓာတ်တို့ထက် အရေအတွက် နည်းသောကြောင့်၎င်း (အရေအတွက်နည်းသဖြင့် မှတ်၍ လွယ်သည်—ဟူလို) ခန္ဓဝိဘင်းကို အစစွာ ဟောတော်မူရပါသည်။

မေးဘွယ်။ ။ဤအကြောင်း ၂-ရပ်ကြောင့် ခန္ဓဝိဘင်းကို အစစွာ ဟောတော်မူလျှင် သစ္စဝိဘင်းသည် နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ ခန္ဓာငါးပါးထက်ပင် ပုဒ်အရေအတွက် နည်းသောကြောင့်၎င်း သစ္စဝိဘင်းကို အစစွာ ဟောတော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား—သစ္စဝိဘင်း၌လည်း ခန္ဓာငါးပါးကို အကုန်မဟောပါ။ သစ္စဝိမုတ်တွေ ကျန်နေပါသည်။ ဤသို့ ခန္ဓာငါးပါး မကုန်သောကြောင့် သစ္စဝိဘင်းကို အစစွာ မဟောထိုက်ပါ။

တနည်း။ ။ဝိနေယပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရုပ်တရား၌ တွေ့ဝေသောပုဂ္ဂိုလ်၊ နာမ်တရား၌ တွေ့ဝေသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၌ တွေ့ဝေသောပုဂ္ဂိုလ် ဤသို့ ၃-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် နာမသမ္ပုဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် နာမ်တရားကို ခန္ဓာ ၄-ပါးခွဲ၍ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ရူပသမ္ပုဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ရုပ်တရားကို ၁၀-ပါးနှင့် တစိတ်ခွဲ၍ အာယတနဒေသနာကို ဟောတော်မူ၏။ ဥဘယသမ္ပုဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ရုပ်တရားကို ၁၀-ပါးနှင့် တစိတ်၊ နာမ်တရားကို ၇-ပါးနှင့် တစိတ်ခွဲ၍ ဓာတုဒေသနာကို ဟောတော်မူ၏။ ဤသို့ သမ္ပုဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုးအစဉ်အားဖြင့် ခန္ဓ အာယတန ဓာတုဒေသနာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောတော်မူပါသည်။ ဤသို့ အနုဋီကာ၌ အကျယ်ပြထားသည်ကို ရူပါလေတော့။

ရူပါဒိနံ။ပေ။ အဘာဝါ။ ။ရူပါဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့ကို ယူပါ။ ရုပ်မှာ ဝေဒယိတ စသော သဘောမရှိ၊ ရူပနသဘောသာ ရှိ၏။ ဝေဒနာမှာလည်း ရူပန စသော သဘောမရှိ၊ ဝေဒယိတသဘောသာ ရှိ၏။ ဤသို့စသည်

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၃၆၃

ယသ္မိံ သဘာဝေ၊ အကြင် ကုသိုလ်အစရှိသော သဘော၌။ အတိတာဒယော၊ အတိတ်ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို။ ရာသီ၊ အစုတို့ကို။ ကတွာ၊ ချွဲ။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဟောထိုက်ကုန်၏။ ရူပနာဒိတော၊ ရူပန အစရှိသော သဘောမှ။ အညဿ၊ အခြားသော။ တဿ၊ ထို ကုသိုလ်အစရှိသော သဘော၏။ အဘာဝါစ၊ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ ငါးပါးမှ အောက်၌။ ဂဏနေသု၊ ၃-ပါး ၄-ပါး စသော အရေအတွက်တို့၌။ သင်္ခတဓမ္မာနံ၊ သင်္ခတတရားတို့၏။ [အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ကား ခန္ဓာနှင့်မဆိုင်သောကြောင့် “သင်္ခတဓမ္မ” ဟုဆိုသည်။] အနိဋ္ဌာနံ၊ မပြီးဆုံးသော။ သာဝသေသဘာဝံ၊ အကြွင်းအကျန်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ငါးပါးမှ အောက်၌။ ဂဏနမတ္တာဘာဝံ၊ အရေအတွက်မျှ၏ မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ချွဲ။ (သင်္ဂဟကာရေန) န ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

ဖြင့် အခြားခန္ဓာ၏ သဘောမရှိပုံကို သိပါ။ အကယ်၍ ရုပ်မှာ ဝေဒယိတသဘောရှိလျှင် ရုပ်နှင့်ဝေဒနာကို တပေါင်းတည်းပြု၍ ခန္ဓာတပါးတည်း ဖွဲ့ရာ၏။ ထိုသို့ ဖွဲ့သို့ရန် ရုပ်မှာ ဝေဒယိတသဘော မရှိပါ-ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် ခန္ဓာ ၅-ပါးအောက် လျော့၍ မဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။

ယသ္မိံ သဘာဝေ။ပေ။ဝတ္တဗ္ဗာ။ “ယသ္မိံ သဘာဝေ”ကို မရဋ္ဌိကာ၌ “ယသ္မိံ သဘာဝေတိ အတိတာဒိသဘာဝေ၊ ကုသလာဒိသဘာဝေ စ”ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်တွင် နောက်နည်းကို ယူ၍ နိဿယ၌ ပေးထားပါသည်။ ကုသိုလ်တရားတို့သည် အတိတ်ကုသိုလ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကုသိုလ်၊ အနာဂတ်ကုသိုလ်ဟု ၃-မျိုးရှိရ၏။ ထို ၃-မျိုးကိုပေါင်းလျှင် “ကုသလက္ခန္ဓာ”ဟု တမျိုးဖြစ်နိုင်၏။ ထို့အတူ အကုသလက္ခန္ဓာ၊ အဗျာကတက္ခန္ဓာ ဖြစ်နိုင်ပုံကိုလည်း သိပါ။ ထိုသို့ ဖွဲ့လျှင် ခန္ဓာ ၃-မျိုးဖြင့် တရားအားလုံး ပြည့်စုံနိုင်သည် မဟုတ်ပါလောဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မိံ။ပေ။ဝတ္တဗ္ဗာ”ဟု မိန့်သည်။

တဿ ။ပေ။အဘာဝါ စ။ ။ထို ကုသိုလ် အစရှိသော သဘောကလည်း ရူပန စသော သဘော ၅-မျိုးမှ တမျိုးတခြား မဟုတ်သောကြောင့် အခြား တရားတို့ကို ခန္ဓာ ဖွဲ့လျှင်လည်း ဤ ရူပက္ခန္ဓာ စသည်မှ တမျိုးတခြား မဟုတ်တော့-ဟူလို။

ဟေဋ္ဌာ။ပေ။သာဝသေသဘာဝံ။ ။ဤ ပြခဲ့သော အကြောင်း ၂-ရပ်ကြောင့် ခန္ဓာ ၅-ပါးကို ၂-ပါးစီစသည် ပေါင်း၍လည်း မဖွဲ့သင့်၊ အခြားနာမည်ဖြင့်လည်း ခန္ဓာ မဖွဲ့သင့်ရကား ရူပက္ခန္ဓာ စသော ၅-ပါးကိုသာ ဖွဲ့ရတော့မည်။ ထိုသို့ ဖွဲ့လျှင် ၅-ပါးလုံး အပြည့်အစုံမဖွဲ့ဘဲ ၄-ပါး၊ ၃-ပါးစသည်သာ ဟောတော်မူလျှင် သင်္ခတတရား အားလုံး မဆုံး(မပြည့်စုံ)ဘဲ ကြွင်းကျန်နေဘွယ်ရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “န တတော ဟေဋ္ဌာ” ဟု မိန့်ပါသည်။ ၅-ပါးအောက် ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ခန္ဓာ ၃-ပါးမရှိနိုင်ရုံမျှကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူသည်မဟုတ်ပါ။ [အနိဋ္ဌာနန္တိ အပရိယောသာနံ၊ ရူပါဒိသု ဟိ ကတိပယေ၊ ဇကမ္ပိ ဝါ အဂ္ဂဟေတွာ ဝုတ္တမာနာ ခန္ဓဝသေန ဒေသနာ အနဝသေသ သင်္ခတဓမ္မ သင်္ဂဟိနိ န သမ္ဘဝတိ-အနုဋ္ဌိကာ။]

ပန၊ အဘိတပါးကား။ ဆဋ္ဌဿ၊ ဖေုသြေောက်ဖြစ်သော။ ခန္ဓဿ၊ ခန္ဓာ၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ န ဥဒ္ဓန္တိ၊ န ဥဒ္ဓဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဆိုပြီ။ (ကသ္မာ၊ အဘယံကြောင့်။ ဆဋ္ဌဿ၊ သော။ ခန္ဓဿ၊ ၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သနည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ အကြံကြောင့်။ သဝိဘာဂဓမ္မဟိ၊ ဝေဘန်အပ်သော အတိတ် အနာဂတ်စသော ၁၁-ပါး အပြားရှိသော တရားတို့မှ။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “သဗ္ဗသဝိဘာဂဓမ္မဟိ၊ အလုံးစုံအားဖြင့် ဝေဘန်အပ်သော အပြားရှိသောတရားတို့မှ”ဟု ပါရှိ၏။] နိဿဋ္ဌဿ၊ လွတ်သော။ ဝါ၊ လွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟေတုမန္တ ဝိသေသန)။ အတိတာဒိဘာဂရဟိတဿ၊ အတိတ် အစရှိသည်၏ အဖြစ်မှ ကင်းသော။ ဧကဿ၊ တပါးတည်းသော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ ရာသဋ္ဌော၊ အစုဟူသော အနက်သည်။ ဝါ၊ အစုသဘောသည်။ န အတ္တိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဆဋ္ဌဿ၊ သော။ ခန္ဓဿ၊ ၏။ အဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။)

ရာသိမ္မိတိ (ဣမိနာ)၊ ရာသိမ္မိဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ သဒ္ဓတ္ထသဟိတံ၊ သဒ္ဓါ၏ အနက်နှင့်တကွဖြစ်သော။ ခန္ဓသဒ္ဓဿ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါ၏။ ဝိသယံ၊ ဟောရာအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒသေတိ၊ ၏။ ဂုဏေ ပဏ္ဏတ္တိယံ ရဋ္ဌိယန္တိ (ဣမိနာ)၊ ဟူသော

န ဟိ။ပေ။အတ္တိတိ။ ။“ဆဋ္ဌဿ ခန္ဓဿ အဘာဝါ” ဟူသော ဟိတ်ကိုပင် အကြောင်းပြလို၍ “န ဟိ။ပေ။အတ္တိ”ဟု မိန့်သည်။ နိဗ္ဗာန်သည် အတိတ် အနာဂတ် စသော ၁၁-ပါးအားဖြင့် ဝေဘန်အပ်သော အပြားရှိသော တရားမဟုတ်၊ ထိုဝေဘန်အပ်သော အပြားရှိသောတရားမှ အလွတ်ဖြစ်သော တပါးတည်းသောတရား ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အလွတ်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် အစုသဘောမရှိရကား နိဗ္ဗာန်သည် “ရာသိ” အနက် ဟော ခန္ဓသဒ္ဓါဖြင့် ခြောက်ခုမြောက် ခန္ဓာမဖြစ်နိုင်—ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။“န ဟိတက်ရာ ဟိနက်မှာ၊ ဟိတ်ပါဒဇ္ဇိစ္စံ”ဟူသော ရှေးဆရာတို့ နိယာမနှင့်အညီ “န ဟိ”ဟု ရှိရာ၌ ဒဇ္ဇိအနက်၊ ဟိတ်အနက် ၂-မျိုးလုံးပင် ပေးလေ့ရှိကြ၏။ ဤဝါကျ၌ “အတ္တိတိ”ဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါ၏။ ထိုဣတိဖြင့် ရှေ့သို့ လှည့်၍စပ်မှ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣတိသဒ္ဓါ အဆုံးပါလျှင် ဟိတ်အနက် ပေးခြင်းသာ ကောင်းသည်။ ထိုသို့ ဟိတ်အနက်ပေးလိုလျှင် ရွှေဝါကျက ဖလစကားကို ကသ္မာထည့်၍ ပုစ္ဆာလုပ်ရပါသည်။ နိဿယ၌ ပုစ္ဆာဝါကျထည့်ထားပုံကို ကြည့်ပါ။ ဟိတ်အနက်မပေးလိုသော် “ဟိ (သဇ္ဇံ)၊ မုနံ၏”ဟု ဒဇ္ဇိပေး၍ “ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏” ဟုလည်း အလွယ်ပေးနိုင်ပါ၏။

သဒ္ဓတ္ထပေ။ဝိသယံ။ ။ခန္ဓနှင့်ရာသိသည် ပရိယာယ်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ခန္ဓာ၊ အစု” ဟူသော အနက်သည် သဒ္ဓါအနက်လည်း ဟုတ်၏။ ဝိသယ (ဟောရာ) အနက်လည်း ဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် “သဒ္ဓတ္ထပေ။ဝိသယံ” ဟု မိန့်သည်။ [“ဝိသေသေန သေတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္ထာတိ ဝိသယော”နှင့်အညီ သဒ္ဓါ၏အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအနက်ကို “ဝိသယ” ဟုခေါ်သည်။]

ဤပါဌ်ဖြင့်။ ခန္ဓသဒ္ဓဿ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါ၏။ ဝိသယမေဝ၊ ဟောရာ အနက်ကိုသာ။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ သဒ္ဓတ္ထံ၊ သဒ္ဓါ၏အနက်ကို။ န ဒဿေတိ၊ ပြသည်မဟုတ်။ ဟိ၊ မှန်၏။ လောကီယ လောကုတ္တရဘေဒံ၊ လောကီ လောကုတ္တရာ အပြားရှိသော။ သီလာဒိဂုဏံ၊ သီလ အစရှိသောဂုဏ်ကို။ နိပ္ပဒေသေန၊ အကြွင်းမရှိသော အားဖြင့်။ [လောကီ လောကုတ္တရာ အလုံးစုံအားဖြင့်။] ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ (ဟောရာ အနက်အားဖြင့် ယူ၍။) ပဝတ္တမာနော၊ ဖြစ်သော။ ခန္ဓသဒ္ဓေါ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါသည်။ သီလာဒိဂုဏဝိသိဋ္ဌံ၊ သီလ အစရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော။ ရာသဋ္ဌံ၊ အစုဟူသော အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ကေစိ၊ အချို့သော ဓမ္မသိရိဆရာတို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤ “သီလက္ခန္ဓော” အစရှိသောပါဌ်၌။ ဂုဏဋ္ဌော၊ ဂုဏ်ဟူသော အနက်သည်။ ခန္ဓဋ္ဌော၊ ခန္ဓသဒ္ဓါ၏ အနက်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ [ကေစိဆရာတို့သာ ဆိုသည်မဟုတ်၊ အဋ္ဌကထာဆရာတို့လည်း ခန္ဓသဒ္ဓါ၏အနက်ကို “ဂုဏဋ္ဌ” ဟုလည်း ဆိုခဲ့ကြ၏။ “သီလက္ခန္ဓော သမာဓိက္ခန္ဓောတိ အာဇီသု ဂုဏဋ္ဌေန” — အဋ္ဌသာလိနိ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ကာမာဝစရကုသလ နိဒ္ဒေသဝါရကထာ။] ပန၊ အဘို့တပါးကား။ ဒါရုက္ခန္ဓောတိ ဧတ္ထ၊ ဒါရုက္ခန္ဓောဟူသော ဤပါဌ်၌။ ခန္ဓသဒ္ဓေါ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါသည်။ ပညတ္တိသဒ္ဓဿ၊ ပညတ္တိသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထေ၊ အနက်၌။ န ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ [“ဒါရုက္ခန္ဓော၊ သစ်သားဟူသော နာမည်ပညတ်”ဟု အနက်မပေးနိုင်—ဟူလို။] ပန၊ အဟုတ်ကား။ တာဒိသေ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ ပုထုလာယတေ၊ လုံးပတ်လည်း တုတ်၊ အလျားလည်း ရှည်သော။ ဒါရုမ္ပိ၊ သစ်သား၌။ ဒါရုက္ခန္ဓောတိ၊ သစ်တုံးဟူ၍။ ပညတ္တိ၊ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပညတ္တိယံ၊ နာမည်ပညတ်ဟူသော အနက်၌။ နိပတတိ၊ ကျရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

တထာ၊ ထို့အတူ။ [ရာသိအနက် မပါခြင်းအားဖြင့် တူသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] (တနည်း) တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ [ပညတ်၌ ကျရောက်ပုံမှတစ်ပါး ရုဋ္ဌိ အနက်၌ ကျရောက်ပုံကား။] ကေသ္မိံပိ၊ တခုလည်းဖြစ်သော။ ဝိညာဏေ၊ ဝိညာဉ်၌။ ပဝတ္ထော၊ ဖြစ်သော။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓောဟူသော ပါဌ်၌။ ခန္ဓသဒ္ဓေါ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါသည်။ ရုဋ္ဌိသဒ္ဓဿ၊ ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ န ဝဒတိ၊ ဟောသည်မဟုတ်။ [“ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏ်ရုဋ္ဌိ”ဟု အနက်မပေးနိုင်—ဟူလို။] ပန၊ အနွယ်ကား။ သမုဒါယေ၊ အပေါင်း၌။ နိရုဋ္ဌော၊

ဂုဏေ။ပေ။န သဒ္ဓတ္ထံ။ ။“ခန္ဓော၊ ဂုဏ်ဟု၎င်း၊ ပညတ်ဟု၎င်း၊ ရုဋ္ဌိ” ဟု၎င်း မပေးနိုင်။ ထို့ကြောင့် “ဂုဏေ”စသော အနက်သည် သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်၊ ဆိုင်ရာ ပြယုဂ် အားလျော်စွာ ဟောရာ(ဝိသယ)အနက်သာ ဖြစ်သည်။

တက်ရောက် ထင်ရှားသော။ ခန္ဓသဒ္ဓေါ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါသည်။ တဒေကဒေသေ၊ ထို
 အပေါင်း၏ အစိတ်၌။ ပဝတ္ထမာနော၊ ဖြစ်လသော်။ တာယ ရုဠိယာ ဝေ၊ ထို
 အတွင်ရုဠိအားဖြင့်ပင်။ ပဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ခန္ဓသဒ္ဓေါ၊ ခန္ဓ
 သဒ္ဓါသည်။ ရုဠိယံ၊ ရုဠိအနက်၌။ နိပတတိ၊ ကျရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (သင်္ဂဟ-
 ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ရာသိတော ဂုဏတောတိ၊ ရာသိတော ဂုဏတော
 အစရှိသော။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော စကားရပ်၌။ နိသက္ကဝစနံ၊ ပဉ္စမိဝိဘတ်ကို။
 ဝိသယသေဝ၊ ဟောရာအနက်၏ပင်။ ခန္ဓသဒ္ဓပ္ပဝတ္တိယာ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါဖြစ်ခြင်း၏။
 ကာရဏဘာဝံ၊ အကြောင်း၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ရာသိတောတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ရာသိတော
 ဟူသော ဤအနက်ကို။ သဒ္ဓတ္ထဝသေနပိ၊ သဒ္ဓါ၏အနက်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း။
 နိယမေတွာ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်၍။ ဒသေတုံ၊ ပြခြင်းငှါ။ အယဉ္စိခန္ဓဋ္ဌော
 နာမ ပိဏ္ဍဋ္ဌောတိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော)
 အာဟ၊ ဆိုပြီ။

ခန္ဓဋ္ဌေ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါ၏အနက်သည်။ ကောဋ္ဌာသဋ္ဌေ၊ အဘို့ဟူသောအနက်သည်။
 (သတိ၊ ဖြစ်လသော်။) ဆဋ္ဌေန ခန္ဓေနပိ၊ ခြောက်ခုမြောက် ခန္ဓာသည်လည်း။
 ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရှိရာ၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ခန္ဓဋ္ဌေ ကောဋ္ဌာသဋ္ဌေ သတိ ဆဋ္ဌေန ခန္ဓေန-
 ပိ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရှိရာသည်။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း။
 ဆဋ္ဌော၊ ခြောက်ခုမြောက်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ အဘို့တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
 (ခန္ဓဋ္ဌေ ကောဋ္ဌာသဋ္ဌေ သတိ ဆဋ္ဌေန ခန္ဓေနပိ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရှိရာ၏။) တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ (ထိုသို့ ခန္ဓသဒ္ဓါ၏ အနက်သည် ကောဋ္ဌာသအနက် ဖြစ်လသော် ဆဋ္ဌ
 ခန္ဓာ၏လည်း ရှိရာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) [“တသ္မာရှေ၊ ဟိတိကိုဇ္ဇေ”စသော
 “တသ္မာထိ၊ ဟိတိ၏ဖိုလ်”စသော နိယာမနှင့် အညီပေးသည်။] ခန္ဓဋ္ဌောနာမ၊
 ခန္ဓသဒ္ဓါ၏အနက်မည်သည်။ ရာသဋ္ဌော၊ အစဟူသော အနက်တည်း။ ဣတိ၊ ဤ
 အနက်သာ။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ [ဆဋ္ဌခန္ဓာ ဟု မရှိသောကြောင့် ကောဋ္ဌာသအနက်
 မသင့်-ဟူလို၊ ဤသို့ မသင့်ဟုပယ်ပြီး၍ သင့်သောနည်းကိုပြုပြန်လိုသောကြောင့်
 “ယေသံ ဝါ”စသည်ကိုမိန့်သည်။] ဝါ၊ တနည်း။ ယေသံ၊ အကြင်ရုပ်အစရှိသော
 တရားတို့၏။ အတိတာဒိဝသေန၊ အတိတ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။

ယေသံ ဝါ။ ပေ။ န ဝုတ္တော။ ။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတုန်းကပင် အတိတ်
 အစရှိသောအားဖြင့်ပြားသော ရုပ်အစရှိသော တရားတို့ကိုသာ ငါးသို့ခွဲ၍ ဟောတော်
 မူသောကြောင့် အတိတ်အစရှိသောအပြားမှ ကင်းသောနိဗ္ဗာန်အတွက် ရာသိအနက်သာ
 မက ကောဋ္ဌာသအနက်အားဖြင့်လည်း ခန္ဓနာမည်တပ်၍ ဟောတော်မမူအပ်၊ ဤစကား
 ဖြင့် “ခန္ဓသဒ္ဓါ၏ ကောဋ္ဌာသအနက်ကို ခွင့်ပြုသော်လည်း ဆဋ္ဌခန္ဓာကား မရှိနိုင်”ဟု
 ပြသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၃၆၇

ဘေဒေါ၊ အပြားသည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ တေသံ၊ အတိတ်အစရှိသောအပြားအားဖြင့် ပြားသော ထိုရုပ်အစရှိသော တရားတို့၏။ ရူပနာဒိလက္ခဏာဝသေန၊ ရူပန အစ ရှိသော လက္ခဏာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တံ တံ ကောဠာသတာ၊ ထိုထို အဘို့၏ အဖြစ်ကို။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဘေဒရဟိတဿ၊ အတိတ်အစ ရှိသောအပြားတို့မှကင်းသော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ ။ ကောဠာသဌေနစ၊ အဘို့ဟူသော အနက်အားဖြင့်လည်း။ [စဖြင့် “ရာသဋ္ဌ” ကိုဆည်း။] ခန္ဓဘာဝေါ၊ ခန္ဓာ၏အဖြစ်ကို။ န ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မမူအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

တ္ထောဝတာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဥဒ္ဓေသမတ္တေန၊ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော။ ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော” ဟူသော ဥဒ္ဓေသမျှဖြင့်။ [ဒဿေသံ ဌံ စပ်။] ဣတိ အတ္တော။ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ။ ပေ။ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန် တော်မူအပ်သော။ [ဧဝံပဘေဒေါ ရူပရာသံ ဌံစပ်။] ကတ္ထ၊ အဘယ်အရာတို့၌။ (ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်သော ရုပ်အစုနည်း။) ဣတိ စေ၊ ဤသို့မေးအံ့။ ကောဒသသု၊ အတိတ်အနာဂတ်စသောအားဖြင့် ၁၁-ပါးကုန်သော။ သြကာသေ သု၊ ဝေဘန်ခြင်း၏ တည်ရာဌာနတို့၌။ (ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်သော ရုပ်အစုတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေရာ၏။) နိဒဿနတ္တေန၊ နိဒဿနအနက်ရှိသော။ ဣတိသဒ္ဓေန၊ ဣတိသဒ္ဓါဖြင့်။ [ဥပါဒါယရူပန္တိဌံ “ဣတိ” သဒ္ဓါဖြင့်။] သဗ္ဗော၊ အလုံးစုံသော။ ဝိဘဇနနယော၊ ဝေဘန်ကြောင်းနည်းကို။ ဒဿိတော၊ ပြတော် မူအပ်ပြီ။ ဣဒဉ္စ ဝိဘဇနံ၊ ဤဝေဘန်ခြင်းကို၎င်း။ သြဋ္ဌာရိကာဒိသု၊ သြဋ္ဌာရိက အစရှိသော သြကာသတို့၌။ စက္ခာယတနန္တိ အာဒိ ဝိဘဇနဉ္စ၊ စက္ခာယတနံ အစ ရှိသော ဝေဘန်ခြင်းကို၎င်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ကော ဒသသု၊ ကုန်သော။ သြကာသေသု၊ တို့၌။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိသုပိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အစရှိသော ခန္ဓာတို့၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤ အတူတည်း။

ဣတိသဒ္ဓေန နိဒဿနတ္တေန။ ။ သဒ္ဓါကျမ်း၌ “ယဿိန္ဒြိယာနိ” စသည်ကဲ့သို့ ဥပါဟရုဏ် ထုတ်ပြခြင်းကို “နိဒဿန=ညွှန်ပြကြောင်း ဥပါဟရုဏ်” ဟု ခေါ်၏။ ထို ဥပါဟရုဏ်ဖြင့် အသားတူရုပ်ဟူသမျှကို ပြနိုင်သကဲ့သို့ ဤ “ဥပါဒါယ ရူပန္တိ” ၌ ဣတိ သဒ္ဓါလည်း ဝေဘန်ပုံကို ညွှန်ပြသော “နိဒဿန” အနက်ရှိရကား ခန္ဓဝိဘင်း သုတ္တန္တ ဘာဇနိယပါဠိတော်၌ ဝေဘန်ပုံ နည်းအားလုံးကို ညွှန်ပြသည်။ [နိဒဿနတ္တေနာတိ ဥပါဟရုဏတ္တေန။—အနုဋီကာ။]

ယထာသမ္ဘဝံ။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ။ “စက္ခာယတနံ သောတာယတနံ” စသော ရုပ်များသည် သြဋ္ဌာရိကသြကာသ၌ ပါ၍ သုခုမသြကာသ၌ မပါ။ “ဣတ္ထိန္ဒြိယံ” စသော ရုပ်များသည် သုခုမသြကာသ၌သာ ပါ၍ သြဋ္ဌာရိကသြကာသ၌ မပါ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇနာ ရုပ်ကို ပါဠိတော်ကြည့်၍ သိပါ။

ပန၊ အဘူတပါးကား။ (တနည်း) ပန၊ အထူးကား။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို။ ကောဒသောကာသေသု၊ ၁၁-ပါးသော သြကာသတို့တွင်။ ပုရိမေ၊ ရှေးဖြစ်သော။ သြကာသပဉ္စကေ၊ သြကာသ ၅-ပါးအပေါင်း၌။ [အတိတ မှစ၍ ဗဟိဒ္ဓတိုင်အောင် ငါးပါးအပေါင်း၌။] စက္ခုဝိညာဏံ။ ပေ။ မနောဝိညာဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဆ ဝိညာဏကာယဝိသေသေန၊ ၆-ပါးသော ဝိညာဉ်အပေါင်း ဟူသော အထူးအားဖြင့်။ ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို ရှေး ဖြစ်သော ၅-ပါးသော သြကာသ၌။ မနောဓာတု မနောဝိညာဏဓာတုတိ၊ ဟူသော။ ဝိဘဇနံ၊ ဝေဘန်ကြောင်းစကားရပ်သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ (မပါ)။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း။ တံ ဒွယံ၊ ထိုမနောဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ် ၂-ပါးအပေါင်းကို။ မနောဝိညာဏန္တိ၊ မနောဝိညာဏံ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော် မူအပ်ပြီ။ ဣဘိဣမံအတ္ထံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှါ။ အဋ္ဌကထာယံ၊ အဋ္ဌကထာ၌။ မနောဓာတု မနောဝိညာဏဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ဧဝံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ပါဠိနယေန၊ ဤ ဝိဘင်းပါဠိတော်နည်း အားဖြင့်။ ပဉ္စသု၊ ၅-ပါးကုန်သော။ ခန္ဓေသု၊ ခန္ဓာတို့၌။ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒံ၊ တရား အပိုင်းအခြားကို။ ဒဿေတော၊ ပြပြီး၍။ ပန၊ တဖန်။ အညေန၊ အခြားသော။ ပကာရေန၊ အပြားအားဖြင့်။ (ဓမ္မပရိစ္ဆေဒံ)။ ဒဿေတုံ၊ ပြခြင်းငှါ။ အပိစာတိ အာဒိံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ၊ ပြီ။ [“အညေန ပကာရေန” ဟူသည် ဓမ္မသင်္ဂဟီပါဠိတော်၊ ထိုအဋ္ဌကထာတို့၌ လာသောနည်းတည်း။ “အညေန ပကာရေနာတိဓမ္မသင်္ဂဟေ၊ တဗ္ဌကထာယဉ္စ အာဂတေန ပကာရန္တရေန”။— အနု။] ဣတ္တာတိ၊ ကား။ ဧတသ္မိံ ခန္ဓနိဒ္ဓေသေ၊ ဤ ခန္ဓနိဒ္ဓေသ၌။

ဝိညာဏက္ခန္ဓော ပန။ ပေ။ ဝိဘတ္တော။ ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ဝေဘန်တော်မူရာ၌ “အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ” ဟူသော ရှေ့သြကာသ ၅-ပါးဝယ် “စက္ခု-ဝိညာဏံ။ ပေ။ မနောဝိညာဏံ” ဟု ၆-ပါးသော ပြတော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ကား “မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်” ဟု ခွဲ၍ ၇-ပါးဆိုထား၏။ [အဋ္ဌကထာ ဝိညာဏက္ခန္ဓ အဖွင့် အဆုံးနား၌ ကြည့်ပါ။] ထိုသို့ အဆိုကဲ့ရာ၌ ပါဠိတော်ဝယ် “မနောဝိညာဏ” ဟူသည် “စိတ်အားလုံး မဟုတ်၊ မနောဓာတ်နှင့် မနောဝိညာဏဓာတ်သာတည်း” ဟု အဋ္ဌကထာဆရာက သိစေလိုသောကြောင့်တည်း။ “ထိုသို့ သိစေလိုသောကြောင့်ပင် ပါဠိတော်၌ ၆-ပါးကို အဋ္ဌကထာ၌ ၇-ပါးခွဲ၍ ပြပါသည်” ဟူလို့။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၃၆၉

၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂။ ယံ ကိဉ္စိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ယန္တိ၊ ယံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်။ သာမညေန၊ သာမညအားဖြင့်။ အနိယမနိဒဿနံ၊ အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီး မဟုတ်သော အနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။ ကိဉ္စိတိ၊ ကိဉ္စိဟူသော သဒ္ဒါ သည်။ ပကာရန္တရဘေဒံ၊ တစ်စုံတစ်ခု အထူးအပြားကို။ အာမသိတွာ၊ သုံးသပ်၍။ အနိယမနိဒဿနံ၊ တည်း။ ဥဘယေနပိ၊ ယံ ကိဉ္စိဟူသော ၂-ပုဒ်ဖြင့်လည်း။ အတိတံ ဝါ၊ အတိတံမူလည်း ဖြစ်သော။ ပေ။ [“အနာဂတံ”မှ စ၍ “ယံ ဒုရေ”တိုင်အောင် ပေယျာလမြုပ်။] သန္တိကေဝါ၊ အနီးမူလည်းဖြစ်သော။ (တနည်း) သန္တိကေ၊ အနီး၌။ (ပဝတ္တံဝါ၊ ဖြစ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော။) အပ္ပံဝါ၊ အနည်းငယ် မူလည်းဖြစ်သော။ ဗဟံဝါ၊ အများမူလည်းဖြစ်သော။ ယာဒိသံဝါ၊ အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော။ တာဒိသံဝါ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်မူလည်းဖြစ် သော။ ယံ ကိဉ္စိတိ၊ ယံ ကိဉ္စိဟူ၍။ နပုံသကနိဒ္ဒေသရဟံ၊ နပုံလိန်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို ထိုက်သော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောအနက်ကို။ ဗျာပေတွာ၊ ပြန့်နှံ့ စေ၍။ သင်္ဂဏာတိ၊ သိမ်းယူနိုင်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အညေသပိ၊ ရုပ်မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ နပုံသက နိဒ္ဒေသရဟေသု၊ နပုံလိန်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကိုထိုက်သော အနက်တို့၌။ ပသင်္ဂံ၊ ကပ်ငြိခြင်းကို။ (လျဉ်းပါးဘွယ်ကို။) ဒိသ္မာ၊ မြင်တော်မူ၍။ အဓိပေတ- တ္တံ၊ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို။ အတိစ္စ၊ ကျော်လွန်၍။ ပဝတ္တိတော၊ ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်။ တဿ အတိပ္ပသင်္ဂဿ၊ ထို လွန်၍ဖြစ်သော ကပ်ငြိပါဝင်လာသော အနက်ကို။ နိယမနတ္ထံ၊ မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှါ။ ဝါ၊ တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ [နိယမနတ္ထန္တိ နိဝတ္တနတ္ထံ။-အနုဂ္ဂိကာ။] ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ယံ ကိဉ္စိတိ၊ ဟူ၍။ သနိပါတံ၊ စိနိပါတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ ယံ သဒ္ဓံ၊ ယံ သဒ္ဓါကို၎င်း။ ကိ သဒ္ဓဉ္စ၊ ကို၎င်း။ အနိယမေကတ္ထ ဒိပနဝသေန၊ မသတ်မှတ်အပ်သော တခု တည်းသော အနက်ကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဧကံ ပဒန္တိ၊ ယပုဒ်ဟူ၍။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ပဒဒ္ဓယေနပိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ။ [စိနိပါတ်ကို တပုဒ်၊ ယ သဒ္ဓါနှင့် ကိ သဒ္ဓါ ၂-ပုဒ်မှ အနိယမအနက်တခုကိုသာ ဟောနိုင်သည့်အတွက် တပုဒ်ဟု ယူ၍ “ပဒဒ္ဓယေန”ဟု ဆိုသည်။]

ကိဉ္စိတိ။ ပေ။ နိဒဿနံ။ ။ ကိဉ္စိကို အနုဂ္ဂိကာ၌ ကေစွံနှင့် အနက်တူဟု ဆို၏။ ရှေး ဆရာတို့ကလည်း “အမှတ်မရှိ တစ်စုံတခု”ဟုပင် အနက်ပေးတော်မူကြ၏။ “တစ်စုံတခု” ဟူသည်နှင့် “ကေစွံ၊ တချို့”ဟူသည် သဘောတူပင်တည်း။ တချို့ ဟု ဆိုသဖြင့် “အမျိုး အစား အပြားတို့တွင် တစ်စုံတခုသာတည်း”ဟု သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် “ပကာရန္တရ- ဘေဒံ၊ အမျိုးအစား အပြားအထူး”ဟု ဖွင့်သည်။ [ပဿူတိ၊ ကပ်ငြိ (ပါဝင်လာ) တတ်၏။ ဣတိ ပသင်္ဂေါ၊ မလိုရာအနက်၏ ကပ်ငြိ ပါဝင်လာခြင်း။]

ကိဉ္စ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝဒေထာတိ၊ ကား။ တုမေပိ၊ သင်တို့သည်လည်း။ [ပိဖြင့် ငါတုရားကို ပေါင်း၍။] ရူပံ ရူပန္တိ၊ ရူပံ ရူပံဟူ၍။ ဝဒေထ၊ ပြောဆိုကြကုန်၏။ တံ၊ ထိုရူပကို။ ကေန ကာရဏေန၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ဝဒေထ၊ ပြောဆို ကြကုန်သနည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ကေန ကာရဏေန၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ရူပံ၊ ရူပ မည်သနည်း။ ကံ ကာရဏံ၊ အဘယ် အကြောင်းကို။ ဝဒေထ၊ ဆိုကြကုန်မည်နည်း။ [“တံ ကာရဏံ”ဟု ရှိသောပါဌ် အလို “တံ ကာရဏံ၊ ထိုအကြောင်းကို။ ဝဒေထ၊ ဆိုကြကုန်လော့”ဟု ပေးရ လိမ့်မည်။] ဣတိအတ္ထော၊ အထ၊ မေးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ဧတေသု ဘိက္ခုသု၊ ဤရဟန်းတို့သည်။ တုဏှိတုတေသု၊ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်လသော်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူသည်ကား။ ရူပတိတိ ခေါတိ အာဒိ၊ အစရှိသည်တည်း။ (တနည်း) ဘဂဝါ၊ သည်။ ရူပတိတိ ခေါတိ အာဒိ၊ သော။ (ယံ ဝစနံ၊ သည်။ အတ္ထိ။ တံ ဝစနံ၊ ကို။) အာဟ၊ ပြီ။ [အာဟ၏နောက်၊ အာဒိရောက်မှ၊ ပဌမာ ဝိဘတ်၊ ကျေမြဲမှတ်။]

ဘိဇ္ဇတိတိ (ဣဒံ)၊ ဘိဇ္ဇတိဟူသော ဤပုဒ်ကို။ (“အာဟ” ၌စပ်။) သိတာဒိ- သန္နိပါတေ၊ သိတ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းတို့၏ ပေါင်းဆုံ ကျရောက်ခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) ဝိသဒိသသန္တာနုပ္ပတ္တိံ ဒဿနတော၊ ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့် မတူသော နောက်ရုပ်အစဉ်၏ဖြစ်ပုံကို မြင်ရခြင်းကြောင့်။ ပုရိမ- သန္တာနဿ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်၏။ ဘေဒံ၊ ပျက်ခြင်းကို။ သန္တာယ၊

အထဝါ ။ပေ။ ဝဒေထာတိ အတ္ထော။ ။ဤနည်း၌ “ကိဉ္စ ဘိက္ခဝေ ရူပံ”ကို တဝါကျ၊ “ကိဉ္စ”ပုဒ်ကို လိုက်စေ၍ “ဝဒေထ”ကို တဝါကျဟု ၂-ဝါကျခွဲပါ။ ဒုတိယ ဝါကျ၌ “အတ္ထဝသော ဝိဘတ္တိဝိပရိကာမော ကာတဗ္ဗော” ပရိဘာသာနှင့်အညီ ကံ”ကို ဟိတ်အနက် မပေးဘဲ ဥပယောဂအနက် ပေးရသည်။ ... [ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပန ဝုတ္တ- နယေနော ကာရဏတ္ထေ ပဝတ္တံ ကံသဒ္ဓံ “ဝဒေထာ”တိ ကိရိယာပဒသမ္ပန္နနေ ဥပ- ယောဂဝသေန ပရိကာမေတွာ (ဝိဘတ်ပြောင်းလွဲ၍) ဝဒတိ “ကံ ကာရဏံ ဝဒေထာ”- တိ။—အနုဋီကာ။] ယခုစာအုပ်များ၌ “ကံ ကာရဏံ”ဟု မရှိဘဲ “တံ ကာရဏံ”ဟု ရှိသောကြောင့် အနုဋီကာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို နားမလည်ဘဲ ရှိရသည်။

ဘိဇ္ဇတိတိ။ပေ။ဒဿနတော။ ။အအေးကြောင့် ရုပ်အစဉ်ဖြစ်နေရာဝယ် အပူနှင့် တွေ့သောအခါ ထို အအေးကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်နှင့် မတူသော အပူရုပ်အစဉ် ဖြစ်လာခြင်းကို မျက်မြင်အားဖြင့် တွေ့နိုင်၏။ ဥပမာ—အအေးမှ အပူသို့ ထွက်သောအခါ အတော်ကြာလျှင် မျက်နှာ၏ နီခြင်းစသော အပူရုပ်အစဉ်ကို မျက်မြင် တွေ့ရသကဲ့သို့ တည်း။ ထိုသို့ ရုပ်၏ ပြောင်းလဲခြင်းအကျိုးကို မြင်ရသဖြင့် “ရှေးရုပ်အစဉ်သည် ပျက်ခဲ့ ပေါ့”ဟု မှန်းဆ၍ သိနိုင်၏။ အကျိုးကိုမြင်ရသဖြင့် အကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိရသော “ဒလာနုမာန” နည်းတည်း။ “ပျက်” ဟူသည် ရှေးရုပ်အစဉ်၏ ပျက်ခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပုရိမသန္တာနဿ ဘေဒံ သန္တာယ”ဟု ဆိုသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ရူပက္ခန္ဓာနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၃၇၁

ရည်ရွယ်၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟာ။ စ၊ တနည်းကား။ ဘေဒေါ၊ ဘေဒဟူသည်။
 ဝိသဒ္ဓိသတ၊ ရှေးရုပ်ဒာစဉ်နှင့် မတူသည်၏အဖြစ် ဟူသော။ ဝိကာရာပတ္တိ၊
 ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဘိဇ္ဇတိတိ (ပဒဿ)၊
 ဘိဇ္ဇတိဟူသော ပုဒ်၏။ ပိကာရံ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်တတ်၏။
 ဣတိအတ္ထော၊ ဤကားအနက်။ စ၊ ဆက်။ ဝိကာရာပတ္တိ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်
 ခြင်းဟူသည်။ သိတာဒိသန္နိပါတေ၊ သိတအစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်း
 တို့၏ ပေါင်းဆုံကျရောက်ခြင်းသည်။ (သတိ)။ ဝိသဒ္ဓိသရူပပတ္တိယေဝ၊ ရှေးရုပ်နှင့်
 မတူသော နောက်ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အရူပက္ခန္ဓာနံ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ အတိလဟုပရိဝတ္တိတော၊ အလွန်
 လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်။ (“သမာဂမော နတ္ထိ” ဌ္ဗံစပ်။) ရူပဓမ္မာနံ၊
 ရုပ်တရားတို့၏။ ဌိတိက္ခဏေ၊ ဌိခဏ၌။ သိတာဒိဟိ၊ သိတ အစရှိသော ဆန့်ကျင်
 ဘက် အကြောင်းတို့နှင့်။ သမာဂမော၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊
 ဖြစ်သကဲ့သို့။ (“ဧဝံ အညေဟိ သမာဂမော နတ္ထိ” ဌ္ဗံစပ်။) ယေန၊ ယင်းကဲ့သို့
 ဌိခဏဝယ် သိတ အစရှိသည်တို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုရုပ်တရား
 တို့၌။ ဌိတိပုတ္တဿ၊ ဌိခဏသို့ ရောက်သော။ ဥတုနော၊ ဥတု၏။ ဝါ၊ တနည်း။
 ဌိတိပုတ္တဿ၊ သော။ အာဟာရာဒိကဿ၊ အာဟာရ အစရှိသော အကြောင်း
 တရား၏။ ပုရိမသဒ္ဓိသသန္တာနုပ္ပါဒနသမတ္တတာ၊ ရှေးအစဉ်နှင့်တူသော အစဉ်ကို

ဘေဒေါ စပေ။ အတ္ထော။ ။ ဘေဒအရ “ဖလာနုမာန” နည်းအားဖြင့် သိရသော
 “ဘိဇ္ဇတိ၊ ပျက်၏”ဟူသော အနက်မှတစ်ပါး တိုက်ရိုက်သိအပ်သော အနက်ကို ပြလို၍
 “ဘေဒေါ စ”စသည်ကို မိန့်သည်။ ဤနည်း၌ စ သဒ္ဓါကို “ဝါ သဒ္ဓတ္ထ”ဟု မဇ္ဈိကာ
 ဖွင့်၏။ ဤနည်းအလို “ဘိဇ္ဇတိ၊ ဖောက်ပြားတတ်၏”ဟု ပေးပါ။

အရူပ။ ပေ။ ပဝတ္တိတော။ ။ ဤပြုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့် မတူ
 ထူးခြား ဖောက်ပြားတတ်သောကြောင့် “ရူပ”ဟု ဆိုလျှင် “နာမ်ခန္ဓာတို့လည်း ရှေး
 အစဉ်နှင့်မတူ ထူးခြားဖောက်ပြားတတ်သောကြောင့် “ရူပ” အမည် ရနိုင်သည် မဟုတ်
 ပါလော”ဟု စောဒနာဘယ်ရှိသောကြောင့် “အရူပက္ခန္ဓာနံ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။
 နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပျက်ခြင်းသည် ခဏဇယံ သုံးချက်မျှသာကြာရကား အလွန်အပြောင်း
 အလဲမြန်၏။ ထိုသို့ အပြောင်းအလဲမြန်သောကြောင့် “အညေဟိ သမာဂမော နတ္ထိ =
 ဌိခဏ၌ အခြား ဆန့်ကျင်ဘက်တို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်း မရှိနိုင်”ဟု ဆိုသည်။

ယထာရူပဓမ္မာနံ။ ပေ။ ဟောတိ။ ။ ဤ ဥပမာမျိုးကို “ဝိသဒ္ဓိသုပမာ” ဟု
 ခေါ်၏။ ရုပ်တရားတို့၏ အသက်သည် စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက်တိုင်အောင် ကြာရကား ဌိ
 အခိုက်သည်ပင် ခဏကြီး ၁၆-ချက်နှင့် ခဏဇယံတချက်ခန့် ကြာ၏။ ခဏဇယံ သက်သက်
 ရေတုက်လျှင် ၄၉-ချက်ခန့် ကြာ၏။ ထိုသို့ကြာသောကြောင့် ဌိခဏ၌ သိတ အစရှိသော
 ဆန့်ကျင်ဘက်တို့နှင့် ပေါင်းဆုံနိုင်၏။

ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ အညေဟိ၊ အခြားသော အကြောင်းတို့နှင့်။ သမာဂမော၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၈။ သည်သာမကသေး။ သင်္ခန္ဓနေန၊ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဝိကာရာပတ္တိယံ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၌။ ရူပနသဒ္ဓေါ၊ ရူပနသဒ္ဓါသည်။ နိရုဇ္ဈော၊ တက်ရောက် ထင်ရှား၏။ တဿ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ အခြားသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်၊ သင်္ခန္ဓနေကြောင့် ဝိကာရာပတ္တိ၌ ရူပနသဒ္ဓါ၏ လင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သင်္ခန္ဓနဝိရဟိတတ္တာ (၈)၊ ထိခိုက်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရားတို့၏။ ပါကဋ္ဌဿ၊ ထင်ရှားသော။ ဝိကာရဿ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၏။ (ဘာဝေါ)ဝိယ၊ ရှိခြင်းကဲ့သို့။ (အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပါကဋ္ဌဿ၊ သော။ ဝိကာရဿ၊ ၏။) အဘာဝတောစ၊ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ (အရူပဓမ္မာတို့ကို။) ရူပန္တိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်ကုန်၏။ ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။ ရူပနလက္ခဏာ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိကုန်၏။ ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။ န ဝစ္စန္တိ၊ မဆိုအပ်ကုန်။

၉။ ဆက်။ ဇိဃစ္စာပိပါသာဟိ၊ ဆ .လောင်ခြင်း မှတ်သိပ်ခြင်းတို့ကြောင့်။ ရူပနံ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို။ ဝါ၊ သည်။ ဥဒရဂ္ဂိသန္တိပါတေန၊ ဝမ်းမီး၏ ပေါင်းဆုံကျရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ၈။

ယေန။ပေ။သမတ္ထတာ န ဟောတိ။ ။ယင်းသို့ ပေါင်းဆုံနိုင်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းတရားတို့တွင် ဥဏှဉတုကြောင့် ရုပ်အစဉ်ဖြစ်နေလျှင် ဌိဇဏ၌ သီတဉတုနှင့် တွေ့သောအခါ ထို ဥဏှဉတုသည် တနည်း - အာဟာရ အစရှိသော အကြောင်းတရားသည် ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့်တူသော ရုပ်ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်တော့၊ သီတဉတုတ မျိုးပြောင်း၍ ဖြစ်ရတော့သည်။ ထို ဉတုဇရုပ်ပြောင်းလျှင် အာဟာရတသော ရုပ်တို့လည်း ပြောင်းရတော့သည်သာ။

သင်္ခန္ဓနေန ၈။ပေ။နိရုဇ္ဈော။ ။ဤကား “သင်္ခန္ဓိယတိ၊ ပိဋ္ဌိယတိ” တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်သောစကားတည်း။ အဖြစ်အပျက် မြန်သော နာမ်တရားတို့သည် ဓား စသည်တို့ဖြင့် ထိခိုက်ခြင်းမဖြစ်နိုင်၊ ဌိဇဏ၌ ကြာရှည်စွာ တည်ရသော ရုပ်တရားတို့ကား ဓား စသည်တို့ဖြင့် ထိခိုက်နိုင်၏။ ထိုသို့ ထိခိုက်သည့်အတွက် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သော ရုပ်တရား၌သာ “ရူပန” သဒ္ဓါ ထင်ရှားသောကြောင့် နာမ်တရားများကို “ရုပ်”ဟု မခေါ်ထိုက်။ “ရူပ” ဟူသောအမည်သည် အထင်ရူဠိအမည်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပါယ်များကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ လင်္ကာနှင့်တကွ ရေးခဲ့သည်။

ဇိဃစ္စာ။ပေ။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။“သီတ ဉဏှ” စသည်တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းကိုပြုပြီး၍ “ဇိဃစ္စာ ပိပါသာ”တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းကို ပြုလိုရကား “ဇိဃစ္စာ ပိပါသာဟိ” စသည်ကို မိန့်၊ ဆာလောင်ခြင်း မှတ်သိပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဝမ်းမီးတည်းဟူသော ဥဏှဉတုနှင့် ပေါင်းမိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရသည်-ဟူလို။

ဆက်။တ္ထေ၊ ဤ“ရူပတိတိ ကုပ္ပတိ” အစရှိသောပါဌ်၌။ ကုပ္ပတိတိ ဧတေန၊ ကုပ္ပတိ ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်။ ကတ္တု၊ အတ္ထေ၊ ကတ္တားအနက်၌။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ*၊ ရူပပုဒ်၏ ပြီးခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ဃန္တိယတိ ပိဋ္ဌိယတိတိ ဧတေဟိ၊ ပုဒ်တို့ဖြင့်။ ကမ္မတ္ထေ၊ ကံအနက်၌။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ*၊ ဒဿေတိ။ ဟိ၊ မှန်။ ကောပါဒိကိရိယာယေဝ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း အစရှိသော ကိရိယာသည်ပင်။ ဝါ၊ ကုပ္ပနကိရိယာ၊ ဃန္တနကိရိယာ၊ ပိဋ္ဌနကိရိယာသည်ပင်။ ရူပနကိရိယာ၊ ရူပနကိရိယာတည်း။ [တနည်း ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုပ္ပတိတိ ဧတေန၊ ဖြင့်။ ကတ္တု၊ အတ္ထေ၊ ၌။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ*၊ ကို။ ဒဿေတိ။ ဃန္တိယတိ ပိဋ္ဌိယတိတိ ဧတေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကမ္မတ္ထေ၊ ၌။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ*၊ ဒဿေတိ။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ သိအပ်သနည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ကောပါဒိကိရိယာယေဝ၊ သည်ပင်။ ရူပနကိရိယာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ကုပ္ပတိတိ ဧတေန၊ ဖြင့်။ ပေ။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ*၊ ဒဿေတိ။ ဧ။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ဧ။] ပန၊ ဆက်။ ကတ္တု၊ ဘူတောစ၊ ဖောက်ပြန်တတ်သည် ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သော။ ကမ္မဘူတောစ၊ ထိခိုက်အပ် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍လည်းဖြစ်သော။ သော အတ္ထော၊ ထို ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်ဟူသော အနက်သည်။ ဘိဇ္ဇမာနော၊ ပျက်တတ်သည်။ ဝါ၊ ပျက်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ ဣမဿ အတ္ထဿ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ ဘိဇ္ဇတိတိ အတ္ထောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [ဤအလို ဘိဇ္ဇတိသည် “ရူပတိ၊ ဃန္တိယတိ၊ ပိဋ္ဌိယတိ”တို့၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်အဖွင့်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။]

အထဝါ၊ ထို့ ပြင်တနည်းကား။ ရူပတိတိ ရူပန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကမ္မကတ္တု၊ ကမ္မကတ္တားအနက်၌။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ဝိကာရော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည်။ ရူပနံ၊ ရူပနတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ [တနည်း ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ရူပတိတိ ရူပန္တိ၊ ဖြင့်။ ကမ္မကတ္တု၊ အတ္ထေ၊ ၌။ ရူပပဒသိဒ္ဓိ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဝိကာရော၊ သည်။ ရူပနံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရူပတိတိ ရူပန္တိ၊ ဖြင့်။ ပေ။ ဝုတ္တာ။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ ဧ။] တေနော၊ ထို့ ကြောင့်ပင်။ ဘိဇ္ဇတိတိ အတ္ထောတိ၊ ဟူ၍။ ကမ္မကတ္တု၊ ကမ္မကတ္တားအနက်ရှိသော။ ဘိဇ္ဇတိ သဗ္ဗေန၊ ဘိဇ္ဇတိ သဒ္ဓါဖြင့်။ အတ္ထံ၊ ရူပတိသဒ္ဓါ၏အနက်ကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ။ [ဤအလို ဘိဇ္ဇတိသည်

အထဝါ ရူပတိ။ပေ။ဘိဇ္ဇတိ။ ။ကမ္မကတ္တား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။ ထို သဒ္ဓါကျမ်းတို့ဝယ် “ကုသုလော သယံ ဘိဇ္ဇတိ”စသည်ဖြင့် ဘိဇ္ဇတိကြိယာ၏ ကမ္မကတ္တား အနက်ဟောကြောင်းမှာ တင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။ ဤ၌ “ရူပတိ” သဒ္ဓါလည်း “သိတ” အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းတို့က တိခိုက်အပ်စေကာမူ သူ့ နှုတ်ကပင် ဖောက်ပြန်ချင်သော သတ္တိရှိသောကြောင့် “ဘိဇ္ဇတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏” ဟု အနက်ပေးရသည်။ [“ရူပတိ၊ ဘိဇ္ဇတိ”တို့ကို ကမ္မရုပ် တွက်ရသည်။]

“ရူပတိ”၏ အနက်ဖွင့်တည်းဟု မှတ်ပါ။] ပန၊ ဆက်။ ယံ၊ အကြင်သဘောတရားကို။ ဝါ၊ သည်။ ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဘိဇ္ဇတိ၊ ပျက်တတ်၏။ ဝါ၊ ဖျက်အပ်၏။ တံ၊ ထိုသဘောတရားကို။ ဝါ၊ သည်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြားတတ်၏။ သန္ဓိယတိ၊ ထိခိုက်အပ်၏။ ပိဋ္ဌိယတိ၊ နှိပ်စက်အပ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေဟိစ ပဒေဟိ၊ ဤ ကုပ္ပတိ၊ သန္ဓိယတိ၊ ပိဋ္ဌိယတိပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း။ ပဒတ္ထော၊ ရူပတိပုဒ်၏အနက်ကို။ ပါကဋ္ဌော၊ ထင်ရှားသည်ကို။ ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ရူပတိတိ ရှုပ်နှံဆိုင်ရာ အပြီးတည်း။

ကေနဋ္ဌေနာတိ၊ ဟူသော။ ပုစ္ဆာသဘာဝဝသေန၊ ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ရူပနဋ္ဌေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [ဤအဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာဘာသာသမ္ဘိကာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ရူပနံ၊ ရူပနဟူသည်။ ကေဝလံ၊ လက္ခဏတ္ထမဖက် သက်သက်။ သဒ္ဓတ္ထောယေဝ၊ ရူပသဒ္ဓါ၏ အနက်သည်သာ။ န၊ မဟုတ်သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ တဿ အတ္ထဿ၊ ထိုရူပသဒ္ဓါ၏အနက်၏။ လက္ခဏဉ္စ၊ လက္ခဏာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္ထလက္ခဏဝသေန၊ အနက်ဖြစ်သော လက္ခဏာ၏အစွမ်းဖြင့်။ ရူပနလက္ခဏေန ရူပန္တိပိ ဝတ္ထု ဝုတ္တိတိ၊ ရူပန။ ပေ။ ဝုတ္တိဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [“သဒ္ဓတ္ထ၊ လက္ခဏတ္ထ”ဟု ၂-မျိုးရှိ၏။ ဤ ရူပနအနက်သည် “ရူပ”သဒ္ဓါ၏ သဒ္ဓတ္ထလည်း ဟုတ်၏။ ရုပ်ကဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိသောကြောင့် လက္ခဏတ္ထလည်း ဟုတ်၏။] ဆိဇ္ဇိတွာတိ၊ ကား။ မုစ္ဆာပတ္တိယာ၊ တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ မုစ္စိတွာ၊ တောင်ခြေမှလွတ်၍။ ဝါ၊ တနည်း။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို။ ဆေဒနဝသေန၊ လေက တိုက်ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဆိဇ္ဇိတွာ၊ ပြတ်၍။ (ပတန္တိ ဌာဝပ်။)

အစူန္တခါရေန သီတောဒကေနာတိ(တ္ထေ)၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ အတိသီတဘာဝမေဝ၊ အလွန်အေးမြသည်၏ အဖြစ်ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ အစူန္တခါရတာ၊ အစူန္တခါရ၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ကပ္ပသဏ္ဌာနံ၊ ကမ္ဘာ၏ ကောင်းစွာတည်ကြောင်း ဖြစ်သော။ သမ္မတ္တိကရံ၊ ပြည့်စုံခြင်းကို ပြုတတ်သော။ ပထဝီသန္ဓာရကံ၊ ကမ္ဘာမြေကြီးကို ကောင်းစွာဆောင်ထားသော။ တံ ဥဒကံ၊ ထိုရေသည်။ ကပ္ပဝိနာသဥဒကဝိယ၊ ကမ္ဘာ၏ပျက်ကြောင်း ရေသည်ကဲ့သို့။ ခါရံ၊ ငန်သည်။ ဘဝိတုံ၊ ငှါ။ န အရဟတိ၊ မထိုက်။ ဟိ၊ မှန်။ တထာ၊ ထို အလွန်ငန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ ပထဝီ၊ ကမ္ဘာမြေကြီးသည်။ ဝိလိယေယျ၊ ကြေမှုရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ [တနည်း ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကပ္ပသဏ္ဌာနံ၊ သော။ သမ္မတ္တိကရံ၊ သော။ ပေ။ ဘဝိတုံ၊ ငှါ။ န အရဟတိ၊ သနည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တထာ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ပထဝီ၊ သည်။ ဝိလိယေယျ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ ကြောင့်။ ကပ္ပသဏ္ဌာနံ၊ သော။ ပေ။ ဘဝိတုံ၊ ငှါ။ န အရဟတိ၊ ထိုက်။]

အဝိစိ မဟာနိရယေတိ(ဣမိနာ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ သ ဥဿခံ၊ ဥဿဒ ငရဲငယ်တို့နှင့်တကွဖြစ်သော။ အဝိစိနိရယံ၊ အဝိစိငရဲကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ တေနေဝ၊ ထိုသို့ငရဲနှင့်တကွ အဝိစိငရဲကိုဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ တတ္ထ ဟိတိ အာဒိ၊ တတ္ထ ဟိ အစရှိသောစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပေတ္တိ။ ပေ။ န ဟောန္တိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဧဝံ ဝိဇာပိ၊ ဤသို့သဘောရှိသည် လည်းဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တာ၊ ပြိတ္တာသတ္တဝါတို့သည်။ အတ္တိ၊ ရှိကုန်သေး၏။ ဣတိ အယံ၊ ဤသည်ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ သင်္ဂဟကာရဆရာ၏ အလိုတည်း။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဧဝံ ဝိဇာယေဝ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော ပြိတ္တာတို့ချည်းသာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နိယမာဘာဝတော၊ အမြဲသတ်မှတ်ခြင်း၏မရှိခြင်းကြောင့် တည်း။ ကာလကဉ္စိကာဒိသုပိ၊ ကာလကဉ္စိကအသုရာ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ [ကာလကဉ္စိကအသုရာတို့၏ ဒုတ္တိဏိဗုဒ္ဓန္တရဝယ် ရေတခွက်မျှ မရခြင်းစသည်ကို ဆိုထားရာ၌လည်း “ဤကဲ့ သို့သော အသုရာတို့ ရှိကြသည်”ဟု ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်ကို သိပါ။ “အားလုံး အသုရာတွေ ဤသို့ချည်းသာ ဟု မမှတ်ပါနှင့်” ဟုလို။] သရန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ၊ “သရန္တာ ဂစ္ဆန္တိ” ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ သရိသပသဒ္ဓဿ၊ သရိသပ သဒ္ဓါ၏။ အတ္တိ၊ အနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။

☞ အဘိသညဟိတွာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ သမ္မဟံ၊ အပေါင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ဣတိပိ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်လည်း။ (ဟောတိ။) [ပိဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်အပ်သော “အဘိသံဟရိတွာ” အနက်ကို ပေါင်းသည်။ ထို့ကြောင့် “ဤ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်း”ဟု မှတ်ပါ။]

ဧတေန သဗ္ဗံ ရူပံ။ ပေ။ ဒဿိတံ ဟောတိတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ရူပက္ခန္ဓသဒ္ဓဿ၊ ရူပက္ခန္ဓသဒ္ဓါ၏။ သမာနာဓိကရဏသမာသဘာဝံ၊ တူသော တည်ရာအနက်ရှိသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ န ဟိ ရူပတော။ ပေ။ အတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

- ၃။ ပက္ခိပိတွာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ကောဒသောကာသေသု၊ ၁၁-ပါး သော ဝေဘန်ခြင်း၏တည်ရာ အတိတ်အစရှိသော အတို့အစုတို့၌။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ (ဌပိတမာတိကာယံ၌ စပ်။) ဣတိအတ္ထော။ ဟိ၊ မှန်။ တတ္ထ၊ ထို ၁၁-ပါးသော ဩကာသတို့၌။ မာတိကံယေဝ၊ မာတိကာကိုပင်။ (ဌပိတ- မာတိကာယံ၌ ပြအပ်သော မာတိကာကိုပင်။) ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ မာတိကာ၊ မာတိကာကို။ န ဌပိတာ၊ ထားအပ်သည် မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ပကရဏပ္ပတ္တိ၊ အရာသို့ရောက်သော။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ (ပက္ခိပိတွာ၊ ၍။ မာတိကာ၊ ကို။ ဌပိတာ၊ ထားအပ်ပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ [ဤ၌လည်း “န ဟိ

ဝါကျ”ကို ညပကဟေဘုဝါကျလုပ်၍ တနည်း အနက်ပေးပါ။ “ပကရဏပ္ပတ္တ” ဟူသည် “အတ္တပ္ပကရဏာ လိင်္ဂါ” ဂါထာ၌လာသော ပကရဏတည်း။ ရုပ်ကို ဖွင့်ရာ၌ နှစ်သောကြောင့် ပကရဏအားလျော်စွာ ရုပ်ဟု ကံပုဒ်ထည့်နိုင်၏။]

အပဏေ နယော။ပေ။ဧတ္ထေဝ ဂဏနံ ဂတန္တိ ဧဟေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ အတိတံသေနာတိ၊ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်။ ဘုမ္မတ္ထေ၊ သတ္တမိဝိဘတ်အနက်၌။ ကရဏဝစနံ၊ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ရှိသောသဒ္ဒါတည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒသေတိ။ ယေန ပကာရေန၊ အကြင် မဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ် အပြားအားဖြင့်။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတံ၊ ရောက်ပြီ။ တံ (ပကာရံ)၊ ထို ရေတွက်ရ ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အပြားကို။ ဒသေတံ၊ ပြဝော်မှုခြင်းငှါ။ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤအနက်သည်။ သတိ၊ ဘော်။ မဟာဘူတုပါဒါယ ရူပဘာဝေါ၊ မဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အဖြစ်သည်။ အတိဟကောဌာသေ၊ အတိတ်အဘို့၌။ ဂဏနဿ၊ ရေတွက်ရခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ ။ “သင်္ဂဟိတံ၊ သိမ်းယူရေတွက်အပ်၏”ဟု ဆိုလျှင် ထို သင်္ဂဟိတံပုဒ်က “မည်သည့်အရာ၌ + သိမ်းယူရေတွက်အပ်” ဟု အာဓာရကို ငဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “အတိတံသေန”ကို “ဘုမ္မတ္ထ၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်”ဟု ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂဟောပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ “သင်္ဂဟန္တိ ဧတ္ထ ဧတေန”ဟု သာဓန ၂-မျိုး ပြုကြသည်။ ထိုတွင် သိမ်းယူကို ငဲ့ခိုက် ကရိုဏ်းအနက်နှင့် လျော်၏။ ထို့ကြောင့် “ကေန ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတံ” စသည်ဖြင့် ဓာတုကထာ၌ သုံးစွဲ၏။ ရေတွက်ကို ငဲ့ရာ၌ကား “အတိတ်အဘို့ ထဲ၌ ထည့်သွင်း ရေတွက်ရသောကြောင့် ဘုမ္မတ္ထနှင့် လိုက်လျောသည်။

ယေန ပကာရေန။ပေ။ဒသေတံ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “အတိတံသေန သင်္ဂဟိတံ”၏ နောက်၌ “စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ”ဟု ရှိ၏။ ထို“စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ” ဟူသောစကားသည် အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြကောင်းဟု အဓိပ္ပါယ် ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ဣမသ္မိံ အတ္ထေ။ပေ။ကာရဏန္တိ အာပဇ္ဇတိ”ဟု ကောက်ချက်ချ၍ ပြသည်။

ဣတိ အာပဇ္ဇတိ။ ။အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ရောက်နေသော ကြောင့် “ဣတိ အာပဇ္ဇတိ”ဟု မိန့်သည်။ [မဟာဘူတုပါဒါယရူပါနံ + ဘာဝေါ မဟာ-ဘူတုပါဒါယရူပဘာဝေါ။ “မဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ်”ဟု ၂-မျိုး ကွဲပြားခြင်းကို “မဟာ-ဘူတုပါဒါယရူပဘာဝေါ”၌ ဘာဝ အရကောက်ပါ။ ထို မဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ် ၂-မျိုး ကွဲပြားခြင်းသည် “အတိတံသေန သင်္ဂဟိတံ” အရ အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည် ဟူသော အနက်သည် အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ရောက်နေသည်—ဟူလို။]

(ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ မဟာဘူတုပါဒါယ-
 ရူပဘာဝေါ၊ သည်။ အတိတကောဋ္ဌာသေ၊ ဌ။ ဂဏနဿ၊ ၏။ ကာရဏံ၊ တည်း။
 ဣတိ၊ သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဣဒံစနံ၊ “စတ္တာရောစ
 မဟာဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ” ဟူသော ဤစကားသည်။
 အတိတံသာနံ၊ အတိတံအဘျိဖြစ်ကုန်သော။ ဝေဒနာဒိနံ၊ ဝေဒနာ အစရှိသော
 တရားတို့ကို။ နိဝတ္တနတ္ထံ၊ နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိသော စကားသည်။ န၊ မဟုတ်။
 (ကသွာ၊ နည်း။) ယံ ရူပန္တိ ဧတေနော၊ “ယံ ရူပံ” ဟူသော ဤစကားဖြင့်ပင်။
 တေသံ၊ ထို ဝေဒနာအစရှိသော တရားတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ နိဝတ္တိတတ္တာ၊ နစ်စေ
 အပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

(ဣဒံ စနံ၊ သည်။) ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ အညပ္ပကာရ နိဝတ္တနတ္ထံပိ မဟာဘူတံ
 ဥပါဒါရုပ်မှတစ်ပါးသော အပြားကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိသော စကားသည်
 လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ကသွာ)။ သဗ္ဗပ္ပကာရဿ၊ အလုံးစုံသော စက္ခာယတန အစ
 ရှိသော အပြား၏။ ဝါ၊ ကို။ တတ္ထံ၊ ထို အတိတံအဘျိ။ ဂဏိတတ္တာ၊ ရေတွက်
 အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

န ဟိ။ ပေ။ တံနိဝတ္တနတော။ ။ ဤ၌ သုံးဝါကျသို့၊ ထို သုံးဝါကျလုံးပင် ရွှေ
 ဝါကျ၏ ဗျုတ်ရေက ဉာဏဟေတု ဝါကျတည်း။ ရွှေဝါကျကား ဉာဏဗျုတ်လဝါကျ
 ဖြစ်၏။ “ဤသုံးဝါကျတို့၌ ပြအပ်သော နိဝတ္တတဗ္ဗ အနက်တို့၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်
 မဟာဘူတံ ဥပါဒါရုပ်အပြားသည် အတိတံအဘျိ ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၏—
 ဟူသော အနက်သာ ရောက်နေသည်” ဟူလို။ [န ဟိတိ အာဒိနာ ဓမ္မန္တရ နိဝတ္တနတ္တတာ
 (မဟာဘူတံ ဥပါဒါရုပ်တရားမှ တစ်ပါးသော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့ကို
 တားမြစ်ခြင်းအကျိုး ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၎င်း)၊ ပကာရန္တရ နိဝတ္တနတ္တတာ စ (မဟာ
 ဘူတံ ဥပါဒါရုပ်အပြားမှ တစ်ပါးသော စက္ခာယတန စသော အပြားကို တားမြစ်ခြင်း
 အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်သည်၎င်း) ဘူတုပါဒါယဂဟဏဿ နတ္ထိဟိ ဒေသတိ။—အနုဋ္ဌိကာ။]

န ဟိ။ ပေ။ နိဝတ္တိတတ္တာ။ ။ ဤစကားဖြင့် “ဓမ္မန္တရ နိဝတ္တနတ္တတာ” မရှိခြင်းကို
 ပြ၏။ “စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယရူပံ” ဟူသော စကား
 သည် အတိတံသဖြစ်သော ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးရှိသော စကား
 မဟုတ်။ အကြောင်းကား - ထိုဝေဒနာသည်တို့ကို ပါဠိတော်-ယ် “ယံ ရူပံ အတိတံ
 နိရုဒ္ဓံ” စသည်၌ “ယံ ရူပံ” ပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

နာပိ။ ပေ။ ဂဏိတတ္တာ။ ။ ဤစကားဖြင့် “ပကာရန္တရနိဝတ္တနတ္တတာ” မရှိခြင်းကို
 ပြ၏။ “စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ” ဟူသော
 ဤစကားသည် မဟာဘူတံ ဥပါဒါရုပ်အပြားမှတစ်ပါးသော စက္ခာယတန စသော အပြားကို
 တားမြစ်ခြင်းအကျိုးရှိသော စကားလည်းမဟုတ်။ အကြောင်းကား—ထို အတိ တံအဘျိ
 စက္ခာယတန စသော အပြားတို့ကိုလည်း ရေတွက်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။

စ၊ သည်သာမကသေး။ (ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။) “အနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နကာရ-
 နိဝတ္တနတ္ထံ၊ အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အခြင်းအရာကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုး ရှိသော
 စကားသည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ကုသ္မာ)။ အတိတ်သဝစနေန၊ အတိတ်သသဒ္ဓါ
 ဖြင့်။ တံနိဝတ္တနတော၊ ထို အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အခြင်းအရာကို တားမြစ်ခြင်း
 ကြောင့်တည်း။ [ဤ ပြအပ်ခဲ့သော ဟေတုဝါကျ ၃-မျိုး၌ ဉာပကဟေတု ဝါကျ
 လုပ်၍လည်း အနက်ပေးပါ။] ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ သည်။ သတိ၊
 သော်။ မဟာဘူတပါဒါယ ရူပဘာဝေါပေ။ ကာရဏံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်
 သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။)

[အခြားအနက်၌ အခြားအပြစ်ကို ပြလို၍ “အထ ပန” စသည်ကို မိန့်။ အည-
 သ္မိံ အတ္ထေ အညံ ဒေါသံ ဒဿေတု “အထ ပနာ” တိ အာဒိမာဟ။—မရုဋီကာ။]
 ပန၊ သို့မဟုတ်။ ယံ၊ အကြင်ရုပ်ကို။ အတိတ်သေန၊ အတိတ်အဘို့၌။ ဂဏိတံ၊
 ရေတွက်အပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုရုပ်ကို။ စတ္တာရော စ၊ ပေ။ ယံ ရူပန္တံ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။
 ဂဏိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်ကို။ အထ အဓိပ္ပေတော၊ အကယ်၍
 အလိုရှိအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်လသော်။ ဣဒံ၊ “စတ္တာရော စ
 မဟာဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဉပါဒါယ ရူပံ” ဟူသော ဤစကားသည်။
 ဂဏနန္တရဒဿနံ၊ ရေတွက်ပုံနည်းတမျိုးကို ပြကြောင်းစကားသည်။ သိယာ၊
 ဖြစ်ရာ၏။ အတိတ်သေန၊ အတိတ်အဘို့၌။ ဂဏိတပွကာရ ဒဿနံ၊ ရေတွက်အပ်
 သောတရား အပြားကို ပြကြောင်းစကားသည်။ န (သိယာ)၊ မဖြစ်ရာ။

န စ ပေ။ တံနိဝတ္တနတော။ ။ [အာကာရနှင့် ပကာရသည် သဘောတူ၏။
 ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ ပေါင်း၍ ပြထားသည်။] ဤစကားဖြင့် “စတ္တာရော စ မဟာ-
 ဘူတာ၊ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဉပါဒါယ ရူပံ” ဟူသော ဤစကားသည် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်
 အခြင်းအရာကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးရှိသော စကားလည်း မဟုတ်၊ အကြောင်းကား—
 “အတိတ်သေန သင်္ဂဟိတံ” ဝယ် “အတိတ်သ ” သဒ္ဓါဖြင့် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အခြင်း
 အရာကို တားမြစ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုသုံးမျိုးလုံး မဟုတ်နိုင်သောကြောင့်
 “စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ” စသော စကားသည် “အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်ရခြင်း၏
 အကြောင်းပြစကားသာ ဖြစ်၏” ဟု ဆိုရာရောက်ကြောင်းကို ကောက်ချက်ချသည်။

ယံ အတိတ်သေန၊ ပေ။ အဓိပ္ပေတော။ ။ အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်အပ်သော ရူပ
 ဟူသည် “မဟာဘုတ် ၄-ပါး ဉပါဒါရုပ်” ဟူ၍ ရေတွက်အပ်သော ရုပ်တည်း။ ဤအနက်
 အဓိပ္ပါယ်ကို အလိုရှိအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ [ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ရနေပုံကို ပါဠိတော် အနက်
 ပေးကြည့်ပါ။ “အတိတ်သေန၊ အတိတ်အဘို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတံ၊ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက်အပ်ပြီ။
 (ကိံ၊ အဘယ်သို့ သင်္ဂြိုဟ် ရေတွက်အပ်သနည်း။) စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာ
 စ၊ ထို၎င်း။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာနံ၊ ထို့ကို။ ဉပါဒါယ ရူပံ၊ စွဲမှီ၍ဖြစ်သော
 ရုပ်၎င်း။ (ဣတိ၊ သိ။) သင်္ဂဟိတံ၊ ပြီ။”] ဤသို့ အနက်ပေးလျှင် “စတ္တာရော စ မဟာ-
 ဘူတာ” စသော စကားသည် ဂဏနန္တရဒဿန စကားဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။

[အနက်တမျိုးကိုပြုပြီး၍ အပြစ်ကိုပြလိုသောကြောင့်“တံဒဿနေ”စသည်ကို မိန့်။] ပန၊ ဆက်။ တံဒဿနေ (တံဂဏနန္တရဒဿနေ)၊ ထို ရေတွက်နည်း တမျိုးကိုပြကြောင်းစကားသည်။ သတိ၊ လသော်။ ဘူတုပါဒါယရူပပ္ပကာရေန၊ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားအားဖြင့်။ အတိတံသေ၊ အတိတ်အဘို့၌။ ဂဏိတံ၊ ပြီ။ (ကသွာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ အတိတံသေ၊ ၌။ ဂဏိတဿ၊ ရေတွက်အပ်သော ရုပ်၏။) (ဟိတံ၏ သမ္ပန်ခံသည်။) တံသဘာဝတ္တာ၊ ထို ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားဟူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ အာပန္နမေဝ၊ ရောက်မြဲ ရောက်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

စ၊ ထိုသို့ပင် ရောက်မြဲရောက်ပါသော်လည်း။ ဧဝံ သဘာဝတာ၊ ဤ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားဟူသောသဘောရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ အတိတံသေ၊ အတိတ် အဘို့၌။ ဂဏိတတာယ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်း သည်။ ဘဝိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ။ န အရဟတိ၊ မထိုက်။ (ကသွာ၊ နည်း။) ဧဝံ သဘာဝ- သေဝ၊ ဤသို့ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားဟူသော သဘောရှိသောရုပ်၏ပင်။ ဝါ၊ ကိုပင်။ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတေသု၊ ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် အဘို့တို့၌။ ဂဏိတတ္တာစ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ သုခါဒိသဘာဝဿ၊ သုခ အစရှိသော သဘောရှိသော တရား၏။ ဝါ၊ ကို။ [အာဒိဖြင့် “ဒုက္ခဝေဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခ- ဝေဒနာ”စသည်ကို ယူ။] အတိတံသေ၊ ၌။ ဂဏိတတ္တာစ၊ ၎င်းတည်း။ တသွာ၊

တံဒဿနေ ပန၊ ပေ။ အာပန္နမေဝ။ ။ ထို ဂဏနန္တရဒဿန စကားဖြစ်လျှင် “ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားအားဖြင့် အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်အပ်၏၊ ဘာကြောင့် နည်း--တံသဘာဝ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းသည် အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏ဟူသော ရွှေ့ပြအပ် ခဲ့သောအပြစ်သည် ရောက်မြဲရောက်၍ နေတော့၏။ [ပဌမနည်း၌ပြခဲ့သော “မဟာဘူတ- ပါဒါယ ရူပဘာဝေါ အတိတကောဠာသေ ဂဏနဿ ကာရဏံ”ဟူသော အပြစ် သည်ပင် ထပ်၍ရောက်သောကြောင့် ဝေသဒ္ဓါဖြင့် “အာပန္နမေဝ”ဟု ဆိုသည်။]

တံသဘာဝတ္တာ။ ။သော (ဘူတုပါဒါယကာရေ) သဘာဝေါ ယဿ ဂဏိ- တဿာတိ တံသဘာဝံ (ထို ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားဟူသော သဘောရှိသော ရေတွက်အပ်သောရုပ်။) တဿ+ဘာဝေါ တံသဘာဝတ္တံ (ထိုဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အပြား ဟူသော သဘောရှိသော ရေတွက်အပ်သော ရုပ်၏အဖြစ်။) တသွာ တံသဘာဝတ္တာ။

န စ တံသဘာဝဘာပေ။ အရဟတိ။ ။ဤသို့ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်ဟု ကွဲပြားခြင်း သဘောရှိသည်၏အဖြစ်သည် ရေတွက်ရခြင်း၏အကြောင်း မဖြစ်ထိုက်၊ ထိုသို့ မဖြစ်ထိုက် ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “ဧဝံ သဘာဝသေဝ။ ပေ။ ဂဏိတတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အားဖြင့် ကွဲပြားသောသဘောရှိသောရုပ်ကို ပစ္စုပ္ပန်အဘို့ အနာဂတ် အဘို့၌လည်း ရေတွက်အပ်သောကြောင့်၎င်း၊ သုခဝေဒနာ အစရှိသော သဘောရှိသော တရားကိုလည်း အတိတ်အဘို့ ရေတွက်အပ်သောကြောင့်၎င်းတည်း။

ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဤ အနက်ဖြစ်လသော် မဟာဘုတ် ဥပါဒါရုပ် အဖြစ်သည် အတိတ် အဘို့၌ ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းတည်းဟူသော အနက်၏ ရောက်သည်၏အဖြစ်၊ ထို ဂဏနန္တရဒဿနဖြစ်လသော် မဟာဘုတ် ဥပါဒါရုပ်အဖြစ် သည် အတိတ်အဘို့၌ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်၏ ရောက်မြဲ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ပုရိမနယော ဝေ၊ ရွှေနည်းသည်သာ။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။

အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ နိဒ္ဒေသေသုပိ၊ အဇ္ဈတ္တနိဒ္ဒေသ၊ ဗဟိဒ္ဓနိဒ္ဒေသတို့၌လည်း။ တာဒိသော၊ ထို ပဌမနည်း၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော အနက်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ အတ္တော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

တသ္မာ ပုရိမနယော ဝေ ယုတ္တော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ အပရော နယော ရွှေက တနည်း၊ အပရော နယောဟု နောက်တနည်းအားဖြင့် ၂-နည်းပြခဲ့ရာဝယ် ရွှေနည်းသာ သင့်၏။ “အပရော နယော”ဟု ပြအပ်သော နောက်နည်းမသင့်ပါ—ဟူလို။

တာဒိသော ဝေတ္တော။ ။ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓနိဒ္ဒေသတို့၌ အဋ္ဌကထာဝယ် ပြအပ်သော ရွှေနည်းအတိုင်းသာ အနက်အဓိပ္ပါယ် ရနိုင်သောကြောင့် “တာဒိသော ဝေ”ဟု အဝေးဟော “တ” သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်။ ပါဠိတော်ဝယ် အနက်ပေးသောအခါ နောက်နည်းအတိုင်း မရနိုင်သောကြောင့် “တာဒိသော ဝေ”ဟု ဝေဖြင့် ကန့်သတ်၊ မရနိုင်ပုံမှာလည်း အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓနိဒ္ဒေသတို့၌ ပါဠိတော်ဝယ် “အတိတ်သေန သင်္ဂဟိတံ” ပုဂံမျိုး မပါသောကြောင့်တည်း။ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။ ဤသို့ နောက်နည်းအရ အဇ္ဈတ္တ နိဒ္ဒေသ စသည်တို့၌ အနက်ပေး၍ မရသောကြောင့် “အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော နောက်နည်းသည် အနက်အဓိပ္ပါယ် မသင့်ခြင်းဟူသော အယုတ္တိဒေါသအပြင် အဗျာပိတဒေါသလည်း ရောက်နေ၏”ဟု ပြသည်။

အနုဋီကာ။ ။ အဇ္ဈတ္တ။ ပေ။ လဗ္ဘတိတိ ဇေတန ဒုတိယနယေန ကေဝလံ ယထာ-
ဝုတ္တောဝ ဒေါသော၊ အထ ခေါ အဗျာပိတောပိ ဒေါသောတိ ဒသေတိ၊ (“အဗျာပိတ-
ဒေါသ” ဟူသည် နောက်နည်း၌ ပြအပ်သောအနက်၏ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓနိဒ္ဒေသတို့၌ မပြန့်နှံ့ခြင်းတည်း။) ဤကား—မူလဋီကာ၏အလိုကို အနုဋီကာ ဖွင့်ပြခြင်းသာ ဖြစ်၏။
အနုဋီကာ အလိုမှာ “အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓနိဒ္ဒေသတို့၌ နောက်နည်း အတိုင်းလည်း ပါဠိ
တော်မှာ အနက်ပေး၍ဖြစ်နိုင်သည်”ဟု ယူဆသည်။ ထိုအတိုင်းဖြစ်နိုင်ပုံကို အဋ္ဌကထာ
အဓိပ္ပါယ်၌ ပြထားသည်။

အနုဋီကာ၏ ချေပချက်။ ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် အပြစ် တင်အပ်ပါသော်လည်း။
တဒေတံ (တံ+တေ)၊ ထိုကဲ့သို့ ပြအပ်ပြီးသော ဤ အကြောင်းသည်။ အကာရဏံ၊
သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။) ကာရဏံ - တာဝသေဝ၊
အကြောင်း၏ အဖြစ်၏ပင်။ ဝါ၊ ကိုပင်။ အနဓိပ္ပေတတ္တာ၊ အလိုမရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်တည်း။ [မဟာဘုတ် ဥပါဒါရုပ် အပြားအားဖြင့် ရေတွက်ရခြင်းသည် အတိတ်သ၌
ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်း အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာသည် အလိုမရှိအပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်တည်း။] ဟိ၊ မှန်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤ “အတိတ်သေန သင်္ဂဟိတံ” အစရှိသော
ပါဠိ၌။ ဘူတုပါဒါယရူပဘာဝေါ၊ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်၏ အဖြစ်သည်။ အတိတ်သေ၊

သုတ္တန္တ ပရိယာယတောတိ၊ ဟူသောစကားကို။ သုတ္တဿ၊ သုတ္တန် ပါဠိတော်၏။ ပရိယာယဒေသနတ္တာ၊ ပရိယာယ်ဒေသနာတော်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ သဘာဝဓမ္မမှ ပြောင်းလဲသောအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ သဘာဝဓမ္မမှ ပြောင်းလဲသော ဟောတော်မူခြင်းရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ အဘိဓမ္မနိဋ္ဌေသတောတိ၊ ဟူသောစကားကို။ အဘိဓမ္မဿ၊ အဘိဓမ္မာတရားတော်၏။ နိပ္ပရိယာယ ဒေသနတ္တာ၊ ပရိယာယ်မဟုတ် မုချဒေသနာတော်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ပရိယာယ်မဟုတ်သောအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ပရိယာယ်မဟုတ်သောဟောတော်မူခြင်းရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိစ္ဆယေန၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့်။ ဒေသော၊ ဟောတော်မူခြင်းတည်း။ ဝါ၊ ဟောတော်မူအပ်သောတရားတည်း။ နိဋ္ဌေသော၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း။ ဝါ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောတရား။ ဣတိ ကဘွာ၊ ဤသို့ ဝစနတ္ထပြု၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ကိဉ္ဇာပီတိ အာဒိသု၊ ကိဉ္ဇာပိ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ သုတ္တန္တဘာဇနိယတ္တာ၊ သုတ္တန္တဘာဇနိယ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ “အတိတံ နန္ဒာဂမေယျာ”တိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အဋ္ဌါနဝသေန ဝေ၊ အစွန့်ပြစ်သောတစ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ [အတိတာဒိတာဝေါမှ ဝေ ကို ယူသည်။] အတိတာဒိတာဝေါ၊

အတိတ်အဘိဋ္ဌိ။ ဂဏနဿ၊ ရေတွက်ရခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိသော်လည်း။ န၊ ပဟုတ်။ ယတော၊ ယင်းကဲ့သို့ ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်အပြား၏ အတိတ်အဘိဋ္ဌိ ရေတွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းဟု အလိုရှိခြင်းကြောင့်။ ယထာဝုတ္တဒေါသာပတ္တိ၊ အကြွင်းအမြစ် ဋီကာဆရာ ဆိုအပ်ပြီးသောအပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ [ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် ကဲ့ပြားခြင်းကို အတိတ်အဘိဋ္ဌိ ရေတွက်ရခြင်း၏အကြောင်းဟူ၍ အလိုရှိအပ်လျှင် ဋီကာဆရာ ဆိုအပ်တိုင်းသောအပြစ်သည် ရောက်စရာရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ အကြောင်းအဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ အလိုမရှိအပ်ပါ။ ထိုသို့ အလိုမရှိအပ်သောကြောင့် ဋီကာဆရာ ပြုအပ်သော အကြောင်းသည် သင့်မြတ်သောအကြောင်းမဟုတ်ပါ ဟူလို။]

ပရိယာယဒေသနတ္တာ။ ။ ပရိယာယပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂိုဟ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြခဲ့ပြီ။ ပရိယာယေန+ဒေသနာ+ဧတ္တာတိ ပရိယာယဒေသနံ၊ (တနည်း) ပရိယာယ ဘူတာ+ဒေသနာ+ဧတ္တာတိ ပရိယာယဒေသနံ (သုတ္တံ)၊ နိဿယအနက်တိုင်း အဓိပ္ပါယ်သိပါ။ [ပရိယာယဒေသနတ္တာတိ သဘာဝတော ပရိယာယနံ ပရိဝုတ္တနံ ပရိယာယော၊ ဥဇုကံ အပ္ပဝုတ္တိတိ အတ္ထော။—အနုဋီကာ။]

အဘိဓမ္မနိဋ္ဌေသတော။ ။ နိစ္ဆယေန+ဒေသော နိဋ္ဌေသော၊ အဘိဓမ္မ+ဝုတ္တော+နိဋ္ဌေသော အဘိဓမ္မနိဋ္ဌေသော။ [နိစ္ဆယေန ဒေသောတိ ဝဝတ္ထာနတော (ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့်) ကထနံ။—အနုဋီကာ။]

အတိတ် အစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တော ယထာ၊ ဟောတော်မူအပ် သကဲ့သို့။
 [မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ် အစရှိသည်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။]
 တထာ၊ ထို့အတူ။ ဣဓာပိ၊ ဤ သုတ္တန္တဘာဇနီယ၌လည်း။ (အဒ္ဓါနဝသေနဝေ၊
 ဖြင့်သာ။ အတိတာဒိဘာဝေါ၊ ကိ။) နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော၊ ညွှန်ပြထိုက်သည်။ သိယာ၊
 ဖြစ်ရာ၏။ ဧဝံ သန္ဓေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ သုတ္တန္တဘာဇနီယမ္ပိ၊ သုတ္တန္တ-
 ဘာဇနီယတရားတော်သည်လည်း။ သုတ္တန္တေ၊ သုတ္တန်၌။ ဝုတ္တဓမ္မေ၊ ဟောတော်
 မူအပ်သော တရားတို့ကို။ ဝိစိနိတော၊ ရွေးချယ်စိစစ်၍။ ဝိဘဇနဝသေန၊ အကျယ်
 ဝေဘန်တော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်သော။ အဘိဓမ္မာဒေသနာယေဝ၊
 အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဘိဓမ္မနိဒ္ဒေသေနဝ၊
 အဘိဓမ္မနိဒ္ဒေသ အားဖြင့်သာ။ ဝါ၊ ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
 သော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်အားဖြင့်သာ။ အတိတာဒိဘာဝေါ၊ ကိ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊
 ပြီ။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ [အဋ္ဌကထာ၌ အဘိဓမ္မနိဒ္ဒေသ
 အားဖြင့် အတိတ် အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို ညွှန်ပြရခြင်း၏အကြောင်း မပါသော
 ကြောင့် “သုတ္တန္တဘာဇနီယမ္ပိ။ပေ။ပဝတ္တာတိ” ဟု အကြောင်းထည့်၍ ဖွင့်သည်။
 သုတ္တန္တဘာဇနီယ ဖြစ်သော်လည်း “အဘိဓမ္မာဒေသနာပင် ဖြစ်သောကြောင့်”
 ဟု အကြောင်းပြသည်။]

☸ အဒ္ဓါသန္တတိ သမယ ခဏဝသေနာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ စုတိ-
 ပဋိသန္ဓိ ပရိစ္ဆိန္နေ၊ စုတိ ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပိုင်းဖြတ်အပ်သော။ ကာလေ၊ တဘဝအခါ
 ၌။ အဒ္ဓါသဒ္ဓေါ၊ အဒ္ဓါသဒ္ဓါသည်။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဝါ၊ စုတိ
 ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပိုင်းဖြတ်အပ်သော တဘဝအခါ၌ အဒ္ဓါသဒ္ဓါ၏ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်
 ဟူသော ဤအနက်ကို။ (ဝိညာယတိ ဌိစပ်။) အဟံ၊ သည်။ အတိတံ၊ လွန်ပြီးသော။
 အဒ္ဓါနံ၊ ဘဝအခွန်၌။ အဟောသိ* နုခေါ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီလော။ ဣတိ အာဒိသုတ္တဝသေ-
 န၊ ဤသို့အစရှိသော သုတ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်
 အာဟာရဝဂ် ပစ္စယသုတ်။)

ပန၊ ကား။ ဘိက္ခုဝေ၊တို့။ အဒ္ဓါ၊ အခွန်တို့သည်။ ဣမေ တယော၊ ဤသုံးပါး
 တို့တည်း။ ကတမေ တယော၊ အဘယ်သုံးပါးတို့နည်း။ အတိတော၊ အတိတ်ဖြစ်
 သော။ အဒ္ဓါ၊ အခွန်၎င်း။ အနာဂတော၊ သော။ အဒ္ဓါ၊ ၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန္နော၊ သော။
 အဒ္ဓါ၊ ၎င်း။ ဣတိဧတ္ထ၊ ဤပါဌ်ရပ်၌။ ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်။ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ-
 မာနေဝ၊ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော်။ နိရုတ္တိပထသုတ္တဝသေန၊ နိရုတ္တိပထသုတ်၏အစွမ်း
 ဖြင့်။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဥပယဝဂ် နိရုတ္တိပထသုတ်။) ခဏပရိစ္ဆိန္နေ၊ ခဏဖြင့်
 ပိုင်းဖြတ်အပ်သော။ အဒ္ဓါ၊ အဒ္ဓါသည်။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ပရမတ္ထတော။ပေ။အဒ္ဓါ၊ ယုတ္တော၊ ၏။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊
 ကြောင့်။ တုတ္ထ၊ ထို နိရုတ္တိပထသုတ်၌။ ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ယံ ရူပံ၊ သည်။ ဇာတံ၊

ဝိဘင်း]   ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ   ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်   ၃၈၃

ဖြစ်၏။ ပါတုဘူတံ၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။ (တံ ရူပံ၊ သည်း။) အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တဿ၊ ထိုရုပ်၏။ သင်္ခါ၊ အမည်သည်။ (ဟောတံ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိဇ္ဇမာနဿ၊ ထင်ရှားရှိသောရုပ်၏။ ပစ္စုပ္ပန္နတ၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ တတော၊ ထို ထင်ရှားရှိသောရုပ်မှ။ ပုဗ္ဗေ၊ ဦး၎င်း။ ပစ္စာစ၊ ဦး၎င်း။ အတိတာနာဂတတာစ၊ အတိတ်ရုပ်၊ အနာဂတ်ရုပ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ပရမတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ပေ။ ယုတ္တော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ ၏။) ပန၊ ထိုသို့ပင် အခွါ ၂ မျိုးရှိပါသော်လည်း။ ယေဘုယျေန၊ များသောအား ဖြင့်။ သုတ္တေသ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌။ စုတိပဋိသန္ဓိပရိစ္ဆိန္နော၊ စုတိ ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် ပိုင်းဖြတ်အပ်သော။ အတိတာဒိကော၊ အတိတ် အစရှိသော။ အခွါ၊ ဘဝအခွန်ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ပေ၊ ထိုစုတိ ပဋိသန္ဓိပရိစ္ဆိန္နအခွါကိုသာ။ ဣဓာပိ၊ ဤခန္ဓာဝိဘင်း၌လည်း။ အခွါဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

[“အခွါ”ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “သန္တတိ”ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “သီတံ သိ-
တဿ”စသည်မိန့်။] သီတံ၊ သီတဉာတုသည်။ သိတဿ၊ သီတဉာတု၏။ သဘာဂေါ၊
တူသော အဘို့တည်း။ တဿ၊ ထိုအတူ။ ဥဏှံ၊ ဥဏှဉာတုသည်။ ဥဏှဿ၊ ဥဏှ
ဉာတု၏။ (သဘာဂေါ၊ တည်း။)

[“သဘာဂ ကေဉာတု သမုဋ္ဌာနံ” ဟူသော ပါဠိဝယ် “သဘာဂဉာတု” ကို
ဖွင့်ပြပြီး၍ “ကေဉာတု”ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ပန” စသည်ကို မိန့်။]
ပန၊ ဆက်။ သီတံဝါ၊ အအေးမူလည်းဖြစ်သော။ ဥဏှံဝါ၊ အပူမူလည်းဖြစ်သော။
သရီရေ၊ ကိုယ်၌။ သန္တိပတိတံ၊ ပေါင်းဆုံကျရောက်သော။ ယံ၊ အကြင်ဉာတုသည်။
သန္တာနဝသေန၊ အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်လသော်။ အနန္တံ၊ ပင်ကိုယ်
သဘောမှ လျော့လည်းမလျော့သည်။ အနဓိကံ၊ ပင်ကိုယ်သဘောထက်လွန်လည်း
မလွန်သည်။ (ဟုတွာ)။ ကောကာရံ၊ တမျိုးတည်းသော အခြင်းအရာရှိ၏။ တံ၊

အနန္တံ အနဓိကံ။ ။ပုဗ္ဗေန၊ ရွေးရုပ်အစဉ်နှင့်။ အပရဿ၊ နောက်ရုပ် အစဉ်၏။
သမပ္ပမာဏတာယ၊ တူမျှသော ပမာဏရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနန္တံ၊ လျော့လည်း
မလျော့။ အနဓိကံ၊ ပိုလည်း မပိုလွန်။ တတောဝေ၊ ထိုသို့ မလျော့ မလွန်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်ပင်။ ကောကာရံ၊ တခုတည်းသောအခြင်းအရာရှိ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဝတ္တိကာလ-
ဝသေန၊ ဖြစ်ရာကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနန္တံ၊ လျော့လည်း မလျော့။ အနဓိကံ၊ ပိုလည်း
မပိုလွန်။ (ဥပမာ—သီတရုပ်အစဉ် တနာရီလောက် ဖြစ်နေလျှင် ထိုကာလအတွင်း၌
လျော့လည်း မလျော့၊ ပိုလည်း မပိုလွန်-ဟူလို။) သမာနသဘာဝတာယ၊ တူသော
သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကောကာရံ၊ တခုတည်းသော အခြင်းအရာ ရှိ၏။
တေန၊ ထို “ကောကာရံ” ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိသဘာဂဉာတုနာ၊ သဘောမတူသော
ဉာတုသည်။ အနန္တရိတတံ၊ မခြားကွယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿတိ၊ ၏။—အနုဋ္ဌိကာ။

ထို ဥတုကို။ ဧကော ဥတုတိ၊ တမ္ပါးသော ဥတုဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။ [ခန္ဓာကိုယ်၌ ကျရောက်သောဥတုသည် အစဉ်အတန်းအားဖြင့် ဖြစ်၍နေရာဝယ် ပြဒါးတိုင်ဖြင့် တိုင်းကြည့်သောအခါ လျော့လည်း မလျော့၊ ပိုလည်း မပိုဘဲ တသမတ်တည်း နေသော ဥတုကို “ဥတုတခု”ဟု ခေါ်ရသည်—ဟူလို။] သဘာဂဥတုနော၊ သဘာဂ ဥတု၏။ အနေကန္တ သဘာဝတော၊ တပါးမက ပျားသောသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကဝုပ္ပဏံ၊ ဧကသဒ္ဓါကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတံ။ [သဘာဂဖြစ်သော ဥတုတခု အတွင်း၌ ပရမတ္ထသဘာဝ ဖြစ်သော ဥတုတေ့ များမှာဖြစ်ပျက်နေသည့် ကတံ “အနေကဥတု”ဟုထင်မှားမည်စိုးသောကြောင့် “သန္တတိအားဖြင့် ဥတုတခုသာ”ဟု သိစေလိုရကား “သဘာဂ ဧကဥတု”ဟု ဧကသဒ္ဓါကို ထည့်၍ ဆိုအပ်သည်—ဟူလို။] အာဟာရေပိ၊ အာဟာရ၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။

ဧကဝီထိ ဧကဝေနသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ ပဉ္စ ဆဋ္ဌဒ္ဓါရဝသေန၊ ပဉ္စဒ္ဓါရ၊ ခြောက်ခုမြောက် မနောဒ္ဓါရနှင့်စပ်သဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ သန္တတိသမယကထာ၊ သန္တတိ သမယတို့ကို ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကား ကို။ ပိပဿကာနံ၊ ပိပဿနာရူတတ်ကုန်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဥပကာ- ရတ္ထာယ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ။ အဋ္ဌကထာသု၊ ရှေးအဋ္ဌ- ကထာတို့၌။ ကထိဘာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

နိဋ္ဌိတ ဟေတု ပစ္စယကိစ္စံ၊ ပြီးပြီသော ဇနကအကြောင်း၊ ဥပတ္တမ္ပက အကြောင်းတို့၏ ကိစ္စရှိသောရုပ်သည်။ (အတိတံ၊ အတိတ်ရုပ် မည်၏။) [အဋ္ဌ- ကထာ၌ “အတိက္ကန္တဟေတု ပစ္စယကိစ္စံ”ဟု ရှိသော်လည်း နောက်ပုဒ်တို့၌ နိဋ္ဌိတနှင့် ပုဒ် နှိုင်းတူ၍ အလင်္ကာဂုဏ်မြောက်အောင် “နိဋ္ဌိတ”ဟု သုံးစွဲထားဟန် တူသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ သဘောတူပင်တည်း။] နိဋ္ဌိတဟေတုကိစ္စံ၊ ပြီးပြီးသော ဇနကအကြောင်း၏ ကိစ္စရှိသည်။(ဟုတွာ)။ အနိဋ္ဌိတပစ္စယကိစ္စံ၊ မပြီးသေးသော ဥပတ္တမ္ပကအကြောင်း၏ ကိစ္စရှိသောရုပ်သည်။ (ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ရုပ်မည်၏။) ဥဘယ- ကိစ္စံ၊ ၂-ပါးစုံသောကိစ္စသို့။ အသမ္ပတ္တံ၊ မရောက်သေးသောရုပ်သည်။ (အနာ- ဂတံ၊ အနာဂတ်ရုပ် မည်၏။) သကိစ္စက္ခဏေ၊ မိမိကိစ္စကို ပြုရာခဏ၌။ (ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။) ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ရုပ်မည်၏။

ဧဝံ အာဟာရေပိ။ ။ဧဝံ အာဟာရေပီတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ ဝိသဘာဂါဟာရေန၊ သဘောမတူသော အာဟာရသည်။ အနန္တရီတော၊ မခြားကွယ်အပ်သော။ အနေက- ဝါရံ၊ အကြိမ်များစွာ။ အနေကဒိဝသမ္ပိ၊ နေပေါင်းများစွာလည်း။ ဘုတ္တော၊ စားအပ် သော အာဟာရသည်။ သဘာဂေကာဟာရံ နာမ၊ သဘောတူသော တခုသော အာဟာရ မည်၏။—အနုဋီကာ။

ဇနကော၊ ဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်းသည်။ ဟေတု၊ ဟေတုမည်၏။ ဥပ-
 တ္တမ္မကော၊ ထောက်ပံ့တတ်သော အကြောင်းသည်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယ မည်၏။
 တေသံ၊ ထိုဇနက၊ ဥပတ္တမ္မကတို့၏။ ဥပ္ပါဒနံ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်၎င်း။ (ဇနက
 အကြောင်း၏ ဖြစ်စေခြင်းသည်၎င်း။) ဥပတ္တမ္မနဉ္စ၊ ထောက်ပံ့ခြင်းသည်၎င်း။
 (ဥပတ္တမ္မကအကြောင်း၏ ထောက်ပံ့ခြင်းသည်၎င်း။) ကိစ္စံ၊ ကိစ္စတည်း။ ဗီဇဿ၊
 မျိုးစေ့၏။ အင်္ဂုရူပ္ပါဒနံ၊ အညွန့်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်၎င်း။ ပထဝီ အာဒိနံ၊ မြေ
 အစရှိသည်တို့၏။ တဒုပတ္တမ္မနံ၊ ထို အညွန့်ကိုဖြစ်စေရာဝယ် ထောက်ပံ့ခြင်း
 သည်၎င်း။ [ဤစကားဖြင့် လောကီဥပမာကို ပြ၏။] ကမ္မဿ၊ ၏။ ကဋ္ဌတ္တာရူပ-
 ဝိပါကုပ္ပါဒနံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၊ နာမ်ဝိပါက်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်၎င်း။ အာဟာရာ-
 ဒိနံ၊ အာဟာရ အစရှိသည်တို့၏။ တဒုပတ္တမ္မနံ၊ ထို ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၊ နာမ်ဝိပါက်
 တို့ကို ဖြစ်စေရာဝယ် ထောက်ပံ့ခြင်းသည်၎င်း။ [ဤစကားဖြင့် သာသနာတော်
 ဥပမာကို ပြသည်။] (ကိစ္စံ၊ ကိစ္စသည်။ ဟောတိ) ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။
 ဧကေကဿ၊ တခုတခုသော။ ကလာပဿ၊ ရုပ်ကလာပ်ကို၎င်း။ စိတ္တုပ္ပါဒဿစ၊
 စိတ်၊ စေတသိက်ဟူသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို၎င်း။ ကမ္မာနန္တရာဒိ ပစ္စယဘူတာနံ၊
 ကမ္မာဒိပစ္စည်း၊ အနန္တရာဒိပစ္စည်း ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဇနကာနံ၊ ဖြစ်စေတတ်
 သောအကြောင်းတို့၏၎င်း။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတာနံ၊ သဟဇာတ
 ပစ္စည်း၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၊ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဥပတ္တမ္မက-
 နဉ္စ၊ ထောက်ပံ့တတ်သော အကြောင်းတို့၏၎င်း။ ကိစ္စံ၊ ကိစ္စကို။ ယထာသမ္ဘဝံ၊
 ဖြစ်သင့်သည် အားလျော်စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ [ကမ္မ စသော
 ပစ္စည်းတို့၏ ဇနကကိစ္စ၊ သဟဇာတ စသော ပစ္စည်းတို့၏ ဥပတ္တမ္မကကိစ္စကို
 ဖြစ်စေရာ၌ “ယထာသမ္ဘဝံ” ယှဉ်စေပုံကို ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ကျွမ်းကျင်ပြီးသူတို့
 အနုဋီကာကြည့်၍ နားလည်နိုင်ပါသည်။]

တတ္ထ၊ ထို ဟေတုကိစ္စ၊ ပစ္စယကိစ္စတို့တွင်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ဇာတိ။
 ဟေတုကိစ္စံ၊ ဟေတုကိစ္စကို။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ တံသုပိ၊ ၃-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်
 သော။ ခဏေသု၊ ခဏတို့၌။ ပစ္စယကိစ္စံ၊ ကိစ္စ။ (ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။) ပထဝီအာဒိနံ၊ ပထဝီ
 အစရှိသော ရုပ်တို့၏။ သန္ဓာရဏာဒိကံ၊ တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်တို့ကို ကောင်းစွာ
 ဆောင်ခြင်း အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ဖဿာဒိနံ၊ ဖဿ အစရှိသော နာမ်
 တို့၏။ ဖုသနာဒိကဉ္စ၊ ထိခြင်း အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ အတ္တနောအတ္တနော၊
 မိမိ မိမိ၏။ ကိစ္စံ၊ သည်။ သကိစ္စံ၊ သကိစ္စမည်၏။ တဿ၊ ထို မိမိ မိမိ၏ကိစ္စကို။
 ကရဏက္ခဏော၊ ပြုရာဇာတိသည်။ သကိစ္စက္ခဏော၊ သကိစ္စက္ခဏာ မည်၏။ [“သ-
 ကိစ္စ ကရဏက္ခဏော”ဟု ဆိုလိုလျက် ကရဏပုဒ် ချေထားသည်။ အဋ္ဌကထာ
 နိဿယ၌ ဤနည်းကိုသာ ပေးခဲ့ပါသည်။] ဝါ၊ တနည်း။ (ယံ၊ အကြင်တရား
 သဘောသည်။) ကိစ္စေန၊ မိမိကိစ္စနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ (ဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။

တံ၊ ထိုတရားသဘောသည်။) သကိစ္စံ၊ မည်၏။ ယသ္မိံခဏော၊ အကြင် ခဏ၌။ သကိစ္စံ၊ မိမိကိစ္စနှင့်တကွဖြစ်သော။ ရူပံဝါ၊ ရုပ်သည်သော်၎င်း။ အရူပံဝါ၊ နာမ်သည်သော်၎င်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သော၊ ထိုခဏသည်။ သကိစ္စကုဏော၊ မည်၏။ ဝါ၊ မိမိကိစ္စနှင့်တကွဖြစ်ရာ ခဏမည်၏။ [ဤနည်းအလို “သကိစ္စကုဏော၊ မိမိကိစ္စနှင့် တကွဖြစ်ရာခဏ၌”ဟု ပေးပါ။] တသ္မိံခဏော၊ ထို မိမိကိစ္စကို ပြုရာခဏ၌။ ဝါ၊ ထို မိမိကိစ္စနှင့်တကွဖြစ်ရာခဏ၌။ (ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။) ပစ္စုပ္ပန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် မည်၏။

၆။ တွေ့ကမေဝါတိ၊ ဟူသည်ကား။ အဘိဗျာပနတ္ထေန၊ သတ္တဝါအားလုံး၌ ပြန့်နှံ့ခြင်းအနက်ရှိသော။ တေသံ တေသန္တိ ဣမိနာ အာမေဉိတဝစနေန၊ “တေသံ တေသံ”ဟူသော ဤ အာမေဉိတစကားဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သော အနက်ကိုသာ။ (“ဝဒေယျ၊ ဟောတော်မူနိုင်ရာ၏”၌စပ်။) အပရဿ၊ အခြားတယောက်၏။ အပရဿ၊ အခြားတယောက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒီပနံ၊ ပြခြင်းသည်။ အပရဒီပနံ၊ အပရဒီပန မည်၏။ [“အပရအပရဒီပန”ဟု ဆိုလိုလျက် “အပရ တပုဒ်ကို ချေထားသည်”ဟု ကြံပါ။]

ပရိယေသတူတိတေနေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ပရိယေသနာယ၊ ရှာမှီးခြင်း၏။ အနိဋ္ဌနာမ နိဝတ္တနဿ၊ အနိဋ္ဌနာမည်ကို ဆုတ်နှစ်စေခြင်း၏။ ဝါ၊ အနိဋ္ဌနာမည်ကို တားမြစ်ခြင်း၏။ အကာရဏဘာဝံ၊ အကြောင်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ [“အနိဋ္ဌနာမည် ပျက်ခြင်း၏အကြောင်းမဟုတ်”ဟု ဆိုသဖြင့် “အနိဋ္ဌနာမည် ရစေခြင်း၏အကြောင်းမဟုတ်”ဟုလည်း ပြနိုင်သည်။]

ဟိ၊ မှန်၏။ ကမ္မဒေါသေန၊ ကံဟူသော အပြစ်ကြောင့်၎င်း။ စိတ္တဝိပလ္လာသဒေါသေန၊ စိတ်၏ ဖောက်ပြန်စွာဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဂူထဘက္ခပါဏာဒယော၊ မစင်ဟူသော အစာရှိသော ပိုးလောက်အစရှိသော သတ္တဝါ

အာမေဉိတဝစနေန။ “တေသံ တေသံ”ဟူသော စကားမျိုးကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ “ဝိစ္ဆာ”ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် “အဘိဗျာပနတ္ထေန၊ ပြန့်နှံ့ခြင်း အနက်ရှိသော”ဟု ဆို၏။ အဘိဗျာပနသည် ဝိစ္ဆာနှင့် သဘောတူ၏။ ထို့ကြောင့် တချို့ နေရာ၌ ဝိစ္ဆာကို “ဗျာပနိစ္ဆာ”ဟုလည်း သုံးစွဲသည်။ ထိုဝိစ္ဆာ၌ ၂-ကြိမ်ဆိုရိုး ရှိ၏။ ထိုသို့ ၂-ကြိမ်ဆိုခြင်းကိုပင် “အာမေဉိတ”ဟုလည်း သုံးစွဲသည်။ အာပုဗ္ဗ+မေဇ-ဓာတ်သည် ရူးသွပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ အာမေဇေန၊ ရူးသွပ်သူသည်။ အာစရီယတေ၊ ပြုကျင့်အပ်၏။ ဣတိ အာမေဉိတံ အာမေဇ နာမ်နောင် အာစာရအနက်၌ ဣ-ပစ္စည်းသက်ထားသော နာမဓာတ်တည်း။ ထို့နောက်မှ တ-ပစ္စည်းသက်သည်-ဟု ကြံပါ။ သူရူးသည် စကားကို ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောဆိုသကဲ့သို့ ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် ပြောအပ်သော စကားကိုလည်း “အာမေဉိတ”ဟု ခေါ်သည်။ သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ဝိစ္ဆာနှင့် အာမေဉိတကို ခွဲခြားသော်လည်း ဤ၌ကား မခွဲခြားတော့။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၃၇၇

တို့သည်၎င်း။ [ကမ္မဒေါသေနအတွက်။] ဥမ္မတ္တကာဒယောစ၊ အရူးအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၎င်း။ [စိတ္တဝိပလ္လာသဒေါသေနအတွက်] ပရိယေသေယျ၊ ရှာမှီး ကုန်ရာ၏။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသေန၊ အယူ၏ ဖောက်ပြန်စွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ယောနကာဒယော၊ ယောနကတိုင်းသား အစရှိသူတို့သည်။ (ပရိယေသေယျ)။ အာရမ္မဏဿ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၏။ ပရိယေသိတဗ္ဗသဘာဝတ္တာ၊ ရှာမှီးထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသောသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ပရိယေသိ- တဗ္ဗနှင့် သဘာဝတို့ အရမတူသောကြောင့် အရတူအောင် ပရိယေသိတဗ္ဗ၌ ဘာဝပွဇာန ဘာဝလောပကြံရသည်။ နေရာတိုင်းနည်းတူ။] န ပရိယေသေယျ၊ ရှာမှီးကုန်သည် မဟုတ်ရာ။ [အာရုံက ရှာထိုက်သောသဘော ရှိသောကြောင့် ရှာသည်မဟုတ်၊ ကမ္မဒေါသ စသည်ကြောင့် ရှာကြသည် ဟူလိ။] ပန၊ အနွယ ကား။ အပရိယေသိတဗ္ဗ သဘာဝတ္တာ၊ ရှာမှီးထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တေဿ၊ ဤ အနိဋ္ဌာရုံ၏။ အနိဋ္ဌမိစ္ဆေဝ၊ အနိဋ္ဌ ဟူ၍သာ။ နာမံ၊ အမည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ [“ပရိယေသိတဗ္ဗ” စသည်ကိုထောက်၍ အနိဋ္ဌ၌ တ-ပစ္စည်း၏ တဗ္ဗအနက်ဟောကြောင်း သိသာ၏။]

သမ္မတ္တိ ဝိရဟတောတိ၊ ကား။ ရူပါဒီနံ၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏။ ဒေဝ- မနုဿ သမ္မတ္တိဘဝေ၊ ပြည့်စုံသော နတ်ဘဝ၊ လူ့ဘဝ၌။ ကုသလကမ္မဗလတာ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုး၏အဖြစ်သည်၎င်း။ သမိဒ္ဓသောဘနတာစ၊ ကြွယ်ဝတင့်တယ် သည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ သမ္မတ္တိ၊ သမ္မတ္တိမည်၏။ တဗ္ဗိရဟတော၊ ထို သမ္မတ္တိမှ ကင်းခြင်းကြောင့်။ (အနိဋ္ဌ၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ တတောဇေ၊ ထိုသမ္မတ္တိမှ ကင်းခြင်းကြောင့်ပင်။ တံ၊ ထို အနိဋ္ဌာရုံကို။ န ပရိယေသိတဗ္ဗ၊ မရှာမှီးထိုက်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ သောဘနာနိ၊ လှပတင့်တယ်ကုန်သော။ ကာနိစိ၊ အချို့ကုန်သော။ ဟတ္ထိ ရူပါဒီနိ၊ ဆင်၏ အဆင်းသဏ္ဌာန် အစရှိသည်တို့သည်။ အကုသလကမ္မ- နိဗ္ဗတ္တာနိ၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်။) တေသံယေဝ ဟတ္ထိ အာဒီနံ၊ ထိုဆင် အစရှိသည်တို့၏ပင်။ သုခဿ၊ သုခ၏။ ဟေတုဘာဝံ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်သို့။ န ဂစ္ဆန္တိ၊ မရောက်ကုန်။ ဣတိ၊

တေသံယေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ။တေသံယေဝဖြင့် “ထို ဆင် အစရှိသည်တို့မှာသာ သုခ၏ အကြောင်းအဖြစ်သို့ မရောက်ကြ၊ ဆင် အစရှိသည်ကို မြင်ရသော အခြားလူတို့မှာကား သုခ၏ အကြောင်းအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်သည်”ဟု ဝေသဒ္ဓါဖြင့် အနုညာတတ္ထကိုပြသည်။ မှန်၏။— ဆင် စသည်တို့မှာ ရုပ်အဆင်း လှနေသော်လည်း မိမိဘဝကို ပြန်၍ ဟေးလျှင် ချမ်းသာခြင်းကို မဖြစ်စေနိုင်။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ “တေသံယေဝ ဟတ္ထိအာဒီ သုခဿ ဟေတုဘာဝံ န ဂစ္ဆန္တိ၊ သာရဏာဒိဝသေန ဒုက္ခဗစ္စယတ္တာ” ဟု မိန့်သည်။

ကြောင့်။တေသံ၊ထိုသောတန ဟတ္ထိရူပ အစရှိသည်တို့ကို။ သင်္ဂဏနတ္ထံ၊ သိမ်းယူခြင်း အကျိုးငှါ။ အကန္တန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တဿ တဿေဝ သတ္တဿ၊ ထိုထို သတ္တဝါ၏ပင်။ အတ္တနာ၊ မိမိသည်။ ကတေန၊ ပြုအပ်သော။ ကုသလေန၊ ကုသိုလ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။ သုခဿ၊ သုခ၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ။ (အတ္တနာ၊ ကတေန။) အကုသလေန၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ သည်။ ဒုက္ခဿ၊ ။ (ပစ္စယော၊ဟောတိ။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ကမ္မဇာနံ၊ ကမ္မဇရုပ်တို့၏။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ၊ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ၏ အဖြစ်သည်။ ကမ္မကာရကသတ္တဿ၊ ကံကိုပြုသော သတ္တဝါ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဟောဇနာရဟာ၊ ယှဉ်စေခြင်းကို ထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

ပန၊ ဆက်။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌ။ ကုသလကမ္မဇံ အနိဋ္ဌနာမ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ ဣဒမေဝ၊ ဤစကားကိုသာ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အကုသလကမ္မဇံ ဣဋ္ဌ နာမ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ တေန၊ ထိုသို့ မဆိုခြင်းကြောင့်။ အကုသလကမ္မဇမ္ပိ၊ အကုသလကမ္မဇရုပ်သည်လည်း။ သောဘနံ၊ တင့်တယ်သည်။ (သမာနံ၊ သော။) ပရသတ္တာနံ၊ တပါးသော သတ္တဝါတို့၏။ ဣဋ္ဌံ၊ဣဋ္ဌရုပ်သည်။ (ဟောတိ)။ဣတိ၊ဤသို့။ အနုညာတံ၊ ခွင့်ပြုအပ်သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ကုသလကမ္မဇံ ပန၊ ကုသလကမ္မဇရုပ်သည်ကား။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော မိမိ သူတပါးတို့၏။ ဣဋ္ဌမေဝ၊ ဣဋ္ဌရုပ်ချည်းသာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ တိရစ္ဆာန်ဂတာနံ၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကုန်သော။ ဧကသဉ္စိ၊ အချို့သော သတ္တဝါတို့၏။ မနုဿရူပံ၊ လူ၏အဆင်း၊ လူ၏ပုံသဏ္ဌာန်ကို။ အမနာပံ၊ မမြတ်နိုးအပ်။ ယတော၊ ယင်းသို့ မမြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊

တသ္မာ။ပေ။သိယာ။ ။တသ္မာဖြင့် “တဿ တဿေဝ သတ္တဿ” စသော ရွှေဝါကျကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိရှိအတိုင်း စွဲလျှင် “ထိုထို သတ္တဝါအတွက် မိမိပြုအပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်သည်သာ သုခ ဒုက္ခ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်”ဟု စွဲရလိမ့်မည်။ အနုဋီကာ၌ကား ထိုဝါကျကိုပင် ချဲ့၍ “တသ္မာတိ ယသ္မာ ကမ္မံ ယသ္မိ” သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တံ၊ တတ္ထေဝ (ထိုကံ၏ဖြစ်ရာ သန္တာန်၌သာ။) သုခဒုက္ခာနံ ပစ္စယော ဟောတိ၊ န အညတ္တံ၊ တသ္မာ”ဟု ဖွင့်သည်။ “ယောဇနာရဟာ သိယာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌအဓိပ္ပါယ်ကို ပြောရာ၌ “ကံပြုသောသတ္တဝါ နှင့်စပ်၍ ပြောရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ “ကံပြုသော သတ္တဝါနှင့်စပ်၍ ပြောရမည်”ဟုကား အတိကျ မဆိုလိုပါ။ ထို့ကြောင့် “သိယာ” ဟု ဆိုသည်။

အဋ္ဌကထာယံ ပန။ ။ဤ “အဋ္ဌကထာယံ ပန” စသော စကားသည် မူလဋီကာ ဆရာ၏အလိုကိုပြသော စကားမဟုတ်။ ဝဒန္တိအရ အချို့ ဆရာတို့၏အလိုကို ပြသော စကားတည်း။ ထိုစကားကို ဋီကာဆရာက ပယ်လိမ့်မည်။ [အဋ္ဌကထာယံ ပနာတိ ဧကစ္စမတဒဿနံ။—အနုဋီကာ။]

ထို တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သည်။ ခိသ္မာဝ၊ လူ့ အဆင်းကို မြင်လျှင် မြင်ခြင်းပင်။ ပလာယန္တိ၊ ပြေးကြကုန်၏။ မနုဿာစ၊ လူတို့သည်လည်း။ ဒေဝတာရူပံ၊ နတ်၏ အဆင်း၊ နတ်၏ပုံသဏ္ဌာန်ကို။ ခိသ္မာ၊ မြင်ရ၍။ ဘာယန္တိ၊ ကြောက်ကြကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ ပြေးကြ ကြောက်ကြပါသော်လည်း။ (မဇ္ဇိမိကာထည့်သည်။) တေသံပိ၊ ထို တိရစ္ဆာန်တို့၏လည်း။ ဝါ၊ ထို လူတို့၏လည်း။ ဝိပါကဝိညာဏံ၊ ဝိပါက စက္ခုဝိညာဏ်သည်။ တံ ရူပံ၊ ထို ရုပ်အဆင်းကို။ အာရဗ္ဗ၊ အာရုံပြု၍။ ကုသလ-ဝိပါကံ၊ ကုသလဝိပါက်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ကုသလဝိပါက် ဝိညာဉ်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ တာဒိသဿ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သော။ (ထို အာရုံကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး ဖြစ်လောက်သော။) ပုညဿ၊ ကောင်းမွန်၏။ ဝါ၊ ဘုန်းကံ၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ တေသံ၊ ထို တိရစ္ဆာန်တို့၏။ ဝါ၊ ထိုလူတို့၏။ တတ္ထ၊ ထိုလူ့ အဆင်းအာရုံ၌။ ဝါ၊ ထိုနတ်အဆင်းအာရုံ၌။ အဘိရတိ၊ အလွန်မွေ့လျော် ခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဣတိ(အယံ)၊ ဤသည်ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ ကေစိဆရာတို့၏ အလိုတည်း။

ပန၊ ဆက်။ ကုသလကမ္မဇဿ၊ ကုသလကမ္မဇဖြစ်သော။ အနိဋ္ဌဿ၊ အနိဋ္ဌ ရုပ်၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းကို။ (ဝုတ္တော) ဝိယ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို အတူ။) အကုသလကမ္မဇဿ၊ သော။ သောဘနဿ၊ သော။ ဣဋ္ဌဿ၊ ဣဋ္ဌရုပ်၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဆိုသိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း ကသွာ၊ ကြောင့်။ အကုသလကမ္မဇဿ၊ သော။ သောဘနဿ၊ ဣဋ္ဌဿ၊ အဘာဝေါ၊

တိရစ္ဆာန်ဂတနံ ပန။ ပေ။ အဓိပ္ပါယော။ ။ဤစကားသည် မူလဋီကာ၏ အလိုကို ပြသော စကားမဟုတ်။ ကေစိဆရာတို့၏ အလိုကိုပြသော စကားတည်း။ [ဣတိ ကေ-သဉ္စိ အာစရိယာနံ အဓိပ္ပါယော။—မဇ္ဇ။] “ကုသလကမ္မဇံ ပန သဗ္ဗေသံ ဣဋ္ဌံ” ဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မနုဿရူပ၊ ဒေဝတာရူပတို့၌ အမနာပ ဖြစ်ပုံကို ရှင်း ၍ ပြလိုသောကြောင့် “တိရစ္ဆာန်ဂတနံ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား—ကုသ-လကမ္မဇ မှန်လျှင် ဣဋ္ဌရုပ်ချည်းသာတည်း။ သို့သော် ထို ဣဋ္ဌရုပ်ကို ခံစားနိုင်သောဘုန်းကံ မရှိခြင်းကြောင့်သာ အမနာပဖြစ်၍ မမွေ့လျော်ဘဲ ဖြစ်ရပါသည်-ဟူလို။

ကုသလကမ္မဇဿ ပန။ ။ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော စကားတို့သည်ကား မူလဋီကာ ဆရာ၏ အလိုတည်း။ [အတ္တနော အဓိပ္ပါယံ ဝိဘာဝေတုံ ကုသလကမ္မဇဿ ပနာဗီ အာဒိ ဝုတ္တံ။—မဇ္ဇ။] ဤစကားရပ်၌ “ကုသလကမ္မဇဿ အနိဋ္ဌဿာဘာဝေါ” သည် “ကုသ-လကမ္မဇံ အနိဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ” ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း။ ဤစကားသည် အဋ္ဌက-ထာ၌ တိုက်ရိုက်ရှိသောကြောင့် ထိုစကားကို ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏။ “အကုသလကမ္မ-ဇဿ သောဘနဿ” စသော စကားကား အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်မပါ။ သို့သော် “ကုသ-လကမ္မဇဿ အနိဋ္ဌဿ အဘာဝေါ” ကို နည်းယူ၍ “အကုသလကမ္မဇဿ သောဘနဿ ဣဋ္ဌဿ အဘာဝေါ” ဟုလည်း ဆိုထိုက်သည်ဟု ပြသည်။

ကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ သနည်း။)ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဟတ္ထိအာဒိနမ္ပိ၊ ဆင်အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏လည်း။ အကုသလကမ္မဇံ၊ အကုသလကမ္မဇရုပ်သည်။ မနုဿာနံ၊ လူတို့၏။ အကုသလဝိပါကဿေဝ၊ အကုသလဝိပါက၏သာ။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ သို့သော်လည်း။ ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌။ [ပဋိသန္ဓိစိတ္တက္ခဏနောက် အမိဝမ်း၌ အောင်းစဉ်ကိုပင် “ပဝတ္ထိ” ဟု ဆိုနိုင်သည်။] သမုဋ္ဌိတံ၊ ကောင်းစွာတိုးပွားသော။ ကုသလကမ္မဇံ၊ ကုသလကမ္မဇရုပ်သည်။ (မနုဿာနံ၊ တို့၏။) ကုသလဝိပါကဿ၊ ၏။ အာရမ္မဏံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေန၊ ဣဋ္ဌာရုံနှင့်။ ဝေါမိဿကတ္တာ၊ ရောနေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပကံ၊ အနည်းငယ်သော။ အကုသလကမ္မဇံ၊ အကုသလကမ္မဇရုပ်သည်။ ဗဟုလံ၊ များစွာ။ အကုသလဝိပါကပ္ပတ္တိယာ၊ အကုသလဝိပါကဖြစ်ခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ န တဝိဿတိ၊ မဖြစ်လတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (အကုသလကမ္မဇဿ၊ သော။ ပေ။ အဘာဝေါ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ၏။)....ပန၊ ဆက်။ ကတ္ထစိ၊ တစုံတခုသော အာရုံ၌။ (မည်သည့်အာရုံ၌ မဆို။) ဝိပါကံ၊ ဝိပါကဝိညာဉ်ကို။ ဝဇ္ဇေတု၊ လှည့်ပတ်ခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။

သက္ကာ ဝတ္ထု။ ။ ကုသလကမ္မဇဿ မန။ ပေ။ သက္ကာ ဝတ္ထုန္တိ ကို ဋီကာဆရာက မိမိအလိုကို ထင်ရှားပြသော စကားဟု မရှဉ့် ဖွင့်၏။ ဤအဖွင့်သည် သဘာဝကျသော ကြောင့် ဋီကာဆရာ၏ အလိုလည်း ဖြစ်သင့်၏။ ရှေ့၌ “အဋ္ဌကထာယံ ပန” စသော အဖွင့်သည် ကေစွေဆရာတို့၏ အလိုပြုဟု ဖွင့်ကြ၏။ ထိုစကားနှင့် ဋီကာဆရာ၏စကားသည် အဓိပ္ပါယ် အယူအဆချင်း မတူသောကြောင့် ထိုဖွင့်သည့်အတိုင်းပင် ဆရာ ၂-ဦး ကွဲပြားကြောင်း ထင်ရှား၏။

ဝဉ်းဝေးဘွယ်။ ။ “အဋ္ဌကထာယံ ပန” ၏ ရှေ့က “သောဘနာနိ စ။ ပေ။ ယောဇနာရဟာ သိယာ” တိုင်အောင်သော စကားသည် ဘယ်သူ၏ စကားပါနည်း။ ဋီကာဆရာ၏ အလိုကိုပြသော စကားဖြစ်လျှင် “သောဘနာနိ။ ပေ။ အကုသလကမ္မနိဗ္ဗတ္တာနိ” ဟူသော ရှေ့စကားသည် “အကုသလကမ္မဇဿ သောဘနဿ ဣဋ္ဌဿ အဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော” ဟူသော နောက်စကားနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ ထို့ကြောင့် “သောဘနာနိ စ ။ ပေ။ ယောဇနာရဟာ သိယာ” တိုင်အောင်သော စကားသည် ကေစိဆရာတို့၏ အလိုလိုက်၍ ဖွင့်ပြအပ်သော စကားတို့သာဟု ယူဆမိပါသည်။ ဘာကြောင့်နည်း.... “အဋ္ဌကထာယံ ပန” စသော စကားနှင့် “သောဘနာနိ စ အကုသလကမ္မနိဗ္ဗတ္တာနိ” ဟူသော စကားသည် သဘောတူသောကြောင့်တည်း။ မှန်၏။— “သောဘနာနိ။ ပေ။ အကုသလကမ္မနိဗ္ဗတ္တာနိ” သည် “အကုသလကမ္မဇမ္ပိ သောဘနံ” ဟူသော စကားနှင့် ထပ်တူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘အဋ္ဌကထာယံ ပန’ စသော စကားသည် ကေစိဆရာတို့၏ သူတို့အယူနှင့်ကိုက်ညီအောင် ကြံစည်အပ်သော အဓိပ္ပါယ်သာဖြစ်၏။ စင်စစ် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုမဟုတ်ဟု မှတ်ပါ။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၃၉၁

ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါက၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါဝိပါကနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏ-
ဝဝတ္တာနံ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ သုဠ၊
ကောင်းစွာ။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဝံသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဝိပါကနှင့်စပ်သဖြင့်ဣဋ္ဌာ-
နိဋ္ဌ ဟု ခွဲခြားမှုကို။ အနုဂန္ဓာ၊ အစဉ်လိုက်၍။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော သုဂတိ၊
ဒုဂ္ဂတိတို့၌။ ဝါ၊ အလုံးစုံသောအာရုံတို့၌။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ၊ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ၏အဖြစ်
ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

အနိဋ္ဌာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာတိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေ-
န) ဝုတ္တံ၊ နည်း။ စက္ခုဝိညေယျာနိ ရူပါနိ ဣဋ္ဌာနီတိ ဝေမာဒိနာ၊ ဤသို့အစ
ရှိသောပါဌ်ဖြင့်။ ဣဋ္ဌာနေဝ၊ ဣဋ္ဌသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒိနိ၊ ရူပါရုံအစ
ရှိသည်တို့ကို။ ကာမဂုဏာတိ၊ ကာမဂုဏတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ နန၊ ဟောတော်မူအပ်
ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ ကာမဂုဏသဒိသေ-
သ၊ ဣဋ္ဌကာမဂုဏ်နှင့်တူသော အနိဋ္ဌရူပါရုံအစရှိသည်တို့၌။ ကာမဂုဏ ဝေါဟာရ-
တော၊ “ကာမဂုဏ”ဟု ခေါ်ဝေါ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ (အနိဋ္ဌာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာတိ
သင်္ဂဟကာရေန ဝုတ္တံ။) [ဤအလို “အနိဋ္ဌာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ”၌ “ကာမဂုဏ”
သဒ္ဒါသည် သဒိသုပစာ သဒ္ဒါဖြစ်သည် - ဟူလို့။ သို့မဟုတ် “ကာမဂုဏာ ဝိယာတိ
ကာမဂုဏာ”ဟု ဥပမာတဒ္ဒိတ် ပြုစေလိုသည်။] စ၊ ဆက်။ သဒိသတာ၊ တူကုန်
သည်၏ အဖြစ်သည်။ ရူပါဒိဘာဝေါယေဝ၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သာ
တည်း။ ဣဋ္ဌတာ၊ ဣဋ္ဌတို့၏အဖြစ်သည်။ န၊ မဟုတ်။ [အနိဋ္ဌပဉ္စကာမဂုဏာဝယ်
အနိဋ္ဌဖြင့် ဣဋ္ဌအဖြစ်ကို တားမြစ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကာမဂုဏသဒိသေသ၌
သဒိသအဖြစ်ဟူသည် ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံစသည်တို့၏ (အနိဋ္ဌရူပါရုံ စသည်နှင့် ဣဋ္ဌ
ရူပါရုံ စသည်တို့၏) ရူပါရုံ စသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် တူမျှခြင်းတည်း။]

သုဠ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤ ဝိပါက၏အစွမ်းအားဖြင့် ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ ခွဲခြားမှုကို အဋ္ဌကထာ၌ တိပိ-
ဋကစ္ဆာဘယထေရ် မိန့်ဆို၏။ ထိုအဆိုသည်ကောင်းပါပေသည် - ဟူလို့။ အဋ္ဌကထာ၌ “ရူပိ-
၏အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဇော၏အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ ခွဲခြားပုံကို ပြသေး၏။ ထိုခွဲ-
ခြားခြင်းကား မကောင်း”ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဝိပါကဝသေန သုန္နရုံ ဝုတ္တန္တိ ဝိပါကဝသေန
တိပိဋကစ္ဆာဘယထေရေန ဝုတ္တံ သုန္နရုံ၊ ရူပိဝသေန ဇောနဝသေန ဝါ ဝုတ္တံ န သုန္နရန္တိ
အဓိပ္ပါယော။ - မရ။]

အနိဋ္ဌာ။ ပေ။ ဝုတ္တာနိတိ။ ။မူလပဏ္ဏာသ သီဟနာဒဝဂ် မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် စသည်၌
ကာမဂုဏ်မှန်လျှင် “ဣဋ္ဌ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ သို့ပါလျက်
အဘယ်ကြောင့် “အနိဋ္ဌာ ကာမဂုဏာ”ဟု ဆိုရပါသနည်း။ [“အနိဋ္ဌာ၊ အလိုမရှိထိုက် မရှာ
မှီးထိုက်”ဟုလည်း ဆို၏။ “ကာမ၊ အလိုရှိအပ်”ဟုလည်း ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက် ဆန့်
ကျင်နေသည် - ဟူလို့။]

ဝါ၊ တနည်း။ အနိဋ္ဌာတိ ဝစနေန၊ အနိဋ္ဌာဟူသော ဤစကားဖြင့်။ [အနိဋ္ဌာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ”၌ “အနိဋ္ဌာ”ဟူသော ဤစကားဖြင့်။] အကာမဂုဏတော၊ ကာမဂုဏ်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ အလိုရှိအပ်သော အနှောင်အဖွဲ့မဟုတ် သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒသိတာ၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာမဂုဏဝိသဘာဝါ၊ ဣဋ္ဌကာမဂုဏ်နှင့် သဘောမတူကုန်သော။ ရူပါဒယော၊ အနိဋ္ဌရူပါရုံ အစရှိသည် တို့ကို။ ကာမဂုဏာတိ၊ ကာမဂုဏတို့ဟူ၍။ (သင်္ဂဟံကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ကော ဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။ အသိဝေ၊ သိဝနတ် မဟုတ်သောအရပ်၌။ ဝါ၊ မဟာဒေဝနတ်မဟုတ်သော အရပ်၌။ သိဝါတိ ဝေါဟာရော ဝိယ၊ သိဝ ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကဲ့သို့တည်း။ [ဤအလို “ကာမဂုဏ”ဟူသော သဒ္ဒါကို တင်စား၍ ခေါ်ထားအပ်သော “အတင်ရဋ္ဌိသဒ္ဒါ”ဟု ကြံပါ။]

ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနိ၊ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒီနိ၊ ရူပါရုံအစရှိသည်တို့သည်။ တဏှာဝတ္ထုဘာဝတော၊ တဏှာ၏ တည်ရာ ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမဂုဏာယေဝ၊ ကာမအနှောင်အဖွဲ့တို့ချည်းသာတည်း။ [အနိဋ္ဌပင်ဖြစ်သော်လည်း အချို့သတ္တဝါတို့၏ တဏှာဖြင့် အလိုရှိအပ်သော ကြောင့် ကာမအမည်ရကြသည်—ဟူလို။]

ဟိ၊ မှန်။ ရူပါ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပန္တိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ [လောကေ၊ လောက၌။ ရူပါ၊ ရူပါရုံဟူသမျှတို့သည်။ (ဣဋ္ဌ ဖြစ်စေ၊ အနိဋ္ဌဖြစ်စေ။) ပိယရူပံ၊ ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏။ သာတရူပံ၊ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏။] ပန၊ ထိုသို့ပင် ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ ၂-မျိုးလုံး ကာမဂုဏအမည် ရနိုင်ပါသော်လည်း။ အတိသယေန၊ အနိဋ္ဌထက် လွန်သောအားဖြင့်။ ကာမနိယတ္တာ၊ အလိုရှိထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ သုတ္တေသု၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌။ ဣဋ္ဌာနိ၊ ဣဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒီနိ၊ ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို။ ကာမဂုဏာတိ၊ ကာမဂုဏတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော် မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

အတိသယေန။ပေ။ဝုတ္တာနိ။ «ပြအပ်ပြီးသော အဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌအာရုံ ၂-မျိုးလုံးပင် “ကာမဂုဏ”အမည်ရထိုက်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ စက္ခုဝိညေယျာနိ ရူပါနိ ဣဋ္ဌာနိ” စသည်ဖြင့် ဣဋ္ဌရူပါရုံစသည်တို့ကိုသာ “ကာမဂုဏ”ဟု ဟော တော်မူအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အတိသယေန ပန ကာမနိယတ္တာ” ဟု မိန့်သည်။ တဏှာဖြင့် အနိဋ္ဌာရုံတို့ကို အလိုရှိသလောက်မက အလွန်အကဲ အလိုရှိအပ် သောကြောင့် ဣဋ္ဌရူပါရုံ စသည်တို့ကိုသာ “ကာမဂုဏ”ဟု ဟောတော်မူရပါသည်—ဟူလို။ [ယဒိ ဝေ ကထံ (အဘယ်နည်းဖြင့်)။ စက္ခုဝိညေယျာနိ ရူပါနိ ဣဋ္ဌာနိတိ အာဒိ သုတ္တပဒ် နိယတိ(ဆောင်ယူအပ်မည်နည်း။) ဣတိ အာဟ “အတိသယေနာ”တိအာဒိ။—အနုဋီကာ။]

ဒီသုပိ၊ ၂-ပုဒ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဟိန ပဏိတပဒေသ၊ ဟိနပုဒ်၊ ပဏိတ ပုဒ်တို့၌။ ဝါ၊ ဟိန ပဏိတနိဗ္ဗေသတွင် ပါဝင်သောပုဒ်တို့၌။ တေသံ တေသံ သတ္တာနန္တိ၊ ဟူ၍။ သတ္တဝေသေန၊ သတ္တဝါနှင့်စပ်သဖြင့်။ နိယမေတွာ၊ မှတ်သား၍။ ဝိဘဇိတတ္တာ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အကုသလကမ္မဇဝသေန ကုသလကမ္မဇဝသေနာတိ ဝစနံ၊ ဟူသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [သတ္တဝါနှင့်စပ်၍မှတ်သားလျှင် သတ္တဝါ၏ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်သာ ဖြစ်ထိုက်သောကြောင့် “အကုသလကမ္မဇဝသေန၊ ကုသလကမ္မဇဝသေန” ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်-ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ အယံ အတ္ထော၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ တေသံ တေသန္တိ၊ တေသံ တေသံဟူသောစကားကို။ အဝယဝယောဂေ၊ အစိတ်အနက်နှင့်ယှဉ်ရာ၌။ သာမိဝစနံ၊ သာမိဝိဘတ်ရှိသည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သတ္တသန္တာန ပရိယာပဇ္ဇေသ၊ သတ္တဝါ၏ခန္ဓာအစဉ်၌ အကျုံးဝင်သော စတုဇရုပ်တို့တွင်။ ကမ္မဇံ၊ ကမ္မဇရုပ်သည်။ ဝိသိဋ္ဌံ၊ ထူးခြား၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ကမ္မဇဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [အကုသလ ကမ္မဇဝသေန၊ ကုသလကမ္မဇဝသေနမှ “ကမ္မဇ” ကို ခွဲ၍ ယူထားသည်။]

[ပြခဲ့သောအဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာဆရာအလိုတည်း။ ယခုအခါ-ဋီကာဆရာက မိမိအလိုကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ယဒိပန။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်။] ပန၊ အတ္တနောမတိကိုပြဦးအံ့။ တေဟိ တေဟိတိ တေသ္မိံ အတ္ထော၊ တေဟိ တေဟိ

အယဝယောဂေ သာမိဝစနံ။ ။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။ “ယံ ရူပံ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ ဥညာတံ အဝညာတံ” စသည်ဖြင့် တွေ့လိမ့်မည်။] လို၍ “ယံ ရူပံ ဥညာတံ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သောရုပ်သည် သတ္တဝါတို့၏ခန္ဓာကိုယ်တွင် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်သောရုပ်တည်း။ စာစပ်သောအခါ “တေသံ တေသံ သတ္တာနံ” ကို “အဝယဝိ”၊ “ယံ ရူပံ ဥညာတံ” စသည်ကို “အဝယဝ” အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် “တေသံ တေသံ” သည် “ယံ ရူပံ ဥညာတံ” စသော အဝယဝနှင့်ယှဉ်ရာ၌ ဆိုအပ်သော သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း။

ထို့ကြောင့် “ယံ ရူပံ” စသည်သည် သတ္တဝါ၏ အပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓ၌ဖြစ်သော ရုပ်မဟုတ်။ သတ္တဝါ၏အတွင်း၌ ပါဝင်နေသောရုပ်ဟု သိရသည်။ ဤစကားအလို သတ္တဝါသန္တာန်၌ ရှိသော စတုသမုဋ္ဌာန်ရှ်နှင့်ဆိုင်ပါပေ၏။ သို့သော် သတ္တဝါသန္တာန်၌ရှိသမျှ သမုဋ္ဌာန်ရှ်တို့တွင် ပဋိသန္ဓေတည်နေစက ပါလာသော ကမ္မဇရုပ်သည် ထူးခြားသောရုပ်တည်း။ ထို့ကြောင့် “အကုသလကမ္မဇဝသေန၊ ကုသလကမ္မဇဝသေန” စသည်ဖြင့် ကမ္မဇရုပ်ကိုသာ အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

တေဟိ တေဟိတိ တေသ္မိံ အတ္ထော။ ။ အဋ္ဌကထာဆရာသည် “တေသံ တေသံ” ကို “အဝယယောဂ” ၌ သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါဟုဆို၏။ ဋီကာဆရာကား “ဆဋ္ဌိကတ္တားအနက်ယော” ဟု တနည်းကြ၏။ ထိုသို့ကြံသောအခါ “ဥညာတံ” စသောရုပ်သည် “တေသံ တေသံ သတ္တာနံ”

ဟူသော ဤကတ္တားအနက်၌။ တေသံ တေသန္တိ၊ တေသံတေသံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်။ သာမိဝစနံ၊ သာမိဝိဘတ်ရှိသောသဒ္ဒါသည်။ ယဒိ(ဟောတိ)၊ အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ၊ သေဝံ)ဝါ၊ တနည်း။ ဝိသယ ဝိသယိသမ္ပန္နော၊ ဝိသယ ဝိသယိသမ္ပန်၌။ (တေသံ တေသန္တိ၊ သည်။ သာမိဝစနံ၊ သည်။ ယဒိ ဟောတိ၊ အံ့။ ဝေသတိ၊ သေဝံ။) ကမ္မဇဝသေနေဝ၊ ကမ္မဇရုပ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ရူပါဒီနိ၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့ကို။ ဝိဘတ္တာနိ၊ ဝေဘန်အပ်ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓါနံ၊ စက္ခုန္ဒြေစသော ဣန္ဒြေနှင့်စပ်သော စတုဇရုပ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝိဘတ္တာနိ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဟိန ပဏိတနိဓ္ဓေသ၌။ ပါကဋ္ဌေဟိ၊ ထင်ရှားကုန်သော။ ရူပါဒီဟိ၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ နယော၊ နည်းကို။ ဒဿိတော၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ စက္ခာဒိသုပိ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဟိန ပဏိတတာ၊ ဟိန ပဏိတ၏အဖြစ်ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ ပါဠိတော်၌ “ရူပါ သဒ္ဓါ”စသည်ဖြင့် အာရုံငါးပါးကိုသာ ပြထားခြင်းသည် ဥဒါဟရုဏ်ထုတ်ပြသော နယဒဿနတည်း။ ထို့ကြောင့် “စက္ခာယတန” စသော ရုပ်တို့၌လည်း “ဟိန ပဏိတ”အဖြစ်ကို ခွဲနိုင်သည်-ဟူလို။]

မနာပပရိယန္တန္တိပဒဿ၊ ၏။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ ကာမဂုဏေသု၊ တို့၌။ မနာပံ၊ မြတ်နိုးအပ်သောအာရုံကို။ ပရိယန္တံ၊ အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားဟူ၍။ မရိယာဒါဘူတံ၊ အပိုင်းအခြားဖြစ်၍ ဖြစ်၏ဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ [မနာပံနှင့် ပရိယန္တံကို ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်အနက် မယူဘဲ ကမ္မ ဓာရည်း သမာသ်အနက် ယူပါ-ဟူလို။]

ဟု ဆိုအပ်သောသတ္တဝါတို့၏ရုပ်မဟုတ်၊ အခြားသော သတ္တဝါတို့၏ရုပ်တည်း။ ဥပမာ-အရုပ် ဆိုးသူကို မြင်ရာ၌ မြင်တတ်သူကို “တေသံတေသံ”အရယူ၍ “ဥညာတံ”စသည်အရ အရုပ် ဆိုးသူ၏ရုပ်ကို ယူရသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် “ယံ ရူပံ”အရ ကမ္မဇရုပ်သာမက ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓ ရုပ်အားလုံးကိုပင် ဘုရားရှင်ဝေဘန်တော်မူအပ်၏”ဟု သိသာသည်။ [ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ဟူသည် ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်(တနည်း)စက္ခုန္ဒြေစသော ဣန္ဒြေနှင့်ဆက်စပ်၍နေသော ကမ္မသမုဋ္ဌာန်၊ စိတ္တ သမုဋ္ဌာန်၊ ဥဘုသမုဋ္ဌာန်၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော သက်ရှိရုပ်အားလုံးတည်း။]

ဝိသယ ဝိသယိ သမ္ပန္နော ဝါ။ ။ “တေသံတေသံ သတ္တာနံ”အရ သတ္တဝါဟူသည် အာရုံ ရှိသော ဝိသယိတည်း။ “ယံ ရူပံ ဥညာတံ”အရ ရုပ်ကား အာရုံဖြစ်သော ဝိသယတည်း။ ထို ဝိသယ၊ ဝိသယိသမ္ပန်အနက်၌ “တေသံ တေသံ သတ္တာနံ” ဟုသာမိဝိဘတ်သက်ထားသည်။ ဤနည်းအလို “ထိုထို သတ္တဝါတို့၏”ဟု သမ္ပန်အနက်ပင် ပေးရမည်။ ထိုသို့ သမ္ပန်အနက် ပေးသော်လည်း “ယံ ရူပံ”အရ သတ္တဝါတိုင်း၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဣတ္ထားအနက်ပေး တုန်းကကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်ယူရသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၃၉၅

ကိံကာရဏံ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ယသ္မာ၊ အကြောကြောင့်။ တေ၊ ထိုတမျိုးတည်းသော အာရုံတို့သည်။ ကေစ္စဿ၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ မနာပါ၊ စိတ်၌ ထည့်သွင်းအပ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကေစ္စဿ၊ ၏။ ဝါ၊ သည်။ အမနာပါ၊ ကုန်သည်။ ဝါ၊ ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။ ယဿ၊ အကြောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ယေဝ၊ အကြော ရူပါရုံအစရှိသည်တို့သည်သာ။ မနာပါ၊ ကုန်၏။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်သာ။ တေဝ၊ ထို မနာပဖြစ်သော ရူပါရုံအစရှိသည်တို့သည်သာ။ ပရမာ၊ လွန်မြတ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တဿ၊ တဿ၊ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အဇ္ဈာသယနှင့်စပ်သဖြင့်။ ကာမဂုဏာနံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၏။ ပရမတာ၊ လွန်မြတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [“ရူစိဝသေန”ကိုပင် “အဇ္ဈာသယဝသေန”ဟု ဖွင့်သည်။] တေသံ ယေဝ၊ ထိုကာမဂုဏ်တို့၏သာ။ သဘာဝတော၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်။ ပရမတာ၊ သည်။ န(ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ [ကာမဂုဏ်တို့၏ နဂိုသဘောအတိုင်းအားဖြင့် “ပရမ”ဟု အတိကျ မဆိုနိုင်ပါ။ သတ္တဝါတို့၏အလို အဇ္ဈာသယလိုက်၍သာ တချို့အတွက် “ပရမ”ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်-ဟူလို့။]

ဝေန္တိ၊ ဧဝံဟူသည်ကား။ ဣမသ္မိံသုတ္တေ၊ ဤသုတ်၌။ (ကောသလသံယုတ် ပဉ္စမသုတ်၌။) ဝုတ္တနယေန၊ ဟောတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်။ (အဿာဒေတိံ၊ ကုဇ္ဈတိ စသည်တို့၌စပ်။) ကေသ္မိံ ယေဝ၊ တမျိုးတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော အာရုံ၌။ အဿာဒန ကုဇ္ဈနတော၊ လွန်စွာသာယာခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်းကြောင့် ၎င်း။ အာရမ္မဏသဘာဝသေဝ၊ အာရုံ၏ ပင်ကိုယ်သဘော၏ပင်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဘာဝတော၊ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ အနိဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို။ ဣဋ္ဌန္တိ၊ ဣဋ္ဌဟူ၍။ ဂဟဏတောစ၊ ယူခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌာရုံကို။ အနိဋ္ဌန္တိ၊ အနိဋ္ဌဟူ၍။ ဂဟဏတောစ၊ ၎င်း။ ပါဠိယေက္ကံ၊ အသီးအသီး။ ပဋိဝိဘတ္တံ၊ ခွဲခြားဝေဘန်အပ်သော။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌနာမ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ [အဋ္ဌကထာ၏ ယသ္မာ၊ တသ္မာဝါကျကို ချုံး၍ ဟိတ်ပုဒ် အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။]

သညာဝိပလ္လာသေန စာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောစကားဖြင့်။ (ဒဿေတိ၌စပ်။) နိဗ္ဗာနေ ဝိယ၊ နိဗ္ဗာန်၌ကဲ့သို့။ အညေသု၊ နိဗ္ဗာန်မှ အခြားကုန်သော။ အာရမ္မဏေသု၊ အာရုံတို့၌။ သညာဝိပလ္လာသေန၊ သညာ၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဂဟဏံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌဟု ယူခြင်းသည်။ ဟောတိ။ (ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) ပိတ္တုမ္ပတ္တာဒိနံ၊ သည်းခြေပျက်ခြင်းကြောင့် ရူးသူ အစရှိသူတို့၏။ ခီရသက္ကရာဒိသု၊ နို့ရည်၊ သကာ အစရှိသည်တို့၌။ ဒေါသုဿဒသမုဋိတ သညာဝိပလ္လာသဝသေန၊ များသော သည်းခြေ

စသော အပြစ်ကြောင့် လွန်စွာဖြစ်သော သညာဝိပလ္လာသ၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိတ္ထဂ္ဂဟဏံ၊ ခါးသောအရသာဟု ယူခြင်းသည်။ (ဟောတိ)ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ဤအနက်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်တော်မူ၍။ မနာပပရိယန္တတာ၊ မြတ်နိုးအပ်သော အာရုံသာလျှင် အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြား၏အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။

☞ စ၊ ဆက်။ ဝိဘတ္တံ အတ္ထိတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ ဝဝတ္ထိတံ၊ ခွဲခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သော။ (ဣဋ္ဌာ နိဋ္ဌာရမ္မဏံ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံသည်။) အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။ ဝိဘတ္တံ၊ အကျယ် ဝေဘန်အပ်သော။ ပကာသိတံ၊ ထင်ရှားပြအပ်သော။ (ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ၊ သည်။ အတ္ထိ။)ဣတိ(အတ္ထော)၊ နက်။ တဉ္စ၊ ထို ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်း။ မဇ္ဈိမကသတ္တဿ၊ မဇ္ဈိမကသတ္တဝါ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ အလိုအားဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတံ၊ သည်၎င်း။ ပကာသိတဉ္စ၊ သည်၎င်း။ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အညေသံ၊ မဇ္ဈိမကသတ္တဝါမှ တပါးကုန်သော အတိဣဿရ၊ အတိဒုဂ္ဂတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝိပလ္လာသဝသေန၊ ဝိပလ္လာသ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤတခုတည်းသောအာရုံသည်။ ဣဋ္ဌံ၊ အတိဒုဂ္ဂတပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ဣဋ္ဌာရုံသည်၎င်း။ အနိဋ္ဌဉ္စ၊ အတိဣဿရပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် အနိဋ္ဌာရုံသည်၎င်း။ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယော၊ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ အလိုတည်း။ [အနုဋီကာ၌ကား “အနိဋ္ဌံ ဣဋ္ဌဉ္စ ဟောတိ”ဟု သီးခြား ဝါကျတခုကို စသဒ္ဓါဖြင့် ယူ၏။ မိမိကား တဝါကျတည်းဖြင့် ၂-မျိုးရအောင် အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။]

ပန၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝဝတ္ထိတဿ၊ မရောယှက်အောင် ခွဲခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သော။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဿ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို။ (ဂဟဏေဉ္စစပ်။)အနိဋ္ဌန္တံ စ၊ အနိဋ္ဌဟူ၍၎င်း။ (ဣဋ္ဌကို အနိဋ္ဌဟူ၍၎င်း။) ဣဋ္ဌန္တံစ၊ ဣဋ္ဌဟူ၍၎င်း။ (အနိဋ္ဌကို ဣဋ္ဌ ဟူ၍၎င်း။) ဂဟဏေ၊ ယူခြင်း၌။ ဧကဝလံ၊ ဓာတုက္ခောဘ စသည်မဖက်သက်သက်။ သညာဝိပလ္လာသောဝ၊ သညာ၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည်သာ။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ န၊ သေး။ ဓာတုက္ခောဘဝသေန၊ ဓာတ်ချောက်ချား

ဝိဘတ္တံ အတ္ထိ။ ။ဝိဘတ္တံ အရ ဝေဘန်ခြင်းဟူသည် ဣဋ္ဌာရုံနှင့် အနိဋ္ဌာရုံ မရောအောင် ခွဲခြားသတ်မှတ် ပိုင်းဖြတ်ထားခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဝိဘတ္တံ”ကို ဝဝတ္ထိ-တံ”ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိဘာဂေါ နာမ အသက်ရော။— အနုဋီကာ။] (တနည်း) “ဝိဘတ္တံ” အရ အကျယ်ဝေဘန်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဝိဘတ္တံ ပကာသိတံ၊ အကျယ် ထင်ရှားပြအပ်”ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိတ္ထာရော စ။—အနုဋီကာ။] ဤဝိတ္ထာရောသည် ဝိဘတ္တံ၏ အနက်ဖွင့်တည်း။ “ပကာသိတံ”ဟူသည်လည်း အကျယ် ခွဲခြား၍ပြအပ်သော ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံပင်တည်း။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၃၉၇

ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၎င်း။ ဣန္ဒြိယဝိကာရာပတ္တိ အာဒိနာ၊ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ
တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်း အစရှိသည်ကြောင့်၎င်း။ ကုသလာ ကုသလ-
ဝိပါကပုတ္တိ ဟေတုဘာဝေါပိ၊ ကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံ ဖြစ်ခြင်း၏
အကြောင်း၏အဖြစ်သည်လည်း။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္တံ၊ ဆိုခြင်းငှါ။
သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။

တထာဟိ၊ ထိုစကားကိုချဲ့ဦးအံ့။ သိတုဒကံ၊ ရေးအေးသည်။ သမ္မာဘိတတ္တာနံ၊
နွေ နေပူသည် နှိပ်စက်အပ်သတို့အတွက်။ ကုသလဝိပါကဿ၊ ကုသလဝိပါကံ
ဖြစ်သော။ ကာယဝိညာဏဿ၊ ကာယဝိညာဏ်၏။ ဟေတု၊ အကြောင်းသည်။
ဟောတိ။ (သိတုဒကံ၊ သည်။) သိတာဘိဘူတာနံ၊ အအေးသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်
အပ်သတို့အတွက်။ အကုသလဝိပါကဿ၊ ဖြစ်သော။ (ကာယဝိညာဏဿ၊ ၏။
ဟေတု၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။) တူလပိစုသမ္ပဿော၊ လဲ ဝါဂွမ်း၏ အတွေ့သည်။
ဝဏော၊ အနာ၌။ ဒုက္ခော၊ ဆင်းရဲကြောင်းသည်။ (အနိဋ္ဌာရုံသည်။) (ဟောတိ)။
နိဗ္ဗဏော၊ အနာမရှိသ၌။ သုခေါ၊ ချမ်းသာကြောင်းသည်။ (ဣဋ္ဌာရုံသည်။)
(ဟောတိ)။ မုဒုတရုဏ ဟတ္ထသမ္မာဟနဉ္စ၊ နုပျိုသောလက်ဖြင့် ဆုပ်နယ်ခြင်း
သည်လည်း။ သုခံ၊ သုခကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တေနော ဟတ္ထေန၊ ထိုနုပျို
သော လက်ဖြင့်ပင်။ ပဟရဏံ၊ ပါး စသည်ကို ပုတ်ခတ်ခြင်းသည်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခကို။
(ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါကံ၏ အစွမ်းဖြင့်။
အာရမ္မဏဝတ္ထာနံ၊ အာရုံကို ခွဲခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ယုတ္တံ၊
သင့်၏။ [ဤစကားဖြင့် တိပိဋက စူဠာဘယထေရ်၏ ဝါဒကို ထောက်ခံသည်။]

ကိဉ္ဇာပီတိအာဒိနာ၊ ကိဉ္ဇာပိ အစရှိသောပါဌ်ဖြင့်။ [“ကိဉ္ဇာပိ” ပါသော
ပါဌ် ၂ မျိုးဖြင့်။] (ဒဿေန္တော ဌီစပ်။) သညာဝိပလ္လာသေ၊ သညာ၏ဖောက်ပြန်
ခြင်းသည်။ သတိပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ဗုဒ္ဓရူပဒဿနာဒိသု၊ ဘုရားရှင်၏ ရုပ်
အဆင်းတော်ကို ဖူးမြင်ရခြင်း အစရှိသည်တို့၌။ ကုသလဝိပါကဿေဝ၊ ကုသလ
ဝိပါကံ၏သာလျှင်၎င်း။ ဂူထဒဿနာဒိသု၊ မစင်ကို မြင်ရခြင်း အစရှိသည်တို့၌။
အကုသလဝိပါကဿ ဝေစ၊ အကုသလဝိပါကံ၏သာလျှင်၎င်း။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ဖြစ်ပုံကို။
ဒဿေန္တော၊ ပြသော တိပိဋက စူဠာဘယထေရ်သည်။ တေန ဝိပါကေန၊ ထို
ကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံဖြင့်။ အာရမ္မဏဿ၊ အာရုံ၏။ (ဗုဒ္ဓရူပ စသော

ဇာတုက္ခောဘ။ ပေ။ အာဒိနာ။ ။ “တထာ ဟိ” ဟု အကျယ်ပြုလတ္တံ့ အတိုင်း ဆောင်း
အခါ၌ သိတတေဇောလွန်ကဲခြင်း၊ နွေအခါ၌ ဥဏှတေဇောလွန်ကဲခြင်း၊ သလိပ်သည်းခြေ
စသော ဇာတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဇာတုက္ခောဘတည်း။ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ
ချို့တဲ့၍ (မျက်စိမှန်၍၊ နားထိုင်း၍၊ ဃာန-စသည် ပျက်၍၊ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်၍) ဣဋ္ဌာရုံ
ကိုလည်း “အနိဋ္ဌာရုံ” ဟု ထင်တတ်၊ အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်း “ဣဋ္ဌာရုံ” ဟု ထင်တတ်ရကား
ကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံများ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ရပြန်သည်။

အာရုံ၊ ဂုဏစသော အာရုံ၏။) ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတံ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၏ အဖြစ်ကို။ နိဒဿေတိ၊ ညွှန်ပြ၏။ [စာအုပ်တို့၌ “ဒဿေတိ” ဟု ရှိသော်လည်း အနုဋ္ဌိကာ၌ “နိဒဿေတိ” ဟု ရှိ၏။ ဒဿေန္တောနှင့် ဆက်နေသောကြောင့် “နိဒဿေတိ” ဟု ရှိခြင်းလည်း ကောင်း၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ကုသလဝိပါကံ အကျိုးကို တိုက်ရိုက် ပြလိုက်လျှင် အကြောင်းအာရုံ၏ ဣဋ္ဌ ဖြစ်ကြောင်းကို၎င်း၊ အကုသလဝိပါကံ အကျိုးကို တိုက်ရိုက်ပြလိုက်လျှင် အကြောင်းအာရုံ၏ အနိဋ္ဌဖြစ်ကြောင်းကို၎င်း ပြပြီး ဖြစ်တော့သည်။ ဟူလို။]

ဟိ၊ မှန်။ သညာဝိပလ္လာသော၊ သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း။ အာရမ္မဏေန၊ အာရုံဖြင့်။ ဝိပါကနိယမဒဿနံ၊ ဝိပါက၏ မြဲပုံကို ပြကြောင်း စကားကို။ အာရမ္မဏနိယမနိဒဿနတ္ထမေဝ၊ အာရုံ၏မြဲပုံကို ညွှန်ပြခြင်းအကျိုး ငှါသာ။ ကတံ၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [တနည်း “ဥပကဟေတု” ဝါကျကြံ၍ အနက်ပေးပုံကို အဓိပ္ပါယ်၌ ပြထားသည်။]

ဝိဇ္ဇမာနေပိ (ဟိ)။ ။ “အာရမ္မဏဿ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတံ နိဒဿေတိ” ဟူသော ရှေ့စကား ကို ထောက်ခံသော ဝါကျဖြစ်သောကြောင့် ဒဋ္ဌိဇောတက ဟိသဒ္ဓါ ပါသင့်၏။ ထိုဟိကို ပင် ဥပကဟေတုဇောတက လုပ်၍ ဣတိဖြင့် ရှေ့ဝါကျကို ဥပတဗ္ဗလအဖြစ်ဖြင့် ပြန် လှည့်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ကဿာ သတိပိ သညာဝိပလ္လာသော။ပေ။ဒဿေန္တော တေန ဝိပါ- ကေန အာရမ္မဏဿ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတံ နိဒဿေတိ၊ (ညွှန်ပြ၏။) ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ (ယသ္မာ) ဝိဇ္ဇမာနေပိ သညာဝိပလ္လာသော။ပေ။ အာရမ္မဏနိယမ နိဒဿနတ္ထမေဝ ကတံ၊ ဣတိ(တဿာ) သတိပိ သညာဝိပလ္လာသော ဗုဒ္ဓရူပ။ပေ။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတံ နိဒဿေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ” ဟုလည်း ပေးပါ။

အာရမ္မဏေန ဝိပါကနိယမဒဿနံ။ ။ “သစေ အာရမ္မဏံ ဣဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ကုသလ- ဝိပါကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သစေ အနိဋ္ဌံ၊ အကုသလဝိပါကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ရည် ရွယ်၍ အနုဋ္ဌိကာ၌ “ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ကုသလဝိပါကောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ အကု- သလဝိပါကော ဝါတိ” ဟု ဝေသဒ္ဓါထည့်၍ နိယမဖြစ်ပုံကို ပြသည်။

အာရမ္မဏနိယမ နိဒဿနတ္ထမေဝ ။ ။ [ယခုစာအုပ်တို့၌ နိသဒ္ဓါ မပါသော်လည်း မရုဋ္ဌိကာ၌ “နိဒဿနတ္ထမေဝ” ဟု နိသဒ္ဓါ ပါသည်။] “ယံ ကုသလဝိပါကဿ အာရမ္မဏံ၊ တံ ဣဋ္ဌံ နာမ၊ ယံ အကုသလဝိပါကဿ အာရမ္မဏံ၊ တံ အနိဋ္ဌံ နာမာတိ နိဒဿနတ္ထံ။— အနုဋ္ဌိကာ။ မှန်၏—“သု၊ မေတ္တာရုံ၊ ငါ၊ မေတ္တာရုံ” ဟူသော စကားပုံကဲ့သို့ အာရုံဖြင့် မိမိ ၏ ကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံ အဖြစ်ကို သတ်မှတ်ခံရသော ဝိပါကံသည် မိမိ အား ကျေးဇူးပြုသော အာရုံကိုလည်း မိမိက ပြန်၍ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌအဖြစ်ကို သတ်မှတ်ရ ပြန်သည်။ ထိုသို့ အပြန်အလှန် သတ်မှတ်ရာ၌ ဌာနက ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို ခွဲခြား၍ ပြရာ၌ ဖြစ်သောကြောင့် အာရုံ၏ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌအဖြစ်ကို သတ်မှတ်ခြင်းသာ (ပကရ- ကအားလျော်စွာ) လိုရင်းပမာန်ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေလို၍ “အာရမ္မဏနိယမ နိဒဿ- နတ္ထမေဝ” ဟု ဝေသဒ္ဓါဖြင့် ပြသည်။

ဒွါရန္တရေ၊ ဒွါရတပါး၌။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခ၏၎င်း။ သုခဿစ၊ သုခ၏၎င်း။ ပစ္စယဘူတဿ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော အာရုံ၏။ ဒွါရန္တရေ၊ ၌။ သုခဒုက္ခ-ဝိပါကုပ္ပါဒနတော၊ ကောင်းသော ကုသလဝိပါကံ၊ မကောင်းသော အကုသလဝိပါကံကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဝိပါကေန၊ ဝိပါကံဖြင့်။ အာရမ္မဏနိယမဒဿနေန၊ အာရုံ၏ မြဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်းဖြစ်သော။ အပိစ ဒွါရဝသေနာပိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော စကားဖြင့်။ ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါကံ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ဝိပါကံနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိစ၊ ဤသို့၎င်း။ ဧကသ္မိယေဝ၊ တခုတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဒွါရေ၊ ဒွါရ၌။ သမာနဿေဝ၊ တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ မဏိ-

ဒွါရန္တရေ။ပေ။ကုပ္ပါဒနတော။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာဝယ် “သုခသမ္ပဿံ ငှုထကလလံ။ပေ။ ကာယဒွါရေ အနိဋ္ဌာနိ”ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြသော စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုအဋ္ဌကထာအတိုင်း သိပါ။ ဤ “သုခဒုက္ခဝိပါကုပ္ပါဒနတော”ကိုလည်း “ဝိပါကေန အာရမ္မဏနိယမဒဿနေန”၌ စပ်ပါ။

ဝိပါကေန။ပေ။ဒဿနေန။ ။ဤစကားသည် ရှေ့ပါကျဉ်း ပြအပ်ခဲ့သော “ဗုဒ္ဓရူပဒဿနာဒိသု။ပေ။ ဥပ္ပတ္တိံ ဒဿေန္နော”၏ နောက်၌ “တေန ဝိပါကေန အာရမ္မဏဿ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတံ ဒဿေတိ”နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုပါကျဉ်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း သိပါ။ ဆိုလိုရင်းမှာ--အကြောင်းအာရုံအလိုက် အကျိုးဝိပါကံဖြစ်ရ၏။ ထိုအကျိုးဝိပါကံဖြစ်ပုံကို ထောက်၍ အကြောင်းအာရုံ၏ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ အဖြစ်ကိုလည်း သတ်မှတ်နိုင်ရကား “အပိ စ” စသော စကားသည် ဝိပါကံဖြင့် ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ အဖြစ်ကို ခွဲခြား၍ ပြသော စကားဖြစ်၏-ဟု သိနိုင်ပါသည်။

အပိ စ ဒွါရဝသေနာပိတိ အာဒိနာ။ ။မဇ္ဇိကာ၌ “နိယမဒဿနေန+အာဒိနာ ဒဿိတာတိ သမ္ပန္နော”ဟု အစပ်ပြသောကြောင့် “အာရမ္မဏနိယမဒဿနေန”ကို ဒွါရဝသေနာပိတိအာဒိနာ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပြန်၍ စပ်ရသည်။ ထိုအာဒိနာကိုလည်း ဒဿိတာ၌ စပ်ပါ။ နိယယ၌ မဇ္ဇိကာအတိုင်း ပေးထား၏။

တနည်း။ ။“အပိစ ဒွါရဝသေနာပိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ပေ။ ဝိပါကေန၊ ဖြင့်။ အာရမ္မဏနိယမ ဒဿနေန၊ အာရုံ၏ မြဲပုံကို ပြကြောင်း စကားဖြင့်”ဟု ပေးလျှင်လည်း ထိုသဓိပ္ပါယ်အတိုင်းပင် ရနိုင်ပါ၏။ အနုဋီကာ၌ “ဒွါရန္တရေ ဒုက္ခဿ ပစ္စယဘူတဿ အာရမ္မဏဿ ဒွါရန္တရေ သုခဝိပါကုပ္ပါဒနတော၊ ဒွါရန္တရေ သုခဿ ပစ္စယဘူတဿ အာရမ္မဏဿ ဒွါရန္တရေ ဒုက္ခဝိကုပ္ပါဒနတော ဝိပါကေန အာရမ္မဏနိယမဒဿနေန (အာရုံ၏ မြဲပုံကို ပြကြောင်း စကားဖြင့်။) ဝိပါကဝသေန ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ နိဒဿိတာတိ ယောဇနာ”ဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုနှင့်လည်း ညီပါသည်။

ဧကသ္မိယေဝ စ ဒွါရေ။ ။ရှေ့၌ ပြအပ်ပြီးသော စကားသည် ဒွါရန္တရ၌ သုခ၊ ဒုက္ခ (ကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံ) ပြောင်းလွှဲပုံ ပြသော စကားတည်း။ “ဧကသ္မိယေဝ။ပေ။သုခဒုက္ခုပ္ပါဒနတော”ဟူသော ဤစကားကား ဒွါရတခုတည်း၌ပင် သုခ၊ ဒုက္ခ (ကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံ) ပြောင်းလွှဲနိုင်ပုံကို ပြသော စကားတည်း။ ဤသုခ-

ရတနာဒိဗောဠဗ္ဗဿ၊ ပတ္တမြားရတနာ အစရှိသော ဗောဠဗ္ဗာရုံ၏။ သဏိကံ၊
 ပြေးပြေး။ ဖုသနေ၊ ထိခြင်း၌၎င်း။ ပေါထနေစ၊ ပေါက်ခြင်း၌၎င်း။ သုခဒုက္ခပွါ-
 ဒနတော၊ သုခ၊ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်။ (ကောင်းသော ကုသလ
 ဝိပါက်၊ မကောင်းသော အကုသလဝိပါက်ကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်။) ဝိပါက-
 ဝေသန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ဖြင့်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ၊ ကိ။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။ ဣတိစ၊ ၎င်း။
 [“ကေသ္မိ” ယေဝ စ”မှ စကို ယူသည်။] ဝိညာယတိ၊ သိအပ်၏။

ဟေဋ္ဌိမနယောတိ၊ ကား။ မဇ္ဈိမကသတ္တဿ၊ မဇ္ဈိမကသတ္တဝါ၏၎င်း။ ဝါ၊
 နှင့်၎င်း။ ဝိပါကဿစ၊ ဝိပါက်၏၎င်း။ ဝါ၊ နှင့်၎င်း။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊
 စပ်သဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတံ၊ ဟိနဟု၎င်း၊ ပဏိတဟု၎င်း ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ပြီးသော။
 အာရမ္မဏံ၊ ကိ။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ (ဝုတ္တနယောဝယ် ဝုတ္တ၌စပ်။) တေသံ တေသံ
 သတ္တာနံ ဥညာတန္တိ အာဒိနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝုတ္တနယော၊ ဟောတော်မူအပ်
 သောနည်းကို။ (န ဩလောကေတဗ္ဗော ၌စပ်။)

သမ္ပုတိမနာပန္နိ၊ ကား။ မဇ္ဈိမကသတ္တဿ၊ ၎င်း။ ဝါ၊ နှင့်၎င်း။ ဝိပါကဿ
 စ၊ ၎င်း။ ဝါ၊ နှင့်၎င်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ဖြင့်။ သမ္ပုတံ၊ သမုတ်အပ်သော။
 ဝဝတ္ထိတံ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော။ မနာပံ၊ မြတ်နိုးဘွယ်ရုပ်ကို။ (န ဘိန္နတိ

ဒုက္ခပွါဒနတော၏ နောက်၌လည်း “ဝိပါကေန အာရမ္မဏနိယမဒဿနေန အပိစ ခွါရ-
 ဝသေနာပိတိ အာဒိနာ”ကို လိုက်စေ၍ “ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတာ ဒဿိတာ” ၌ စပ်ပါ။

ဟေဋ္ဌိမနယော။ ။ပါဠိတော်အစဉ်ကို ကြည့်ပါ။ ရွှေ၌ “ယံ ရူပံ တေသံ တေသံ
 သတ္တာနံ ဥညာတံ။ ပေ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ ဟိနံ။ ပေ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ ပဏိတံ” ဟု ဟောတော်မူပြီးမှ
 “တံ တံ ဝါ ပန ရူပံ ဥပါဒါယုပါဒါယု ရူပံ ဟိနံ ပဏိတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ” ဟု တနည်းဟောတော်မူ
 ပြန်၏။ ထို့ကြောင့် “ယံ ရူပံ၊ ပေ။ ပဏိတံ” တိုင်အောင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော
 ပဌမနည်းကို “ဟေဋ္ဌိမ နယ” ဟု ဆိုသည်။ “တံ တံ ဝါ ပန” စသည်ဖြင့် ဟိန ပဏိတကို
 ဟောတော်မူရာ ဤဥပါဒိမနည်း၌ အောက်နည်းနှင့် မတူသောကြောင့် “ထိုအောက်နည်း
 ကို မကြည့်ထိုက်” ဟု ဆိုသည်။

မှန်၏။—ထိုအောက်နည်း၌ မဇ္ဈိမက သတ္တဝါတို့နှင့် စပ်၍၎င်း၊ ဝိပါက်နှင့်စပ်၍၎င်း
 ဟိန ပဏိတအဖြစ်ကို အမြဲသတ်မှတ်အပ်ပြီး ဖြစ်၏။ “တံ တံ ဝါ ပန” စသော ဤအထက်
 နည်း၌ကား အမြဲသတ်မှတ်အပ်ပြီး မဟုတ်။ နေရယိကတို့၏ ရုပ်ကိုထောက်၍ တိရုစ္ဆာန်
 တို့၏ ရုပ်သည် ပဏိတဖြစ်၏။ ထို“ပဏိတ” ဟု သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရုပ်သည်ပင်
 ဝေမာနိကပေတတို့၏ ရုပ်ကိုထောက်၍ ဟိနဖြစ်ပြန်၏။ ဤသို့ အမြဲသတ်မှတ်အပ်ပြီး မရှိ
 ရကား ဟေဋ္ဌိမနည်းမှ တမျိုးတခြားသောနည်းဟု မှတ်ပါ။

သမ္ပုတိမနာပံ။ ။မဇ္ဈိမကသတ္တဝါနှင့် စပ်၍၎င်း၊ ဝိပါက်နှင့် စပ်၍၎င်း အများက
 “ပဏိတ” ဟု သမုတ်အပ်သော မနာပ (ဣဋ္ဌ) ရုပ်ကို “သမ္ပုတိမနာပ” ဟု ခေါ်သည်။
 ဟေဋ္ဌိမနယ၌ ပြုအပ်သော မနာပ (ဣဋ္ဌ) ရုပ်သည် သမ္ပုတိမနာပတည်း။ ထို သမ္ပုတိ

၌စပ်။) ပန၊ ဆက်။ တံ၊ ထို သမ္မုတိမနာပရုပ်ကို။ သဘာဝေနေဝ၊ သဘောအား ဖြင့်ပင်။ ဝဝတ္ထိတံ၊ အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သဘာဝအားဖြင့်ပင် ပိုင်းခြားအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ အတွက်။ အဘိန္နိတဗ္ဗတောဝ၊ မဖျက်ထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်သာလျှင်။ န ဘိန္နတိ၊ ဖျက်တော်မမူ။ ဣတိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါ-
ယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

သညာဝိပလ္လာသေန၊ သညာ၏ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့်။ နေရယိကာဒိဟိပိ၊ ငရဲသားအစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလေဟိ၊ တို့သည်။ မနာပန္နိ၊ မနာပ ရုပ်ဟူ၍။ (ဣဋ္ဌရုပ်ဟူ၍။) ဂဟိတံ၊ ယူအပ်သော။ ပုဂ္ဂလမနာပံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏မနာပ ရုပ်ကို။ တံတံ ဝါ ပနာတိအာဒိနာ၊ တံတံ ဝါ ပန အစရှိသော နောက်နည်းဖြင့်။ ဘိန္နတိ၊ ဖျက်တော်မူ၏။

ဝေမာနိက ပေတရူပံ၊ ဝေမာနိကပြိတ္တာတို့၏ ရုပ်သည်။ ဝါ၊ ဗိမာန် အသီး အခြားရှိသော ပြိတ္တာတို့၏ရုပ်သည်။ (သမာနံ)ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်စေကာမူ။ (ဝေမာနိက ပေတရူပဿ၊ ရုပ်၏။ ဝါ၊ ရုပ်၏။) အကုသလကမ္မဇ-
တ္တာ၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ကမ္မကာရဏာဒိ-
ဒုက္ခဝတ္ထု ဘာဝတော၊ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်မှုကို ခံရခြင်းအစရှိသော ဒုက္ခ၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ မနုဿရူပတော၊ လူတို့၏ရုပ်အောက်။ ဟိနန္တိ၊ ညံ့၏ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပြီ။

၇။ သြဋ္ဌာရိကရူပါနံ၊ သြဋ္ဌာရိကရုပ်တို့၏။ ဝတ္ထာရမ္မဏပဋိသာတဝသေန၊ ဝတ္ထု၊ အာရုံတို့၏ထိခိုက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သုပရိဂ္ဂဟိတတာ၊ ဉာဏ်ဖြင့် လွယ်ကူ စွာ သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း။ သုခမာနံ၊ သုခမရုပ်တို့၏။ တထာ၊ ထို အာရုံ၊ ဝတ္ထု ထိခိုက်မှု၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟိတတာစ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ခဲယဉ်းစွာ သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေ ထိုက်၏။ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌေနဝ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ခဲယဉ်းစွာ သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်

မနာပသည် အစစ်အမှန် သဘာဝကျသောကြောင့် ဟေဋ္ဌိမနယ၌ ပြအပ်သော သမ္မုတိ မနာပကို ဘုရားရှင်သည် “တံတံ ဝါ ပန”စသော နောက်နည်းဖြင့် ပယ်ဖျက်တော်မမူဘဲ လိုက်လျောတော်မူသည်။

ပုဂ္ဂလမနာပံ။ ။အများအလိုအားဖြင့် မနာပမဟုတ်သော်လည်း သညာဝိပလ္လာသ ကြောင့် ငရဲသားစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က မနာပ(ဣဋ္ဌ)ဟု ယူဆအပ်သောအာရုံကို “ပုဂ္ဂလ မနာပ”ဟု ခေါ်၏။ ထို ပုဂ္ဂလမနာပကိုကား အစစ်အမှန် သဘာဝမဟုတ်သောကြောင့် “တံတံ ဝါ ပန”စသော နောက်နည်းဖြင့် ပယ်ဖျက်တော်မူသည်။ ပယ်ဖျက်ပုံကား—နာဂ သုပဏ္ဏတို့၏ ရုပ်သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလိုအားဖြင့် မနာပဖြစ်၏။ သို့သော် ဝေမာနိက ပေတတို့၏ရုပ်ကို ထောက်၍ ဟိနဖြစ်ပြန်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပဏိတရုပ်ကိုပင် ဟိနရုပ် အဖြစ်ဖြင့် ပယ်ဖျက်တော်မူခြင်းတည်း။

ကြောင့်ပင်။ လက္ခဏဒုပ္ပတ္တိဝိဇ္ဇာတော၊ မှတ်သားအပ်သောသဘော၏ ခဲယဉ်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ဒသဝိဇ္ဇန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဒုရေတိ၊ ဒုရေဟူ၍။ အဝုတ္တဿ၊ တိုက်ရိုက် မဟောအပ်သော ဩဋ္ဌာရိကရုပ်ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (သင်္ဂဟ- ကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ (ဒုရေတိ၊ ဟူ၍။) ဝုတ္တမ္ပ၊ တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူ အပ်သော သုခုမရုပ်သည်လည်း။ ဩကာသတော၊ အရပ်အားဖြင့်။ ဒုရေ၊ ဒုရေ ရုပ်သည်။ ဟောတိယေဝ၊ ဖြစ်နိုင်သည်သာ။ [“ဒုရေ၊ သန္တိကေ”ပုဒ်တို့၌ “သ္မိ” ဝိဘတ်သည် ပဌမအနက်ဟောတည်း။]

ဟေဋ္ဌိမနယောတိ၊ ကား။ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ ပေ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ သန္တိကေတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ လက္ခဏတော၊ မှတ်သားအပ်သောသဘောအားဖြင့်၎င်း။ ဒွါဒေသ- ဟတ္ထဝသေန၊ ၁၂-တောင် ဥပစာ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတ ဩကာသတော၊ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်သော အရပ်အားဖြင့်၎င်း။ ဒဿေတွာ၊ ပြတော်မူ၍။ နိ- ယျာတိတနယော၊ နိဂုံးအပ်သောနည်းကို။ (န ဩလောကေတဗ္ဗော၊ မကြည့် ထိုက်။ ဝါ၊ ကြည့်ဘွယ်မလို။) သော၊ ထို အောက်၌ဖြစ်သော နည်းသည်။ လက္ခဏောကာသဝသေန၊ မှတ်သားအပ်သော သဘော၊ ၁၂-တောင်အရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဂဟေတွာ ဌိစပ်။) ဒုရသန္တိကေန၊ ဒုရရုပ်၊ သန္တိကရုပ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဂဟေတွာ၊ ဟူ၍။ [“ဒုရသန္တိကေ၊ ဒုရရုပ်၊ သန္တိကရုပ်တို့ကို။ သဟ ဂဟေတွာ၊ ရှိ။”ဟု ဤသို့ရှိလျှင် ကောင်း၏။] နိယျာတိတတ္ထာ၊ နိဂုံးအပ်အပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဘိန္ဒုမာနော၊ ရောနှောလျက်။ မိဿကံ၊ ရောနှောမှုကို။ ကရောဇ္ဇော၊ ပြုလျက်။ ဂတော၊ ဖြစ်ပြီ။ [ဤနည်း၌ “မိဿကံ ကရောဇ္ဇော” ဟူသောအဖွင့်ကိုထောက်၍ ဘိန္ဒုမာနော၌ “သံဘိန္ဒုမာနော”ဟု အနက်မှတ်ပါ။ “သံဘိန္ဒု” သဒ္ဓါသည် အသံဘိန္ဒုခတ္တိယ၌ “သံဘိန္ဒု”ကဲ့သို့ “ရောစပ်ခြင်း”အနက် ဟောတည်း။]

အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ဘိန္ဒုမာနောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထော ဌိစပ်။) သရူပဒဿနေန၊ သရုပ်သကောင်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။ (ဒုရေရုပ်၌ “ဣတ္ထိ- ဇ္ဇိယံ”စသည်ဖြင့်၎င်း၊ သန္တိကရုပ်၌ “စက္ခာယတနံ”စသည်ဖြင့်၎င်း သရုပ် သကောင်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။) လက္ခဏတော၊ မှတ်သားအပ်သော သဘော အားဖြင့်၎င်း။ ယေဝါပနကေန၊ ယေဝါပနကသဒ္ဓါဖြင့်။ [“ယံဝါပနညမ္ပိ”ကိုပင် “ယေဝါပနက”ဟု ဆိုသည်။] ဩကာသတော၊ ၁၂-တောင်အရပ်အားဖြင့်၎င်း။ ဣတိဧဝံ၊ ဤသို့။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဩကာသတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဝိသု၊ အသီးအသီး။ ကရောဇ္ဇော၊ လျက်။ ဂတော၊ ပြီ။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [ဤ နည်း၌ “ဘိန္ဒုမာနော”ကို “ဝိသု ကရောဇ္ဇော”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဒုရ၊ သန္တိက ရုပ်တို့ကို မရောယှက်အောင် အသီးသီးခွဲခြားဝေစာန်လျက်”ဟု အနက်ပေးပါ။]

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဓ္ဓေသအဖွင့်

၄၀၃.

အထဝါ၊ ကား။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ သန္တိကဒူရာနံ၊ သန္တိကရုပ်၊ ဒူရရုပ်
တို့၏။ (သန္တိကဘာဝ၊ ဒူရဘာဝ ဌာဝပ်။) သြကာသတော၊ အားဖြင့်။ ဒူရသန္တိက-
ဘာဝကရဏေန၊ သန္တိကရုပ်၏ ဒူရအဖြစ်ကို ပြုခြင်း၊ ဒူရရုပ်၏ သန္တိက
အဖြစ်ကို ပြုခြင်းအားဖြင့်။ သန္တိကဘာဝံ၊ သန္တိကရုပ်၏အဖြစ်ကို။ ဘိန္ဒုတော၊
ဖျက်တော်မူ၍။ ဒူရဘာဝံ၊ ဒူရရုပ်၏အဖြစ်ကို။ (ကရောဇ္ဇော၊ ပြုလျက်၎င်း။) ဒူရ-
ဘာဝံကို။ ဘိန္ဒုတော၊ ချီ။ သန္တိကဘာဝံ၊ ကို။ ကရောဇ္ဇော စ၊ ၎င်း။ ပဝတ္ထော၊
ဖြစ်ပြီ။ (ဂတောကို “ပဝတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်။) ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဘိန္ဒုမာနော
ဂတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဤနည်းအလို ဘိန္ဒုမာနောကို
“ဖျက်လျက်” ဟု အနက်ပေးပါ။ ဤအဖွင့်အတိုင်း အဋ္ဌကထာ၌ ခုနည်းပေး
ထားသည်။]

ဣဓ ပနာတိ၊ ကား။ တံတံ ဝါ ပန ရူပံ ဥပါဒါယဥပါဒါယာတိ ဣဓ၊ “တံတံ
ဝါ ပန။ ပေ။ ဥပါဒါယ” အစရှိသော ဤပါဠိရပ်၌။ [ဣဇ၏အစွဲကို ပြသောအဖွင့်
တည်း။] ပုရိမနယေန၊ ရှေး၌ဖြစ်သော နည်းအားဖြင့်။ [ဟေဋ္ဌိမနယ၌ ပြခဲ့သော
ဘိန္ဒုမာန သုံးနည်းအားဖြင့်။] (န ဘိန္ဒုတိ ဌာဝပ်။) လက္ခဏတော၊ မှတ်သားအပ်
သော သတောအားဖြင့်။ ဒူရံ၊ ဒူရရုပ်ကို။ သြကာသတော၊ ၁၂-တောင်အရပ်
အားဖြင့်။ သန္တိကဘာဝ ကရဏေန၊ သန္တိကရုပ်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းအားဖြင့်။
ဘဂဝါ၊ သည်။ န ဘိန္ဒုတိ၊ ဖျက်တော်မူ။ [ဘိန္ဒုမာန သုံးမျိုးတွင် “အထဝါ
လက္ခဏတော” စသော တတိယနည်း၏ ပြောင်းပြန်တည်း။] (လက္ခဏတော၊
အားဖြင့်။ ဒူရံ၊ ကို။) သြကာသဒူရတော၊ သြကာသဒူရရုပ်မှ။ ဝိသုံ၊ သီးခြား။
ကရဏေန စ၊ ပြုခြင်းအားဖြင့်လည်း။ (ဘဂဝါ န ဘိန္ဒုတိ။) [“အထဝါ ဘိန္ဒု-
မာနောတိ။ ပေ။ ဝိသုံ ကရောဇ္ဇော ဂတော” ဟူသော ဒုတိယနည်း၏ ပြောင်းပြန်
တည်း။] (လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ ဒူရံ၊ ကို။) သြကာသဒူရေန၊ သြကာသဒူရ
ရုပ်နှင့်။ ဝေါမိဿက ကရဏေန အပိ၊ ရောဇ္ဇောမှုကို ပြုခြင်းအားဖြင့်လည်း။
(ဘဂဝါ န ဘိန္ဒုတိ။) [ဤတတိယနည်းသည် “ဘိန္ဒုမာနော မိဿကံ ကရော-
ဇ္ဇော” ဟူသော ပဌမနည်း၏ ပြောင်းပြန်တည်း။] ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။
ကရောတိ၊ ပြုတော်မူသနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ သြကာသတော၊
၁၂-တောင် အရပ်အားဖြင့်။ ဒူရမေဝ၊ ဒူရရုပ်ကိုသာ။ ဘိန္ဒုတိ၊ ဖျက်တော်မူ၏။
(ဖျက်မှုကိုလည်း ပြုတော်မူ၏ - ဟူလို့။ ဤ “သြကာသတော ဒူရမေဝ ဘိန္ဒုတိ”
ဟူသော စကားသည် အဋ္ဌကထာ၌လာသော စကားပင်တည်း။)

ပုရိမနယေန။ ပေ။ အတ္ထော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “န လက္ခဏတော ဒူရံ ဘိန္ဒုတိ” ကို သုံးနည်း
ခွဲ၍ ဖွင့်သည်။ ထိုသုံးနည်းလည်း ရှေး၌ ဘိန္ဒုမာနောပယ် ဖွင့်ပြခဲ့သောသုံးနည်း၏ ပြောင်း
ပြန်တည်း။ သိသော် အစစ်အတိုင်းကား မဟုတ်ပါ။

[ဘိန္ဒုတိအရ ဘိန္ဒုမာနော၌ ဖွင့်ပြအပ်ပြီးသော အနက်သုံးမျိုးကို မှတ်ရမည် လောဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧတ္ထ ပန” စသည်ကို မိန့်။] ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ “ဩကာသတော ဒုရမေဝ ဘိန္ဒုတိ” ဟူသော ဤစကားရပ်၌။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ (ဘိန္ဒုမာနော၏ အနက်သုံးမျိုးကို ပြခဲ့ရာရှေး၌။) ဝုတ္တနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ (ဘိန္ဒုမာနောတုန်းက ဖွင့်ပြခဲ့သောနည်းဖြင့်။) တိဓာ၊ သုံးပါးအပြား အားဖြင့်။ အတ္ထော၊ အနက်ကို။ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မမှတ်ထိုက်။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဩကာသတော၊ အားဖြင့်။ ဒုရံ၊ ကို။ လက္ခဏတော၊ ဖြင့်။ သန္တိကံ၊ ကို။ န ကရေတိ၊ ပြုတော်မမူ။ [ဒုရကို သန္တိကပြုသောအားဖြင့် မဖျက်-ဟူလို။ ဘိန္ဒုမာနော၏ အနက်သုံးမျိုးတွင် တတိယနည်း၏ ပြောင်းပြန်တည်း။] (ဩကာသတော၊ အားဖြင့်။ ဒုရံ၊ ကို။) လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ (သန္တိကတော၊ သန္တိက ရုပ်မှ။) ဝိသုဝါ၊ အသီးအခြားမူလည်း။ (န ကရေတိ)။ [ဘိန္ဒုမာနော၌ ပြခဲ့သော ဒုတိယနည်း၏ ပြောင်းပြန်တည်း။ “လက္ခဏတော” နောက်၌ “သန္တိကတော” ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌ “လက္ခဏသန္တိကတော” ဟု ရှိ၏။ ထိုသို့ ရှိလျှင်လည်း ထည့်ဘွယ်လေပါ။] (ဩကာသတော၊ အားဖြင့်။ ဒုရံ၊ ကို။) တေန၊ ထိုလက္ခဏသန္တိကရုပ်နှင့်။ ဝေါမိဿကံဝါ၊ ရောနှောမှုကိုလည်း။ (န ကရေတိ။) [ဘိန္ဒုမာနော၌ ပြခဲ့သော ပဌမနည်း၏ ပြောင်းပြန်တည်း။] ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ် ထိုက်၏။ [ဟေတုဝါကျလုပ်၍လည်း တနည်းအနက်ပေးပါ။] ပန၊ အနွယ်ကား။ ဩကာသတော၊ အားဖြင့်။ ဒုရဿ၊ ဒုရရုပ်ကို။ ဩကာသတောဝ၊ အားဖြင့် သာလျှင်။ သန္တိကဘာဝကရဏံ၊ သန္တိကရုပ်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းကို။ ဣဓ၊ ဤ ယေဝါပနကအရာ၌။ ဘေဒနန္တိ၊ ဖျက်ခြင်းဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [အဋ္ဌကထာကို ကြည့်ပါ။]

ဝါ၊ တနည်း။ ဣဓ ပန။ ပေ။ ဘိန္ဒုတိတိ ဧတ္ထာပိ၊ “ဣဓ ပန။ ပေ။ ဘိန္ဒုတိ” ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ တိဓာ၊ ၃-ပါး အပြားအားဖြင့်။ ဘေဒဿ၊ ဘေဒကို။ (ရောနှောခြင်းကို။ တနည်း-

န ဟိ ဩကာသတော။ ။ “တိဓာ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော” တိ သင်္ခေပေန ဝုတ္တမတ္ထံ န ဟိတိ- အာဒိနာ ဝိဝရတိ။—အနု။ ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ “န ဟိ” ဟု တက်ရာ၌ “ဟိတိအနက်၊ ဒဋ္ဌိ အနက်အပြင် ဝိတ္ထာရအနက်လည်း ရနိုင်သေး၏” ဟု မှတ်ပါ။ ဤနေရာ၌ကား “ဝေါမိဿ- ကန္တိ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါသောကြောင့် ရှေ့သို့ပြန်၍ လှည့်သို့ရန် “ကသ္မာ” ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့် ၍ “ဟိ(ယသ္မာ)” ဟု ဟေတုဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။

ဧတ္ထာပိ ဝါ။ ။ ရှေ့နည်း၌ လက္ခဏနှင့် ဩကာသကို တွဲ၍ ဘိန္ဒုနမပြုပုံကို ပြခဲ့၏။ ဤ၌ကား လက္ခဏအားဖြင့်သာ ဘိန္ဒုနမပြုပုံကိုပြ၏။ ထိုသို့ပြရာ၌ ဘိန္ဒုနအတွက် အနက်သုံး မျိုးလည်းမရ၊ ဝိနာသန အနက်တမျိုးသာ ရသည်။ “လက္ခဏတော ဒုရဿ။ ပေ။ အဘေဒနန္တိ” ကိုထောက်ပါ။ [အဘေဒနံ အဝိနာသနံ။—အနု။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ရူပက္ခန္ဓနိဗ္ဗေသအဖွင့်

၄၀၅

ခွဲခြားခြင်းကို။ တနည်း-ဖျက်ခြင်းကို။) အကရုဏံ၊ မပြုခြင်းကို။ န ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ ပန၊ အနွယ်ကား။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ သန္တိကဗ္ဗရာနံ၊ သန္တိကရုပ်၊ ဒုရရုပ်တို့၏။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ ဥပါဒါယုပါဒါယ၊ ဤ။ ဝါ၊ ဤ။ ဒုရသန္တိကဘာဝေါ၊ ဒုရရုပ်၏အဖြစ်၊ သန္တိကရုပ်၏အဖြစ်သည်။ (သန္တိကရုပ်က ဒုရရုပ်ဖြစ်ခြင်း၊ ဒုရရုပ်က သန္တိကရုပ်ဖြစ်ခြင်းသည်။) နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ ဒုရဿ၊ ဒုရရုပ်ကို။ လက္ခဏတောဝ၊ အားဖြင့်ပင်။ သန္တိကဘာဝါကရုဏံ၊ သန္တိကရုပ်၏ အဖြစ်ကို မပြုခြင်းကို။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ ဒုရဿ၊ ဒုရရုပ်ကို။ အဘေဒနန္တိ၊ မဖျက်ခြင်းဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ၊ မှန်။ ပုရိမနယောဝိယ၊ ရှေးနည်းသည်ကဲ့သို့။ အယံ နယော၊ ဤနည်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဧတ္တကမေဝ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော မဖျက်ခြင်းအနက်ကိုသာ။ ဒဿေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။ [ဧတ္တကမေဝံ ဝေဖြင့် ရှေးနည်းကဲ့သို့ ၃-မျိုးမပြု”ဟု ကန့်သတ် - ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ ဘိန္ဒမာနောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ (ဟူသော အဲဒီပါဌတုန်းက။) အညထာ၊ ဤ၌ ပြအပ်သော ဘေဒနမှ တမျိုး တခြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဘေဒနံ၊ ဘေဒနကြိယာ ၃-မျိုးကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ။ ဣဓ၊ ဤ။ ဣဓ ပန အစရှိသော ပါဌ၌လည်း။ ဘေဒနံ၊ ဝိနာသနအနက်ဟော ဘေဒနကြိယာကို။ အညထာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဘိန္ဒမာနောတုန်းက ပြအပ်ခဲ့သော ဘေဒနမှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ .... ဣတိ၊ ရူပက္ခန္ဓနိဗ္ဗေသ အပြီးတည်း။

ရူပက္ခန္ဓနိဗ္ဗေသဝဏ္ဏနာ၊ ရူပက္ခန္ဓနိဗ္ဗေသအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

ရူပက္ခန္ဓနိဗ္ဗေသအဖွင့် ပြီး၏။

ဘိန္ဒမာနောတိ ဧတ္ထ စ။ ။ ခန္ဓ “ဘိန္ဒမာနော ဂတော” တုန်းက ဘိန္ဒမာနောအတွက် ဘိန္ဒနဖြစ်ပုံကို အနက် ၃-မျိုး ခွဲပြခဲ့၏။ ထိုအနက်သည် ဤနေရာ၌ ပြအပ်သော အနက်မှ တမျိုးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “အညထာဘေဒနံ ဝုတ္တံ”ဟု ဆိုသည်။ ဤ၌ ဘေဒနလည်း “ဧတ္ထာပိ ဝါ” စသည်ဖြင့် ပြအပ်ခဲ့သော ဝိနာသနအနက်ရှိသော ဘေဒနတည်း။ သို့သော် ထို ဘိန္ဒမာနောတုန်းကကဲ့သို့ လက္ခဏာအားဖြင့် သန္တိကရုပ်ကို သြကာသအားဖြင့် ဒုရရုပ်ဖြစ်အောင်၎င်း၊ လက္ခဏာအားဖြင့် ဒုရရုပ်ကို သြကာသအားဖြင့် သန္တိကရုပ်ဖြစ်အောင်၎င်း ဖျက်ခြင်းမဟုတ်၊ လက္ခဏာအားဖြင့် ဒုရရုပ်ကို လက္ခဏာအားဖြင့်ပင် သန္တိကရုပ်ဖြစ်အောင် ဖျက်ခြင်းကို “ဘေဒန” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဘေဒနဣဓ စ အညထာ ဝုတ္တံ”ဟု ဆိုသည်။

၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၈။ စက္ခာဒယော၊ စက္ခုပသာဒ အစရှိကုန်သော။ ပသာဒါ၊ ပသာဒတို့သည်။
 သြဋ္ဌာရိကမနောမယတ္တဘာဝ ပရိယာပနာ၊ သြဋ္ဌာရိကဖြစ်သော ကာမာဝစရ
 အတ္တဘောဉ် အကျုံးဝင်ကုန်၊ ဈာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပါဝစရအတ္တဘောဉ်
 အကျုံးဝင်ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ၊ ဤ။ ဝါ၊ ကြောင့်။) ကာယဝေါဟာရံ၊ ကာယဟု
 ခေါ်ဝေါ်အပ်သော နာမည်ကို။ အရဟန္တံ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
 တဗ္ဗတ္ထုကာ၊ ထိုစက္ခုအစရှိသော မှီရာဝတ္ထုရုပ်ရှိကုန်သော။ အဒုက္ခမသုခါ၊
 အဒုက္ခမသုခဝေဒနာတို့ကို။ ကာယိကာတိ၊ ကာယိကတို့ ဟူ၍။ ဝါ၊ ကာယ၌
 ဖြစ်သော ဝေဒနာတို့ဟူ၍။ ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေ-
 န) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ကာယပသာဒဝတ္ထုကတ္တာ၊ ကာယပသာဒဟူသော မှီရာ
 ဝတ္ထုရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ န ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ကုန်သည် မဟုတ်။ ဟိ၊ မှန်။
 (တနည်း-ကသွာ စက္ခာဒယော ပသာဒါ သြဋ္ဌာရိက။ပေ။ ပရိယာပနာ ဟုတ္တာ
 ကာယဝေါဟာရံ၊ အရဟန္တံ၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊
 ကြောင့်။ စက္ခာဒယော။ပေ။ အစရှိသော ပသာဒတို့သည်။ ကာယပသာဒါ၊
 ကာယပသာဒတို့သည်။ န ဟောန္တံ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (စက္ခာဒယော၊
 ကုန်သော။ ပသာဒါ။ပေ။ကာယဝေါဟာရံ အရဟန္တံ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

သန္တတိဝသေန ခဏာဒိဝသေန စာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ အဒ္ဓါသမယ-
 ဝသေန၊ အဒ္ဓါနှင့်စပ်၊ သမယနှင့်စပ်သဖြင့်။ အတိတာဒိဘာဝဿ၊ အတိတ် အစ
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ အဝစနံ၊ အဋ္ဌကထာ၌ မဆိုခြင်းသည်။ သုခါဒိဝသေန၊ သုခ

အတ္တဘာဝပရိယာပနာ။ “ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဓါ တေေနာတိ ဘာဝေါ၊ အတ္တနော
 (အတ္တ၏) + ဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ” နှင့် အညီ အတ္တဟု မှားသော အသိနှင့် သဒ္ဓါတို့၏
 ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော လောကီခန္ဓာ ၅-ပါးကို “အတ္တဘာဝ”ဟု၎င်း၊ “ကာယ”ဟု၎င်း
 ခေါ်၏။ စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှါပသာဒ ၄-ပါးတို့သည် သြဋ္ဌာရိကဖြစ်သော ကာမ
 အတ္တဘော (ကာမာဝစရကာယ)၌၊ စက္ခု သောတ ပသာဒ ၂-ပါးကား ဈာန်စိတ်ကြောင့်
 ဖြစ်သော ရူပအတ္တဘော(ရူပါဝစရကာယ)၌ ပါဝင်ကြကုန်၏။ ဤသို့ ကာယ၌ ပါဝင်သည့်
 အတွက် အပေါင်း ကာယ၏ အစိတ်အပိုင်း ပသာဒများလည်း “ကာယ”ဟူသော နာမည်
 ကို ရထိုက်ကြပေသည်။

အဒ္ဓါ။ပေ။အဝစနံ။ “တဘဝကာလ ဟူသော အဒ္ဓါတခု အတွင်း၌၎င်း၊ တမဟုတ်
 စသော သမယတခု အတွင်း၌၎င်း သုခ၊ ဒုက္ခ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာတို့ အမျိုးမျိုး
 အပြားပြား ဖြစ်နိုင်၏။ ဤအတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဝေဒနာခွဲရာ၌ကား သုခ စသော
 အားဖြင့် ပြားသော ဝေဒနာတခုတခု၏ အတိတ်စသည်ကို ခွဲခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 အဒ္ဓါတခု သမယတခုအားဖြင့် ထို ဝေဒနာတခုကို အတိတ် စသည်ခွဲ၍ မဖြစ်နိုင်ရကား
 အဒ္ဓါ၊ သမယအားဖြင့် အတိတ်ဝေဒနာ စသည်၏ အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ မဆိုအပ်။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဇ္ဈေသအဖွင့် ၄၀၇

ဝေဒနာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဘိန္နာယ၊ ကွဲပြားသောဝေဒနာ၏(ဝေဒနာ တခုစီ တခုစီ၏။)အတိတ်အစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုလိုခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သုခါယေဝ၊ သုခဝေဒနာတခုသည်သာ။ အဒ္ဓါ-ဝသေန၊ အဒ္ဓါနှင့်စပ်သဖြင့်၎င်း။ သမယဝသေန စ၊ သမယနှင့်စပ်သဖြင့်၎င်း။ အတိတာဒိကာ၊ အတိတ် အစရှိသော ဝေဒနာသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ကာယိကစေတသိကာဒိဘာဝေန၊ ကာယိကဝေဒနာ၊ စေတသိကဝေဒနာ အစ ရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဘိန္နာ၊ ပြားသော။ ဒုက္ခာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာသည်၎င်း။ အဒုက္ခမသုခါစ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာသည်၎င်း။ တထာ၊ ထိုအတူ။ (အဒ္ဓါ-ဝသေန၊ ၎င်း။ သမယဝသေန၊ ၎င်း။ အတိတာဒိကာ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ နိုင်။)

တေန၊ ထိုသို့ သုခအစရှိသော ဝေဒနာတခုတည်း၏ အဒ္ဓါ၊ သမယနှင့်စပ်၍ အတိတ်အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဝေဒနာသမုဒါယော၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာအပေါင်းသည်။ အဒ္ဓါသမယဝသေန၊ ဖြင့်။ အတိတာဒိဘာဝေန၊ အတိတ်အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝတ္ထဗ္ဗတံ၊ ဆိုသင့်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ (ကသွာ၊နည်း။)သမုဒါယဿ၊ ဝေဒနာအပေါင်း ၏။ တေဟိ၊ ထို အဒ္ဓါ၊ သမယနှင့်စပ်၍ အတိတ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နတဗ္ဗတ္တာ၊ ပိုင်းခြားနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကိုမှီး၍ “အဘိဓမ္မတ္ထဟင်္ဂဟ ကမ္မဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒ” ၌ “အဒ္ဓါနဝသေန သန္တတိဝသေန ခဏဝသေန ဝါ”ဟု ခန္ဓာငါးပါးလုံးကိုပင် အဒ္ဓါ၊ သမယနှင့်စပ်၍ ဝိပဿနာ ရှုပုံကို ပြထားသည်။]

ပန၊ အန္တယကား။ (တနည်း)ပန၊ ထိုသို့ပင်ဝေဒနာအပေါင်း၏အဒ္ဓါ၊ သမယ နှင့်စပ်၍ အတိတ်အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဆိုသင့်သည်၏အဖြစ်ကို ထိုက်ပါသော် လည်း။ ဝေဒနေကဒေသာ၊ ဝေဒနာတစိတ်တို့ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤခန္ဓဝိဘင်း၌။ (အနု အလို။) ဝါ၊ ဤဝေဒနာက္ခန္ဓနိဇ္ဈေသ၌။ (မဓုအလို။) ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

တေန ဝေဒနာသမုဒါယော။ ။တေနဖြင့် “န သုခါယေဝ။ပေ။ဘိန္နာ”ကို ပြန်၍ညွှန်း သည်။ထိုစကားကိုပင် အနုဋီကာ၌ ချုံး၍“တေနာတိ သုခါဒိဝေဒနေကဒေသဿ အဒ္ဓါသမယ-ဝသေန အတိတာဒိဘာဝဘာဝေန”ဟု တေနအစွဲကိုဖွင့်သည်။ စာအုပ်တို့၌ “ဝေဒနာသမုဒ-ယော”ဟု တွေ့ရ၏။ အနု၌ “ဝေဒနာသမုဒါယော”ဟု ရှိသည်။

ဝေဒနေကဒေသာ ပန။ ။သုခစသော ဝေဒနာအပေါင်းကို မယူလျှင် ရှိပါစေတော့၊ ဝေဒနာတစိတ်ကိုကား အဘယ်ကြောင့် ယူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ “ဝေဒနေကဒေ-သာ ပန။ပေ။ဂဟိတတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။ [ဧတ္ထာတိ တေသ္မိံ ဝိဘင်္ဂေ၊ တေတိ ဝေဒနေက-ဒေသာတိ ဝုတ္တာ ကာယိကစေတသိကာဒိဘာဝေန ဘိန္နာ သုခါဒိ ဝေဒနာဝိသေသာ။—အနု။ မဓု၌ကား “ဧတ္ထာတိ ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဇ္ဈေသေ”ဟု ဖွင့်၏။]

ဣတိ၊ ထိုသို့ဝေဒနာ တစိတ်တို့၏ ဤ ခန္ဓဝိဘင်း၌ ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ဝေဒနာတစိတ်တို့၏ ဤ ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဋ္ဌေသ၌ ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝေဒနာကဒေသဖြစ်သော ဝေဒနာအထူးတို့သည်။ သန္တတိခဏေဟိ၊ သန္တတိ၊ ခဏတို့ဖြင့်။ ပရိစ္ဆေဒံ၊ ပိုင်းခြားခြင်းကို။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ (ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပ ကြံသည်။) အရဟန္တံ၊ ထိုက်ကုန်၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) တတ္ထ၊ ထိုခန္ဓဝိဘင်း၌။ ဝါ၊ ထို ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဋ္ဌေသ၌။ တထာ (တေဟိ သန္တတိခဏေဟိ)၊ တို့ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗာနံ၊ ပိုင်းခြားထိုက်ကုန်သော ဝေဒနာ တစိတ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (အဒ္ဓါသမယဝသေန၊ သဖြင့်။ အတိတာဒိဘာဝဿ၊ ကို။ အဝစနံ၊ သည်။ ဟောတိ။)

ပန၊ ဆက်။ ဧကသန္တတိယံ၊ တခုတည်းသော အစဉ်၌။ သုခါဒိအနေကဘေဒသဗ္ဗာဝေန၊ သုခအစရှိသောဝေဒနာ၏ တပါးမက များသောအပြား၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေသု၊ ထို သုခဝေဒနာအစရှိသော များသောအပြားတို့တွင်။ ယော ဘေဒေါ၊ အကြင် အထူးအပြားကို။ ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗဘာဝေန၊

တတ္ထ။ပေ။ဂဟိတတ္တာ။ ။တ္ထေ ဂဟိတာတိ၌ ဣတိသဒ္ဓါ၏ ဟိတ်အနက်ကိုပင် “တတ္ထတထာ ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗာနံ ဂဟိတတ္တာ”ဟု အကျယ်ပြု၏။ ထို့ကြောင့် “ဣတိ (တသ္မာ)၊ ဂဟိတတ္တာ” ဟိတ် ၂-ပါးလုံးကိုပင် “ပရိစ္ဆေဒံ အရဟန္တံ”၌ စပ်ရသည်။ [ဣတိသဒ္ဓေန ဝုတ္တံ အတ္ထံ ဝိဝရိတံ တတ္ထ တထာ၊ပေ။ဂဟိတတ္တာတိ အာဟ။—မရ။]

ဂဟိတတ္တာတိ။ ။ဤ ဣတိသဒ္ဓါသည် “န ဟိ သုခါယေဝ။ပေ။ဘိန္နာ”ဟူသော ဗျတိရေက ဝါကျကို၎င်း၊ “ဝေဒနေကဒေသ ပန။ပေ။အရဟန္တံ” ကျသော အနုယဝါကျကို၎င်း ညွှန်ပြသည်။ ထိုဣတိ(တသ္မာ)ကိုလည်း မူလစကားဖြစ်သော “အဒ္ဓါသမယဝသေန အတိတာဒိဘာဝဿ အဝစနံ”၌ ပြန်စပ်ပါ။ [ဣတိသဒ္ဓေါ အနုယဗျတိရေကတ္ထံ အာမသတိ၊ တသ္မာ အဒ္ဓါ။ပေ။အဝစနံ သမ္ပန္နော။—မရ။]

မှန်၏။—“န ဟိ သုခါယေဝ”စသော ဝါကျ၌ ဟိကို ဟေတုတေတကကြံလျှင် “ကသ္မာ အဒ္ဓါသမယဝသေန အတိတာဒိဘာဝဿ အဝစနံ (ဟောတိ၊နည်း)”ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထုတ်၍ “ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်”ဟု အနက်ပေးရ၏။ ထိုသို့ပေးလျှင် “ဂဟိတတ္တာတိ”၌ ဣတိ သဒ္ဓါသည် ထုံးစံအတိုင်း “အဒ္ဓါသမယဝသေန။ပေ။အဝစနံ”၌ ပြန်၍စပ်ရသည်။ မဇ္ဈိကာလည်း ထိုထုံးစံအတိုင်း ဖွင့်ခြင်းပင်တည်း။

ဧကသန္တတိယံ ပန။ ။သုခ တစိတ်၊ ဒုက္ခ တစိတ်စသော ဝေဒနာတစိတ်ကိုသာ ယူလျှင် ခဏဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဝေဒနာ တစိတ်ကိုသာ ယူထိုက်၍ သန္တတိပရိစ္ဆိန္နဝေဒနာတစိတ်ကို မယူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧကသန္တတိယံ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်။ [တေသုတိ သုခါဒိဘေဒေသု၊ ဘေဒေါတိ ဝိသေသော။ တထာတိ သုခါဒိဝိသေသဿ။ပေ။သန္တတိပရိစ္ဆေဒိကာ ဘဝိတံ အရဟတိတိ သမ္ပန္နော။—အနု။]

ဝိဘင်း]   ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်   ၄၀၉

သန္တတိဖြင့် ပိုင်းခြားထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂတိတော၊ ယူအပ်ပြီ။ တံ သဟိတ-
ဒ္ဓါရာလမ္ပနပ္ပဝတ္တာ၊ ထို ဝေဒနာအပြားနှင့် တကွဖြစ်သော ဒ္ဓါရ၊ အာရုံတို့၌
ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ (သန္တတိ ၌စပ်)။ အဝိဇ္ဇေဒေန၊ အစဉ်မပြတ်သော
အားဖြင့်။ တဒပ္ပပါဒကေကဝိဓ ဝိသယသမာယောဂပ္ပဝတ္တာစ၊ ထို သုခဝေဒနာ
အစရှိသောအပြားကို ဖြစ်စေတတ်သော တပါးသောအဘို့ရှိသော အာရုံနှင့်
ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ သန္တတိ၊ အစဉ်သည်။ ပါကဋ္ဌဿ၊
ထင်ရှားသော။ ကေပုကာရဿ၊ တပါးသောအပြားရှိသော။ တဿ၊ ထို သုခ
အစရှိသော ဝေဒနာအပြားကို။ ပရိစ္ဆေဒိကာ၊ ပိုင်းခြားနိုင်သည်။ ဘဝိတုံ၊
ဖြစ်ခြင်းငှါ။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုသုခအစရှိသော
ဝေဒနာအပြားကို။ ဘေဒန္တရံ၊ အခြားသော ဝေဒနာအထူးကို။ အနာမသိတာ၊
မသုံးသပ်မှု၍။ ပရိစ္ဆေဒကဘာဝေန (ပရိစ္ဆေဒိကဘာဝေန)၊ ပိုင်းခြားတတ်
သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟဏံ၊ သန္တတိကိုယူခြင်းကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။

ဝါ၊ တနည်း။ လဟုပရိဝတ္တိနော၊ လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်းရှိကုန်သော။
ဓမ္မာ၊ သဘောတရားတို့သည်။ ပရိဝတ္တနေနေဝ၊ ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့်သာ။ (သုခ
ဝေဒနာအစဉ်မှ ဥပေက္ခာဝေဒနာအစဉ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
အစဉ်မှ ဒုက္ခဝေဒနာအစဉ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်း စသည်ဖြင့်သာ။) ပရိစ္ဆေဒံ၊
ပိုင်းခြားခြင်းကို။ အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သန္တတိဇဏ-
ဝသေန၊ သန္တတိဇဏတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပိုင်းခြားခြင်းကို။ (သင်္ဂဟ-
ကာရေန) ဝုတ္တော၊ ပြီ။

ပုဗ္ဗန္တာပရန္တမဇ္ဈဂတာတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယကိစ္စ-
ဝသေန၊ ဇနကအကြောင်းဟူသော ဟေတုကိစ္စ၊ ဥပတ္တမ္ဘကအကြောင်းဟူသော
ပစ္စယကိစ္စတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တနယံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို။ (ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသ
တုန်းက ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို။) (သင်္ဂဟကာရော) ဒထေတိ၊ ၏။

တံသဟိတဒ္ဓါရ။ ပေ။ ပဝတ္တာ စ။ ။ ထို ဝေဒနာတခုတည်းသည် အများအပြားနှင့်
တကွဖြစ်သော ဒ္ဓါရအာရုံတို့၌ဖြစ်သော်၎င်း၊ သမာပတ်ဝင်စားရာ၌ကဲ့သို့ ထိုဝေဒနာတခု
တည်းကို အများအပြားဆက်၍ ဖြစ်စေနိုင်သော အာရုံနှင့် ယှဉ်၍သော်၎င်း ဝေဒနာတခု
တည်းသည် သန္တတိဖြစ်နိုင်၏။ ထို သန္တတိတခုသည် ဝေဒနာတခုကို ပိုင်းခြားနိုင်သော သတ္တိ
ရှိသော အစဉ်ဖြစ်ထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာတပါးတည်းက အများအပြားဆက်၍ဖြစ်
ရာ၌ သန္တတိကို ပရိစ္ဆေဒိကအဖြစ်ဖြင့် ယူရပါသည်—ဟူလို။ [“ ပရိစ္ဆေဒက ” နေရာဝယ်
“ ပရိစ္ဆေဒိက ” ဟု ဣတ္ထိလိနံရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ကေပုကာရဿ။ ။ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ အဒုက္ခမသုခဟုပြားရာဝယ် သုခချည်း အများအပြား
ဆက်လျှင်၎င်း၊ ဒုက္ခချည်းအများအပြားဆက်လျှင်၎င်း၊ အဒုက္ခမသုခချည်း အများအပြား
ဆက်လျှင်၎င်း “ ကေပုကာရ ” ဟု ခေါ်နိုင်၏။

၁၁။ (အကုသလာ ဝေဒနာ၊ အကုသလဝေဒနာသည်။) ကိလေသဂ္ဂိသမ္ပယော-
ဂတော၊ ကိလေသာတည်းဟူသော မီးပူနှင့်အညီအမျှ ကေပုပ္ပါဒတာ အစရှိသော
အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ သဒရထာ၊ ပူပန်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ တေန၊
ဤ“သဒရထေန” ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ သဘာဝတော၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်။
ဩဠာရိကတံ၊ အကုသိုလ်ဝေဒနာ၏ ကြမ်းသည်၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော)
ဒဿေတိ၊ ။ ဗုဒ္ဓကုသိုလ်ဝေဒနာတိ တေန၊ ဟူသောဤပါဌ်ဖြင့်။ (အကုသလာ-
ယ၊ အကုသိုလ်ဝေဒနာ၏။) ဩဠာရိကဝိပါကနိပ္ပါဒနေန၊ ကြမ်းသောဝိပါကကို
ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်။ ကိစ္စတော၊ ကိစ္စအားဖြင့်။ (ဩဠာရိကတံ ဒဿေတိ)။

ဝိပါကာ၊ ဝိပါကဝေဒနာသည်။ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တာ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်ချအပ်
သည်။ (ဟုတော၊ ချီရင်း။ ဝါ၊ ကြောင့်ရင်း။) ကမ္မပဋိဗဒ္ဓဘူတာ၊ ကံ၌စပ်သည်
ဖြစ်၍ဖြစ်သည်။ (ဟုတော၊ ရင်း။ ဝါ၊ ရင်း။) (ဗျာပါရဝိရဟတော ခွံစပ်။) ကာယ-
ကမ္မာဒိ ဗျာပါရဝိရဟတော၊ ကာယကံအစရှိသော ဗျာပါရမှ ကင်းခြင်းကြောင့်။
နိရုဿာဟာ၊ အားထုတ်ခြင်းမရှိ။ ဝါ၊ အားတက်သရောမရှိ။ စ၊ ဆက်။ ကိရိယာ၊
ကိရိယာဝေဒနာသည်။ သ ဉ္ဇဿာဟာ၊ အားထုတ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်၏။ အဝိ-
ပါကာ၊ အကျိုးမရှိ။ ဝါ၊ အကျိုးကိုမဖြစ်စေ။ စ၊ ဆက်။ သဝိပါကာ၊ အကျိုးနှင့်
တကွဖြစ်သောကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့သည်။ သဂဗ္ဘာဝိယ၊ ကိုယ်ဝန်ရှိသူတို့ကဲ့သို့။
ဩဠာရိကာ၊ ကြမ်းကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တဗ္ဗိပက္ခတော၊ ထိုသဝိပါက၏
ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်။ အဝိပါကာ၊ အဝိပါက အဗျာကတဝေဒနာတို့ကို။ သုခ-
မာတိ၊ သုခမတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

အသာတဋ္ဌေနာတိ၊ ကား။ အမဓရဋ္ဌေန၊ မချိုမြိန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
(ဩဠာရိကာ ခွံစပ်။) တေန၊ ထို“အသာတဋ္ဌေန”ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ သာတပဋိ-
ပက္ခံ၊ သာယာဘွယ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။ အနိဋ္ဌသဘာဝံ၊ အနိဋ္ဌသဘော
ကို။ ဒဿေတိ၊ ။ ဗုဒ္ဓကုသိုလ်ဝေဒနာတိ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓကမ္မဋ္ဌေန၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ခံအပ်သည်
၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ အခံရခက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ မခံနိုင်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ (ဩဠာရိကာ ခွံစပ်။) တေန၊ ထို“ဗုဒ္ဓကုသိုလ်”ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။
ဗုဒ္ဓာနံ၊ ဗုဒ္ဓဝေဒနာတို့၏။ သန္တာပနကိစ္စံ၊ လွန်စွာပူလောင်ခြင်းကိစ္စကို။
ဒဿေတိ။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ (ပဉ္စကင်္ဂမည်သော လက်သမားဆရာကြီးက အရှင်
ဥဒါယိကို ခေါ်သည်။) ဘဂဝတော၊ သည်။ ယာယံ အဗုဒ္ဓကမ္မသုခဝေဒနာ၊ အကြင်
သို့သော ဤအဗုဒ္ဓကမ္မသုခဝေဒနာသည်။ (အတ္ထိ)။ သော၊ ဤ အဗုဒ္ဓကမ္မသုခဝေဒ-
နာကို။ သန္တသ္မိံ၊ ငြိမ်သက်သော။ ပဏီတေ၊ မှန်မြတ်သော။ သုခေ၊ သုခ၌။
ဝုတ္တာ၊ ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [“ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ၊ သုခ-
မိစ္စေ ဘာသိတာ”နှင့် သဘောတူပင်တည်း။] ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝစနတော၊
ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ [ဝေဒနာသံယုတ် ရဟောဂတဝဂ် ပဉ္စကင်္ဂသုတ်။]

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၁၁

အဓုက္ခမသုခါ၊ အဓုက္ခမသုခဝေဒနာသည်။ ဖရဏသဘာဝ ဝိရဟတော၊
 ၁ ဖြန့်ခြင်းသဘောမှ ကင်းခြင်းကြောင့်။ အသန္တာနံ၊ မငြိမ်သက်ကုန်သော။ ကာမ-
 ရာဂ ပဋိသန္ဓသယာနံ၊ ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိသန္ဓသယတို့၏။ အနုသယနဿ၊
 အဖန်ဖန် ကိန်းခြင်း၏။ အဋ္ဌာနုတ္တာ၊ အရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 သန္တာ၊ ငြိမ်သက်၏။ သုခေ၊ သုခ၌။ နိကန္တိ*၊ တပ်နှစ်သက်ခြင်းကို။ ပရိယာဒါယ၊
 ထက်ဝန်းကျင်ယူ၍။ ဝါ၊ ကုန်ခန်းစေ၍။ အဓိဂန္တဗ္ဗတ္တာ၊ ရထိုက်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ ပဓာနဘာဝံ၊ ပြဓာန်းသည်၏ အဖြစ်သို့။ နီတာ၊ ဆောင်အပ်ကုန်ပြီ။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဏီတာ၊ တို့မည်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပဏီတာတိ” ဟု ဣတိမပါ၊
 ပါလျှင် “ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏” ဟု ပေးပါ။]

စ၊ ဆက်။ တထာ၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝါ၊ သုခ၌
 နိကန္တိကိုကုန်စေသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အနဓိဂန္တဗ္ဗာ၊ ရထိုက်သည်မဟုတ်
 သော ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့သည်။ ကာမာဝစရဇာတိအာဒိသင်္ကရံ၊ ကာမာဝစရ
 ဇာတ်အစရှိသောအားဖြင့် ရောယှက်ခြင်းကို။ အကတော၊ မပြုမူ၍။ သမာနဇာတိ-
 ယံ၊ တူမျှသောဇာတ်၌။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ဝိပ္ပယုတ္တာဒိကေ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်၊
 ဉာဏဝိပ္ပယုတ်အစရှိသော။ သမာနဘေဒေ၊ တူမျှသော သုခ၊ ဥပေက္ခာအပြား၌။
 ဝါ၊ တွင်။ သုခတော၊ သုခထက်။ ပဏီတာ၊ မွန်မြတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

သုခေ နိကန္တိ* ပရိယာဒါယ။ ။ “သုခ၌ နိကန္တိကို ကုန်စေ၍” ဟူသော စကား
 သည် မဟုတ်ဥပေက္ခာကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း။ မှန်၏—စတုတ္ထဈာန်ကို တက်သော
 အခါ တတိယဈာန်သုခ၌ နိကန္တိကို ကုန်စေပြီးမှ တက်ရသည်။ [ပဓာနဘာဝံဖြင့် ပဏီတာ
 ၌ ပဥပသာရ၏ အနက်ကို ဖွင့်သည်။]

တထာ အနဓိဂန္တဗ္ဗာ စ။ ။ “ထိုကဲ့သို့ သုခ၌ နိကန္တိကို မကုန်စေဘဲ ရအပ်သော
 (ဖြစ်သော) ကာမာဝစရဥပေက္ခာသည် အဘယ်နည်းဖြင့် သုခထက် ပဏီတဖြစ်ပါသနည်း”
 ဟု မေးဘူးရှိသောကြောင့် “တထာ အနဓိဂန္တဗ္ဗာ စ” စသည်ကို မိန့်သည်။ အကုသိုလ်ဇာတ်
 ဟူသော တူသောဇာတ်ချင်း ယှဉ်သောအခါ ဝိပ္ပယုတ်ထက် သမ္ပယုတ်က ပဏီတဖြစ်၏။
 သမ္ပယုတ်ချင်းယှဉ်သောအခါ အသင်္ခါရိကသုခထက် အသင်္ခါရိကဥပေက္ခာသည် ပဏီတဖြစ်
 ၏။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ဇာတ်ချင်း ယှဉ်ရာ၌လည်း နည်းတူ။

ဇာတိ အာဒိ သင်္ကရံ။ ။ ဇာတိအာဒိ၌ အာဒိဖြင့် သဘာဝ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ လောကီ၊ လော-
 ကုတ္တရာတို့ကို ယူ၍ သာဝဇ္ဇသဘောရှိသော သုခနှင့် အနဝဇ္ဇသဘောရှိသော ဥပေက္ခာကို၎င်း၊
 အောက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်၏ သုခနှင့် အထက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပေက္ခာကို၎င်း၊ လောကီသုခနှင့်
 လောကုတ္တရာဥပေက္ခာကို၎င်း ရော၍ သတ္တိမပြိုင်ဘဲ သာဝဇ္ဇချင်း အနဝဇ္ဇချင်း သေသည်အား
 ဖြင့် ဇာတ်တူချင်းပြိုင်သောအခါ သုခထက် ဥပေက္ခာက ပဏီတဖြစ်ပါသည်—ဟူလို။ [သင်္ကရံ
 သမ္ဘေဒ် အကတော။ ပေ။ သုခတော တဇ္ဇာတိယာ အဓုက္ခမသုခါ ပဏီတာတိ ယောဇေတဗ္ဗာတိ

ဥပဗြူဟိတာနံ၊ တိုးပွားလာကုန်သော။ ဓာတုနံ၊ ဓာတ်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝေန၊ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ သုခါ၊ သုခဝေဒနာသည်။ ခေါဘေတိ၊ လှုပ်ရှားစေ၏။ ဝါ၊ ချောက်ချားစေ၏။ ဝိဗာဓိတာနံ၊ နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော။ (ဓာတုနံ၊ တို့၏။) ပစ္စယဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခာစ၊ ဒုက္ခဝေဒနာသည်လည်း။ (ခေါဘေတိ၊ ၏။ ဝါ၊ ၏။) ဥဘယမ္ပိ၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၂-ပါးစုံသည်လည်း။ ကာယံ၊ ကိုယ်ကို။ ဗျာပေန္တိဝိယ၊ ပျံ့နှံ့သကဲ့သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ကိုယ်ကို ပျံ့နှံ့သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) ဖရတိ၊ ဖြန့်တတ်၏။ မဒံ၊ ယစ်ခြင်းကို။ ကရောန္တံ၊ ပြုလျက်၎င်း။ [မဒါယမာနာ ကာမသုခဿ။—အနု။] ဆာဒယမာနန္တိ၊ ကား။ ဣစ္ဆံ၊ အလိုကို။ ဝါ၊ နှစ်သက်ခြင်းကို။ ဥပါဒေန္တံ၊ ဖြစ်စေလျက်၎င်း။ ဝါ၊ တနည်း။ အဝတ္ထရမာနံ၊ လွှမ်းမိုးလျက်၎င်း။ ဃမ္မာဘိတတ္တဿ၊ နေ့နေပူသည် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ သိတောဒကဃဋ္ဌေန၊ အေးမြသော ရေအိုးဖြင့်။ အာသိတ္တဿ၊ သွန်လောင်းအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကာယော၊ သည်။ ဥပဗြူဟိတော၊ တိုးပွားသည်။ (လန်းလန်းဆန်းဆန်းသည်။) ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ ဤအတူ။ သုခသမဂ္ဂိနောပိ၊ သုခနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း။ (ကာယော၊ သည်။ ဥပဗြူဟိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ ကတော၊ ဤ အကြောင်းကြောင့်။ အာသိဉ္ဇမာနံ ဝိယာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ကေတ္တနိမိတ္တေယေဝါတိ၊ ကား။ ပထဝီကသိဏာဒိကေ၊ ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော။ ကေသဘာဝေ ဝေ၊ တခုတည်းသော သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ နိမိတ္တေ၊ အာရုံ၌။ စရတိ၊ ဖြစ်၏။ [ကေသဘာဝေ ဝေ ဖြင့် ကေတ္တ၌ အတ္တကို သဘာဝဟု ဖွင့်သည်။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ နာနာဝဇ္ဇနေ၊ အမျိုးမျိုးသော အာဝဇ္ဇန်းရှိသော။ (အမျိုးမျိုးသောဝီထိ၌ အမျိုးမျိုးသောအာရုံကို ဆင်ခြင်ရသော)။ ဇဝနေ၊ ကာမဇော၌။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်။ (ဝိပ္ပန္နတိ) ဝိယ၊ တုန်လှုပ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို့အတူ။) ဝိပ္ပန္နနရဟိတတ္တာ၊ တုန်လှုပ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုခမာ၊ သိမ်မွေ့၏။

အဓိပ္ပါယေ၊ မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်၌။ အကုသလတာယ၊ မကျွမ်းကျင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အကောဝိဒေါ၊ မကျွမ်းကျင်သည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) [အဋ္ဌကထာ၌ “နေဝ ကောဝိဒေါ”ကို ဖွင့်သည်။] ကုသလတ္တိကေ၊ ပေ။ အာဂတတ္တာတိ၊

ပစ္စယဘာဝေန သုခါ ခေါဘေတိ။ ။ ကာယိကသုခ ဝေဒနာသည် သူ့ကိုယ်တိုင် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ သို့သော် ကာယိကသုခကို အကြောင်းပြု၍ နောက်နောက် စိတ်တွေက ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ထို တိုးပွားလာသော ရုပ်များအတွက် ခန္ဓာကိုယ်ကို ချောက်ချားစေတတ်သောကြောင့် “ပစ္စယဘာဝေန သုခါ ခေါဘေတိ”ဟု ပစ္စယဘာဝေနသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်၏။ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဏ်က ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် နောက်စိတ်များအတွက် ရုပ်တွေတိုးပွားသည်—ဟူလို။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၁၇

ဟူသည်ကား။ ကုသလာကုသလာ ဝေဒနာ။ပေ။ သုခမတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အာဂတတ္တာ၊ လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (“ဝိညာယတိ၊ ဧ”ဟု ထည့်စပ်ပါ။) [“ကုသလာကုသလာ အဒုက္ခမသုခါ”ဟု တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း “ဝေဒနာ”ဟူသော သာမည ပါလျှင် အဒုက္ခမသုခလည်း ပါဝင်တော့၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “အဒုက္ခမသုခါ”ဟု ဆိုသည်။] ဘူမန္တရဘေဒေ၊ ဘုံအထူးအပြားကို ဖျက်ခြင်းတို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ ယမ္ပိတိအာဒိ၊ ယမ္ပိ အစရှိသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်အပ်ပြီ။

ဣမိနာ နိဟာရေနာတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ကာမာဝစရသုခတော၊ ကာမာဝစရသုခထက်။ ကာမာဝစရပေက္ခာ၊ ကာမာဝစရဥပေက္ခာသည်။ သုခမာ၊ သိမ်မွေ့၏။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော ဘုံအားဖြင့်၎င်း။ [မိမိဘုံထူချင်းသာခဲပါ-ဟူလို။] သဘာဝါဒိဘေဒေနစ၊ သဘော အစရှိသော အပြားအားဖြင့်၎င်း။ [အာဒိဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာတို့ကိုယူ။] သြဋ္ဌာရိကသုခမဘာဝံ၊ သြဋ္ဌာရိက သုခမ၏အဖြစ်ကို။ တတြ တဩဝ၊ ထိုထို ကာမာဝစရအစရှိသော ဘုံ သဘာဝ အစရှိ သည်၌ပင်။ ကထေန္နေ၊ ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ န ဘိန္ဒတိ၊ မဖျက်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နယံ၊ ဆောင်ကြောင်းနည်းကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ။

လောကီယ လောကုတ္တရမိဿက၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ရောနှောသည်တို့ကို။ ကထိဓာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဧကန္တပဏီတေ၊ ဧကန် ပဏီတဖြစ်သော လောကုတ္တရာအရာ၌။ ဟိန ပဏီတာနံ၊ ဟိန ပဏီတတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ တဿ ဥဒ္ဓုဋ္ဌတ္တာ၊ ထိုသို့ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေမေဝ၊ ဤနည်းအတိုင်းပင်။ ဧကန္တဟိနေ စ၊ ဧကန် ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ်အရာ၌လည်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဟိန ပဏီတတ၊ ဟိန ပဏီတတို့၏ အဖြစ်ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်၏။ ဝါ၊ ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဣတိ၊ သို့။ အနုညာတံ၊ ခွင့်ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဥဘယတ္ထ၊ ၂-ပါးစုံသော အကုသိုလ်အရာ၊ လောကုတ္တရာအရာ၌။ တဒုဒ္ဓရဏေ၊ ထို ဟိန ပဏီတအဖြစ်ကိုထုတ်ဆောင်ခြင်း၌။ ဝါ၊ ထို သြဋ္ဌာရိက သုခမအဖြစ်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌။ န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ၊ ကုက္ကုစ္စကို မပြုထိုက်။ ဣတိ အတ္ထော။

အကုသလာနံ၊ အကုသိုလ်တို့၏။ ကုသလာဒိဟိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့ထက်။ သုခမတ္တာဘာဝတော၊ သုခမ၏အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ ပါဠိယာ၊ ပါဠိတော်၌။ အာဂတဿ၊ လာသော ဟိန သုခမအဖြစ်၏။ အပရိဝတ္တနိယ ဘာဝေန၊ မပြောင်းလဲနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌိမနယော န သြလောကေတလ္လာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ တံ၊ ဝံ၊ ပန ဝသေန၊ တံတံ ဝါပနနှင့် စပ်သဖြင့်။ ကထနေပိ၊ ဆိုခြင်း၌လည်း။ ပရိဝတ္တနံ၊

ပြောင်းလဲခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပရိဝတ္တနံ၊ ပြောင်းလဲခြင်းကို။ သန္တာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ ဟေဋ္ဌိမနယော န ဩလောကေတဗ္ဗောတိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဟေဋ္ဌိမနယာ၊ အောက်၌ ဖြစ်သောနည်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ အဝုတ္တနယံ၊ မဆိုအပ်သေးသောနည်းကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ တံတံဝါ ပနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌိမနယော န ဩလောကေတဗ္ဗောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဗဟုဝိပါကာ၊ များသော အကျိုးရှိသော။ အကုသလာ၊ အကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ ဒေါသုဿန္တတာယ၊ များသော ကိလေသာအပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဩဋ္ဌာရိကာ၊ ကြမ်း၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ “အကုသလံ ပတွာ ယာ ဝိပါကံ ဗဟုဒေတိ။ သာ”ကိုပင် “ဗဟုဝိပါကာ”ဟု ဆိုထားသည်။] အပ္ပဝိပါကာ၊ နည်းသော အကျိုးရှိသော။ ကုသလာ၊ ကုသိုလ် ဝေဒနာသည်။ တထာ၊ ထို့အတူတည်း။ [များသော ကိလေသာအပြစ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဩဋ္ဌာရိက ဖြစ်သည်-ဟူလို။ ဒေါသုဿန္တတာယာတိ ကိလေသာဓိကတာယ၊ တထာတိ ဒေါသုဿန္တတာယ။—အနု။] အပ္ပဝိပါကာ၊ သော။ အကုသလာ၊ သည်။ မန္တဒေါသတ္တာ၊ မန္တသော ကိလေသာအပြစ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုခုမာ၊ သိမ်မွေ့၏။ ဗဟုဝိပါကာ၊ သော။ ကုသလာ၊ သည်လည်း။ တထာ၊ ထို့အတူတည်း။ (မန္တဒေါသဖြစ်သောကြောင့် သုခုမဖြစ်သည်-ဟူလို။)

ဩဋ္ဌာရိက သုခုမနိကန္တိ ဝတ္ထုဘာဝတော၊ အမျိုးမျိုးသော ဩဋ္ဌာရိကနိကန္တိ၏ တည်ရာ၏အဖြစ်၊ အမျိုးမျိုးသော သုခုမနိကန္တိ၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမာဝစရာဒီနံ၊ ကာမာဝစရာကုသိုလ်ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏။ ဩဋ္ဌာရိက-

ကုသိုလ်၌ ဒေါသုဿန္တ မန္တဒေါသဖြစ်ပုံ။ ။ ကထံ ပန ကုသလေသု ဒေါသုဿန္တတာ၊ ဥပနိဿယဝသေန။ ကုသိုလ်၌ ကိလေသာတည်းဟူသောအပြစ် မယှဉ်ပါသော်လည်း ကုသိုလ်မဖြစ်မီ ရွှေအဘို့၌ လူ့ ချမ်းစိမ်း စသည်ကို လိုချင်သော လောဘကိလေသာ စသည်ဖြစ်၏။ ထို ကိလေသာတို့က များပြားလျှင် ဒေါသုဿန္တတာဖြစ်၍ နည်းလျှင် မန္တဒေါသတာ ဖြစ်၏။ ထို ကိလေသာတို့က နောက်၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြသည်။ ဟိ၊ ခဲ့။ ကိလေသာဓိကေ၊ လွန်ကဲသော ကိလေသာရှိသော။ သန္တာနေ၊ ခန္ဓာအစဉ်၌။ ပဝတ္တမာနာ ကုသလာ ဓမ္မာ။ ကိလေသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သမ္မာဓပ္ပတ္တိယာ၊ ကျဉ်းမြောင်း ကျပ်တည်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ တိကာဒီဟိ၊ မြက်အစရှိသော ပေါင်းပင်တို့ဖြင့်။ သမ္မာဓပ္ပတ္တာနိ၊ ကျဉ်းမြောင်းခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော။ သဿာနိ ဝိယ၊ ကောက်ပင်တို့ကဲ့သို့။ ဝိပုလဖလဥဋ္ဌာရဖလာ၊ ပြန့်ပြောသော အကျိုးရှိကုန်၊ မွန်မြတ်သော အကျိုးရှိကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မတ်အပ်၏။—အနု။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၁၅

သုခမတာ၊ သြဋ္ဌာရိက၏အဖြစ်၊ သုခမ၏အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)။ [ဤနည်းသည် အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်လာသောနည်း မဟုတ်၊ ဋီကာဆရာ ပြုအပ်သောနည်း တည်း။ ထို့ကြောင့် “သြဋ္ဌာရိကသုခမနိက္ခန္ဓိ ဝတ္ထုဘာဝတောပိ” ဟု ပိသဒ္ဓါပါလျှင် ကောင်း၏။ သို့မဟုတ် ဝါ သဒ္ဓါပါလျှင်လည်း ကောင်း၏။]

သာပီတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (ဒဿိတံ၌ စပ်။) ဘာဝနာမယာယ၊ ဘာဝနာ မယ ကုသိုလ်ဝေဒနာကို။ ဘေဒနန၊ ခွဲခြင်းအားဖြင့်။ ဒါနမယ သီလမယာနုည၊ ဒါနမယ၊ သီလမယ ဝေဒနာတို့ကိုလည်း။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။ ဘေဒနံ၊ ခွဲခြင်း ကို။ နယတော၊ နည်းအားဖြင့်။ ဒဿိတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [နယဒဿန ဟူသည် ဘာဝနာမယကို ဥဒါဟရုဏ်ထုတ်ပြသော နိဒဿနနည်း တည်း။] ဝါ၊ တနည်း။ သာပီတိ၊ သာပိဟူသောပါဌ်၌။ တိဝိဓာပီတိ၊ တိဝိဓာပိ ဟူ၍။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယဉ်စေထိုက်၏။ “သာပိ၊ ထို ဒါန သီလ ဘာဝနာမယ ဝေဒနာ ၃-မျိုးသည်လည်း” ဟု အနက်ပေးလျှင် နည်းပြ မဟုတ်တော့။]

၁၃။ ဇာတိအာဒိဝသေန၊ ဇာတ်အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [အာဒိဖြင့် သဘာဝ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာတို့ကိုယူပါ။] အသမာနကောဋ္ဌာသတာ၊ မတူသော အဘို့ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝိသဘာဂဋ္ဌော၊ ဝိသဘာဂဋ္ဌတည်း။ ဒုက္ခ- ဝိပါကတာဒိဝသေန၊ မကောင်းသော အနိဋ္ဌအကျိုးရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ အသဒိသကိစ္စတာ၊ မတူသော ကိစ္စရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ (ဝိသံသ- ဋ္ဌော၊ ဝိသံသဋ္ဌတည်း။) ဝါ၊ တနည်း။ အသဒိသသဘာဝတာ၊ မတူသောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝိသံသဋ္ဌော၊ တည်း။ အသမ္ပယောဂေါ၊ အညီအမျှ

သြဋ္ဌာရိက ။ပေ။ သုခမတာ။ ။ကုသိုလ်ပြုရာ၌ မိမိကုသိုလ်ကိုပင် ပြန်၍နှစ်သက် သော နိက္ခန္ဓိတဏှာ ဖြစ်သေး၏။ လောကီအရာဝယ် နေဝသညာနာသညာကုသိုလ် တိုင် အောင်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဝိပဿနာညာဏ် တိုင်အောင်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ထိုနိက္ခန္ဓိသည် “သြဋ္ဌာရိက၊ သုခမ” အားဖြင့် ၂-မျိုးရှိ၏။ သြဋ္ဌာရိကတွင်လည်း “သြဋ္ဌာရိက၊ သြဋ္ဌာရိကတရ၊ သြဋ္ဌာရိကတမ” အားဖြင့် ၃-မျိုး ရှိနိုင်၏။ သုခမတွင်လည်း “သုခမ၊ သုခမတရ၊ သုခမ- တမ” အားဖြင့် ၃-မျိုး ရှိနိုင်၏။

ထိုနိက္ခန္ဓိအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို “သြဋ္ဌာရိကသုခမနိက္ခန္ဓိ ဝတ္ထုဘာ- ဝတော” ဟု ဆိုသည်။ သြဋ္ဌာရိကနိက္ခန္ဓိ၏ တည်ရာဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝေဒနာသည် “သြဋ္ဌာရိ- က” ဖြစ်၏။ သြဋ္ဌာရိကတရနိက္ခန္ဓိ၏ တည်ရာဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝေဒနာသည် “သြဋ္ဌာရိကတရ” ဖြစ်၏။ သြဋ္ဌာရိကတမနိက္ခန္ဓိ၏ တည်ရာဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝေဒနာသည်လည်း “သြဋ္ဌာရိက- တမ” ဖြစ်၏။ သုခမ၌လည်း နည်းတူသိပါ။ [“သြဋ္ဌာရိကသုခမနိက္ခန္ဓိတိ ဧတ္ထ၊ အန္ဓောဂဓိ- သေသံ၊ “သြဋ္ဌာရိက၊ သြဋ္ဌာရိကတရ၊ သြဋ္ဌာရိကတမ” ဟု၎င်း၊ “သုခမ၊ သုခမတရ၊ သုခမ- တမ” ဟု၎င်း အတွင်း၌ အထူးရှိသော။ နိက္ခန္ဓိယာ၊ နိက္ခန္ဓိ၏။ သြဋ္ဌာရိကသုခမဘာသာမည်၊ ကို။ ဝတ္ထု” ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနုဋီကာ၌ အကျယ်ဆိုထားသည်။]

ကျေပွါဒတာ အစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် မယှဉ်ခြင်းသည်။ ဝိသံသဋ္ဌော၊ သည်။ န၊ မဟုတ်။ (အသမ္ပယောဂေါ၊ သည်။ ဝိသံသဋ္ဌော၊ သည်။) ယဒိ သိယာ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံသတိ၊ သေ။) ဒုရဝိပရိယယေန၊ ဒုရ၏ပြောင်းပြန်အားဖြင့်။ သန္တိကံ၊ သန္တိကသည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သံသဋ္ဌဋ္ဌေန၊ ရောနှောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သန္တိကတာ၊ သန္တိက၏အဖြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ စ၊ စင်စစ်ကား။ ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာတခု၏။ ဝေဒနာသမ္ပယောဂေါ၊ ဝေဒနာတခုနှင့်ယှဉ်ခြင်းသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိနိုင်။ စ၊ သည်သာမကသေး။ သန္တိကပဒဝဏ္ဏနာယ၊ သန္တိကပဒ၏အဖွင့်၌။ သဘာဂဋ္ဌေန သရိက္ခဋ္ဌေန စာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော၊ သည်။) ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့ ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အသဒိသကိစ္စတာ၊ အသဒိသသဘာဝတာ နည်းဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထော၊ ဝိသံသဋ္ဌအနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

န ဒုရတော သန္တိကံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ သန္တိကတော၊ သန္တိကဖြစ်သော။ အကုသလတော၊ လောဘသဟဂုတ် အကုသိုလ် ဝေဒနာမှ။ အကုသလာ၊ ဒေါသသဟဂုတ် အကုသိုလ်ဝေဒနာကို။ ဒုရေတိ၊ ဒုရေဟူ၍။ ဥဒ္ဓရိယတိ ယထာ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ တတော၊ ထိုအကုသိုလ်ဝေဒနာမှ၊ ဒုရတော၊ ဝေးသော။ ကုသလတော၊ ကာမာဝစရ အစရှိသော ကုသိုလ်ဝေဒနာမှ။ ကုသလာ၊ ကာမာဝစရ အစရှိသော အခြားသော ကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ သန္တိကေ၊ နီး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥဒ္ဓရိတံ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ။ န သက္ကာ ကံ၊ မတတ်ကောင်းသလော။

န အသမ္ပယောဂေါ။ ။ကျေပွါဒသော လက္ခဏာအားဖြင့် မရောနှောခြင်းကို(သံသဋ္ဌဋ္ဌကံ၌) “ဝိသံသဋ္ဌ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုဝိသံသဋ္ဌသည် အသမ္ပယောဂနှင့် သဘောတူ၏။ ဤ၌လည်း ဝိသံသဋ္ဌသည် အသမ္ပယောဂ(ကျေပွါဒတာ အစရှိသော လက္ခဏာအားဖြင့် ယေဉ်နိုင်သော)ဝိသံသဋ္ဌလေလောဟု တွေးတောတွယ်ရှိသောကြောင့် “န အသမ္ပယောဂေါ”ဟု မိန့်သည်။ “သမ္ပယောဂမဖြစ်သော ဝိသံသဋ္ဌမဟုတ်ပါ။ အသဒိသကိစ္စတာ အသဒိသသဘာဝတာ အားဖြင့်သာ ဝိသံသဋ္ဌဖြစ်သည်”ဟုလို့။

ယထာ သန္တိကတော။ပေ။ဥဒ္ဓရိယတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “လောဘသဟဂတာ လောဘသဟဂတာယ သန္တိကေ နာမ၊ ဒေါသသဟဂတာယ ဒုရေနာမ”ဟူသော စကားကို ရည်ရွယ်၍ “ယထာ သန္တိကတော။ပေ။ဒုရေတိ ဥဒ္ဓရိယတိ”ဟု ဥပမာနုအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသည်။

ယထာ တတော ဒုရတော။ပေ။န သက္ကာ။ ။ရှေ့က ကိံနှင့် တွဲ၍ အနက်ပေးပါ။ “သန္တိကံ”ဟုလည်း “သိုအကုသိုလ်မှ ဒုရဖြစ်သော ကာမာဝစရ ဝေဒနာ ကုသိုလ်ဝေဒနာတခုကို “သန္တိက”ဟု ထုတ်ခြင်းငှါ ယထာ သန္တိကတော။ပေ။သန္တိကမူ ဒုရကို ထုတ်ဆောင်သကဲ့သို့ ဒုရမလည်း သန္တိကကို ထုတ်ဆောင်ကောင်းစရာ ရှိပါသည်”ဟုလို့။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၁၇

ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (တတော၊ မှ။ ဒုရတော၊ သော။ ကုသလတော၊ မှ။ပေ။ သန္တိကေ၊ ဣတိ ဥဒ္ဓရိတံ၊ ငှါ။) န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ (ဣတိ၊ ဤကား အကျဉ်း အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ တထာ သတိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လသော်။ [(တနည်း)တထာ၊ ထိုသို့ အကုသိုလ်ဝေဒနာမှ ဒုရဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝေဒနာ တခုမှ ကုသိုလ်ဝေဒနာတခုကို သန္တိက ဟု ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်း သည်။ သတိ၊ ဖြစ်လသော်။ ဤသို့လည်း အကျယ်ပေးပါ။] ကုသလာ၊ ကုသိုလ် ဝေဒနာတခုသည်။ ကုသလာယ၊ ကုသိုလ်ဝေဒနာတခုမှ။ သန္တိကေ၊ နီး၏။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ သန္တိကတော၊ သန္တိကကုသိုလ်ဝေဒနာမှ။ သန္တိ- ကတာဝေ၊ သန္တိက၏အဖြစ်သည်သာ။ ဝါ၊ ကိုသာ။ ဥဒ္ဓရိတာ၊ ထုတ်ဆောင် အပ်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ဖြစ်စရာရှိ၏)။

စ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ တထာသတိ၊ သော်။ [(တနည်း)တထာ၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်ဝေဒနာတခု၏ ကုသိုလ်ဝေဒနာတခုမှ သန္တိက၏အဖြစ်ကို ထုတ်ဆောင် အပ်သည်။ သတိ၊ သော်။ ဤသို့လည်း အကျယ်ပေးပါ။] သန္တိက သန္တိကတရတာ- ဝစနမေဝ၊ သန္တိက၏အဖြစ်၊ သန္တိကတရ၏အဖြစ်ကို ဆိုခြင်းသည်သာ။ အာ- ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်နေ၏။

ဥပါဒါယပါဒါယ၊ ထောက်စာ၍ ထောက်စာ၍။ ဒုရသန္တိကတာဝ၊ ဒုရ၏ အဖြစ်၊ သန္တိက၏အဖြစ်ကိုသာ။ ဣမ၊ ဤ တံတံဝါပန၏ အစွမ်းဖြင့် ဟောတော် မူရာ၌။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၎င်း။ ဒုရဒုရတရတာ- ယ၊ ဒုရ၏အဖြစ်၊ ဒုရတရ၏အဖြစ်၏။ ဝါ၊ ကို။ (အနဓိပ္ပေတဘာဝေါ)ဝိယ၊ အလိုမရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့။ သန္တိကသန္တိကတရတာယ၊ သန္တိက၏အဖြစ်၊

တထာ ဟိ သတိ။ပေ။သိယာ။ ။“န သက္ကာ”အရ ထုတ်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း ပုံကို အကျယ်ပြလို၍ “တထာ ဟိ သတိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ အကုသိုလ်ကိုထောက်၍ ဒုရဖြစ်သော ကုသိုလ်တခုမှ ကုသိုလ်တခုကို သန္တိက” ဟု ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ တတ် ကောင်းလျှင် “ကုသိုလ်အချင်းချင်းသည် သန္တိကဖြစ်သောကြောင့်” ဒုရမှ သန္တိကကို ထုတ်ဆောင်ရာမှရောက်ဘဲ သန္တိကမှ သန္တိကကို ထုတ်ဆောင်ရာရောက်၏။

တထာ စ သတိ။ပေ။အာပဇ္ဇတိ။ ။ထိုသို့ ထုတ်ဆောင်အပ်လျှင် ရနိုင်သော လဒ္ဓ ဒေါသကို ပြလို၍ “တထာ စ သတိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ သန္တိကမှ သန္တိကကို ထုတ် ဆောင်ရာရောက်လျှင် “ပဌမထုတ်ဆောင်အပ်သည်ကို သန္တိက၊ ထိုသန္တိကမှ ထပ်၍ ထုတ်ဆောင်အပ်သည်ကို သန္တိကတရ”ဟု ဆိုရာရောက်ပြန်၏။

ဥပါဒါ။ပေ။ဣမ ဝုစ္စတိ။ ။ထိုသို့ သန္တိကတခုမှ သန္တိကတခုကိုထုတ်လျှင် အနက် အထူးမရှိတော့၊ ဤ “တံတံ ဝါ ပန” ဟု လာရာ၌ကား ဒုရနှင့် သန္တိကအပြစ်ကိုသာ အချင်းချင်းထောက်စာ၍ ဟောတော်မူအပ်၏။ သန္တိကနှင့် သန္တိကတရက- ချင်းခ- ထောက်စာစရာ မဟုတ်။

သန္တိကတရ၏အဖြစ်၏။ ဝါ၊ ကိ။ အနဓိပ္ပေတတ္တာ။ အလိုမရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဒုရတော၊ ဒုရဝေဒနာတခုမှ။ ဒုရဒ္ဓရဏံ၊ ဒုရဝေဒနာတခုကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကိ။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ န သက္ကာ ဝိယ၊ မတတ်ကောင်းသကဲ့သို့။ (တထာ) သန္တိကတော၊ သန္တိကဝေဒနာတခုမှ။ သန္တိကဒ္ဓရဏဉ္စ၊ သန္တိကဝေဒနာတခုကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိလည်း။ ကာတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။

ပန၊ ဆက်။ အထ ဝဒေယျ၊ အကယ်၍မူလည်း ပရဝါဒီဆိုငြားအံ့။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဆိုရာသနည်း။) ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ ကုသလာယဝေ၊ ကုသိုလ်ဝေဒနာမှသာ။ ဝါ၊ နှင့်သာ။ သန္တိကေ၊ နီး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ န ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ မထုတ်ဆောင်ထိုက်။ အထခေါ၊ စင်စစ်ကား။ ယတော၊ အကြင်အကုသိုလ်ဝေဒနာမှ။ သာ၊ ထိုကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ ဒုရေ၊ ဝေး၏။ တဿာ အကုသလာယ၊ ထိုအကုသိုလ်ဝေဒနာမှ။ ဝါ၊ နှင့်။ (သန္တိကေ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ၏။) ဣတိ၊ သို့။ (အထ ဝဒေယျ၊ အံ့။) တဉ္စ၊ ထို ဒုရဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝေဒနာ၏

တသွားပေ။ န သက္ကာ ကာတုံ။ ။တသွာဖြင့် “တထာ စ သတိ။ပေ။ အာပဇ္ဇတိ” ဝါကျကို၎င်း “ဥပါဒါယုပါဒါယ။ပေ။ ဝုစ္စတိ” ဝါကျကို၎င်း ပြန်၍ညွှန်းသည်။ ထို ပြုအပ်ခဲ့သော “သန္တိက၊ သန္တိကတရ”ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်အထူးမရှိအောင် ဆိုရာရောက်ခြင်းဟူသောအပြစ်၊ “ဥပါဒါယုပါဒါယ”အရ ဒုရနှင့် သန္တိကကိုသာ အချင်းချင်းထောက်စာရသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သန္တိကမှ သန္တိကကို မထုတ်နိုင်ပါ—ဟူလို။

ဒုရဒ္ဓရတရတယ ဝိယ။ပေ။ အနဓိပ္ပေတတ္တာ။ ။ “အနက်အထူး မရှိ”ဟု ဆိုရာ၌ “သန္တိကနှင့် သန္တိကတရ”ဟု အနက်ထူးသည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒုရ။ပေ။တ္တာ”ဟု မိန့်သည်။ ဒုရ၊ ဒုရတရအခွဲကို မလိုလားအပ်သကဲ့သို့ သန္တိက၊ သန္တိကတရ အခွဲကိုလည်း မလိုလားအပ်သောကြောင့် သန္တိကမှ သန္တိကတရကို မထုတ်နိုင်ပါ—ဟူလို။ [ဤဝါကျ၌ “တသွာ”ဟူသော ရှေ့ဟိတ် “အနဓိပ္ပေတတ္တာ”ဟူသော နောက်ဟိတ်ဟု ဟိတ် ၂-မျိုးပါသောကြောင့် နောက်ဟိတ်ကို “သန္တိကတရတယ စ”ဟု စ သဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသည်။]

အထ ပန ဝဒေယျ။ ။အခြားနည်းအားဖြင့်လည်း ဒုရမှ သန္တိက ထုတ်ပုံကို ပယ်လို၍ “အထ ပန ဝဒေယျ”ဟု မိန့်သည်။ ဤဝါကျတို့၌ “န ကုသလာ ကုသလာယ ဝေ သန္တိကေတိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ”သည် ရှေ့၌ “တထာ သတိ ကုသလာ ကုသလာယ သန္တိကေ”ဟု ပယ်အပ်ပြီးသော “သန္တိက၊ သန္တိကတရ”ဟု မထုတ်ထိုက်ပုံကို ဝန်ခံသော ကောင်းတည်း၊ ထိုနည်းအားဖြင့်တော့ မထုတ်ထိုက်ပါ။ အထ ခေါ။ပေ။ အကုသလာယာတိ=“ငြိမ်စိမ့်မှာ အကြင် အကုသိုလ်ဝေဒနာမှ ထို ကုသိုလ်ဝေဒနာသည် ဝေး၏၊ ထို အကုသိုလ်ဝေဒနာမှကား နီး၏”ဟု ထုတ်ထိုက်ပါ၏၊ ထိုသို့ ထုတ်လျှင် “ဒုရမှ သန္တိကကို ထုတ်ရာရောက်သည်”ဟူလို။ ဤသို့ဆိုအံ့ “တဉ္စ နတ္ထိ၊ န ဟိ။ပေ။ အတ္ထိတိ” ၏ ဝါကျမှာ အနက်အတိုင်း သိသာပြီ။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဓ္ဓေသအဖွင့် ၄၁၉

အကုသိုလ်ဝေဒနာနှင့် သန္တိကအဖြစ်ကို ထုတ်ခြင်းသည်လည်း။ နတ္ထိ။ (ကသ္မာ၊
ကြောင့်။ နတ္ထိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အကုသလာယ၊ အကုသိုလ်
ဝေဒနာမှ။ ဝါ၊ နှင့်။ ကဒါစိ၊ တရံတခါ၌မျှ။ သန္တိကေ၊ အနီး၌ဖြစ်သော။ ဝါ၊
နီးသော။ ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ န အတ္ထိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (တဉ္စ၊
သည်လည်း။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေဆိုရာ၏။)

အထာပိ ဝဒေယျ၊ အကယ်၍မူလည်း ပရဝါဒီက ထပ်၍ဆိုပြန်အံ့။ (ကိံ)။
ယာ အကုသလာ၊ အကြင် အကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ ကုသလာယ၊ ကုသိုလ်
ဝေဒနာမှ။ ဝါ၊ နှင့်။ သန္တိကေ၊ ၏။ သာ၊ ထို အကုသိုလ်ဝေဒနာကို။ တတော၊ ထို
အကုသိုလ်ဝေဒနာမှ။ ဒုရတော၊ ဒုရဖြစ်သော။ ကုသလတော၊ ကုသိုလ်ဝေဒနာမှ။
ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ (အထာပိ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ဧဝံသတိ၊
ဤသို့ ထပ်၍ ဆိုပြန်လသော်။) တဒပိ၊ ထို ကုသိုလ်ဝေဒနာမှ အကုသိုလ်
ဝေဒနာကို သန္တိကဟု ထုတ်ခြင်းသည်လည်း။ နတ္ထိ။ (ကသ္မာ၊ နတ္ထိ။) ဟိ (ယသ္မာ)၊
ကြောင့်။ ယာ၊ အကြင်အကုသိုလ်ဝေဒနာကို။ တတော၊ ထိုကုသိုလ်ဝေဒနာ
မှ။ ဝါ၊ နှင့်။ သန္တိကေတိ၊ သန္တိကဟူ၍။ ဥဒ္ဓရိယေယျ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ရာ၏။
ကုသလေ၊ ကုသိုလ်၌။ သာ အကုသလာ၊ ထိုအကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ န အတ္ထိ။
(တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဒပိ၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေဆိုရာ၏။)

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤဝေဒနာက္ခန္ဓနိဓ္ဓေသ၌။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူ
အပ်သော။ ဒုရဿ၊ ဒုရ၏။ ဒုရတော၊ ဒုရတခုမှ။ အစ္စန္တဝိသဘာဝတ္တာ၊ စင်စစ်
သဘောမတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုရေ၊ ဒုရ၌။ သန္တိကံ၊ သန္တိကသည်။ နတ္ထိ။
ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒုရတော၊ ဒုရမှ။ သန္တိကံ၊ သန္တိကကို။ ဥဒ္ဓရိတံ၊ ထုတ်ဆောင်
ခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ပန၊ ကား။ (တနည်း) ပန၊ အနွယ်ကား။

အထာပိ ဝဒေယျ။ ။ ရှေ့နည်း၌ “အထ ပန ဝဒေယျ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ထိုနည်းကို
ပေါင်း၍ “အထာပိ”ဟု သမ္ပိန္နနတ္ထ အပိသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသည်။ ရှေ့နည်း၌ ဒုရဖြစ်သော
အကုသိုလ်မှ ကုသိုလ်ကို သန္တိကဟု ထုတ်ပုံကို ဆို၏။ ဤနည်း၌ကား ဒုရဖြစ်သော ကုသိုလ်မှ
အကုသိုလ်ကို သန္တိကဟု ထုတ်ပုံကိုဆို၏။ ဤသို့ အဆို ၂-မျိုးကွဲပုံကို သိပါ။

တသ္မာ။ ပေ။ ဥဒ္ဓရိတံ။ ။ ဤဝါကျသည် ဆိုအပ်ပြီးသော “အထ ဝဒေယျ၊ အထာပိ
ဝဒေယျ” ၂-မျိုးလုံးကို နိဂုံးအုပ်သော ဝါကျတည်း။ [ဣဓ ဝုတ္တဿ ဒုရဿာတိ ဣမသ္မိ
ဝေဒနာက္ခန္ဓဝိဘဂေ “အကုသလာ ဝေဒနာ ကုသလာဗျာကတာဟိ ဝေဒနာဟိ ဒုရေ”တိ-
ဘာဒိနာ ဝုတ္တဿ ဒုရဿ၊ ဒုရတော အစ္စန္တဝိသဘာဝတ္တာတိ ယတော ယံ “ဒုရေ”တိ ဝုတ္တံ၊
(အကြင် ကုသိုလ်အဗျာကတသည်တို့မှ အကြင် အကုသိုလ်သည်ကို “ဒုရေ”ဟု ဟော၏။ တာ
မူအပ်ပြီ။) တတော (ထိုကုသိုလ်အဗျာကတ စသည်မှ) အစ္စန္တဝိသဘာဝတ္တာ။—အနု။]

ဣဓ၊ ဤဝေဒနာက္ခန္ဓနိဗ္ဗေသဉ္စ။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ သန္တိကေ၊ သန္တိကကို။ ဘိဇ္ဇေ၊ ခွဲခြားဝေဘန်အပ်ပြီးသော်။ တတ္ထေဝ၊ ထို ခွဲခြားဝေဘန်အပ် မြီးသော သန္တိကဉ္စသ၊ ခုရံ၊ ခုရကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သန္တိကတော ပန ခုရံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

စ၊ ဆက်။ ဥပါဒါယုပါဒါယ၊ ၍။ ဝါ၊ ၍။ ဒုရတော၊ ဒုရမှ။ သန္တိကံ၊ သန္တိက ကို။ ဥဒ္ဓရိတံ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ ကောင်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ လောဘသဟဂတာယ၊ လောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာမှ။ ဒေါသသဟဂတာ၊ ဒေါသသဟဂုတ် ဝေဒနာသည်။ ဒုရေ၊ ဝေး၏။ လောဘသဟဂတာ၊ သည်။ သန္တိကေ၊ နီး၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တမာနေ၊ ဆိုအပ်သော်။ သန္တိကတောဝ၊ သန္တိကမှသ၊ သန္တိကံ၊ သန္တိကသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတံ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒေါသ သဟဂတာယ၊ မှ။ လောဘသဟဂတာ၊ သည်။ ဒုရေ၊ ၏။ ဒေါသသဟဂတာ၊ သည်။ သန္တိကေ၊ ၏။ ဣတိ ဧတ္ထာပိ၊ ဤသို့ ထုတ်ရာ၌လည်း။ တထာ၊ ထို့အတူ

သန္တိကေ ပနိဓ။ ။ “ဒုရမှ သန္တိကကို မထုတ်ထိုက်လျှင် ရှိပါစေတော့၊ အဘယ်နည်းဖြင့် သန္တိကမှ ဒုရကို ထုတ်ထိုက်ပါသနည်း” ဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “သန္တိကေ ပနိဓ” စသည် ကို မိန့်သည်။ [ဣဓ ဝုတ္တေ သန္တိကေ ဘိဇ္ဇန္တိ ယောဇနာ။—မရ။ ဘိဇ္ဇန္တိ လောဘသဟဂ တာဒိဝသေန ဝိဘတ္တေ၊ တတ္ထေဝါတိ “သန္တိကေ”တိ ဝုတ္တအတ္ထေဝေ။—အနု။] ဆိုလိုရင်း ကား— “လောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာ၊ ဒေါသသဟဂုတ်ဝေဒနာ” စသည်ဖြင့် ခွဲခြားအပ်ပြီး သော် “လောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာတခုသည် အခြားလောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာတခုနှင့် သန္တိက ဖြစ်၏၊ သန္တိကဖြစ်သော ထိုလောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာသည် ဒေါသသဟဂုတ်ဝေဒနာနှင့် ဒုရ ဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သန္တိကမှ ဒုရကိုထုတ်ထိုက်သည်” —ဟူလို။

ဥပါဒါယုပါဒါယ။ပေ။ဥဒ္ဓရိတံ။ ။ဒုရကို ထောက်စာ၍ သန္တိကဖြစ်ရ၊ သန္တိကကို ထောက်စာ၍ ဒုရဖြစ်ရသောကြောင့် သန္တိကမှ ဒုရကိုထုတ်ဆောင်နိုင်လျှင် ဒုရမှလည်း သန္တိကကို ထုတ်ဆောင်နိုင်ရာသည် မဟုတ်လော၊ ဤသို့ စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥပါဒါယုပါဒါယ။ပေ။ဥဒ္ဓရိတံ” ဟု မိန့်သည်။ “ထိုသို့ အချင်းချင်း ထောက်စာ၍ ဒုရ၊ သန္တိကဟု ခွဲရ သော်လည်း ဒုရမှ သန္တိကကို မထုတ်ဆောင်နိုင်ပါ” ဟူလို။

လောဘသဟဂတာယ။ပေ။ဟောတိ။ ။ထိုသို့အချင်းချင်း ထောက်စာ၍ ဒုရမှ သန္တိက ကို မထုတ်ဆောင်နိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “လောဘသဟဂတာယ” စသည်ကို မိန့်သည်။ “လောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာမှဒေါသသဟဂုတ်ဝေဒနာသည် ဒုရမည်၏” ဟု ဆိုရာ၌ ဝိသဘာဝ ဖြစ်သောကြောင့် ရနိုင်ပါ၏။ “ထိုလောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာမှ အခြားလောဘသဟဂုတ် ဝေ ဒနာသည် သန္တိကမည်၏” ဟုထုတ်ရာ၌ကား “ဒေါသသဟဂုတ်ဒုရမှ ထုတ်ရာမရောက်၊ သန္တိက အချင်းချင်း သန္တိကမှ သန္တိကကို ထုတ်ရာရောက်နေပါသည်” ဟူလို။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၂-ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၂၁

တည်း။ [သန္တိကမ္ပ သန္တိကကို ထုတ်ရာရောက်သည်-ဟူလို။] (ကသ္မာ၊ နည်း။) သဘာဂန္တရတော၊ သဘာဂတပါးမ္ပ၊ သဘာဂန္တရဿ၊ သဘာဂတပါး၏။ ဝါ၊ ကို။ ဥဒ္ဓုတ္တော၊ ထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

စ၊ သည်သာမကသေး။ လောဘသဟဂတာယ၊ မ္ပ၊ ဒေါသသဟဂတာ၊ သည်။ ဒုရေ၏။ သာ ဇေ စ၊ ထိုဒေါသသဟဂုတ် ဝေဒနာသည်ပင်လည်း။ သန္တိ-
ကေ၊ လောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာနှင့် နီး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။
န သက္ကာ၊ ကောင်း။ [တနည်း— သာ ဇေ၊ သည်ပင်လျှင်။ သန္တိကေ၊ ၏။ ဣတိ၊
သို့။ ဝတ္ထု၊ ငှါလည်း။ န သက္ကာ၊ ကောင်း။] (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဒေါသသဟဂတာ-
ယ၊ ၏။ (ဘာဝ ဌိစပ်)။ သန္တိကဘာဝဿ၊ လောဘသဟဂုတ်ဝေဒနာနှင့်နီးသည်
၏အဖြစ်၏။ အကာရဏတ္တာ၊ အကြောင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (န သက္ကာ ဌိစပ်။) ဝိသဘာဂတာ၊ သဘောမတူသည်၏
အဖြစ်သည်။ ဘေဒ၊ မတူ ထူးခြား ကွဲပြားမှုကို။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူမရှိ။ နပဝတ္ထု-
တိ၊ မဖြစ်။ (တနည်း) အဂ္ဂဟေတု န ပဝတ္ထတိ၊ ယူ၍သာဖြစ်၏။ ဣတိ၊

သဘာဂ။ ပေ။ ဥဒ္ဓုတ္တော။ ။ စာအုပ်တို့၌ “သဘာဂတော” ဟု တွေ့ရ၏။ မဇ္ဈိ-
မ္ဋိကာ၌ “သဘာဂန္တရတော လောဘာဒိတော” ဟု တွေ့ရ၏။ ပဌမလောဘသဟဂုတ်
သည် နောက်လောဘသဟဂုတ်ကို ထောက်လျှင် “သဘာဂန္တရ” ဖြစ်၏။ ရှေ့ လောဘ
သဟဂုတ်ကို ထောက်လျှင် “သန္တိက” ဟု ဆိုရသော နောက် လောဘသဟဂုတ်သည်
“သဘာဂန္တရ” ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မဇ္ဈိမ္ဋိကာ စာရိပုံက ကောင်းမည်ထင်သည်။

န စ သက္ကာ။ ပေ။ အကာရဏတ္တာ။ ။ ပြခဲ့သောနည်းအတိုင်း မထုတ်ထိုက်လျှင်
ရှိပါစေတော့၊ “လောဘသဟဂုတ်မ္ပ ဒေါသသဟဂုတ်သည် “ဒုရေ” ဟု ဆိုပြီးနောက်
ထို ဒေါသသဟဂုတ်သည်ပင် လောဘသဟဂုတ်မ္ပ “သန္တိကဖြစ်၏” ဟု မထုတ်ထိုက်ပါ
လော” ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ထိုသို့ မထုတ်ထိုက်” ဟု ဆိုပြီးလျှင် “ဒေါသ-
သဟဂတာယ သန္တိကဘာဝဿ အကာရဏတ္တာ=ဒေါသသဟဂုတ်က လောဘသဟ
ဂုတ်နှင့် သန္တိကဖြစ်သောကြောင့် မရှိသောကြောင့်” ဟု အကြောင်းပြသည်။

တသ္မာ။ ။ ဤ တသ္မာ၏စွဲတို့ရာ “ယသ္မာ ဝိသဘာဂဋ္ဌေန ဗုရတာ သဘာဂဋ္ဌေန
စ သန္တိကတာ ဣစ္ဆိတာ” ဟု အနုဋ္ဌိကာပြ၏။ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်ဝယ် “လောဘ-
သဟဂုတ်သည် ဒေါသသဟဂုတ်နှင့် (ဝိသဘာဂဖြစ်သောကြောင့်) ဗုရဖြစ်၏။ လောဘ-
သဟဂုတ်သည် အခြား လောဘသဟဂုတ်နှင့် (သဘာဂ ဖြစ်သောကြောင့်) သန္တိက
ဖြစ်၏။ လောဘသဟဂုတ်နှင့် ဒေါသသဟဂုတ်၏ သန္တိကဖြစ်သောရန် အကြောင်းမရှိ”
ဟူသော စကားတို့ကို ကောက်ချက်ချ၍ တသ္မာအစွဲကိုပြခြင်းဟု မှတ်ပါ။

ဝိသဘာဂတာ။ ပေ။ န ပဝတ္ထတိ။ ။ “လောဘသဟဂုတ်နှင့် ဒေါသသဟဂုတ်
တို့၏ အကုသိုလ်ချင်း သဘောတူသောကြောင့် သဘာဂအဖြစ်ကို ရနိုင်သည် မဟုတ်
ပါလော” ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဝိသဘာဂတာ” စသည်ကိုမိန့်။ လောဘ
သဟဂုတ်နှင့် ဒေါသသဟဂုတ်ကဲ့သို့ တပါးနှင့်တပါး မတူချင်းဟူသော ဝိသဘာဂတာ

ထို့ကြောင့်။ (သဘာဂါဗျာပကတ္တာ ဌံ စပ်။) ဒုရတာယ၊ ဒုရအဖြစ်၏။ သဘာဂါ-
ဗျာပကတ္တာ၊ သဘောတူရာဟူသမျှကို မပြန့်နှံ့နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုရတော၊
ဒုရမှ။ သန္တိကုဒ္ဓရဏံ၊ သန္တိကကို ထုတ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ကာတံ၊ ငါ။ န
သက္ကာ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ (တနည်း-ကသွာ၊
ဒုရတော သန္တိကုဒ္ဓရဏံ ကာတံ၊ န သက္ကာ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။
ဒေါသသဟဂတာ၊ ဒေါသသဟဂုတ်သည်။ (လောဘသဟဂုတ်နှင့် ဝိသဘာဂ
ဖြစ်သော ဒေါသသဟဂုတ်သည်။) အကုသိုလ်သဘာဝံ၊ အကုသိုလ်အဖြစ်ဖြင့်
သဘောတူသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော လောဘသဟဂုတ်စသည်ကို။ ဗျာပေတွာ၊
ပြန့်နှံ့ စေ၍။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဒုရတော၊ မှ။ သန္တိကုဒ္ဓရဏံ ကာတံ
န သက္ကာ၊ ကောင်း။)

ပန၊ အန္ဓယကား။ သဘာဂတာ၊ သဘာဂ၏ အဖြစ်သည်။ ဘေဒံ၊ အထူး
အပြားကို။ အန္ဓောဂဓံ၊ အတွင်းဝင်သည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ သန္တိကတာယ၊ သန္တိကအဖြစ်၏။ ဝိသဘာဂဗျာပကတ္တာ၊ ဝိသဘာဂကို
ပြန့်နှံ့ နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သန္တိကတော၊ မှ။ ဒုရဒ္ဓရဏံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။

ဟူသည် ဘေဒံ အဂ္ဂဟေတွာ န ပဝတ္တတိ=သုတို့ချင်း မတူထူးခြား ကွဲပြားမှုကို မယူဘဲ
မဖြစ် အချင်းချင်း မတူထူးခြား ကွဲပြားမှုကိုယူလျက်သာ ဖြစ်၏။ “အချင်းချင်းကွဲပြားမြဲ
ဖြစ်၏”ဟူလို။

ဣတိ သဘာဂါ။ ပေ။ ဒုရတာယ။ ။ ဤသို့ အချင်းချင်း ကွဲပြားမြဲဖြစ်သောကြောင့်
ဒုရ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒုရတာ (ဝိသဘာဂတာ) သည် သဘာဂကို မပြန့်နှံ့နိုင်၊ ထိုသို့
သဘာဂကို မပြန့်နှံ့ နိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ [ရှေ့၌ “တသွာ”ဟု ဟိတ်တခုပါပြီးဖြစ်၍ ဤ
သဘာဂါဗျာပကတ္တာနောင် စသဒ္ဓါသည်၍ ရှေ့ဟိတ်ကို ဆည်းပါ။ ဗျာပကတ္တာတိ ဧတ္ထ
စသဒ္ဓေါ လုတ္တနိဗ္ဗိဋ္ဌော။—မဓု။]

န ဟိ။ ပေ။ ပဝတ္တတိတိ။ ။ “သဘာဂါဗျာပကတ္တာ ဒုရတာယ” ဟု ဆိုအပ်
ပြီးသော အနက်ကိုပင် ခိုင်မြဲစေလို တနည်း—ဉာပကဟိတ်ကိုပြလို၍ “န ဟိ” စသည်ကို
မိန့်သည်။ လောဘသဟဂုတ်မှ ဒုရဖြစ်သော ဒေါသသဟဂုတ်သည် အကုသိုလ်အားလုံး
မပြန့်၊ ဒေါသသဟဂုတ် ဆိုင်ရာ၌သာ ပြန့်သည်၊ ဤအချက်ကို ထောက်၍ ဒုရတာသည်
ဝိသဘာဂအားလုံးကို မပြန့်နိုင်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်—ဟူလို၊ မရဉ်ကား ဤဝါကျကို
“ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရန္တော”ဟု ဝိတ္တာရအဖြစ်ဖြင့် ကျမ်းတက်လေ၏၊ စဉ်းစားပါ။

သဘာဂတာ ပန။ ။ ဝိသဘာဂ၏ ပြောင်းပြန်အနက်ကိုပြသော အန္ဓယဝါကျ
တည်း။ “လောဘသဟဂတာ” ဟု ဆိုလျှင် လောဘသဟဂုတ်တွင် သဘာဂအဖြစ်ဖြင့်
ပါဝင်သော သမ္ပယုတ်-ဝိပ္ပယုတ်အပြား၊ မိစ္ဆတ္တနိယတ-အနိယတအပြား၊ အသင်္ခါရိက-
သသင်္ခါရိက အပြားစသော ဘေဒကို အတွင်းသွင်းလျက် ဖြစ်၏။ ထို သဘာဂသည်
သန္တိကလည်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “သန္တိကမှ သဘာဂ မဟုတ်သော ဒုရကိုသာ ခွဲခြား၍
ထုတ်ကောင်းသည်”ဟု မှတ်ပါ။

ဝိတင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၃-သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၂၃

ကတံ၊ ငါးသက္ကာ၊ ဟိ၊ မုနံ။ (တနည်း) ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ (တနည်း-
ကသွာ သန္တိကတော ဒုရုဒ္ဓရဏံ ကတံ သက္ကာ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။
အကုသလတာ၊ အကုသိုလ်၏အဖြစ်သည်။ လောဘသဟဂတာဒိသဗ္ဗဝိသဘာဂ-
ဗျာပိကာ၊ လောဘသဟဂုတ် အစရှိသော အလုံးစုံသော ဝိသဘာဂကို ပြန့်နှံ့
နိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သန္တိကတော ဒုရုဒ္ဓရဏံ ကတံ သက္ကာ၊ ။ ဣတိ၊ ဤသို့
မှတ်အပ်၏။) တေန၊ ထို့ကြောင့်။ န ဒုရတော သန္တိကံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗန္တိ အာဒိအစ
ရှိသော။ (ယံ ဝစနံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ၊ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ပြီး၏။

၃-သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၇။ စက္ခုသမ္ပယဇာ သညာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ဝတ္ထုတော၊
စက္ခုဝတ္ထုကြောင့်။ (လဒ္ဓံ၊ ရအပ်သော)။ ဖဿဿ၊ ဖဿ၏။ နာမံ၊ အမည်သည်
၎င်း။ ဖဿတော၊ ဖဿကြောင့်။ (လဒ္ဓံ၊ သော။) သညာယ၊ သညာ၏။ (နာမံ) စ၊
သည်၎င်း။ ယဒိပိ(ဟောတိ)၊ အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့။ ပန၊ ထိုသို့ပင်
ဝတ္ထုကြောင့်ရအပ်သော ဖဿ၏အမည်၊ ဖဿကြောင့် ရအပ်သော သညာ၏
အမည်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝတ္ထုဝိသိဋ္ဌဖဿေန၊ စက္ခုဝတ္ထုသည် အထူးပြုအပ်
သော ဖဿသည်။ ဝိသိဋ္ဌသညာ၊ အထူးပြုအပ်သော သညာသည်။ ဝတ္ထုနာ စ၊
မူလရင်းဖြစ်သော ဝတ္ထုသည်လည်း။ ဝိသိဋ္ဌာ၊ အထူးပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ။
(ကသွာ၊ နည်း။) ဖဿဿ၊ ဖဿ၏။ (တဗ္ဗတ္ထုကဘာဝေါ၊ ထို စက္ခုဝတ္ထု
ဟူသော မှီရာရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ တဿာပိ၊ ထိုသညာ
၏လည်း။ တဗ္ဗတ္ထုကတ္တာ၊ ထို စက္ခုဝတ္ထုဟူသော မှီရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝတ္ထုတော နာမန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။
[“စက္ခုသမ္ပယဇာသညာ။ ပေ။ ကာယသမ္ပယဇာ သညာတိပိ တဿာယေဝ
ဝတ္ထုတော နာမံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထားသည်။]

အကုသလတာ ဟိ။ ပေ။ ဗျာပိကာ။ ။ “ဝိသဘာဂဗျာပကတ္တာ သန္တိကတာယ” ဟူ
သော ဟိတ်ကို ခိုင်မြဲစေလို၍၊ (တနည်း) ဉာပကဟိတ်ကိုပြလို၍ “အကုသလတာ ဟိ”
စသည်ကို မိန့်သည်။ အနုဉ္စကား “တမေဝတ္ထံ အကုသလတာ ဟိတိ အာဒိနာ ပါကဋ်
ကရေတံ” ဟု တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။ ထို အတိုင်းလည်း သင့်ပါ၏။
“န ဟိ ဒေါသသဟဂတာ” တုန်းကလည်း “တပ္ပါကဋီကရဏ” ဟုပင် ဖွင့်ခဲ့သည်။ ထို့
ကြောင့်....

[ဆောင်] “န ဟိ တက်ရာ၊ ဟိနက်မှာ၊ ဟိတ်ပါ ဒဠိ၊ ပါကဠိ၊ ၃-လီ သင့်ရာဉ်” ဟု
နိယာမကို ဖြည့်ပါ။

ပဋိသသမ္ပယာဇာ သညာတိ ဧတ္တာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ ဖဿော၊ သည်။ ဝတ္ထာရမ္မဏပဋိသန္ဓေန၊ ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နော ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထိုအတူ။ တတော၊ ထို ပဋိသသမ္ပယာဇာကြောင့်။ ဇာတသညာပိ၊ ဖြစ်သောသညာသည်လည်း။ (ဝတ္ထာရမ္မဏပဋိသန္ဓေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝတ္ထာရမ္မဏတော နာမန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [“ရူပသညာ။ ပေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာတိပိ တဿာယေဝ အာရမ္မဏတော နာမံ၊ ဣဒံ ပန ဝတ္ထာရမ္မဏတော နာမံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထားသည် ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ပဋိသသမ္ပယာဇာဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပဋိသဇော၊ ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။ သမ္ပယော၊ သမ္ပယာဇာသည်။ ပဋိသသမ္ပယော၊ ပဋိသသမ္ပယာမည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဋိသဝိညေယျော၊ ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် သိထိုက်သော။ သမ္ပယော၊ ပဋိသသမ္ပယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥတ္တရပဒလောပံ၊ “ပဋိသဇ” ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ဝယ် “ဇ” ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ကျေခြင်းကို။ ဝါ၊ “ပဋိသဝိညေယျော” ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ဝယ် “ဝိညေယျ” ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ ကျေခြင်းကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဝိညေယျဘာဝေ၊ သိထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌။ (သိဘူကိစ္စ၌။) (အဓိကိစ္စပဝတ္တာ၊ ဝစနာဓိနာ တို့၌စပ်။) ဝစနံ၊ သဒ္ဓါကို။ ဝါ၊ နာမည်ကို။ အဓိကိစ္စ၊ စွဲမိ၍။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ (အရူပက္ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို။ အဓိဝစနာတိ၊ အဓိဝစနတို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။) ဝါ၊ တနည်း။ (ဝိညေယျဘာဝေ) ဝစနာဓိနာ၊ သဒ္ဓါနှင့်စပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဖဿဝေဒနာ အစရှိသော အမည်နှင့် စပ်ကုန်

ဝိညေယျဘာဝေ။ ။ရူပက္ခန္ဓာကို သိရာ၌ နာမည်မပါဘဲ မြင်ရုံမျှဖြင့် သူ့သဘာဝအတိုင်း “ပထဝီ” ဟု၎င်း၊ “အာပေါ” ဟု၎င်း ပညာရှိတို့သိနိုင်၏။ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးကို သိရာ၌ကား ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို “ဝိညာဏ” ဟု သဗ္ဗညုဘုရားရှင်က နာမည် ထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူမှ သိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ဝိညေယျဘာဝေ၊ သိထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌” သိဘူကိစ္စကို ကြိုးစားရာ၌ ဟု ဆိုသည်။ ဤ “ဝိညေယျဘာဝေ” ဖြင့် ထိုနာမ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ရာဇာတိကို ကန့်၊ “ဖြစ်တုန်းကတော့ နာမည်ပါဘို့ မလိုပါ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ကြပါသည်” ဟူလို။ [ဝိညေယျဘာဝေ၊ န ဥပ္ပတ္တိယန္တိ အဓိပ္ပါယော။—အနု။]

အဓိကိစ္စ။ ပေ။ ဝုစ္စန္တိ။ ။ “အဓိဝစနသမ္ပယာဇာ” ၌ အဓိဝစနသဒ္ဓါ၏ ဝစနတ္ထကို ဖွင့်သော ဝါကျတည်း။ (၁) ဝစနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တာဖြင့် အဓိသဒ္ဓါ၏ အဓိကိစ္စပဝတ္ထ အနက် ဟောကြောင်းကို ပြ၏။ အကျယ်ကို အဋ္ဌသာလိနိ နာမရူပဒုဂ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။ (၂) ဝစနာဓိနာဖြင့် “အဓိနဝစန” ဟု ဆိုလိုလျက် ခိဉ္စ ဤကို ရဿ၊ နကို ချေထားသည်ဟု ပြ၏။ အကျယ်ကို နာမရူပဒုဂ် မူလဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၃-သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၄၂၅

သော။ အရူပက္ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ (အဓိဝစနာတိ၊ ချုံ။ ဝုစ္စန္တိ။) ဝါ၊ တနည်း။ ဧတေသံ၊ ဤ နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ ပကာသနံ၊ အနက်ကို ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော။ အဓိဝစနံ၊ အနက်နှင့်စပ်သောနာမည်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထို နာမ်ခန္ဓာတို့ကို။ အဓိဝစနာတိ၊ ချုံ။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။

တတောဇော၊ ထိုသဒ္ဓါကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်ခန္ဓာတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ နာမည်နှင့်စပ်သော နာမ်ခန္ဓာတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ အနက်နှင့်စပ်သော နာမည်ရှိသော နာမ်ခန္ဓာတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ သမ္ပယော၊ သည်။ အဓိဝစနသမ္ပယော၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သမ္ပယောယေဝ၊ သမ္ပယသသည်ပင်။ ယထာဝုတ္တေဟိ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ အတ္တေဟိ၊ အနက် ၃-မျိုးတို့ကြောင့်။ အဓိဝစနော စ၊ သဒ္ဓါကိုစွဲ၍ဖြစ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ ဝါ၊ နာမည်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ ဝါ၊ အနက်နှင့်စပ်သောနာမည် ရှိသည်လည်း ဟုတ်၏။ သမ္ပယော စ၊ သမ္ပယသလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ထို ၂-ပါးသော ဝစနတ္ထကြောင့်။ အဓိဝစနသမ္ပယော၊ မည်၏။

ဝါ၊ တနည်း။ အဓိဝစနဝိညေယျော၊ အနက်နှင့်စပ်သော သဒ္ဓါဖြင့် သိထိုက်သော။ ဝါ၊ နာမည်ဖြင့် သိထိုက်သော။ သမ္ပယော၊ သည်။ အဓိဝစနသမ္ပယော၊ မည်၏။ တတော၊ ထို အဓိဝစနသမ္ပယသကြောင့်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်သော သညာတည်း။ အဓိဝစနသမ္ပယဇော၊ အဓိဝစနသမ္ပယသကြောင့်ဖြစ်သော သညာ။ ဝါ၊ တနည်း။ တသ္မိံ၊ ထိုအဓိဝစနသမ္ပယသ၌။ ဇာတာ၊ ဖြစ်သော သညာတည်း။ အဓိဝစနသမ္ပယဇော၊ သညာ။ .... ပဉ္စဒ္ဓါရိကသမ္ပယသပိ၊ ပဉ္စဒ္ဓါရိကသမ္ပယသ၌လည်း။ ယထာဝုတ္တော၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ အတ္တော၊ အနက်သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေန ပရိယာယေန၊ ထိုပရိယာယ

အဓိဝစနံ ဝါ။ ။ဤတတိယနည်းဖြင့် “အဓိဝစနံ ဧတေသံ အတ္ထိတိ အဓိဝစနာ” ဟု အာယတ္တိတဒ္ဓိတ်ကို ပြ၏။ အဓိသည် အဓိန အနက်ဟောပင်။ ထိုသဒ္ဓါ (နာမည်) ရှိသော အရူပက္ခန္ဓာတို့လည်း အာယတ္တိအနက်ကြောင့် “အဓိဝစနံ”ဟု ခေါ်နိုင်၏။ “ပကာသနံ”ကား အဓိဝစနံ၏ အဓိပ္ပါယ်တ္ထတည်း။ [“အဓိဝစနံ”ဟု ဝုဒ္ဓိမရောက်ဘဲ ရှိရာ၌ “အရိသသ”ပုဒ်ကို အနု၌ ပုံစံ ထုတ်၏။ ထိုပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္စကဏ္ဍ ပီတိသုခပုဒ်အဖွင့် ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ယထာဝုတ္တေဟိ အတ္တေဟိ။ ။နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ ပြအပ်ပြီးသောအနက် ၃-မျိုး ရလျှင် ထို နာမ်ခန္ဓာတွင် ပါဝင်သော သမ္ပယသ၌လည်း ထိုအနက် ၃-မျိုးရနိုင်တော့၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးနည်း၌ကဲ့သို့ (၉) ဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေသောနည်းမှ တပါး အဓိဝစနနှင့် သမ္ပယသတို့ အရတူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို ပြပြန်သည်။ [“အဓိဝစနဝိညေယျော ဝါ”၌ကား ဝိညေယျပုဒ်ကျေသော သမာသ်တည်း။]

အားဖြင့်။ တတောဇာ၊ ထိုပဉ္စဒါရိကသမ္ဘာကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ဖြစ်သော။ သညာပိ၊ သညာကိုလည်း။ အဓိဝစနသမ္ဘာဇာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပဉ္စဒါရိကသမ္ဘာဇာသညာကို “အဓိဝစနသမ္ဘာဇာ”ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ အညပ္ပကာရာသမ္ဘဝတော၊ အဓိဝစနသမ္ဘာဇာဟူသောအမည်မှ တပါးသောအပြားဖြစ်သော ပဋိသသမ္ဘာဇာ-ဟူသောအမည်၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ မနောသမ္ဘာဇာ၊ မနောသမ္ဘာဇာကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို။ နိပ္ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့်။ အဓိဝစန သမ္ဘာဇာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ အယံ ပဋိသသမ္ဘာဇာ၊ ဤ ပဋိသသမ္ဘာဇာကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို။ (နိပ္ပရိယာယေန၊ အားဖြင့်။ အဓိဝစနသမ္ဘာဇာတိ၊ ဟူ၍။) နဝုတ္တတိ၊ မဆိုအပ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) အာဝေဏိကပ္ပကာရန္တရ သမ္ဘဝတော၊ သီးခြားဖြစ်သော ပဋိသသမ္ဘာဇာအမည်၊ တပါးသော အပြားဖြစ်သော အဓိဝစနသမ္ဘာဇာအမည်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဣတိ(အယံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယော၊ သင်္ဂဟကာရ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

(ပဉ္စဒါရိက မနောဒါရိက ဖဿေဟိ၊ ပဉ္စဒါရိကဖဿ၊ မနောဒါရိက ဖဿတို့ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နသညာ၊ ဖြစ်သောသညာတို့ကို။ ပရိယာယတော၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်၎င်း။ [ပဉ္စဒါရိကသညာအတွက်] နိပ္ပရိယာယတော စ၊ ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့်၎င်း။ [မနောဒါရိကသညာ အတွက်။] အဓိဝစနသမ္ဘာဇာတိ၊ ဇာတိဟူ၍။) ယဒိ (ဝုတ္တန္တိ)၊ အကယ်၍ ဆိုအပ်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ (သန္တေ)၊

အညပ္ပကာရာ သမ္ဘဝတော။ ။[“ယသာ ပန။ပေ။ အဓိပ္ပါယော”သည် အဋ္ဌကထာ၌လာသော “နိပ္ပရိယာယေန ပန။ပေ။ မနောဒါရိကသညာ”ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သော စကားတည်း။] မနောသမ္ဘာဇာသညာသည် “ပဋိသသမ္ဘာဇာ” ဟူသော အခြားနာမည်ကို မရနိုင်၊ ထိုသို့ မရနိုင်ခြင်းကို “အညပ္ပကာရ+အသမ္ဘဝ”ဟု ဆိုသည်။ [အညပ္ပကာရာသမ္ဘဝတောတိ ပဋိသသမ္ဘာဇာပရိယာယသမ္ဘဝတော။—နု။]

အာ ဝေ ဏိ က ပ္ပ ကာ ရ န္တ ရ သ မ္ဘ ဝ တော။ ။ပဉ္စဒါရိက သမ္ဘာဇာသညာသည် ဝုတ္တာ၊ အာရုံ- ၂-ပါးစုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရကား “ပဋိသသမ္ဘာဇာ” ဟူသော သီးခြားနာမည်၊ အဓိဝစနသမ္ဘာဇာဟူသော တခြားနာမည်၏ ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ပဉ္စဒါရိကသညာ အတွက် အဓိဝစနသမ္ဘာဇာ အမည်သည် နိပ္ပရိယာယ (မုချ) အမည် မဟုတ်။

ယဒိ ဧဝံ။ ။“ယဒိ ဧဝံ၊ နှစ်ပါးပြွမ်းလျက်” စသော နိယာမနှင့်အညီ ရှေ့စကားကို ကိုင်၍ ယဒိအသက်၌ ထိုက်သင့်သော ကြိယာကို ထည့်စွက်ရ၏။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ ရှေ့စကားကို ချုံး၍ “ယဒိ ပဉ္စဒါရိက (မနောဒါရိက)ဖဿေဟိ ဥပ္ပန္နသညာ ပရိယာယတော၊ နိပ္ပရိယာယတော ဝ အဓိဝစနသမ္ဘာဇာတိ ဝုတ္တန္တိ”ဟု ဖွင့်သည်။ ဧဝံ နောက်၌ ကား “ဧဝံ သန္တေ”ဟု သန္တေထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဤသို့ ဖြစ်လသော်။ စတ္တာရော၊ ၄-ပါးကုန်သော။ ခန္ဓာပိ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့သည် လည်း။ ယထာဝုတ္တသမ္ဘယတော၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိဝစနသမ္ဘယကြောင့်။ ဇာတတ္တာ၊ ဖြစ်ရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဓိဝစနသမ္ဘယ-ဇာတိ၊ ဇာတိဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ယုတ္တာ၊ သင့်ကုန်၏။ (အထ၊ ထိုသို့ နာမ် ခန္ဓာ ၄-ပါးလုံးကို “အဓိဝစနသမ္ဘယဇာ” ဟု ဆိုသင့်ပါလျက်။) သညာဝ၊ သညာကိုသာ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ “အဓိဝစနသမ္ဘယဇာ” ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ တိဏ္ဏံ၊ ၃-ပါးကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ (နိဝတ္တနံ ဌ္ဗစပ်။) အတ္ထဝသေန၊ ဝစနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တာ စသော အနက်နှင့်စပ်သဖြင့်။ [အတ္ထဝသေနာတိ ဝစနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တာ အဓိဝစနာတိ-အာဒိနာ ဝုတ္တအတ္ထဝသေန။ - အနု။] အတ္တနော၊ မိမိဟူသော နာမ်ခန္ဓာ ၃-ပါး၏ အပေါ်သို့။ ပတ္တမ္ပိ၊ ရောက်နေပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ရောက်သည်လည်းဖြစ်သော။ နာမံ၊ အဓိဝစနသမ္ဘယဇာဟူသောနာမည်ကို။ (အာရောပေတွာ ဌ္ဗစပ်။) ယတ္ထ၊ အကြင်သညာ၌။ ပဝတ္တမာနော၊ ဖြစ်သော။ အဓိဝစနသမ္ဘယဇာသဒ္ဓေါ၊ အဓိ-ဝစန သမ္ဘယဇာသဒ္ဓါသည်။ နိရုဠတာယ၊ တက်ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဓမ္မာဘိလာပေါ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အနက်သို့ ရွေ့ရွေ့ရုတ်ဆိုအပ်သော သဒ္ဓါသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဓမ္မသဒ္ဓါ သဘာဝ အနက်ဟော)။ တဿာ သညာယ ဧဝ၊ ထို သညာ၏ အပေါ်သို့သာ။ အာရောပေတွာ၊ တင်ပေး၍။ သယံ၊ မိမိတို့နာမ်ခန္ဓာ ၃-ပါးကိုယ်တိုင်။ နိဝတ္တနံ၊ ဆုတ်နုတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ တယော ဟိ အရူပိနော ခန္ဓာတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ၊ သည်။ အတ္ထိံ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ သညာယ၊ သညာ၏။ (နာမံ ဌ္ဗစပ်။) ဝါ၊ သညာမှာ။ ပဋိသသမ္ဘယဇာတိ၊ ဇာဟူသော။ အညမ္ပိ၊ အခြားလည်း ဖြစ်သော။ ဝိသိဋ္ဌံ၊ အထူးပြုအပ်သော။ နာမံ၊ အမည်သည်။ အတ္ထိံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဓိဝစနသမ္ဘယဇာ နာမံ၊ ဇာအမည်သည်။ တိဏ္ဏယေဝ၊ ၃-ပါး သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ (ဧဒနာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့၏။) (နာမံ၊ သည်။) ဘဝိတုံ၊ ငှါ။ အရဟတိ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်

အထ ဝါ။ ။ ရှေ့နည်း၌ “နိရုဠတာ + အာရောပေတွာ”တို့ကို ထောက်၍ သညာ၏ “အဓိဝစနသမ္ဘယဇာ” ဟူသော အမည်သည် “အထင်ရူဠိအမည်”ဟု သိသာ၏။ ဤနည်း၌ကား အဓိဝစနသမ္ဘယဇာ အမည်သည် နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံနေ ပါသော်လည်း သညာက္ခန္ဓာ (သညာ)မှာ “ပဋိသသမ္ဘယဇာ”ဟု နာမည်ထူးရပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကြွင်းသော နာမ် ခန္ဓာ ၃-ပါးသာ အဓိဝစနသမ္ဘယဇာ အမည်ကိုရတိုက်၏။ သို့သော် နာမ်ခန္ဓာ ၃-ပါးသည် ထိုအမည်ကို မိမိတို့က မယူကြတော့ဘဲ သညာက္ခန္ဓာ၌ သွင်းပေးလိုက်ကြသည်—ဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုက်ပါသော်လည်း။ တေ၊ ထိုနာမ်ခန္ဓာ ၃-ပါးတို့သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၊ မိမိ၏။
 (ဝိစ္ဆာလောပ)။ (တနည်း) အတ္တနော၊ မိမိတို့၏ (နိပါတ်ပုဒ်)။ နာမံ၊ အမည်ကို။
 သညာယ၊ သညာအား။ ဒတာ၊ ပေးပြီး၍။ နိဝတ္ထာ၊ ဆုတ်နှစ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဣမံ
 အတ္တံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ တယော ဟိ အရူပိနော ခန္ဓာတိ-
 အာဒိ၊ သော။ (ယံဝစနံ အတ္တံ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

ပဉ္စဒွါရိကသညာ။ ပေ။ ဇာနိတံ သက္ကာတိ ဣဒံ၊ “ပဉ္စဒွါရိက။ ပေ။ သက္ကာ”
 ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ ဌာစပ်။) တေန တေနာဓိပ္ပါယေန၊ ထိုထို အလိုဆန္ဒ
 ဖြင့်။ ဟတ္ထဝိကာရာဒိ ကရဏေ၊ လက်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာ စသည်ကို
 ပြုခြင်း၌။ တဒဓိပ္ပါယ ဝိဇာနန နိမိတ္တဘူတာ၊ ထိုထို အလိုဆန္ဒကို သိခြင်း၏
 အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ်သည်။ ပါကဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားသည်။
 ဟောတိ ဝိယ၊ သို့။ [ဤကား ဥပမာစကားသာ။] ရဇ္ဇိတွာ သြလောကနာဒိသု၊
 တပ်မက်၍ ကြည့်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌။ ရတ္တတာဒိဝိဇာနန နိမိတ္တံ၊ တပ်မက်
 သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို သိခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော။ သြလောကနံ၊
 ကြည့်ခြင်းသည်။ စက္ခုဝိညာဏဝိသယသမာဂမေ၊ စက္ခုဝိညာဏ်၏ အာရုံ
 အဖြစ်ဖြင့် ပေါင်းဆုံလသော်။ ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ ၍။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ တံသမ္ပယုတ္တာယ၊ ထိုကြည့်သူ၏သြလောကနဝိညာဏ်နှင့် သမ္ပယုတ်
 ဖြစ်သော။ သညာယပိ၊ ၍လည်း။ တထာ ပါကဋ္ဌတာဝံ၊ ထို စက္ခုဝိညာဏ်၏
 အာရုံအဖြစ်ဖြင့် ပေါင်းဆုံရာဝယ် ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။
 (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ရဇ္ဇိတွာ သြလောကနာဒိဝသေန၊ တပ်မက်၍ကြည့်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏
 အစွမ်းဖြင့်။ ပါကဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားသောသညာသည်။ ဇဝနပုတ္တာ၊ ဇောအခိုက်၌
 ရောက်သောသညာသည်။ ဘဝိတံ၊ ငါ။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတိဿာ
 အာသကာယ၊ ဤယုံမှားခြင်းကို။ နိဝတ္တနတ္ထံ၊ တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ပသာဒ-
 ဝတ္ထုကာ ဝေါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

အညံစိန္တေန္တန္တိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထော ဌာစပ်)။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။
 တေန၊ ထိုစဉ်းစားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စိန္တိတံ၊ စဉ်းစားအပ်ပြီးသော။ ယံ၊
 အကြင်အကြောင်းအရာကို။ ဉာတံ၊ သိအပ်ပြီ။ တတော၊ ထိုသိအပ်ပြီးသော
 အကြောင်းအရာမှ။ အညံ၊ အခြားသောအကြောင်းအရာကို။ စိန္တေန္တံ၊ စဉ်းစား
 နေသူကို။ (ပုစ္ဆိတွာ ဌာစပ်။) ဣတိ အတ္ထော။ [အညံ စိန္တေန္တန္တိ ယံ ပုဗ္ဗေ တေန
 (ထိုအတူနေပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ကထိတံ၊ ကာယေန ဝါ ပကာသိတံ၊ တတော အညံ
 ကိဉ္စိ အတ္ထံ စိန္တေန္တံ၊ တေနောဟ ဉာတန္တိ။ - အနု။]

သညာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၄-သင်္ခါရက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၀။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသောဝ၊ သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည်သာ။ (ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တတ္ထ၊ ထိုဟေဋ္ဌိမကောဋိ စိတ္တုပ္ပါဒ်၌။ ပဓာနံ၊ ပဓာနဖြစ်သော စေတနာကို။ ဒဿိတံ၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ (တနည်း-ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသောဝ၊ သာ။ ဟောတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ၌။ ပဓာနံ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဘုမ္မနိဒ္ဒေသောဝ၊ သာ။ ဟောတိ၊ ၏။) ယဒိဝံ၊ ယင်းသို့ ဖြစ်လျှင်။ ဥပရိမကောဋိယာ၊ အထက်၌ ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်အပိုင်း အခြားအားဖြင့်။ တံ၊ ထို ပဓာနကို။ န ဒဿိတံ၊ မပြအပ်။ ဣတိ၊ ဤအပြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်သည်မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (ဣတိ၊ ဤအပြစ်သည်။) နာပဇ္ဇတိ၊ မရောက်။ (ကသွာ၊ နည်း။) ဥပရိမ ကောဋိဂတဘာဝေန၊ အထက်၌ ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်အပိုင်းအခြားသို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိဂတဘာဝါဘာဝတော၊ အောက်၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိ၊ အောက်၌ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်အပိုင်းအခြားသည်။ သဗ္ဗဗျာပိကာ၊ အလုံးစုံသော ဟေဋ္ဌိမကောဋိ၊ ဥပရိမကောဋိတို့ကို ပြန့်နှံ့နိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယေ၊ ဒုတိယဖြစ်သော ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာပုဒ်၌။ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ၊ အောက်၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားဖြင့်။ အာဂတာ၊ လာကုန်သော။ (“စတ္တာရော သင်္ခါရာ ဥပုဇ္ဈန္တိ” တို့၌စပ်။) ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ကြိယာဝိသေသန၊ ဝိသေသအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ပုရိမေပိ၊ ရှေ့၌ဖြစ်သော ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာပုဒ်၌လည်း။ (ကရဏနိဒ္ဒေသောဝ ၌စပ်။) ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာတိ၊ ဟူ၍။ ယံ(ပဒံ)၊ အကြင်ပုဒ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တဉ္စ၊ ထိုပုဒ်ကိုလည်း။ (ကရဏေန ၌စပ်။) ပဓာနသင်္ခါရဒဿနဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ သမ္ပန္နကရဏေန၊ စာစပ်မှုကို ပြုခြင်းအားဖြင့်။ ကရဏနိဒ္ဒေသောဝ၊ သည်သာ။ (ဟောတိ)။

တံသမ္ပယုတ္တာ သင်္ခါရာတိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဧကေနပညာသပ္ပဘေဒေါ၊ တရယုတ် ၅၀-အပြားရှိကုန်သော။ သင်္ခါရေ၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ [ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာစေတသိက် ၅၀-တို့တွင် စေတနာကို နုတ်လျှင် တရယုတ် ၅၀-သာ ရှိ၏။] တပုဋိဗဒ္ဓတ္တာ၊ ထိုစေတနာ၌ စပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟိတာဝ၊ ယူအပ်ကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ။ [ဤအဓိပ္ပါယ်များကို အဋ္ဌကထာဘာသာသီကော၌ ပြထားပြီ။]

သင်္ခါရက္ခန္ဓဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဍကကထာ အဖွင့်

သမုဂ္ဂမသဒ္ဓေါ၊ သမုဂ္ဂမသဒ္ဓါသည်။ သဉ္ဇာတိယံ၊ ပေါင်းဆုံလသော် ဖြစ်ခြင်း အနက်၌၎င်း။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေအခါဝယ် ဖြစ်ခြင်းအနက်၌၎င်း။ ဝါ၊ အတူတကွ ဖြစ်ခြင်းအနက်၌၎င်း။ အာဒိဥပ္ပတ္တိယံ၊ အစစွာ ဖြစ်ခြင်းအနက်၌၎င်း။ နိရုဇ္ဈော၊ တက်ရောက်ထင်ရှားသော သဒ္ဓါတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ တံတံပစ္စယသမာယောဂေါ၊ ထိုထို အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) ပုရိမဘဝသင်္ခါတာ၊ ရှေးဘဝဟု ဆိုအပ်သော။ ပုရိမန္တတော၊ ရှေ့အစွန် အပိုင်းအခြားမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌။ ဂမနံ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သမုဂ္ဂမော၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သန္ဓိယံ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ဥဂ္ဂမော၊ ရှေးဘဝမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်၌ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သမုဂ္ဂမော၊ မည်၏။

ပန၊ ဆက်။ သော၊ ထို သမုဂ္ဂမကို။ ယတ္ထ၊ အကြင် ပဉ္စဝေါကာရဘဝ၌။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့သည်။ ပရိပုဏ္ဏာ၊ ပြည့်စုံကုန်သည်။ (ဟုတော့) သမုဂ္ဂစန္ဒိ၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံလသော် အထက်၌ ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ဖြစ်ကြကုန်၏။ တတ္ထေဝ၊ ထို ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝ၌သာ။ ဒဿိတော၊ ပြအပ်ပြီ။ ဧတေန နယေန၊ ဤ ပဉ္စဝေါကာရဘဝ၌ ပြအပ်သော နည်းဖြင့်။ အပရိပုဏ္ဏခန္ဓသမုဂ္ဂမော၊ မပြည့်စုံသော ခန္ဓာတို့၏ ပေါင်းဆုံလသော် အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကိ။ ဧကဝေါကာရ စတုဝေါကာရေသု၊ ဧကဝေါကာရဘဝ၊ စတုဝေါကာရဘဝတို့၌။ ဝိညာတုံ၊ သိခြင်းငှါ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သဉ္ဇာတိယံ အာဒိဥပ္ပတ္တိယံ။ “သမုဂ္ဂမသဒ္ဓါသည် နောက်၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော သဒ္ဓတ္ထ အားဖြင့် အရကောက်အမျိုးမျိုး ရနိုင်သော်လည်း သဉ္ဇာတိအနက်၊ အာဒိဥပ္ပတ္တိအနက် ၌ ထင်ရှားသော အထင်ရရှိသဒ္ဓါတည်း”ဟု သိစေလို၍ “နိရုဇ္ဈော”ဟု ဖွင့်သည်။ [ဂေါသဒ္ဓါသည် သွားခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သောကြောင့် သွားတတ်သော သတ္တဝါအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော်လည်း နွားသတ္တဝါ၌သာ ထင်ရှားသော အထင်ရရှိသဒ္ဓါ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။]

အနုဋီကာ။ သဉ္ဇာတိယံဖြင့် သမုဂ္ဂမသဒ္ဓါ၏ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သဒ္ဓ- ပဝတ္တိအနက်ကို ပြ၏။ ထိုသို့ ပြခြင်းကို “တတူတော ဒဿတိ”ဟု ဆိုသည်။ တဿ + ဘာဝေါ တတုံ (ဘာဝအနက်၌ တူ-ပစ္စည်း)။ ထို သမုဂ္ဂမသဒ္ဓါ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဒ္ဓပဝတ္တိနိမိတ်တည်း။ အာဒိဥပ္ပတ္တိယံဖြင့် သမုဂ္ဂမသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်အနက်ကို ပြသည်။ မှန်၏—သမုဂ္ဂမသဒ္ဓါ၏ အဓိပ္ပါယ်တစ်ခုမှာ “ခန္ဓာတို့၏ တဘဝ၌ အစစွာဖြစ်ခြင်း” ဟူသော အနက်တည်း။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တသာဇနိယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့် ၄၃၁

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ ယထာဓိဂတာနံ၊ အကြင်အကြင် ရအပ်ပြီး ကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒမ္ပိ၊ ငါးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ သဟ၊ တကွ။ ဥဂ္ဂမော ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သမုဂ္ဂမော၊ မည်၏။ တေသ္မိံ အတ္ထေ၊ “ပဉ္စန္ဒမ္ပိ ခန္ဓာနံ သဟ ဥဂ္ဂမော” ဟူသော ဤအနက်၌။ ဝိကလပ္ပတ္တိ၊ ချိုတဲ့သော ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မသိမ်းယူအပ်သည်။ ဟောတိ။

ဟိမဝန္တပုဗ္ဗေသေ၊ ဟိမဝန္တာအရပ်၌။ ဇာတိမန္တဇဉ္ဇကလောမံ၊ ကောင်းသော ဇာတိရှိသော သိုး၏အမေးသည်။ ဇာတိဥဏ္ဏာ၊ ဇာတိဥဏ္ဏာမည်၏။ သပ္ပိမဏ္ဍ- ဗိန္ဒူတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထာပိ၊ သပ္ပိမဏ္ဍောဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း၊ ဗိန္ဒူ- သဒ္ဓေါ၊ ဗိန္ဒူသဒ္ဓါကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယဉ်စေထိုက်၏။ ဧဝံ ဝဏ္ဏပုတိဘာဂန္တိ၊ ကား။ ဧဝံ ဝဏ္ဏံ၊ ဤသို့ အဆင်းလည်းရှိသော။ ဧဝံ သဏ္ဌာနဉ္စ၊ ဤသို့ ပုံသဏ္ဌာန် လည်းရှိသော ရုပ်အစုကို။ (“ကလလံ သမ္ပဝုစ္စတိ”၌စပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ ပတိ- ဘဇနံ၊ တူသည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။ ပတိဘာဂေါ၊ ခြင်း။ သဒိသတာ- ဘဇနံ၊ တူသည်၏အဖြစ်သို့ကပ်ရောက်ခြင်း။ သဒိသတာပတ္တိ၊ တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ တေဿာ၊ ဤ ရုပ်အစု၏။ ဧဝံဝိဓော၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ဝဏ္ဏပုတိဘာဂေါ၊ အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်သို့ကပ်ရောက်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ၊ ထိုရုပ်အစုသည်။) ဧဝံ ဝဏ္ဏပုတိဘာဂံ၊ မည်၏။

သန္တတိသီသာနီတိ၊ ကား။ သန္တတိမူလာနီ၊ ရုပ်အစဉ်၏ အရင်းမူလအစ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဝါ၊ တနည်း။ သန္တတိကောဋ္ဌာသ၊ ရုပ်အစဉ်၏အဘို့အစု တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့။ [သန္တတိကောဋ္ဌာသ အတွက် ဥပမာဆောင်ပြမည်-ဟူလို့။] အနေကိန္ဒြိယ သမာဟာရဘာဝတော၊

သန္တတိ သီသာနီ။ ။ “သန္တတိ မူလာနီ”ဟု ပဌမဖွင့်၏။ ထို တဘဝ၌ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို “သန္တတိ”ဟု ခေါ်၏။ ထို ရုပ်အစဉ်တွင် ဝတ္ထုဒသက စသော ကလပ် ၃-စည်းသည် ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့အတွက် အရင်းမူလ အစဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သီသကို “မူလ”ဟု ဖွင့်သည်။

သန္တတိ ကောဋ္ဌာသ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ သီသသဒ္ဓါသည် ဦးခေါင်းအနက်ကိုပင် ဟော၏။ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဦးခေါင်းသည် ပဓာနအင်္ဂါဖြစ်၏။ ဘာကြောင့်နည်း..... ဦးခေါင်း၌ စက္ခု၊ သောတ၊ သာန၊ ဇိဌာ စသော အရေးကြီးသော ဣန္ဒြေများ စုပေါင်း တည်နေသောကြောင့်တည်း။ ထို့အတူ ဝတ္ထုဒသက စသော အစိတ်အပိုင်းတို့သည် တဘဝတွင် အစဆုံးဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနလည်းဖြစ်၏။ ကလပ်တခုတခု၌ ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဖြစ်သောကြောင့် ဦးခေါင်းဝယ် အရေးကြီးသော ဣန္ဒြေတို့၏ ပေါင်းနေခြင်း နှင့်လည်း တူ၏။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုဒသကစသော (ခန္ဓာကိုယ်၏ အပိုက်အပိုင်းဖြစ်. ဘာ အဘို့အစု) ကောဋ္ဌာသတို့ကို “သီသ”ဟု ဆိုရသည်။

စက္ခုန္ဓစသော များစွာသောဣန္ဒြေတို့၏ အပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဓာနင်္ဂံ၊ ပဓာနအင်္ဂါဖြစ်သော ဦးခေါင်းကို။ သီသန္တိ၊ သီသဟူ၍။ ဝါ၊ ဦးခေါင်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ (ယထာ)၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အနေကရူပသမုဒါယဘူတာ၊ များစွာသောရုပ်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ (တနည်း) အနေကရူပသမုဒါယဘူတာ၊ များစွာသောရုပ်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟေတုမန္တဝိသေသန)။ ဝတ္ထုဒသကာဒိကောဋ္ဌာသ၊ ဝတ္ထုဒသက အစရှိသော အဘို့အတို့ကို။ သီသန္တိတိ၊ သီသတို့ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္ထာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိတိ၊ ဟူသော စကားကို။ ဂဏနာပါရိပုရိ၊ ခန္ဓာငါးပါးအရေအတွက်၏ ပြည့်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ တဿ တဿ ခန္ဓဿ၊ ထိုထိုခန္ဓာ၏။ ပရိပုဏ္ဏတံ၊ ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကို။ (သန္ဓာယ) န (ဝုတ္တံ)၊ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်။ [ခန္ဓာ ၅-ပါး အရေအတွက် သာပြည့်သည်၊ ခန္ဓာ တပါးတပါး၌ ရသင့်သော တရားကား ပဋိသန္ဓေခဏ၌ မပြည့်စုံသေးပါ-ဟူလို။] ကမ္မသမုဋ္ဌာနပဝေဏီယာ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အစဉ်၏။ ဝါ၊ ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်အစဉ်၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥတုစိတ္တာဟာရဇပဝေဏီ စ၊ ဥတု၊ စိတ်၊ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်သည်လည်း။ ဧတ္တကံ ကာလံ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလကို။ အတိက္ကမိတ္တာ၊ လွန်၍။ ဟောတိ၊ ၏။ [“ဒုတိယစိတ္တမုပါဒါယ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ၊ ဌိတိကာလမုပါဒါယ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ၊ ဩဇာဖရဏမုပါဒါယ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာ” စသော အဓိပ္ပါယ်နှင့် သဘောတူပင်။] ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း။ တံ၊ ထိုဥတုစိတ္တာဟာရဇပဝေဏီကို။ ပုဗ္ဗာပရတောတိ ဧတ္ထ၊ ပုဗ္ဗာပရတော ဟူသော ဤအရာ၌။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကထေတွာ၊ မဆိုသေးမူ၍။ ကမ္မဇပဝေဏီ စ၊ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ အစဉ်ကိုမည်း။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကို။ န ဝုတ္တာ၊ မဆိုအပ်သေး။ [“ဩပပါတိကသမုဂ္ဂမ” ကျန်သေးသည်-ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ်သေးသော ကမ္မဇပဝေဏီကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှါ။ ဩပပါတိကသမုဂ္ဂမော နာမ၊ မည်သည်ကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။

ဧဝံ။ပေ။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ၊ ပြည့်စုံသော အာယတနရှိသော ဩပပါတိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ နယော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ ပန၊ အဘို့တပါးကား။ အပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ၊ မပြည့်စုံသော အာယတနရှိကုန်သော။ ကာမာဝစရာနံ၊ ကာမာဝစရ ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့၏၎င်း။ ရူပါဝစရာနံ၊ ရူပါဝစရ ဩပပါတိက

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၃၃

သတ္တဝါတို့၏၎င်း။ ပရိဟိနာယတနဿ၊ ယုတ်လျော့သောအာယတန၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ သန္တတိသိသဟာနိ၊ သန္တတိသိသ၏ ယုတ်လျော့ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ [“ဩမကဝသေန ပန စက္ခု သောတ ဃာန ဘာဝဒသကာနိ ကဒါစိပိ န လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ ဝသေန ကလာပဟာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်စာသွားအတိုင်း ယုတ်လျော့ပုံကို သိပါ။]

ပုဗ္ဗာပရတောတိ၊ ဟူသော။ အယံ ဝိစာရဏာ၊ ဤစိစစ်ခြင်းသည်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိယံ၊ ဖြစ်ရာအခါ၌။ (ရွှေ့နောက်ဖြစ်ရာအခါ၌။) န(ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ အဟုတ်ကား။ တေသံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏။ ရူပသမုဋ္ဌာပနေ၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေခြင်း၌။ (အယံ ဝိစာရဏာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။ [ဤအဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] တံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ရုပ်ကို ဖြစ်စေရာ၌ ရွှေ့ဖြစ်စေပုံ၊ နောက်ဖြစ်စေပုံကို။ ဒသေဇန္တော၊ ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဧဝံ ပနာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ၊ ကို။ သင်္ဂဟကာရော။) အာဟ၊ ပြီ။

အပစ္စာအပုရေ ဥပ္ပန္နေသုတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ သံသယကာရဏံ၊ ယုံမှားခြင်း၏အကြောင်းကို။ ဒသေတိ၊ ပြ၏။ ဟိ၊ မှန်။ သဟပ္ပန္နေသု၊ အတူတကွဖြစ်ကြသော ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင်။ ဣဒမေဝ၊ ဤတရားသည်သာ။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ ဣဒံ၊ ဤတရားသည်။ ပစ္စာ၊ နောက်၌။ ဝါ၊ မှ။ (ရူပံ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ သို့။ အဒဿိတံ၊ မပြုအပ်သည်။ (သမာနံ၊ သော်။) ဝိညာတံ၊ သိခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ ကောင်း။ [ဤအဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

[“ဧဝံ ပန ဂဗ္ဘသေယျကာနံ အပစ္စာအပုရေ ဥပ္ပန္နေသု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားရပ်ဝယ် “အဘယ်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးကို ယူရပါမည်နည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧတ္ထ စ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဧတ္ထကိုလည်း “ဧတ္ထ စာတိ ဧဝံ ပနာဒိနာတိအာဒိမ္ပိ ပဒေ” ဟု မရဋီကာ ဖွင့်၏။] စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဧဝံ ပန အစရှိသော ဤအဋ္ဌကထာစကားရပ်၌။ ပုဗ္ဗာပရတောတိ၊ ဟူသော။ ဧတိဿာ ဝိစာရဏာယ၊ ဤ စိစစ်ခြင်း၏။ ဝတ္ထုဘာဝေန၊ တည်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာ ဌံစပ်)။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဥပါဒ်သော အားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ ပဝတ္ထာ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌ ဖြစ်ကုန်သော။

သန္တတိသိသဟာနိ။ ။ တချို့ ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့၌ စက္ခု သောတ ဃာန ဘာဝဒသကာကလာပ်တို့ ချို့တဲ့ကြ၏။ ရူပါဝစရသတ္တဝါတို့၌လည်း ဃာနာဒိတ္တယနှင့် ဘာဝသကာတို့ မရကြ၊ ထိုသို့ မရသောရုပ်ကလာပ်များအတွက် သန္တတိသိသလျော့ပုံကို (ဘာဝိဓမ္မဏ္ဍသင်္ဂဟရူပပဝတ္ထိက္ကမ္မံ လာသည့်အတိုင်း) သိပါ။

ပဉ္စကုန္ဒာ၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ [ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်
 နောင် ဌီဇဏမှစ၍ “ပဝတ္တိအခါ” ဟု ခေါ်သည်။ ပဋိသန္ဓိယံ ဥပ္ပန္နာ ဟုတွာ ဌိတိက္ခ-
 ဏေ ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။—မရ။] စ၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထိုအပစ္စာအပူရေ ဥပ္ပန္န-
 သု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဟူသောပါဌ်၌။ နိဒ္ဒါရဏေ၊ အနက်၌။ ဘုမ္မနိဒ္ဓေသော၊ သတ္တမီ
 ဝိဘတ်ဖြင့်ညွှန်ပြခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရူပံ ပဌမံ ရူပံ သမုဋ္ဌာ-
 ပေတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ၊ ပြီ။ [နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယထေမှ “ရူပံ”
 ဟူသော နိဒ္ဒါရဏီယကို ထုတ်သည်။]

အညဿ၊ နိဒ္ဒါရဏအနက်မှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဘာဝေန-
 ဘာဝလက္ခဏတ္ထေ၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏအနက်၌။ ဘုမ္မနိဒ္ဓေသော၊ သည်။
 သတိ၊ သော်။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ ရူပသမုဋ္ဌာပနက္ခဏေ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေရာ
 ခဏ၌။ (ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီဇဏ၌။) ကမ္မဿပိ၊ ကံ၏လည်း။ (ကံဖြစ်သော နာမ်
 တရား၏လည်း။) ရူပသမုဋ္ဌာနံ၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေခြင်းကို။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဥဘယန္တိ၊ ဥဘယံဟူ၍။ ဝါ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးစုံဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်
 သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ အယံ ဝိစာရဏာ၊ ဤ ရှေ့နောက် စိစစ်ခြင်းသည်။ ရူပါရူပသန္တတိံ၊
 ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 ရူပံ ပဌမံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္တံ။ အညဿ၊ ရုပ်
 အစဉ် နာမ်အစဉ်ကိုယူခြင်းမှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဝိစာရဏာယ
 ကရိယမာနာယ ဌိစပ်။) ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝေ၊ ပဋိသန္ဓေ ခဏ၌သာ။ ဝိဇ္ဇမာနေ၊
 ထင်ရှားရှိသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဝိစာရဏာယ၊ ရှေ့နောက်

ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထေ။ ။ဥပ္ပန္နသုဉ် သတ္တမီဝိဘတ်ကို နိဒ္ဒါရဏတ္ထဟု မယူဘဲ
 (သော်) ဟု အနက်ပေးရသော ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထ ဟု ယူလျှင် ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဌီ
 အခိုက်ရောက်နေသော ရုပ်သည်သာ ရုပ်ကို ဖြစ်စေသည် မဟုတ်သေး၊ ရှေးရှေးကံကလည်း
 (ခဏတိုင်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့်) ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီဇဏဝယ် ကံကလည်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေ
 နိုင်ရကား “ရူပံ” ဟူသော မဆိုဘဲ “ဥဘယံ” ဟု ဆိုရလိမ့်မည်—ဟူလို။ [“ဝဒန္တိ” ဟု ဆိုခြင်း
 ကား အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏အလို ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဋီကာဆရာအလိုမှာ စိတ်၏ဌီဇဏ
 မရှိသောကြောင့် ဌီဇဏ၌ ကံက ဖြစ်စေခြင်းကို ဆိုဘွယ်မလို။]

အညဿ။ ပေ။ နတ္ထိ။ ။ “ရူပါရူပသန္တတိံ ဂဟေတွာ” ကို အညဿ အပါဒါနိခံပါ။ “ရုပ်
 အစဉ် နာမ်အစဉ်” ဟူသည် ပဋိသန္ဓေအခိုက်အတန့်သာမက ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ပဌမဘဝင်
 ဒုတိယဘဝင်ဝသည် ဆက်၍ ဆက်၍ ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တည်း။ နာမ်က ပဋိသန္ဓေ
 နောင် ပဌမဘဝင်ကျမှ ရုပ်ကိုဖြစ်စေသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေအခိုက်အတန့်၌ မဖြစ်စေနိုင်။
 ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေအခိုက်အတန့်၌ ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကိုသာယူလျှင် ရှေ့နောက် ဖြစ်စေရာ
 ဝယ် ဝိခဏ်ဖွယ်ပင် မလိုတော့။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၃၅

စိစစ်ခြင်းကို။ ကရိယမာနာယ၊ ပြုအပ်သော်။ အရူပဿ၊ နာမ်၏။ ရူပသမုဋ္ဌာ-
ပနမေဝ၊ ရုပ်ကို 'ဖြစ်စေခြင်းသည်ပင်။ နတ္ထိ၊ မရှိသေး။ (ပဋိသန္ဓေခဏ၌
မရှိသေး)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗာပရသမုဋ္ဌာပန ဝိစာရဏာဝ၊ ရှေ့နောက်အား
ဖြင့် ဖြစ်စေခြင်း၌ စိစစ်ခြင်းသည်ပင်။ ဣဝေ၊ ဤပဋိသန္ဓေခဏ၌။ န ဥပပဇ္ဇတိ၊
မဖြစ်သင့်တော့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုဘွယ်သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဣတိ၊
ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝတ္ထု ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဒုဗ္ဗလံ ဟောတိတိ၊ ဟူသောကောင်းကို။ သဗ္ဗရူပါနံ၊
အလုံးစုံသောရုပ်တို့၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ဒုဗ္ဗလတံ၊ အားမရှိကုန်
သည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တဒါ၊ ထို ဥပါဒ်ခဏ၌။ တံ၊ ထို ဝတ္ထုရုပ်သည်။ ဝါ၊
ထိုရုပ်ဟူသမျှသည်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယရဟိတံ၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းမှ ကင်းသည်
၎င်း။ အာဟာရာဒိဟိ၊ အာဟာရ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုပတ္တန္တံ စ၊
မထောက်ပံ့အပ်သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုဗ္ဗလန္တိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတ္တာတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ ဌာဝပ်။) ဘဝင်ဿ၊
ဘဝင်၏။ ကမ္မဇဘာဝေ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊
သော်လည်း။ သာယံ ဝိပါကသန္တတိ၊ ထို ဝိပါကအစဉ်သည်။ (ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်
၁၅-ချက်စသော ဝိပါကအစဉ်သည်။) ပဋိသန္တိက္ခဏေ၊ ဌံ။ (အပ္ပတိဋ္ဌိတာ'ဌာဝပ်)။
ပုရိမဘဝင်ံ သမုဋ္ဌာပကတော၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော ဘဝင်ကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်
သောကံမှ။ အညေန၊ အခြားသော။ ကမ္မုနာ၊ ကံသည်။ ခိတ္တာဝိယ၊ ပစ်ချအပ်
သကဲ့သို့။ အပ္ပတိဋ္ဌိတာ၊ မတည်တံ့။ တတော၊ ထိုပဋိသန္ဓေခဏမှ။ ပရဉ္စ၊
နောက်၌ကား။ သမာနသန္တတိယံ၊ တူမျှသောအစဉ်၌။ အနန္တရပစ္စယံ၊ အနန္တရ
ပစ္စည်းကို၎င်း။ ပုရေဇာတပစ္စယဉ္စ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းကို၎င်း။ လဘိတွာ၊ ရ၍။
ဝါ၊ ရခြင်းကြောင့်။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ တည်တံ့၏။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ဤအနက်
အဓိပ္ပါယ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

သတိပိ အဝင်ဿ ကမ္မဇဘာဝေ။ ။ “ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ကံကြောင့်ဖြစ်ရကား
ရှေးကံသည် ပစ်ချအပ်သောကြောင့် တည်တည်တံ့တံ့မရှိသေး”ဟု ဆိုလျှင် “ပဋိသန္ဓေ
နောက် ပဌမဘဝင်လည်း ကံကြောင့်ဖြစ်ရကား ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တာပင် မဟုတ်ပါလော။
‘အဘယ်ကြောင့် တည်တံ့ရသနည်း’ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “သတိပိ”စသည်ကို
မိန့်သည်။ ထိုဝိပါကအစဉ်သည် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ကံအဟုန်သည် ပစ်ချအပ်သည့်အပြင်
ပုရေဇာတပစ္စည်း အထောက်အပံ့မရသောကြောင့် မတည်မတံ့ဖြစ်ရသော်လည်း ပဌမ
ဘဝင်အခိုက်သို့ ရောက်လျှင်ပင် အနန္တရပစ္စည်းသာမက ပုရေဇာတပစ္စည်း အထောက်
အပံ့လည်း ရသောကြောင့် တည်တည်တံ့တံ့ ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတ္တာ”
ဟူသော ဟိတ်ကို ထိုအဓိပ္ပါယ်ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ပဝေဏိသဒ္ဓိယတိတိ၊ ကား။ စက္ခာဒိဝတ္ထုသန္တတိ၊ စက္ခု အစရှိသော
ဝတ္ထုရုပ်အစဉ်သည်။ ကေသ္မိံ၊ ဝတ္ထုရုပ်တခုသည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ ဝေ၊ ထင်ရှား
ရှိစဉ်ပင်။ အညဿ၊ အခြား ဝတ္ထုရုပ်၏။ နိရောဓပ္ပတ္တိဝသေန၊ ချုပ်ခြင်းသို့
ရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သဒ္ဓိယတိ၊ ဆက်စပ်မှုကိုပြု၏။ (တနည်း) သဒ္ဓိယတိ၊
ဆက်စပ်၏။ စုတိ ပဋိသန္ဓိ နိဿယဝတ္ထုနံ၊ ရှေးဘဝစုတိ၏ မှီရာဝတ္ထု၊ နောက်
ဘဝ ပဋိသန္ဓေ၏ မှီရာဝတ္ထုတို့၏။ ဝိဇ္ဇေဒပ္ပဝတ္တိ၊ ပြတ်စဲခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။
(ဟောတိ)ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဝိဇ္ဇေဒပ္ပဝတ္တိ၊ သည်။ န(ဟော-
တိ)၊ မဖြစ်။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤကား အဓိပ္ပါယ်အနက်တည်း။

အင်္ဂတောတိ၊ ကား။ ဈာနင်္ဂတော၊ ဈာန်အင်္ဂါမှ။ (အပရိဟိနံယေဝ ဌာစပ်။)
ဟိ၊ ခဲ့။ ဈာနင်္ဂါနိ၊ ဈာန်အင်္ဂါတို့သည်။ စိတ္တေန၊ စိတ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ရူပ-
သမုဋ္ဌာပကာနိ၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ မဂ္ဂင်္ဂါဒီနိ၊ မဂ္ဂင်္ဂ အစရှိသည်တို့သည်။
တေသံ၊ ထိုဈာန်အင်္ဂါတို့အား။ အနုဗလဒါယကာနိ၊ လျော်သောအားကို ပေး
တတ်ကုန်၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) တေသု၊ ထိုဈာနင်၊
မဂ္ဂင်္ဂ အစရှိသည်တို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသု၊ ထင်ရှားရှိကုန်လသော်။ ဝိသေသ-
ရူပပ္ပဝတ္တိဒဿနတော၊ ထူးသောရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်ရခြင်းကြောင့်။ (ဝိညာ-
ယတိ၊ ၏။) [ဈာနင်္ဂတို့က ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၍ မဂ္ဂင်္ဂသည်တို့က ထောက်ပံ့နိုင်
သည်ကို သိရသည်-ဟူလို့။]

အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ စိတ္တင်္ဂါနိ၊ စိတ်၏အင်္ဂါဖြစ်ကုန်သော။ ယာနိ
စေတနာဒီနိ၊ အကြင် စေတနာ အစရှိသော စေတသိက်တို့သည်။ စိတ္တဿ၊ ၏။
ရူပသမုဋ္ဌာပနေ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၌။ အင်္ဂဘာဝံ၊ အကြောင်း၏အဖြစ်
သို့။ သဟာယဘာဝံ၊ အဖော်သဟာယ်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊
ထိုစိတ်၏ အင်္ဂါဖြစ်သော စေတနာအစရှိသောစေတသိက်တို့အား။ ဗလဒါယ-
ကေဟိ၊ အားကို ပေးတတ်ကုန်သော။ ဈာနင်္ဂါဒီဟိ၊ ဈာန်အင်္ဂါအစရှိသည်တို့
မှ။ အပရိဟိနံ၊ မယုတ်လျော့သည်။ (သမာနံယေဝ၊ ဖြစ်သော်သဘာ။ ဝါ၊ မှ
သာ။ ရူပံ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ၏။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ တတော၊
ထိုဈာန်အင်္ဂါအစရှိသည်တို့မှ။ ပရိဟိနတ္တာ၊ ယုတ်လျော့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ၊ စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသောစိတ်တို့သည်။ ရူပံ၊ ကို။ န သမုဋ္ဌာ-
ပေန္တိ၊ မဖြစ်စေနိုင်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊
တို့အား။ ဗလဒါယကေဟိ၊ ပေးသမုဋ္ဌာပေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ -
ဟု ပုစ္ဆာထည့်၍ -ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တတော၊ တို့မှ။ ပရိဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။
။ပေ။ နသမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ တို့အား။ ဗလဒါယကေဟိ၊
ကုန်သော။ ဈာနင်္ဂါဒီဟိ အပရိဟိနံ (သမာနံယေဝ) ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဣတိ
ဝိညာယတိ။ ဤသို့လည်း တနည်းပေးပါ။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၃၇

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ယော၊ အကြင် ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝဒေယျ၊ ဆိုရာ၏။ (ဆိုစရာရှိ၏။) (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဆိုရာသနည်း။) ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန၊ ပဋိသန္ဓေ စိတ်နှင့်။ သဟဇာတဝတ္ထု၊ အတူတကွဖြစ်သော ဝတ္ထုရုပ်သည်။ တဿ၊ ထို ပဋိသန္ဓေစိတ်၏။ ဌိတိက္ခဏေ စ၊ ဌိခဏ၌သော်၎င်း။ ဘင်္ဂက္ခဏေ စ၊ ဘင်္ဂခဏ၌သော်၎င်း။ ပုရေဇာတံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းသည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ပစ္စယဝေကလ္လဘာဝတော၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းတည်းဟူသော အကြောင်း၏ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ တသ္မိံ ခဏဒ္ဓယေ၊ ထိုဌိခဏ၊ ဘင်္ဂခဏ ၂ ပါးအပေါင်း၌။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ သမုဋ္ဌာပေတု၊ ဖြစ်စေပါတော့လော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဝဒေယျ၊ ၏။) တံ၊ ထိုပရဝါဒီ၏ အဆိုကို။ နိဝါရေန္တော၊ တားမြစ်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယဒိ ဟိ စိတ္တန္တိအာဒိ၊ သော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

တတ္ထ၊ ထို ယဒိ ဟိ စိတ္တံ အစရှိသော စကားရပ်၌။ (တနည်း) တတ္ထ၊ ထိုသို့ ရုပ်ကိုဖြစ်စေရာ၌။ ဌိတိ ဘင်္ဂက္ခဏေသုပိ၊ ဌိခဏ၊ ဘင်္ဂခဏတို့၌လည်း။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုစိတ် စေတသိက်တရားတို့၏။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်သည်။ ပုရေဇာတံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်တော့။ ဣတိ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ န ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ၊ မဆိုထိုက်သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနုဇာနိ၊ ခွင့်ပြုပြီ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုဌိခဏ၊ ဘင်္ဂခဏတို့၌လည်း။ (တထာပိ၊ ထိုသို့ ခွင့်ပြုပါသော်လည်းဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။) ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။

တဒါ၊ ထိုဌိခဏ၊ ဘင်္ဂခဏအခါ၌။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ ယဒိသမုဋ္ဌာပေယျ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်အံ့။ (ဧဝံသတိ၊ သော်။) တဝ၊ သင် ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ မတေန၊ အလိုအားဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တမ္ပိ၊ သည်လည်း။ (ဌိအခိုက်၊ ဘင်္ဂအခိုက်၌ရောက်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်လည်း။) (ရူပံ၊ ထို။) သမုဋ္ဌာပေယျ၊ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ရာ၏။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ တဒါ၊ ထို ဌိခဏ၊ ဘင်္ဂခဏအခါ၌။ ရူပုပ္ပါဒနမေဝ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်ပင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ စ၊ ဆက်။ ယဒါ၊ အကြင်ဥပါဒ်ခဏ၌။ ရူပုပ္ပါဒနံ၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေခြင်းသည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) တဒါ(ဥပ္ပါဒက္ခဏေ)၊ ထိုဥပါဒ်ခဏ

တတ္ထ။ပေ။ဒဿေတိ။ ။ [“တတ္ထာတိ ရူပသမုဋ္ဌာပနာဒိကာရေ” ဟု မဇ္ဈိမိကား ဂ္ဃေဝါကျကို ပြန်၍ စွဲလိုက်ပါသည်။] “စိတ်အားလုံး၏ ဌိခဏ ဘင်္ဂခဏတို့၌ ဝတ္ထုရုပ်သည် စိတ် စေတသိက်တို့၏ ပုရေဇာတပစ္စည်းမဖြစ်ဟု မဆိုထိုက်”ဟု ဆိုသဖြင့် ပုရေဇာတပစ္စည်းဖြစ်၏ဟု ခွင့်ပြုရာရောက်၏။ ဤကား စိတ်အားလုံးတို့အတွက် ခွင့်ပြုခြင်းတည်း။ ထိုသို့ခွင့်ပြုသော်လည်း အပြစ်ပြုသည်—ဟူလို။

ယဒိ တဒါ။ပေ။ဘာဝတော။ ။ “ယဒိ တဒါ။ပေ။ ဘာဝတော” ကား “ဒေါသံ ဒဿေတိ”အရ အကျယ်ပြသော စကားတည်း။ စိတ်အားလုံး၏ ဌိအခိုက် ဘင်္ဂအခိုက်၌ (ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါသော်လည်း) ပရဝါဒီအလိုအားဖြင့် “ပုရေဇာတ အထောက်အပံ့

၌။ [တဒါနောင် “ဥပ္ပါဒက္ခဏေ”ဟု တိုက်ရိုက်ပါသည်ကား မရဋီကာအဖွင့်မှ ယူထားဟန် တူသည်။] တာ၊ သင်ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ မတေနပိ၊ အလိုအား ဖြင့်လည်း။ ပဉ္စယဝေကလ္လမေဝ၊ အကြောင်း၏ ချို့ တဲ့သည်၏အဖြစ်သည်သာ။ (ဟောတိ)။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ပုရေဇာတနိဿယာဘာဝတော၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၏ မရှိခြင်းကြောင့် တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင် သည်၏အဖြစ်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ကား ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ ပဉ္စည်း၏ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ၊ သည်။ ရူပံ၊ ကို။ န သမုဋ္ဌာပေ- တိ၊ မဖြစ်ပေါ်စေနိုင်။ ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ယဒိ ဟိ စိတ္တံ အဝရှိသော စကားရပ်၌။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

≡ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ခဏ၌။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ရူပါနိ၊ တို့ကို။ ဂဟေတူ၊ ရှိ။ ဥဋ္ဌဟတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ အရူပဓမ္မာနံ၊ နာမ်တရားတို့၏။ အနန္တရာဒိ- ပစ္စယဝသေန၊ အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏အစွမ်းကြောင့်။ သဝေဂါနံ၊ အဟုန်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ပရိပုဏ္ဏဗလာနမေဝ၊ ပြည့်စုံလုံလောက်သော အားရှိကုန်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဥပ္ပတ္တိတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ [အဓိပ္ပါယ် များကို အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၌ ရေးထားပြီ။]

အဝိသယဘာတိ၊ ကား။ အဂတပုဗ္ဗဿ၊ ရှေး၌ မရောက်အပ်ဘူးသော။ ဂါမဿ၊ ရွာ၏။ (ဘာဝ ဌာစပ်။) အာဂန္တုကဿ၊ ရောက်သစ်စ ညော်သည်၏။ အဝိသယဘာဝတော၊ အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပဟုတတာယာ- တိ၊ ကား။ တတ္ထ၊ ထိုရှာ၌။ တဿ၊ ထို ရောက်သစ်စ ညော်သည်၏။ အနိဿရ- ဘာဝတော၊ အစိုးမရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (“န သက္ကောတိ၊ မစွမ်းနိုင်” ဌာစပ်။)

ရဉ် ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်”ဟု ဆိုအံ့၊ (သင့်အလိုအတိုင်းဆိုလျှင်) ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် လည်း ဌာအိုက် အင်အိုက်မှာ ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်စရာရှိ၏၊ အမှန်အားဖြင့် ထိုအိုက်မှာ မည်သည့်စိတ်မျှ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။

ပေးဘွယ်။ ။ ဤနေရာဝယ် ဘာကြောင့် စိတ်အားလုံး၏ ဌာအင်အေတို့၌ ရုပ်ကို မဖြစ်စေသနည်း—ဟု မေးအံ့၊ အနန္တရဓသော သတ္တိသည် ဥပါဒ်အိုက်၌သာ ကျေးဇူး ပြုနိုင်၏၊ ဌာအင်တိုင်းအဘင် မလိုက်နိုင်၊ ထို အနန္တရသတ္တိ အကူအညီ မရသောကြောင့် (ပုရေဇာတ အသောက်အပျံရသော်လည်း) ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်—ဟု ဖြေရလိမ့်မည်။

ဓာဝ ပတေနပိ။ ။ အပီဗြင့် မိမိသကာဒိ၏အလိုကို ပေါင်း။ “ငါ၏ အလိုအား ဖြင့်သာ ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ပုရေဇာတပဉ္စယဝေကလ္လ ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ သင်၏အလိုအားဖြင့်လည်း ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်မှာ ပဉ္စယဝေကလ္လဖြစ်သည်သာ”ဟုလို့။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဍကကထာအဖွင့်

၄၃၉

စိတ္တသမုဋ္ဌာန။ပေ။ဌိတာနီတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ ဌိစပ်)။
 ယေဟာကာရေဟိ၊ အကြင် အာဟာရ ဣန္ဒြိယအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။
 ဝါ၊ သတ္တိတို့ဖြင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့အား။ စိတ္တစေတသိ-
 ကာ၊ စိတ် စေတသိက်တို့သည်။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗေ-
 ဟိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေဟိ (အာကာရေဟိ)၊ ထို အာဟာရ ဣန္ဒြိယအစရှိ
 သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ သတ္တိတို့ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။
 စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။ သမတ္တိ သကမ္မဇရူပါနံ၊ အတိကျ ၃၀-သော ကမ္မဇ
 ရုပ်တို့အား။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြု
 ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တဏှာ၊ တဏှာကို၎င်း။ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာကို၎င်း။ ဝဋ္ဋမူလန္တိ၊ ဝဋ္ဋမူလဟူ၍။
 ဝုစ္စတိ၊ ၏။ စုတိစိတ္တေန၊ စုတိစိတ်နှင့်။ (သဒ္ဓိ) ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သော။
 (တနည်း) စုတိစိတ္တေန၊ စုတိစိတ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ သည်။
 တတော၊ ထို စုတိစိတ်မှ။ ပုရိမတရေဟိ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့ကြောင့်။
 ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဝိယ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်ကဲ့သို့။ ဘဝန္တရေ၊ ဘဝတပါး၌။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝဋ္ဋမူလဿ၊ ၏။ ဝုပသန္တတ္တာ၊ ငြိမ်းပြီး၏အဖြစ်
 ကြောင့်။ အနုပ္ပတ္တိ၊ ရုပ်၏ မဖြစ်ခြင်းကို။ ဝိစာရေတဗ္ဗာ၊ စိစစ်ထိုက်၏။

ယေဟိ အာကာရေဟိ။ ။အနုဋ္ဌိကာ၌ “အာဟာရဣန္ဒြိယပစ္စယာဒိအာကာရေဟိ”
 ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်သည် “ပဋိသန္ဓိကွဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ၊ပေ။ကဋ္ဌတ္တာ ဝ ရူပါနံ
 အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော” ဝသော တိကပဋ္ဌာန ကုသသတ္တိက ပဉ္စာဝါရ ကို
 ထောက်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။ မဇ္ဈိကာ၌ကား “ယေဟိ ဟေတုအာဒိပစ္စယေဟိ”ဟု ဖွင့်
 ၏။ ပဋိသန္ဓေ စိတ်စေတသိက်တို့တွင် ဟိတ်တို့က ကမ္မဇရုပ်တို့အား ဟေတုသတ္တိ ဝသည်
 ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သောကြောင့် ဤနည်းလည်း သင့်ပါ၏။ “ပဋိသန္ဓေ စိတ်စေတသိက်
 တို့က စိတ္တဇရုပ်အား ကျေးဇူးပြုရမည့်သတ္တိကို ကမ္မဇရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုလိုက်ရသော
 ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်တော့” ဟူလို။

စုတိစိတ္တေန။ပေ။ဝိစာရေတဗ္ဗာ။ ။“ဝဋ္ဋမူလ၏ ငြိမ်းပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ရဟန္တာ
 တို့၏စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်”ဟူသော ဝကားကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်၊မနှစ်သက်
 ခြင်း၏ အကြောင်းကား—အဋ္ဌကထာဆရာက “ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကို ဖြစ်
 စေနိုင်လျှင် ထိုရုပ်သည် နောက်ဘဝ၌ ဆက်သွားလိမ့်မည်”ဟု ယူဆဟန်တူ၏။ ထိုသို့
 ဆက်သွားမည် မစိုးဘို့ရာ “စုတိစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည် နောက်ဘဝ၌ မဆက်ပါ”
 ဟု အကြောင်းပြသည်။ သို့သော် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုမှာ ဋီကာယူဆသလို မဟုတ်၊
 “အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဟူသော ဝဋ္ဋမြစ်ရှိသေးလျှင် စုတိပြီးနောက် ပဋိသန္ဓေအသစ် ဖြစ်ရာ၏။
 ထိုပဋိသန္ဓေအသစ်အား ကျေးဇူးပြုဘို့ရန် ရဟန္တာတို့၏ စုတိမှာလည်း အနန္တရသတ္တိရှိရာ
 ၏၊ အမှန်အားဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်မှာ အနန္တရသတ္တိမရှိ၊ ထိုသတ္တိ မရှိသော
 ကြောင့် ရုပ်ကိုလည်း မဖြစ်စေနိုင်”ဟု မဇ္ဈိကာ ပြသည်။

ရူပဿ နတ္ထိတာယာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အရူပဿ၊ အရူပဈာန်၏။
 [အရူပဿာတိ အာရူပဿ။-အနု။] ရူပါနံ၊ ရုပ်တို့၏။ (နိဿရဏ=ထွက်မြောက်
 ကြောင်း၌စပ်။) ဝါ၊ ရုပ်တို့မှ။ (နိဿရဏ=ထွက်မြောက်၌စပ်။) နိဿရဏတ္တာ၊
 ထွက်မြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ (အရူပဿ၊ အရူပဈာန်သည်။
 ပဟိန ခွဲစပ်။) ဝိရာဂဝသေန၊ ရုပ်ကို စက်ဆုပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဟိနတ္တာ၊ ပယ်
 အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗဿ၊ ဖြစ်စေထိုက်သောရုပ်၏။
 အဘာဝံ၊ မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ချီ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဝါ၊ တနည်း။ ရူပေါကာသေ၊ ရုပ်၏ဖြစ်ရာဘဝ၌။ [မခုဝယ် “အသညဘဝေ”
 ဟု စွဲလေ၏။ မကောင်း။ ရုပ်၏ဖြစ်ရာ ကာမ၊ ရူပဘဝအားလုံးကို ယူပါ။] ရူပံ၊
 အရင်းခံရုပ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ‘ဣတိကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ရူပပစ္စ-
 ယာနံ၊ ရုပ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော နာမ်တရားတို့၏။ ရူပပ္ပါဒနံ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်
 စေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အရူပံ ပန၊ အရူပဘဝသည်ကား။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။
 သြကာသော၊ တည်ရာသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယသ္မိံ*
 ရူပေ၊ အကြင် အရင်းခံရုပ်သည်။ သတိ၊ သော်။ စိတ္တံ၊ သည်။ အညံ၊ အခြား
 သော။ ရူပံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေယျ၊ ဖြစ်စေရာ၏။ တဒေဝ၊ ထိုအရင်းခံရုပ်သည်ပင်။
 တတ္ထ၊ ထိုအရူပဘဝ၌။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ ပုရိမရူပဿပိ၊
 ရှေး၌ ဖြစ်သောရုပ်၏လည်း။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ နောက်နောက်ရုပ်အား ကျေးဇူး
 ပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။)
 ပုတ္တဿ၊ သားသွီး၏။ ပိတိသဒိသတာဒဿနတော၊ မိဘရုပ်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်
 ကို မြင်ရခြင်းကြောင့်။ (ဝိညာယတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏။ ဌိတိက္ခဏေ၊ ဌိခဏ၌။ သမုဠာပနတော၊
 ဥတုက ရုပ်ကိုဖြစ်စေခြင်းကြောင့်။ ဥတု၊ ဥတုသည်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ရူပံ၊
 ရုပ်ကို။ သမုဠာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ (အယံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါ-
 ယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ [အဋ္ဌကထာ၌ ဟိတ်ပါဌ် မပါသော
 ကြောင့် “ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏေ သမုဠာပနတော”ဟု ဟေတုဝါကျ
 ထည့်၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။] ဥတုနာမ စေသ ဒန္ဓနိရောဓေတိအာဒိ၊ အစရှိသော
 စကားကို။ (ဝုတ္တံ ခွဲစပ်။) ဥတုဿ၊ ဥတု၏။ ဌာနက္ခဏေ၊ ဌိခဏ၌။ ဥပ္ပါဒနေ၊

ပုတ္တဿ ပိတိသဒိသတာဒဿနတော။ ။ ပုတ္တအရ သားသွီးကို၎င်း၊ ပိတိအရ အမိ
 အဘကို၎င်း ယူပါ။ သားသွီးတို့၏ ရုပ်သည် မိဘတို့၏ရုပ်နှင့် တူတတ်၏။ ထိုသို့ တူရာ၌
 မိဘတို့၏ သုက်သွေးဟူသောရုပ်က သားသွီးတို့၏ ကံစသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်
 သောရုပ်အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့်တည်း။ ထိုအတူ အရူပ
 ဘုံ၌ အရင်းခံရုပ်ရှိလျှင် ထိုရုပ်က ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် အရူပဝိပါက်စသော စိတ်တို့
 သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ရာ၏။ အရူပဘုံ၌ ထိုအရင်းခံရုပ်သည်ပင် မရှိပါ—ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိစ္ဆကကထာအဖွင့်

၄၄၁

ရုပ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌။ ကာရဏဒဿနတ္ထံ၊ အကြောင်းကိုပြခြင်း အကျိုးငှါ၎င်း။ အရူပါနံ၊ နာမ်တရားတို့၏။ ဥပ္ပါဒနကာလဒဿနတ္ထု၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေရာကာလကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၎င်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဒန္တနိရောဓတ္တာ၊ လေးနှေးသောချုပ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ထိုဥတုသည်။ ဌိတိက္ခဏော၊ ဌိခဏ၌။ ဗလဝါ၊ အားရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒါ၊ ထိုဌိခဏ၌။ ရူပံ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေနိုင်၏။ တသ္မိံ၊ ထိုဥတုရုပ် သည်။ ဓရန္တေ ဝေ၊ ထင်ရှားရှိစဉ်ပင်။ ခိပ္ပနိရောဓတ္တာ၊ လျင်မြန်သောချုပ်ခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သောဠသသု၊ ၁၆-ပါးကုန်သော။ စိတ္တေသု၊ စိတ်တို့ သည်။ ဥပ္ပန္နေသု၊ ဖြစ်ကုန်လသော်။ ပဋိသန္ဓိအနန္တရံ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ ပဌမဘဝင်စိတ်သည်။ (သမုဋ္ဌာပေတိ ဌိတိ။) ဥတုနာ၊ ဥတု ကြောင့်။ ရူပေ၊ ရုပ်သည်။ သမုဋ္ဌိတေ၊ ဖြစ်ပြီးသော်။ (ပဋိသန္ဓေ၏ ဘင်ခဏ ရောက်၍ဖြစ်ပြီးသော်။) ပုန၊ တဖန်။ ဝါ၊ နောက်မှ။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ(အယံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အခိပ္ပါယော၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ တသ္မိံ ဓရန္တေ ဝေ။ ပေ။ နိရုဇ္ဈန္တိတိ တေတေန ဝစနေန၊ ဟူသော ဤစကားဖြင့်။ ဥပ္ပါဒနိရောဓက္ခဏာ၊ ဥတု၏ဖြစ်ရာခဏ၊ ချုပ်ရာခဏတို့ကို။ ဓရ- မာနက္ခဏေ ဝေ၊ ထင်ရှားရှိရာ ခဏ၌ပင်။ ယဒိ ဂဟိတာ၊ အကယ်၍ ယူအပ်

အရူပါနံ။ ပေ။ ဒဿနတ္ထု။ ။ စာအုပ်၌ “ဥပ္ပါဒကာလ” ဟု တွေ့ရ၏။ “ဥပ္ပါဒနကာ- လ=ရုပ်ကို ဖြစ်စေရာကာလ” ဟု ရှိမှ ကောင်းမည် ထင်သည်။ “တေသု ပဋိသန္ဓိအနန္တရံ ပဌမဘဝင်စိတ္တံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေယေဝ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ထောက်ပါ။ မရဋ္ဌိကာဉ်ကား “ဥပ္ပါဒကာလ” ဟူသောပါဌ်ကို တွေ့ရသောကြောင့် “ဥပ္ပါ- ဒက္ခဏေ ဥပ္ပါဒနကာရဏဒဿနတ္ထန္တိ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်လေသည်။

ဥတုနာ သမုဋ္ဌိတေ ရူပေ။ ။ ဥတုနာအရ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် တကွဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ် ၃၀- တွင် ပါဝင်သော ဥတု-ခု-ခုကိုယူ၍ ထိုဥတုက ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိခဏ၌ ရုပ်ကို စ၍ဖြစ်စေရာ ဝယ် ဘင်ခဏရောက်သောအခါ “သမုဋ္ဌိတ=ဖြစ်ပြီး” ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အနု၌ “သမုဋ္ဌိတေ ရူပေတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ရူပေ သမုဋ္ဌိတေ” ဟု ဖွင့်သည်။ မရဋ္ဌိကား ဖြစ်ဆဲခဏကို ရည်ရွယ်၍ “ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏေ ရူပေ သမုဋ္ဌိတေ” ဟု ဖွင့်လေ၏။ အတိတ်ဟော တ-ပစ္စည်းဖြစ်၍ အနုဖွင့်ပုံက ကောင်းမည် ထင်သည်။

ဥပ္ပါဒနိရောဓက္ခဏာ။ ။ “သောဠသသုတ္တာနိ ဥပ္ပဋိတော နိရုဇ္ဈန္တိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဥပ္ပါဒအရ အစဆုံးစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏကို၎င်း၊ နိရောဓအရ နောက်ဆုံးစိတ်၏ ဘင်ခဏကို၎င်း ဝဒန္တိဆရာတို့ ယူကြ၏။ သို့သော် “ဓရမာနက္ခဏေ ဂဟိတာ” ဟူသောစကားကို ထောက် လျှင် ဥတု၏ ဓရမာနက္ခဏတည်း။ ထို့ကြောင့် ဥတု၏ (ဥတုကဲ့သို့သော ရုပ်ဟူသမျှ၏) ဥပ္ပါဒနိရောဓခဏကိုသာ ယူသင့်သည်။ [ဥပ္ပါဒနိရောဓက္ခဏာတိ ယထာဝုတ္တေသု သောဠ- သသု စိတ္တေသု အာဒိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ သောဠသမစိတ္တဿ နိရောဓက္ခဏေ စာတိ ဝဒန္တိ၊ ရူပဿေဝ ပန ဥပ္ပါဒနိရောဓက္ခဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။—အနု။]

ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဝေံသတိ၊ သေင်္ခါ။) ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ သောဠသစိတ္တက္ခဏာယု-
ကံ၊ ၁၆-ချက် စိတ္တက္ခဏအသက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤ အဓိပ္ပာယ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ဥတု၏ဥပါဒ်ခဏကို။ အဂ္ဂဟေတု၊ ရေမာနက္ခဏ၌ မယူမူ၍။
နိရောဓက္ခဏော၊ နိရောဓက္ခဏကိုသာ။ အထဂဟိတော၊ အကယ်၍ ရေမာနက္ခဏ
၌ ယူအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဝေံသတိ၊ သေင်္ခါ။ ရူပံ၊ သည်။) သတ္တရသစိတ္တက္ခ-
ဏာယုကံ၊ ၁၇-ချက် စိတ္တက္ခဏအသက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဝုတ္တံ
ဟောတိ။) နိရောဓက္ခဏံ၊ ဥတု၏ချုပ်ရာခဏကို။ (ဘင်ခဏကို။) အဂ္ဂဟေတု၊
ရေမာနက္ခဏ၌ မယူမူ၍။ ဥပ္ပါဒက္ခဏော၊ ဥတု၏ဖြစ်ရာ ခဏကို။ ဝါ၊ ဥပါဒ်
ခဏကို။ သစေဂဟိတော၊ အကယ်၍ ရေမာနက္ခဏ၌ ယူအပ်သည် ဖြစ်အံ့။ (ဝေံ
သတိ၊ သေင်္ခါ။ ရူပံ၊ သည်။) အဓိကသောဠသစိတ္တက္ခဏာယုကံ၊ အပိုအလွန်နှင့်
တကွ ၁၆-ချက် စိတ္တက္ခဏအသက်ရှိ၏။ ဣတိ(ဝုတ္တံ၊ ဟောတိ)။ [ချုပ်ရာဘင်
ခဏကိုလည်း မယူသောကြောင့် စိတ္တက္ခဏ ၁၆-ချက်ထက် ခဏငယ်တချက်
ပိုလွန်သည် - ဟူလို။] ပန၊ သို့မဟုတ်။ ဥပ္ပါဒနိရောဓက္ခဏာ၊ ဥတု၏ ဖြစ်ရာခဏ၊
ချုပ်ရာခဏတို့ကို။ ရေမာနက္ခဏော၊ ထင်ရှားရှိရာခဏ၌။ ယဒိ နဂဟိတော၊
အကယ်၍ မယူအပ်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဝေံသတိ၊ သေင်္ခါ။ ရူပံ၊ သည်။) အဓိက-
သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာယုကံ၊ အပိုအလွန်နှင့်တကွ ၁၇-ချက် စိတ္တက္ခဏအသက်
ရှိ၏။ ဣတိ(ဝုတ္တံ၊ ဟောတိ)။ [၁၇-ချက်ထက် ခဏငယ်တချက်ပိုသည် - ဟူလို။]

ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုလိုရာရောက်ပါသော်လည်း။ (ပြအပ်ခဲ့သော ၄-ဝိကပ်
အတိုင်း ဆိုလိုရာရောက်ပါသော်လည်း။) ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ တေသု ပဋိ-
သန္ဓိအနန္တရန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိပိ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကိုလည်း။ တဿ၊
ထိုဥတု၏။ ရေမာနက္ခဏော၊ ထင်ရှားရှိရာခဏ၌။ ဥပ္ပန္နေသု၊ ဖြစ်သောစိတ်တို့၌။
(သင်္ဂဟကာရေန)ဂဟိတော၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏော၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏ
ကို။ ရေမာနက္ခဏော၊ ရေမာနက္ခဏ၌။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိရောဓက္ခ-
ဏော၊ နိရောဓက္ခဏကို။ အဂ္ဂဟိတော၊ မယူအပ်သော်။ ဝက္ခမာနာ၊ ဆိုအပ်
လတ္တံ့သော။ (အဗ္ဗါနပရိစ္ဆေဒတော၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော။) အဓိကသောဠသ-

အထုပ္ပါဒက္ခဏံ အဂ္ဂဟေတု။ ။ “ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် အတူဖြစ်သော ရုပ်၏ ဥပါဒ်ခဏကို
မယူ”ဟုဆိုလျှင် နောက်ထပ်စိတ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင် စောင့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ
စိတ်၏ဌာန၊ ဘင်ခဏကိုလည်း မယူရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် “သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာယု-
ကံ”ဟုဆိုသည်။ [ဥပ္ပါဒက္ခဏံ အဂ္ဂဟေတုတိ ဥတုနော ရေမာနက္ခဏေ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ
အဂ္ဂဟေတု နိရောဓက္ခဏော အထ ဂဟိတော၊ “သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာယုကံ ရူပံ”န္တိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏသဟိတေန စ ဧကဿ စိတ္တက္ခဏဿ ဂဟိတတ္တာ။—အနု။]

ဝံဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဍကကထာအဖွင့်

၄၄၃

စိတ္တက္ခဏာယုကတာ၊ အပိအလွန်နှင့်တကွ ၁၆-ချက် စိတ္တက္ခဏ အသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ (အဓိပ္ပေတာ)။ ဝါ၊ တနည်း။ (နိရောဓက္ခဏေ၊ ကို။) ဂဟိတေ၊ ဓရမာနက္ခဏ၌ ယူအပ်သော်။ သောဠသ စိတ္တက္ခဏာယုကတာ၊ ရှိသည်၏အဖြစ် ကို။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။ [ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။]

ဩဇာ ခရာတိ(လူဒံ)၊ ဟူသော ဤစကားကို။ သဝတ္ထုကံ၊ ဩဇာ၏တည်ရာ အန္တပါန စသော ဝတ္ထုနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဩဇံ၊ ဩဇာကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ (ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ သဘာဝတော၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်။ သုခမာယ၊ သိမ်မွေ့သော။ (သုခမရုပ်ဖြစ်သော။) ဩဇာယ၊ ဩဇာ၏။ ဝတ္ထုဝသေန၊ တည်ရာ အန္တပါနစသောဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဩဋ္ဌာရိကသုခမတာ၊ ဩဋ္ဌာရိက၊ သုခမ၏အဖြစ်သည်။ (“ဩဋ္ဌာရိက၊ သုခမ” ဟု ကွဲပြားရခြင်းသည်။) အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဩဇာခရာတိ လူဒံ၊ ကို။ သ ဝတ္ထုကံ၊ သော၊ ဩဇံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ သင်္ဂဟကာရော၊ အာဟ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။)

စိတ္တဉ္ဇေဝါတိ(လူဒံ)၊ ဟူသော ဤစကားကို။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာယ၊ ရှေ့သွား၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ပဓာန၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ တံသမ္ပယုတ္တကာပိ၊ ထိုစိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စေတသိက်တို့သည်လည်း။ ရူပသမုဋ္ဌာပကာ၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ဟောတော်မူသနည်း။ ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ။ တံ ဝစနံ ဘဂဝါ အာဟ)။ ဝါ၊ တနည်း။ စိတ္တန္တိ၊ စိတ္တဟူသောပါ၌ဖြင့်။ စိတ္တုပ္ပါဒံ၊ စိတ်၊ စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်း စေတသိက်အပေါင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။ ကမ္မစေတနံဝိယ၊ ကမ္မစေတနာကိုကဲ့သို့။ အဝိဇ္ဇမာနံ၊ ထင်ရှားမရှိသော။ ဧကမ္မမေဝ၊ တပါး တည်းသော တရားကိုသာ။ န (ဂဏှာတိ)၊ ယူသည်မဟုတ်။

စ၊ ဆက်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ၊ ကံ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်သည်။ တံသမ္ပယုတ္တဟိပိ၊ ထိုကံနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောစိတ်၊ စေတသိက်တို့ကြောင့်လည်း။ သမုဋ္ဌိတံ၊ ဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သလော။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့မေးအံ့။ န၊ မဖြစ် သင့်။ (ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) တေဟိ၊ ထိုကံနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်၊ စေတသိက်တရားတို့သည်။ သမုဋ္ဌိတဘာဝဿ၊ ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ် ၏။ ဝါ၊ ကို။ အဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝိညာယတိ၊ ၏။) အဝစနဉ္စ၊ ဟောတော်မူခြင်းသည်လည်း။ တေသံ၊ ထိုကမ္မသမ္ပယုတ် တရားတို့၏။ ဝါ၊ တို့က။ (ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿ၊ ရုပ်အား။) ဧကနစိ ပစ္စယေန၊ တစုံ

တခုသော ပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝါဘာဝတော၊ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “ယထာဓမ္မသာသနော အဝစနမ္ပိ အဘာဝမေဝ ဒီပေတိ၊ သဘာဝအားလျော်စွာ ဆုံးမရာဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မမူခြင်းသည်လည်း မရှိခြင်းကိုပင် ပြ၏”ဟု အခြား နေရာ၌ ဒီကာဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်။]

အဒ္ဓါန ပရိစ္ဆေဒတောတိ၊ ကား။ ကာလပရိစ္ဆေဒတော၊ ကာလ အပိုင်း အခြားအားဖြင့်။ တတ္ထ၊ ထို အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒတောဟူသော ပါဠိ၌။ သတ္တရသ- စိတ္တက္ခဏာ၊ ၁၇-ချက်သော စိတ္တက္ခဏာတို့သည်။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ အဒ္ဓါ၊ ကာလ တည်း။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ သတ္တရသမော၊ ၁၇-ဘို့မြောက်ဖြစ်သော။ ဘာဂေါ၊ တဘို့သည်။ အရူပဿ၊ နာမ်၏။ (အဒ္ဓါ၊ တည်း။) ဣတိ၊ သို့။ ဧသော အဒ္ဓါန- ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဤ ကာလအပိုင်းအခြားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) အဓိပ္ပေတော၊ အပ်၏။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ နယဒဿနမတ္တံ၊ နည်းကို ပြကြောင်းစကားမျှ ဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ [သဒ္ဓါကျမ်း၌ ဥပါဟရုဏ်ပြ သကဲ့သို့ နိဒဿနနည်းကိုပြခြင်းဟု မှတ်ပါ။] (ကသ္မာ၊ နည်း။) တတော၊ ထို ပဋိ- သန္ဓေခဏမှ။ ပရမ္ပိ၊ ၌လည်း။ (ပဋိသန္ဓေနောင် ပဌမဘဝင် စသောစိတ်၏ ဥပါဒ် တိုင်း၌လည်း။) ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏။ သဟပ္ပတ္တိသမ္ဘာဝ- တော၊ အတူတကွဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ဧတံ၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဟူသော ဤစကားကို။ ပဋိသန္ဓိ- က္ခဏေ၊ ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ အသဟပ္ပတ္တိအဘာဝံ၊ အတူတကွမဖြစ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) န ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏။ ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏေသု- ပိ၊ ဌိခဏ၊ ဘင်ခဏတို့၌လည်း။ ရူပပ္ပတ္တိံ၊ ရုပ်၏ဖြစ်ခြင်းကို။ သယမေဝ၊ အဌ- ကထာဆရာ ကိုယ်တိုင်ပင်။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

န ပနေတံ။ပေ။ဒဠဗ္ဗံ။ ဤ “ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ”ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ရုပ်နှင့်နာမ်တို့ တကွမဖြစ် မရှိ၊ ကေနိတက္ခ ဖြစ်ရသည်သာဟု အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုလည်း မရည်ရွယ်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း—အရူပ ပဋိသန္ဓေတို့၏ ဥပါဒ် ခဏ၌ ရုပ်နာမ်တို့ အတူတကွဖြစ်ခြင်း မရှိသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် “န ပနေတံ ။ပေ။ဒဠဗ္ဗံ”ဟု မိန့်သည်။ ထို့ပြင်—ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ရုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်ဟုလည်း မသတ်မှတ်လို၊ ဘာကြောင့်နည်း—ဌိခဏ ဘင်ခဏတို့၌လည်း ရုပ် တရားတို့ဖြစ်ခြင်းရှိသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ။ပေ။ ဝက္ခတိ” ဟု မိန့်လိမ့်မည်။ [ယထာစ “ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝေါ”တိ နိယမော န ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဧဝံ “ကေက္ခဏေ ဧဝ ပါတုဘာဝေါ”တိပိ နိယမော န ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒေသန္တော န ပနေတန္တိ အာဂီ မာဟ။—အန။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဍကကထာအဖွင့်

၄၄၅

စ၊ ဆက်။ ဖလပတ္တနိဒဿနေန၊ အသိးအရွက်တို့ကို ညွှန်ပြခြင်းအားဖြင့်။
 (အဋ္ဌကထာ၌ ညွှန်ပြခြင်းအားဖြင့်။) ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏။
 အသမာနကာလတံ၊ မတူသောကာလ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ နိဒဿေတိ၊
 ညွှန်ပြ၏။ (ရူပါရူပါနံ၊ တို့၏။) သဟပ္ပါဒံ၊ အတူတကွဖြစ်ခြင်းကို။ န (နိဒဿေ-
 တံ)၊ ညွှန်ပြသည်မဟုတ်။ (ကသွာ၊ နည်း။) တဒတ္ထံ၊ ထို ရုပ်နာမ်တို့၏တကွဖြစ်
 ခြင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ အနာရဒ္ဓတ္တာ၊
 အားမထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒကို အားထုတ်
 ခြင်းသည် ရုပ်နာမ်တို့၏ တပိုင်နက် ဥပါဒ်ခြင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ မဟုတ်၊ ရုပ်
 နာမ်တို့၏ မတူသောကာလရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါအားထုတ်ခြင်း
 ဖြစ်သည် ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ သဟပ္ပါဒေန၊ ရုပ်နာမ်တို့၏တကွဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ အသမာန-
 ကာလတာ၊ မတူသောကာလ ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သုခဒီပနာ၊ လွယ်ကူစွာပြ
 ရခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ ဒီပနတ္ထမေဝ၊ ထိုအသမာန-
 ကာလရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါသာ။ သဟပ္ပါဒဂ္ဂဟဏံ၊ အတူတကွ
 ဖြစ်ခြင်းကို ယူခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။

[အနုဋီကာ၌ ရှေ့အဋ္ဌကထာ ဋီကာစကားတို့ကိုချုံး၍ ယဒိ၏အစွဲကိုပြသော
 ကြောင့် အနုဋီကာအတိုင်း ဤ၌ စွဲရတော့မည်။] (ရူပါရူပဓမ္မာ၊ ရုပ်တရား၊
 နာမ်တရားတို့သည်။ ဒန္တလဟု ပရိဝတ္တိနေ၊ လေးနှေးသောဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်၊
 လျင်မြန်သောဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။) ယဒိ (ဟောန္တိ)၊ အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။
 ဝေ(သန္တေသ)၊ ဤသို့ ဖြစ်ကုန်လသော်။ ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့
 ၏။ အသမာနဒ္ဓတ္တာ၊ မတူသောကာလ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အရူပံ၊
 နာမ်ကို။ ဩဟာယ၊ စွန့်၍။ ရူပဿ၊ ၏။ ပဝတ္ထံ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်
 သည်မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတိဿာ(စောဒနာယ)၊ ဤစောဒနာကို။ နိဝါရ-
 ဏတ္ထံ၊ တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပီတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ
 အတ္ထံ။ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

ကေပ္ပမာဏာဝါတိ (ဣဒံ)၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ ဌိဝပ်။) နိရန္တရံ၊
 မပြတ်။ ပဝတ္ထမာနေသု၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါရူပဓမ္မေသု၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား
 တို့သည်။ နိစ္စိဒ္ဓေသု၊ အပေါက်အကြားမရှိကုန်လသော်။ (ရုပ်အစဉ်အတန်းချင်း၊
 နာမ်အစဉ်အတန်းချင်း အပေါက်အကြား မရှိ။) အရူပရဟိတံ၊ နာမ်တရားမှ
 ကင်းသော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်၎င်း။ ရူပရဟိတံ၊ ရုပ်တရားမှ ကင်းသော။ အရူပဝါ၊
 နာမ်သည်၎င်း။ နတ္ထံ၊ မရှိ။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ဝုတ္တံ။ စ၊ ဆက်။ အယံ ကထာ၊ ဤအဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒကထာကို။ (ကတာ ဌိဝပ်။)

ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘဝဉ္စ။ နိဗ္ဗာနပဋိဘာဂနိရောဓသမာပတ္တိရဟိတံ၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် အလားတူသော နိရောဓသမာပတ်အခိုက်မှ ကင်းသော။ ကမ္မဇရူပ-
ပဝတ္တိံ၊ ကမ္မဇရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတား၊
ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။

ပဒေ ပဒန္တိ(ပဒဿ)၊ ဟူသော ပုဒ်၏။(အတ္ထော'ဉ္စပပ်။) အတ္တနော၊ မိမိ၏။
ပဒေဝေ၊ ရွှေခြေဉ္စသော။ ဝါ၊ ရွှေခြေ၏အနီးဉ္စသော။ ပဒံ၊ နောက်ခြေကို။ နိက္ခိ-
ပန္နောဝိယ၊ ချသကဲ့သို့။ လဟုံလဟုံ၊ လျင်စွာ လျင်စွာ။ အက္ကမိတွာ၊ နင်း၍။
(ဂစ္ဆတိ ဉ္စပပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [လက္ခဏကပါဒတာယ အတ္တနော အက္ကန္တ-
ပဒသမိပေ ပဒံ နိက္ခိပိတွာ။—အနု။] အနောဟာယာတိ၊ ကား။ ယာဝ၊ အကြင်
မျှလောက်။ စုတိ၊ စုတိသည်။ (အတ္တိ၊ ၏။) တာဝ၊ ထိုစုတိတိုင်အောင်။ အဝိ-
ဇဟိတွာ၊ မစွန့်မူ၍။ (ကေပုမာဏေနဝ ပဝတ္တန် ဉ္စပပ်။) စုတိက္ခဏေ ပန၊ စုတိ
ခဏဉ္စကား။ သဟေဝ၊ ရုပ်နာမ်တို့ အတူတကွသာလျှင်။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုန်၏။
ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ ယသ္မိံ အဒ္ဓါနေ၊ အကြင်ကာလဉ္စ။ အညမညံ၊ အချင်းချင်းကို။
အနောဟာယ၊ မစွန့်မူ၍။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပဋိသန္ဓိစုတိပရိစ္ဆိန္နော၊
ပဋိသန္ဓိစုတိဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။ သောဝ၊ ထိုကာလသည်ပင်။ ဥက္ကံသတော၊
အလွန်အားဖြင့်။ ဧတေသံ၊ ဤရုပ်နာမ်တို့၏။ အဒ္ဓါ၊ ဖြစ်ရာကာလတည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [စာအုပ်တို့၌ “သော စ” ဟုရှိ၏၊ မကောင်း။ “သောဝ” ဟုရှိမှ
ကောင်းသည်။] ဝေန္တိ ဧတေန၊ ဧဝံဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးဉ္စ။ ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်ပြီးသော။ အဝကံသတော၊ ယုတ်လျော့သောအားဖြင့်။ အဒ္ဓါပကာရံ၊
အဒ္ဓါအပြားကို၎င်း။ (“သတ္တရသစိတ္တက္ခဏာ ရူပဿ အဒ္ဓါ၊ ရူပဿ သတ္တရသ-
မော ဘာဂေါ အရူပဿ”ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အဒ္ဓါအပြားကို၎င်း။) ဣမဉ္စ၊
ဤဆိုအပ်ပြီးသော စုတိပဋိသန္ဓိဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဥက္ကံသအဒ္ဓါအပြားကို
၎င်း။ (သင်္ဂဟကာရော)သင်္ဂဟာတိ၊ သိမ်းယူ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။ ....ကေပ္ပါဒ-
နာနာနိရောဓတောတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ ဒုယမပိ၊ ဤ ၂-ပါးအပေါင်းကိုလည်း။
(ကေပ္ပါဒနှင့်နာနာနိရောဓ ၂-ပါးအပေါင်းကိုလည်း။)သဟ၊ တကွ။ ဂဟေတွာ၊

နိဗ္ဗာန။ပေ။ရဟိတံ။ ။“ရုပ်နှင့် နာမ်တို့ အချင်းချင်း မကင်း”ဟူရာဝယ် ပဉ္စဝေါကာ-
ရဘုံဉ္စသော ဖြစ်နိုင်၏။ စတုဝေါကာရ၊ ကေဝေါကာရဘုံဉ္စကား အချင်းချင်းကင်း၏။ ပဉ္စ-
ဝေါကာရဘုံဉ္စလည်း ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို ချည်ရွယ်သည်။
ထိုကမ္မဇရုပ်သည်လည်း နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်၌ စိတ်က မဖြစ်သောကြောင့် နာမ်
တို့နှင့်ကင်း၍ ဖြစ်ရသည်။ နိရောဓသမာပတ်သည် စိတ်-စေတသိက်တို့မှ၎င်း၊ စိတ္တဇရုပ်တို့မှ
၎င်း ငြိမ်း၍ နေသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်နှင့်လည်း တစိတ်တဒေသတူ၏။ ထို့ကြောင့် “နိဗ္ဗာန-
ပဋိဘာဂ”ဟု ဆိုသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၄၇

၍။ ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏။ ကေုပ္ပါဒနာနာနိရောဓတောတိ၊ ဟူသော။ ဧကော၊ တပါးသော။ ဒဠဗ္ဗာကာရော၊ ဉာတပရိညာဖြင့် ရှုထိုက်သော အခြင်းအရာကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ [ဧကော ဉာတပရိညာယ ဒဠဗ္ဗာကာရော။ - အနု။] ဣတော၊ ဤကေုပ္ပါဒနာနာနိရောဓတော ဟူသော မာတိကာပုဒ်မှ။ ပရေသုပိ၊ နောက်မာတိကာပုဒ်တို့၌ လည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။

ပစ္ဆိမကမ္မဇံ ဌပေတာတိ(ဣဒံ)၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ ဌိစပ်။) တဿ၊ ထို ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်၏။ စုတိစိတ္တေန၊ စုတိစိတ်နှင့်။ သဟ၊ နိရုဇ္ဈနတော၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ နာနာနိရောဓော၊ အသီးသီးသောချုပ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့လုံးပြု၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကေစိဆရာတို့ ဆိုကြကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း။ တဿ၊ ထို ကမ္မဇရုပ်၏။ ကေုပ္ပါဒေါပိ၊ စိတ်နှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ (ကဿ၊ နည်း။) ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ သောဋ္ဌသကေ၊ ၁၆-ချက်သော စိတ်တို့၏ အပေါင်းတွင်။ ပစ္ဆိမဿ၊ နောက်ဆုံးစိတ်၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဘင်ခဏ၌။ ဥပ္ပတ္တိ-ဝစနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့်တည်း။ [“ကေုပ္ပါဒနာနာနိရောဓတော” ဟူသော အခန်းဝယ် အဋ္ဌကထာ၌ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့်တည်း။]

[နာနာနိရောဓဘာဝံ ဝိယ ကေုပ္ပါဒဘာဝမ္ပိ ပစ္ဆိမကမ္မဇဿ ဌပနေ ကာရဏံ အနိစ္စန္တော “ယဒိ ပနာ”တိ သာသကံ ဝဒတိ။ - အနု။ ဤသို့ ယုံမှား ဘွယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယဒိ ပန”ကို မိန့်သည်။] ပန၊ ဆက်။ ယဿ၊ အကြင် စိတ်၏။ ကေုပ္ပါဒနာနာနိရောဓော၊ တူသောဖြစ်ခြင်း၊ အသီးသီးသောချုပ်ခြင်း ဟုကုန်သော။ ဧဒုပိ၊ ၂-မျိုးလုံးတို့သည်လည်း။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ တံ၊ ထို ၂-မျိုးလုံး မရှိသောစိတ်ကို။ ယဒိ ဌပေတဗ္ဗံ၊ အကယ်၍ ဖယ်ထားထိုက်အံ့။ (ဧဝံသတိ၊ သော်။) သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဘင် ခဏ၌။ [ရှေးအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် စုတိစိတ်မှ အထက် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဘင်ခဏ၌။] ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ဖယ်ထားထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပန၊ သို့သော်လည်း။ ပစ္ဆိမကမ္မဇဿ၊ ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်၏။ ဥပ္ပတ္တိတော၊ ဖြစ်ရာခဏမှ။ ပရတော၊ နောက်၌။ စိတ္တေသု၊ စိတ်တို့သည်။ ပဝတ္တမာနေသု၊ ဖြစ်ကုန်လသော်။ ကမ္မဇရူပဿ၊ ကမ္မဇရုပ်၏။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ (၁၇-ချက်မြောက်စိတ်တို့မှ နောက်ဖြစ်သောစိတ်တို့ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ၊ ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော ကမ္မဇရုပ်သည်၎င်း။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ယူထိုက်သော ကမ္မဇရုပ်သည်၎င်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ တော့။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပစ္ဆိမကမ္မဇံ ဌပေတာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ တတော၊ ထို ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်ဖြစ်ရာ အခါမှ။ ပုံဗေ၊ ရှေးဖြစ်သော ဤဘက်၌။ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ကမ္မဇရူပပဝေဏီ၊ ၄၈-ချက်သော ကမ္မဇရုပ်အစဉ် အဆက်သည်။ [ခဏငယ် ၄၈-ချက်ရှိသောကြောင့် “ကမ္မဇရုပ် ၄၈-ချက် အစဉ်” ဟုဆိုသည်။] အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထိ၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌။ (ယောဇနာ ကတာ ဌိစပ်။) ယံ၊ အကြင်ကမ္မဇရုပ်သည်။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်ပြီ။ တံ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်ကို။ (ဂဟေတွာ ဌိစပ်။) ဝါ၊ သည်။ အညဿ၊ အခြားသောစိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေပ္ပါဒနာနာနိရောဓန္တိ၊ ဟူ၍။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏေသု၊ ဌိခဏ၊ ဘင်ခဏတို့၌။ ဥပ္ပန္နရူပါနိ၊ ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ကြည်၍။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ကေပ္ပါဒနာနာနိရောဓတော၊ တူသောဖြစ်ခြင်း၊ အသီးသီးသော ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်။ (ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ တို့ကို။) ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယောဇနာ၊ အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတာ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၍။ ဟိ၊ မှန်။ တံ ရူပံ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်သည်။ အရူပေန၊ နာမ်တရားနှင့်၎င်း။ အရူပံ၊ နာမ်တရားသည်။ တေနစ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်နှင့်၎င်း။ ကေပ္ပါဒနာနာနိရောဓံ၊ တူသောဖြစ်ခြင်း၊ အသီးသီးသော ချုပ်ခြင်းရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တတ္ထ၊ ထိုကေပ္ပါဒနာနာနိရောဓတောကိုပြရာ၌။ သင်္ခလိကဿ ဝိယ၊ သံကွင်း၏ ကဲ့သို့။ သမ္ပန္နော၊ ဆက်ခြင်းသည်။ ပဝေဏီ၊ ပဝေဏီမည်၏။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ အဋ္ဌစတ္တာလီသကမ္မဇိယဝစနံ၊ ၄၈-ပါးသော ကမ္မဇရုပ်နှင့် စပ်သော အစဉ်ကိုဆိုခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတံ၊ ပြီ။ အညဿ၊ သံကွင်း၏ ဆက်ပုံမှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (အတ္ထေ၊ အနက်ကို။ ဂယုမာနေ၊ ယူအပ်သော်။) ကေနပညာသကမ္မဇိယဝစနံ၊ တခုယုတ် ၅၀-သော ကမ္မဇ ရုပ်နှင့်စပ်သော အစဉ်ကိုဆိုခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဆိုခြင်းကို။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

အညဿ ကေနပညာသ။ ။သံကွင်းဆက် ဆိုသော်လည်း ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင် အခိုက်အတန့်၌ ကမ္မဇရုပ် ၃-ခုတို့၏ သံကွင်း ၃-ကွင်းကဲ့သို့ ဆက်စပ်ခြင်းတည်း။ နောက် စိတ္တက္ခဏ၏ ဥပါဒ်ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်သည် ရှေးစိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ဖြစ်သော ကမ္မဇ ရုပ်နှင့် သံကွင်းကဲ့သို့ ဆက်၍ မဖြစ်။ ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း-စိတ်သည် -အနန္တရပစ္စယသတ္တိ ဖြင့် တစိတ်နှင့်တစိတ် ဆက်နေသော်လည်း ရုပ်တို့က ထိုသို့ မဆက်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ “ရှေးစိတ်၏ဘင်နှင့် နောက်စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇရုပ်တို့ သံကွင်းကဲ့သို့ဆက်၍ ဖြစ်နိုင်လျှင် သတ္တရသမစိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်ပါ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဇရူပပဝေဏီသည် လေးဆယ့်ရှစ်ချက်သာ မက၊ တခုယုတ် ငါးဆယ့်ရှစ်ရ၏”-ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၄၉

နာနုပ္ပါဒ။ပေ။ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ် ခီပေတဗ္ဗာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ တေန၊ ထို ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်ဖြင့်။ သုဒ္ဓိပနတ္တာ၊ လွယ်ကူစွာပြုရခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပြု၍လွယ်ကူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) (သင်္ဂဟကာရေန)ဂုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)ကသွာ၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထို ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်ဖြင့်။ သုဒ္ဓိပနံ၊ လွယ်ကူစွာ ပြုရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသွာ)၊ကြောင့်။ ဧတေန နယေန၊ ဤပစ္ဆိမ ကမ္မဇရုပ်၌ ပြအပ်သောနည်းဖြင့်။ (ဝိညာတံ သက္ကာတံ ဌာပနံ။) တတော၊ ထို ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်မှ။ ပုဗ္ဗေပိ၊ ရှေး၌လည်း။ ဧကဿ၊ တပါးသော။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဘင်္ဂဓဏ၌။ ဥပ္ပန္နရူပံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။ အညဿာပိ၊ အခြား သောစိတ်၏လည်း။ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဝေ၊ ဘင်္ဂဓဏ၌သာ။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တံ၊ ထို ရှေးကမ္မဇရုပ်သည်။ အရူပေန၊ နာမ်တရားနှင့်၎င်း။ အရူပံ၊ နာမ်တရားသည်။ တေန စ၊ ထို ရှေးကမ္မဇရုပ်နှင့်၎င်း။ နာနုပ္ပါဒံ၊ အသီးသီးသော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ ဧကနိရောဓံ၊ တူသောချုပ်ခြင်းရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာတံ၊ သိခြင်း ငှါ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တေန သုဒ္ဓိပနံ ဟောတိ)။

ပန၊ ဆက်။ ဥဘယတ္ထာပိ၊ ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်၏ဖြစ်ရာအခါ၊ ထိုမှ ရှေးဖြစ်သော ရုပ်၏ဖြစ်ရာအခါဟူသော ၂-ပါးစုံ၌လည်း။ အညဿ၊ အခြားသော။ စိတ္တဿ၊ ရှေ့စိတ်၏။ ဌာတိက္ခဏေ၊ ဌာဓဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ အညဿ၊ အခြားသော နောက်စိတ်၏။ ဌာတိက္ခဏေ၊ ဌာဓဏ၌။ (နိရုဇ္ဈနကံ၊ ချုပ်လတ္တံ့သော။) ရူပံ၊ ရုပ်ကို ၎င်း။ တဿ၊ ထိုရုပ်၏။ ဌာတိက္ခဏေ၊ ဌာဓဏ၌။ နိရုဇ္ဈနကံ၊ ချုပ်လတ္တံ့သော။ အရူပဉ္စ၊ နာမ်တရားကို၎င်း။ န သင်္ဂဟိတံ၊ မသိမ်းယူအပ်။ တံ၊ ထိုရုပ်နာမ်တရား သည်။ (ဂစ္ဆတိ၊ ဌာပနံ။) “နာနုပ္ပါဒတော နာနာနိရောဓတော”တိ၊ ဟူသော။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤမှတ်ကာ၌သာ။ သင်္ဂဟိတံ၊ သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပေဒိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။ [ထိုသို့သိမ်းယူနိုင်ပုံကို ခိုင်မြဲစေ လိုသောကြောင့်။ “စတုသန္တတိကရူပေန ဟိ” စသည်ကို မိန့်။] ဟိ၊ မှန်၏။ စတု သန္တတိကရူပေန၊ ကမ္မဇ၊ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇဟူသော လေးပါးသော

ဥဘယတ္ထာပိ။ ။ရှေး၌ ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်၏ ဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြခဲ့ပြီ။ ထို ပစ္ဆိမ ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်ပုံကို နည်းမှီ၍ သိနိုင်လောက်သော တတော ပုဗ္ဗေပိ အရ ရှေးက ကမ္မဇရုပ် ကိုလည်း ပြခဲ့ပြီ။ [ဥဘယတ္ထာတိ ပစ္ဆိမကမ္မဇရူပပဝတ္တိယံ၊ တတော ပုဗ္ဗေ စ။—အနု။]

အညဿ စိတ္တဿ။ပေ။န သင်္ဂဟိတံ။ ။ထို ၂-ပါးစုံ၌ပင် အခြားသော ရှေ့စိတ်၏ ဌာဓဏ၌ဖြစ်၍ အခြားသောနောက်စိတ်၏ ဌာဓဏ၌ ချုပ်လတ္တံ့သော ရုပ်ကို၎င်း၊ ထိုရုပ်၏ ဌာဓဏ၌ဖြစ်၍ ထိုရုပ်၏ ဌာဓဏ၌ပင် ချုပ်လတ္တံ့သော နာမ်တရားကို၎င်း မသိမ်းယူအပ် သေး။ ထို ရုပ်နာမ် ၂-ရပ်လုံးကိုပင် နောက်၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော “နာနုပ္ပါဒတော နာနာ- နိရောဓတော”၌သာ သိမ်းယူလိမ့်မည်။

ရုပ်အစဉ်၌ ပါဝင်သောရုပ်ဖြင့်။ နာနုပ္ပါဒနာနာနိရောဓတာဒိပနာ၊ နာနုပ္ပါဒ-
 နာနာနိရောဓ၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည်။ [အဋ္ဌကထာ၌ ပြခြင်းသည်။] (ဟောတိ
 ၌ စပ်။) ဧတ္ထ၊ ဤ နာနုပ္ပါဒ ကေနိရောဓတာကို ပြရာအခန်း၌။ ဌိတိက္ခဏေ၊
 ဌိတိဏ္ဍိ။ ဥပ္ပန္နဿ၊ ဖြစ်သောရုပ်၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတတ္တာ၊ ပြအပ်ပြီး၏အဖြစ်
 ကြောင့်။ အဒဿိတဿ၊ ဤကဲ့သို့ အကျယ်ဝေဘန်၍မပြအပ်သေးသော နာနုပ္ပါ-
 ဒနာနာနိရောဓရုပ်၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ နယဒဿနံ၊ နည်းကို ပြခြင်းသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သမတ္တိံသကမ္မဇရူပေသု ဧဝံ၊ အတိကျသုံးဆယ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၌သာ။
 [ဧဝံဖြင့် သတ္တတိကမ္မဇရူပကို ကန့်။] ဌိတဿာပိ၊ တည်သည်လည်း ဖြစ်သော။
 ဂဗ္ဘေ၊ အမိဝမ်းတို့ကို၌။ ဂတဿ၊ ရောက်နေသော သတ္တဝါကလေး၏။ မရဏံ၊
 သေခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ရှိနိုင်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တေသံ ဧဝံ၊ ထို ကမ္မဇရုပ်တို့
 ၏သာ။ ဝါ၊ တို့နှင့်သာ။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္ဆိမကမ္မိ၊ ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်ကို
 လည်း။ ယောဇိတံ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။ ဝါ၊ သုံးစွဲအပ်ပြီ။

စတုသန္တတိက။ပေ။ဒိပနာ။ ။ဤပုဒ်ကို ဟောတိ၌ သာမညကတ္တာ၊ နယဒဿနံကို
 ဟောတိ၌ ဝိသေသကတ္တာအဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ။ နောက်၌ စတုသန္တတိကရုပ်ဖြင့် နာနုပ္ပါဒ-
 နာနာနိရောဓတာကို အဋ္ဌကထာအရာပြခြင်းသည် နည်းယူရုံမျှ ပြခြင်းဖြစ်သည်—ဟူလို။

ဧတ္ထ။ပေ။ဒဿိတတ္တာ။ ။ဧတ္တာတိ တေသ္မိံ နာနုပ္ပါဒကေနိရောဓတာ ဒိပနေ၊
 ဌိတိက္ခဏေတိ အရူပဿ ရူပဿ စ ဌိတိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နဿ ရူပဿ စ အရူပဿ စ ဒဿိတတ္တာ၊
 ဤ နာနုပ္ပါဒ ကေနိရောဓတာကို ပြရာ၌ နာမ်တရား၏ ဌိတဏ္ဍိဖြစ်သော ရုပ်တရားကို
 ၎င်း၊ ရုပ်တရား၏ ဌိတဏ္ဍိဖြစ်သော နာမ်တရားကို၎င်း ပြအပ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ပုံကို
 အဋ္ဌကထာ၌ရူပါ။ ဤသို့ ပြအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် မပြအပ်သေးသော ရုပ်တရား နာမ်
 တရားအတွက် နည်းပြဖြစ်သည် ဟူလို။

အဒဿိတဿ။ ။“မပြအပ်သေး” ဟူရာ၌လည်း ဤ နာနုပ္ပါဒ ကေနိရောဓကို ပြရာ
 ဝယ် အကျယ်ဝေဘန်၍ပြသကဲ့သို့ ထို နာနုပ္ပါဒနာနာနိရောဓတာကိုပြရာ၌ အကျယ်ဝေဘန်
 ၍ မပြအပ်သည်ကို အဒဿိတဟု ဆိုလိုသည်။ [အဒဿိတတ္တာတိ ယထာ ဧဝံ ဧတ္ထ၊ ဧဝံ
 တတ္ထ ဝိဘင်္ဂတော အဒဿိတဿ။—အနု။]

သမတ္တိံသ ကမ္မဇရူပေသု ဧဝံ။ ။ပစ္ဆိမ ကမ္မဇရုပ်ကို ပြရာ၌ အဘယ်ကြောင့်
 သမတ္တိံသကမ္မဇရုပ်ကိုသာ ယှဉ်စေအပ် သုံးစွဲအပ်ပါသနည်း၊ ဩပပါတိကပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်
 သတ္တတိကမ္မဇရုပ်၌ပါသော ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်ကိုလည်း ယှဉ်စေထိုက်သည်မဟုတ်ပါလောဟု
 စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “သမတ္တိံသ။ပေ။ ယောဇိတံ”ဟု မိန့်သည်။ ဂဗ္ဘသေယျက
 သတ္တဝါတို့သည် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေစဝယ် သေနိုင်၏။ ထိုသို့ သေလျှင် ပစ္ဆိမ
 ကမ္မဇရုပ်သည် သမတ္တိံသကမ္မဇရုပ်တွင် ပါဝင်သော ကမ္မဇရုပ်သာ ဖြစ်နိုင်၏။ ဩပပါတိက
 ပုဂ္ဂိုလ်များကား ထိုကဲ့သို့ အမိဝမ်း၌မသေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် သမတ္တိံသကမ္မဇရုပ်၌ ပါဝင်
 သော ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်ကိုသာ ယှဉ်စေအပ် သုံးစွဲအပ်ပါသည်—ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၅၁

ကသ္မာ၊ အဘယံကြောင့်။ အမရာနာမ၊ သေခြင်းမရှိသူတို့ မည်သည်။ ဘဝေ-
ယျ၊ ဖြစ်ကုန်ရာသနည်း။ (ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။) [နောက်၌ ဣတိသဒ္ဓါရှိ
သောကြောင့် ထည့်သည်။] ဆန္န၊ ၆-ပါးကုန်သော။ ဝတ္ထု၊ စက္ခုစသော ဝတ္ထု
ရုပ်တို့၏။ ပဝတ္ထိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ကမ္မေန၊ ကံကြောင့်။ ဘဝံတိ) ယထာ၊ ဖြစ်
သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ တဒုပ္ပါဒကကမ္မေနော၊ ထို ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးကို ဖြစ်စေ
တတ်သော ကံကြောင့်ပင်။ တဗ္ဗတ္ထုကာနံ၊ ထိုဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးဟူသော မှီရာရှိ
ကုန်သော။ ဘဝဂီဒိနဉ္စ၊ ဘဝင် အစရှိသော နာမ်ဝိပါက်တို့၏လည်း။ ပဝတ္ထိ-
ယာ၊ သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အမရာနာမ၊ သည်။
ဘဝေယျ၊ ၏။)

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ယေန(ကာရဏေန)၊ အကြင်
အကြောင်းကြောင့်။ တံကမ္မဇေသု၊ ထို ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့တွင်။
ကေစ္စံ၊ အချို့သည်။ ပဝတ္ထေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ကေစ္စံ၊ အချို့သည်။ န ပဝတ္ထေယျ၊
မဖြစ်ရာ။ တံ ကာရဏံ၊ ထိုသို့ အချို့ဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။
န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (တဒုပ္ပါဒကကမ္မေနော၊ ကြောင့်ပင်။ တဗ္ဗတ္ထု-
ကာနံ၊ ကုန်သော။ ဘဝဂီဒိနဉ္စ၊ တို့၏လည်း။ ပဝတ္ထိယာ၊ သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊
၏။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ၆-ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့၏ ကံကြောင့် ဖြစ်
သကဲ့သို့ ဤအတူ ထို ၆-ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်ဟူသော မှီရာရှိကုန်သော ဘဝင်အစ
ရှိသော ဝိပါက်စိတ်တို့၏လည်း ထိုဝတ္ထုရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံကြောင့်ပင်
ဖြစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာယုဉ္ဇသ္မာဝိညာဏာဒိနံ၊ အာယုဉ္ဇသ္မာ

ယထာ။ပေ။ဘဝိတဗ္ဗံ။ ။“ပစ္ဆိမကမ္မဇရုပ်၏ နောက်၌ ကမ္မဇရုပ်များ ဆက်၍ ဖြစ်
လျှင် မသေသူတို့ ဖြစ်ရာ၏” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၌ အဘယံကြောင့် မသေသူတို့
ဖြစ်ရာသနည်းဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ဝိသဇ္ဇနကို ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ” စသည်ကိုမိန့်။
သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်၌ စက္ခုစသော ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးသည် ကံကြောင့် ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ထို
အတူ ထိုဝတ္ထုရုပ်များကို မှီကြသော ဘဝင် စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမ်ဝိပါက်တို့လည်း
ထိုဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးကို ဖြစ်စေတတ်သောကံကြောင့်ပင် ဖြစ်ထိုက်၏။ ဤသို့ ရုပ်နာမ်တွေ
ဆက်၍ဖြစ်နေလျှင် မသေသူတွေသာ ဖြစ်ကြစရာ ဖြစ်တော့သည်—ဟူလို။

န ဟိ တံ။ပေ။ပဝတ္ထေယျ။ ။ထိုသို့ ဖြစ်ထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုသော
ကြောင့် “န ဟိ တံ” စသည်ကိုမိန့်။ ထိုကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့တွင်
“အချို့ကိုသာဖြစ်စေ၍ အချို့ကို မဖြစ်စေ” ဟု ခွဲခြားဘို့ရန်အကြောင်း မရှိ၊ ထိုသို့ မရှိ
သောကြောင့် ထိုဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးကို မှီသော ဘဝင်စသော ဝိပါက်စိတ်များလည်း ထို
ဝတ္ထုရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သောကံကြောင့်ပင် ဖြစ်သင့်ပါသည်—ဟူလို။

တသ္မာ။ပေ။အနုနတ္တာ။ ။“တသ္မာ ထို့ ဟိတ်၏ဖိုလ်၊ စွဲဆိုမြဲထုံးစံ”နှင့် အညီ
ဖလဝါကျကို ပြန်၍ စွဲရသည်။] ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်သော ဝတ္ထုရုပ်
၆-ပါးနှင့် ဘဝင်စသော နာမ်တရားတို့ ဆက်၍ဖြစ်နေလျှင် အာယု ဉ္ဇသ္မာ ဘဝင် ဟူသော
ဝိညာဉ်တို့ မလျော့ကြ၊ ထို အားလုံးကိုပင် “ဇီဝိတသင်္ခါရ”ဟု ခေါ်သည်။

ဝိညာဉ် အစရှိကုန်သော။ ဇီဝိတသင်္ခါရာနံ၊ ဥသ္မာ၊ ဝိညာဉ်စသည်တို့ကို ပြုစီမံတတ်သော အသက်၊ အသက်သည် ပြုစီမံအပ်သော ဥသ္မာ၊ ဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏။ အနန္တတ္တာ၊ မယုတ်လျော့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အမရာနာမဘဝေယျုန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ရွှေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။ အညဿ၊ အခြားသော ဘူ-ချက်မြောက် နောက်စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဌိတိက္ခဏေ၊ ရွှေစိတ်၏ ဌိခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။ အညဿ၊ အခြားသော ဘူ-ချက်မြောက် နောက်စိတ်၏။ ဌိတိက္ခဏေ၊ ဌိခဏ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ရွှေစိတ်၏ ဘင်္ဂခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။ အညဿ၊ အခြားသော ဘူ-ချက်မြောက် နောက်စိတ်၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဌိ။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဣတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာ၌။ အာဂတတ္တာ၊ လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (မယာ၊ ဗုဒ္ဓသောသဆရာ ငါသည်။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဝါ၊ ဆိုခဲ့ပြီ။ ဣတိ (အယံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယော၊ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဝါ၊ မိမိဟူသော ဗုဒ္ဓသောသဆရာ၏။ အဓိပ္ပါယံ ပန၊ အလိုကိုကား။ (ဒီပေတိယေဝ ဌိစပ်။) ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ရွှေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်။ နိရောဓက္ခဏေ၊ ဘူ-ချက်မြောက်နောက်စိတ်၏ချုပ်ရာခဏ၌။ (နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။) ဌိတိက္ခဏေ၊ ရွှေစိတ်၏ ဌိခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သောရုပ်သည်လည်း။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဘူ-ချက်မြောက် နောက်စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ (နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။) ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ရွှေစိတ်၏ ဘင်္ဂခဏ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဌိတိက္ခဏေ၊

ဇီဝိတသင်္ခါရာနံ။ ။သင်္ခါရောတိ၊ သင်္ခါရော၊ ဇီဝိတဉ္စ+တံ+သင်္ခါရော၊ စာတိ ဇီဝိတသင်္ခါရော၊ ဤသို့ ဝစနတ္ထပြုလျှင် “ဇီဝိတသင်္ခါရ” အရ အာယုဟု ဆိုအပ်သော ဇီဝိတပင် ရ၏။ “ဥသ္မာ၊ ဝိညာဉ်တို့ကို ပြုစီမံတတ်သော ဇီဝိတရုပ် ဇီဝိတနာမ်” ဟူလို။ ဇီဝိတေန သင်္ခါယန္တေတိ ဇီဝိတသင်္ခါရာ၊ ဤသို့ ကမ္မသာင်ဝစနတ်ပြုလျှင် ဇီဝိတသည် ပြုစီမံအပ်သော ဥသ္မာ ဝိညာဉ်စသည်တို့ကိုရ၏။ “ဇီဝိတသင်္ခါရော စ+ဇီဝိတသင်္ခါရာ စ ဇီဝိတသင်္ခါရာ”ဟု ကေသေသ်ပြုပါ။—(အနု)။ [ဥသ္မာဟူသည် ခန္ဓာကိုယ်၌ အမြဲတည်ရှိသော ကမ္မဇတေဇာတည်း။ ဝိညာဉ်ကား ဝိပါက်ဝိညာဉ်တည်း။]

ဣတိ အဓိပ္ပါယော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ကေဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ရူပအညဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတိ”ဟု ဤမျှလောက်သာ ပြထားသော်လည်း ထိုစကားကို အကျယ်ချဲ့၍ “ဌိတိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ အညဿ ဌိတိက္ခဏေ၊ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ အညဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတိ”ဟု ဒီကာဆရာ ဖြည့်စွက်ထားသည်။ ထိုသို့ ဖြည့်စွက်ပြီးလျှင် ဤအားလုံးသောစကားကို ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့်သာ မိမိ (ရှင်ဗုဒ္ဓသောသ) ဆိုအပ်ပါသည်။ မိမိအလိုကား ဤအတိုင်း မဟုတ်ပါ-ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၅၃

၁၇-ချက်မြောက် နောက်စိတ်၏ ဌိဓဏ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဣတိ၊ ဤ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒီပေတိယေဝ၊ ပြသည်သာ။ ဝေဉ္စ ကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒေ၊ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒ၌။ ဝါ၊ တုန်းက။ တံ ပန သတ္တရသမေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဣမာယ ပါဠိယာ၊ ဤ သင်္ခါရယမိုက်ပါဠိတော်နှင့်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဆန့်ကျင်၏။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဝိရုဇ္ဈတိ၊ နည်း။) စတုသမုဋ္ဌာနိက ရူပဿပိ၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရဟူသော လေးပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်၏လည်း။ သမာနာယုကတာယ၊ တူသောအသက် ရှိသည်၏အဖြစ်၏။ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဣမာယ ပါဠိယာ၊ နှင့်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။) ဣတိ(အယံ)၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယော၊ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ [“သင်္ခါရယမိုက်ပါဠိတော်၌ စိတ္တဇရုပ်ကိုသာ ပြသော်လည်း ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ဟူသမျှ စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက် အသက်အခဲဖြင့် တူမျှထိုက်သောကြောင့် စိတ္တက္ခဏ ၁၆-ချက်နှင့် ခဏဇယံတချက်မျှသာ ရုပ်သက်ပြထားသော ရှေးအဋ္ဌကထာ၏ စကားသည် ဤ သင်္ခါရယမိုက် ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်”ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ ယထာ(ယေန ကာရဏေန)၊ အကြင် အကြောင်းကြောင့်။ ဧတေဟိ၊ ဤ တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော သင်္ခါရယမိုက်ပါဠိတော်၊ ကာယသင်္ခါရသည် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်၏ အစရှိသော အဋ္ဌကထာ ညွှန်ပြအပ်သော ပါဠိရုပ်တို့ဖြင့်။ ယောဇိတံ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။ တထာ(တေန ကာရဏေန)၊ ထိုအကြောင်းကြောင့်။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ ဧကုပ္ပါဒ နာနာနိရောဓတာ၊ နာမ်တရားနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်၊ အသီးသီးသော ချုပ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ နာနုပ္ပါဒ-ဧကနိရောဓတာစ၊ အသီးသီးသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်၊ တူသောချုပ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သည်၎င်း။ နတ္ထိယေဝ၊ မရှိနိုင်တော့သည်သာ။ [ဧကုပ္ပါဒဖြစ်လျှင် ဧကနိရောဓသာ ဖြစ်ရမည်၊ နာနုပ္ပါဒဖြစ်လျှင်လည်း နာနာနိရောဓသာ ဖြစ်ရမည်၊ ဧကုပ္ပါဒနာနာနိရောဓ၊ နာနုပ္ပါဒဧကနိရောဓတို့ မဖြစ်နိုင်တော့-ဟူလို။ ဧတေဟိတိ ယထာနီတော ယမကပါဌော၊ “ကာယသင်္ခါရော စိတ္တသမုဋ္ဌာနော”-တိ အာဒိကော အဋ္ဌကထာပဒေသောတိ ဧတေဟိ။—အနု။]

ယာ ပန ဧတေဟိ။ပေ။ဝုတ္တော။ ။ရုပ်၏ ၁၇-ချက် စိတ္တက္ခဏ အသက်ရှည်ပုံကို ပြရာ၌ “အတ္တနော ပန အဓိပ္ပါယ် ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နိရောဓက္ခဏေ”ဟု ဧကုပ္ပါဒ-ဧကနိရောဓတောကို၎င်း၊ “ဌိတိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ဌိတိက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတိ”ဟု နာနုပ္ပါဒနာနာနိရောဓတာကို၎င်း အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို ပြခဲ့၏။ ထို ပြအပ်ခဲ့သောစကားရုပ်ကို “ဧတေဟိ”ဟု ညွှန်ပြသည်။ (တနည်း) ဧတေဟိ အရ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ကို ယူပါ။

ပန၊ ဆက်။ ဧတေဟိ၊ ဤ အဋ္ဌကထာဆရာ ညွှန်ပြအပ်သော ကေုပ္ပါဒ ကေ-
 နိဗ္ဗေတော၊ နာနုပ္ပါဒနာနာနိဗ္ဗေတောတို့ဖြင့်။ (တနည်း) ဧတေဟိ၊ ဤ အဋ္ဌ-
 ကထာဆရာတို့သည်။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ ယာ သတ္တရသစိတ္တက္ခဏာယုကတာ၊
 အကြင် ၁၇-ချက် စိတ္တက္ခဏာအသက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ အဋ္ဌ-
 ကထာယံ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာ၌။ (ရူပဿ၊ ၏။) ယာ တတိယဘာဂါဓိကသောဋ္ဌသ-
 စိတ္တက္ခဏာယုကတာ၊ အကြင် သုံးခုမြောက်တဘို့ အလွန်ရှိသော ၁၆-ချက်
 စိတ္တက္ခဏာအသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ [စိတ္တက္ခဏ ၁၆-ချက်နှင့် ခဏဇယံ
 တချက်အသက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း-ဟူလိ။] (ဝုတ္တာ၊ ပြီ။) သာ၊ ထိုသတ္တရသ-
 စိတ္တက္ခဏာယုကတာ၊ တတိယဘာဂါဓိကသောဋ္ဌသစိတ္တက္ခဏာယုကတာသည်။
 (ဝိရုဇ္ဈတိ ဌာဝပ်။) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဝိဘင်းအဋ္ဌ-
 ကထာ၌။ အတိတာရမ္မဏာယ၊ အတိတ်အာရုံဟူသော အာရုံရှိသော။ စုတိယာ၊
 စုတိ၏။ အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။ ပဇ္ဇုပ္ပန္နာရမ္မဏံ၊ ပဇ္ဇုပ္ပန်အာရုံဟူသော အာရုံ
 ရှိသော။ ပဋိသန္ဓိ၊ ပဋိသန္ဓေကို။ ဒသေတုံ၊ ပြခြင်းငှါ။ “ဧတ္တာဝတာ။ ပေ။
 ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ဒသိတေန၊ ပြအပ်သော။ သောဋ္ဌသစိတ္တက္ခ-
 ဏာယုကတာဝေန၊ ၁၆-ချက် စိတ္တက္ခဏာအသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်နှင့်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊
 ဆန့်ကျင်၏။ [အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာအလို စိတ္တက္ခဏတချက်ပိုနေ၏။ ရှေး
 အဋ္ဌကထာဆရာအလို ခဏဇယံတချက်ပိုနေ၏။ ထို့ကြောင့် ဆန့်ကျင်သည်-
 ဟူလိ။]

သာဓကအနက်။ ။ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကား
 အပ်ပြီဖြင့်။ ကောဒသ၊ ၁၁-ချက်ကုန်သော။ စိတ္တက္ခဏာ၊ စိတ္တက္ခဏတို့သည်။
 အတိတာ၊ လွန်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ပဉ္စဒသ၊
 ၁၅-ချက်ကုန်သော။ စိတ္တက္ခဏာ၊ စိတ္တက္ခဏတို့သည်။ အတိတာ၊ ကုန်သည်။
 ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အထ၊ ထိုမှနေောက်၌။ အဝသေသပဉ္စစိတ္တကေစိတ္တက္ခဏာယု-
 ကေ၊ ကြွင်းသော ၅-ခုသော စိတ္တက္ခဏာအသက်ရှိ၊ တခုသော စိတ္တက္ခဏာအသက်
 ရှိသော။ တသ္မိံ ယေဝါရမ္မဏေ၊ ထိုအာရုံ၌ပင်။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်
 သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ [ကောဒသစိတ္တက္ခဏလွန်လျှင် ပဉ္စစိတ္တက္ခဏအသက်
 ကုန်သောကြောင့်၎င်း၊ ရုပ်အာရုံ၏အသက် စိတ္တက္ခဏ ၁၆-ချက်သာရှိသည်-
 ဟူလိ။ “ကောဒသစိတ္တက္ခဏာ အတိတာ” နှင့် တွဲဘို့ရန် “ပဉ္စစိတ္တက္ခဏာယုက”
 ဟု၎င်း၊ “ပဉ္စစိတ္တက္ခဏာ အတိတာ” နှင့် တွဲဘို့ရန် “ကေစိတ္တက္ခဏာယုက” ဟု၎င်း
 ဆိုသည်။ ပါဠိအကျယ်ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။]

ဟိ၊ မှန်။ ဌိတိက္ခဏေဝေ၊ ဌိခဏ၌သာ။ ရူပံ၊ ရူပါရုံသည်။ အာပါတံ၊ ရှေးရှု
 ကျခြင်းသို့။ ဝါ၊ ထင်ခြင်းသို့။ အာဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တာ၊
 ဆိုခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဟိ၊ ဆက်။ တထာ သတိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လ
 သော်။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ ကောဒသဝါ၊ ၁၁-ချက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စ

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဍကကထာအဖွင့်

၄၅၅

ဒသေဝ ဝါ၊ ၁၅-ချက်သာလျှင်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တက္ခဏာ၊ တို့သည်။ အတိတာ၊ လွန်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ စင်စစ်ကား။ အတိရေကကောဒသ ပဉ္စဒသစိတ္တက္ခဏာ၊ အပိုအလွန်နှင့်တကွ ၁၁-ချက်သော စိတ္တက္ခဏ ၁၅-ချက်သော စိတ္တက္ခဏတို့သည်။ (အတိတာ၊ ကုန်ပြီ။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပဉ္စဒ္ဓါရေ၊ ပဉ္စဒ္ဓါရ၌။ ဌိတိပုတ္တမေဝ၊ ဥပါဒ်ပြီးနောက် ဌိသိုရောက်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရူပါရုံသည်။ ပသာဒံ၊ ပသာဒရုပ်ကို။ သဇ္ဇေတိ၊ ထိခိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်သည်။ ယဒိပိ ယုဇ္ဇေယျ၊ အကယ်၍မူလည်း သင့်ပါစေဦးတော့။ (ဝေသတိပိ၊ သော်လည်း။) မနောဒ္ဓါရေပန၊ မနောဒ္ဓါရ၌ ကား။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေပိ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌လည်း။ အာပါတံ၊ သို့။ ဝါ၊ သို့။ အာဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဣတိတေ၊ ဤဥပါဒ်ခဏ၌လည်း ထင်နိုင်၏ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ အလိုရှိထိုက်၏။

ဟိ၊ မှန်၏။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ အတယ်ကြောင့်။ ဣတိတေ၊ ကို။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ မနောဒ္ဓါရေ၊ မနောဒ္ဓါရ၌။ အတိတာဒိသု၊ အတိတ်အစရှိသော အာရုံတို့တွင်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော အာရုံသည်။ ဝါ၊ မည်သည့်အာရုံ မဆို။ အာပါတံ၊ သို့။ ဝါ၊ သို့။ နာဂစ္ဆတိ၊ မရောက်နိုင်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ အာဂစ္ဆတိ ဝေ၊ ရောက်နိုင်သည်သာ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဣတိ တေ၊ ကို။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ၏။) မနောဒ္ဓါရေဝ၊ မနောဒ္ဓါရ၌လည်း။ “ကောဒသစိတ္တက္ခဏာ အတိတာ၊ အထာဝသေသပဉ္စစိတ္တက္ခဏာယုကေ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။ [ပဉ္စဒ္ဓါရ၌သာ “အထာဝသေသ-ပဉ္စစိတ္တက္ခဏာယုကေ”ဟု ဆိုအပ်သည် မဟုတ်သေး၊ မနောဒ္ဓါရ၌လည်း ဤအတိုင်းပင် ဆိုအပ်သည်-ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ စေတ္တံ၊ ဤ ကျေပျာဒနာနာနိရောဓတာ အစရှိသည်တို့ကို ပြရာ၌။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ယော ဌိတိက္ခဏော၊ အကြင် ဌိခဏကို။ (အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာ၊ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ သောစ၊ ထို ဌိခဏကိုလည်း။ (တနည်း) သောဝ၊ ထို ဌိခဏကိုပင်။ အတ္ထိ နတ္ထိတိ၊ ရှိ၊ မရှိ ဟူ၍။ ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ စိစစ်ထိုက်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ စိတ္တယမကေ၊ စိတ္တယမိုက်၌။ (ယံ၊ အကြင်တရားသည်။) ဥပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ ရောက်ပြီ။ (တံ၊ ထိုတရားသည်။) ဥပ္ပဇ္ဇ-

ယော စေတ္တံ။ ။အရှင်ဗုဒ္ဓသောသ ဆရာအလိုအားဖြင့် ရုပ်၏ စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက် အသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ ရှေးအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် စိတ္တက္ခဏ ၁၆-ချက်နှင့် ခဏဇယံတချက် အသက်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာနှင့် မညီဟုပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ဌိခဏဝယ် ရုပ်၏ဖြစ်ပုံကိုပြရာ၌ ထိုစိတ်၏ ဌိခဏရှိခြင်းကိုပင် ခွင့်မပြုလိုသောကြောင့် ယမိုက်ပါဠိတော်ကို ပြခြင်းငှါ “ယော စေတ္တံ” စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဧတ္တာတိ ကျေပျာဒနာနာနိရောဓတာဒိပိပနေ။—မဓု။]

မာနံ၊ ဖြစ်ဆဲလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (ယံ၊ သည်။) ဘင်္ဂကုဏေ၊ ဘင်္ဂဓာတ်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ ရောက်ပြီ။ (တံ၊ သည်။) နောစ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲကားမဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ ဧတ္တကမေဝ၊ ဤမျှလောက် သော အဖြေကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဌိတိကုဏေ၊ ဌိဓာတ်၌၎င်း။ ဘင်္ဂကုဏေစ၊ ဘင်္ဂဓာတ်၌၎င်း။ ဥပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ ရောက်၏။ နောစ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲကား မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်။ တထာ၊ ထိုမှတပါး။ (ယံ၊ သည်။) နုပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်။ (တံ၊ ထိုတရားသည်။) နုပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ မရောက်သည် မဟုတ် လော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (ယံ၊ သည်။) ဘင်္ဂကုဏေ၊ ဘင်္ဂဓာတ်။ နုပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်။ (တံ၊ သည်။) နောစ နုပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ မရောက် သည်ကား မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ ဧတ္တကမေဝ၊ ဤမျှလောက် သော အဖြေကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဌိတိကုဏေ၊ ဌိဓာတ်၌၎င်း။ ဘင်္ဂကု-
ဏေစ၊ ၌၎င်း။ (နုပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ မဟုတ်။ နောစ နုပ္ပန္နံ၊ မဟုတ်။) ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ အပ်။

ဝေ၊ ဤအတူ။ (ယံ၊ သည်။) န နိရုဇ္ဈံ၊ ချုပ်ပြီး မဟုတ်။ (တံ၊ သည်။) န နိရုဇ္ဈမာနံ၊ ချုပ်ဆဲ မဟုတ်သလော။ (ယံ၊ သည်။) န နိရုဇ္ဈမာနံ၊ ချုပ်ဆဲ မဟုတ်။ (တံ၊ သည်။) န နိရုဇ္ဈံ၊ ချုပ်ပြီး မဟုတ်သလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတေ သံ၊ ဤပြဿနာတို့၏။ ပရိပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနေ၊ ရှေ့နောက် ၂-ပုဒ်လုံးကို ပြည့်စုံအောင် ဖြေရာ၌။ “ဥပ္ပါဒကုဏေ အနာဂတဉ္စ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝတော၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ ဌိတိကုဏေတိ၊ ဟူ၍။ အဝစနံ၊ ဟောတော်မူခြင်းသည်၎င်း။ (ဒီပေတိ ဌိတိပံ။) အတိက္ကန္တကာလဝါရေစ၊ အတိက္ကန္တကာလဝါရ၌လည်း။ ဘင်္ဂကုဏေ စိတ္တံ ဥပ္ပါ-
ဒကုဏံ ဝိတိက္ကန္တံတိ၊ ဟူ၍။ ဝတော၊ ဟောတော်မူ၍။ ဌိတိကုဏေတိ၊ ဟူ၍။ (“ဌိတိကုဏေ ဘင်္ဂကုဏေ စ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒကုဏံ ဝိတိက္ကန္တံ”ဟူ၍လျှင် ကောင်း၏။) အဝစနံ၊ သည်၎င်း။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဌိတိကုဏာဘာဝံ၊ ဌိဓာတ်၏ မရှိခြင်းကို။ (ဘဂဝါ) ဒီပေတိ၊ ပြတော်မူ၏။

ဟိ၊ မှန်။ သုတ္တေသုပိ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌လည်း။ (အဘိဓမ္မာ၌သာ မက သုတ္တန်တို့၌လည်း-ဟူလို။) ဌိတဿ၊ တည်ရှိသော သင်္ခတတရား၏။ အညထတ္တံ၊ တမျိုးတခြား၏အဖြစ်သည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ ဣတိ(ဧတ္တ)၊ ဤပါဠိရပ်၌။ ကေဿ၊ တပါးတည်းသော။ တဿေဝ၊ ထို သင်္ခတတရား၏ပင်။ အညထတ္တာ-
ဘာဝတော၊ တမျိုးတခြား၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (န သက္ကာ ဝတ္တံ၊ တို့၌ စပ်။) ယဿ၊ အကြင် ဌိတိ၏။ အညထတ္တံ၊ တမျိုးတခြား၏ အဖြစ်သည်။ ပညာ-
ယတိ၊ ထင်ရှား၏။ သာ၊ ထိုဌိတိသည်။ သန္တတိဌိတိ၊ အစဉ်၏ တည်ခြင်းတည်း။ (ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တည်ခြင်းတည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္တံ၊ ဆိုခြင်းငှါ။ နန သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည် မဟုတ်၊ တတ်ကောင်းသည်သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဠာနီယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၅၇

မှတ်အပ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဝိဇ္ဇမာနံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ ခဏဒ္ဒယသမင်္ဂိ၊ ဥပါဒ် ခဏ ဘင်ခဏ ၂-ပါးအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော သင်္ခတတရားကို။ ဌိတန္တိ၊ ဌိတဟူ၍။ (ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ န န သက္ကာ၊ သာ။) [ဤအဓိပ္ပါယ်နှင့် စပ်၍ အကျယ်မှတ်ဘွယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ရုပ်ပိုင်း ရူပသမုဋ္ဌာန်ခဏ်း၌ အနု ဋီကာ၏ ပြန်၍ ချေပပုံနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

စ၊ သည်သာမကသေး။ ဧတ္ထ၊ ဤ ကေုပ္ပါဒ နာနာနိရောဓတာ အစရှိသည် ကို ပြရာ၌။ စိတ္တနိရောဓက္ခဏေ၊ စိတ်၏ ချုပ်ရာဓဏ၌။ ယော ရူပပ္ပါဒေါ၊ အကြင်ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ (အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ၊ တို့သည်။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ သောစ၊ ထိုစိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း။ ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ စိစစ် ထိုက်၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။) ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ နည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယဿဝါ ပန၊ ပေ။ နောတိ၊ ယဿဝါ ပန၊ ပေ။ နောဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ ၏။ [ဝါပန၊ တနည်းကား။ ယဿ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ သမုဒယသစ္စံ၊ သမုဒယသစ္စာသည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်ဆဲ။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ ဒုက္ခသစ္စာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲ လော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ နော၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေ တည်း။ ဤအဓိပ္ပါယ်နှင့်စပ်၍ အကျယ်မှတ်ဘွယ်ကိုလည်း အနုဋီကာ၏ ချေပ ချက်နှင့်တကွ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ထိုနေရာ၌ပင် ပြထားပြီ။]

စ၊ သည်သာမကသေး။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ယော ရူပနိရောဓော၊ အကြင်ရုပ်၏ ချုပ်ခြင်းကို။ (အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ၊ တို့ သည်။) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ သောစ၊ ထိုစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ရုပ်၏ချုပ်ခြင်းကိုလည်း။ ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ နည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။) ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တဿ အဗျာကတာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တိတိ၊ နောတိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗော၊ ၏။ [ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ကုသလာဓမ္မာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်ဆဲ။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၏ သန္တာန်၌။ အဗျာကတာ ဓမ္မာ၊ အဗျာကတတရားတို့သည်။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ် ကုန်ဆဲလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ နော၊ မဟုတ်။] စ၊ ဆက်။ စိတ္တ- သမုဋ္ဌာနရူပမေဝ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်တော်မူ၍။ ပဋိက္ခေပေါ၊ နောဟု ပယ်မြစ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) စိတ္တသမုဋ္ဌာန ရူပါဓိကာရဿ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏ အရာ၏။ အဘာဝါ၊ မဟုတ် ခြင်းကြောင့်၎င်း။ အဗျာကတသဒ္ဓဿ၊ အဗျာကတသဒ္ဓါ၏။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပေ- သေဝ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့၌သာ။ အပ္ပဝတ္တိတောစ၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့် ၎င်း တည်း။

သင်္ခါရယမကော၊ သင်္ခါရယမိက်၌။ ကာယသင်္ခါရဿ၊ ကာယသင်္ခါရ၏။ စိတ္တသင်္ခါရေန၊ စိတ္တသင်္ခါရနှင့်။ သဟပ္ပါဒေကနိရောဓဝစနတော၊ အတူတကွဖြစ်ခြင်း တပြိုင်နက်ချုပ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ [“ယဿ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ၊ တဿ စိတ္တသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိတိ၊ အာမန္တာ”တိ ဧဝံ သဟပ္ပါဒသဟ နိရောဓဝစနတော။—အနု။] အဗျာကတသဒ္ဓေန၊ အဗျာကတသဒ္ဓါဖြင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနမေဝ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကိုသာ။ ဧတ္ထ၊ ဤယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တဿ အဗျာကတော ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တိ ဟူသောပါဌ်၌။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ ယဒိ ဝဒေယျ၊ အကယ်၍ ဆိုအံ့။ (ဧဝံ သတိ၊ သော်။) တမ္ပိ၊ ထို အကြောင်းသည်လည်း။ အကာရဏံ၊ သင့်သော အကြောင်း မဟုတ်။

(ကသ္မာ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)။ တေန ဝစနေန၊ ထို ယဿ ကာယသင်္ခါရော အစရှိသော စကားဖြင့်။ အညရူပါနံ၊ စိတ္တဇရုပ်မှ တပါးသော ကမ္မဇဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်တို့၏။ စိတ္တေန၊ စိတ်နှင့်။ သဟပ္ပါဒသဟနိရောဓ ပဋိက္ခေပေါ၊ အတူတကွဖြစ်ခြင်း၊ အတူတကွချုပ်ခြင်းကို ပယ်ခြင်းကို။ န ကတော၊ ပြုတော်မမူအပ်။ နာနုပ္ပါဒနာနာနိရောဓာနုဇာနနမ္ပိ၊ အသီးသီးသော ဖြစ်ခြင်း၊ အသီးသီးသော ချုပ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကိုလည်း။ န ကတံ၊ ပြုတော်မမူအပ်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနတော၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မှ။ အညဿ၊ အခြားသောရုပ်၏။ အဗျာကတဘာဝနိဝါရဏဉ္စ၊ အဗျာကတ၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းကိုလည်း။ နေဝကတံ၊ ပြုတော်မမူအပ်သည်သာ။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တတာ၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အပ္ပဋိက္ခိတ္တာနာနုညာတာနိဝါရိတာ ဗျာကတဘာဝါနံ၊ မပယ်အပ်သော သဟပ္ပါဒသဟနိရောဓ၏အဖြစ်၊ ခွင့်မပြုအပ်သော နာနုပ္ပါဒ နာနာနိရောဓ၏အဖြစ်၊ မတားမြစ်အပ်သော အဗျာကတ၏ အဖြစ်ရှိကုန်သော။ သဟပ္ပါဒသဟနိရောဓာဒိကာနံ၊ အတူတကွဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း အစရှိကုန်သော။ ကမ္မဇာဒိနံ၊ ကမ္မဇအစရှိကုန်သော ရုပ်တို့၏။ ဧတေန၊ “ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အစရှိသော ပါဠိတော်၊ န စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ” ဟူသော ဤ ယုတ္တိစကားဖြင့်။ [ဧတေနာတိ ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ အာဒိကေန ပါဠေန၊ န စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝတိ ယုတ္တိဝစနေနစ။—အနု။] စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒိခဏ၌။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ပယ်အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ကမ္မဇာဒိနံ၊ ကမ္မဇ အစရှိသော ရုပ်တို့၏။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒိခဏ၌။ နိရောဓံ၊ ချုပ်ခြင်းကို။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ [ဤတိုင်အောင်သော စကားတို့ဖြင့် “ယော စေတ္ထ စိတ္တနိရောဓက္ခဏေ ရူပပ္ပါဒေါ ဝုတ္တော၊ သော စ ဝိစာရေတဗ္ဗော”၏ အကျယ်ကို ပြ၏။ သို့သော် အကျယ်ကား မကုန်သေးပါ။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်

၄၅၉

စ၊ ဆက်။ ယမကပါဠိ အနုဿရဏေ၊ စိတ္တယမိုက်ပါဠိတော်ကို တိုက်ရိုက်
 ဟောထားသည့်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့်အစဉ်လိုက်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ စိတ္တဿ၊
 ၏။ ဥပ္ပါဒါနန္တရံ၊ ဥပါဒ်၏ အခြားမဲ့၌။ ဘိဇ္ဇမာနတာ၊ ပျက်ဆဲ၏အဖြစ်ကို။
 (ဝိညာယတိ၊ သိအပ်၏။) [သတိ၏ စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် “ဝိညာယတိ” ဟု
 ထည့်၍စပ်သည်။] ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တသ္မိံ ခဏေ၊ ထိုပျက်ဆဲခဏ၌။ စိတ္တံ၊
 သည်။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ နစ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်လည်း မဖြစ်စေနိုင်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။)
 ဝိနဿမာနတ္တာ၊ ပျက်ဆဲ၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ စ၊ သည်သာမကသေး။ အည-
 ဿ၊ မိမိမှ အခြားသော။ ရူပသမုဋ္ဌာပကဿ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဥတု
 အာဟာရရုပ်၏။ (ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဥတုစသည်နှင့် နောက်
 နောက်အခါ အာဟာရရုပ်၏)။ သဟာယဘာဝမ္ပိ၊ အဖော်၏အဖြစ်သို့သော်မှ
 လည်း။ န ဂစ္ဆတိ၊ မရောက်နိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန၊ နှင့်။ သဟပ္ပန္နော၊
 တကွဖြစ်သော။ ဥတု၊ ဥတုသည်။ ဟဒနန္တရဿ၊ ထို ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့
 ဖြစ်သော။ စိတ္တဿ၊ ပဌမဘဝင်စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ကော၌။ (ဥပါဒ်ခဏ
 ရောက်မှ။) ရူပံ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေယျ၊ ဖြစ်စေနိုင်ရာ၏။ စ၊ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့။

ယမကပါဠိ အနုဿရဏေ။ “ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ” စသော စိတ္တယမိုက် ပါဠိတော်ကို
 (တိုက်ရိုက်ဟောထားတော်မူသည့်အတိုင်း) ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်သည်ရှိသော် “ဘင်္ဂက္ခ-
 ဏေ ဥပ္ပန္နံ” ဟု ဟောတော်မူ၍ ဌိတိက္ခဏေ ဘင်္ဂက္ခဏော စ” ဟု ဌိခဏကို ဟောတော်
 မမူသောကြောင့် “စိတ်သည် ဥပါဒ်၏အခြားမဲ့၌ ပျက်ဆဲဖြစ်၏” ဟု သိနိုင်သည်။... ဣတိ
 တသ္မိံ ခဏေ။ ပေ။ ဝိနဿမာနတ္တာ = ထို့ကြောင့် ထိုပျက်ဆဲခဏ၌ (ပျက်ဆဲဖြစ်နေသည့်
 အတွက်) စိတ်သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

နာပိစပေ။ သမုဋ္ဌာပေယျ။ ။ ရှေ့ဝါကျမှ စိတ္တံဟူသော ကတ္တာပုဒ်ကို လိုက်စေ၍
 ဂစ္ဆတိ၌ စပ်ပါ။ ထိုပျက်ဆဲခဏ၌ စိတ်သည် မိမိကိုယ်တိုင် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ရုံသာမက၊
 ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဥတု အာဟာရတို့အားလည်း သဟဇာတနိဿယ ပစ္စာဇာတ
 အတ္တိ စသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ အဖော်သဟာယ်၏ အဖြစ်သို့သော်မှလည်း
 မရောက်နိုင်။ [ပိသဒ္ဓါသည် ဂရဟာဇာတက၊ စ သဒ္ဓါကား ရှေ့ဝါကျကို ဆည်းသော
 သမုဋ္ဌည်းတည်း။ သဟာယဘာဝံ နာပိ ဂစ္ဆတိ၊ နိဿယတ္ထိတာဝါဒိနာ၊ ပစ္စယဘာဝါ-
 ဘာဝတော။—အနု။]

ဣတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန။ ပေ။ သမုဋ္ဌာပေယျ။ ။ အဋ္ဌကထာဆရာတို့အလိုအားဖြင့် ပဋိ-
 သန္ဓေစိတ်နှင့် အတူဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့တွင် ပါဝင်သော ဥတုသည် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏
 ဌိအခိုက်ရောက်သောအခါ ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏ဟု ယူဆကြ၏။ သို့သော် ဌိခဏလည်း မရှိ၊
 စိတ်မှာ ဥပါဒ်နှင့် ဘင်္ဂအားဖြင့် ခဏ ၂-ပါးသာ ရှိသည်-ဟူလိ။ စိတ်၏ ဘင်္ဂဏ၌လည်း
 ပျက်ဆဲစိတ်က ရုပ်အား အဖော်အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး မပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေ
 စိတ်နှင့် အတူဖြစ်သော ဥတုသည် ထိုစိတ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပဌမဘဝင်၏ ဥပ္ပါဒ်ခဏ
 ကျမှ ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်စရာရှိတော့သည်။

ဝေသတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်လသော်။ ရူပါ၊ ရူပါနံ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏။ အာ-
ဒိမ္မိ၊ တဘဝ၏အစ၌။ သဟ၊ အတူတကွ။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်။ ရူပသမုဋ္ဌာပနတော၊
ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်။ ပုဗ္ဗာပရတောတိ ဣဒမ္မိ၊ ပုဗ္ဗာပရတောဟူသော
ဤ ဒဋ္ဌဗ္ဗာကာရသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။

☞ စ၊ ဆက်။ စိတ္တံ၊ သည်။ အတိလဟုပရိဝတ္တံ၊ အလွန်လျှင်မြန်သော ပြောင်းလဲ
ခြင်းရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယေန၊ အကြင်စိတ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်။
(ရူပံ၊ သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ စိတ္တက္ခဏေ၊ ထိုစိတ်၏ဖြစ်ရာ ဥပါဒ်ဇာတိ
ဘင်္ဂဇာတိ။ ရူပံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ၊ ဖြစ်ဆဲသာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဟိ၊ မှန်။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။
(ထိုသို့ အတိလဟုပရိဝတ္တံ၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ (တနည်း) ထိုသို့ နှေးသော
ပြောင်းလဲခြင်းရှိသည့်အတွက် စိတ္တက္ခဏ ၂-ခုမှ ရုပ်က ဥပါဒ်ဆဲဖြစ်သောကြောင့်
ပင်။) တံ၊ ထိုစိတ်သည်။ ပဋိသန္ဓိတော၊ ပဋိသန္ဓေအခါမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ဖြစ်သော

ဝေဉ္ဇ သတိ။ပေ။နတ္ထိ။ ။ကောက်ချက်ချ၍ ရအပ်သော ဆိုအပ်ပြီး အဓိပ္ပါယ်၏
လက္ခဏာကို ပြလိုသောကြောင့် “ဝေဉ္ဇ သတိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဥတုသည် ပဌမဘဝင်
၏ ဥပါဒ်ကျမှ ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ရိုးမှန်လျှင် ပဌမဘဝင်ကလည်း ထိုအချိန်၌ပင် ရုပ်ကိုဖြစ်စေ
ရကား တဘဝ၏အစ၌ ဥတုရုပ်နှင့် ဘဝင်နာမ်တို့ အတူတကွရုပ်ကို ဖြစ်စေကြသောကြောင့်
“ပုဗ္ဗာပရတော”ဟု ရှေးဦးစွာပြခဲ့သော ဒဋ္ဌဗ္ဗာကာရလည်း မရှိနိုင်တော့ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်
လည်း လက္ခဏာအဖြစ်ဖြင့် ရနိုင်တော့၏။ [လက္ခဏာ ဒဿတုံ ဝေဉ္ဇ သတိတိအာဒိ
ဝတ္ထု။—မဓ။]

အတိလဟု။ပေ။ဝတ္ထု။ ။စိတ်သည် အပြောင်းအလဲ အလွန်မြန်ရကား ရုပ်သည်
အကြင်စိတ်နှင့် အတူဖြစ်၏။ ထိုစိတ်၏ဖြစ်ရာ (ဥပါဒ်ဇာတိ ဘင်္ဂဇာတိ) ထိုရုပ်သည် ဦးသို့
မရောက်သေးဘဲ ဖြစ်ဆဲဟူသော ဆိုသင့်တော့၏။ “ရုပ်၏ ဥပါဒ်ဇာတိသည် စိတ္တက္ခဏ (ဥပါဒ်
ဘင်္ဂနှင့်) ညီမျှ၏”ဟု ဆိုသင့်တော့သည်-ဟူလို။ [တကယ်ကား မဆိုထိုက်ကြောင်းကို
နောက်၌ ပြလိမ့်မည်။ တံ စိတ္တက္ခဏေတိ တဿ စိတ္တဿ ခဏေ၊ ခဏဒွယေပိတိ
အတ္ထော။—အနု။]

တေနေဝ ဟိ။ ။[တေနေဝါတိ အတိလဟုပဝတ္ထိဘာဝေနေဝ၊ အထဝါ—တေနေ-
ဝါတိ ဒန္တပရိဝတ္တိကတဿ ရူပဿ သကလံ ဧကစိတ္တက္ခဏံ၊ (ဥပါဒ်နှင့်ဘင်္ဂဇာတိပတ်လုံး။)
ဥပ္ပဇ္ဇမာနဘာဝေနေဝ။—အနု။] စိတ်က အလွန်မြန်ခြင်း၊ ရုပ်က အလွန်နှေး၍ စိတ္တက္ခဏ
၂-ဇာတိကာလ၌ ဖြစ်ရုံသာရှိသေးခြင်းဟူသော ထိုအကြောင်း ၂-ပါးကြောင့်ပင် ထိုစိတ်
သည် ပဋိသန္ဓေမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ (စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို သဟဇာတ
စသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော်လည်း) စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟုတ်ကြသော တိသမုဋ္ဌာန်
ရုပ်တို့ကား မည်သည့်သတ္တိဖြင့်မျှ ကျေးဇူးမပြုနိုင်ဘဲ ရှိရလေသည်။ [ပဋိသန္ဓေဇာတိကား
ကမ္မဇရုပ်တို့အား ပဋိသန္ဓေစိတ်က သဟဇာတစသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသေးသော
ကြောင့် “ပဋိသန္ဓိတော ဥဒ္ဓံ”ဟု ဆိုသည်။]

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ပကိစ္ဆကကထာအဖွင့် ၄၆၁

နောက်ကာလ၌။ အစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်မဟုတ်ကုန်သော။ အတ္တနာ၊ မိမိနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော တိသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား။ ကေနစိ ပစ္စယေန၊ တစုံတခုသော ပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

၈၊ ဆက်။ တဒနန္တရံ၊ ထို ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့၌။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ဌိတိပ္ပတ္တံ၊ ဌိသ္မိ ရောက်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒနန္တရံ၊ ထို ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့၌။ စိတ္တံ၊ ပဌမဘဝင်စိတ်သည်။ တဿ၊ ထို ဌိတိပ္ပတ္တရုပ်အား။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော၊ ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သဟဇာတပစ္စယော၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤ၌ ဣတိပါသောကြောင့် “ကသ္မာ ယေန သဟပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံစိတ္တက္ခဏေ ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝါတိ ဝတ္တု သက္ကာ” ဟု ပစ္ဆာထုတ်၍ “ဟိ ယသ္မာ” ဟု ကာရဏဇောတက ပြုပြီးလျှင် “ဣတိ တသ္မာ ဝတ္တု သက္ကာ” ဟု ပြန်လှည့်၍ တနည်း အနက်ပေးပါ။]

(သကလံ၊ အလုံးစုံသော။ စိတ္တက္ခဏံ၊ စိတ္တက္ခဏပတ်လုံး။ ဝါ၊ စိတ္တက္ခဏ၌။ ရူပံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ၊ ဖြစ်ဆဲသည်သာ။) ယဒိ ဟောတိ၊ ဝေသတိ၊ သော်။ ယဿ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝစီသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိတိ နောတိ၊ ဟူ၍။ န ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဖြေတော်မမူထိုက်သည် မဟုတ်လော။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ စောဒနာအံ့။ န၊ မဖြေထိုက်သည် မဟုတ်၊ ဖြေထိုက်သည်သာ။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) စိတ္တနိရောဓက္ခဏေ၊ စိတ်၏ချုပ်ရာ ဘင်ခဏ၌။ ရူပပ္ပါဒါရမ္မာဘာဝတော၊ ရုပ်၏ ဥပါဒ်ခါစ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တဒနန္တရဉ္စပေ။ ပစ္စယောတိ။ ။ အတူတကွဖြစ်သောစိတ် ချုပ်ပြီး၍ နောက်စိတ်ဖြစ်လာသောအခါ ရှေ့စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောရုပ်သည် ဌိအခိုက်သို့ရောက်၏။ ထိုသို့ ဌိအခိုက်သို့ရောက်သော ရုပ်အား ထိုနောက်စိတ်က ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ [တဒနန္တရံ စိတ္တန္တိ သဟပ္ပဇ္ဇစိတ္တာနန္တရံ စိတ္တံ။—အနု။]

ယဒိ ဝေ။ ။ [ယဒိ သကလံ စိတ္တက္ခဏံ (စိတ္တက္ခဏ ၂-ခုလုံး၌) ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ဟောတိ။—အနု။] ရုပ်၏ ဥပါဒ်ခဏသည် စိတ္တက္ခဏတချက် (ခဏငယ် ၂-ချက်) ကြာလျှင် “ကာယသင်္ခါရဟူသော ဝါယောဓာတ်ရုပ်၏ ဖြစ်ဆဲခဏ၌ ဝစီသင်္ခါရဟူသော ဝိတက် ဝိစာရနာမ်သည် ချုပ်သလော” ဟု မေးရာဝယ် “နော၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်” ဟု မဖြေသင့်။ “အာမန္တာ၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်၏” ဟုသာ ဖြေသင့်သည်မဟုတ်လောဟု စောဒနာအံ့။ “န၊ ဒီလို့မဟုတ်၊ (နောဟု ဖြေဆိုထိုက်၏။) ဘာကြောင့်နည်း စိတ်၏ ချုပ်ဆဲခဏ၌ ရုပ်က မဖြစ်သောကြောင့် (စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ရုပ်ကဖြစ်သောကြောင့် ထိုဖြင်ဆဲ အခိုက်၌လည်း ဝစီသင်္ခါရဟူသော ဝိတက် ဝိစာရက မချုပ်နိုင်ရကား) နော” ဟုသာ ဖြေထိုက်ပါသည်-ဟူလို။

ဟိ၊ မှန်။ နိပ္ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ် မဟုတ် မုချအားဖြင့်။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေဝ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ။ [ဝေဖြင့် ဘင်ခဏကိုကုန်၊ ဌိခဏကား- နဂိုကပင် မရှိဟု ဆိုထားပြီ။] ရူပံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပန၊ သို့သော်လည်း။ စိတ္တက္ခဏေ၊ စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၊ ဘင်ခဏသည်။ အဝီတိဝတ္ထေ၊ မလွန်သေးမီ။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ရူပသမုဋ္ဌာပန ပုရေဇာတပစ္စယ ကိစ္စံ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်စေခြင်းကိစ္စ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၏ ကိစ္စကို။ န ကရောတိ၊ မပြုနိုင်။ အရူပဉ္စ၊ နာမ်သည်လည်း။ တဿ၊ ထိုစိတ် ၏ ဘင်အခိုက်၌ တည်သောရုပ်အား။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဌိတိပ္ပတ္တိဝိသေသာလာဘံ၊ ဌိအခိုက်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့် ရထိုက်သော အကျိုးထူးသုံးမျိုးကို မရခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ပရိယာယေန၊ အားဖြင့်။ ဣဒံ၊ “ယေန သဟပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံစိတ္တက္ခဏေ ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ” ဟူသော ဤစကားကို။ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဝါ၊ ဆိုခဲ့ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တတော ပရံ ပနာတိ ဧတဿ၊ ဟူသော ဤပုဒ်၏။ (သမ္ပန္နော အတ္တောတို့၌ စပ်။) ဧတ္ထ ပန ယဒေတန္တိ အာဒိကာယပိ၊ ဧတ္ထ ပန ယဒေတံ အစရှိသည် လည်း ဖြစ်သော။ သင်္ဂဟကထာယ၊ အချုပ်အားဖြင့် သိမ်းယူကြောင်းစကား သည်။ နိဋ္ဌိတာယ၊ ပြီးလသော်။ ပုရိမကထာယ၊ ရှေ့ဖြစ်သောစကားကို။ သန္တိဋ္ဌာနတော၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ တတော ပဋ္ဌာယ ကမ္မဇရူပပဝေဏီ န ပဝတ္ထတီတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤစကားနှင့်။ သဟ၊ တက။ သမ္ပန္နော၊ ဆက်စပ် ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စုတိတော၊ စုတိစိတ်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ (ဥတုသမုဋ္ဌာနိကပဝေဏီယေဝ တိဋ္ဌတိ၌စပ်။) ဣတိအတ္တော၊ ဤကားအနက်။ ရူပံပန ရူပေန သဟာတိအာဒိနာ၊ အစရှိသောစကားဖြင့်။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တထာ၊ ထိုဆိုအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ရူပါနံ၊ ရုပ်တို့၏။ အရူပေဟိ၊ နာမ်တို့နှင့်၎င်း။ အရူပါနံ၊

နိပ္ပရိယာယေန ဟိ။ ။ “ရုပ်၏ ဥပါဒ်ခဏသည် စိတ္တက္ခဏ ၂-ချက်ခန့် ကြာ၏” ဟူသော စကားသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားသာတည်း။ ထိုသို့ ပရိယာယ်အားဖြင့် ဆိုရခြင်းမှာလည်း စိတ္တက္ခဏ ၂-ချက်ခန့် မလွန်သေးလျှင် ရုပ်၏ (ဥတုရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၏) ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သေးခြင်း၊ ဝတ္ထုရုပ်ကလည်း ပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုကို မပြုနိုင်သေးခြင်း၊ ပစ္ဆာဇာတ အထောက်အပံ့ကိုလည်း မရသေးခြင်းကြောင့်သာ ဆိုရခြင်းဖြစ်၏။ မှန်၏- ထို ၃-မျိုးသည် “ဌိတိပ္ပတ္တိဝိသေသာလာဘ=ဌိသို့ ရောက်မှ ရထိုက်သော အကျိုးထူးဖြစ်၏၊ ထို အကျိုးထူးကို အတူဥပါဒ်သော စိတ်၏ (စိတ္တက္ခဏ ၂-ချက်ခန့်) ခဏ၌ မရသေးရကား ထိုအကျိုးထူး မရမှုကိုရည်ရှယ်၍ (ဌိခဏမရောက်သေးသည်နှင့် တူသောကြောင့် သဒိသုပစာ ပရိယာယ်အားဖြင့်) “ရုပ်၏ ဥပါဒ်ခဏသည် ခဏငယ် ၂-ချက်ခန့် ကြာ၏”ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ ပရိယာယ် မဟုတ် မုချ အားဖြင့်ကား စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ရုပ်၏ဥပါဒ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးပါသည်-ဟူလို။

နာမ်တို့၏။ ရူပေဟိစ၊ ရုပ်တို့နှင့်၎င်း။ ကေပ္ပါဒေကနိရောဓတာ၊ သည်။ နတ္ထိ။
ဣတိကတာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ ရူပါနံ၊ တို့၏။ ရူပေဟေဝ၊ ရုပ်တို့နှင့်သာလျှင်
၎င်း။ အရူပါနံ၊ တို့၏။ အရူပေဟိဝေစ၊ နာမ်တို့နှင့်သာလျှင်၎င်း။ ကေပ္ပါဒေ-
ကနိရောဓတာ၊ ကို။ ယောဇိတာ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။

သရီရဿ၊ ခန္ဓာကိုယ်၏။ အဝယဝဘူတံ၊ အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ရူပံ၊
စတုသန္တတိရုပ်သည်။ (သနပုဉ္ဇဘာဝေန ဌိစပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ သန-
တူတော၊ တခဲနက် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ပုဉ္ဇဘာဝေါ၊ အစုအပုံ၏ အဖြစ်တည်း။
သနပုဉ္ဇဘာဝေါ၊ တခဲနက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော အစုအပုံ၏အဖြစ်။ တိလမုဂ္ဂါဒိပုဉ္ဇာ၊
နှမ်း၊ ပဲနောက် အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၏ အစုအပုံတို့သည်။ သိထိလသမ္ပန္နနာ၊
လျော့သော ဖွဲ့စပ်ခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ ဝိယ၊ သို့။) [ဝိသဒိသပမာ။]
သိထိလသမ္ပန္နနာ၊ လျော့လျော့ ဆက်စပ်ခြင်းရှိကုန်သော ရုပ်ကလာပ်တို့၏။
န ပုဉ္ဇော၊ အစုအပုံမဟုတ်။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [သနသဒ္ဓါအတွက် ရအပ်
သော အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း။] ကေပ္ပါဒါဒိတာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ယထာဝုတ္ထော၊
အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ တယော၊ ၃-ပါးကုန်သော။ ပကာရေ၊
ကေပ္ပါဒနာနာနိရောဓ၊ နာနုပ္ပါဒကေနိရောဓ၊ ကေပ္ပါဒကေနိရောဓ ဟူသော
အပြားတို့ကို။ အာဟ၊ ဆိုပြီ။

ဟေဋ္ဌာတိ၊ ကား။ ရူပကဏ္ဍ ဝဏ္ဏနာယံ၊ ရူပကဏ္ဍအဖွင့်၌။ (အဋ္ဌသာလိနိ
ရူပကဏ္ဍအဖွင့်၌။ ကထိတာနိယေဝ ဌိစပ်။)....ပရိနိပ္ပန္နာဝ ဟောန္တိတိ၊ ဟူသော
စကားကို။ ဝိကာရရူပါဒိနဉ္စ၊ ဝိကာရရုပ် အစရှိသည်တို့၏လည်း။ ရူပကဏ္ဍ-
ဝဏ္ဏနာယံ၊ ၌။ ပရိနိပ္ပန္နတာပရိယာယော၊ ပရိနိပ္ပန္နအဖြစ်၏ ပရိယာယ်ကို။
ဝုတ္ထော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိကတာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပရိနိပ္ပန္န နိပ္ပန္နာနံ၊ ပရိနိပ္ပန္န နိပ္ပန္နတို့၏။ ဝိသေသော၊ အထူးကား။ ကော၊
အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တ ပရိစ္ဆိန္ဒော၊ ထင်ရှား
ဖြစ်ခြင်းဟူသော ရှေ့အပိုင်းအခြား၊ ပျက်ခြင်းဟူသော နောက်အပိုင်းအခြား
တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။ ဝါ၊ ဥဒယဟူသော ရှေ့အပိုင်းအခြား၊ ဝယဟူသော

ပရိနိပ္ပန္နာဝ။ ။ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိနိပ္ပန္နာဝ”ဟု ဆိုရာ၌ ဝိကာရစသော အနိပ္ပန္နရုပ်တွေ
ပါဝင်နေသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် ထိုအနိပ္ပန္နရုပ်တို့ကိုပါ သိမ်းကျုံး၍
“ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိနိပ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ” ဟု ဆိုရပါသနည်း ဟု မေးဘယ်ရှိသောကြောင့်
ထိုအမေးကို ဖြေသောအားဖြင့် “ဝိကာရရူပါနဉ္စ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဝိကာရစသော
အနိပ္ပန္နရုပ်များကိုလည်း ရူပကဏ္ဍအဖွင့်ဝယ် ပရိယာယ်အားဖြင့် ပရိနိပ္ပန္နအမည်ရပုံကိုဆိုခဲ့
သောကြောင့် ထိုဝိကာရစသည်တို့ကိုပါ သိမ်းကျုံး၍ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိနိပ္ပန္နာဝ”ဟု ဆိုရပါ
သည်-ဟူလို။

နောက် အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။ ပစ္စယေဟံ၊ ကံစသော အကြောင်းတို့သည်။ နိပ္ပုဒိတော၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ ပြီးစေအပ်သော။ တိလက္ခဏာဟတော၊ လက္ခဏာ ၃-ရပ် တံဆိပ်ခတ်အပ်သော။ သဘာဝဓမ္မော၊ သဘောတရားဟူသမျှသည်။ ပရိနိပ္ပန္နော၊ ပရိနိပ္ပန္နမည်၏။ ပန၊ ကား။ နိပ္ပန္နော၊ နိပ္ပန္နတရားသည်။ နာမဂ္ဂဟဏသမာပဇ္ဇနာဒိဝသေန၊ နာမည်ကိုယူခြင်း၊ သမာပတ်ဝင်စားခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ နိပ္ပုဒိယမာနော၊ ဖြစ်စေအပ်သည်။ ဝါ၊ ပြီးစေအပ်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဤ။ ဝါ၊ ကြောင့်။ အသဘာဝဓမ္မာပိ၊ သဘာဝဓမ္မမဟုတ်သော ပညတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ပါဝင်၏။) ဣတိ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ (ပရိနိပ္ပန္န နိပ္ပန္နာနံ၊ တို့၏။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။) နိရောသေမာပတ္တိ ပနာတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ ဥပါဒါပညတ္တိံ၊ ဥပါဒါပညတ်ကို။ တဒေကဒေသေန၊ ထို နိရောဓ သမာပတ်ဟူသော တစိတ်တဒေသဖြင့်။ ဒသေတိ၊ ပြ၏။ [နိဒဿနနည်း ဟူလို။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ကမာဒိဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့်

☞ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပဟာတဗ္ဗာ၊ ပယ်ထိုက်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဒုတိယံ၊ ၂-ကြိမ်မြောက်။ ပဟာတဗ္ဗာ၊ တို့ကို။ ဒုတိယံ၊ မြောက်။ (ဝုတ္တာ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အယံ (ကမော)၊ ဤအစဉ်သည်။ ပဟာနက္ကမော၊ ပဟာနက္ကမမည်၏။ အနုပုဗ္ဗပဏီတာ၊ အစဉ်အတိုင်း မွန်မြတ်ကုန်သော။ ဘူမိယော၊ ဘုံတို့ကို။ အနုပုဗ္ဗေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတာ၊ ပိုင်းခြားအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တာသံ၊ ထိုဘုံတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒေသနာယ၊ ဒေသနာတော်၏။ ဘူမိက္ကမော၊ ဘုံအားဖြင့် အစဉ်သည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ”တိ အာဒိကော၊ အစရှိသော အစဉ်သည်။ (သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန် စသောအစဉ်သည်။) ကေက္ခဏေပိ၊ တပြိုင်နက်သော ခဏ၌လည်း။ သတိပဋ္ဌာနာဒိ သမ္ပဝတော၊ သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ ဒေသနက္ကမောဝ၊ ဒေသနက္ကမသည်သာ။ (ဟောတိ၊ ၏။) [သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်ခိုက် သမ္ပပ္ပဓာန်ဝိရိယလည်း ဖြစ်၏။ ဆန္ဒဒွိပါဒ် အစရှိသော အမျိုးမျိုးလည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် တပြိုင်နက်ဖြစ်ရကား ဥပ္ပတ္တိက္ကမ၊ ပဋိပတ္တိက္ကမ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဒေသနက္ကမ၌ သွင်းရသည်။ ၁-သတိပဋ္ဌာန၊ ၂-သမ္ပပ္ပဓာန၊ ၃-ဣဒ္ဓိပါဒ် ဤသို့ စသောအားဖြင့် ဒေသနာစဉ်ပုံကို သိပါ။]

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ကမာဒိဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့် ၄၆၅

ဒါနကထာဒယော၊ ဒါနကထာ အစရှိသော ကထာတို့ကို။ အနုပဗ္ဗုတ္တံသ-
တော၊ အစဉ်အတိုင်း သာလွန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကထိတော၊ အစဉ်
အတိုင်း ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် အနုပဗ္ဗုတ္တံသအားဖြင့် ဟော
တော်မူအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဥပ္ပတ္တိအာဒိ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော၊ ဥပ္ပတ္တိ
အစရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဒါနာဒိနံ၊ ဒါန အစရှိ
သည်တို့ကို။ ဣမ၊ ဤ ကမင်းမျိုးကိုပြရာ၌။ ဒေသနာက္ကမဝစနံ၊ ဒေသနာက္ကမ
ဟု ဆိုခြင်းသည်။ (ဟောတိ၊ ဧ။)

စ၊ ဆက်။ ယထာဝုတ္တ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီး
သော ဥပ္ပတ္တိ အစရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ မရှိ
သည့်အတွက်။ (အသမ္ဘဝတော၏ဟိတ်ကူ။) အနေကေသံ၊ များစွာကုန်သော။
ဝစနာနံ၊ ဒါန သီလ အစရှိသော ကထာတို့ကို ဆိုခြင်းတို့၏။ သဟ၊ တကွ။ ဝါ၊
တပြိုင်နက်။ ပဝတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏။ (တပြိုင်နက် ဟောခြင်း၏။) အသမ္ဘဝ-
တော၊ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ မဖြစ်သင့်သည့်အတွက်။ (ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ
၏ ဟိတ်ကူ။) ယေန ကေနစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော။ ပုဗ္ဗာပရိယေန၊ ရွှေ
နောက်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ၊ ဟောတော်မူထိုက်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်။ တေန တေန အဓိပ္ပါယေန၊ ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုထို အလိုအားဖြင့်။
ဒေသနာမတ္တဿေဝ၊ ဟောတော်မူခြင်းမျှ၏သာ။ [ဝေသဒ္ဓါဖြင့် ဥပ္ပတ္တိစသည်ကို
ကန့်။] ကမော၊ အစဉ်ကို။ ဒေသနာက္ကမောတိ၊ ဒေသနာက္ကမောဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊
ဆိုအပ်၏။

အဘေဒေန ဟိတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ ရူပါဒိနံ၊ ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသည်
တို့ကို။ ဘေဒံ၊ ခွဲခြားမှုကို။ အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ ပိဏ္ဍဂ္ဂဟဏေန၊ တပေါင်းတည်း
ယူခြင်းအားဖြင့်။ (အတ္တဂ္ဂါဟပတိတံ ဌစပ်။) ဣတိ (အယံ)၊ ဤသည်ကား။

အနုပဗ္ဗုတ္တံသတော။ ။“အစဉ်အတိုင်း မြတ်”ဟူရာ၌ ဒါနကထာထက် သီလကထာ
သည် သာလွန်၏။ သီလကထာထက် ကာမာဒိနဝဒဿနစသည်နှင့် နိက္ခမ္မကထာသည်
သာလွန်၏။ ထို့ကြောင့် ကမင်းမျိုးတွင် “ဥက္ကံသက္ကမ”ဟု ကမတမျိုးသုံးစွဲထိုက်သေး၏။
သို့သော် ဥပ္ပတ္တိက္ကမစသည်၌ မသွင်းနိုင်သောကြောင့် ဒါနကထာစသည်ကို “ဒေသနာက္ကမ”
ဟု ဆိုထားသည်။

ဒေသနာက္ကမောတိ။ ။ဥပ္ပတ္တိက္ကမစသည်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ မဖြစ်နိုင်လျှင် ဒေသနာက္ကမ
၌ သွင်းရ၏။ ထိုဒေသနာက္ကမဝယ် ဟောလိုအပ်သော တရားတို့ကို တပြိုင်နက်စုရုံး၍
ဟောခြင်းငှါ မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက် တနည်းနည်းအားဖြင့် ရွှေ့နောက်စဉ်၍ ဟောရသည်။
ထိုသို့ ရွှေ့နောက်စဉ်ရာမှာလည်း ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွား စွမ်းပကားအတိုင်း
စဉ်ရပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ခန္ဓာငါးပါးကို ဒေသနာက္ကမအားဖြင့်
ဟောတော်မူရာ၌ ရူပက္ခန္ဓာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူရခြင်း၏အကြောင်း စသည်ကို
နောက်၌ ပြလိမ့်မည်။ အံယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာတို့၌လည်း နည်းတူ။

အတ္ထော၊ တည်း။ စက္ခုအာဒိနိဗ္ဗိ ဝိသယဘူတန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကေဒေသေ-
န၊ တစိတ်တဒေသဖြစ်သော လူနိဗ္ဗိယ ဂေါစရရုပ်ဖြင့်။ သမုဒါယဘူတံ၊ အပေါင်း
ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ရူပက္ခန္ဓ၊ ရူပက္ခန္ဓာကို။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။

ဝေန္တိ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ယံ ဝေဒယတိ၊ တံ သဉ္စာနာတိဟူသော ဤပါဌ်၌။
ဝုတ္တနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ (ဝေဒနာဝိသယသန္ဓိစပ်။) ဣတိ (အယံ)၊
ကား။ အဓိပ္ပါယ်တည်း။ [“ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်” ဟု ပေးပါ-
ဟူလို။] ဆဒ္ဒါရာဓိပတိရာဇာတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ [ဓမ္မပဒ ဗုဒ္ဓဝဂ် ရေကပတ္တနာဂ-
ရာဇဝတ္ထု။] မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ စ၊ ဟူ၍၎င်း။ [ဓမ္မပဒ ယမကဝဂ် စက္ခု-
ပါလတ္ထေရဝတ္ထု။] ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာ-
ဏက္ခန္ဓာသည်။ အဓိပတိ၊ တည်း။ (ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။) [စပ်ပုဒ်
မရှိသောကြောင့်ထည့်သည်။ “အဓိပတိပစ္စည်းက အဓိပတိကို ရည်ရွယ်သည်
မဟုတ်” ဟူလို။]

ရူပက္ခန္ဓေ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၌။ သာသဝံ ဥပါဒါနိယန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနံ၊ ဟောတော်
မူခြင်းသည်။ အနာသဝါနံ၊ မိမိကိုအာရုံပြုမည့် အာသဝေါမရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊
ရုပ်မှတစ်ပါး အခြားတရားတို့၏။ သဗ္ဗာဝတော၊ ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်။ ရူပက္ခန္ဓဿ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၏။ တံ သဘာဝတာ နိဝတ္တနတ္ထံ၊ ထို အနာ-
သဝသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏။ အနာသဝရူပနိ-
ဝတ္တနတ္ထံ၊ အနာသဝရုပ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုး ရှိသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊
ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အနာသဝါဝ ခန္ဓေယု ဝုတ္တာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော၊
တည်သင့်ရာမဟုတ်သောအရပ်၌ ယှဉ်စပ်အပ်သော။ ဝေသဒ္ဓေါ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊
မှတ်ထိုက်၏။ [အဋ္ဌာနေ၊ တည်သင့်ရာမဟုတ်သော ဌာန၌။ ပယုတ္တော၊ ယှဉ်စပ်

ကေဒေသေန ။ ။ စက္ခုအာဒိနိဗ္ဗိ အာဒိဖြင့် သောတ၊ သာန၊ ဇီဝါ၊ ကာယတို့ကို
ယူ၍ ဝိသယဘူတဖြင့် ထိုငါးပါး၏ အာရုံဖြစ်သော ရူပါရုံစသည်ကို ယူပါ။ ထို့ကြောင့်
“ကေဒေသေန” အရ ဝိသယဘူတဖြစ်သော အာရုံငါးပါးသာ ရသေး၏။ ထိုအာရုံ
ငါးပါး တည်းဟူသော တစိတ်တပိုင်းဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ရူပက္ခန္ဓာ တခုလုံးကို ဆို
သောကြောင့် “ကေဒေသုပစာ” ဟု မှတ်ပါ။ [“စက္ခုအာဒိနိဗ္ဗိ ဝိသယဘူတ” တိ ဣမိနာ
ပဉ္စရူပိနိဗ္ဗိယ ဂေါစရတာ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ။—အနု။]

အနာသဝါနံ။ ပေ။ နိဝတ္တနတ္ထံ ။ ။ အနာသဝဓမ္မဟူသည် ရုပ်မှတစ်ပါး လောကုတ္တရာ
ဝေဒနာ အစရှိသော တရားများတည်း။ ရုပ်မှာ ထိုကဲ့သို့ အနာသဝသဘော မရှိ ဟု
တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ “သာသဝံ ဥပါဒါနိယံ” ဟု ဝိသေသနပြု၍ ရူပက္ခန္ဓာအတွက် ဟော
တော်မူရပါသည်။ ရူပက္ခန္ဓာတစ်ပါးတည်းအတွက်ကား တားမြစ်ဘို့ရန် အနာသဝရုပ်မရှိပါ-
ဟူလို။ [သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ကား “သာသဝံ ဥပါဒါနိယံ” ဟူသော ဤဝိသေသနမျိုးကို
ရူပက္ခန္ဓာအတွက် “ဘူတကထာန ဝိသေသန” ဟု ဆို၏။ အခြားလောကီခန္ဓာတို့၏ အတွက်
ကား “ဗျဝဇ္ဇေဒက ဝိသေသန” တည်း။]

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ကမာဒိဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့် ၄၆၇

အပ်, သုံးစွဲအပ်သောသဒ္ဒါတည်း။ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော၊ သဒ္ဒါ။] အနာသဝါ၊ အနာသဝဖြစ်သော လောကုတ္တရာတရားတို့ကို။ ခန္ဓေသ္မေဝ၊ ခန္ဓာတို့၌သာ။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

သဗ္ဗသင်္ခတာနံ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့ကို။ သဘာဂေန၊ သဘောတူသောအားဖြင့်။ ဝါ၊ တူသောအဘို့ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ ကေဠိ၊ တပေါင်းတည်း။ သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းတည်း။ သဗ္ဗသင်္ခတသဘာဂေန သင်္ဂဟော၊ ခြင်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သဘာဂသဘာဂေန၊ သဘောတူ သဘောတူအားဖြင့်။ (သဘောတူရာ၊ သဘောတူရာအားဖြင့်။) သင်္ဂယမာနာ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်လသော်။ ဝါ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗသင်္ခတာ၊ အလုံးစုံသင်္ခတဖြစ်ကုန်သော။ ဖဿာဒယော၊ ဖဿအစရှိကုန်သော တရားတို့သည်။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထို သဗ္ဗသင်္ခတာနံ သဘာဂေနအစရှိသော ပါဠိ၌။ ရူပနာဒိသာမညေန၊ ရူပန အစရှိသောအားဖြင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ သမာနကောဋ္ဌာသာ၊ တူသောအဘို့အစရှိသောတရားတို့ကို။ သဘာဂါတိ၊ သဘာဂတို့ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

တေသု၊ ထို ဖဿအစရှိသောတရားတို့တွင်။ [တေသုတိ ဖဿာဒိသု။— မရ။] သင်္ခတာဘိသင်္ခရဏကိစ္စံ၊ သင်္ခတတရားတို့ကို ပြုစီမံခြင်းကိစ္စသည်။ အာယူဟနရသာယ၊ အာယူဟနကိစ္စ အစရှိသော။ စေတနာယ၊ စေတနာ၏။ ဗလဝံ၊ အားရှိသော ကိစ္စတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သာ၊ ထိုစေတနာကို။ သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ အညေ၊ စေတနာစေတသိက်မှ တပါးကုန်သော။ ရူပနာဒိဝိသေသလက္ခဏရဟိတာ၊ ရူပနအစရှိသော ဝံ့သော လက္ခဏာမှ ကင်းကုန်သော။ ဖဿာဒယော စ၊ ဖဿ အစရှိသော စေတသိက်တို့ကိုလည်း။ သင်္ခတာဘိသင်္ခရဏသာမညေန၊ သင်္ခတတရားတို့ကို ပြုစီမံခြင်းအားဖြင့် တူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဖုသနာဒယော၊ ဖုသနအစရှိကုန်သော။ သဘာဝါ၊ သဘောတို့သည်။ ဝိသု၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့မှသီးခြား။ ခန္ဓသဗ္ဗဝစနိယာ၊ ခန္ဓသဒ္ဒါဖြင့် ဟောတော်မူထိုက်ကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မသဘာဝဝိညုနာ၊ တရားတို့၏သဘောကို သိတော်မူသော။ တထာဂတေန၊ သည်။ ဖဿခန္ဓာဒယော၊ တို့ကို။ န ဝုတ္တာ၊ အပ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သဘာဂါ။ ။ “သမာနကောဋ္ဌာသာ”ဖြင့် သဘာဂါ၌ သသည် သမာနသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၊ ဘာဂသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ဟော ဟု ပြ၏။ “သမာနော+ဘာဂေါ ယေသန္တိ သဘာဂါ”ဟုပြု၍ “သဘာဂဝသေန၊ တူသော အဘို့ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်”ဟု အနက်ကျယ်ပေးပါ။

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ သမဏာ ဝါ၊ သမဏအမည်ရသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ၊ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သဿတဝါဒါ၊ သဿတဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ လောကဉ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော လောကကို၎င်း။ အတ္တနဉ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော အတ္တကို၎င်း။ သဿတံ၊ မြဲ၏ ဟူ၍။ ပညပေန္တိ၊ ပညတ်ကြကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣမေယေဝ ဥပါဒါန- ကွန္ဓေ၊ ဤဥပါဒါနကွန္ဓာတို့ကိုသာလျှင်သော်၎င်း။ ဧတေသံ၊ ဤငါးပါးကုန် သော ဥပါဒါနကွန္ဓာတို့တွင်။ အညတရံဝါ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးကိုသော် ၎င်း။ နိဿယ၊ မှီ၍။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ (ပညပေန္တိ၊ ပညတ်ကြကုန်၏။) ဣတိအာဒိနဉ္စ၊ ဤသို့အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သုတ္တာနံ၊ သုတ်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အတ္တတ္တနိယဂါဟဝတ္ထုဿ၊ အတ္တဂါဟ၊ အတ္တနိယဂါဟ၏ တည်ရာအကြောင်း ဝတ္ထု၏။ ဧတပ္ပရမတာ၊ ဤငါးပါးသောခန္ဓာသာလျှင် အလွန်ဆုံး အတိုင်း အရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတေန၊ ဤဋီကာ၌ ပြအပ် သော သုတ်ဖြင့်၎င်း။ ဝက္ခမာနသုတ္တဝသေန စ၊ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော သုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ [ဝက္ခမာနသုတ္တဝသေန စာတိ “ရူပေ ခေါ ဘိက္ခဝေ သတိ”တိ အာဒိကဿ အဋ္ဌကထာယံ ဝက္ခမာနဿ သုတ္တဿ ဝသေန။—အနု။]

ခန္ဓေဝေ၊ ခန္ဓာတို့ကိုသာ။ နိဿယံ၊ မှီ၍။ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိဝသေန၊ ပရိတ္တာ- ရမ္မဏ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ နဝတ္ထဗ္ဗာ၊ မဆိုထိုက်သော။ ဒိဋ္ဌိစ၊ ဒိဋ္ဌိ သည်လည်း။ ဥပဇ္ဇတိ၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ခန္ဓနိဗ္ဗာန- ဝဇ္ဇဿ၊ ခန္ဓာငါးပါး နိဗ္ဗာန်တရားသည် ကြည်အပ်သော။ သဘာဝဓမ္မဿ၊ သဘာဝတရား၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ (ဝိညာယတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ။

ဧတေန စ။ ပေ။ န ဝတ္ထဗ္ဗာ စ ဒိဋ္ဌိ။ ။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် ခန္ဓာငါးပါးသာမက ခန္ဓာငါး ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်း ပညတ်အစရှိသည်ကိုလည်း အာရုံပြုသည် မဟုတ်ပါ လော၊ အဘယ့်ကြောင့် အတ္တ၊ အတ္တနိယဂါဟဝတ္ထု၏ ဤခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် အလွန်ဆုံး အတိုင်းအရှည်ရှိ၏ဟု ဆိုရပါသနည်း။ ဤသို့မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧတေန စ”စသည်ကို မိန့်သည်။ ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသောပညတ်ကို အာရုံပြုသောဒိဋ္ဌိသည် ပရိတ္တာရမ္မဏစသည် ဖြင့် မဆိုထိုက်ပါသော်လည်း ပရိတ္တစသောတရားတွင် ပါဝင်သော ခန္ဓာငါးပါးကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ရသောကြောင့် “အတ္တတ္တနိယဂါဟဿ ဧတပ္ပရမတာ”ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်—ဟူလို။ မှန်၏— ပထဝီကသိုဏ်းပညတ်သည် မြေသားခြင်တည်းဟူသော ပရမတ်ကို စတည်၍ ပေါ်လာရ၏၊ ထို့ကြောင့် အရင်းခံမှာ ပရမတ်ပင် ဖြစ်သည်။

စ၊ ဆက်။ အညေသံ၊ ခန္ဓာငါးပါးမှ အခြားကုန်သော။ ခန္ဓသဒ္ဓဝစနိယာနံ၊ ခန္ဓသဒ္ဓါဖြင့် ဟောထိုက်ကုန်သော။ သီလက္ခန္ဓာဒီနံ၊ သီလက္ခန္ဓ အစရှိသောဂုဏ်တို့၏။ သဗ္ဗာဝတော၊ ထင်ရှားရှိကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဉ္စေ၊ ငါးပါးတို့သည်သာ။ န၊ မကကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ ဧတံ စောဒနံ၊ ဤစောဒနာကို။ နိဝတ္ထေတုံ၊ နှစ်စေခြင်းငှါ။ အညေသဉ္စ တဒဝရောတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

ဒုက္ခဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ သင်္ခါရဒုက္ခတာဝသေန၊ ဒုက္ခဒုက္ခ၏အဖြစ်၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ၏အဖြစ်၊ သင်္ခါရဒုက္ခ၏ အဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာ၏။ အာဗာဓကေတ္တံ၊ လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တဿ၊ ရာဂ အစရှိသည်တို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ဝိပရိဏာမဒိဒုက္ခဿ၊ ဝိပရိဏာမ အစရှိသောဒုက္ခ၏။ ဣတ္ထိ ပုရိသာဒိ အာကာရဂ္ဂါဟိကာ၊ မိန်းမ ယောက်ျား အစရှိသည်တို့၏ အခြင်းအရာကို ယူတတ်သော။ တံတံ သင်္ကပ္ပမူလဘူတာ၊ ထိုထို ကြံစည်ခြင်း၏ အရင်းမူလ ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ သညာ၊ သည်။ သမုဋ္ဌာနံ၊ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ပိတ္တာဒီနိ၊ သည်းခြေ အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ သွေး၊ လေတို့သည်။ ရောဂဿ၊ ရောဂါ၏။ (အာသန္နကာရဏာနိ၊ နီးသော အကြောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ)ဝိယ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထိုအတူ။ ဝေဒနာဂေလညဿ၊ ဝေဒနာဟူသော အနာရောဂါ၏။) အာသန္နကာရဏံ၊ နီးသောအကြောင်းသည်။ သမုဋ္ဌာနံ၊ သမုဋ္ဌာနတည်း။ ဥတုဘောဇနဝေသမာဒီနိ၊ မညီမမျှသော ဥတု၊ မညီမမျှသောဘောဇဉ် အစရှိသည်တို့သည်။ (မူလကာရဏာနိ၊ မူလအကြောင်းတို့သည်။ ဝါ၊ အကြောင်းရင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ)ဝိယ၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။ ဝေဒနာဂေလညဿ၊ ၏။) မူလကာရဏံ၊ မူလအကြောင်းသည်။ ဝါ၊ အကြောင်းရင်းသည်။ နိဒါနံ၊ နိဒါနတည်း။ [ဤစကားဖြင့် ဝေးသောအကြောင်းသည် နိဒါန၊ နီးသောအကြောင်းကား သမုဋ္ဌာန ဟု သမုဋ္ဌာနနှင့် နိဒါနအထူးကို ပြသည်။]

ဒုက္ခဒုက္ခ။ ပေ။ ဝေသေန။ ။ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်နှင့် ခေါသမူဒွေး၌ ရှိသော ဝေဒနာသည် ဒုက္ခဒုက္ခတည်း။ “ဒုက္ခအစစ်”ဟူလို။ သုခဝေဒနာပင်ဖြစ်စေကာမူ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသောအခါ စိတ်ထည်း၌ ဒုက္ခဖြစ်ရ၏။ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့၏ ဖောက်ပြန်ရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ထိုသို့ ဖောက်ပြန်မှုကို “ဝိပရိဏာမဒုက္ခ”ဟု ခေါ်၏။ ချုပ်နာမ်သင်္ခါရတရား ဟူသမျှသည် သုခ ဥပေက္ခာပင် ဖြစ်စေကာမူ “သဗ္ဗေ သင်္ခါရ ဒုက္ခာ” အရ သင်္ခါရဒုက္ခဟု ခေါ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဒုက္ခသုံးမျိုးလုံးပင် မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို နှိပ်စက်တတ်၏။ သုခ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့လည်း အဖြစ်အပျက်ဒဏ်ကို ခံရသဖြင့် မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို နှိပ်စက်တတ်သည်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာဟူသမျှ အာဗာဓကေ=လွန်စွာ နှိပ်စက် တတ်သည်ချည်းတည်း။

စေတသိကာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ အင်္ဂဘူတာ၊ အင်္ဂါဖြစ်၍
ဖြစ်ကုန်၏။ [စိတ်သည် အထည်ကိုယ်ဖြစ်၍ စေတသိက်တို့က မျက်စိ၊ နား၊ နှာ
စသည်ကဲ့သို့ စိတ်၏ အစိတ်အပိုင်းအင်္ဂါများ ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို။] ဣတိ၊
ထို့ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ ဂိလာနုပမံ၊ ဂိလာနဟူသော ဥပမာရှိ၏ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ-
ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သုခသညာဒိဝသေန၊ သုခသညာအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။
ဝေဒနာကာရဏာယ၊ ဝေဒနာတည်းဟူသော ညည်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၏။ ဟေတု-
ဘာဝတော၊ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ (အပရာဇူပမာ၏ဟိတ်။) ဝေဒနာ-
ဘောဇနဿ၊ ဝေဒနာတည်းဟူသော ဘောဇဉ်၏။ ဝါ၊ ကို။ ဆာဒါပနတောစ၊
နှစ်သက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ မြိန်ရှက်စေတတ်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၎င်း။ (ဗျဉ္ဇနုပမာ၏ဟိတ်။) သညာ၊ သည်။ အပရာဇူပမာ၊ အပြစ်ဟူသော
ဥပမာရှိသည်၎င်း။ ဗျဉ္ဇနုပမာစ၊ ဟင်းကောင်းဟင်းလျာဟူသော ဥပမာရှိသည်
၎င်း။ (ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။)

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ပဉ္စ၊ ငါးယောက်ကုန်သော။ ဝေကာ၊ သတ်တတ်ကုန်
သော။ ပစ္စုတ္တိကာ၊ ရန်သူတို့တည်း။ ဣတိတေ၊ ဤအမည်သည်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ငါးပါး
ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။
ဣတိ၊ ဤသို့။ အာသိဝိဿပမေ၊ အာသိဝိဿပမသုတ်၌။ ဝေကာတိ၊ ဝေကတို့ဟူ၍။
ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [အကျယ်ကို အာသိဝိဿပမသုတ်၌ ကြည့်ပါ။]
ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဘာရော၊ ဘာရဟူသော။ ဣတိတေ၊ သည်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ အဓိဝစနံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဘာရသုတ္တေ၊ ဘာရ
သုတ်၌။ ဘာရာတိ၊ ဘာရတို့ဟူ၍။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။) [အကျယ်ကို ဘာရသုတ်၌
ကြည့်ပါ။]

တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။ အဟံ၊ ငါ့ကို။ ပစ္စုပ္ပန္နေန၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ ရူပေန၊
ရူပက္ခန္ဓာသည်။ ခဇ္ဇာမိသေယျထာပိ၊ ခဲစားအပ်သကဲ့သို့။ ဝါ၊ ခဲစားခံရသကဲ့သို့။
(ဧဝံ၊ ဤအတူ။) အတိတံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော။ အဒ္ဓါနံပိ၊ ကာလ၌လည်း။ (ကာလ
တုန်းကလည်း။) အဟံ၊ ငါ့ကို။ ရူပေန၊ သည်။ ခဇ္ဇိံ၊ ခဲစားအပ်ပြီ။ (ခဲစားခံခဲ့ရပြီ။)
အဟံ၊ ငါသည်။ အနာဂတံ၊ အနာဂတ်ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရူပက္ခန္ဓာကို။ စေဝ
အဘိနန္ဓေယျံ၊ အကယ်၍မူလည်း နှစ်သက်အံ့။ (ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ နှစ်သက်လ
သော်။) တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။ ခဇ္ဇာမိသေယျထာပိ၊ ခဲစားအပ်သကဲ့သို့။
(ခဲစားခံရသကဲ့သို့။) (ဧဝံ၊ တူ။) အဟံ၊ ငါ့ကို။ အနာဂတေန၊ သော။ ရူပေနပိ၊
သည်လည်း။ ခဇ္ဇေယျံ၊ ခဲစားအပ်ရာ၏။ (ခဲစားခံရရာ၏။) ဣတိ အာဒိနာ၊
ဤသို့အစရှိသော။ ခဇ္ဇနီယပရိယာယေန၊ ခဇ္ဇနီယဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်။
ခါဒကတိ၊ ခါဒကတို့ဟူ၍။ (ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူကုန်ပြီ။) [အကျယ်ကို ခဇ္ဇနီယ
သုတ်၌ ကြည့်ပါ။]

သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရူပက္ခန္ဓာကို။ အနိစ္စံ ရူပန္တိ၊ အနိစ္စံ ရူပံဟူ၍။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း။ (ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။) နပ္ပဇာနာတံ၊ အပြားအားဖြင့် မသိ။ ဣတိအာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသောအားဖြင့်။ ယမကသုတ္တေ၊ ယမကသုတ်၌။ အနိစ္စာဒိကာ၊ အနိစ္စ အစရှိသည်တို့ကို။ (ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [အကျယ်ကို ယမကသုတ်၌ ကြည့်ပါ။] ဣမသ္မိံ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဤ ခန္ဓဝိဘင်း၌။ အဝိသေသေန၊ ခန္ဓာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟု အထူးမရှိသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ ဝါ၊ အထူးမမ သာမညအားဖြင့်။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့ကို။ ယဒိပိ ဝုတ္တာ၊ အကယ်၍မူလည်း ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ (ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ အပ်ပါပေကုန်ပြီ။) ပန၊ ထိုသို့ပင် သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါကုန် သော်လည်း။ ဗာဟုလ္လေန၊ များကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ [လောက၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာသာ အဖြစ်များသည်။] တဒန္တောဂဓာနံ၊ ထိုခန္ဓာ၌ အတွင်းဝင် ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဒဠဗ္ဗတော၊ ရှုမှတ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ် ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ သင်္ခေပ အားဖြင့် ဒဠဗ္ဗတော အပြီးတည်း။

ဒေသိတာဒိစ္စံဗန္ဓုနာတိ၊ ကား။ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ နေမျိုးထွတ်တင် ဘုရား ရှင်သည်။ ဒေသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဝါ၊ တနည်း။ (အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ သည်။) ဒေသိတာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဂါထာသုခတ္ထံ၊ ဂါထာ၌ ဆန်း ဂိုဏ်းကောင်းခြင်းအကျိုးငှါ။ အနုနာသိကလောပေါ၊ ဒေသိတံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ ခြင်းကို။ (ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။) ဝါ၊ တနည်း။ နိကာရလောပေါ၊ ဒေသိတာ ၌ နိအက္ခရာချေခြင်းကို။ ကတော၊ ပြီ။ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ နိစ္စာဒိဝသေန၊ နိစ္စ အစရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟေတုံ၊ ယူ ခြင်းငှါ။ န ယုတ္တံ၊ မသင့်။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်။

(ပုပ္ဖုဠော၊ ရေအူဖောင်းသည်။ ဝါ၊ ရေစီဖောင်းသည်။) ရူပေန၊ ရုပ်ပုံအား ဖြင့်။ သဏ္ဌာနေန၊ ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်။ [ရူပေနကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဖလကသ- ဒိသော၊ မြွှားကာလက်နက်နှင့်တူသည်။ (ဟုတ္တာ၊ ၍။) ဒိဿမာနောပိ၊ မြင်အပ် ပါသော်လည်း။ [ပိသဒ္ဓါအကြေကြံပါ။] ခရဘာဝါဘာဝါ၊ ခက်မာသည်၏အဖြစ်

ယဒိပိ ဝုတ္တာ။ ။ “ဒဠဗ္ဗတော ဒွိဓာ”ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကိုသာ ယူထိုက်ကုန်၏။ အနုပါဒါန (လောကုတ္တရာ)ခန္ဓာတို့ကို မယူထိုက်ကုန်ဟု ပြခြင်းငှါ “ယဒိပိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ “ခန္ဓ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓ”ဟု မခွဲခြားဘဲ သာမညအား ဖြင့် “ပဉ္စက္ခန္ဓာ”ဟု ဟောတော်မူထားသော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကိုသာ ရှုမှတ်ရမည့် အဖြစ်ကို ဟောတော်မူပါသည်—ဟူလို။ မှန်၏—တလောကလုံးဝယ် ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ သာအဖြစ်များ၏။ ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့လည်း ပဉ္စက္ခန္ဓာအရ ခန္ဓာသာမည၌ ပါဝင်နိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် “ဗာဟုလ္လေန။ပေ။တဒန္တောဂဓာနံ”ဟု ဆိုသည်။

၏မရှိခြင်းကြောင့်။ ဖလကကိစ္စံ၊ ကို။ န ကရောတိ၊ နိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န သက္ကာ တံ ဂဟေတွာ ဖလကံ ဝါ အသနံ ကာတုန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ၊ ပြီ။ န တထာ တိဋ္ဌတိတံ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ သည်။) နိစ္စာဒိကာ၊ နိစ္စ အစရှိသည်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ (ဝေဒနာ၊ သည်။) တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည်။ ဝါ၊ တို့က။ (ဂဟဏ ဂဟိတ တို့၌စပ်။) နိစ္စာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန၊ နိစ္စ အစရှိသည်ကို ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဂဟိတ၌စပ်။) ဥပ္ပါဒါဒိအနန္တရံ၊ ဥပါဒ် အစရှိသည်တို့၏ အခြားမဲ့၌။ ဘိဇ္ဇေနတော၊ ပျက်ခြင်းကြောင့်။ ဂဟိတာကာရာ၊ ယူအပ်တိုင်း သော အခြင်းအရာရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ နတိဋ္ဌတိ၊ မတည်နိုင်။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤသဒ္ဓါသည်။ ဂဏန-
 ပရိစ္ဆေဒဒဿနံ၊ ဂဏန်းအားဖြင့် အပိုင်းအခြားကို ပြကြောင်း သဒ္ဓါသည်။ န၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ တေ၊ ဤကောဋိသတသဟဿသင်္ချာ ဟူသော သဒ္ဓါကို။ ဗဟုဘာဝဒဿနမေဝ၊ များသည်၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်း သဒ္ဓါဟူ၍ သာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

ဥဒကဇလ္လကန္တိ၊ ကား။ ဥဒကလသိကံ၊ ရေအစေးကို။ (ဂဟိတံ ၌ စပ်။) [ဇလဿ+ဟိတံ ဇလ္လံ၊ ဇလ္လံယေဝ ဇလ္လကံ။ ရေ၏စီးပွားဖြစ်သော၊ ရေဖြင့် ဆေး၍ စင်ကြယ်လောက်သော အညစ်အကြေးအစေးကို “ဥဒကဇလ္လက”ဟု ခေါ်သည်။] ဥဒကတလေ၊ ရေအပြင်၌။ ဗိန္ဒုနိပါတဇနိတော၊ ရေပေါက်၏ ကျ ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါတော၊ လေသည်။ ဥဒကဇလ္လကံ၊ ရေအစေးကို။ သက်ဆိုတွာ၊ စုရုံး၍။ ပုဋ္ဌံ၊ ရေအူဖောင်းကို။ ဝါ၊ ရေစီဖောင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ပုပ္ဖုဋ္ဌံနာမ၊ ပုပ္ဖုဋ္ဌမည်သည်ကို။ ကရောတိယတာ၊ ပြုသကဲ့သို့။ ဝေ၊ ဤအတူ။ ဝတ္ထုမ္ပိ၊ ဝတ္ထုရပ်၌။ အာရမ္မဏာပါတဂမနဇနိတော၊ အာရုံ၏ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက် ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ အာရုံ၏ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည် ဖြစ်စေ အပ်သော။ ဖဿော၊ ဖဿသည်။ အနုပစ္စိန္နံ၊ မပြတ်မစဲသော။ (မဂ်ဖြင့် မပယ် ဖြတ်အပ်သေးသော။) [အနုပစ္စိန္နံဖြင့် ခန္ဓာအစဉ်၌ အမြဲမပြတ် ပါနေသော အနုသယကိလေသာ၏အဖြစ်ကို ပြသည်။] ကိလေသဇလ္လံ၊ အနုသယကိလေသာ ဟူသောအစေးကို။ သဟကာရီပစ္စယန္တရဘာဝေန၊ အကျိုးတရားကို အတူတကွ ပြုလေ့ရှိသော အကြောင်းအထူး၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သက်ဆိုတွာ၊ စုရုံး၍။ ဝေဒနံနာမ၊ ဝေဒနာမည်သည်ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ဣဒဉ္စ၊ ဤ အကြောင်းလေးပါးကိုလည်း။

ဖလကံ ဝါ အသနံ ဝါ။ ။အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ “ဖလကံဝါ၊ ပျဉ်ချပ်ကိုသော်၎င်း။ အသနံ ဝါ”ဟု ပေးခဲ့၏။ ရေအူဖောင်းက ပျဉ်ချပ်နှင့် မတူသောကြောင့် မြွားကို ကာ သော ကာလက်နက်ကို “ဖလကံဝါ” ဟု၎င်း၊ အသနံဝါ၊ မြွားကိုသော်၎င်း” ဟု ပြင်မှ ကောင်းမည်ထင်သည်။

ဝိသင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ကမာဒိဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့် ၄၇၃

မူလကာရဏဘူတေဟိ၊ မူလအကြောင်းဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အာရမ္မဏဿာဒနဘူတေဟိ၊ အာရုံကို သာယာတတ်သည်ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကိလေသေဟိ၊ ကိလေသာတို့ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဝဋ္ဋဂတဝေဒနံ၊ ဝဋ္ဋ၌ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။

ဝါ၊ တနည်း။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန၊ အလွန်ဆုံးအကြောင်းကို ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ အကြောင်းတို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဥနေဟိပိ၊ လေးပါးအောက် ယုတ်လျော့သော အကြောင်းတို့ကြောင့်လည်း။ (ဝေဒနာ၊ သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ၊ ဖြစ်သည်သာ။ ... နာနာလံက္ခဏောတိ၊ ကား။ (ကဒလိက္ခန္ဓော၊ ငှက်ပျောတုံးသည်။) ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ 'ရသ ဖဿာဒိဟိ၊ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ နာနာသဘာဝေါ၊ အထူးထူးသော သဘောရှိသည်။ (“ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့” ၌စပ်။)

မာယာယ၊ မျက်လှည့်အတတ်ဖြင့်။ ဒဿိတံ၊ ပြအပ်သော။ ရူပံ၊ အရုပ်ကို။ မာယာတိ၊ မာယာဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ [အကြောင်းမျက်လှည့်အတတ်ဖြင့် အကျိုးအရုပ်ကိုဆိုသော ကာရဏပစာ-ဟူလို။] ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို။ ဝါ၊ တို့သည်။ ကိလေသာသုစိဝတ္ထု၊ ဘာဝါဒိတော၊ ကိလေသာတည်းဟူသော မစင်မကြယ် ရှံစဖွယ်၏ တည်ရာတို့၏ အဖြစ် အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်။ [အာဒိဖြင့် ဒုက္ခသုံးမျိုးမှ မလွတ်ခြင်း၊ အဝိဇ္ဇေယျသဘော ရှိခြင်း၊ ဥဒယဗ္ဗယသဘောရှိခြင်းတို့ကိုယူပါ။] အသုဘာဒိသဘာဝိ ဝေ၊ အသုဘ အစရှိသောသဘော ရှိကုန်သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အသုဘာဒိတော၊ အသုဘအစရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာဝေ၊ ရှုထိုက်ကုန်သည်သာ။ [ရူပက္ခန္ဓာတပါးတည်းကိုပင် အသုဘဟု၎င်း၊ ဒုက္ခဟု၎င်း၊ အနတ္တဟု၎င်း၊ အနိစ္စဟု၎င်း ရှုနိုင်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည်တို့ကိုလည်း ဤသို့ လေးမျိုးလေးမျိုးအားဖြင့် ရှုနိုင်သည်-ဟူလို။]

တထာပိ၊ ထိုသို့ ရှုထိုက်ပါသော်လည်း။ (ခန္ဓာတပါးတပါးကို လေးမျိုးအားဖြင့် ရှုနိုင်ပါသော်လည်း။) ကတ္တစိ၊ အချို့သော ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသည်၌။ ကောစိ၊ တစုံတခုသော။ ဝိသေသော၊ အသုဘအစရှိသော အထူးသည်။ သုခဂ္ဂဟဏီယော၊ လွယ်ကူစွာယူနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိသေသတော စာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္တိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို ဝိသေသတော စအစရှိသောစကားရပ်၌။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနာ၊ သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်။ စတုဝိပလ္လာသပ္ပဟာနကရာ၊ လေးပါးသော ဝိပလ္လာသကိုပယ်ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်၏။ [အသုဘကို သုဘဟု မှတ်

ထင်ခြင်း၊ အနိစ္စကို နိစ္စဟု မှတ်ထင်ခြင်း၊ ဒုက္ခကို သုခဟု မှတ်ထင်ခြင်း၊ အနတ္တကို အတ္တဟု မှတ်ထင်ခြင်းအားဖြင့် လေးပါးသော ဝိပလ္လာသကို သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးက ပယ်နိုင်သည်။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့၏။ ဂေါဓရဘာဝေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ရူပက္ခန္ဓာဒိသု၊ ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့၌။ အသုဘာဒိဝသေန၊ အသုဘအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဒဠဗ္ဗတာ၊ ရှုထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။

ပရိဝိဒိတသဘာဝတ္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင် သိအပ်ပြီးသော ခန္ဓာတို့၏သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ခန္ဓာတို့၏ သဘောကို ထက်ဝန်းကျင် သိပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့သည်။ န ဝိဟညတိ၊ မညှဉ်းဆဲအပ် မညှဉ်းဆဲနိုင်။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဝိပဿကောပိ၊ ရဟန္တာကိုမဆိုထားဘိ၊ ဝိပဿနာရူသော ပုဂ္ဂိုလ်သော်မှလည်း။ တေသံ၊ ထိုခန္ဓာတို့၏။ ဝိပတ္တိယံ၊ ပျက်စီးခြင်း၌။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသို့။ န အာပဇ္ဇတိ၊ မရောက်တော့။ ပန၊ ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ သမ္မာဝနာကား။ ခိဏာသဝေသု၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ၊ ဒုက္ခမရောက်ဟု ပြောဆိုဘွယ်သည်ပင်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဟိ၊ မှန်။ တေ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ အာယတိမ္ပိ၊ နောင်အခါ၌လည်း။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့သည်။ န ဗာဓိယန္တိ၊ မညှဉ်းဆဲအပ် မညှဉ်းဆဲနိုင်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ကဗဠိကာရာဟာရံ ပရိဇာနာတိတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထောဋ္ဌာပံ။) အာဟာရ သမုဒယာ၊ ကဗဠိကာရာဟာရ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ရူပသမုဒယော၊ ရုပ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဇ္ဈတ္တိကရူပေ၊ အဇ္ဈတ္တိကရုပ်၌။ ဆန္ဒရာဂံ၊ ဆန္ဒရာဂကို။ ပဇဟန္တော၊ ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တဿ၊ ထို အဇ္ဈတ္တိကရုပ်၏။ သမုဒယဘူတေ၊ ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့်ပေါင်းမိလသော်ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ကဗဠိကာရာဟာရေပိ၊ ၌လည်း။ ဆန္ဒရာဂံ၊ ကို။ ပဇဟတိ၊ ပယ်စွန့်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ အယံ၊ ဤ ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းသည်။ ပဟာနပရိညာ၊ ပဟာနပရိညာတည်း။ ဝါ၊ ပယ်ခြင်းအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိဘတ်သော ဉာဏ်တည်း။ ပန၊ ကား။ အဇ္ဈတ္တိကရုပ်ံ၊ ကို။ ပရိဂ္ဂဟန္တော၊ ပိုင်းခြား၍ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တဿ၊ ထိုအဇ္ဈတ္တိကရုပ်၏။ ပစ္စယဘူတံ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ကဗဠိကာရာဟာရဗ္ဗိ၊ ကိုလည်း။ ပရိဂ္ဂဟာတိ၊ ပိုင်းခြား၍ ယူနိုင်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဉာတပရိညာ၊ ဉာတပရိညာကို၎င်း။ ဝါ၊ သိသိုက်သောသဘောကို ပိုင်းခြား၍ သိဘတ်သောဉာဏ်ကို၎င်း။ (ယောဇေတဗ္ဗာ ဋ္ဌာပံ။) တဿ၊ ထိုအဇ္ဈတ္တိကရုပ်၏။ ဥဒယာယာနုပဿိ၊ ငြိမ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ငါး။ ဣတိ၊ သို့။ တိရုဏပရိညာ၊ တိရုဏပရိညာကို၎င်း။ ဝါ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကို၎င်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်ဝေထိုက်၏။

ကမရာဂဘူတံ၊ ကမရာဂဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ အဘိဇ္ဈံ၊ အဘိဇ္ဈာကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထန္တံ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ၊ ပြီ။ (ကသွာ၊ ကြောင့်။ ကမရာဂဘူတံ၊ သော။ အဘိဇ္ဈံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထန္တံ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ အသုဘာနုပဿနာယ၊ အသုဘဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သောညာဏ်ဖြင့်။ ကမရာဂပ္ပဟာနံ၊ ကမရာဂကိုပယ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ကမရာဂဘူတံ အဘိဇ္ဈံ သန္ဓာယ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထန္တံ အာဟ။ ဣတိ ဝိညာယတိ။) ဝါ၊ တနည်း။ ကမရာဂမုခေန၊ ကမရာဂကို အဦးပြုသဖြင့်။ သဗ္ဗလောဘပ္ပဟာနံ၊ အလုံးစုံသောလောဘကို ပယ်ခြင်းကို။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။

ဗဿပစ္စယာ ဝေဒနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာဟာရ ပရိဇာနနေ၊ အာဟာရကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၌။ ဝုတ္တန္တယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဗဿပရိဇာနနဉ္စ၊ ဗဿကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ [ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဝေဒနာယ ဆန္ဒရာဂပဇဟန္တော တဿာ သမုဒယဘူတေ ဗဿပိ ဆန္ဒရာဂပဇဟတိတိ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ။-အန။] သုခတ္ထမေဝ၊ ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှါသာ။ (ချမ်းသာလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်၍သာ။) ဘဝပတ္တနာ၊ ဘဝကို တောင့်တခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝေဒနာယ၊ သုခဝေဒနာ၌။ တဏှံ၊ တပ်မက်ခြင်းကို။ ပဇဟန္တော၊ ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဘဝေါသံ၊ ဘဝတည်းဟူသော ရေအယဉ်ကို။ ဥတ္တရတိ၊ ကူးမြောက်နိုင်၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ ဝေဒနံ၊ ဝေဒနာကို။ (သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာအားလုံးကို။) ဒုက္ခတော၊ ဒုက္ခအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဒုက္ခချည်းဟူ၍။ ပဿန္တော၊ ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏အပေါ်၌။ ပရေန၊ အခြားသူသည်။ ဥပ္ပါဒိတံ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ အပုဗ္ဗံ၊ အသစ်ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ (ဝါ) ဒုက္ခကို၎င်း။ ဝိနာသိတံ၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော။ (ရအပ်ပြီးကို ဖျက်ဆီးအပ်သော။) သုခံဝါ၊ သုခကို၎င်း။ န ပဿတိ၊ မရှုတော့။ တတော၊ ထိုသို့ သူတပါးတို့ဖြစ်စေအပ်သော ဒုက္ခ၊ ဖျက်ဆီးအပ်သောသုခကို မရှုခြင်းကြောင့်။ (မရှုသည့်အတွက်။) မေ၊ ငါ၏။ အနတ္တံ၊ စီးပါးမဲ့ကို။ အရိ၊ ပြုကျင့်ဘူးပြီ။ ဣတိအာဒိ အာသာတဝတ္ထုပ္ပဟာနတော၊ ဤသို့ အစရှိသော အာသာတဝတ္ထုကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဗျာပါဒကောယဂန္ထံ၊ ကို။ ဘိန္ဒတိ၊ ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ သုဗေဟုလေ၊ ပျားသောသုဂ ရှိသော။ သုဂတိဘဝေ၊ သုဂတိဘဝ၌။ သုဒ္ဓိ၊ ဝင်ကြယ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဂဟေတော၊ ယူ၍။ ဂေါသီလ ဂေါဝတာဒိဟိ၊ နွားတို့၏အလေ့ နွားတို့၏အကျင့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ သုဒ္ဓိံ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝင်ကြယ်ခြင်းကို။ ပရာမသန္တော၊ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုခပတ္တနာသေနေဝ၊ သုခကို တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ ပရာမသတိ၊

မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒနာယ၊ ဌ။ တဏှံ၊ တပ်မက်ခြင်းကို။ ပဇဟန္တော၊ ပယ်စုန့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ကို။ န ဥပါဒိယတိ၊ မစွဲလမ်းတော့။

မနောသဉ္ဇေတနာ၊ မနောသဉ္ဇေတနာဟူသည်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာပင်တည်း။ သညာပန၊ သည်ကား။ တံ သမ္ပယုတ္တာ၊ ထို မနောသဉ္ဇေတနာဟာရနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သညာသင်္ခါရေ၊ တို့ကို။ အနတ္တတော၊ အနတ္တအားဖြင့်။ ပဿန္တော၊ ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မနောသဉ္ဇေတနာယ၊ ဌ။ ခန္ဓရာဂံ၊ ကို။ ပဇဟတိဝေ၊ သည်သာ။ တဉ္စ၊ ထို မနောသဉ္ဇေတနာဟာရကိုလည်း။ ပရိဂ္ဂဟာတိ၊ ပိုင်းခြား၍ ယူနိုင်၏။ တီရေတိစ၊ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်နိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သညံ သင်္ခါရေ၊ ပေ။ ပရိဇာနာတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ပဇဟတိ ဝေဖြင့် ပဟာနပရိညာကို ၎င်း၊ ပရိဂ္ဂဟာတိဖြင့် ဉာတပရိညာကို၎င်း၊ တီရေတိစ ဖြင့် တိရဏပရိညာကို၎င်း ပြသည်။]

အဝိဇ္ဇာယ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်။ ဝိညာဏေ၊ ဝိညာဏ်၌။ သနဂ္ဂဟဏံ၊ တခဲနက်ဟု ယူခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သနဝိနိဗ္ဗောဂံ၊ တခဲနက်ကို အသီးအသီး ခွဲစိတ်ဝေခွဲမှုကို။ ကတွာ၊ ၍။ တံ၊ ထို ဝိညာဏ်ကို။ အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ ပဿန္တော၊ သည်။ အဝိဇ္ဇောသံ၊ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော ရေအယဉ်ကို။ ဥတ္တရတိ၊ ကူးမြောက်နိုင်၏။ မောဟဗလေနော၊ မောဟ၏ အားအစွမ်းကြောင့်ပင်။ သီလဗ္ဗတပရာမာသံ၊ သည်။ ဝါ၊ နွားတို့အလေ့၊ နွားတို့၏အကျင့်ဖြင့် ကံလေသာတို့မှ စင်ကြယ်၏ဟု မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုမောဟကို။ ပဇဟန္တော၊ သည်။ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္တံ၊ ကို။ ဘိန္ဒတိ၊ ဖျက်နိုင်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ယဉ္စ ဧတံ၊ အကြင်သဘောတရားကိုလည်း။ စိတ္တံ ဣတိပိ၊ စိတ္တံဟူ၍၎င်း။ မနော ဣတိပိ၊ မနောဟူ၍၎င်း။ ဝိညာဏံ ဣတိပိ၊ ဝိညာဏံဟူ၍၎င်း။ ဝုတ္တတိ၊ ဆိုအပ်၏။ တတြ၊ ထိုစိတ္တ မန ဝိညာဏဟုဆိုအပ်သောသဘောတရား၌။ အဿုဘဝါ၊ ကြားနာအပ်ပြီးသော အာဂမ အဓိဂမ မရှိသော။ ပုထုဇ္ဇနော၊ သည်။ နိဗ္ဗိန္ဒတုံ၊ ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ။ နာလံ၊ မစွမ်းနိုင်။ ဝိရဇ္ဇိတုံ၊ မတပ်မက်ခြင်းငှါ။ နာလံ၊ မစွမ်းနိုင်။ ဝိမုစ္စိတုံ၊ ကံလေသာမှ လွတ်ခြင်းငှါ။ နာလံ၊ မစွမ်းနိုင်။ တံ၊ ထိုသို့ မစွမ်းနိုင်ခြင်းသည်။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဟိ (ယသွာ)၊ အကြံကြောင့်။ အဿုတဝတော၊ သော။ ပုထုဇ္ဇနဿ၊ သည်။ ဧတံ၊ ဤ စိတ္တ မန ဝိညာဏကို။ ဒိဃရတ္တံ၊ ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး။ ဧတံ၊ ဤဝိညာဏ်သည်။ မမံ၊ ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဧသော၊ ဤဝိညာဏ်သည်။ အဟံ၊ ငါသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ဧသော၊ ဤဝိညာဏ်သည်။ မေ၊ ငါ၏။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအပွင့်

၄၇၇

အတ္တော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဇ္ဈာသိတံ၊ သက်ဝင်မျိုးသိပ် ပြီးဆုံးသေ
 အပ်ပြီ။ မမာယိတံ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု ဖြစ်သောအပ်ပြီ။ ဝါ၊ မြတ်ဦးအပ်ပြီ။ ပရမေဋ္ဌ၊
 မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်ပြီ။ (ဣတိ၊ ထိုကြောင့်တည်း။) ဣတိ၊ သိ။
 ဝေဒနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ ကို။ နိဇ္ဈတော၊ အားဖြင့်။
 ပဿန္တော၊ ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ခိဋ္ဌပါဒါနံ၊ ခိဋ္ဌပါဒါနံကို။ ဥပါဒိယတိ၊ စွဲ
 လမ်း၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဝိညာဏံ၊ ကို။) အနိဇ္ဈတော၊ အားဖြင့်။ ပဿန္တော၊
 သည်။ တံ၊ ထိုခိဋ္ဌပါဒါနံကို။ န ဥပါဒိယတိ၊ မစွဲလမ်းတော့။...ဣတိ၊ ကမာ-
 ဒိဝိနိစ္ဆယ အပြီးတည်း။...

သုတ္တန္တဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိဟာ၊ ပြီ။

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအပွင့်

၃၄။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ကေဝိဓာ-
 ဒိနာ၊ ကေဝိဓ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝုတ္တဝေဒနာနံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝေဒနာတို့၏။
 ဘုမ္မိဝသေန၊ ဘုံနှင့်စပ်သဖြင့်။ ယာ ဇာနိတဗ္ဗတ၊ အကြင်သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်
 သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ (ဇာနိတဗ္ဗတံ)၊ ထို သိထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝတ္ထု၊
 ဆိုပြီး၍။ ပုန၊ တဖန်။ သမ္ပယုတ္တတော၊ သမ္ပယုတ်အားဖြင့်။ ဒဿိတတာဒိ-
 ဇာနိတဗ္ဗပုကာရံ၊ ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ် အစရှိသော သိထိုက်သော အပြားကို။
 ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ အပိဓာတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝေဒနံ အတ္ထိ။ တံ ဝေဒနံ
 သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ၊ ပြီ။

အဋ္ဌဝိဓေန တတ္ထာတိ၊ ဟူသောပါဌ၌။ တတ္ထ သဒ္ဓဿ၊ တတ္ထသဒ္ဓါ၏။ သတ္တ-
 ဝိဓ ဘေဒေနေဝ၊ သတ္တဝိဓဘေဒနှင့်သာ။ ယောဇနာ၊ ယှဉ်စေခြင်းသည်။
 (ဟောတိ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။) ဆဗ္ဗိဝဘေဒေန၊ ဆဗ္ဗိဘေဒ
 နှင့်။ ယောဇနာယ၊ ယှဉ်စေခြင်းသည်။ သတိ၊ ရှိလသော်။ အဋ္ဌဝိဓတ္တာဘာဝ-
 တော၊ အဋ္ဌဝိဓ၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ (ရှင်ပါးမပြည့်ခြင်းကြောင့်
 တည်း။)

ပုရုဏတ္ထပေဝ ဝုတ္တောတိ၊ ကား။ ဒသဝိဓတာပုရုဏတ္ထမေဝ၊ ဒသဝိဓ၏
 အဖြစ်၏ ပြည့်ခြင်းအကျိုးငှါသာ။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ နဝိဓဘေ-
 ဒေ ဝိယ၊ နဝိဓဘေဒ၌ကဲ့သို့။ နယဒါနတ္ထံ၊ နည်းပေးခြင်း အကျိုးငှါ။ န
 (ဝုတ္တော)၊ ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
 တတ္ထ၊ ထို နဝိဓဘေဒ၌။ နယဿ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတအားဖြင့်
 ပြားပုံနည်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒိန္နတ္တာ၊ ပေးတော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။
 ဟိ၊ ဝုန်း၊ ဘိက္ခုတဗ္ဗဿ၊ ခွဲခြားဝေစာန်ထိုက်သော တရားကို။ ဘေဒနံ၊ ခွဲခြား
 ဝေစာန်ခြင်းသည်။ နယဒါနံ၊ နည်းပေးခြင်းတည်း။ တဉ္စ၊ ထို ခွဲခြားဝေစာန်
 ခြင်းကိုလည်း။ တဉ္စ၊ ထို နဝိဓဘေဒ၌။ ကတံ၊ ပြုတော်မူကမ်းပြီ။ တာတိ၊

ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္ထိကော၊ ကုသလတိက်ကို။ (ပုရဏတ္ထ-
မေဝ၊ ဒသဝိမ၏ အဖြစ်၏ ပြည့်ခြင်းအကျိုးငှါသာ။ ဝုတ္တော)ယထာ၊ ဟော
တော်မူအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ကာယသမ္ပယာဇာ ဝေဒနာ အတ္ထိ သုခ၊
အတ္ထိ ဒုက္ခာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤ ၂-ပါးအပေါင်းကိုလည်း။ ပုရဏတ္ထမေဝ၊
သာ။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။) ဣတိ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒီပိတံ၊ ပြအပ်
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ကသွာ၊ နည်း။) အဋ္ဌဝိဓဘေဒေ၊ ဌ။ ဝါ၊ တုန်းက။
နယဿ၊ သုခ ဒုက္ခအားဖြင့် ပြားပုံနည်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒိန္နတ္တာ၊ ပေးတော်မူအပ်
ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဂဟဏဝဇနဝသေန၊ ယူခြင်းဟူသော တိုးချဲ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ယူခြင်း
ကို တိုးချဲ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဂဟိတတော၊ ယူအပ်ပြီးသောဒုက်၊
တိက်မှ။ အညဿ၊ အခြားသော ဒုက်၊ တိက်ကို။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ ဝဇနံ၊
ဝဇနမည်၏။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။] ပုရိမဂဟိတေ၊ ရှေး၌ ယူအပ်ပြီးသော
ဒုက်၊ တိက်သည်။ ဌိတေ၊ မူအဖြစ်ဖြင့် တည်ပြီးလသော်။ အညပစယဝသေန၊
အခြားသော မူလီဒုက်၊ တိက်တို့ကို တိုးပွားစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဂဟဏံ၊
ယူခြင်းသည်။ ဝဇနံ၊ ဝဇနမည်သည်။) န၊ မဟုတ်။ [အခြားနေရာ၌ မူတခုကို
တည်ပြီးနောက် အခြား မူလီတို့ကိုသွင်း၍ တိုးပွားစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဝဇန
ပြုရသည်။ ဤ၌ ထိုကဲ့သို့ မူလမူလီသွင်းရသော ဝဇနမျိုး မဟုတ်ပါ-ဟူလို။]
ဝါ၊ တနည်း။ ကေသဝဇနာဒိသုဝိယ၊ ဆံဖြတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့။ ဝဇန-
သဒ္ဓေါ၊ ဝဇနသဒ္ဓါသည်။ ဆေဒနတ္ထော၊ ဖြတ်ခြင်းအနက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဂဟိတဿ၊ ယူအပ်ပြီးသော ဒုက်၊ တိက်ကို။ အဂ္ဂဟဏံ၊ မယူ
ခြင်း ဟူသော။ ဆိန္နနံ၊ ဖြတ်တောက်ထားခဲ့ခြင်းသည်။ ဝဇနံ၊ ဝဇနမည်၏။

ဒုကတိကာနံ၊ ဒုက်၊ တိက် ဟူကုန်သော။ ဥဘယေသံ၊ ၂-ဘက်လုံးတို့ကို။
ဝဇနံ၊ တိုးပွားစေခြင်းသည်။ ဥဘယဝဇနံ၊ ဥဘယဝဇနမည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။
ဥဘယတော၊ ဒုက်၊ တိက်ဟူသော ၂-ဘက်အားဖြင့်။ ပဝတ္ထံ၊ ဖြစ်သော။ ဝဇနံ၊

ဝဇနသဒ္ဓေါ ဆေဒနတ္ထော။ ။ဝဇနသဒ္ဓါ၏ ဆေဒနအနက်သည် ရိုးရာ မဟုတ်ပါ။
ဤသို့ ရိုးရာမဟုတ်ဘဲ ဆိုသောကြောင့် “အနုဋီကာ၌ ဝဇနသဒ္ဓေါ ဆေဒနတ္ထောတိ ဣဒံ၊
ဟူသော ဤစကားကို။ အသိဝါ၊ မင်္ဂလာရှိသော အမျိုးသမီးမဟုတ်သူကို။ သိဝါတိ၊ မင်္ဂ-
လာရှိသောအမျိုးသမီးဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့၎င်း။ ဒိဋ္ဌဉ္စ၊ မြင်အပ်သော
အာရုံကိုလည်း။ အဒိဋ္ဌန္တိ၊ မမြင်အပ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့၎င်း။ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”
ဟု ဥပမာပြုလေသည်။ ထို့အတူ ဤနေရာ၌လည်း “ဆေဒနတ္ထ မဟုတ်ဘဲလျက် ဆေဒ-
နတ္ထ”ဟု ဆိုထားသည်ဟု ဖွင့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား - “ဒုဝိဓေန အခမ်း၌ သဟေတုက
ဒုက်ကို ယူပြီးလျှင် တိဝိဓေနအခမ်း၌ ကုသလတိက်ကို ယူ၏။ ဤသို့ ယူအပ်ပြီးသော
ဒုက်ကို၎င်း၊ တိက်ကို၎င်း နောက်ဝါရ၌ ထင်၍ မယူဘဲ ဖြတ်လိုက်ခြင်းကို “ဝဇန”ဟု
ခေါ်သည်-ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနီယအဖွင့်

၄၇၉

တိုးပွားစေခြင်းသည်။ ဥဘယဝစုနံ၊ ဥဘယဝစုနမည်၏။ တဒေဝ၊ ထိုဥဘယ-
 ဝစုနသည်ပင်။ ဥဘတောဝစုနကံ၊ ဥဘတောဝစုနကမည်၏။ တေန၊ ထိုဥဘတော-
 ဝစုနကအားဖြင့်။ နယနီဟရဏံ၊ နည်းကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းသည်။ ဥဘတော-
 ဝစုနကနီဟာရော၊ ဥဘတောဝစုနကနီဟာရ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဝစုနက-
 နယော၊ တိုးပွားစေကြောင်းနည်းသည်။ ဝစုနကနီဟာရော၊ ဝစုနကနီဟာရ
 မည်၏။ ဥဘယတော၊ ဒုက္ခံ၊ တိက္ခဟူသော ၂-ဘက်အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။
 ဝစုနကနီဟာရော၊ တိုးပွားစေခြင်းအားဖြင့် နည်းကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းသည်။
 (တနည်း) ဥဘယတော၊ အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ဝစုနကနီဟာရော၊
 တိုးပွားစေကြောင်းဖြစ်သော နည်းသည်။ ဥဘတော ဝစုနကနီဟာရော၊ ဥဘ-
 တောဝစုနကနီဟာရမည်၏။

ဟိ၊ အထူးကား။ တတ္ထ (တေသု) ဒုကမူလကတိကမူလက ဥဘတောဝစုန-
 ကေသု၊ ထိုဒုကမူလက၊ တိကမူလက ဥဘတောဝစုနကတို့၌။ [မဇ္ဈိကာ၌ကား
 “တတ္ထ၊ ထိုအဘိဓမ္မဘာဇနီယ၌”ဟု စွဲလေ၏။ စဉ်းစားပါ။] ဒုဝိဓတိဝိဓ-
 ဘေဒါနံယေဝ၊ ဒုဝိဓအပြား၊ တိဝိဓအပြားတို့၏သာလျှင်။ ဝိသေသော၊ အထူး
 သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အညေ၊ ဒုဝိဓဘေဒ၊ တိဝိဓဘေဒမှ တပါးကုန်သော။
 ဘေဒါ၊ ကေဝိဓ၊ စတုဗ္ဗိဓ စသော အပြားတို့သည်။ အဝိသိဋ္ဌာ၊ မထူးကုန်။ (ပါဠိ
 တော်ကိုကြည့်ပါ။) [ကေဝိဓ စတုဗ္ဗိဓ အစရှိသည်တို့၌ မထူးလျှင် အဘယ်အကျိုး
 ငှါ ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “တထာပိ”

ဥဘတော ဝစုနကံ။ ။ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့ကို ပြရာ၌ “ဥဘ၊ ဥဘယ”ဟု ၂-ပုဒ်ရှိ၏။ ထို့
 ကြောင့် ဥဘကို “ဥဘယ”ဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် အနက်ဖွင့်သည်။ တော-ပစ္စည်းကို ဆဋ္ဌိအနက်
 ကြံ၍ “ဥဘယေသံ + ဝစုနံ”ဟု ဆဋ္ဌိသမာသ်ကို၎င်း၊ “ဥဘယတော + ပဝတ္ထံ + ဝစုနံ”ဟု
 မဇ္ဈေလောပိသမာသ်ကို၎င်း ဖွင့်ပြသည်။ ထို့ နောက် သုတ္တံ၌ က-ပစ္စည်းဟု သိစေလို၍
 “တဒေဝ ဥဘတော ဝစုနကံ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဝစုနကနီဟာရော။ ။ “ဥဘတောဝစုနကေန + နယနီဟာရော ဥဘတောဝစုနက-
 နီဟာရော”ဟု ပြုစေလို၍ “တေန နယနီဟရဏံ”ဟု ပဌမဖွင့်၏။ ဤအလို နယပုဒ်အကြေ
 ကြံပါ။ နယနှင့် နီဟာရသည် အနက်တူဟု သိစေလို၍ “ဝစုနကနယော ဝါ ဝစုနက-
 နီဟာရော”ဟု ဒုတိယဖွင့်သည်။ ဆက်ဦးအံ့—နယ၌ နီ-ဓာတ်ကို သိခြင်းအနက်ဟောဟု
 ယူကြသော်လည်း ဓာတ်ကျမ်း၌ “ဆောင်ခြင်း” အနက်သာ လာ၏။ [နီဟာရသဒ္ဓသာ
 နယပရိယာယဘာဝံ ဒသေတုံ ဝစုနကနယော ဝါတိအာဒိ ဝုတ္တံ။—မဇ္ဈ။]

ဆောင်နှင့် သိ။ ။ ဒုကအင်္ဂုတ္တိရ်၊ ၁-ပံ၊ အဓိကရဏဝဂ်၊ ၂၀-သုတ် အဋ္ဌကထာ၌
 လည်း ဒုနုယာကို “ဒုနီဟာရ”ဟု ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် “နီယတေ၊ ဆောင်ယူအပ်၏”
 ဟု၎င်း၊ “နယော၊ (အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို) ဆောင်ယူကြောင်းနည်း”ဟု၎င်း နေရာတိုင်း၌
 ပြင်၍ အနက်ပေးပါ။ “အနက်ကို စိတ်ဖြင့် ဆောင်ယူ”ဟူသည် သိခြင်းပင်တည်း။ ထို့
 ကြောင့် “သိ” ဟူသော အနက်ကို “အဓိပ္ပါယ်တ္ထ”ဟု မှတ်ပါ။

စသည်ကို မိန့်သည်။] တထာပိ၊ ထိုသို့ မထူးပါကုန်သော်လည်း။ ပညာပွဘေဒ-
 ဇနနတ္ထံ၊ အသိပညာ အထူးအပြားကို ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှါရင်း။ (ဤပါဠိ
 တော်ကို လေ့လာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ဧကဝိဓ စသည်တို့ကိုသိရသော ပညာ
 အထူးအပြားကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှါရင်း။) ဓမ္မဝိတက္ကေန၊ ဤတရားတို့ကို
 စဉ်းစားကြံစည်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိတက်ဖြင့်။ ဉာတိဝိတက္ကာဒိနိရတ္ထကဝိတက္က-
 နိဝါရဏတ္ထံ စ၊ ဆွေမျိုးတို့၏ အကြောင်းအရာကို စဉ်းစားကြံစည်ခြင်း စသော
 အကျိုးမဲ့ ဝိတက်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါရင်း။ ဣမံ ပါဠိ၊ ဤ အဘိဓမ္မ-
 ဘာဇနီယပါဠိတော်ကို။ ဝိတက္ကန္တဿ၊ စဉ်းစားကြံစည်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။
 ဓမ္မပသံဟိတပါမောဇ္ဇဇနနတ္ထံ၊ တရားနှင့်စပ်ယှဉ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်
 ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှါရင်း။ ဂဟိတဿ၊ ယူအပ်သော။ ဧကေကဿ
 ဝါရဿ၊ တပါးတပါးသော ဝါရ၏။ နိယျာနမုခဘာဝတော စ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ
 ထွက်မြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ ဒုဝိဓတိဝိဓဘေဒနာနတ္ထဝုသေန၊
 ဒုဝိဓဘေဒ၊ တိဝိဓဘေဒတို့၏ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဣတရေပိ၊
 ဒုဝိဓဘေဒ၊ တိဝိဓဘေဒတို့မှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဘေဒါ၊ ဧကဝိဓ၊
 စတုဗ္ဗိဓ စသော အပြားတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

(ကဿ၊ ကြောင့်။ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်သနည်း။) အညမညာပေက္ခေသု၊
 အချင်းချင်းငဲ့ခြင်းရှိကုန်သော ဘေဒတို့တွင်။ ဧကဿ၊ တပါးသော ဘေဒ၏။
 ဝိသေသေန၊ ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဣတရေသမ္ပိ၊ အခြားသောဘေဒတို့၏
 လည်း။ ဝိသိဋ္ဌဘာဝတော၊ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။

ဓမ္မဝိတက္ကေန။ ။ များစွာသော စာသင် စာချ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိချဘို့ရန် (ရေး
 ဘို့ရန်) သို့မဟုတ် သင်ယူဘို့ရန် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတရားတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်
 ကို စဉ်းစားကြံစည်ကြရကုန်၏။ ထိုစဉ်းစားကြံစည်ခြင်းကို ဓမ္မဝိတက်ဟု ဆို၏။ (အလဂ္ဂဒ္ဓူ-
 ပမာ စာချ စာသင်နည်း မဟုတ်လျှင်) ပရိယတ္တိဓမ္မာနုဿတိဘာဝနာလည်း ဖြစ်နေ၏။
 ထိုဝိတက်ဖြစ်နေခိုက်၌ ဉာတိဝိတက် ကာမဝိတက် ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာ ဝိတက်များ
 လည်း မဖြစ်နိုင်တော့။

ဓမ္မပသံဟိတ။ ပေ ။ ဇနနတ္ထံ။ ။ မိမိကြံစည်၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိသောအခါ
 အလွန်နှစ်သက်မှု ပီတိပါမောဇ္ဇလည်း ဖြစ်ရ၏။ တရံတခါ ထိုပီတိမှဆက်၍ ကိလေသာ
 အဖြစ် နည်းပါးရကား တရားထူးပေါက်သလိုပင် အထင်ကြီးတတ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့
 လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားကြံစည်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များဝယ် သာသနာ့အရေးအရာ
 လောကအရေးအရာ၌ သူတပါးနှင့် မတူသော အကြံကောင်း ဉာဏ်ကောင်း အတွေး
 အခေါ်ကောင်းများလည်း ပေါ်နေတတ်ပါသည်။ ထို အခြေအနေ ရောက်သောအခါ
 အများကြောက်နေသော ကာယိကဒုက္ခများကိုလည်း ထိမထင်တော့၊ အများတောင့်တ
 သာယာနေသော လာဘသက္ကာရ ရမှု သူခေါ်လည်း မတောင့်တ၊ မသာယာတော့၊
 ကာမသုခကိုပင် ရှောင်နိုင် ချုပ်တည်းနိုင်ပါတော့သည်။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၄၈၁

ကေဝလံ၊ ဒုဝိဓ စသည် မဖက် သက်သက်။ ကေဝိဓောဝ၊ ကေဝိဓဝေဒနာက္ခန္ဓာ သည်သာ။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဒုဝိဓောဝ၊ ဒုဝိဓဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်လည်း။ (အတ္ထိ၊ ရှိသေး၏။) စ၊ သည်သာ မကသေး။ ကေဒုဝိဓောဝ၊ ကေဝိဓဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ ဒုဝိဓဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်သာ။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထ ခေါ၊ အဟုတ်ကား။ တိဝိဓောဝိ၊ သည်လည်း။ (အတ္ထိ)။ ကေ။ ပေ။ နဝိဓောဝိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်သာလည်း။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ ကား။ ဒသဝိဓောဝိ၊ သည်လည်း။ (အတ္ထိ)။ ဣတိ ဝေဉ္ဇ၊ ဤသို့လည်း။ တေ ဘေဒါ၊ ထိုအထူးအပြားတို့သည်။ အညမညာပေက္ခာ၊ အချင်းချင်းငဲ့ခြင်းရှိကုန်၏။ တသ္မာ၊ ဝိသိဋ္ဌော၊ အထူးပြုအပ်သော။ ဧကောဘေဒေါ၊ တခုသောဘေဒသည်။ အတ္တနာ၊ မိမိသည်။ အပေက္ခိယမာနေ၊ ငဲ့အပ်ကုန်သော။ (အညဘေဒေ၊ အခြားသောဘေဒတို့ကို၎င်း။) အတ္တာနံ၊ မိမိကို။ အပေက္ခမာနေ၊ ငဲ့တတ်ကုန်သော။ အညဘေဒေစ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝိသေသေတိ၊ အထူးပြု၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုအပေက္ခမာနဘေဒ၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ တေပိ၊ ထိုအပေက္ခိယဘေဒတို့သည်လည်း။ ဝတ္ထဗ္ဗတံ၊ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ [ကေဝိဓကို အပေက္ခမာနဟု ဆိုလျှင် ဒုဝိဓစသောဘေဒသည် အပေက္ခိယဖြစ်၏။ ဒုဝိဓသည် အပေက္ခမာနဖြစ်လျှင် ကေဝိဓစသောဘေဒသည် အပေက္ခိယဖြစ်၏။ ဤသို့ အားဖြင့် အညမညာပေက္ခဖြစ်ကြသည်-ဟူလို။]

သတ္တဝိဓေနာတိ အာဒယော၊ အစရှိသော ဝါရတို့ကို။ အညပ္ပဘေဒနိရပေက္ခာ၊ အခြားအပြားကို ငဲ့ခြင်း မရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ ကေဝလံ၊ အချင်းချင်း ငဲ့ခြင်းမဖက် သက်သက်။ ဗဟုပ္ပကာရတာ ဒဿနတ္ထံ၊ များသော အပြားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗေဟိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေဟိ ပကာရေဟိ၊ ထိုအပြားတို့ဖြင့်။ ဗဟုဝိဓေန ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ဒဿေသီတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ မဟာဝိသယော၊ ကျယ်ဝန်းသော တိုင်းနိုင်ငံရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ သဝိသယေ၊ မိမိနိုင်ငံ၌။ အပ္ပဋ္ဌိဟတော၊ မပိတ်ပင်အပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ ယထာယထာ၊ အကြင်အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။) ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။ တထာတထာ၊ ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ ကာတုံ၊ ငှါ။ သက္ကောတိဝိယ၊ စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့။ (ဝေ၊ တူ။) ဘဂဝါပိ၊ တရားမင်းဘုရားသည်လည်း။ မဟာဝိသယတာယ၊ ကျယ်ဝန်းသောအာရုံ တည်းဟူသော နယ်ပယ်ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ရှိသည့်အတွက်။) သဗ္ဗညုတာနာဝရဏညာဏ ယောဂတော၊ သဗ္ဗညုတာညာဏ်တည်းဟူသော အနာဝရဏညာဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ အပ္ပဋ္ဌိဟတော၊ မပိတ်ပင်အပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ ယထာ ယထာ၊ ဖြင့်။ (ဒေသေတုံ၊

ဟောတော်မူခြင်းငှါ။) ဣစ္ဆတိ၊ အလိုတော်ရှိ၏။ တထာ တထာ၊ ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒေသေတံ၊ ငှါ။ သက္ကောတိ၊ စွမ်းနိုင်တော်မူ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း။

ဒုကေ၊ ဒုက်တို့ကို။ ဝတ္တာ၊ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပြီး၍။ တိကာ၊ တိက် တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ နောက်မှ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [ဤ ပါဠိတော်အစဉ်ကို ဆို လိုသည်။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိကာ၊ တိက်တို့ကို။ ဒုကေသု၊ ဒုက်တို့၌။ ပက္ခိတ္တာ၊ ထည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဆိုခြင်းသည်။ ယုတ္တံ၊ သင့်ပါစေတော့။ ဒုကာပန၊ ရှေးဦးစွာဟောတော်မူအပ်သော ဒုက်တို့ကိုကား။ ကထံ၊ အဘယ် ကြောင့်။ တိကေသု၊ နောက်မှဟောအပ်သောတိက်တို့၌။ ပက္ခိတ္တာ၊ ထည့်တော်မူ အပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ တသ္မိံ တသ္မိံ တိကေ၊ နောက်မှ ဟောအပ်သော ထိုထိုတိက်ကို။ ပရတော၊ ဒုက်၏နောက်၌။ ဝါ၊ မှ။ ဝုတ္တေပိ၊ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ အပေက္ခကာ ပေက္ခိတဗ္ဗာသေန၊ ရှင့်တတ်၊ ရှင့်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဒုကာနံ၊ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူအပ် ကုန်သောဒုက်တို့၏။ ယောဇိတတ္တာ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒုကာ၊ တို့ကို။ တိကေသု၊ တို့၌။ ပက္ခိတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေ တည်း။) [နောက်မှ ဟောအပ်သော တိက်တို့ကို ရှေးဦးစွာ ဟောအပ် သော ဒုက်တို့က အပေက္ခက၊ အပေက္ခိတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စေအပ်သော ကြောင့် ဒုက်တို့က အပေက္ခကဖြစ်ခိုက် တိက်တို့က အပေက္ခိတဗ္ဗဖြစ်ခြင်း၊ တိက် တို့က အပေက္ခကဖြစ်ခိုက် ဒုက်တို့က အပေက္ခိတဗ္ဗဖြစ်ခြင်းကြောင့် နောက်မှ ဟောအပ်သော တိက်တို့၌ ရှေးဦးစွာဟောအပ်သော ဒုက်တို့ကို ထည့်သွင်းနိုင်ပါ သည်-ဟူလို။]

ကိရိယာမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနဝသေန လဗ္ဘတီတိ၊ ဟူသော စကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ အာဝဇ္ဇနာ၊ ပဉ္စ ဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟူသော ကြိယာမနောဓာတ်သည်။ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ၊ စက္ခု သမ္ပဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဟိ၊ မှန်။ သမာန ဝီထိယံ၊ တူသောဝီထိ၌။ ပစ္ဆိမော၊ နောက်၌ ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ ပုရိမဿ၊ ရှေ့၌ ဖြစ်သောတရား၏။ ကောစိ၊ တစုံတခုသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်း သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ စ၊ ဝါဒန္တရကား။ ယေ၊ အကြင် ဆရာတို့သည်။ အာဝဇ္ဇနဝေဒနာဝ၊ အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာကိုပင်။ စက္ခုသဃ်နာယ၊ စက္ခုပသာဒဌိ ရှုပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ထိခိုက်သည့် အတွက်။

အာဝဇ္ဇနာ။ပေ။န ဟောတိ။ ။ [မနောဓာတုကို ငဲ့၍ “အာဝဇ္ဇနာ”ဟု ဣတ္ထိလိန် အားဖြင့် ထားဟန်တူသည်။] တဝီထိအတွင်း၌ ထို ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သမ္ပဿ၏ ရှေ့ကဖြစ်သောကြောင့် “စက္ခုဝိညာဏသမ္ပဿကြောင့် ဖြစ်သည်” ဟု မဆိုနိုင်။

ဥပ္ပန္နတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ စက္ခုသမ္ပယာကြောင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနဝေဒနာဖြစ်၏ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ [စက္ခုသမ္ပယာကြောင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနန်းဖြစ်၏ ဟူရာ၌ “စက္ခုပသာဒ၌ ရူပါရုံထိခိုက်မှုက ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနန်း၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုသမ္ပယာကြောင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနန်းဖြစ်၏” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုကြောင်းကို ဆိုကြ၏။] တဉ္စ၊ ထို ဝဒန္တိဆရာတို့၏ စကားသည်လည်း။ န ယုတ္တံ၊ မသင့်။ (ကသ္မာ န ယုတ္တံ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ စက္ခုရူပပဋိသဘာဝော၊ စက္ခုပသာဒ၌ ရူပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းသည်။ စက္ခုသမ္ပယော၊ စက္ခုသမ္ပယာတည်း။ ဣတိ၊ ဤစကားကို။ ကတ္ထစိ၊ တစုံတရပ်သော။ သုတ္တော၊ ပါဠိတော်၌၎င်း။ အဋ္ဌကထာယံ၊ အဋ္ဌကထာ၌၎င်း။ န ဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ်။

စ၊ သည်သာမကသေး။ သော၊ ထို စက္ခုပသာဒ၌ ရူပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းသည်။ စက္ခုသမ္ပယော၊ သည်။ ယဒိ သိယာ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံသတိ)။ စက္ခုဝိညာဏ သဟဇာတာ၊ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် အတူတကွဖြစ်သော။ ဝေဒနာပိ၊ သည်လည်း။ စက္ခုသမ္ပယာပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထို စက္ခုဝိညာဏ သဟဇာတာဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဣ၊ ဤစက္ခုသမ္ပယာကြောင့်ဖြစ်သော စိတ်တို့ကို ပြရာ၌။ [မဇ္ဈိကာ၌ “ဣမ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌” ဟု ပေါင်း၍ စွဲ၏။ ရှေးနိဿယ၌ကား “ဣမ၊ ဤ စတုဝိသတိနိဗ္ဗေသ၌” ဟု စွဲလေ၏။] အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ၊ ကြည့်ထိုက်သည်။ န သိယာ၊ မဖြစ်ရာ။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။ [သာမညအာဓာရ။] စက္ခုသမ္ပယာပစ္စယာ ဝေဒနာ အတ္ထိ အဗျာကတာတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ [ဝိသေသအာဓာရ။ (သင်္ဂဟိတတ္တာ၌ စပ်)။] သင်္ဂဟိတတ္တာ၊ သိမ်းယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ ဝါ၊ ထပ်၍။ စက္ခုသမ္ပယာဇာ ဝေဒနာတိ၊ ဟူ၍။ န ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မမူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ၏။ [ပါဠိတော်၌ကား ဟောတော်မူထားသည်-ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တဉ္စ၊ ထို ဝဒန္တိဆရာတို့၏ စကားသည်လည်း။ န ယုတ္တံ)။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ကြိယာမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနဝေဒန လဗ္ဘတိ ဟူသော စကားရပ်၌။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ အာဝဇ္ဇနဝေဒနံ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနန်းနှင့်ယှဉ်သောဝေဒနာကို။ ဝိနာ၊ ၍။ စက္ခုသမ္ပယာဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒုပ္ပါဒိကာ၊ ထို စက္ခုသမ္ပယာကို ဖြစ်စေနိုင်သော။ သာ၊ ထို ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနဝေဒနာကို။ (ဝတ္ထု၊ ယုတ္တာ ၌စပ်။) တပ္ပယောဇနတ္တာ၊ ထို စက္ခုသမ္ပယာဟူသောအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်။ (အာဝဇ္ဇနဝေဒနာကြောင့် စက္ခုသမ္ပယာဖြစ်၏။ စက္ခုသမ္ပယာသည် အကျိုး

တည်း။ အကျိုး၏ အမည်ကို အကြောင်းဝေဒနာ၌ တင်စားသော ဖလူပစာ-
ရအားဖြင့်။) စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ယုတ္တာ၊ သင့်၏။
(ဣတိအယံ။ အဓိပ္ပါယ်။) ပန၊ ထိုသို့ပင် ဤသို့ ဆိုလိုပါသော်လည်း။
နိပ္ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်မဟုတ်၊ မုချအားဖြင့်။ စက္ခုသမ္ပဿဿ၊ ၏။ ပရ-
တောဝ၊ နောက်၌သာ။ ဝါ၊ နောက်မှသာ။ ဝေဒနာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်
ကုန်၏။ (စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ ဝေဒနာအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်ကုန်၏)။

စတုတ္ထိ သမိတ္တုပ္ပါဒဝသေနာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ရူပါရူပါဝစရနံ၊
ရူပါဝစရဝိပါက်၊ အရူပါဝစရဝိပါက်တို့ကို။ အဂ္ဂဟဏံ၊ မယူခြင်းကို။ (ကတံ၊
ပြီ။ ကသ္မာ၊ နည်း။) တေသံ၊ ထို ရူပါဝစရဝိပါက်၊ အရူပါဝစရဝိပါက်တို့၏။
သယမေဝ၊ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ မနောဒွါရဘူတတ္တာ၊ မနောဒွါရဖြစ်၍ ဖြစ်
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [စတုတ္ထိ သမိတ္တုပ္ပါဒအရ ရူပါဝစရ အရူပါဝ-
စရ ကုသိုလ်ကြိယာတို့ကို ယူထား၏။ ထို့ကြောင့် ရူပါဝစရ အရူပါဝစရဝိပါက်
တို့ကိုသာ “အဂ္ဂဟဏံ” ဟု ဆိုသည်။] ဟံ၊ မှန်။ သဗ္ဗဘဝဂ်မနော၊ အလုံးစုံ
သော ဘဝင်စိတ်သည်။ (ရူပါဝစရ အရူပါဝစရဝိပါက်နှင့်တကွ အလုံးစုံ ဘဝင်
ကိစ္စတပ်သောစိတ်သည်။) မနောဒွါရံ၊ မနောဒွါရတည်း။ စုတိပဋိသန္ဓိယောစ၊
စုတိပဋိသန္ဓေစိတ်တို့သည်လည်း။ တတော၊ ထို ဘဝင်စိတ်မှ။ အနညာ၊ တမျိုး
တခြားမဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိ စတုဝီသတိဝိစဘေဒေ၊ ၌။ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာဒိကု-
သလာဒိနံ၊ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ အစရှိသော ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏။ [စက္ခု-
သမ္ပဿပစ္စယာဒိ၌ အာဒိဖြင့် သောတ၊ ဇာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ မနောသမ္ပဿ
စသည်တို့ကိုယူ၍ ကုသလာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကိုယူ။]
သမာနဝိထိယံ၊ တူသောဝိထိ၌။ လဗ္ဗမာနတာ၊ ရထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။
အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ပါဠိယံ၊
ပါဠိတော်၌။ ဧကေနဝီသတိ စတုဝီသတိကာ၊ ဧကေနဝီသတိစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ စတုဝီသတိ
စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်။ သဒ္ဓိပိတု၊ ချိုး၍။ အာဂတာ၊ လာကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော အတ္ထိ အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယော အသံ-
ကိလိဋ္ဌ အသံကိလေသိကော အဝိတက္က အဝိစာရောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော

အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယော။ ။ “အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယော” အရ လောကုတ္တရာ
စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း ဤကဲ့သို့ အရကောက်၍ကြည့်ပါ။ ထိုလောကုတ္တရာ
စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် တဝီထိအတွင်း၌ စက္ခုသမ္ပဿကြောင့် မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် နာနာဝိထိ
၌သာ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်များ ရနိုင်သည်ဟုမှတ်ပါ။ အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယတရားကဲ့သို့ ကုသလ
တိက်အတွက်လည်း နာနာဝိထိ၌ ရထိုက်ကြောင်းကို သိပါ။ ထို့ကြောင့် “ကုသလတိ-
ကဿပိ နာနာဝိထိယံ လဗ္ဗမာနတာ ယောဒေတဗ္ဗာ” ဟု မိန့်သည်။

နည်းဖြင့်။ နာနာဝီထိဂတာနံ၊ အမျိုးမျိုးသောဝီထိ၌ ဖြစ်ကုန်သောစိတ်တို့၏။ လဗ္ဘမာနတာယ၊ ရုထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော် မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလတိကဿပိ၊ ကုသလတိက်၏လည်း။ နာ- နာဝီထိယံ၊ ၌။ လဗ္ဘမာနတာ၊ ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

ပန၊ ထိုသို့ပင် နာနာဝီထိ၌ ယှဉ်စေထိုက်ပါသော်လည်း။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ သမာနဝီထိယံ၊ ၌။ စက္ခုသမ္ပယုပစ္စယာဒိကတာ၊ စက္ခုသမ္ပယုပစ္စယာဒိက၏ အဖြစ်သည်။ ဧကန္တိကာ၊ ဧကန္တဖြစ်၏။ ဣတိကတာ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ဧတ္ထ၊ ဤ သမာနဝီထိ၌။ လဗ္ဘမာနတာ၊ ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ သမာ- နဝီထိ၌ ပြုအပ်ပါသော်လည်း။ အသမာနဝီထိယံ၊ ၌။ လဗ္ဘမာနတာ၊ ကို။ န ပဋိက္ခိတ္တာ၊ မပယ်အပ်ပါ။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ အသမာနဝီထိ၌ ရုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို မပယ်ခြင်းကြောင့်ပင်။) တာနိ သတ္တဝိဓာဒိသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌတာ ကထေတုံ ဝဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ သမာနဝီထိယံယေဝ၊ ၌သာ။ ဥပနိဿယကောဋိ သမတိက္ကမဘာဝ- နာဟိ၊ ဥပနိဿယကောဋိ သမတိက္ကမ၊ ဘာဝနာတို့ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနတာ၊ ရုထိုက် သည်၏ အဖြစ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ [“သမာနဝီထိ၌သာ ဥပနိဿ- ယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမူ၊ ဇာတိကို လွန်မြောက်မူ၊ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာမူ တို့ဖြင့် မရနိုင်” ဟူလိ။] စ၊ ဆက်။ တိဓာပိ၊ ဥပနိဿယကောဋိ သမတိက္ကမ၊ ဘာဝနာဟူသော ၃-ပါးအပြားအားဖြင့်လည်း။ လဗ္ဘမာနတံ၊ ရုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌတာ ကထေတုံ ဝဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

တောနီတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (ဝဒတိ ဌစပ်)။ ယထာ ဒဿိတာနိ၊ အကြင်အကြင် အတ္ထိ ကုသလော စသည်ဖြင့် ပြုအပ်ပြီးကုန်သော။ ကုသလာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရော)ဝဒတိ၊ ၍။ [“ဝေဒနာက္ခန္ဓ နိဒ္ဒေသအဖွင့် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် စိတ္တာနိ ဝဒတိ= (စိတ်နှင့် ဆက်စပ်မှုကို ပြုနေပါသနည်း)”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဝေဒနာနိဒ္ဒေ- သေပိစ” စသည်ကိုမိန့်။] စ၊ ဆက်။ ဝေဒနာနိဒ္ဒေသေ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသသည်။ သမာနေပိ၊ သော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ တေသ္မိံ၊ ဤ နိဒ္ဒေ- သ၌။ (သမ္ပန္နော ကတော ဌစပ်။) ပုဗ္ဗင်္ဂမဿ၊ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော။ စိတ္တဿ၊ ၍။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ ကထေတုံ၊ ပြော ဟော ပို့ချခြင်းငှါ။ သုခံ၊ လွယ်ကူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်။ စိတ္တသမ္ပန္နော၊ စိတ်နှင့်ဆက်စပ်ခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ တေနော၊ ထိုသို့ စိတ်၏ ပုဗ္ဗင်္ဂမအဖြစ်ကြောင့်ပင်။ [မဇ္ဈိကာ၌ ကား “တေနောတိ စိတ္တသမ္ပန္နဿ ကတ္တဗ္ဗတ္တာဝေ” ဟု ဖွင့်လေ၏။] စိတ္တာနိ၊ တို့ကို။ (ဒီပိတာနိ ဌစပ်။) သတ္တဝိဓာဒေ၊ သတ္တဝိဓာဒေ၌။ တိကဘူမိဝသေန၊

ကုသလစသောတိက်၊ ကာမာဝစရစသောဘုံတို့၏ အပြားဖြင့်၎င်း။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။ “အတ္တိ ကုသလော”စသည်၊ အတ္တိ ကာမာဝစရော” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူထားသည်။] စတုဝိသတိဝိဇ္ဇာဘေဒ၊ ဌ။ ဒွါရတိကဝသေန၊ စက္ခုစသော ဒွါရ၊ ကုသလစသော တိက်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၎င်း။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။ “စက္ခုသမ္ပယာပစ္စယာ” စသည်ဖြင့် စက္ခုဒွါရစသည်ကို၎င်း၊ “အတ္တိ ကုသလော” စသည်ဖြင့် ကုသလတိက်စသည်ကို၎င်း ဟောတော်မူထားသည်။] တိဝိဇ္ဇာဘေဒ၊ ဌ။ ဒွါရဘူမိဝသေန၊ စက္ခုစသော ဒွါရ၊ ကာမာဝစရစသော ဘုံတို့၏အပြားအားဖြင့်၎င်း။ ဗဟုဝိဇ္ဇာဘေဒ၊ ဌ။ ဒွါရတိကဘူမိဝသေန၊ စက္ခုစသော ဒွါရ၊ ကုသလစသော တိက်၊ ကာမာဝစရစသော ဘုံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၎င်း။ ဒီပိတာနိ၊ ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထို သတ္တဝိဇ္ဇာဘေဒ အစရှိသည်တို့တွင်။ ယတ္ထကတ္ထစိ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသောဌာန၌။ ဌတော၊ တည်၍။ ကထေတုံ၊ ငှါ။ ဝဇ္ဇန္တိ၊ သင့်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

[“သတ္တဝိဇ္ဇာသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌတော ကထေတုံ ဝဇ္ဇန္တိ”ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ တိသဝိဇ္ဇာ သုခဒီပနုဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ကုသလာဒိနံ ဒီပနာ” စသည်ကို မိန့်။] ကုသလာဒိနံ၊ ကုသလ အစရှိကုန်သော တိက်တို့ကို။ ဒီပနာ၊ ပြခြင်းကို။ ကာမာဝစရဒိဘူမိဝသေန၊ ကာမာဝစရအစရှိသောဘုံတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဘုံတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်၏။ တာ စ ဘူမိယော၊ ထို ဘုံလေးပါးတို့သည်လည်း။ တိသဝိဇ္ဇာဘေဒ၊ ဌ။ သယမေဝ၊ အလိုလိုသာလျှင်။ (တိုက်ရိုက်သာလျှင်။) အာဂတာ၊ လာကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ သတ္တဝိဇ္ဇာဘေဒ၊ ဌ။ ဒွါရံ၊ ဒွါရကို။ အနာမဋ္ဌဝိယ၊ မသုံးသပ်အပ်သကဲ့သို့။ [“မဟောအပ်သကဲ့သို့” ဟုလျှောက် ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။] ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ဒွါရံ၊ ကို။ န အနာမဋ္ဌ၊ မသုံးသပ်အပ်သည် မဟုတ်၊ သုံးသပ်အပ်သည်သာ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤတိသဝိဇ္ဇာဘေဒ၌။ သမာနာသမာနဝိထိသု၊ တူသောဝိထိ၊ မတူသောဝိထိတို့၌။ လဗ္ဗမာနတာ၊ စိတ်တို့၏ရအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ အတိဗျတ္တာ၊ အလွန်ထင်ရှား၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိသဝိဇ္ဇာ၊ ပေ။ သုခဒီပနာနိ ဟောန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ တိသဝိဇ္ဇာသု၊ ဌသော။ ဌတော၊ ၍။ ဒီပယိသု၊ ပြကြကုန်သနည်း။ ဒွါရတိကဘူမိနံ၊ စက္ခုစသော ဒွါရ၊ ကုသလစသော တိက်၊ ကာမာဝစရစသော ဘုံတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အာမဋ္ဌတ္တာ၊ သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဗဟုဝိဇ္ဇာဘေဒ၊ ဌ။ ဌတော၊ ၍။ ဒီပေတဗ္ဗာနိ နန၊ ပြထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ န၊ မပြထိုက်ကုန်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဒီပေတဗ္ဗဌာနာတိက္ကမတော၊ ပြထိုက်ရာဌာနကို လွန်ခြင်းကြောင့်တည်း။ [“ပြထိုက်ရာဌာနက ဒွါရဘူမိသာ မက၊

တိကပါ ပါနေသည့်အတွက် လွန်သွားခြင်းကြောင့်”ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ သတ္တဝါ
ဝိစောဒေါ၊သည်။ ဒွါရဿ၊ ၏။ ဓါ၊ ကို။ အနာမဋ္ဌတ္တာ၊ မသုံးသပ်အပ်(မဟော
အပ်)သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒိပနာယ၊ ပြခြင်း၏။ အဋ္ဌာနံ၊ ဌာနမဟုတ်။

စတုဝိသတိဝိစောဒေါ၊ ဌ။ အာမဋ္ဌဒွါရတိကာ၊ သုံးသပ်အပ်သော စက္ခု
စသော ဒွါရ၊ ကုသလစသော တိက်တို့ကို။ ဘူမိယော၊ ကာမာဝစရစသော ဘုံ
တို့ကို။ အပေက္ခိတ္တာ၊ ကထေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်၍။ န ဌပိတာ၊ မထားအပ်ကုန်။
[ကထေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ငဲ့ရုံသာငဲ့၍ ဘုံတို့ကို တိုက်ရိုက် မဟောအပ်ကုန်။ ထို
အကြောင်းကြောင့် “သတ္တဝါဝိစောဒေ၊ စတုဝိသတိဝိစောဒေတို့သည် ပြဘို့ရန်
သုခဒိပန မဖြစ်ကြ”ဟူလို။] တိ*သဝိစောဒေါ၊ ဌ။ အာမဋ္ဌဒွါရဘူမိယော၊ တို့
ကို။ ‘ဝုတ္တာ၊ မူအပ်ကုန်ပြီ။ ယေစ(တိကာ)၊ အကြင်တိက်တို့ကိုလည်း။ ဌပိတာ၊
မဟောဘဲ ချန်ထားအပ်ကုန်ပြီ။ တေစ တိကာ၊ တို့ကိုလည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤတိ*သဝိစ
ောဒေဌ။ အပေက္ခိတ္တရဟိတာ၊ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ရှင့်ထိုက်သော ဒွါရဘုံတို့
မှ ကင်းကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ)။ ကေဝလံ၊ တိက မဖက် သက်သက်။ ဘူမိဟိ၊
ဘုံတို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဒိပေတဗ္ဗာဝ၊ ပြနိုင်ကုန်သည်သာ။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။
ဣဒံ၊ ဤတိ*သဝိဌာနသည်။ ဒိပနာယ၊ ပြခြင်း၏။ ဌာနံ၊ ဌာနတည်း။ ပန၊ ကား။
တဒတိက္ကမေ၊ ထို ဒွါရဘုံတို့ကို ကျော်လွန်ခြင်းသည်။ (သတိ၊ ဖြစ်လသော်။)
ဌာနာတိက္ကမေ၊ ပြရာဌာနကို လွန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
(တိ*သဝိဓမ္မိယေဝ၊ ဌိသာ။ ဌုတ္တာ၊ ရှိ။ ဒိပယိ*သု၊ ပြီ။) [ကဿာ၏အမေး
ကို ပြန်၍ ဖြေသည်။ မဇ္ဈိကား “ပန”ကို “ဗျတိရေက”ဟု၎င်း၊ “တဒတိက္က-
မေ”ကို “ဒိပေတဗ္ဗာတိက္ကမေ”ဟု၎င်း ဖွင့်လေ၏။]

ဥပနိဿယကောဋိယာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။) သဒ္ဓ၊ သဒ္ဓါကို။ ဥပနိဿယ၊ မှီ၍။ ဒါနံ၊ အလှူကို။ ဒေတိ၊ ပေး
လှူ၏။ ဣတိအာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ နာနာဝိထိယံ၊ အမျိုး
မျိုးသော ဝိထိ၌။ ပကတူပနိဿယော၊ ပကတူပနိဿယကို။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တော၊ ပြီ။ [ကုသလတ္တိက၊ ပဉ္စာဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ ပကတူ-
ပနိဿယ။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေဝိထိယံ၊ တခုသောဝိထိ၌။ ကုသလာဒိနံ၊
ကုသိုလ်အစရှိသောတရားတို့၏။ စက္ခုသမ္ပဿာဒယော၊ စက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသော
ဒွါရတို့သည်။ (ဥပနိဿယလေသေန ပစ္စယော ဌိစပ်။) တဒဘာဝေ၊ ထို စက္ခု-
သမ္ပဿ အစရှိသည်တို့၏ မရှိခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) အဘာဝတော၊
ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဇာတိ၊ ဇာတိသည်။ ဇရာမရ-
ဏဿ၊ ဇရာမရဏအား။ ဥပနိဿယလေသေန၊ အနည်းငယ်သော ဥပနိဿယ
ဖြင့်။ ပစ္စယောဝိယ၊ ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဥပနိဿယလေသေ-
န၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။
ယုဇ္ဇေယျ၊ သင့်ရာပါ၏။

ပန၊ ထိုသို့ပင် သင့်ရာပါသော်လည်း။ ဣမ၊ ဤ ဥပနိဿယကောဋိကို ဖွင့်ပြရာ အဋ္ဌကထာ၌။ [ဣဓာတိ ဥပနိဿယကောဋိဝိဝရဏေ။ - မဓု။] ကသိဏရူပဒဿနဟေတု၊ ကသိုဏ်းရုပ်ကို မြင်ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်သော။ ပရိကမ္မာဒိဝေဒနာ၊ ပရိကမ်အစရှိသော ဝေဒနာသည်။ စက္ခုသမ္ပယုတ္တယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ [အဋ္ဌကထာကို ကြည့်ပါ။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နာနာဝိထိယံ၊ အမျိုးမျိုးသော ဝိထိ၌။ [ကသိုဏ်းရုပ်ကို မြင်ရာ ဝိထိက တမျိုး၊ ပရိကမ်ပြုသော ဝိထိက တမျိုး ဤသို့ စသည်ဖြင့် နာနာဝိထိ၌။] ဂတာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ တောနိ စိတ္တာနိ၊ ဤပရိကမ်စသော စိတ်တို့ကို။ စက္ခုသမ္ပယုတ္တယာ၊ ကြောင့်။ လဗ္ဘမာနာနိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပနိဿယလေသော၊ အနည်းငယ်သော ဥပနိဿယသည်။ ဥပနိဿယကောဋိ၊ သည်။ န၊ မဟုတ်။

ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဗလဝဗလဝါနံ၊ အားရှိကုန်၊ အားရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အားရှိသည်ထက် အားရှိကုန်သော။ ပရိကမ္မာဒိနံ၊ ပရိကမ် အစရှိကုန်သော။ ဥပနိဿယာနံ၊ ဝေဒနာ၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော ဥပနိဿယတို့၏။ အာဒိဘူတော၊ အစဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဥပနိဿယော၊ စက္ခုသမ္ပယုတ္တဟူသော ဥပနိဿယသည်။ ဥပနိဿယကောဋိ၊ အစွန်းအစဖြစ်သော ဥပနိဿယမည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ ဝါလကောဋိ န ပညာယတိတိအာဒိသု ဝိယ၊ အစရှိသောမဂ်၌တို့၌ကဲ့သို့။ အာဒိ၊ အစသည်။ (ကောဋိ၊ ကောဋိမည်၏။) ဝါ၊ တနည်း။ အဝယဝေါ၊ အစိတ်အပိုင်းသည်။ ကောဋိ၊ ၏။ [ကောဋိအတွက် လေသအနက်ကို မယူရ-ဟူလို။]

ဥပနိဿယကောဋိ။ ။ [အဋ္ဌကထာအစဉ်ကို ကြည့်ပါ။] ပဌမ၌ ကသိုဏ်းဝန်းကို မြင်ရသော စက္ခုသမ္ပယုတ္တဖြစ်၏။ ထို့နောက် သီတင်းသုံးဘော် သူတော်ကောင်းတည်းဟူသော ဥပနိဿယကိုရ၍ ကသိုဏ်းဝန်းဖြစ်ပုံနှင့် ဘာဝနာပွားပုံကို ကြားရ၏။ ထို့နောက် ကိုယ်တိုင် ပရိကမ်ပြု၏။ ပရိကမ်ပြုခြင်းဟူသော ဘာဝနာကြောင့် ဥပစာရ ဘာဝနာကို ၎င်း၊ အပ္ပနာဘာဝနာဟူသော ဈာန်တရားကို၎င်း ရ၏။ ထိုဈာန်ကို အခြေခံ ပါဒကပြု၍ ဝိပဿနာကို ပွားများ၏။ ထို ဝိပဿနာမှ တဆင့်တက်၍ အရဟတ္တဖိုလ် တိုင်အောင် ရ၏။

အာဒိ၊ အဝယဝ။ ။ ဤအစဉ်၌ ပရိကမ္မဘာဝနာစသည်တို့သည် ကုသိုလ်ဝေဒနာနှင့် ကြိယာဝေဒနာတို့ဖြစ်ဘို့ရန် အားကြီးသော အကြောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် “ဗလဝဗလဝါနံ” ဟု ဆိုသည်။ ကသိုဏ်းဝန်းကို စ၍မြင်ခြင်းကား ဥပနိဿယ၏ အစသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ကောဋိကို “အာဒိ” ဟု ဖွင့်သည်။ တနည်း- ဥပနိဿယ အများတွင် တစိတ်တပိုင်းဖြစ်သော ဥပနိဿယတည်း။ ထို့ကြောင့် ကောဋိကို “အဝယဝေါ” ဟု တနည်းဖွင့်ပြန်သည်။

စ၊ ဆက်။ ကသိဏရူပဒဿနတော၊ ကသိုဏ်းရုပ်ကို မြင်ရာအခါမှ။ ပဘုတိ၊ စ၍။ ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိကုန်သော။ ဝေဒနာနံ၊ တို့၏။ ဥပနိဿယော၊ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်။ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ ဒဿနံ၊ ထိုကသိုဏ်းရုပ်ကို မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဏ်သည်။ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ပရိကမ္မာဒီနိ ဝိယ၊ ပရိကမ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။ ဒဿနံ၊ ကသိုဏ်းရုပ်ကို မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဏ်သည်။ ဗလဝဥပနိဿယော၊ အားကြီးသော ဥပနိဿယသည်။ န၊ မဟုတ်တတ်သေး။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုကသိုဏ်းရုပ်ကို မြင်သော စက္ခုဝိညာဏ်၏။ ဥပနိဿယန္တ ဘာဝေန၊ ဥပနိဿယ အညံ့စား၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပရိကမ္မဘာဝနာ စသည်တို့လောက် အားမရှိသော ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဥပနိဿယကောဋ္ဌိတ၊ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိ၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တ၊ ပြီ။ ဣ၊ ဤ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိ၏ အစွမ်းဖြင့် ရပုံကိုဖွင့်ပြရာ၌။ ဃာနာဒိဒ္ဓါ-ရေသု၊ ဃာန အစရှိသော ဒ္ဓါရဟူကုန်သော။ တီသု၊ သုံးဒ္ဓါရတို့၌။ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိယ၊ အစွန်းအစဖြစ်သော ဥပနိဿယ၏။ လဗ္ဘမာနတ္တာဘာဝံ၊ ရထိုက်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကို။ ဝဒန္တော၊ ဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ သမာနဝိထိ၊ တူသောဝိထိကို။ န ဂဟိတ၊ မယူအပ်။ ဣတိ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ [“ဃာနဒိဝှိ ကာယဒ္ဓါရေသု ပန။ ပေ။ ဒီဟေဝါ ကာရေဟိ လဗ္ဘန္တိ” ဟု ဒီဟေဝါ ကာရေဟိ ကိုသာ ပြ၍ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိကို မပြခြင်းကြောင့် “ဥပနိဿယကောဋ္ဌိယာ လဗ္ဘမာနတ္တာဘာဝံ ဝဒန္တော” ဟု ဆိုသည်။]

ဟိ၊ မှန်။ ဒဿနသဝနာနိ၊ မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဏ် ကြားတတ်သော သောတဝိညာဏ်တို့သည်။ ကသိဏပရိကမ္မာဒီနံ၊ ကသိုဏ်းပရိကမ် အစရှိသည်တို့၏။ ဥပနိဿယ၊ အားကြီးသော မှီရာတို့သည်။ ဟောန္တိဝိယ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ (တဿ) ဃာယနာဒီနိ၊ နမ်းရှုကြောင်း ဃာနဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့သည်။ ဥပနိဿယ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒလာဘော၊ ထို ဃာန ဒိဝှိ ကာယဒ္ဓါရတို့၌ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိကို မရခြင်းကို။ ဒီပိတော၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [တဒလာဘောတိ ဥပနိဿယာ-

ပရိကမ္မာဒီနိ ဝိယ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ကား ဥပနိဿယကောဋ္ဌိ၌ ကောဋ္ဌိသဒ္ဓါသည် အန္တအနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဥပနိဿယန္တဘာဝေန” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအန္တလည်း လာမက အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဥပနိဿယန္တဘာဝေနာတိ လာမကူပနိဿယဘာဝေန” ဟု ဖွင့်ဖွင့်သည်။ “ပရိကမ်ပြုခြင်းစသော အမှုတို့သည် ဗလဝဥပနိဿယဖြစ်သကဲ့သို့ ကသိုဏ်းဝန်းကို မြင်သော စက္ခုဝိညာဏ်သည် ဗလဝဥပနိဿယမဟုတ်၊ အညံ့စား ဥပနိဿယသာ ဖြစ်သည်” ဟုလို့။

လာဘော၊ သော စ ဓာယနာဒိဟိ ပရေသံ ပဋိပတ္တိယာ ဇာနိတံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။-အနု။ မဇ္ဈိကား “တဒလာဘောတိ သမာနဝိသိယာ(တူသောဝိသိ၌) အလာဘော”ဟု ဖွင့်လေသည်။]

ဝါယောကသိက္ခာ၊ ဝါယောကသိက္ခာကို။ ဖုသိတာပိ၊ ကာယဝိညာဏ်ဖြင့် ထိ၍လည်း။ ယဒိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အကယ်၍ကား ယူထိုက်ပါပေ၏။ (ယူနိုင်ပါပေ၏။) ပန၊ ထိုသို့ပင် ယူထိုက်ပါသော်လည်း။ ပုရိမေန၊ ဝါယောကသိက္ခာကို မထိမီ ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော။ သဝနေန၊ ဝါယောကသိက္ခာ၏ အကြောင်းကို ကြားနာရခြင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ တံ ဖုသနံ၊ ထို ထိခြင်းသည်။ သယမေဝ၊ မိမိကိုယ်တိုင်သာ။ (ထိတွေ့ခြင်း ကိုယ်တိုင်သာ။) မူလပနိဿယော၊ အရင်းမူလ အစဖြစ်သော ဥပနိဿယသည်။ ယေဘုယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထို ဝါယောကသိက္ခာကို ထိတွေ့ခြင်း၏။ ဥပနိဿယကောဋိတာ၊ အစွန်းအစ ပဌမဖြစ်သော ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) န ဝုတ္တာ၊ မဆိုအပ်။ [ပစ္စိမဘဝိက ဘုရားအလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းများ၌ကား တရားမနာရဘဲ ဝါယောကသိက္ခာကို စတင် တွေ့ထိနိုင်၍ မူလပနိဿယ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထို ပစ္စိမဘဝိက ဘုရား အလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်းများကို ကြဉ်ဘို့ရန် “ယေဘုယျေန” ဟု ဆိုသည်။]

☞ အဇ္ဈာသယေန၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ရန် လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒနှင့်။ သမ္ပတ္တိဂတော၊ ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈာသယသမ္ပန္နော၊ အဇ္ဈာသယသမ္ပန္န မည်၏။ [သမ္ပန္နော၌ သံကို “သမ္ပတ္တိ”ဟု ဖွင့်၍ ပန္နောကို “ဂတော”ဟု ဖွင့်သည်။] သမ္ပန္နဇ္ဈာသယော၊ ပြည့်စုံသော အဇ္ဈာသယရှိသော။ (ကုလပုတ္တော ဌာပနံ။) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဝတ္တပုဋ္ဌိဝတ္တန္တိ၊ ကား။ ခုဒ္ဒကံ၊ ငယ်သော။ (ဝတ္တံ) စေဝ၊ ဝတ်ကို၎င်း။ မဟန္တံ၊ ကြီးသော။ ဝတ္တံ စ၊ ကို၎င်း။ (ကတော ဌာပနံ။) [ဤအလို ပတ်မှဖြစ်သော ပဋိသဒ္ဓါသည် “မဟန္တံ” အနက်ဟော။] ဝါ၊ တနည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေ့၌။ ကတံ၊ ပြုထိုက်သော အကျင့်သည်။ ဝတ္တံ၊ ဝတ္တမည်၏။ ပစ္စာ၊ နောက်၌။ ကတံ၊ သည်။ ပဋိဝတ္တံ၊ ပဋိဝတ္တမည်၏။ [ဤအလို ပဋိသဒ္ဓါ “ပစ္စာ” အနက်ဟော။]

ဧဝံ စက္ခုဝိညာဏန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အာဒိမ္မိ၊ အစ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟာပန၊ ကား။ တတော၊ ထို အစ၌ ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဥပ္ပန္နာနိ၊ ကုန်သော။ ကသိဏရူပဒဿန ကလျာဏမိတ္တဒဿန သံဝေဂဝတ္ထုဒဿနာနိပိ၊ ကသိက္ခာရူပကိုတွေ့မြင်ရသော စက္ခုဝိညာဏ်၊ ကလျာဏမိတ္တကို တွေ့မြင်ရသော စက္ခုဝိညာဏ်၊ သံဝေဂဝတ္ထုဖြစ်သော သူအို သူနာ စသည်ကိုတွေ့မြင်ရသော စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသည်

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၄၉၁

တို့သည်လည်း။ (ပိဖြင့် ပဌမစက္ခုဝိညာဏ်ကိုပေါင်း။) ဥပနိဿယပစ္စယာ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိယေဝ၊ ဖြစ်ကုန်သည်သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ တေန၊ ထိုဝေ စက္ခုဝိညာဏ် ဟူသော စကားဖြင့်။ တဒုပနိဿယံ၊ ထိုကသိဏရူပဒဿန၊ ကလျာဏမိတ္တဒဿန၊ သံဝေဂဝတ္ထုဒဿန အစရှိသည်တို့၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်သော။ စက္ခုဝိညာဏ်၊ အစဆုံးဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ဣတိ ဝေဒိတဗျံ။

ယထာဘူတသဘာဝါဒဿနံ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသော သဘောကို မရှုခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဟုတ်မှန်သောသဘောကို မရှုခြင်းသည်။ အသမပေက္ခနာ၊ မည်၏။ (တိတိက္ခုကျ သမအောင် မရှုခြင်း မည်၏။) အသ္မိ၊ ငါဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ရူပါဒိသု၊ မိမိ၏ရုပ် အစရှိသည်တို့၌။ ဝိနိဗန္ဓဿ၊ မာနဖြင့် ဖွဲ့စပ်သော။ (မေ၊ ငါ၏၊ ဦးစပ်။) သဘာဝန္တရာမသနဝသေန၊ ပင်ကိုယ် သဘောမှ တမျိုးတခြားကို သုံးသပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (အနိစ္စကို နိစ္စဟု သုံးသပ်ခြင်းစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။) ပရာမဋ္ဌဿ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တတ်သော။ ပရာမဋ္ဌဝတော၊ မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်ခြင်းရှိသော။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကားအနက်။ [ပရာမဋ္ဌ၌ တ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်ကို သိစေလို၍ “ပရာမဋ္ဌဝတော” ဟု ဖွင့်သည်။]

အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟဏဝသေန၊ ကိလေသာဖြင့် အာရုံကို လွန်လွန်ကဲကဲ ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနု အနု၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ ဥပ္ပဇ္ဇနဓမ္မတာယ၊ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ထိရဘာဝကိလေသဿ၊ ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော ကိလေသာရှိသော။ ထာမဂတဿ၊ အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော ကိလေသာရှိသော။ (မေ၊ ငါ၏၊ ဦးစပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ အပ္ပဟိန္နကာမရာဂါဒိကဿ၊ မဂ်ဖြင့်မပယ်အပ်သေးသော ကာမရာဂအစရှိသည် ရှိသော။ ထာမဂတဿ၊ သော။ (မေ၊ ငါ၏၊ ဦးစပ်။) [အနုသယမှန်လျှင် မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သော ကာမရာဂ စသည်ချည်းသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိရဘာဝ-ကိလေသဿဖြင့် ထာမဂတ၏ အဓိပ္ပါယ်ထွက် ဖွင့်သည်။ အပ္ပဟိန္န ကာမရာဂါဒိကဿဖြင့် အနုသယ၏ သဘာဝကို ဖွင့်သည်။]

ပရိဂ္ဂဟေ ဌိတောတိ၊ ကား။ ဝီမံသာယ၊ စူးစမ်း ဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်၌။ [ပရိဂ္ဂဟေကို ဖွင့်သည်။] ဌိတော၊ တည်သော။ (ကုလပုတ္တော ဦးစပ်။) စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ သမတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့် စိစစ်ရာ၌။ [ဧတ္ထာတိ သမတိက္ကမ-ဝိစာရဏေ။ - မရ။] အသမပေက္ခနာယာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ မောဟာဒိနံ၊ မောဟအစရှိသည်တို့၏။ [အာဒိဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ စသည်ကို ယူပါ။] ပါကဋ္ဌေန၊ ထင်ရှားသော။ ကိစ္စေန၊ ကိစ္စဖြင့်။ တေသံ၊ ထိုမောဟ အစရှိသည်တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။

ဝိစာရဏာ၊ စိစစ်ခြင်းကို။ (အမျိုးကောင်းသား ရဟန်း၏ စဉ်းစား စိစစ်ပုံကို။) ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ရူပဒဿနေန၊ ရူပါရုံကိုမြင်ရခြင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နကိလေသသမတိက္ကမဝ-
သေန၊ ဖြစ်သောကိလေသာကို လွန်မြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္ထာ၊ ဖြစ်
သောဝေဒနာသည်။ ရူပဒဿနဟေတုကာ၊ ရူပါရုံကို မြင်တတ်သော စက္ခု
ဝိညာဏ် ဟူသော အကြောင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စက္ခု-
သမ္ပယုတ္တယာနာမ ဇာတာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ စ၊ ဆက်။
တ္ထေ၊ ဤ သမတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့် စိစစ်ရာ၌။ စက္ခုသမ္ပယုတ္တယ၊ ၏။ စတုဘူ-
မိကဝေဒနာယ၊ လေးပါးသောဘုံ၌ ဖြစ်သော ဝေဒနာ၏။ ဥပနိဿယဘာဝေါ
ဝေ၊ ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်ကိုပင်လျှင်။ ပကာရန္တရေန၊ တမျိုးတခြား တပါး
သောအပြားဖြင့်။ ကထိတော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဘာဝနာဝသေနာတိ
တ္ထေ၊ ဟူသော ဤ စိစစ်ရာ၌။ တထာ၊ ထိုအတူတည်း။ [“စက္ခုသမ္ပယုတ္တယ
စတုဘူမိကဝေဒနာယ ဥပနိဿယဘာဝေါ ဝေ ပကာရန္တရေန ကထိတော”
အတိုင်းပင်-ဟူလို့။]

ကလာပသမ္ပယနေန၊ ရုပ်အပေါင်း၊ နာမ်အပေါင်းကို သုံးသပ်ခြင်းအား
ဖြင့်။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ လက္ခဏာနိ၊ လက္ခဏာတို့သို့။ အာရောပေတွာ၊ တင်
၍။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဒိကာယ၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ် အစရှိသော။
[အာဒိဖြင့် ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ်စသော အထက်ဉာဏ်များကို ယူပါ။] ဝိပဿ-
နာ ပဋိပါဠိယာ၊ ဝိပဿနာအစဉ်အားဖြင့်။ အာဒိမ္မိ၊ အစ၌။ ရူပါရမ္မဏပရိဂ္ဂ-
ဟေန၊ ရူပါရုံကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ယူကြောင်းဖြစ်သောဉာဏ်ဖြင့်။
ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံကို။ သမ္ပသိတွာ၊ သုံးသပ်ပြီး၍။ (နိဗ္ဗတ္တိတာ အယံ ‘ဝေဒနာ
စသည်၌စပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ တမူလကံ၊ ထိုရူပါရုံကို သုံးသပ်ခြင်းလျှင်
အရင်းခံရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ သမ္ပသနံ၊ ရူပါရုံ၏မှီရာ ဘူတရုပ်ကို
သုံးသပ်ကြောင်း အစရှိသောဉာဏ်သည်။ [အဋ္ဌကထာကိုကြည့်ပါ။] အာဒိဘူတေ၊
အစဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ရူပါရမ္မဏေ၊ ရူပါရုံ၌။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိကတွာ၊
ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ရူပါရမ္မဏံ သမ္ပသိတွာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)
အာဟ။ စ၊ ဆက်။ တ္ထေ၊ ဤ ဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်တို့ကို ရအပ်ရာ၌။
နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟာဒိ၊ နာမ်ရုပ်တို့ကိုပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းအစရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံး
စုံသော။ သမ္ပသနံ၊ သမ္ပသနဉာဏ်ကို။ ဘာဝနာတိ၊ ဘာဝနာဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
သိထိုက်၏။ စ၊ ဆက်။ ရူပါရမ္မဏံ သမ္ပသိတွာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ယထာ-
ဝုတ္တစက္ခုဝိညာဏဿ၊ အကြင်အကြင်အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စက္ခုဝိညာဏ်
၏။ အာရမ္မဏဘူတံ၊ အာရုံ၌ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံကို။ ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်ပြီ။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော။ (ရူပါရမ္မဏံ၊ ကို။)
န (ဝုတ္တံ)၊ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်။

ဝိသင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၄၉၃

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယထာဝုတ္တစက္ခုဝိညာဏဿ၊ ၏။ အာရမ္မဏဘူတံ၊ သော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ယံကိဉ္စိ၊ သော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကိ။ န ဝုတ္တံ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ သနည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အာရမ္မဏေန၊ စက္ခုဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော ရူပါရုံဖြင့်။ စက္ခုသမ္ပဿံ၊ ကိ။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ယထာဝုတ္တစက္ခုဝိညာဏဿ၊ ၏။ အာရမ္မဏဘူတံ၊ သော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ယံကိဉ္စိ၊ သော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ကိ။ န ဝုတ္တံ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။) ရူပါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသန္တိ ဧတ္တာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ဝေဒတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော စက္ခုဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော ရူပါရုံကိုသာ “ရူပါရမ္မဏေ” အရ ယူပါ။ တွေ့ကရာ၌ရူပါရုံကို မယူပါနှင့်-ဟုလိ။]

ဣဒံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ကိ နိဿိတန္တိ၊ ကား။ စက္ခုဒွါရေ၊ စက္ခုဒွါရ၌။ ယောဇနာယ၊ ယှဉ်စေခြင်း၌။ (မဟာဘူတနိဿိတတာ၊ မဟာဘူတကို မှီသည်၏ အဖြစ်ကို။ ယောဇတဗ္ဗာ) ဝိယ၊ ယှဉ်စေထိုက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ အာပေါဓာတုယာ၊ အာပေါဓာတ်၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအမည်ရသော ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယောတို့က အာပေါဓာတ်ကို မှီသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။) အညမညဿ၊ အချင်းချင်း၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအမည်ရသော ဓာတ် ၃-ပါးတွင် တပါးကို နှစ်ပါးက မှီ၊ နှစ်ပါးကို တပါးက မှီခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။) မဟာဘူတနိဿိတတာ၊ မဟာဘူတကို မှီသည်၏အဖြစ်ကို။ ယောဇတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

ဇာတိ။ ပေ။ ဗလဝပစ္စယော ဟောတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ယထာဝုတ္တာနံ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ ဘယတော၊ ဘေးအားဖြင့်။ ဒိဿမာနာနံ၊ ရှုမြင်အပ်ကုန်သော။ ဇာတိ အာဒိနံ၊ ဇာတိ အစရှိသည်တို့၏။ ဗလဝ ပစ္စယဘာဝေန၊ အားကြီးသော အကြောင်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒဿေတိ ချစ်ပါ။) တေသံ၊ ထိုဇာတိ အစရှိသည်တို့ကို။ ဘယတော၊ ဘေးအားဖြင့်။ ဒဿနေန၊ ရှုတတ်သောဉာဏ်နှင့်။ သဟဇာတဿ၊ တကွဖြစ်သော။ မနောသမ္ပဿဿ၊ မနောသမ္ပဿ၏။ (ဗလဝပစ္စယဘာဝံ၊ အားကြီးသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ၊ ပြ၏။) ဝါ၊ တနည်း။ တဿ ဒဿနဿ၊ ထိုဘေးအားဖြင့် ရှုမြင်တတ်သောဉာဏ်၏။ ဒွါရဘူတဿ၊ ဒွါရဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဘဝင်္ဂမနောသမ္ပဿဿ၊ ဘဝင်္ဂစိတ် တည်းဟူသော မနောသမ္ပဿ၏။ ဗလဝပစ္စယဘာဝံ၊ ကိ။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။

☞ ဓမ္မာရမ္မဏေတိ၊ ကား။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝုတ္တေ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော။ ဇာတိအာဒိ-အာရမ္မဏေဝ၊ ဇာတိအစရှိသော ဓမ္မာရုံသည်သာ။ န (အာပါတဂတေ)၊ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မဟုတ်သော။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သဗ္ဗသ္မိံ၊ အလုံး

စုံသော။ ရာဂါဒိဝတ္ထုဘူတော၊ ရာဂ အစရှိသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။
 ဓမ္မာရမ္မဏော၊ ဓမ္မာရုံသည်။ (အာပါတကတော၊ လင်ခြင်းသို့ ရောက်လသော်။
 “ပရိဂ္ဂဟံ ပဌပေတိ” ဌာပ။) ဝတ္ထုနိဿိတန္တိတ္ထော၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဝေဒနာ-
 ဒိသခါတဿ၊ ဝေဒနာ အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဓမ္မာရမ္မဏောကဒေသဿ၊
 ဓမ္မာရုံတဝိတ်ကို။ ပရိဂ္ဂဟမုခေန၊ ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းကို အဦးပြုသဖြင့်။ ဓမ္မာ-
 ရမ္မဏပရိဂ္ဂဟံ၊ ဓမ္မာရုံအားလုံးကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းကို။ ဝါ၊ ယူတတ်သော
 ဉာဏ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ၊ ၏။

မနောသမ္ပဿောတိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဝိညာဏံ၊ မနော အမည်ရသော
 ဝိညာဏ်ကို။ သမ္ပဿဿ၊ သမ္ပဿ၏။ ကာရဏဘာဝေန၊ အကြောင်း၏အဖြစ်
 ဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်ပြီ။ (ယူအပ်ပြီးဖြစ်၏။) [ဤ၌ မနောအရ ဝိညာဏ်
 သည် အကြောင်း၊ သမ္ပဿသည် အကျိုးဟု မှတ်ခဲ့ပါ။] တဒေဝ၊ ထိုဝိညာဏ်
 သည် ၎င်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဖလဿေဝ၊ အကျိုးဖြစ်သော သမ္ပဿ၏ပင်။
 ဖလဘာဝေန၊ အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ နယုတ္တံ၊ မသင့်။
 (ကဿ၊ နည်း။) ကာရဏဖလသင်္ကရဘာဝေန၊ အကြောင်း၊ အကျိုး၏ ရော
 ယက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သောတူနံ၊ နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (စာသင်
 သားတို့၏။) သမ္မောဟဇနကတ္တာ၊ တွေဝေခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န ဟိ သက္ကာ ဝိညာဏံ မနောသမ္ပဿဇန္တိ
 နိဒ္ဒိသိတုန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပန၊ ဗျတိရိုက်ကား။ ဝိညာဏဿ၊
 ၏။ မနောသမ္ပဿေန၊ နှင့်။ သဟဇာတဘာဝဿ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်
 ၏။ အဘာဝါ၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (န ဟိ သက္ကာ ဝိညာဏံ မနောသမ္ပဿ-
 ဇန္တိ နိဒ္ဒိသိတုန္တိ၊ တံဟူ၍။) (သင်္ဂဟကာရော) န (အာဟ)၊ ဆိုသည် မဟုတ်။

ဝါ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တိဏ္ဍံ သင်္ဂတိ
 ဒဿေတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ (သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်အဝိဇ္ဇာဝဂ်

ဖလဿေဝ ဖလဘာဝေန။ ။ “မနောသမ္ပဿော” ဟု ဆိုရာ၌ ဝိညာဏ် ဟူသော
 မနသည် အကြောင်းဖြစ်၍ သမ္ပဿသည် အကျိုးဖြစ်၏။ “မနောသမ္ပဿဇ” ဟု ဟော
 တော်မလျှင်ကား ထို သမ္ပဿ တည်းဟူသော အကျိုးကြောင့် “ဇ” အရ ဝိညာဏ်သည်
 အကျိုးဖြစ်ပြန်၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် အကျိုး၏အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရာရောက်၏။
 သို့ဖြစ်လျှင် မနောဟူသော ဝိညာဏ်သည် အကြောင်းလည်း ဖြစ်လိုက်၊ အကျိုးလည်း ဖြစ်
 လိုက်၊ သမ္ပဿသည်လည်း အကျိုးဖြစ်လိုက်၊ အကြောင်းဖြစ်လိုက်အားဖြင့် ရောထွေးနေ
 သောကြောင့် ကြားနာရသူတို့မှာ တွေ့ဝေရာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝိညာဏ်ကို “မနော-
 သမ္ပဿဇ” ဟု ဟောတော်မူခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်။ ဝိညာဏ်
 က မနောသမ္ပဿဟူသော ဖဿနှင့် အတူတကွ မဖြစ်သောကြောင့် “မနောသမ္ပဿဇ” ဟု
 ညွှန်ပြခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းဟု ဆိုသည် မဟုတ်ပါ။

ဝိဘင်း]

၃-ပဉ္စပုစ္ဆကကမ္ပင်

၄၉၅

သဗ္ဗပါဒါနပရိညာသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။) ဣန္ဒြိယဝိသယာ ဝိယ၊ စက္ခုန္ဓေစသော ဣန္ဒြေ၊ ရူပါရုံစသော အာရုံတို့ကဲ့သို့။ ဝိညာဏမ္ပိ၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသော ဝိညာဏ်သည်လည်း။ ဖဿဿ၊ ၏။ ဝိသေသပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ [“တိဏ္ဍံ သင်္ဂတိ ဖဿော” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် စက္ခုန္ဓေ ရူပါရုံစသည်တို့ကဲ့သို့ တိဏ္ဍံအရတွင် ပါဝင်သော စက္ခုဝိညာဏ်” စသည်လည်း ဖဿ၏ထူးသော အကြောင်းဖြစ်သည်။] တထာ၊ တူ။ ဖဿော၊ သည်။ ဝိညာဏဿ၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသော ဝိညာဏ်၏။ ဝိသေသပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ [“ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ” ဟုသာ ဟောတော်မူ၏။ “ဖဿပစ္စယာ ဝိညာဏံ” ဟု ဟောတော်မူမူ။ ထို့ကြောင့် ဖဿသည် ဝိညာဏ်၏ ထူးသောအကြောင်းမဟုတ်။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယဝိသယာ ဝိယ၊ စက္ခုန္ဓေ စသော ဣန္ဒြေ၊ ရူပါရုံ စသော အာရုံတို့ကဲ့သို့။ ဝိညာဏမ္ပိ၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသော ဝိညာဏ်သည်လည်း။ စက္ခုသမ္ပယာဇာဒိဝစနံ၊ စက္ခုသမ္ပယာဇာ အစရှိသော သဒ္ဒါကို။ န အရဟတိ၊ မထိုက်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စက္ခုသမ္ပယာဇာဒိဘာဝေါ၊ စက္ခုသမ္ပယာဇာ အစရှိသော သဒ္ဒါ၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ စက္ခုသမ္ပယာဇာ အစရှိသော အမည်ကို။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။) န ကတော၊ ပြုတော်မူအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

အဘိဓမ္မဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ပဉ္စပုစ္ဆကအဖွင့်

၁၅၀။ စိတ္တုပ္ပါဒရူပဝသေန၊ စိတ် စေတသိက် ၂-ပါးအပေါင်းဟူသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်တို့၏အပြားအားဖြင့်။ တံတံ သမုဒါယံ၊ ထိုထို အပေါင်းကို။ ဧကေနံ၊ တပါးတပါးသော။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ပဉ္စပဏ္ဏာသကာမာဝစရဓမ္မေတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ ရဇ္ဇန္တဿာတိ အာဒိသု၊ ရဇ္ဇန္တဿအစရှိသော ပုဒ်တို့၌။ ရာဂျိ ယော၊ ရာဂ အစရှိသည်တို့ကို၎င်း။ ဆသု၊ ကုန်သော။ ဒွါရေသု၊ ဒွါရတို့၌။ သီလာဒယော၊ သီလအစရှိကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ သံဝရာစ၊ သံဝရတို့ကို၎င်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။ [သံဝရငါးပါး၏ အကျယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ နိက္ခေပကဏ္ဍ

ဆသု ဒွါရေသု။ ပေးယထာသမ္ဘဝံ။ စောပနံ ပတ္တော သံဝရော ဆဋ္ဌဒွါရေ=လှုပ်ရှားခြင်းသို့ ရောက်သော သံဝရသည် မနောဒွါရ၌။ ဣတရော ဆသုပိ=လှုပ်ရှားခြင်းသို့ မရောက်သော သံဝရသည် ၆-ဒွါရတို့၌လည်း ဖြစ်၏။ ဣတိ ဧဝံ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗော။—အနု။

တိကနိက္ခေပကထာ ဒဿနတိက်၌ ကြည့်ပါ။] ပန၊ ကား။ သမ္မသနံ၊ သုံးသပ်
 ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ကို။ မနောဒွါရေဝေ၊ မနောဒွါရ၌သာ (ယောဇေ-
 တဗ္ဗံ)။ ရူပါရူပါဝစရမေဓဿ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ တရားတို့၌။ (တရားတို့
 အပေါ်၌။) အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာဒိဥပ္ပတ္တိ၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ အစရှိသည်တို့၏
 ဖြစ်ခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတော၊ ထိုအဘိဇ္ဈာဒေါ-
 မနဿ အစရှိသည်တို့မှ။ သတိသံဝရော၊ သတိဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၎င်း။
 ဝါ၊ စောင့်ရှောက်ကြောင်း သတိကို၎င်း။ ဉာဏဝီရိယသံဝရော၊ ဉာဏ် ဝီရိယတို့
 ဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ကို၎င်း။ ဝါ၊ စောင့်ရှောက်ကြောင်း ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့
 ကို၎င်း။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်
 စေထိုက်ကုန်၏။ ပရိဂ္ဂဟဝစနေန၊ ပရိဂ္ဂဟသဒ္ဓါဖြင့်။ သမ္မသနပစ္စဝေက္ခဏာနိ၊
 သမ္မသနဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်တို့ကို။ သင်္ဂဏာတိ၊ သိမ်းယူ၏။ တေယေဝါတိ၊
 ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။

ဒေသိတဗ္ဗေ၊ ဟောဆိုက်သော ကုသိုလ်စသော တရားသည်။ သမာနေ၊
 တူမျှပါလျက်။ ဒေသနာမတ္တဿ၊ ဟောပုံဟောနည်းမျှကို။ ပရိဝဋ္ဋနံ၊ ပြောင်း
 လွှဲခြင်းသည်။ ပရိဝဋ္ဋော၊ မည်၏။ တီသုပိ၊ ၃-ပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော။
 ပရိဝဋ္ဋေသု၊ ပြောင်းလွှဲခြင်းတို့တွင်။ ဝါ၊ ပြောင်းလွှဲကြောင်းနည်းတို့တွင်။
 ကတ္တစိ၊ တစုံတခုသော ပြောင်းလွှဲနည်း၌။ (တနည်း)တီသုပိ၊ ကုန်သော။ ပရိ-
 ဝဋ္ဋေသု၊ ပြောင်းလွှဲခြင်းတို့၌။ ဝါ၊ ပြောင်းလွှဲကြောင်းနည်းတို့၌။ ကတ္တစိ၊
 တစုံတခုသော ပါဠိရပ်၌။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ ဦနံ၊ အယုတ်အလျော့သည်
 ၎င်း။ အဓိကံဝါ၊ အပိုအလွန်သည်၎င်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိကတွာ၊ ဤအကြောင်း
 ကြောင့်။ ဧကောဝ ပရိစ္ဆေဒေါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဣတိ၊
 ပဉ္စပုစ္ဆကအဖွင့် အပြီးတည်း။

ခန္ဓဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ဧကောဝ ပရိစ္ဆေဒေါ။ ။ အာယတနဝိဘင်း၌ သုတ္တန္တဘဇနိယနည်းဝယ် အနိစ္စ၊
 ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ ဝိပရိကာမဓမ္မ ဟု လောကုတ္တရာရကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာ အပိုပါ
 သေး၏။ ထိုဝိပဿနာသည် အာယတနဝိဘင်း အဘိဓမ္မဘာဇနိယ ပဉ္စပုစ္ဆကနည်းတို့
 ၌ မပါ။ ထို့ကြောင့် အာယတနဝိဘင်းသည် ဧကပရိစ္ဆေဒ မဟုတ်။ ဤ ခန္ဓဝိဘင်း၌ကား
 ထိုကဲ့သို့ အပိုမပါသောကြောင့် “ဧကပရိစ္ဆေဒ”ဟု ဆိုသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၄၉၇

အာယတနနိဘင်း

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၁၅၄။ ဝိသေသတောတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထော ဌာစပ်)။ အာယတနသဒ္ဓတ္ထော၊ အာယတနသဒ္ဓါ၏ အနက်သည်။ (သာဓာရဏော) ဝိယ၊ စက္ခုသောတ စသော သဒ္ဓါတို့၏အနက်နှင့် ဆက်ဆံသကဲ့သို့။ (ဝိသဒိဿပမာ။) (တထာ၊ တူ။) အသာဓာရဏတော၊ သောတ အစရှိသော သဒ္ဓါ၏ အနက်နှင့် မဆက်ဆံသော။ စက္ခာဒိသဒ္ဓတ္ထတော၊ စက္ခု အစရှိသော သဒ္ဓါတို့၏ အနက် အားဖြင့်။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော ဌာစပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ အဿာဒေ-
တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (အတ္ထံ ဝဒတိ ဌာစပ်။) မဇုံ၊ ပျားရည်ကို။ ဝါ၊ ချိုသော အရသာကို။ စက္ခတိ၊ သာယာ၏။ ဗျဉ္ဇနံ၊ ဟင်းကောင်းဟင်းလျာကို။ စက္ခတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ရသ သာယနတ္ထော၊ အရသာကို သာယာခြင်းအနက်ရှိသော။ စက္ခတိသဒ္ဓေါ၊ စက္ခတိသဒ္ဓါသည်။ ဝါ၊ စက္ခုသဒ္ဓါသည်။ အတ္ထံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထို သာယနတ္ထစက္ခတိသဒ္ဓါ၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဖွင့်ဆို၏။ မာဂဏ္ဍိယ၊ မာဂဏ္ဍိယ။ စက္ခု၊ စက္ခုပသာဒသည်။ ဝါ၊ မျက်စိသည်။ ရူပါရာမံ၊ ရူပါရုံဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိ၏။ ရူပရတံ၊ ရူပါရုံ၌ မွေ့လျော်တတ်၏။ ရူပသမ္ပုဒိတံ၊ ရူပါရုံဖြင့် လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ (မဇ္ဈိမ-
ပဏ္ဏာသ ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ် မာဂဏ္ဍိယသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။) စက္ခု၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ ရူပံ၊ ရူပါရုံကို။ အဿာဒေတိ၊ လွန်စွာသာယာ၏။ [အာပုဗ္ဗ သာဒ-ဓာတ်။]

သောတာဒိနံ၊ သောတပသာဒ အစရှိသည်တို့၏။ သဒ္ဓါရမ္မဏာဒိရတိ-
တာဝေ၊ သဒ္ဓါရုံ အစရှိသည်တို့၌ မွေ့လျော်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (စက္ခုသဒ္ဓဿ၊ ၏။) စက္ခုပသာဒေယေဝ၊ ၌သာ။ နိရုဇ္ဈတ္တာ၊ တက်ရောက် ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အထင်ရရှိ၏ အဖြစ် ကြောင့်။) စက္ခုမိယေဝ၊ စက္ခုပသာဒ၌သာ။ စက္ခုသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ (ကေဝိယ၊ အဘယ်သဒ္ဓါတို့ကဲ့သို့နည်း။) ပဒုမာဒိသု၊ ပဒုမ္မာကြာ အစ ရှိသောအနက်တို့၌။ (နိရုဇ္ဈာ၊ တက်ရောက် ထင်ရှားကုန်သော။) ပင်္ကဇာဒိသဒ္ဓါ ဝိယ၊ ပင်္ကဇံ အစရှိသောသဒ္ဓါတို့ကဲ့သို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ [ဤအဓိပ္ပါယ်များကို ဋီကာကျော် အဟိတ်စိတ်နိဿယ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဝိဘာဝေတိ စာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (အတ္ထံ ဝဒတိ ဌာစပ်။) သဒ္ဓလက္ခဏ-
သိဒ္ဓဿ၊ သဒ္ဓါကျမ်း၌လာသောသုတ်တို့၌ထင်ရှားသော။ [“စက္ခု အာစိက္ခဏေ”
ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းကို ရည်ရွယ်သည်။] စက္ခတိသဒ္ဓဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။

အတ္ထံ၊ ကိံ။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဖွင့်ဆို၏။ ဟိ၊ မှန်။ စက္ခုတိတိ(ပဒဿ)၊ ၏။ အာဝိက္ခတိ၊ ပြောပြတတ်၏။ အဘိဗျတ္တံ၊ အလွန်ထင်ရှားစွာ။ ဝဒတိ၊ ပြောပြတတ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤကား အနက်။ စ၊ ဆက်။ ဝဒန္တဿ၊ ပြောပြသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (သမဝိသမဝိဘာဝနံ၊ ညီညွတ်သောအရာဝတ္ထု၊ မညီညွတ်သော အရာဝတ္ထုကို ထင်စွာပြခြင်းသည်။ ဟောတိ)ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) နယနဿ၊ မျက်စိ၏။ သမဝိသမ ဝိဘာဝနမေဝ၊ ညီညွတ်သောအရာဝတ္ထု၊ မညီညွတ်သော အရာဝတ္ထုကို ထင်စွာပြခြင်းသည်ပင်။ ဝါ၊ မြေညီအရပ်၊ မြေမညီအရပ်ကို ထင်စွာပြခြင်းသည်ပင်။ အာဝိက္ခနံ၊ ပြောပြခြင်းတည်း။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ ဝိဘာဝေတိ စာတိ အတ္ထောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဝါ၊ တနည်း။ ဓာတူနံ၊ ဓာတ်တို့၏။ အနေကတ္ထတ္တာ၊ များသောအနက် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ စက္ခုသဒ္ဓဿ၊ ၏။ ဝိဘာဝနတ္ထတာ၊ ထင်စွာပြခြင်း အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ရတ္တဒုဋ္ဌာဒိကာလေ၊ တပ်မက်ရာအခါ၊ စိတ်ပျက်ရာအခါ အစရှိသောအခါတို့၌။ ကကဏ္ဍကရူပံ ဝိယ၊ ပုတ်သင်ညို၏အဆင်းကဲ့သို့၎င်း။ ဥဒ္ဓရူပံ ဝိယ စ၊ ဖုံသတ္တဝါ၏ အဆင်းကဲ့သို့၎င်း။ ဝဏ္ဏဝိကာရံ၊ အဆင်း၏ ထူးခြားသော အခြင်းအရာသို့။ အာပဇ္ဇမာနံ၊ ရောက်လျက်။ ရူပံ၊ ရူပါရုံသည်။ ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ၊ စိတ်နှလုံး၌ဖြစ်သော အလိုကို။ ရူပယတိ၊ ထင်ရှား ပြတတ်၏။ ရူပမိဝ၊ မိမိတည်းဟူသော ရူပါရုံကိုကဲ့သို့။ ပကာသံ၊ ထင်ရှားအောင်။ (အတွင်းသဘော ထင်ရှားအောင်။) ကရောတိ၊ ၏။ သဝိဂ္ဂဟမိဝ၊ အထည်ကိုယ်မရှိသော်လည်း အထည်ကိုယ်ရှိသကဲ့သို့။ ကတွာ၊ ၍။ ဒဿေတိ၊ ပြတတ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤကားအနက်။

ရူပမိဝ ပကာသံ ကရောတိ။ ။ပကတိရူပါရုံသံ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သော်လည်း ဟဒယင်္ဂတဘာဝ (စိတ်နှလုံး၌ဖြစ်သော အလို) ကို စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မမြင်အပ်သို့သော် “အဆင်းရူပါရုံသည် အတွင်းစိတ် အလိုကို စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်လောက်အောင် ထင်ရှားပြနိုင်သည်” ဟူလို။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ ရူပမိဝအရ ရုပ်တရားတို့ကို ယူမည်စိုး၍ “စက္ခုဝိညေယျံ ဝိယ” ဟု ဖွင့်သည်။ မရ၌လည်း “အဒိဋ္ဌမိ၊ မမြင်အပ် မမြင်နိုင်သော အတွင်းသဘောကိုလည်း။ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌရူပံ ဝိယ၊ မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သော ရူပါရုံကဲ့သို့” ဟု ဖွင့်သည်။ ရူပမိဝ၌ ရူပါရုံသည် ဥပမာန၊ ဟဒယင်္ဂတဘာဝသည် ဥပမေယျဟု ခွဲပါ။

သဝိဂ္ဂဟမိဝ ကတွာ။ ။ဝိဂ္ဂဟသဒ္ဓါသည် “သရိယံ ဝပုဂ္ဂတ္တဉာတ္တဘာဝေါ ဗောဓိဝိဂ္ဂဟော” ဟူသော အဘိဓာန် (၁၅၁) နှင့် အညီ သရိရ (အထည်ကိုယ်) အနက်ကို ဟော၏။ ဟဒယင်္ဂတဘာဝ (အတွင်းသဘော) သည် အထည်ကိုယ်မရှိသော်လည်း အထည်ကိုယ် ရှိသကဲ့သို့ပြု၍ ထင်ရှားပြတတ်၏။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၄၉၉

ဝါ၊ တနည်း။ ဝိတ္တာရဏံ၊ ချဲ့ထွင်ခြင်းသည်။ ရူပသဒ္ဓဿ၊ ရူပသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝိတ္တာရဏဉ္စ၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်းဟူသည်လည်း။ ပကာသနမေဝ၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ပြခြင်းပင်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပကာသေတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဝါ၊ တနည်း။ ဓာတုနံ၊ တို့၏။ အနေကတ္ထတ္တာ၊ ကြောင့်။ (ဓာတ်ကျမ်း၌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း အခြားအနက်များကို ဟောနိုင်ခြင်းကြောင့်။) ပကာသနတ္ထော ယေဝ၊ ပကာသနအနက် ရှိသည် သာလျှင် ဖြစ်သော။ ရူပသဒ္ဓေါ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

[“ဝဏ္ဏဝါစက ရူပသဒ္ဓါနှင့် ရုပ်တရားကိုဟောသော ရူပသဒ္ဓါ၏ ဝစနတ္ထ အထူးကို အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ဝဏ္ဏဝါစက-ဿ-စသည်မိန့်။] ဝဏ္ဏဝါစကဿ၊ အဆင်းရူပါရုံဟူသော အနက်ကိုဟောသော။ ရူပသဒ္ဓဿ၊ ၏။ ရူပယတိတိ၊ ဟူသော။ နိဗ္ဗစနံ၊ အနက်ကို ထုတ်၍ဆိုကြောင်း ဝိဂြိုဟ်သည်။ (ဟောတိ)။ ရူပဝါစကဿ၊ ရုပ်တရားကိုဟောသော။ (ရူပ-သဒ္ဓဿ၊ ၏။) ရူပတိတိ၊ ဟူသော။ (နိဗ္ဗစနံ ဟောတိ။) ဣတိအယံ၊ ကား။ ဝိသေသော၊ ရူပသဒ္ဓါ ၂-ပုဒ်၏ အထူးတည်း။

ဥဒါဟရီယတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ ဝုစ္စတိ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ သည်။ (သတိ၊ ဖြစ်လသော်။) ဝစနမေဝ၊ သက်ရှိစကားသံသည်သာ။ ဝါ၊ ကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်၏။ စ၊ စင်စစ်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ သပ္ပတိတိသဒ္ဓေါ ဟူသောပါဌ်၌။ ဝစနသဒ္ဓေါယေဝ၊ သက်ရှိစကားသံသည်သာ။ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓ မည်သည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ အတခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သဗ္ဗောပိ၊ သက်ရှိသက်မဲ့ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ သောတဝိညေယျော၊ သောတဝိညာဏ်ဖြင့် သိထိုက် သော အသံဟူသမျှသည်။ (သဒ္ဓေါ၊ မည်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သပ္ပတိတိ (ပဒ-ဿ)၊ ၏။ သကေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော အကြောင်းတို့သည်။ သပ္ပိ-ယတိ၊ သောတဝိညာဏ်၏ အာရုံအဖြစ်သို့ ကပ်ဆောင်အပ်၏။ သောတဝိညေယျ-ဘာဝံ၊ သောတဝိညာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂမိယတိ၊ ကပ်ဆောင် အပ်၏။ ဣတိအတ္ထော။ [ဤနည်းအလို သပ္ပတိသည် ကတ္ထုရုပ်မဟုတ် ကမ္မရုပ် တည်း။ သပ္ပတိ၌ သပ္ပ-ဓာတ်+ယ-ပစ္စည်း အကြေကြံပါ။]

ဝိတ္တာရဏံ ဝါ။ ။ရူပသဒ္ဓါသည် ဝဏ္ဏ (အဆင်း) အနက်ကိုလည်း ဟော၏။ “ခန္ဓေ ဘဝေ နိမိတ္တမိ၊ ရူပံ ဝဏ္ဏေ စ ပစ္စယေ” အဘိဓာန် (၈၂၅)။ ထို ဝဏ္ဏသဒ္ဓါကား ချဲ့ဖွင့် ခြင်း ဝိတ္တာရအနက်ကိုလည်း ဟော၏။ ဓာတ်ကျမ်းကြည့်ပါ။ ထိုဝဏ္ဏအနက်ကို ဟောသော ရူပသဒ္ဓါကိုရည်ရွယ်၍ “ဝိတ္တာရဏံ ဝါ ရူပသဒ္ဓဿ အတ္ထော”ဟု မိန့်သည်။ [ဝဏ္ဏဝါစကော ရူပသဒ္ဓေါ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ ဝိတ္တာရဏံ ဝါ ရူပသဒ္ဓဿ အတ္ထောတိ။—အနု။]အကျယ် ချဲ့ခြင်း ဟူသည်လည်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ပြခြင်းပင်တည်း။

သုစယတိတိ၊ ကား။ အတ္တနော၊ မိမိဟူသော အနံ၏။ ဝတ္ထု၊ မှီရာခြေကို။ ဂန္ဓဝသေန၊ အနံ၏အစွမ်းဖြင့်။ အပါကဋ္ဌံ၊ မထင်ရှားသည်ကို။ ဣဒံ၊ ဤဝတ္ထုသည်။ သုဂန္ဓံ၊ ကောင်းသောအနံ ရှိ၏။ (ဣဒံ၊ သည်။) ဒုဂန္ဓံ၊ မကောင်းသောအနံ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပကာသေတိ၊ ထင်ရှားပြတတ်၏။ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား။ ပဋိစ္ဆန္တံ၊ ဖုံးထားအပ်သော။ (သုတပါးမမြင်အောင် ဝှက်ထားအပ်သော။) ပုပ္ဖာဒိဝတ္ထု၊ ပန်း အစရှိသောဝတ္ထုကို။ ဧတ္ထ၊ ဤအရပ်၌။ စမ္ပကာဒိ၊ စကားပန်း အစရှိသော။ ပုပ္ဖံ၊ ပန်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဝါ၊ ရှိသည်ဟေ။ (ဧတ္ထ၊ ၌။) အမ္မာဒိ၊ သရက်သီး အစရှိသော။ ဖလံ၊ အသီးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဝါ၊ ရှိသည်ဟေ။ ဣတိ၊ သို့။ ပေသညံ၊ ချော့ပစ် ကုန်းတိုက်ခြင်းကို။ ကရောန္တံ ဝိယ၊ မပြုတတ်သော်လည်း ပြုတတ်သကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော။

အာဟာရဇ္ဈောဟရဏဿ၊ အရသာကို ပါးစပ်အတွင်းသို့ ရှေးရှု ဆောင်ခြင်း၏။ ဝါ၊ အရသာကို စားခြင်း၏။ ရသဂ္ဂဟဏမူလကတ္တာ၊ အရသာကို ယူခြင်းဟူသော အကြောင်းရင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ရှိသည့်အတွက်)။ ဇီဝိတဟေတုမှိ၊ အသက်၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ အာဟာရရသေ၊ အစာအာဟာရ၏ အရသာ၌။ နိန္ဒတာယ၊ ညွတ်ကိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ကို။ ဝါ၊ အသက်ရှည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရသာကို။ အဝါယတိ၊ ခေါ်သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိရုတ္တိလက္ခဏေန၊ နိရုတ္တိသုတ်ဖြင့်။ ဇိဝှိ၊ ဇိဝှိဟူ၍။ (ဣတိသဒ္ဓါ အကြေကြံပါ။) ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ကုဗ္ဗိတာနံ သာသဝဓမ္မာနံ အာယောတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ဝိသေသေန၊ အားဖြင့်။ ကာယော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ။ (ကသ္မာ) အနုတ္တရိယဟေတုတာဝံ၊ အနုတ္တရိယဂုဏ်၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သို့။ အနာဂစ္ဆန္တေသု၊ မရောက်

သုစယတိ။ ။စုရာဒိ သုစ-ဇာတ်သည် ပြခြင်းအနက်၊ ကုန်းတိုက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထိုတွင် ပြခြင်းအနက်ကိုယူ၍ “အတ္တနော ဝတ္ထု၊ ဂန္ဓဝသေန အပါကဋ္ဌံ၊ ပေ။ ပကာသေတိ” ဟု ပဌမအနက်ကို ဖွင့်သည်။ ကုန်းတိုက်ခြင်းအနက်ကိုယူ၍ “ပဋိစ္ဆန္တံ ဝါ၊ ပေ။ ပေသညံ ကရောန္တံ ဝိယ ဟောတိ”ဟု ဒုတိယ တနည်းဖွင့်သည်။ အနံသည် ကုန်းမတိုက်တတ်သော်လည်း ဝှက်ထားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို လိုက်ရှာသူအား တွေ့အောင်ပြသဖြင့် ဝှက်ထားသန့် လိုက်ရှာသူအကြား၌ ကုန်းတိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

အနုတ္တရိယ။ ပေ။ အနာဂစ္ဆန္တေသု။ ။ဤလောက၌ မြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့ အမွန်အမြတ် ရူပါရုံကို ဖူးတွေ့ရခြင်းသည် မြင်အပ်သမျှ ရူပါရုံတို့တွင် အမြတ်ဆုံးတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ မြင်ရခြင်းကို “သဿနာနုတ္တရိယ”ဟု ခေါ်၏။ ကြားရသမျှသော အသံတို့တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားသံသည် အမြတ်ဆုံးတည်း။ ထိုအသံကို “သဝနာနုတ္တရိယ”ဟု ခေါ်၏။ စက္ခု၊ သောတတို့သည် ထိုအနုတ္တရိယ ၂-ပါး၏ အကြောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ဇာန၊ ဇိဝှိ၊ ကာယတို့ကား ထို အနုတ္တရိယ၏ အကြောင်းမဟုတ်ကြ။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၀၁

ကုန်သော။ ကာမရာဂနိဒါနကမ္မဇနိတေသု၊ ကာမရာဂလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိသောကံသည် ဖြစ်စေအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမရာဂဿ၊ ကာမ ရာဂ၏။ ဝိသေသပစ္စယေသု စ၊ ထူးသောအကြောင်းလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဃာန- ဇိဝှိကာယေသု၊ ဃာနပသာဒ၊ ဇိဝှိပသာဒ၊ ကာယပသာဒတို့တွင်။ (ကာယ- ဿ၊ ဣ။) ဝိသေသတရသာသဝပစ္စယတ္တာ၊ သာ၍ထူးကဲသော သာသဝတရား တို့၏အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ တေန၊ ထိုကာယဖြင့်။ ဖောဠဗ္ဗ၊ ဖောဠဗ္ဗာရုံကို။ အဿာဒေန္တာ၊ လွန်စွာသာယာကြကုန်သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါ တို့သည်။ မေထုနမ္ပ၊ မေထုန်ကိုသော်မှလည်း။ သေဝန္တိ၊ မှီဝဲကြကုန်၏။

ဥပ္ပတ္တိဒေသောတိ(ပဒဿ)၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ ကာယိန္ဒြိယဝတ္ထုကာ၊ ကာယိန္ဒြေဟူသော မှီရာရှိကုန်သော။ (ကာယပသာဒ၌ မှီကုန်သော။) စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို။ [ကာယဝိညာဏ်စိတ်နှင့်စေတသိက် တို့ကို ဆိုသည်။] ဗလဝကာမာသဝါဒိဟေတုဘာဝတော၊ အားကြီးသော ကာမာသဝ အစရှိသည်တို့၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသေသေန၊ အထူး အားဖြင့်။ သာသဝါတိ၊ တို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသံ၊ ထိုသာသဝတရားတို့၏။ ဥပ္ပဇနဋ္ဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ပသာဒတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

ကာမရာဂ။ ပေ။ ကာယေသု။ ။ စက္ခု သောတနှင့်တကွ ပသာဒငါးပါးလုံးသည် ကာမ- ရာဂနိဒါန=ကာမရာဂ အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့် ဖြစ်ကြရသည်ချည်းတည်း။ သို့သော် စက္ခု သောတသည် အလွန်ချည်းမဆိုးဝါးလှသေး၊ ကြည့်ရုံ နားထောင်ရုံတော့ အများက ခွင့်ပြုကြသေး၏။ ဒဿနာနုတ္တရိယ၊ သဝနာနုတ္တရိယအတွက်လည်း အကျိုးများသေး၏။ ဃာန၊ ဇိဝှိ၊ ကာယတို့ကား ဒဿနာနုတ္တရိယ သဝနာနုတ္တရိယအဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်ကြ၊ ကာမရာဂ၏ ထူးခြားသောအကြောင်းလည်း ဖြစ်ကြသည်။

ကာယဿ။ ပေ။ ပစ္စယတ္တာ။ ။ ထိုဃာန၊ ဇိဝှိ၊ ကာယ ၃-ပါးတို့တွင်လည်း ကာယပသာဒ သည် ကုမ္ဘိယသာသဝဓမ္မတို့၏ သာ၍ထူးသောအကြောင်းလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုကာယပသာဒဖြင့် ဖောဠဗ္ဗာရုံကို သာယာကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် မေထုန်ကိုသော်မှ မှီဝဲ ကြလေသည်။

ကာယိန္ဒြိယဝတ္ထုကာ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ ကာယိန္ဒြေဟူသော ကာယပသာဒကိုမှီသော ကာယဝိညာဏ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို “သာသဝ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ဆိုရာ၌ အကုသိုလ်စိတ် မဟုတ် သောကြောင့် အာသဝဂါတရားတို့နှင့်တကွဖြစ်သည်ကားမဟုတ်၊ အကျိုးအာသဝတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် ‘သာသဝ ခေါ်သည်’ ဟု မှတ်ပါ။ အာသဝအရ ကာယဝိညာဏ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥပ္ပတ္တိဒေသော အရလည်း ကာယဝိညာဏ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဖြစ်ရာဌာနကို တိုက်ရိုက်ယူနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပ္ပတ္တိဒေသောကို “ဥပ္ပဇနဋ္ဌာနံ” ဟု ဖွင့်သည်။ [မဇ္ဈိကာဌ်ကား ပဌမနည်းဝယ် သာသဝဓမ္မ အရ ဒုကမာတိကာ အကောက်အတိုင်း အလုံး စုံသော လောကီတရားတို့ကို ယူလေ၏။]

အတ္တနော လက္ခဏံ ဓာရယန္တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (ဥပနေတွာ ဝုတ္တာဉ္စ ဝပ်။) အာယတနသဒ္ဓပ္ပရာ၊ နောက်၌အာယတနသဒ္ဓါရှိကုန်သော။ ယေ(ဓမ္မာ)၊ အကြင် စက္ခုအစရှိသော တရားတို့ကို။ ဝိသေသလက္ခဏေန၊ အသာဓာရဏ စသော ထူးသောလက္ခဏာအားဖြင့်။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏။ (စက္ခာယတန စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏။) စက္ခာဒယော၊ စက္ခုအစရှိကုန်သော။ ဧတ(ဓမ္မာ)၊ ထို တရားတို့ကို။ တထာ၊ ထို စက္ခာယတနစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝါ၊ ထိုစက္ခာယတနအစရှိသောနာမည်ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အညေ၊ စက္ခုအစရှိသော တဆယ့်တပါးသော တရားတို့မှတပါးကုန်သော။ မနောဂေါစရဘူတာ၊ မန၏သာ ကျက်စားရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့ကို။ သာမညလက္ခဏေနော၊ မိမိသဘောကို ဆောင်ခြင်းဟူသော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့်သာ။ ကောယတနတ္ထံ၊ တခုတည်းသော အာယတန၏အဖြစ်သို့။ ဥပနေတွာ၊ ကပ်ဆောင်၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ [အနုဋီကာ၌ မနောဂေါစရဘူတာကို “မနသော ဧဝဂေါစရဘူတာ” ဟု ဧဝထည့်၍ ဝိဂြိုဟ်ပြ၏။ ထို ဧဝဖြင့် စက္ခုစသည်တို့၏ ကျက်စားရာ မဟုတ်ဟု ကန့်သတ်သည်။]

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အညေ၊ ကုန်သော။ မနောဂေါစရဘူတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ သာမညလက္ခဏေနော၊ အားဖြင့်သာ။ ကောယတနတ္ထံ၊ သို့။ ဥပနေတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သြဋ္ဌာရိကဝတ္ထာရမ္မဏမနနသင်္ခါတေဟိ၊ သြဋ္ဌာရိကရုပ် ဖြစ်သော ဝတ္ထု၊ အာရုံ၊ သိခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိသယဝိသယိတာဝေဟိ၊ အာရုံ၏အဖြစ် အာရုံရှိသော အာရမ္မဏိကတို့၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်။ ပုရိမာနိ၊ ရွှေ၌ ဖြစ်သော အာယတနတဆယ့်တပါးတို့သည်။ ပါကဋ္ဌာနိ၊ ထင်ရှားကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တထာ၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဝိသယဝိသယိတာဝအားဖြင့်။)

သြဋ္ဌာရိက။ပေ။သင်္ခါတေဟိ ဟိ။ ။စာအုပ်တို့၌ သင်္ခါတေဟိ နောက်ဝယ် ဟိ-သဒ္ဓါ မပါသော်လည်း ဝါကျဇောတက ဟိ-သဒ္ဓါ လိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယ၌ ထိုဟိကို “တံ ပါကဋ္ဌံ ကရောမိ”ဟု တပျါကဋီကရဏဇောတက အဖြစ်ဖြင့် အနုတ်ပေးသည်။ မရဉ္စလည်း “အယမတ္ထော ကထံ ဝိညာယတိတိ အာဟ သြဋ္ဌာရိကဝတ္ထာတံ အာရံ”ဟု ဉာပကဟေတုဇောတကအဖြစ်ဖြင့် ကျမ်းတက်၏။ “ဓမ္မသဒ္ဓေါတိ”ဟု ဣတိသဒ္ဓါပါသော ကြောင့် ဉာပကဟေတုဇောတကအဖြစ်က သာ၍ကောင်းပါသည်။

သြဋ္ဌာရိကဝတ္ထာရမ္မဏမနန။ ။သြဋ္ဌာရိကဝတ္ထာရမ္မဏဖြင့် ရွှေအာယတန ၁၀-ပါးကိုပြသည်။ မနနဖြင့် ကောဒသမ အာယတနကိုပြသည်။ ဝိသယဟူသည် ရူပါရုံစသည်တို့တည်း။ ဝိသယိကား ထို-ရူပါရုံစသည်တို့၏ ထင်ရာဖြစ်သော စက္ခု။ပေ။မနတို့တည်း။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၀၃

အပါကဋ္ဌာ၊ မထင်ရှားကုန်သော။ အညော၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အာယတန တဆယ့် တပါးမှ အခြားကုန်သော။ မနောဂေါစရာစ၊ မနဏိသာ ကျက်စားရာဖြစ်ကုန် သော သဘောတရားတို့သည်လည်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သဘာဝံ၊ သဘောကို။ နဓာရေန္တိ၊ မဆောင်နိုင်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဓာရေန္တိဝေ၊ ဆောင် နိုင်ကုန်သည်သာ။ ဣတိ ဣမဿ အတ္တဿ၊ ကို။ ဓမ္မသဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မသဒ္ဓါသည်။ ဒီပန- ဧတ္ထော၊ ပြခြင်းအနက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အညော၊ ကုန်သော။ မနောဂေါ- စရာတော ဓမ္မာ သာမညသက္ခဏေနဝ ကောယတနတ္ထံ ဥပနေတော ဝုတ္တော။ ဣတိ ဝိညာယတိ)။

ဝါယမန္တိတိ (ပဒဿ)၊ ၏။ အတ္တနော၊ ၏။ ကိစ္စံ၊ ကို။ ကရေန္တိ၊ ပြုတတ် ကုန်၏။ ဣစ္စေဝ၊ ဤသို့သာ။ အတ္ထော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ [လုံ့လဝီရိယ အနက်ကို မယူပါနှင့်-ဟုလို] စ၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤ အာယတန္တိ ဟူသော အနက်၌။ အာယတန္တိ ဧတ္ထောတိ အာယတနန္တိ ဟူ၍။ အာယတန- သဒ္ဓေါ၊ သည်။ အဓိကရဏတ္ထော၊ အဓိကရဏအနက်ရှိ၏။ ဒုတိယ တတိယေသု၊ တနောန္တိ၊ နယန္တိဟူသော ဒုတိယ တတိယအနက်တို့၌။ ကတ္တုအတ္ထော၊ ကတ္တာ- အနက်ရှိ၏။ တေစာတိ၊ ကား။ စိတ္တစေတသိကဓမ္မေ၊ တို့ကို။ (တနောန္တိ၌စပ်။) ဟိ၊ မှန်။ တေ၊ ထို စိတ်စေတသိကတရားတို့သည်။ တံတံဒွါရာရမ္မဏေသု၊ ထိုထိုဒွါရံ၊ ထိုထိုအာရုံတို့၌။ အာယန္တိ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ပေါ်လာတတ်ကုန်၏။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာယာ၊ အာယတိုမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [တနည်း “ကသ္မာ တေ စာတိ ပဒဿ စိတ္တစေတသိက- ဓမ္မေတိ အတ္ထော ဝိညာယတိ” ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထုတ်၍ “ဟိ ယသ္မာ” ဟု ကာရဏ- ဝါကျလုပ်ပြီးလျှင် “ဣတိ တသ္မာ တေ စာတိ ပဒဿ စိတ္တစေတသိကဓမ္မေတိ အတ္ထော ဝိညာယတိ” ဟု ဝိသဇ္ဇနဝါကျထည့်ပါ။]

ဝိတ္ထာရေန္တိတိ (ပဒဿ)၊ ၏။ (အတ္ထော၌စပ်။) ပုဗ္ဗေ၊ မဖြစ်မီ ရှေ့အသို့၌။ အနုပ္ပန္နတ္တာ၊ မဖြစ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လိနာနိ၊ လျှိုဝှက်ကုန်သည်။ အပါကဋ္ဌာနိ၊ ကုန်သည်။ (ဟုတော) ပုဗ္ဗန္တတော၊ ရှေ့အစွန်းမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်

ဓမ္မသဒ္ဓေါ။ ။ဓမ္မသဒ္ဓါသည် “အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေတိ” ဟူသော ဝစနတ္တနှင့် အညီ မိမိသဘောကို ဆောင်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏။ စက္ခုစသော အခြားအာယတန တို့လည်း မိမိ၏ သဘောကို ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၍ ဓမ္မအမည် ရနိုင်ကြသည်သာ။ သို့သော် ထို စက္ခုအစရှိသည်တို့သည် ဝတ္ထုအာရုံအားဖြင့် ထင်ရှားသောကြောင့် စက္ခာ- ယတန ရူပါယတန စသော အမည်ထူးများကို ရပြီး ဖြစ်ကြ၏။ စိတ်အားလုံးလည်း သိခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် ထင်ရှားသောကြောင့် မနာယတန အမည်ထူးကို ရပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အများနှင့်ဆက်ဆံ၍ သာမန်ဖြစ်သော ဓမ္မာယတနအမည်ကို လက်မခံရကား ကြွင်းသော တရားများသာ ဓမ္မာယတနအမည် ရတော့သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဖြစ်သော နောက်၌။ ပဿာရေန္တိ၊ ဖြန့်တတ်ကုန်၏။ ပါကဋ္ဌာနိ၊ ထင်ရှားသည်
တို့ကို။ ကရောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။
[ဝိတ္တာရေန္တိ အရ “ခွဲ” ဟူရာ၌ “မဖြစ်သေးသော တရားတို့ကို ဖြစ်စေသည်” ဟု
ဆိုလိုသည်။]

ရုဠိဝသေန၊ အထင်ရုဠိ၏အစွမ်းဖြင့်။ အာယတနသဒ္ဓဿ၊ အာယတနသဒ္ဓါ
၏။ အတ္တံ၊ အနက်ကို။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ အပိစာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော
စကားရပ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) အာရဒ္ဓံ၊ အပ်ပြီ။ တံ နိဿိတတ္တာတိ ဧတ္ထ၊
ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဌိစပ်။) မနော၊ မနောဒွါရဟူသည်။ မနော-
ဝိညာဏာဒိနံ၊ မနောဝိညာဏ် အစရှိကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ တို့၏။
နိဿယပစ္စယော၊ နိဿယပစ္စည်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
တဿ၊ ထို မနောဒွါရ၏။ နေသံ၊ ထို မနောဝိညာဏ် အစရှိကုန်သော စိတ်
စေတသိက်တို့၏။ ဒွါရဘာဝေါ၊ ဒွါရ၏အဖြစ်ကို။ နိဿယဘာဝေါတိ၊ နိဿယ၏
အဖြစ်ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။

အတ္ထတောတိ၊ ကား။ ဝစနတ္ထတော၊ သဒ္ဓါ၏ အနက်အားဖြင့်။ (ဝိညာ-
တဗ္ဗော ဌိစပ်။) ဝစနိယတ္ထတော၊ စက္ခုအစရှိသည်တို့ ဟောထိုက်သော ဝစနိ-
ယတ္ထအားဖြင့်။ န၊ သိထိုက်သည်မဟုတ်။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤ အာယတနဝိဘင်း
အဋ္ဌကထာ၌။ စက္ခုတိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်။ ဝစနတ္ထော၊
ဝစနတ္ထကို။ ဝုတ္ထော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ယံ စက္ခု စတုန့် မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ
ပဿာဒေါတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောစကားရပ်ဖြင့်။ ဝစနိယတ္ထော၊ သဒ္ဓါသည်
ဟောထိုက်သော အရကောက်အနက်ကို။ ဝုတ္ထောဝိယ၊ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့
သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဝစနိယတ္ထော၊ ကို။ န (ဝုတ္ထော)၊ မဆိုအပ်။ (အဋ္ဌကထာ၌
မဆိုအပ်။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဝိဂ္ဂိုဟ်ဝါကျ၏အရကောက်ခြင်အနက်ကို
“ဝစနိယတ္ထ” ဟု ဆိုသည်။ ထို ဝစနိယတ္ထကို “ဘာဝတ္ထ (အဓိပ္ပါယ်တ္ထ)” ဟု၎င်း၊
“သရူပတ္ထ” ဟု၎င်း ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ခြင်တွေကို မှတ်လေ ဝစနိယ”
ဟု ဆရာတို့ ဆိုကြသည်။]

တံ နိဿိတတ္တာ။ ။ “စက္ခာဒိသု စတေ အာကိဏ္ဏာ။ တံနိဿိတတ္တာ” ဟူသော
အဋ္ဌကထာ၏အဖွင့်တည်း။ စက္ခု သောတ၊ သာန၊ ဇီဝါ၊ ကာယ ငါးဒွါရသည် စက္ခု-
ဝိညာဏ် စသည်တို့၏မှီရာ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်သကဲ့သို့၊ မနောဒွါရဟူသော မနသည်
မှီရာနိဿယပစ္စည်း မဟုတ်။ သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်နည်းဖြင့် နိဿယဖြစ်နိုင်ပါသနည်းဟု
မေးတယ်ရှိသောကြောင့် “တဿ နေသံ ဒွါရဘာဝေါ နိဿယဘာဝေါ” ဟု မိန့်သည်။
“နိဿယပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့်ကား နိဿယ မဟုတ်ပါ။ ဒွါရအဖြစ်ဖြင့်သာ မှီရာနိဿယဖြစ်ပါ
သည်” ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၀၅

တာဝတုခတတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အနန္တခဏဘာဝံ၊ မယုတ်မလွန်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။ တတ္ထ၊ ထိုမယုတ်မလွန်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုပြရာ၌။ ခွါဒဿယတနဝိနိမုတ္တဿ၊ ၁၂-ပါးသော အာယတနတို့မှ လွတ်သော။ ကဿစိ၊ တစုံတခုသော။ ဓမ္မဿ၊ တရား၏။ အဘာဝါ၊ မရှိတော့ခြင်းကြောင့်။ (ဓမ္မာယတနဖြင့် နာမည်အထူးမရသော တရားဟူသမျှကို သိမ်းယူပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ဓမ္မမကျန်တော့ခြင်းကြောင့်။) အဓိကဘာဝတော၊ အပိုအလွန်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ စောဒနာ၊ စောဒနာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ပန၊ ကား။ သလက္ခဏဓာရဏံ၊ မိမိ၏သဘောလက္ခဏာကို ဆောင်ခြင်းသည်။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသောအာယတနတို့၏။ သာမညလက္ခဏံ၊ သာမညလက္ခဏာတည်း။ [“အတ္တနော လက္ခဏံ ဓာရေန္တိတိ ဓမ္မာ”ဟူသော ဝိဂ္ဂိုဟ်အရ မိမိလက္ခဏာကို ဆောင်ခြင်းသည် အာယတန အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော သာမညလက္ခဏာဖြစ်၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဦနစောဒနာ၊ ဦနစောဒနာသည်။ ဝါ၊ အယုတ်အလျော့ကို စောဒနာဘွယ်သည်။ (၁၂-ပါးအောက်လျော့၍ ဓမ္မာယတနတပါးတည်းသာ ဟောတော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဘွယ်သည်။) သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ စက္ခာဒယောပိ ဟိတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ။ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အသာဓာရဏန္တိ၊ ကား။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ အသာဓာရဏံ၊ မဆက်ဆံသော။ (ဓမ္မာယတနံ အာရမ္မဏံ၌ စပ်။) စက္ခာဒီနံ၊ စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့၏။ အသာဓာရဏာရမ္မဏဘာဝေ၊ စက္ခုဝိညာဏ်စသည်တို့နှင့် မဆက်ဆံသောအာရုံတို့၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ခွါရဘာဝေန၊ စက္ခုခွါရ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဓမ္မာယတနေ၊ ၌။ အဂ္ဂဟဏံ၊ မယူခြင်းကို။

အသာဓာရဏံ။ ။စက္ခု စသော ပသာဒရုပ်များလည်း စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့က အာရုံမပြုနိုင်ဘဲ မနောဝိညာဏ်၏ အသာဓာရဏအာရုံ၌ ပါဝင်ပါသော်လည်း စက္ခာယတန စသောနာမည်ဖြင့် သီးခြား ယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မာယတနအရ စက္ခုပသာဒ စသည်တို့ကို မယူတော့။ ထို့ကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် သမုစ္စည်းပိုင်း ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတု အရကောက်၌ “ဧတ္ထ ပန စေတသိက သုခမရူပ နိဗ္ဗာနဝသေန ကေနသတ္တတိဓမ္မာ ဓမ္မာယတနဓမ္မဓာတုတိ သင်္ခ ဂစ္ဆန္တိ”ဟု ဆိုသည်။

ခွါရာရမ္မဏဘာဝေဟိ ဝါ။ ။ဤစကားအရ စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့သည် မနောဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ပါသော်လည်း ခွါရမဖြစ်သောကြောင့် “အသာဓာရဏ”ဟု ဆိုသည်။ ခွါရအဖြစ် အာရုံအဖြစ် ၂-ပါးလုံးအားဖြင့် ဆက်ဆံမှသာ “သာဓာရဏ”ဟုဆိုလိုသည်။

ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒွါရာရမ္မဏဘာဝေဟိ၊ ဒွါရ၏အဖြစ်၊ အာရုံ၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်။ အသာဓာရဏတံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသည်တို့နှင့် မဆက်ဆံကုန် သည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ အသာဓာရဏန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

☞ ယေဘုယျသဟုပ္ပတ္တိ အာဒိဟိ၊ များသောအားဖြင့် အတူတကွဖြစ်ခြင်း အစ ရှိသည်တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိက္ကမာဒိအယုတ္တိ၊ ဥပ္ပတ္တိက္ကမ အစရှိသည်တို့၏ မသင့် ခြင်းကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ အဇ္ဈတ္တိကေသု ဟိတိ ဧတေန၊ ဟူ သောဤပါဌ်ဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တိကဘာဝေန၊ အဇ္ဈတ္တိက၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝိသယိ- ဘာဝေနစ၊ ဝိသယရှိသော ဝိသယီ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ အဇ္ဈတ္တိကာနံ၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါးတို့၏။ ပဌမံ၊ ဗာဟိရာယတနတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဒေသေ- တဗ္ဗတံ၊ ဟောထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒသေတံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဒေသေတဗ္ဗေသု၊ ဟောထိုက်ကုန်သော။ တေသု၊ ထို အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးတို့တွင်။ (စက္ခာယတနဿ၊ ၏။) ပါကဋ္ဌတ္တာ၊ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ ပဌမတရံ၊ သာ၍ ရှေးဦးစွာ။ စက္ခာယတနံ၊ စက္ခာယတနကို။ ဒေသိ- တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒသေတံ။

တတော ဃာနာယတနာဒိနီတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဗဟူပကာရတ္တာ- ဘာဝေန၊ ဗဟူပကာရအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ စက္ခုသောတေဟိ၊ တို့မှ။ ပုရိမတရံ၊ သာ၍ ရှေးဦးစွာ။ အဒေသေတဗ္ဗာနိ၊ မဟောထိုက်ကုန်သော ဃာန ဇိဝှိ ကာယတို့ကို။ သဟ၊ အတူတကွ။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်။ ဝတ္တု၊ ဟောတော်မူ ခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ မတတ်ကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကေန၊ တမျိုးမျိုးသော။ ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ (ဃာန ဇိဝှိ ကာယဟု ဖြစ်စေ၊ ဇိဝှိ ဃာန ကာယဟု ဖြစ်စေ၊ ကာယ ဃာန ဇိဝှိဟု ဖြစ်စေ တမျိုး မျိုးသော အစဉ်အားဖြင့်။) ဒေသေတဗ္ဗာနိ၊ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊

ယေဘုယျပေ။အာဒိဟိ။ ။[ယေဘုယျသဟုပ္ပတ္တိ အာဒိဟိတိ ယေဘုယျေန စက္ခာ- ယတနာဒိနိ ကဿစိ(အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။) ကဒါစိ(တစ်ခုတစ်ခု၌။) ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ကဏေ ကဿစိ ကောဒသာယတနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ ဟိ ဝုတ္တံ။-- အနု။] ကာမဘုံဝယ် ဩပပါတိကသတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ စက္ခုစသော ဒသက ၇-ပါး တွင် စက္ခုစသော အာယတနငါးပါး ပါဝင်၏။ သဒ္ဓါယတနမှတစ်ပါး ရူပါယတနစသော အခြားအာယတနများလည်း ရ၏။ ဤသို့ ၁၁-ပါးတိုင်အောင် များသောအားဖြင့် အာယ- တနတို့ တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဥပ္ပတ္တိက္ကမအားဖြင့် ရှေ့နောက် စဉ်ဆုံရန် မသင့် တော့။ ဥပ္ပတ္တိက္ကမာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ပဟာနက္ကမ၊ ပဋိပတ္တိက္ကမ၊ ဘူမိက္ကမတို့ကို ယူပါ။ ထို ကမ အားဖြင့်လည်း ယောဇောဘို့ရန် မသင့်ပုံကို အနုဋီကာ၌ ပြထားသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၀၇

ကြောင့်။ သာနာဒိက္ခမေန၊ သာန အစရှိသည်တို့၏ အစဉ်ဖြင့်။ ဒေသိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ (အယ်)၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဟိ၊ မှန်။ အညထာပိ၊ သာန၊ ဗိဝှိ၊ ကာယဟူသော အခြင်းအရာမှ တပါး သော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ ဒေသိတေသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်လ သော်။ စောဒေတုံ၊ စောဒနာခြင်းငှါ။ န နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည် မဟုတ်၊ တတ်ကောင်းသည်သာ။ သောဓေတဗ္ဗာနိ၊ သုတ်သင်အပ်ကုန်သည်။ (ဖြေရှင်းအပ်ကုန်သည်။) သမာနာနိ၊ ဖြစ်ပြန်ကုန်သော်လည်း။ န ဒေသေတုံ၊ မဟောခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တေဿ၊ ဤမန၏။ ဂေါစရော၊ ကျက်စားရာဟူသော။ ဝိသယော၊ အာရုံ သည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုမနသည်။ ဂေါစရဝိသယော၊ မည် ၏။ မနော၊ မနတည်း။ (မနာယတနတည်း။) ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ တေဿ၊ ဤမန၏။ ကဿ၊ အဘယ်၏။ ဂေါစရော၊ ဟူသော။ ဝိသယော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ စက္ခာဒိနံ၊ စက္ခုအစရှိကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒမ္ပိ၊ ငါးပါးလုံးတို့၏လည်း။ (ဂေါစရော ဝိသယော အတ္ထိ။) ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ စ၊ ဆက်။ ဝိညာဏပ္ပတ္တိကာ ရဏ ဝဝတ္ထာနတောတိ ဇေတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ စက္ခာဒိအနန္တရံ၊ စက္ခု အစရှိသည်တို့၏ အခြားမဲ့၌။ ရူပါဒိဝစနဿ၊ ရူပါယတန အစရှိသည်ကို ဟော တော်မူခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [စက္ခု ဝိညာဏ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံတည်း။ ထို့ကြောင့် စက္ခာယတန၏ အခြားမဲ့၌ ရူပါယတနကို ဟောတော်မူ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိ ပါ။ မနောဝိညာဏ်၏အကြောင်းသည် မနာယတနနှင့် ဓမ္မာရုံတည်း။ ထို့ ကြောင့် မနာယတန၏ 'အခြားမဲ့၌ ဓမ္မာယတနကို ဟောတော်မူရသည်- ဟူလို။]

ပစ္စယဘေဒေါ၊ ပစ္စယဘေဒဟူသည်။ ကမ္မာဒိဘေဒေါ၊ ကံ အစရှိသော အထူးအပြားတည်း။ [ပစ္စယပရိဂ္ဂဟညဏ် အခဏ်၌ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ အာဟာရတို့ကို ရုပ်တရားတို့၏ အကြောင်းဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ကမ္မာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အဝိဇ္ဇာတဏှာကို၎င်း၊ ကမ္မဇရုပ်တို့ဆက်၍ တည်ဘို့ရန် အာဟာရ အကြောင်းကို၎င်း ယူပါ။] နိရယာဒိကော၊ နိရယ အစရှိသောဂတိသည်၎င်း။ အပဒါဒိဂတိနာနာကရဏဉ္စ၊ ထိုထိုဂတိ၌ အသီးအခြားပြုကြောင်း ဖြစ်သော အပဒအစရှိသည်၎င်း။ ဂတိဘေဒေါ၊ ဂတိဘေဒတည်း။ ဝါ၊ ဂတိ၏ အထူး အပြားတည်း။ ဟတ္ထိအဿာဒိကော၊ ဆင်၊ မြင်းအစရှိသော အပေါင်းသည် ၎င်း။ ခတ္ထိယာဒိကောစ၊ ခတ္ထိယအစရှိသော အပေါင်းသည်၎င်း။ နိကာယ- ဘေဒေါ၊ နိကာယဘေဒတည်း။ ဝါ၊ အပေါင်း၏ အထူးအပြားတည်း။ တံတံ-

သတ္တသန္တာနဘေဒေါ၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်အထူးအပြားသည်။ ပုဂ္ဂ-
 လဘေဒေါ၊ တည်း။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အထူးအပြားတည်း။ စ၊ ဆက်။ စက္ခာ-
 ဒီနံ၊ စက္ခု အစရှိကုန်သော။ ဝတ္ထုနံ၊ ဝတ္ထုရုပ် ၅-ပါးတို့၏။ ယာ အနန္တ-
 ဘေဒတာ၊ အကြင် အနန္တဘေဒတို့၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ သော
 ယေဝ၊ ထို အနန္တဘေဒသည်ပင်။ ဟဒယဝတ္ထုဿစ၊ ဟဒယဝတ္ထု၏လည်း။
 (မနာယတန၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထု၏လည်း။) ဘေဒေါ၊ အထူးအပြားသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုဟဒယဝတ္ထု၏ အထူးအပြားအားဖြင့်၎င်း။
 ဒုက္ခပ္ပုဋိပဒါဒိတော၊ ဒုက္ခပ္ပုဋိပဒါ အစရှိသောအားဖြင့်၎င်း။ အာရမ္မဏာဓိပတိ-
 အာဒိဘေဒတောစ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ အစရှိသော အပြားအားဖြင့်၎င်း။
 မနာယတနဿ၊ ၏။ အနန္တပ္ပဘေဒတာ၊ အနန္တပ္ပဘေဒ၏ အဖြစ်ကို။ ယော-
 ဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ [ဟဒယဝတ္ထုက အနန္တပ္ပဘေဒဖြစ်သောကြောင့်
 ထို၌မှီသော မနာယတနလည်း အနန္တပ္ပဘေဒဖြစ်ရသည်။ ဈာန်မနတို့၌ကား
 ဒုက္ခပ္ပုဋိပဒါစသော ပဘေဒကြောင့် အနန္တပ္ပဘေဒဖြစ်ရသည်။]

ဣဒသ္မိံ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ၊ ဤသုတ္တန္တဘာဇနီယနည်း၏။ ဝိပဿနာ၊
 ဝိပဿနာကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (“စက္ခု အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ ဝိပ-
 ရိဏာမဓမ္မံ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။) ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဝိပဿနပဂမနံ၊ ဝိပဿနာ၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော။ ဝိညာ-
 ဏံစ၊ မနောဝိညာဏ်ကိုလည်း။ ဂဟေတာ၊ ယူ၍။ မနာယတနဿ၊ ၏။ ကော-
 သီတိ ပဘေဒတာ၊ ဂ-ပါး အပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ နိဗ္ဗေသဝသေန၊ အကျဉ်း
 အကျယ်ကို ညွှန်ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ညွှန်ပြအပ်သော အကျဉ်းအကျယ်၏
 အပြားအားဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ နီလံ၊ ညိုသောရူပါရှိသည်။ နီလဿေဝ၊ ညိုသော
 ရူပါရှိ၏သာ။ သဘာဂံ၊ သဘာဂဖြစ်၏။ အညံ၊ နီလရူပါရှိမှ တပါးသော ပီတ
 အစရှိသော ရူပါရှိသည်။ ဝိသဘာဂံ၊ ဝိသဘာဂဖြစ်၏။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ကုသ-
 လသမုဋ္ဌာနာဒိဘေဒေသု၊ ကုသလသမုဋ္ဌာန် အစရှိသောအပြားတို့၌။ ယောဇေ-
 တဗ္ဗံ၊ ၏။ [ကုသိုလ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပါရှိသည် အခြားကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်
 သော ရူပါရှိ၏ သဘာဂဖြစ်၏၊ အကုသိုလ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပါရှိ၏ ဝိသဘာ
 ဂဖြစ်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။]

တေဘူမကဓမ္မာရမ္မဏဝသေနာတိ ဣဒံ၊ ဟူသောဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်)။
 ပုဗ္ဗေ၊ ရှေ့၌။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော။ စက္ခာဒိဝဇ္ဇံ၊ စက္ခု အစရှိသည်တို့သည်
 ကြည့်အပ်သော။ ဓမ္မာရမ္မဏံ၊ ဓမ္မာရုံကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ဝုတ္တံ။ [ဓမ္မာရုံဟု ဆိုရာ၌ ပသာဒရုပ်များလည်း ပါ၏၊ ဝိတ်လည်း ပါ၏။ ဤ
 ဓမ္မာယတန၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဓမ္မာရုံဟူရာ၌ကား ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသော
 စကားဝသော ပသာဒ မနာယတနတို့ကို ကြည့်ပါ-ဟုလို။]

ဝံဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၀၉

သပရိပ္ပန္နကိရိယာဝသေန၊ လှုပ်ရှားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော အမူအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဤဟန်၊ အားထုတ်ခြင်းသည်။ ဤဟာ၊ ဤဟာမည်၏။ စိန္တနဝသေန၊ ကြံစည်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (စဉ်းစားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကူးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။) ဗျာပါရကရဏံ၊ ကြောင့်ကြဗျာပါရကိုပြုခြင်းသည်။ ဗျာပါရော၊ ဗျာပါရမည်၏။ တတ္ထ၊ ထို ဤဟာဗျာပါရတို့တွင်။ ဗျာပါရံ၊ ဗျာပါရဖြစ်ပုံကို။ ဒသေန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ န ဟိ စက္ခုရူပါဒိနံ ဧဝံ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ ဤဟံ၊ ဤဟာဖြစ်ပုံကို။ ဒသေန္တော၊ န စ တာနိတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ။ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော။)အာဟ။

ပန၊ ဆက်။ ဥဘယမ္ပိ၊ ၂-မျိုးလုံးသည်လည်း။ ဤဟာစ၊ ဤဟာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဗျာပါရောစ၊ ဗျာပါရသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဋိပါဋိဝစနံ၊ အစဉ်မဟုတ်ဘဲ ဆိုခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဓမ္မတာဝါတိ၊ ကား။ သဘာဝေါ၊ သဘောတံထွာသတည်း။ (ထုံးစံသတည်း။) ဝါ၊ တနည်း။ ကာရဏသမတ္တတာ၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။ (ဓမ္မတာ၊ ဓမ္မတာမည်၏။) ဤဟာဗျာပါရရဟိတာနံ၊ လုံ့လကြောင့်ကြဗျာပါရမှ ကင်းကုန်သောဝတ္ထုအာရုံတို့၏။ ဒွါရာဒိဘာဝေါ၊ ဒွါရအစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်နိုင်ခြင်းသည်။ (ဒွါရ၊ ဝတ္ထု၊ အာရုံတို့၏ ဖြစ်နိုင်ခြင်းသည်။) ဓမ္မတာ၊ မည်၏။ စ၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤကာရဏသမတ္တတာဟူသောအနက်၌။ ယန္တိတေဿ၊ ယံ ဟူသော ဤပုဒ်၏။ ယသ္မာတိ အတ္ထော၊ ယသ္မာဟူသော အနက်သည်။ (ဟောတိ။) ပုရိမသ္မိံ (အတ္ထေ)၊ သဘာဝေါဟူသော ရှေးအနက်၌။ ယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သမ္ဘဝနဝိသေသနံ၊ သမ္ဘဝနကြိယာ၏ ဝိသေသနတည်း။

ဥပ္ပဋိပါဋိဝစနံ။ ။ ခေါင်းစဉ်တုန်းက ဤဟာသည် ရှေ့ ဗျာပါရသည် နောက်တည်း၊ အကျယ်ပြသောအခါ အဋ္ဌကထာ၌ “န ဟိ စက္ခုရူပါဒိနံ။ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ” ဟုဗျာပါရဖြစ်ပုံကို ရှေ့ထား၍ “န စတာနိ ဝိညာဏုပ္ပါဒနတ္ထံ။ ပေ။ ဤဟန္တိ” ဟု ဤဟာဖြစ်ပုံကို နောက်မှပြထား၏။ ထိုသို့ ရှေ့နောက်ပြောင်း၍ ပြခြင်းသည် ဤဟာနှင့် ဗျာပါရတို့၏ ပရိယာယ်ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေလိုသောကြောင့်တည်း။

ဓမ္မတာဝ။ ။ “သဘာဝေါ” ဟု ပဌမဖွင့်၏။ “ကာရဏသမတ္တတာ ဝါ” ဟု ဒုတိယဖွင့်၏။ [ကာရဏသမတ္တတာတိ ကာရဏဘူတာ သမတ္တတာ ပစ္စယဘာဝေါ။—အနု။] ထိုကာရဏသမတ္တတာကိုပင် “ဤဟာဗျာပါရရဟိတာနံ ဒွါရာဒိဘာဝေါ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ဤဟာတိအာဒိ တဗ္ဗိဝရဏံ။—မဓု။] ထို့ကြောင့် “ဣမသ္မိံ အတ္ထေ” အရ ကာရဏသမတ္တဘာအနက်ကို ယူ၍ ပုရိမသ္မိံ (အတ္ထေ) အရ သဘာဝေါဟူသော အနက်ကို ယူပါ။ ယံ ကို သမ္ဘဝနိကြိယာနှင့် တွဲ၍ ပေးရသောကြောင့် “သမ္ဘဝနဝိသေသန” ဟု ဆိုသည်။ ရိုးရာအားဖြင့် ကြိယာပရာမသနပင်တည်း။

သုညော ဂါမောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော် မူခြင်းကြောင့်။ (သဠာယတန သံယုတ်၊ အာသီဝိသဝဂ်၊ အာသီဝိသောပမယုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။) သုညော ဂါမော ဝိယ၊ လူတို့မှကင်းဆိတ်သော ရွာပျက်ကြီးကိုကဲ့သို့။ ဒဠဗ္ဗာနိ၊ ရှုမှတ်ထိုက်ကုန်၏။ [ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ သုညော ဂါမောတိ၊ ဟူသော။] ဤ အမည်သည်။ ဆန္တံ၊ ၆-ပါးကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တိကာနံ၊ အဇ္ဈတ္တိကဖြစ်ကုန်သော။ အာယတနာနံ၊ တို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။] [“ဂဟိတေ ဟိ” ဟု ဟိပါလျှင် ကောင်း၏။ မပါလျှင် ထည့်ပေး။] ဟိ၊ မှန်။ အန္တပါနသမောဟိတန္တိ၊ အစား အသောက်တို့နှင့်ပြည့်စုံ၏ဟူ၍။ ဂဟိတေ၊ မှတ်ယူအပ်သော။ ဝါ၊ ထင်မှတ်အပ် သော။ သုညဂါမေ၊ လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သောရွာ၌။ ယညဒေဝဘာဇနံ၊ အကြင် အကြင်အိုးခွက်ကိုပင်။ ပရာမသိယတိ၊ သုံးသပ်အပ်၏။ (ဖွင့်ကြည့်အပ်၏။) တံတံ၊ ထိုထိုအိုးခွက်ကို။ ရိတ္တကံယေဝ၊ စားသောက်ဖွယ်မှ ကင်းဆိတ်သည်ကိုသာ။ ပရာမသိယတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ဓုဝါဒိဘာဝေန၊ ဓုဝအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ယူအပ်ကုန်သည်။ ဥပပရိက္ခိယမာနာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် စူးစမ်းအပ်ကုန် သည်။ (သမာနာနိ၊ ဖြစ်ကုန်လသော်။) ရိတ္တကာနေဝ၊ ဓုဝစသည်တို့မှ အချည်းနှီး ကင်းဆိတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတာနိ၊ ဤ အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့ကို။ ဒိဿန္တိ၊ ရှုမြင်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

စက္ခာဒိဒ္ဓါရေသု၊ စက္ခုအစရှိသောဒ္ဓါရတို့၌။ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿပွါဒက-
ဘာဝေန၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ရူပါ-
ဒီနိ၊ ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ၏ ကံ) (တနည်း) ရူပါဒီနိ၊ ရူပါရုံအစရှိ
သည်တို့သည်။ (အဘိဿာတကာနိ၏ ကတ္တား) စက္ခာဒိနိ၊ စက္ခုပသာဒအစရှိ
သည်တို့ကို။ အဘိဿာတကာနိ၊ ဖိသတ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂဟကာရေ-
န) ဝုတ္တာနိ။ အဟိသုသုမာရပက္ခိကုက္ကုရသိင်္ဂါလမက္ကဋ္ဌာ၊ မြေ၊ မိကျောင်း၊
ငှက်၊ အိမ်ခွေး၊ တောခွေး၊ မျောက်တို့သည်။ ဆ၊ ၆-ကောင်ကုန်သော။ ပါဏကာ၊
သတ္တဝါတို့တည်း။ ဝိသမဗိလာကာသ ဂါမသုသာနဝနာနိ၊ မညီမညွတ် ရှုပ်ထွေး
သော အရပ်၊ တွင်းအရပ်၊ ကောင်းကင်အရပ်၊ ရွာအရပ်၊ သုသာန်အရပ်၊ တော
အရပ်တို့သည်။ ဧတသံ၊ ထို ၆-ကောင်သောသတ္တဝါတို့၏။ ဂေါစရာ၊ ကျက်စားရာ
အရပ်တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌။ [တတ္တာတိ အဋ္ဌကထာယံ။—မဓု။ ရှေး

ဧတသံ ဂေါစရာ။ ။ အဟိသည် ဝိသမ(မညီမညွတ်ရှုပ်ထွေးသော)အရပ်၌၊ သုသုမာရ
သည် ဗိလ(တွင်း)အရပ်၌၊ ပက္ခိသည် အာကာသ=ကောင်းကင်အရပ်၌၊ ကုက္ကုရသည် ဂါမ=
ရွာအရပ်၌၊ သိင်္ဂါလသည် သုသာန=သုသာန်အရပ်၌၊ မက္ကဋ္ဌသည် ဝန=တောအရပ်၌ ကျက်
စား၏။ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို အဋ္ဌသလိနိ ရူပကဏ္ဍ ဒုကနိဒ္ဒေသ၌ ရှုပါ။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၁၁

နိဿယ၌ “တတ္ထ၊ ထို ဗာဟိရာယတနတို့၌” ဟု ပေး၏။] ဝိသမာဒိအဇ္ဈာသယေ-
ဟိ၊ ဝိသမ အစရှိသောအရပ်၌ အလိုဆန္ဒရှိသကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိသမဘာဝ-
ဗိလာကာသ ဂါမသုသာန သန္နိဿိတ သဒိသုပါဒိန္န ဓမ္မဝနဘာဝေဟိ၊ မညီ
မညွတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အရပ်၌မို့သော မြေ၊ တွင်းအရပ်၌ မို့သော
မိကျောင်း၊ ကောင်းကင်အရပ်၌မို့သော ငှက်၊ ရွာအရပ်၌မို့သော အိမ်ခွေး၊
သုသာန်အရပ်၌မို့သော တောခွေးတို့နှင့် တူသော စက္ခု အစရှိသော ဥပါဒိန္န
တရား၊ တော၌ အလိုဆန္ဒရှိသော မျောက်နှင့်တူသော စိတ်ဟူကုန်သော။ စက္ခာ-
ဒိဟိ၊ စက္ခု အစရှိသော အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့သည်။ အဘိရမိတတ္တာ၊ အလွန်
မွေ့လျော်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ရူပါဒိနမ္ပိ၊ ရူပါရုံအစရှိသော ဗာဟိရာ-
ယတနတို့၏လည်း။ ဝိသမာဒိသဒိသတာ၊ ဝိသမ အစရှိသည်တို့နှင့်တူကုန်သည်၏
အဖြစ်ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

ဟုတ္တာ အဘာဝဋ္ဌေနာတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဣမဿ၊ ဤ
အကြောင်း၏။ ဝါ၊ က။) ဣတရေသံ၊ ဟုတ္တာ အဘာဝဋ္ဌမှ တပါးကုန်သော။
စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ အာကာရာနံ၊ အခြင်းအရာတို့ကို။ (ဥပ္ပါဒဝယဝန္တ-
တော စသော အခြင်းအရာတို့ကို။) သင်္ဂါဟကတ္တာ၊ သိမ်းယူနိုင်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ ဝိသံ၊ သီးခြား။ ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း-ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဟုတ္တာ
အဘာဝဋ္ဌေနာတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားသည်။ ဣတရေသံ၊ ကုန်သော။ စတုန္နံ၊
ကုန်သော။ အာကာရာနံ၊ တို့ကို။ သင်္ဂါဟကံ၊ သိမ်းယူတတ်၏။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊
နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဟုတ္တာ အဘာဝါကာရောဝေ၊ ဖြစ်ပြီး၍မရှိခြင်း
ဟူသော အခြင်းအရာသည်ပင်။ ဥပ္ပါဒဝယတ္တာကာရာဒယော၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်
ခြင်း၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ အစရှိသည်တို့ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
(ဟုတ္တာ အဘာဝဋ္ဌေနာတိ ဣဒံ ဣတရေသံ စတုန္နံ အာကာရာနံ သင်္ဂါဟကံ။
ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ ၏။) တတ္ထ၊ ထိုဟုတ္တာ အဘာဝဋ္ဌေနဟူသောပါဌ၌။ ဟုတ္တာတိ
ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ပုရိမန္တ ဝိဝိတ္တတာပုဗ္ဗကံ၊ မဉ္ဇပါဒိမိ ရှေ့ဖြစ်သော
အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်လျှင် ရှေ့သွားရှိသော [မဉ္ဇပါဒိမိ
ရှေ့၌ ဘာမျှမရှိခြင်းလျှင် ရှေ့သွားရှိသော-ဟူလို။] မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ဝိဇ္ဇမာနတံ၊
ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒသေတံ၊ ၏။ တံ၊ ထိုဟုတ္တာဟူသောပုဒ်ကို။ ဝတ္တာ၊

ဝိသမ ။ပေ။ ဝနဘာဝေဟိ ။ “ဝိသမဘာဝ=မညီမညွတ်သည်၏အဖြစ်” ဟူသည်
မညီမညွတ် ရှုပ်ထွေးသော အရပ်တည်း။ ထို့ကြောင့် မရှိ၍ “ဝိသမဘာဝေါနာမ ဝိသမ-
ဋ္ဌာနံ” ဟုဖွင့်သည်။ သန္နိဿိတသဒိသုပါဒိန္နဓမ္မကို ဝိသမဘာဝ-စသော ရှေ့ပုဒ်တို့နှင့်တွဲပါ။
ဥပါဒိန္နဓမ္မဟူသည် စက္ခုအစရှိသော ကမ္မဗ္ဗုရုပ်များပင်တည်း။ ဝနဘာဝံ၌ ဘာဝကား
အလိုဆန္ဒ အနက်ဟောတည်း။ တော၌ အလိုဆန္ဒရှိသော မျောက်နှင့်တူသော မနာယတနကို
“ဝနဘာဝ” ဟု ဆိုသည်။

ဆိုပြီး၍။ အဘာဝဝစနေန၊ အဘာဝပုဒ်ကို ဆိုခြင်းဖြင့်။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ဝိဇ္ဇ-
မာနတာပုဗ္ဗကံ၊ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော ရွှေသွားရှိသော။ အပရန္တေ၊
ဘင်၏နောက်ဖြစ်သော အပိုင်းအခြား၌။ အဝိဇ္ဇမာနတံ၊ ထင်ရှားမရှိတော့သည်
၏အဖြစ်ကို။ (ဒဿေတိ။) [ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ဟူသော အလယ်အခိုက်အတန့်၌ကား
ထင်ရှားရှိ၍ ထိုမှ နောက်အပိုင်းအခြား၌ မရှိတော့ ဟူလို။] ဥဘယေနပိ၊
ဟုတော့ အဘာဝ ဟူသော ၂-ပါးစုံဖြင့်လည်း။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ အဘာဝေါ၊
ထင်ရှားမရှိခြင်းသည်။ အနိစ္စလက္ခဏံ၊ အနိစ္စ၏ အမှတ်အသားတည်း။ ဣတိ၊
ဤအနက်ကို။ ဒဿေတိ။

သဘာဝဝိဇ္ဇဟနံ၊ ပင်ကိုယ်သဘောကို စွန့်ခြင်းသည်။ ဝိပရိဏာမော၊ ဝိပရိ-
ဏာမမည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဇရာဘဏ်ယံ၊ ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ ပရိဝတ္တနံ၊
ပြောင်းလဲခြင်းသည်။ (ဝိပရိဏာမော၊ ၏။) ဝါ၊ တနည်း။ သန္တာနဝိကာရာပတ္တိ၊
အစဉ်သန္တာန်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ (ဝိပရိဏာမော၊ ၏။)
သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ အဘာဝေပိ၊ ထင်ရှားမရှိပါသော်လည်း။ စိရဋ္ဌာနံ၊
ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသေး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ယူဆဘွယ်
ရှိသောကြောင့်။ တံ နိဝါရဏတ္ထံ၊ ထို ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း
အကျိုးငှါ။ တာဝကာလိကတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဥပ္ပါဒ-
ဝယညထတ္တရဟိတံ၊ ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်၊ ပျက်ခြင်းဘင်၊ အဖြစ်အပျက်မှတစ်ပါးသော
အပြား၏ အဖြစ်ဟူသောဌီမှ ကင်းသော တရားသည်။ နိစ္စံ၊ နိစ္စတည်း။ ဣတရ-
ထာ၊ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်ဖြစ်သော တရားသည်။ (နိစ္စံ၊ သည်။) န၊
မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိစ္စပဋိက္ခေပတော၊ နိစ္စကိုပယ်မြစ်ခြင်းကြောင့်။ အနိစ္စံ၊
အနိစ္စတည်း။ နိစ္စပဋိပက္ခတော၊ နိစ္စ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (အနိစ္စံ)
ဣတိ(အယံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယော၊ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလို
တည်း။ [“ပဋိက္ခေပတော”ဟု စကားသုံးစွဲထားသော်လည်း “ပဋိပက္ခတော”ဟု
ဆိုလိုသည်-ဟူလို။]

ဇာတိဓမ္မတာဒီဟိ၊ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့ကြောင့်။
[အာဒိဖြင့် ဇရာဓမ္မတာ ဗျာဓိဓမ္မတာ မရဏဓမ္မတာ ဟူသော သဘာဝတို့ကို
ယူပါ။] အနိဋ္ဌတာ၊ အနိဋ္ဌ၏အဖြစ်သည်။ ပဋိပိဋ္ဌနံ၊ နှိပ်စက်အပ်သည်၏အဖြစ်
တည်း။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ပဋိပိဋ္ဌနဋ္ဌေနာတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။
ယဿ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ တံ၊ ထိုဒုက္ခသည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ
ပုဂ္ဂလံ၊ ထို ဒုက္ခဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပဋိပိဋ္ဌနတော၊ နှိပ်စက်တတ်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်။ (“ဒုက္ခ”၌စပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ သယံ၊ မိမိဟူသော ဒုက္ခကိုယ်တိုင်။ ဇရာ-
ဒီဟိ၊ ဇရာအစရှိသည်တို့သည်။ ပဋိပိဋ္ဌနတ္တာ၊ နှိပ်စက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
(ဒုက္ခံ)။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၁၃

ပရိတ္တဌိတိကဿပိ၊ နည်းငယ်တိုလျသော၊ တည်ခြင်းရှိသော ဒုက္ခ၏လည်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ၊ ထင်ရှားရှိဆဲခဏ၌။ ဥပ္ပါဒါဒီဟိ၊ ဖြစ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်။ [အာဒိဖြင့် ဌိတိ ဘင်တို့ကိုယူ။] အဘိဏ္ဍ၊ မပြတ်။ သမ္ပုဋ္ဌိပိဋ္ဌ- နတ္တာ၊ ပြင်းစွာနှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော။ အဘိဏ္ဍသမ္ပုဋ္ဌိပိဋ္ဌနတော၊ အဘိဏ္ဍ သမ္ပုဋ္ဌိပိဋ္ဌနဟိတ်ကြောင့်၎င်း။ [အဋ္ဌကထာဝယ် ဣတိ-၌စပ်။] ဣတိ၊ သို့။ ပုရိမံ၊ သော။ သာမညလက္ခဏံ၊ ပဋိပိဋ္ဌနဋ္ဌေနဟူသော သာမညလက္ခဏာကို။ ဝိသေသေတွာ၊ အဘိဏ္ဍပုဒ်ဖြင့် အထူးပြု၍။ (သင်္ဂဟကာရော)ဝဒတိ။

ပုဂ္ဂလဿ၊ ဒုက္ခကိန်းရာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပိဋ္ဌနတော၊ နှိပ်စက်ခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခမံ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ခံအပ်၏။ ဝါ၊ မခံနိုင်။ သုခပဋိပက္ခဘာဝတော၊ သုခ၏ဆန့်ကျင် ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ သုခံ၊ ကို။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်တတ်၏။ နိဝါရေ- တိ၊ တားမြစ်တတ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒုက္ခဝစနံ၊ ဒုက္ခဟု ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်သည်။ အတ္တတော၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်။ သုခံ၊ ကို။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုခပဋိက္ခေပတောတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ။

တေဿ၊ ဤစက္ခု၏။ ဝသဝတ္တနကော၊ အလို၌ ဖြစ်စေနိုင်သော အတ္တသည်။ ဝါ၊ အလိုသို့ လိုက်စေနိုင်သော အတ္တသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ၊ ထို စက္ခုသည်။) အဝသဝတ္တနကံ၊ မည်၏။ ဣဒံ၊ ဤ စက္ခုသည်လည်း။ ဝါ၊ ဤ စက္ခု ကိုယ်တိုင်လည်း။ ဝသဝတ္တနကံ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝသဝတ္တနကံ၊ မည်၏။ [ဤအဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာ ဘာသင်္ခရိကာ နိဿယ၌ ရှေးထားပြီ။]

ဝါ၊ တနည်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ [နိယကဇ္ဈတ္တဟူသော မိမိခန္ဓာကိုယ် တခု လုံး၏။] ပရသ္မိံ၊ သူတပါး၌၎င်း။ ဝါ၊ သူတပါးအပေါ်၌၎င်း။ ပရဿ၊ သူတပါး ၏။ အတ္တနိစ၊ မိမိ၌၎င်း။ ဝါ၊ မိမိအပေါ်၌၎င်း။ ဝသဝတ္တနဘာဝေါ၊ အလို၌ ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အလိုသို့ လိုက်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝသဝတ္တနကံ၊ မည်၏။ [ဤနည်းအလို ဘာဝအနက်၌ က-ပစ္စည်းသက်။] တေဿ၊ ဤစက္ခု၏။ တံ၊ ထိုဝသဝတ္တနက အတ္တသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ စက္ခု၊ သည်။) အဝသဝတ္တနကံ၊ မည်၏။

အတ္တနော။ပေ။ဝသဝတ္တနကံ။ “သူတပါးအပေါ်၌ မိမိအလိုကို လိုက်စေနိုင်သော စက္ခု၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ”ဟူသည် မဟာဗြဟ္မာ ဘုရားကဲ့သို့ သူတပါးအပေါ်၌ မိမိအလိုကို ဖြစ်စေနိုင်၏ဟု ယူဆရသော အတ္တတည်း။ ထိုအတ္တမျိုးမရှိခြင်း၊ ထို အတ္တမျိုးမဟုတ်ခြင်းကို “အဝသဝတ္တနက”ဟု ဆိုသည်။ (တနည်း) သူတပါးက မိမိအပေါ်၌ သူ့အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိသည် ဝသဝတ္တနက မည်၏၊ ထိုသို့ သတ္တိမရှိသော စက္ခုကို “အဝသဝတ္တနက”ဟု ဆိုသည်။ [အတ္တနောတိ နိယကဇ္ဈတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ပရသ္မိန္နံ တတော အညသ္မိံ။—အနု။]

အဝသဝတ္တနကဿ၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမရှိသော စက္ခု၏။ ဝါ၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမဟုတ်သော စက္ခု၏။ အတ္ထော သဘာဝေါ၊ သဘောတည်း။ [အတ္တသဒ္ဓါ သဘာဝအနက် ဟောတည်း။] အဝသဝတ္တနကဋ္ဌော၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမရှိသောစက္ခု၏ သဘော။ ဝါ၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမဟုတ်သော စက္ခု၏ သဘော။ ဝါ၊ တနည်း။ အဝသဝတ္တနကော၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမရှိသော။ ဝါ၊ ဝသဝတ္တနက အတ္တမဟုတ်သော။ အတ္ထော သဘာဝေါ၊ တည်း။ အဝသဝတ္တနကဋ္ဌော၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမရှိသော သဘော။ ဝါ၊ ဝသဝတ္တနကအတ္တမဟုတ်သော သဘော။ စ၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤ အဝသဝတ္တနကလက္ခဏာသည်။ သာမညလက္ခဏံ၊ သာမညလက္ခဏာတည်း။

တေနာတိ၊ ကား။ (တံစက္ခု၊ သည်။) ပရဿ၊ သူတပါး၏။ အတ္တနိ၊ မိမိ၌။ ဝါ၊ မိမိအပေါ်၌။ ဝသဝတ္တနာကာရေန၊ အလို၌ဖြစ်စေနိုင်ခြင်း ဟူသောအခြင်းအရာမှ။ ဝါ၊ အလိုသို့လိုက်စေနိုင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှ။ သညံ၊ ကင်းဆိတ်၏။ စ၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ အတ္ထော၊ တေန သညံဟူသော ဤအနက်၌။ အဿာမိကတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်သည်။ သုညတောတိ တေဿေ၊ သုညတောဟူသော ဤပုဒ်၏သာ။ ဝိသေသနံ၊ ဝိသေသနတည်း။

☞ အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ ယသ္မာ ဝါ တေံပေ။ မာ ပါပုဏာတူတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ သို့။ စိန္တယမာနဿ၊ ကြံစည်သော။ ကဿစိ၊ တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ တိသု၊ ၃-ပါးကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ၃ပါး၌၊ ဌီ၊ ဘင်ဟူသောဌာနတို့၌။ ဝသဝတ္တနဘာဝေါ၊ အလို၌ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိသည်။ ဝါ၊ အလိုသို့လိုက်စေနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သတ္တိသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တံ၊ ထိုစက္ခု

တေနာတိ။ပေ။သည်။ ။ဝသဝတ္တနာကာရကို ပြရာ၌ “အတ္တနော ပရသ္မိံ”ဟု၎င်း၊ “ပရဿ စ အတ္တနိ”ဟု၎င်း ၂-နည်း ပြခဲ့၏။ ထို ၂-နည်းတွင် “ပရဿ စ အတ္တနိ”ဟူသော နောက်နည်းကို ရည်ရွယ်၍ “ပရဿ အတ္တနိ ဝသဝတ္တနာကာရေန သညံ”ဟု ဖွင့်သည်။ ဤနည်းအလို “သူတပါးက မိမိအပေါ်၌ အလိုကိုလိုက်စေနိုင်သော အခြင်းအရာမှ ကင်းဆိတ်၏။ ဝါ၊ အလိုကိုလိုက်စေနိုင်သော အတ္တမရှိ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် “အဿာမိက=အရှင်သခင်မရှိ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ကျရောက်ရကား အဿာမိကတောကို သုညတော၏ “ဝိသေသန”ဟု ဆိုသည်။ “သာမိယေဝ သာမိကော”။

အထဝါ။ ။“အတ္တနော ပရသ္မိံ”ပရဿ အတ္တနိ”ဟု ၂-မျိုး ပြခဲ့ရာဝယ် ပရဿ အတ္တနိ အတွက် ဝသဝတ္တနာကာရမှ ကင်းဆိတ်ပုံပြုပြီး၍ အတ္တနော ပရသ္မိံ အတွက် ဝသဝတ္တနာကာရမှ ကင်းဆိတ်ပုံကိုပြလိုသောကြောင့် အထဝါ စသည်မိန့်။—အနုကျမ်းတက် ဤနည်း၌ ကား ဖြစ်ပြီးသော စက္ခုသည် ဌီသို့ မရောက်ပါစေလင့် ဟု၎င်း၊ ရင့်ပြီးဖြစ်သော် မပျက်ပါစေလင့်ဟု၎င်း တစုံတယောက်က တောင့်တသော်လည်း ထိုတောင့်တသည့်အတိုင်း ဖြစ်ဘို့ရန် စက္ခုတည်းဟူသော မိမိမှာပင် ထို ဝသဝတ္တန အခြင်းအရာ သတ္တိ=အတ္တ မရှိဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။

သည်။ အတ္တနောယေဝ၊ မိမိ၏ပင်။ (မိမိမှာပင်)။ တေန ဝသဝတ္တနာကာရေန၊ ထိုသို့အလို၌ ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှ။ သည်း၊ ကင်းဆိတ်၏။ ဣတိ (အယ်)၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

ဣဒံ၊ ဤစက္ခုသည်။ ကဿစိ၊ တစုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ကာရိယံ ဌိစပ်။) ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ကာမ ဌိစပ်။) ကာမကာရိယံ၊ အလိုအတိုင်း ပြုအပ် ပြုပိုင် ပြုနိုင်သောတရားသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဧတဿ၊ ဤစက္ခု၏။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခု သော။ ကာမကာရိယံပိ၊ အလိုအတိုင်း ပြုအပ် ပြုပိုင် ပြုနိုင်သောသဘောသည် လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကာမကာရိယံ၊ မည်၏။ ဧတေန၊ ဤ အကာမကာရိယံဟူသော ပါဠိဖြင့်။ အဝသဝတ္တနတ္ထံ၊ အဝသဝတ္တနအနက်ကို။ ဝိသေသေတွာ၊ အထူးပြု၍။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။

ဝိနာသဂမနံ၊ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ ဝိဘဝဂတိ၊ ဝိဘဝဂတိ မည်၏။ သန္တတိယံ၊ ရွှေအစဉ် နောက်အစဉ်၌။ ဘာဝန္တရုပ္ပတ္တိယေဝ၊ သဘာဝ ဓမ္မတို့၏ တမျိုးတခြားအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်။ ဘာဝသကန္တိဂမနံ၊ သဘာဝ ဓမ္မတို့၏ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းတည်း။ သန္တတိယာ၊ မိမိအစဉ်အားဖြင့်။ ယထာပဝတ္တာကာရဝိဇဟနံ၊ ဖြစ်မြဲတိုင်းသော အခြင်းအရာကို စွန့်ခြင်းသည်။ ပကတိဘာဝဝိဇဟနံ၊ ပင်ကိုယ်သဘောကို စွန့်ခြင်းတည်း။

စက္ခု အနိစ္စန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ စက္ခု အနိစ္စသဒ္ဓါနံ၊ စက္ခုသဒ္ဓါ အနိစ္စသဒ္ဓါတို့၏။ ဧကတ္ထတ္တာ၊ တူသောအနက် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ (အနက်အရကောက် တူသောကြောင့်။) အနိစ္စာနံ၊ အနိစ္စဖြစ်ကုန် သော။ သေသဓမ္မာနုဗ္ဗိ၊ စက္ခုမှကြွင်းသော တရားတို့၏လည်း။ စက္ခုဘာဝေါ၊ စက္ခု၏အဖြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတိဿာ စောဒနာယ၊ ဤစောဒနာကို။ နိဝါရဏတ္ထံ၊ တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ဝိသေသ သာမညလက္ခဏဝါစကာနံ၊ စက္ခုဟူသော ဝိသေသလက္ခဏာကို ဟောတတ်ကုန်၊ အနိစ္စဟူသော သာမညလက္ခဏာကို ဟောတတ်ကုန်သော။ သဒ္ဓါနံစ၊ စက္ခုသဒ္ဓါ၊ အနိစ္စသဒ္ဓါတို့၏လည်း။ ဧကဒေသ သမုဒါယဗောဓနဝိသေသံ၊ တစိတ်တဒေသ ဖြစ်သော စက္ခုဟူသောအနက်၊ အပေါင်းဖြစ်သော အနိစ္စဟူသော အနက်ကို သိစေနိုင်ခြင်းဟူသော အထူးကို။ ဒီပေတုံ၊ ပြခြင်းငှါ။ အပိစာတိအာဒိ၊ အပိစ အစရှိသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အပိစာတိ အာဒိ။ ။စက္ခုသဒ္ဓါသည် ဝိသေသလက္ခဏာကို ဟောသောသဒ္ဓါဖြစ်၍ စက္ခုပသာဒတည်းဟူသော တစိတ်တဒေသအနက်ကိုသာ သိစေနိုင်၏။ အနိစ္စသဒ္ဓါသည် သာမညလက္ခဏာကိုဟောသော သဒ္ဓါဖြစ်၍ အလုံးစုံ တရားအပေါင်းကို သိစေနိုင်၏။ ဤသို့ တုလျာဓိကရုဏဖြစ်၍ အရတူသော်လည်း အနက်ထူးပုံကိုပြခြင်းငှါ “အပိစ” စသည်ကို မိန့်သည်—ဟူလိ။

ကိံ ဒဿိတန္တိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ ဝိပဿနာစာရံ၊ စက္ခု အနိစ္စံ ဒုက္ခံ စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၏ဖြစ်ပုံကို။ ကလေဇန္တေန၊ ဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကိံ လက္ခဏံ၊ အဘယ်လက္ခဏာကို။ ဒဿိတံ၊ ပြတော်မူလို့အပ်ပါလိမ့်မည်နည်း။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ တည်း။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ အနတ္တသညာ၊ ဟူသည်။ ကတမာစ၊ နည်း။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ဣဓ၊ ဤသသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အရညဂတော၊ တော၌ရောက်သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ ဖြစ်၍သော်၎င်း။ ရုက္ခမူလဂတော၊ သစ်ပင်၏အနီး အောက်၌ ရောက်သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ သော်၎င်း။ သုညာဂါရဂတော၊ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်း၌ ရောက်သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ သော်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်သနည်း။) စက္ခု၊ စက္ခုသည်။ အနတ္တာ၊ အတ္တမဟုတ်။ ဝါ၊ အတ္တမရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ ၏။ [ရူပါအနတ္တာ၊ သောတံ အနတ္တာစသည်ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] ဓမ္မာ၊ ဓမ္မာရုံတို့သည်။ အနတ္တာ၊ ကုန်။ ဝါ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဆသု၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု၊ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေသု အာယတနေသု၊ တို့၌။ အနတ္တာနုပဿိ၊ အနတ္တဟု အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတွာ) ။ ဝိဟရတိ၊ ၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အဝိသေသေသု၊ ဝိသေသမရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အထူးမမ၊ သာမညဖြစ်ကုန်သော။ အာယတနေသု၊ အာယတန ၁၂-ပါးတို့၌။ အနတ္တာနုပဿနာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာရဏဘူတာနံ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခာဒိနံ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၏၎င်း။ ဖလဘူတာနံ၊ အကျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသည်တို့၏၎င်း။ ကာရဏဖလမတ္တတာယ၊ အကြောင်းမျှ၏အဖြစ်၊ အကျိုးမျှ၏ အဖြစ်ဟူသော။ အနတ္တတာယ၊ အနတ္တ၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ အနတ္တလက္ခဏာဝိဘာဝနတ္တာယ၊ အနတ္တလက္ခဏာကို ထင်စွာပြခြင်း အကျိုးငှါ။ အာယတနဒေသနာ၊ သည်။ (ပဝတ္တာ)၊ ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒွါဒသန္တံ၊ ပေ။ အနတ္တလက္ခဏန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာနိ၊ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤသုတ္တန္တဘာဇနီယနည်း၌။ ယဒိပိ ဒဿိတာနိ၊ အကယ်၍မူလည်း ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ (ဝေံ သန္တေသုပိ) တေဟိစ၊ ထို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့ဖြင့်လည်း။ အနတ္တလက္ခဏမေဝ၊ အနတ္တလက္ခဏာကိုသာ။ ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဒဿိတံ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ တည်း။ [ပါဠိတော်၌ အနိစ္စဒုက္ခလက္ခဏာ ပါနေသော်လည်း ထိုလက္ခဏာ ၂-ပါးဖြင့် အထူးပြု၍ အနတ္တလက္ခဏာကိုသာ ပြတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို။]

[“ဝေတိ စာတိ ဧတ္ထ” ဟု ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ဝေတိ စာတိမှ လူတိကိုဖွင့်သောကြောင့် “ဝေတိ စာတိတိ ဧတ္ထ” ဟု ရှိသင့်၏။] ဝေတိ စာတိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ လူတိသဒ္ဒေါ၊ သည်။ သမာပနတ္ထော၊ ပြီးဆုံးစေခြင်း အနက်ရှိ၏။ လူစွဿာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ လူတိသဒ္ဒေါ၊ သည်။ ယထာ သမာပိတဿ၊ အကြင်အကြင် ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသော။ အာရောပေတဗ္ဗဒေါသဿ၊ တင်ထိုက်သောအပြစ်ကို။ နိဒဿနတ္ထော၊ ညွှန်ပြခြင်းအနက်ရှိ၏။ ဝေန္တိ၊ ကား။ စက္ခု အတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဝါဒေ၊ အယူသည်။ သတိ၊ ဖြစ်လသော်။ လူတိ အတ္ထော၊ နက်။ [ဤအဖွင့်အတိုင်း အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။]

ဝါ၊ တနည်း။ လူစွဿာတိ(ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ လူတိသဒ္ဒေါ၊ သည်။ လူတိ ဝဒန္တဿာတိ၊ ဟူ၍။ ပရဝါဒိဿ၊ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဒေါသလက္ခဏာကံရ နိဒဿနတ္ထော၊ အပြစ်၏ မှတ်သားထိုက်သော အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြခြင်း အနက်ရှိ၏။ ဝေန္တိ၊ ဟူသောသဒ္ဒါသည်။ ဒေါသဂမနပ္ပကာရ နိဒဿနတ္ထော၊ အပြစ်သို့ ရောက်ပုံအပြားကို ညွှန်ပြခြင်းအနက်ရှိ၏။

ရူပေ၊ ရုပ်ဟူသော။ အတ္တနိ၊ အတ္တ၌။ (သာမိနိဒ္ဒေသာပတ္တိ ဌာဝပ်။) ဝေ မေ ရူပံ ဟောတူတိ၊ ဝေ မေ ရူပံ ဟောတုဟူ၍။ အတ္တနိယေဝိယ၊ အတ္တ၏ဥစ္စာ၌ကဲ့သို့။ [မဇ္ဈိကာ၌ကား “အတ္တနိယေဝ” ဟုရှိ၏။] သာမိနိဒ္ဒေသာပတ္တိ၊ သာမိကိညွှန်ပြခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ (“မေ” ဟု သာမိကိညွှန်ပြရာရောက်သည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ လူတိစေ၊ ဤသို့စောဒနာအံ့။ န၊ မဖြစ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) မမ အတ္တာတိ၊ မမ အတ္တဟူ၍။ (ရုပ်သည် ငါ၏အတ္တဟူ၍။) ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ မမ အတ္တာတိ၊ ငါ၏အတ္တဟူ၍။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်ပြီးသော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဝသဝတ္တိတာယ၊ ဥစ္စာရှင်၏အလို၌ ဖြစ်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေ မေ ဟောတူတိ၊ ဝေ မေ ဟောတုဟူ၍။ (ငါ၏ရုပ်အတ္တသည် ဤပုံဤနည်း ဖြစ်ပါစေသတည်းဟူ၍။) လူစွိယမာနဉ္စ၊ လိုလားတောင့်တအပ်သော်လည်း။ တထေဝ၊ ထိုတောင့်တအပ်သည့်အတိုင်းပင်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်သင့်ရာ၏။ ဟိ၊ မှန်။ လူစွတောပိ၊ ဝေ မေ ဟောတုဟု လိုလားတောင့်တပါသော်လည်း။ ဝါ၊ လိုလားတောင့်တသည်လည်း ဖြစ်သော။ တဿ၊ ထိုမေဟူသော ဥစ္စာရှင်၏။ ရူပသင်္ခါတော၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော။ အတ္တာ၊ သည်။ အဝသဝတ္တိဝ၊ အလို၌ မဖြစ်တော့သည်သာ။ လူတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [စာအုပ်တို့၌ “အဝသဝတ္တိ စာတိ” ဟု ရှိ၏။ “အဝသဝတ္တိ ဝါတိ” ဟု ရှိပွဲ ကောင်းမည်။]

လူစွဿာတိ ဝါ။ ။ ဤနောက်နည်းအလိုအားဖြင့် “လူတိ၊ ဤသို့၊ ဒေသဿ၊ ပြောသော။ အဿ၊ ထိုပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝေ၊ ဤသို့ အပြားရှိတော့ အပြစ်သည်။ အသတိ၊ ရောက်နေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏” ဟု အနက်ပေးရသင့်ပေသည်။ ကမ္မပုဒ် ၃၁၇၃ အဋ္ဌကထာ၊ နိဿယအတိုင်းပင်တည်း။

အာဗာဓာယာတိ၊ ကား။ ဧဝံ ဒုက္ခေန၊ ဤသို့ စက္ခုရောဂအစရှိသော အပြား
 ရှိသော ဒုက္ခအားဖြင့်။ (အာဗာဓာယ၊ လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်သည်၏ အဖြစ်
 ဟူသော အကျိုးငှါ။) (န သံသတ္တေယျ ဌ္ဗစပ်။) [ဧဝံဒုက္ခေနဖြင့် အာဗာဓဇာ
 သရုပ်ကိုပြ၏။ သဝိဘဝ်ဇာကာရိယ အ. ယအနက်ကိုပြခြင်းမဟုတ်။ ဧဝံ ဒုက္ခေနာ-
 တိ ဧဝံ နာနပ္ပကာရေန အကိစ္ဆောဝါဒီဒုက္ခေန အာဗာဓတာယ။ - အနု။]

ပညာပနန္တိ၊ ကား။ ပရေသံ၊ သူတပါးတို့ကို။ ဉာပနံ၊ သိစေခြင်းသည်။
 (အဝိသယော ဌ္ဗစပ်။) အနတ္တလက္ခဏပညာပနဿ၊ အနတ္တလက္ခဏာကို သူတပါး
 တို့ကို သိစေခြင်း၏။ အညေသံ၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓမှတစ်ပါး အခြားသောပညာရှိတို့၏။
 အဝိသယတ္တာ၊ အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနတ္တလက္ခဏဒီပကာနံ၊
 အနတ္တလက္ခဏာကို ပြတတ်ကုန်သော။ အနိစ္စ ဒုက္ခ လက္ခဏာနည၊ အနိစ္စ
 လက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့၏လည်း။ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း။ ပညာပနဿ၊ သူတပါး
 တို့ကို သိစေခြင်း၏။ အဝိသယတာ၊ အရာမဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊
 ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [သရဘင်္ဂဆရာ အစရှိသူတို့သည်
 အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့ကို သူတပါးသိအောင် ဟောပြောနိုင်ကြပါ
 သော်လည်း ထိုဆရာတို့ဟောအပ်သော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့သည်
 အနတ္တလက္ခဏာကို သွယ်ဝိုက်၍ ထင်ရှားအောင် ပြနိုင်သော လက္ခဏာများ
 မဟုတ်ကြသေး။ လူ၏အခြင်းကိုပြ၍ အနိစ္စလက္ခဏာကို၎င်း၊ အို နာ သေပုံကိုပြ၍
 ဒုက္ခလက္ခဏာကို၎င်း သာမညမျှသာ ပြနိုင်ကြ၏။ “အနတ္တ သဘောပေါက်
 လောက်သော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့ကို မပြနိုင်ကြပါ”ဟုလို့။]

ပန၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဧတေသံ၊ ဤစက္ခု
 အစရှိသော အာယတနတို့၏။ ဒုပ္ပညာပနတာ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် သူတပါးတို့ကို
 သိစေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (ဧတေသံ၊ တို့၏။) ဒုဂ္ဂပဋ္ဌာနဘာယ၊
 ဉာဏ်အား မထင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 ဧတေသံ၊ ထိုစက္ခုအစရှိသော အာယတနတို့၏။ အနုပဋ္ဌဟနကာရဏံ၊ ဉာဏ်အား
 မထင်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို။ ပုစ္ဆန္တော၊ မေးလိုသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဣပာနိ
 ပနာတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝဇနံ အတ္ထိ တံ ဝဇနံ) အာဟ။ ဌာနာဒိသု၊
 ရပ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၌ နိရန္တရံ၊ အကြားမရှိအောင်။ ပဝတ္တမာနဿ၊ ဖြစ်သော။
 ဟေဌာ၊ အောက်၌။ ဝုတ္တဿ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော။ အဘိဏ္ဍသမ္ပုပ္ပါဒ်နဿ၊ အဖြစ်
 အပျက်ဒဏ်တို့၏ အမြဲမပြတ် အနှိပ်ခက်ခံနေရခြင်းကို။ (အမနသိကာရာ ဌ္ဗစပ်။)
 [နိရန္တရံ ပဝတ္တမာနဿသည် အဘိဏ္ဍ၏ အနက်ဖွင့်တည်း။ ဇာတိဓမ္မတာဒိဟိ
 အနိဋ္ဌတာ ပဋိပိဋ္ဌနံ၊ ပဋိပိဋ္ဌနဌေနာတိ ဝ ယသ တံ ပဝတ္တတိ၊ တံ ပုဂ္ဂလံ ပဋိ-
 ပိဋ္ဌနတော—ဤသို့သည်ဖြင့် အောက် အဘိဏ္ဍသမ္ပုပ္ပါဒ်နဿပုပ္ပါဒ်အဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီး
 သည်ကို “ဟေဌာ ဝုတ္တဿ”ဟု ဆိုသည်။]

ဝိသင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၁၉

စက္ခုဒီနံ၊ စက္ခုအစရှိသော အာယတနတို့၏။ ဓာတုမတ္တတာယ၊ မိမိသဘောကို ဆောင်တတ်သော ဓာတ်တရားမျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (စက္ခုဒီနံ၊ စက္ခုအစရှိသော အာယတနတို့ကို။) သမူဟတော၊ သသမ္ဘာရစက္ခု အစရှိသော အပေါင်းမှ။ (မျက်စိတခုလုံးမှ။) ဝိနိဗ္ဗုဇ္ဇနံ၊ အသီးအသီး ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်းသည်။ နာနာဓာတုဝိနိဗ္ဗောဂေါ၊ မည်၏။ [ဓာတုမတ္တတာယ၊ စက္ခုဒီနံသည် နာနာဓာတု၏ အဖွင့်။ သမူဟတော ဝိနိဗ္ဗုဇ္ဇနံသည် ဝိနိဗ္ဗောဂ၏ အဖွင့်တည်း။]

သေနနာတိ၊ ဟူသော ကေတုစကားကို။ စတ္တာရိပိ၊ သန္တတိ၊ သမူဟ၊ ကိစ္စ၊ အာရမ္မဏအားဖြင့် လေးပါးလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သနာနံ၊ သနတို့ကို။ ဝါ၊ တခဲနက်သောတရားတို့ကို။ သနဘာဝေန၊ သန၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကတ္တံ၊ တခုတည်း၏အဖြစ်သို့။ ဥပနေတော၊ ကပ်ဆောင်၍။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝေတိ။ [လေးပါးလုံးကို ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့် “သနေန” ဟု ကေတုစဖြင့် ဆိုထားသည်-ဟူလို။] ပညာယေဝ၊ ပညာသည်ပင်။ သန္တတိဝိကောပနာ၊ အစဉ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ယာထာဝသရသတောတိ၊ ကံဘ်း။ အဝိပရီတသဘာဝတော၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်။ ဟိ၊ မှန်။ သဘာဝေါ၊ မိမိ၏ ထင်ရှားရှိသော အမှတ်အသားကို။ ရသီယမာနော၊ သာယာအပ်သည်။ အဝိရဒ္ဓပဋိဝေခေန၊ မချွတ်မယွင်းအောင် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့်။ အဿာဒိယမာနော၊ သာယာအပ်သည်။ (ရသီယမာနောကို ထပ်ဖွင့်သည်။) (ဟုတော့၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။) ရသောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

အနိစ္စာဒီဟိ၊ အနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး အစရှိသည်တို့မှ။ အနိစ္စလက္ခဏာဒီနံ၊ အနိစ္စလက္ခဏာ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို။ အညတ္တဝစနံ၊ တမျိုးတခြား၏အဖြစ်ကို ဆိုခြင်းသည်။ (အနိစ္စနှင့် အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို ခွဲ၍ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုခြင်းသည်။) ရူပနာဒိဝသေန၊ ရူပန အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တရူပါဒိဂ္ဂဟဏတော၊ ဖြစ်သော ရုပ်အစရှိသည်ကို ယူတတ်သောဉာဏ်မှ။ ဝိသိဋ္ဌဿ၊ ထူးသော။ အနိစ္စာဒိဂ္ဂဟဏဿ၊ အနိစ္စ အစရှိသည်ကို ယူတတ်သော ဉာဏ်၏။ သဗ္ဗာဝါ၊ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

အနိစ္စာဒီဟိ။ ပေ။ သဗ္ဗာဝါ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ခန္ဓာပဉ္စကကို အနိစ္စ၊ ထို ခန္ဓာပဉ္စက၏ မမြဲသော အခြင်းအရာကို အနိစ္စလက္ခဏာ-ဟု လက္ခဏာနှင့် လက္ခဏဝန္တခန္ဓာကို ခွဲထား၏။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းမှာ ရုပ်တရားကို “အနိစ္စ” ဟု ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ရာ၌ ရုပ်တရားကို အာရုံပြုသော ရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်က တမျိုး၊ ထို ရုပ်တရား၏ မမြဲပုံ အခြင်းအရာကို အာရုံပြုသော သမ္မသနဉာဏ်က တမျိုး၊ ဤသို့အားဖြင့် နာမရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ သမ္မသနဉာဏ် ဟု ၂-မျိုးကွဲပြားခြင်းကြောင့်တည်း။ ဝေဒနာစသည်၊ ဒုက္ခအနတ္တ စသည်တို့၌လည်း ခြင်းတို့။

ဟိ၊ မုနိ။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒမိတ္တေန၊ နာမတရား ရုပ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းမျှဖြင့်။ ကိစ္စသိဒ္ဓိ၊ ဝိပဿနာညာဏ်ကိစ္စ၏ ပြီးစီးခြင်းသည်။ န၊ ဟောတိ၊ မဖြစ်သေး။ အနိစ္စာဒယောစ၊ အနိစ္စဖြစ်သော ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တို့ကို၎င်း။ ရူပါဒီနံ၊ ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏။ အာကာရာ(စ)၊ အနိစ္စလက္ခဏာစသော အခြင်းအရာတို့ကို၎င်း။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ရှုမှတ်ထိုက်ကုန်သေး၏။ ပန၊ ဆက်။ တေ အာကာရာ၊ ထို အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့သည်။ ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထ အားဖြင့်။ အဝိဇ္ဇမာနာ၊ ထင်ရှား မရှိကုန်သော။ (ခန္ဓာငါးပါးက ထင်ရှားရှိ သကဲ့သို့ အနိစ္စလက္ခဏာစသော အခြင်းအရာတို့က ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိကုန်သော။) ရူပါဒီနံ၊ ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏။ အာကာရမတ္တာယော၊ မမြဲခြင်းစသော အခြင်းအရာမျှတို့သာတည်း။ ဣတိကတွာ၊ ဤအကြောင်း ကြောင့်။ (ယုတ္တံ နာတိဓာဝိတံ ဟိန္ဒစပ။) အဋ္ဌသာလိနိယံ၊ လက္ခဏာရိမ္မဏိက ဝိပဿနာယ၊ အနိစ္စစသော လက္ခဏာလျှင် အာရုံရှိသော ဝိပဿနာညာဏ်၏။ ခန္ဓာရမ္မဏတာ၊ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဓိပ္ပါယမတ္တေ၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုမျှ၌။ ဌာတုံ၊ တန်ရပ် ခြင်းငှါ။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ အတိဓာဝိတံ၊ လွန်၍ပြေးသွားခြင်းငှါ။ (ရပ်သင့်သော အပိုင်းအခြား၌ မရပ်ဘဲ လွန်၍ပြေးသွားခြင်းငှါ။) န ယုတ္တံ၊ မသင့်။

[အနိစ္စ၏အဖြစ် (အနိစ္စလက္ခဏာ) ဟူသော တမျိုးကိုသာ ဟောတော်မူမည် အဘယ်ကြောင့် အနိစ္စတာ၊ ဒုက္ခတာ၊ အနတ္တတာ ဟူသော လက္ခဏာ ၃-မျိုးကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အနိစ္စန္တံ ဝ ဂဏှန္တော” စသည်ကို မိန့်သည်။] စ၊ ဆက်။ အနိစ္စန္တံ၊ ဟူ၍။ ဂဏှန္တော၊ ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ဒုက္ခတံ၊ ဟူ၍၎င်း။ အနတ္တတံ၊ ဟူ၍၎င်း။ န ဂဏှာတံ၊ မယူ။ တထာ၊ ထိုအတူ။ ဒုက္ခာဒိဂ္ဂဟဏေ၊ ဒုက္ခ အစရှိသည်ကို

အဋ္ဌသာလိနိယံ။ ပေ။ ဝုတ္တာ။ ။ အဋ္ဌသာလိနိ လောကုတ္တရာကုသိုလ် အဖွင့်၌ အနိစ္စ တာ အစရှိသော လက္ခဏာတို့ကို အာရုံပြုသော ဝိပဿနာညာဏ်ကို “ရုပ်နာမ် ခန္ဓာလျှင် အာရုံရှိ၏” ဟု ဆိုထား၏။ ထိုအဆိုအရ အနိစ္စတာလက္ခဏာ စသည်နှင့် အနိစ္စ စသော ခန္ဓာသည် မကွဲမပြားရာရောက်၏။ ထိုသို့ ဆိုရာ၌ ထိုအဋ္ဌကထာ၏ အလိုကား “အနိစ္စတာ အစရှိသော လက္ခဏာတို့သည် ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏ အခြင်းအရာမျှသာ ဖြစ်၏” ဟု ထင်ရှားစေလိုခြင်းတည်း။

နာတိဓာဝိတံ။ ။ စာသင်သားတို့သည် ထိုအလိုမျှ၌သာ စိတ်ကို ရပ်ထားသင့်သည်။ အဋ္ဌသာလိနိ၌ လက္ခဏာနှင့် လက္ခဏဝန္တ ခန္ဓာတို့ကို မကွဲမပြား တမျိုးတည်း ဆိုထား၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား လက္ခဏာနှင့် လက္ခဏဝန္တကို ခွဲခြား၍ ဆိုထားပြန်ရာ “အဋ္ဌကထာ ၂-ရပ်ဝယ် အဆို ကွဲပြားနေသည် မဟုတ်လော” ဟု စောဒနာသောအားဖြင့် လွန်၍ ပြေးသွားခြင်းငှါ မသင့်ပါ” ဟူလို။

ဝိဘင်း]

သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၂၁

ယူခြင်း၌။ ဣတရဿ၊ အခြားသော အနိစ္စ အစရှိသည်ကို။ အဂ္ဂဟဏံ၊ မယူခြင်းသည်။ ဟောဒတိ၊ ဤ။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိဏိ၊ လက္ခဏာနိ ဝုတ္တာနိ၊ တသွာဇောသံ အာကာရာနံ စသည်တို့၌ လှမ်းစပ်။) [ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို အနိစ္စ ဟု ဉာဏ်ဖြင့် ယူသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုအခိုက်၌ “ဒုက္ခ” ဟု၎င်း၊ “အနတ္တ” ဟု၎င်း မယူသေး၊ ထို့အတူ ဒုက္ခ အစရှိသည်ကို ယူခိုက်၌လည်း အနိစ္စ အနတ္တ ဟူသော အခြင်းအရာကို ဉာဏ်ဖြင့် မယူသေး၊ ဤသို့ ဉာဏ်၏ ကျက်စားရာက ၃-မျိုးပြားခြင်းကြောင့် အနိစ္စတာ စသော လက္ခဏာ ၃-မျိုးကို ဟောတော်မူ ရပါသည် - ဟူလိ။]

စ၊ သည်သာမကသေး။ အနိစ္စာဒိဂ္ဂဟဏာနိ၊ အနိစ္စ အစရှိသည်ကို ယူခြင်း တို့သည်။ နိစ္စသညာဒိ နိဝုတ္တာကာနိ၊ နိစ္စသညာ အစရှိသည်ကို တားမြစ်နိုင်ကုန် သော။ သဒ္ဓါ သမာဓိ ပညိန္ဒြိယာဓိကာနိ၊ လွန်ကဲသော သဒ္ဓါ၊ သမာဓိ၊ ပညိန္ဒြိရုံကုန်သော။ တိဝိဓဝိမောက္ခမုခဘူတာနိ၊ ၃-ပါးအပြားရှိသော ဝိမောက္ခ မုခ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တသွာ၊ ကြောင့်။ ပရိဂ္ဂယုမာနာနိ၊ ပိုင်းခြား၍ယူအပ် ကုန်သော။ ဇောသံ အာကာရာနံ၊ ဤ အခြင်းအရာတို့၏။ အညမညံ၊ အချင်း ချင်း။ ဝိသေသောစ၊ အထူးသည်လည်း။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ လက္ခဏာနိ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ။

သုတ္တန္တဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

အနိစ္စာဒိဂ္ဂဟဏာနိ စ။ ။ ထို့ပြင် “အနိစ္စ” ဟု ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၌ နိစ္စသညာကို တားမြစ်နိုင် ပယ်နိုင်၏။ ထို့အတူ “ဒုက္ခ” ဟု ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်က လည်း သုခသညာကို၎င်း၊ “အနတ္တ” ဟု ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း အတ္တသညာကို၎င်း တား မြစ်နိုင် ပယ်နိုင်၏။

ထို့ပြင်—လွန်ကဲသော သဒ္ဓါရှိသော ဉာဏ်သည် “အနိစ္စ” ဟု ရှုလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့ ရှုတတ်သော ဝိပဿနာသည် အနိဋ္ဌိတ္တာနုပဿနာဖြစ်၍ မဂ်သို့တက်သောအခါ အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခမုခအဖြစ်ဖြင့် တက်၏။ လွန်ကဲသော သမာဓိရှိသော ဉာဏ်သည် “ဒုက္ခ” ဟု ရှုလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့ ရှုတတ်သော ဝိပဿနာသည် အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဖြစ်၍ မဂ်သို့တက် သောအခါ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခ အဖြစ်ဖြင့် တက်၏။ လွန်ကဲသော ပညိန္ဒြိရုံသော ဉာဏ်သည် “အနတ္တ” ဟု ရှုလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့ ရှုတတ်သော ဝိပဿနာသည် သညတနုပဿနာဖြစ်၍ မဂ်သို့ တက်သောအခါ သညတဝိမောက္ခမုခအဖြစ်ဖြင့် တက်၏။ ဤသို့ အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့် ယူပုံက ၃-မျိုးပြားခြင်း၊ ဝိမောက္ခမုခ ၃-မျိုးပြားခြင်း ကြောင့် လက္ခဏာ ၃-မျိုးကို ဟောတော်မူရပါသည်—ဟူလိ။

[ဆောင်] ၁။ အနိစ္စဟု ရှုလေ့သူ မှတ်ယူ သဒ္ဓါမူန်။
၂။ ဒုက္ခဟုတ်၊ ရှုလေ့ရှိ သမာဓိကဲ၍လွန်။
၃။ အနတ္တသာ၊ ရှုသူမှာ၊ ပညာထက်မြက်ချွန်။

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနီယအဖွင့်

၁၆၇။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာ၊ နာမ်တရား၊ ရုပ်တရားကို ပိုင်းခြားကြောင်း ဖြစ်သောစကားသည်။ အဘိဓမ္မကထာ၊ အဘိဓမ္မကထာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုတ္တန္တေဝိယ၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယ၌ကဲ့သို့။ ပစ္စယယုဂဋ္ဌဝသေန၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဒွါရအာရုံ အစုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အကထေ-
 တွာ၊ ဟောတော်မူဘိ။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝသေန၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတန၊ ဗာဟိရာ-
 ယတနတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အဘိညေယျာနိ၊ ထူးသောညာဏ်ဖြင့် သိထိုက်ကုန်
 သော။ အာယတနာနိ၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတန၊ ဗာဟိရာယတနတို့ကို။ အဗ္ဗေ-
 ကာရတော၊ မရောယှက်သောအားဖြင့်။ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ၊ အဘိဓမ္မဘာဇနီ
 ယနည်း၌။ ကထိတာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

အာဂမ္မာတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ၊ အလုံးစုံသော
 သင်္ခါရတို့မှ။ နိဗ္ဗိန္ဒဿ၊ ငြီးငွေ့သော။ ဝိသင်္ခါရနိန္ဒဿ၊ သင်္ခါရတို့၏ ကင်းရာ
 နိဗ္ဗာန်သို့ ကိုင်းညွတ်သော။ ဂေါတြဘုနာ၊ ဂေါတြဘုညာဏ်ဖြင့်။ ဝိဝဋ္ဌိတမာ-
 နဿ၊ သင်္ခါရတို့မှ ဆုတ်နစ်စေအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။
 မဂ္ဂေန၊ မဂ်ဖြင့်။ သစ္စိကရဏေန၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းကြောင့်။ ဣတိအတ္ထော၊
 နက်။ ဟိ၊ မှန်။ သစ္စိကရိယမာနံ၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။
 အဓိဂန္ဓာ၊ သိရ၍။ အာရမ္မဏပစ္စယဘူတံ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော
 နိဗ္ဗာန်ကို။ ၁-ဋီစ္စ စ၊ ရွေးရှုရောက်၍၎င်း။ ဝါ၊ စွဲမှီ၍၎င်း။ (ပတိဋ္ဌာယနှင့်တွဲ။)
 အဓိပတိပစ္စယဘူတေ စ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သော။ (ပတိ-
 ဋ္ဌာနဘူတေနှင့်တွဲ။) ပရမဿာသဘာဝေန၊ အလွန် သက်သာရာရသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ ဝိနိမုတ္တသင်္ခါရဿ၊ လွတ်ပြီးသောသင်္ခါရရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။
 ဂတိဘာဝေန၊ လည်းလျောင်းရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပတိဋ္ဌာနဘူတေ စ၊ တည်ရာ
 ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သော။ (တမ္ပိ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌။) ပတိဋ္ဌာယ စ၊ တည်၍၎င်း။
 [နိဗ္ဗာန်သည် နိရယစသော ဂတိ ၅-ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော်လည်း ရဟန္တာများ
 အတွက်ကား ဂတိအထူး ဖြစ်၍နေ၏။ ထို့ကြောင့် “ဂတိဘာဝေန စ” ဟု
 ဆိုသည်။]

ဓယသင်္ခါတော၊ ဓယဟု ဆိုအပ်သော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်သည်။ ရာဂါဒယော၊ ရာဂ
 အစရှိသော ကိလေသာတို့ကို။ ခေပေတိ၊ ကုန်စေ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ သစ္စိက-
 ရဏာဘာဝေ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်။ (သတိ၊သော်။)
 ရာဂါဒိနံ၊ ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့၏။ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓ ဂမနာဘာဝါ၊
 နောက်ထပ် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။
 (နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မပြုရလျှင် ကိလေသာတို့၏ နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိ
 သော ချုပ်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်သေးခြင်းကြောင့်။) တံ၊ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော
 ခိယန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

သုတ္တတော မုဉ္ဇိတောတိ၊ ကား။ သုတ္တပဒါနိ၊ သုတ်ပုဒ်တို့ကို။ မုဉ္ဇိတော၊ လွှတ်၍။
(ပိုင်ရှိသည်မှာ ပို့သည်။) မာတရံ ပိတရံ ဟန္တာတိ အာဒိသုဝိယ၊ အစရှိသော
ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့။ အာဟရိတဗ္ဗော၊ ဆောင်တိုက်သော။ အညော၊ သုတ်၌
တိုက်ရိုက် ဆိုအပ်သောအနက်မှ တပါးသော။ သုတ္တဿ၊ သုတ်၏။ အတ္ထော၊
အနက်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ [အာဟရိတဗ္ဗောနောက်၌ ပိုင်ရှိနေ၏၊ နတ္ထိနောက်၌
သာ ရှိရမည်။] သုတ္တပဒေဟေဝ၊ သုတ်ပုဒ်တို့ဖြင့်သာ။ နိတော၊ ဆောင်အပ်ပြီး
ဖြစ်သော။ အတ္ထော၊ အနက်သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အတ္ထော၊
အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း။

ဧကံ နာနန္တိ၊ ဧကံ နာနံဟူ၍။ ဝါ၊ တူသလော၊ ထူးသလောဟူ၍။ စုဏ္ဏိတံ၊
မုန့်မုန့်ညက်ညက် ကြိတ်ချေခြင်းသည်။ ဝါ၊ မုန့်မုန့်ညက်ညက်ဖြစ်အောင် ခွဲခြား
ခြင်းသည်။ စုဏ္ဏိကရဏံ၊ စုဏ္ဏိကရဏမည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ခုဒ္ဒကံ၊ သေးငယ်
သိမ်ဖျင်းအောင်။ ကရဏံ၊ ပြုခြင်းသည်။ စုဏ္ဏိကရဏံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤ
စကားကို။ (ကိံ ပန နိဗ္ဗာနဉ္စ အရဟတ္တဉ္စ ဧကံ၊ ဥဒါဟု နာနံ ဟူသော ဤ
စကားကို။) အဗဟုမာနေန၊ များစွာ မမြတ်နိုးခြင်းကြောင့်။ (ဂရုမစိုက်ခြင်း
ကြောင့်။) ဝဒတိ၊ သကဝါဒီ ဆို၏။ န တံ ဧကံ နာနံ ဇာနာသိတိ (ပဒဿ)၊
ဟူသောပုဒ်၏။ ကိံ၊ အသိနည်း။ တံ၊ သင်သည်။ ဧတ္တကံ၊ ဤမျှလောက်ကို။

မာတရံ ပိတရံ ဟန္တာ။ ။ဤဂါထာသည် မေပဒဋ္ဌကထာ ပကိဏ္ဍကဝဂ် လက္ခဏက-
ဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု၌လာသော နေယျတ္ထပဟေဋ္ဌိဂါထာတည်း။ ထို့ကြောင့် “မာတရံ
ပိတရံ”အရ အမိအဘကို တိုက်ရိုက်မယူရ၊ အမိနှင့်တူသော တဏှာကို၎င်း၊ အဖနှင့်တူသော
ငါဟူသော မာနကို၎င်း ယူရသည်။ ဤသို့ ဤဂါထာ၌ ဆောင်ပြဆိုက်သော အခြားအနက်
အဓိပ္ပါယ်ရှိသကဲ့သို့ ဤဗျေခါဒကသုတ်၌ ဆောင်ပြဆိုက်သော အခြားအနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိ၊
ထို့ကြောင့် ဤဗျေခါဒကသုတ်သည် နိတတ္ထသုတ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ [အညော
အာဟရိတဗ္ဗော နတ္ထိကိုပင် “သုတ္တပဒေဟေဝ နိတော အတ္ထော”ဟု ဥဒုကတ္တဖွင့်သည်။]

နေယျတ္ထ၊ နိတတ္ထ။ ။ဤ ဋီကာအဖွင့်၌ အညော သုတ္တဿ အတ္ထော အာဟရိတဗ္ဗော
သည် နေယျတ္ထသဒ္ဒါ၏ အဓိပ္ပါယ်ပြတည်း။ နေယျောကို “အာဟရိတဗ္ဗော”ဟု ဖွင့်၏။ ထို့
ကြောင့် နေတဗ္ဗောတိ နေယျော။ ယော အတ္ထော၊ အကြင် အနက်ကို။ နေတဗ္ဗော၊
တိုက်ရိုက်မရှိသဖြင့် ဆောင်ပြဆိုက်၏။ ဣတိ သော အတ္ထော နေယျော၊ (နိ-ဓာတ်+ဏျ
ပစ္စည်း။) နေယျော+အတ္ထော ယဿ သုတ္တဿာတိ နေယျတ္ထ=တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အနက်
အဓိပ္ပါယ် မပြည့်စုံသောကြောင့် ဆောင်ပြဆိုက်သော (ဆောင်ပြမှု ပြည့်စုံမည်ဖြစ်သော)
အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိသော သုတ်။ ဤဋီကာ၌ပင် “သုတ္တပဒေဟေဝ နိတော အတ္ထော”သည်
နိတတ္ထပုဒ်၏ အနက်အဖွင့်တည်း။ နိယိတ္တ၊ ဆောင်သင့်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်
ယူအပ်ပြီ။ ဣတိ နိတော။ “ပြည့်စုံနေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အခြားနေရာမှ ဆောင်ယူဘွယ်
အနက် မလိုပါ”ဟူလို။ နိတော+အတ္ထော ယဿာတိ နိတတ္ထံ (သုတ္တံ)။

(နိဗ္ဗာန်နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်၏တူပုံ ထူးပုံမျှလောက်ကို။) န ဇာနာသိဝေ၊ မသိ သူသာဖြစ်သလော။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်။

နန္ဒ ဉာတေတိ၊ ကား။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ (သင်မဖြေမီ ရှေးက။) န ဉာတံ၊ မသိ အပ်သည်။ ယဒိပိ ဟောတိ၊ အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့။ (ဝေသတိပိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း။) အနာပိ၊ ယခုမှလည်း။ (သင်ကဖြေလိုက်မှလည်း။) ဉာတေ၊ သိအပ်သော်။ သာရ၊ ကောင်းသည်။ ဟောတိနန္ဒ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ် လော။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္တနော၊ မိမိဟူသော သကဝါဒီ၏။ ဇာနနံ၊ သိခြင်းကို။ (နိဗ္ဗာန်နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်၏ အသီးသီး ဖြစ်မှန်းသိခြင်းကို။) ပဋိစ္ဆာဒေတွာ၊ ဖုံးထား၍။ (မသိဟန်ဆောင်၍။) ဝိက္ခေပံ၊ အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်မှုကို။ (ပြန်လွှင့်အောင်။) ကရေန္တံ၊ ပြုနေသော ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နိဗ္ဗတံ၊ စကားဖြင့်နှောင်ဖွဲ့၏။ [“ကိ” ပန နိဗ္ဗာနဉ္စ အရဟတ္တဉ္စ ကေ၊ ဥဒါဟု နာနံ” စသည် ဖြင့် ပြန်လွှင့်အောင်ပြုနေသော ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို သကဝါဒီက “ရှေးတုန်းက မသိလျှင် ရှိပါစေတော့၊ ယခု အသင်ဖြေလိုက်မှ သိရလျှင် ကောင်းသည်မဟုတ် လော” ဟု မဖြေဘဲ မနေနိုင်အောင် စကားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့သည်-ဟူလို။]

ဝိဘဇိတွာတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ အက္ခရတ္ထမတ္ထေ၊ ရာဂက္ခယော စသော အက္ခရာပုဒ်တို့၏ အနက်မျှ၌။ အဋ္ဌတွာ၊ မတန်ရပ်မူ၍။ လိနံ၊ လျှိုဝှက် တိမ်မြုပ် ငုပ်နေသော။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ (ရာဂ၏ ကုန်ကြောင်းကုန်ရာ မဂ်၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရာဂက္ခယ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ် ရခြင်းဟူသော အနက်ကို။) ဝိဘဇိတွာ၊ ခွဲခြားဝေခွဲ၍။ ဥဗ္ဗရိတွာ၊ ၍။ နိဟရိ- တွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ကထိတံယထေဝ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့သာလျှင်။ ဣတိအတ္ထော။

ရာဂါဒိနံ၊ ရာဂ အစရှိသည်တို့၏။ ခယောနာမ၊ ကုန်ခြင်း မည်သည်။ အဘာဝမတ္ထော၊ ရာဂ စသည်တို့၏ မရှိခြင်းမျှသာတည်း။ စ၊ ဆက်။ အဘာဝ- ဿ၊ မရှိခြင်း၏။ ဗဟုဘာဝေါ၊ များသည်၏အဖြစ်သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိပါ။ (ကဿော၊ နည်း။) အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အဘာဝတ္ထော၊ မရှိခြင်း၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တဿ၊ ပြောဆိုမည့် ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝစနပစ္ဆိန္နနတ္ထံ၊ ပြောမည့်စကားကို ဖြတ်တောက်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ရာဂက္ခယော နာမ ရာဂဿေဝ ခယောတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ပဉ္စ၊ အကြင် ပြဿနာသည်။ အတ္ထိ၊ တံ ပဉ္စ သင်္ဂဟကာရော) ပုစ္ဆတိ၊ မေး၏။ ဟိ၊ လဒ္ဒဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ ရာဂက္ခ- ယော၊ ရာဂ၏ကုန်ခြင်းသည်။ ဒေါသဒိနံ၊ ဒေါသအစရှိသည်တို့၏။ ခယော၊ ကုန်ခြင်းသည်။ ယဒိ န ဟောတိ၊ အကယ်၍ မဖြစ်အံ့။ ဒေါသက္ခယာဒယောစ၊ ဒေါသ၏ကုန်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်လည်း။ ရာဂါဒိနံ၊ ရာဂ အစရှိသည်တို့၏။ ခယော၊ ကုန်ခြင်းတို့သည်။ (ယဒိ န ဟောန္တိ၊ အကယ်၍ မဖြစ်ကုန်အံ့။ ဝေ

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၅၂၅

အဟောန္တေသု၊ ဤသို့ မဖြစ်ကုန်လသော်။) အညမညဝိသိဋ္ဌာ၊ အချင်းချင်း အထူးပြုအပ်ကုန်သည်။ ဘိန္နာ၊ မထူထူးခြား ကွဲပြားသောတရားတို့သည်။ အာပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗဟုနိဗ္ဗာနတ၊ များသော နိဗ္ဗာန်တို့၏အဖြစ်သည်။ အာပန္နာဝေ၊ ရောက်မြဲရောက်နေသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အညမညဝိသေသောနာမ၊ အချင်းချင်းထူးသော တရားမည်သည်။ နိဿဘာဝဿ၊ သဘာဝမဟုတ်သောပညတ်၏။ ဝါ၊ အတွက်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနဿ၊ ၏။ သသဘာဝတာ စ၊ မိမိ၏သဘာဝ၏ အဖြစ်သည်လည်း။ (အာပန္နာ၊ ဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။)

နဝတဏှာမူလက၊ နဝတဏှာမူလကတို့ ဟူသည်။ တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာတိ အာဒယော၊ တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ အစရှိကုန်သော ၉-ပါးတို့တည်း။ [၉-ပါး၏သရုပ်ကို ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂ နဝကပါဠိတော်ကို လှမ်းကြည့်ပါ။] စ၊ ဆက်။ တေသု၊ ထို နဝတဏှာမူလကတရားတို့၌။ ပရိယေသနာဒယော၊ ပရိယေသန အစရှိသည်တို့ကို။ ပရိယေသနာဒိကရ ကိလေသာ၊ ရှာမှီးခြင်း အစရှိသည်ကို ပြုတတ်သော ကိလေသာတို့ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ ဒိယစုကိလေသသဟဿံ၊ အခွဲအားဖြင့် နှစ်ထောင်သောကိလေသာကို။ (တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာကို။) နိဒါနကထာယံ၊ နိဒါနကထာ၌။ (အဋ္ဌသာလိနိ နိဒါနကထာ၌။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ဩဋ္ဌာရိကတာယ ကာရေတဗ္ဗောတိ၊ ကား။ အတိသုခမဿ၊ အလွန်သိမ်မွေ့သော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ ၏။ ဩဋ္ဌာရိကဘာဝ ဒေါသာပတ္တိယာ၊ ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ် ဟူသောအပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်။ ဗောဓေတဗ္ဗော၊ သိစေထိုက်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော၊ နှိပ်ထိုက်၏။ (ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို နှိပ်ထိုက်၏။) ဝတ္ထုန္တိ၊ ကား။ ဥပါဒိန္နကဖောဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဥပါဒိန္နကဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဖြစ်သော။

အညမညဝိသိဋ္ဌာ။ ။ရာဂက္ခယသည် ဒေါသက္ခယ မောဟက္ခယမဟုတ်လျှင်၎င်း၊ ဒေါသက္ခယသည် ရာဂက္ခယ မောဟက္ခယ မဟုတ်လျှင်၎င်း၊ မောဟက္ခယသည် ရာဂက္ခယ ဒေါသက္ခယမဟုတ်လျှင်၎င်း အချင်းချင်းအထူးပြုအပ်ရာ ရောက်၏။ ထိုသို့ အထူးပြုအပ်လျှင် အချင်းချင်းမတူ ထူးခြားကွဲပြားစွာလည်း ရောက်သည်။ မတူထူးခြားကွဲပြားလျှင် “ရာဂက္ခယ နိဗ္ဗာန်၊ ဒေါသက္ခယနိဗ္ဗာန်၊ မောဟက္ခယနိဗ္ဗာန်စသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်တွေများနေစရာရှိသည်” —ဟူလို။

အညမညဝိသေသော စ နာမ။ ။အဘာဝပညတ်မှန်လျှင် မရှိခြင်းတမျိုးသာ ဖြစ်သောကြောင့် အချင်းချင်းထူးကွယ်မလို၊ အချင်းချင်းထူးနေပြန်လျှင်လည်း အဘာဝပညတ်မဖြစ်နိုင်၊ အသည်ကိုယ်ထင်ရှားသော သဘာဝတရားသာဖြစ်ထိုက်သည်။ ဤသို့ ကောက်ချက်ချလိုက်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်သည် ဝိတဏှဝါဒီ ဆိုလိုသော အဘာဝပညတ်မဟုတ်၊ သဘာဝဓမ္မအဖြစ်သို့ ရောက်မြဲရောက်နေတော့သည်။

မေထုနံ၊ မေထုနံကို။ (ပဋိသေဝန္တိ ဌာဝပ်။) အစ္စ္စာဒိနမ္ပိ၊ ဝံသတ္ထဝါ အစရှိသည်
 တို့၏သော်မှလည်း။ နိဗ္ဗာနပတ္တိ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို။ ကသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပါသည်။ ကိလေသာနံ၊ တို့၏။ အစ္စန္တံ၊ စင်စစ်။ အနုပုတ္တိ-
 နိရောဓော၊ နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ခြင်းသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ တည်း။ ဣတိ၊
 သို့။ ဣစ္ဆန္တဿ၊ အလိုရှိသော ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဝါဒေ၊ ဌ။) ကိလေသာနံ၊
 တို့၏။ ဝိနာသော၊ ပျက်ခြင်းသည်။ ကိဉ္ဇိကာလံ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်သောကာလ
 မှ။ အပ္ပဝတ္တိ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ န ဟောတိ နန၊ မဟုတ်သည်
 မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီဘက်ကဆိုအံ့။ (ဧဝံ သတိ၊ သော်။
 ကိလေသာနံ၊ တို့၏။ ဝိနာသော၊ သည်။ ကိဉ္ဇိကာလံ၊ မှ။ အပ္ပဝတ္တိ၊ သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊
 သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) အဘာဝ-
 သာမညတော၊ ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် တူမျှသည်၏အဖြစ်ကြောင့်
 တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ အစ္စန္တပဝတ္တိစ၊ စင်စစ် မဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း။ ကိဉ္ဇိကာလံ၊ မှ။
 အပ္ပဝတ္တိ စ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း။ အဘာဝေါယေဝ၊ ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ခြင်း
 ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဝါ၊ အဋ္ဌကသာနည်းမှ တနည်းကား။ သဝိသေသံ၊ ရာဂက္ခယော ဒေါသ-
 က္ခယောစသော အထူးနှင့်တကွ။ ဝဒန္တဿ၊ ပြောဆိုသော ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်
 ၏။ (ဝါဒေ၊ အယူ၌။) အဘာဝတာ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အဘာဝပညတ်၏ အဖြစ်သည်။
 အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်နေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

နန။ ပေ။ န ဟောတိ။ ။ ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိလေသာတို့၏မဖြစ်ခြင်း သာမညကို
 နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုလိုသည် မဟုတ်။ နောက်ထပ်မဖြစ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းကိုသာ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆို
 လို၏။ ထို့ကြောင့် အစ္စစသော တိရစ္ဆာန်တို့၏ အချိန်အနည်းငယ်ကာလ၌ ကိလေသာမဖြစ်
 ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်လော” ဟု ဧဝဒနာထိုက်ပါသည်။

န၊ အဘာဝသာမညတော။ ။ ကိလေသာတို့၏ နောက်ထပ် မဖြစ်သောအားဖြင့်
 စင်စစ်မဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း၊ အချိန်အနည်းငယ်ကာလ၌ မဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း အဘာဝချင်းတူ
 နေသောကြောင့် ကိလေသာတို့၏အနည်းငယ်ကာလမှ မဖြစ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်မဟုတ်ဟု မဆို
 နိုင်။ “အဘာဝဟူသည်တဏှမ္ပ မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အဘာဝဖြစ်စေ၊ နောက်ထပ်ဖြစ်
 ခြင်းမရှိအောင် ချုပ်ခြင်းဟူသော အဘာဝဖြစ်စေ အဘာဝချင်းတူသည်သာ ဖြစ်၍ အထူး
 မရှိပါ” ဟူလို။

သဝိသေသံ ဝါ။ ။ ဤနည်းသည် ဋီကာဆရာ၏နည်းတည်း။ နိဗ္ဗာန်ကို ရာဂက္ခယော
 ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယောဟု အထူးနှင့်တကွဆိုသော ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏အလို
 အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်အများကို မဆိုလိုဘဲ နိဗ္ဗာန်တပါးတည်းသာဆိုလိုလျှင် အဘာဝပညတ်ဖြစ်
 ခြင်းဟူသောအဖြစ်သို့ ရောက်သည်—ဟူလို၊ ရာဂ၏ကုန်ခြင်းဟူသည်လည်း ရာဂမရှိခြင်း
 အဘာဝပညတ်၊ ဒေါသစသည်တို့၏ မရှိခြင်းဟူသည်လည်း ဒေါသစသည်တို့၏မရှိခြင်း
 အဘာဝပညတ်ပင်တည်း။

တိရစ္ဆာန်ဂုဏ်တဟိပိ၊ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သော်မှလည်း။ ပါပုဏိတဗ္ဗတ္တာ၊
 ရောက်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တေသမ္ပိ၊ ထိုတိရစ္ဆာန်တို့အားသော်မှလည်း။
 ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်ရှား၏။ ပိဋန္တနိဝိယ၊ နားတန်ဆာသည်ကဲ့သို့။ သြဋ္ဌာရိကံ၊ ထင်ရှား
 ၏။ ထူလံ၊ ကြမ်းတမ်း၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် နားတန်ဆာကဲ့သို့ ထင်ရှားပါသော်
 လည်း။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ ကဏ္ဏေ၊ နား၌။ ဝါ၊ နားတို့ဖြင့်။ ပိဋန္တိတုံ၊ ပန်ဆင်
 ခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [စာအုပ်တို့၌ န
 သက္ကာတိဟု ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌ကား နသက္ကာတိဟု ရှိသည်။ ကဏ္ဏေ
 ပုဒ်ဝယ် ကရိုဏ်းအနက်ယူဘို့ရန် “ကဏ္ဏဟိ” ဟု မရ၌ တနည်း ဖွင့်သေး၏။
 ထိုအဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာ၌ ကဏ္ဏဟိဟု မရှိသောကြောင့်တည်း။] ဝါ၊ တနည်း။
 ပိဋန္တနတောပိ၊ နားတန်ဆာထက်လည်း။ ထူလတ္တာ၊ ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်။ (ပိဋန္တိတုံ၊ ပန်ဆင်ခြင်းငှါ။) နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 (ဝိတဏ္ဏဝါဒိ၊ ကိ။) ဥပ္ပဏ္ဍေန္တော ဝိယ၊ ပြောင်လှောင်သကဲ့သို့။ နိဂ္ဂဟာတိ၊
 နှိပ်၏။ [သင်တို့၏ အလိုအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သည် နားတန်ဆာကဲ့သို့ ထင်ရှားပါ
 သော်လည်း။ (နားတန်ဆာထက်ပင် ထင်ရှားပါသော်လည်း။) နားတန်ဆာ
 အဖြစ်ဖြင့် ပန်ဆင်လို့ မရကောင်း” ဟူသော စကားသည် ဝိတဏ္ဏဝါဒီကို
 ပြောင်သလို လှောင်သလိုပြော၍ နှိပ်သောစကားဖြစ်သည်—ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ နိဗ္ဗာနာရမ္ပဏကရဏေန၊ ဂေါတြဘူက နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်း
 ကြောင့်။ ဂေါတြဘူကဏေ၊ ဂေါတြဘူဓဏ၌။ အဿ၊ ထို တဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်
 ၏။ (ဝါဒေ၊ အယူ၌။) ကိလေသက္ခယပ္ပတ္တိ၊ ကိလေသာ၏ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်း
 သည်။ အာပန္နာ၊ ဖြစ်၏။ (နိဗ္ဗာန်က ကိလေသက္ခယဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို
 အာရုံပြုသော ဂေါတြဘူဓဏ၌ ကိလေသာ၏ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်နေသည်—
 ဟူလို။) ဣတိ၊ သို့။ မညမာနော၊ သိသည်။ (ဟုတွာ၊ ၍။) တုံ အခါဏေသုယေဝါတိ
 အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အာရမ္ပဏ ကရုဏမတ္တေန၊ အာရုံပြုခြင်းမျှကြောင့်။ ကိလေသက္ခယော၊
 ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းသို့။ အနုပ္ပတ္တော၊ အစဉ်ရောက်အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ဝတ္ထု၊ ငှါ။ န သက္ကာ နန၊ မတတ်ကောင်းသည် မဟုတ်လော။ ဟိ၊ မှန်။ စိတ္တံ၊
 စိတ်သည်။ (ဂေါတြဘူ အပါအဝင် စိတ်ဟူသမျှသည်။) အတိတာနာဂတာဒိ-
 သဗ္ဗံ၊ အတိတ် အနာဂတ် အစရှိသော အလုံးစုံကို။ အာလမ္ဗေတိ၊ ဆွဲကိုင်နိုင်၏။
 (အာရုံပြုနိုင်၏။) နိပ္ပန္နမေဝ၊ ပြီးပြီးသော အာရုံကိုသာ။ န အာလမ္ဗေတိ၊
 ဆွဲကိုင်သည် မဟုတ်။ (အာရုံပြုနိုင်သည် မဟုတ်။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂေါတြဘူပိ၊
 သည်လည်း။ (ပဝတ္တိဿတိ ဌာပိ။) မဂ္ဂေန၊ မဂ်သည်။ ကိလေသာနံ၊ တို့၏။ ယာ
 အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာ၊ အကြင် နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။
 ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်၏။ တံ (အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ)၊ ထို နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်းသဘောမရှိ

သည်၏အဖြစ်ကို။ အာရဗ္ဗ၊ အာရုံပြု၍။ ပဝတ္တိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်လော။ လူတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ န၊ ဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်။ (ကသွာ၊ နည်း။) အပ္ပတ္တ-
နိဗ္ဗာနဿ၊ မရောက်အပ်သေးသော နိဗ္ဗာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (နိဗ္ဗာန် မရသေး
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။) နိဗ္ဗာနာရမ္မဏညာဏာသာဝတော၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိ
သော ဉာဏ်၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ အညဓမ္မာ ဝိယ၊
အခြားတရားတို့ကဲ့သို့။ န၊ မဟုတ်။ (အနာဂတ်အဖြစ်ဖြင့်မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော
တရားမျိုး မဟုတ်။) ပန၊ အဟုတ်ကား။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ ဝါ၊ ၏။ အတိဂမ္ဘိ-
ရတ္တာ၊ အလွန် နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပတ္တေန၊ မရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ အာလမ္ပတံ၊ ဆွဲကိုင်ခြင်းငှါ။ (အာရုံပြုခြင်းငှါ။) နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေန ဂေါတြဘုနာ၊ သည်။ ပတ္တဗ္ဗေန၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့်
ရောက်ထိုက်သော နိဗ္ဗာန်သည်။ တိကာလိကသုဘဝါတိက္ကန္တံ ဂမ္ဘိရဘာဝေန၊
တိကာလိကသဘောကိုလွန်သော နက်နဲသောတရား၏ အဖြစ်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊
ဖြစ်ထိုက်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ကိလေသက္ခယမတ္တကံ၊ နိဗ္ဗာန်၏ ကိလေသက္ခယမျှ၏
အဖြစ်ကို။ လ္လစ္ဆတော၊ အလိုရှိသော ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဝါဒေ၊ အယူ၌။)
ဂေါတြဘုတော၊ ဂေါတြဘုမှ။ ပုရေတရံ၊ ရှေးဦးစွာ။ နိပ္ပန္နေန၊ ပြီးပြီးသော။
ကိလေသက္ခယေန၊ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းသည်။ (ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။)
တေန၊ ကြောင့်။ တံ၊ အခါဏေသုယေဝံ ကိလေသေသု ကိလေသက္ခယံ နိဗ္ဗာနံ
ပညပေသိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။
အပ္ပတ္တကိလေသက္ခယာရမ္မဏကရဏေ၊ မရောက်အပ်သေးသော ကိလေသက္ခယ
ကိုအာရုံပြုခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဂေါတြဘုတော၊ မှ။ ပုရေတရစိတ္တာနိပိ၊
ရှေး၌ဖြစ်သော ပရိကုမ်အစရှိသော စိတ်တို့သည်လည်း။ အာလမ္ပေယံ၊ ဆွဲကိုင်
နိုင်ကုန်ရာ၏။ (အာရုံပြုကုန်ရာ၏။) လူတိ၊ ဤကား အပြစ်တည်း။

အာရဗ္ဗ ပဝတ္တိဿတိ။ ။စိတ်ဟူသမျှသည် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံသာမက အတိတ် အနာဂတ်
အာရုံကိုလည်း ယူနိုင်၏။ - ထို့ကြောင့် “ဂေါတြဘုလည်း မိမိနောက်မှဖြစ်သော မဂ်က
ပြုမည့် ကိလေသာတို့၏ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မဘာကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်လတ္တံ့” ဟူလို။ [ဤပဝတ္တိဿတိ
သည် အနာဂတ်အစစ်မဟုတ်၊ မှန်းဆ၍ ဆိုရာ၌ သုံးလေ့ရှိသော အနာဂတ်သာတည်း။]

အပ္ပတ္တံပေ။ ကရဏေ။ ။ဂေါတြဘုစိတ်က မရောက်အပ်သေးသော ကိလေသက္ခယ
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်လျှင် ဂေါတြဘုရှေ့က ပရိကုမ် ဥပစာ အနုလုံစိတ်များလည်း ထိုနိဗ္ဗာန်
ကို အာရုံပြုနိုင်ခြင်းဟူသော အပြစ်ဆုတ်စရာ ရှိ၏။ ခင်စစ်အားဖြင့် ထိုစိတ်များက
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်ကြပါ—ဟူလို။

ဝိဘင်း]

၃-ပဉ္စပုစ္ဆကအဖွင့်

၅၂၉

မဂ္ဂဿ ကိလေသက္ခယံ နိဗ္ဗာနန္တိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ မဂ္ဂဿ၊ မဂ်၏။ အာရမ္မဏဘူတံ၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ မဂ္ဂေါတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်။ ပုရိမပုစ္ဆာဒ္ဓယမေဝ၊ ရှေးပုစ္ဆာ ၂-ရပ်ကိုပင်။ ဝိဝရတိ၊ ထင်ရှားအောင်ဖွင့်၏။ [“မဂ္ဂဿ ကိလေသက္ခယံ နိဗ္ဗာနံ ကတမံ၊ မဂ္ဂေန ခိယနကကိလေသာ ကတမေ” ဟူသော ပုစ္ဆာ ၂-ရပ်ကို “ပုရိမပုစ္ဆာဒ္ဓယ” ဟုဆိုသည်။]

နစကိဉ္စိတိ (ပဒဿ)၊ ၏။ ရူပါဒိသု၊ ရူပါရုံအစရှိသည်တို့တွင်။ ဝါ၊ ရုပ်အစရှိသည်တို့တွင်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ကိဉ္စိ၊ တစ်ခုခုသော အာရုံသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ကဒါစိစ၊ အတိတ် အစရှိသည်တို့တွင် မည်သည့်အခါ၌မျှလည်း။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အတိတာဒိဘာဝေန၊ အတိတ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ န ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့။ အာဂမ္မ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့်ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ အဝိဇ္ဇာတဏှာနံ၊ တို့၏။ ကိဉ္စိ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှလည်း။ ဧကဒေသမတ္ထမ္ပိ၊ တစ်စိတ်တဒေသမျှသည်လည်း။ န ဟောတိ၊ မရှိတော့။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့။ အာဂမ္မ၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။ တဒေဝ၊ ထိုအဝိဇ္ဇာတဏှာတို့၏ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှသည်ပင်။ ကဒါစိစ၊ အတိတ် အစရှိသည်တို့တွင် မည်သည့်အခါ၌မျှလည်း။ န ဟောတိ၊ မရှိတော့။ ဣတိအတ္ထော၊ သည်။ ယုတ္ထော၊ သင့်၏။ [ဤအနက်သာ သင့်၏၊ ဝဒန္တိ ဆရာတို့ ဖွင့်ဆိုအပ်သောအနက်သည် မသင့်— ဟူလိ။]

အဘိဓမ္မဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ပဉ္စပုစ္ဆကအဖွင့်

၁၆၈။ န။ပေ။ န ဝတ္ထဗ္ဗဓမ္မာရမ္မဏတ္တာတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ သာရမ္မဏာ၊ အာရုံနှင့်တကွဖြစ်သော တရားတို့သည်။ ပရိတ္တာဒိဘာဝေန၊ ပရိတ္တအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ န ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်သော။ ကိဉ္စိ၊ အချို့သော။ အာရမ္မဏံ၊ ပညတ်စသော အာရုံကို။ ကရောန္တိ ယထာ၊ ပြုကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ကိဉ္စိ၊ အချို့သော န ဝတ္ထဗ္ဗတရားကို။ အာလမ္ပနတော၊ ဆွဲမှီခြင်းကြောင့်။ (အာရုံပြုခြင်းကြောင့်။) န ဝတ္ထဗ္ဗကောဋ္ဌာသံ၊ န ဝတ္ထဗ္ဗ အဘို့အစသို့။ န ဘဇတိ၊ ကပ်ရောက်သည်မဟုတ်။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤကားအနက်။

အာယတနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ခေတုဝိဘင်း

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၁၇၂။ ခေတုသံယုတ္တာဒိသု၊ ခေတုသံယုတ် အစရှိသော ပါဠိတော်တို့၌။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ဝေါ၊ သင်တို့အား။ ခေတုနာနတ္တံ၊ ခေတ်တို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒေသေဿာမိ၊ ဟောတော်မူအံ့။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ခေတုနာနတ္တံ၊ ခေတ်တို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားကုန်သည်၏ အဖြစ် ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ အဘယ်နည်း။ စက္ခုခေတု၊ စက္ခုခေတ်၎င်း။ ပေ။ မနောဝိညာဏခေတု၊ မနောဝိညာဏခေတ်၎င်းတည်း။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ အဋ္ဌာရသ၊ ကုန်သော။ ခေတုယော၊ တို့သည်။ ယဒိပိ အာဂတော၊ အကယ်၍ ကား လာပါပေကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် လာပါကုန်သော်လည်း။ တာ၊ ထို တဆယ့်ရှစ်ပါးသော ခေတ်တို့သည်။ အဘိဓမ္မေ စ၊ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌လည်း။ အာဂတော၊ လာကုန်ပြီ။ ဣတိ (တသ္မာ) သာဓာရဏတ္တာ၊ ဤသို့ အဘိဓမ္မာနှင့် ဆက်ဆံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူမူ၍။ သုတ္တန္တေသ္မေဝ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌သာ။ အာဂတေ၊ လာကုန်သော။ တယော၊ ၃-ပါးကုန် သော။ ခေတုဆက္ကေ၊ ခေတ် ၆-ပါးအပေါင်းတို့ကို။ ဂဟေတု၊ ယူတော်မူ၍။ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယနည်းကို။ ဝိဘတ္တံ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။

သဗ္ဗာ ခေတုယောတိ၊ ကား။ အဋ္ဌာရသပိ၊ လည်း ဖြစ်ကုန်သောခေတ်တို့ကို။ (သဒိပိတော ဌိစပိ။).... ခေတုသဒ္ဓေါ၊ ခေတုသဒ္ဓါကို။ သုညေ၊ အတ္တဇီဝမှ ကင်းဆိတ်သော။ သဘာဝမတ္တေ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား သဘောမျှ၌။ နိရုဇ္ဈော၊ တက်ရောက်ထင်ရှားသော သဒ္ဓါဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။....အသမ္မုဋ္ဌခေတုတိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ စတုဟိ၊ လေးပါး ကုန်သော။ မဟာဘူတေဟိ၊ မဟာဘူတ်တို့သည်။ အဗျာပိတဘာဝေါ၊ မပြန့်န့် အပ်သည်၏အဖြစ်တည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [“အသမ္မုဋ္ဌ=မထိအပ်” ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ အဗျာပိတဘာဝကား အဓိပ္ပါယ်တ္ထတည်း။]

၁၇၃။ ပထဝီခေတုဒ္ဓယန္တိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ အဋ္ဌကထာ၌။ ပဒုဒ္ဓါရော၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပထဝီခေတုဒ္ဓယံဟု ပဒုဒ္ဓါရပြုအပ်ပါသော်လည်း။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိ တော်၌။ ဒွေယန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဂစ္ဆတိ၊ လာ၏။ (ရှိ၏။) ပန၊ ထိုသို့ပင် ဒွေယံဟု ပါဠိတော်၌ ရှိပါသော်လည်း။ အတ္ထော၊ အနက်သည်။ ယထာဝုတ္တောဝ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်သာတည်း။ (အတ္ထောနှင့် ယထာဝုတ္တောကို တုလျှတ် လိက်တ်စပ်။) ပန၊ ဆက်။ ဒ္ဓယန္တိပါဠေ၊ ဒ္ဓယံဟူသောပါဠိသည်။ သတိ၊

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၃၁

ရှိလသော်။ (ရှိရိုးမှန်လျှင်။) အယမ္ပိ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်လည်း။ (အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်အပ်သော “ဤအနက်” သည်လည်း။) သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်သေး၏။ တေဿ၊ ဤ ပထဝီဓာတ်အပေါင်း၏။ ဒွေ၊ ၂-ပါးကုန်သော။ အဝယဝါ၊ အစိတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ၂-ပါးသော အစိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထိုပထဝီဓာတ်အပေါင်းသည်။ ဒွယံ၊ ဒွယမည်၏။ ပထဝီဓာတုနံ၊ ပထဝီဓာတ်တို့၏။ ဒွယံ၊ ၂-ပါးသော အစိတ်ရှိသော အပေါင်းတည်း။ ပထဝီဓာတုဒွယံ၊ ပထဝီဓာတ်တို့၏ ၂-ပါးသော အစိတ်ရှိသော အပေါင်း။ ဒွိန္နံ၊ ၂-ပါးကုန်သော။ ပထဝီဓာတုနံ၊ ပထဝီဓာတ်တို့၏။ သမုဒါယော၊ အပေါင်းတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ သမုဒိတာ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သော။ ဒွေဝေ၊ ၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ အဝယဝါ၊ အစိတ်တို့တည်း။ ဒွယံ၊ ပေါင်းအပ်သော ၂-ပါးသောအစိတ်။ ပထဝီဓာတုဒွယံ၊ ပထဝီဓာတ်တို့၏ ပေါင်းအပ်သော ၂-ပါးသောအစိတ်။ (အယမ္ပိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ)။

တတ္ထ ကံတမာ ပထဝီဓာတု ပထဝီဓာတုဒွယံ သော ပထဝီဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ သင်္ခေပေန၊ အားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ ဖြေတော်မူ၏။ အတ္ထိ အဇ္ဈတ္တိကာ အတ္ထိ ဗာဟိရတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရသဒ္ဓါ၊ အဇ္ဈတ္တိကသဒ္ဓါ ဗာဟိရ သဒ္ဓါတို့သည်။ အဇ္ဈတ္တိကဒုကေဝိယ၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုက်ခိန္ဒကဲ့သို့။ အဇ္ဈတ္တိက-

အယမ္ပိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဒွေ+အယံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ သန္တိစပ်ထားပုံကိုသာ ဖွင့်ပြ၏။ ဤဋီကာ၌ကား ထိုအနက်ကိုလည်း ခွင့်ပြု၏။ ထိုအနက် အပြင် ဆိုလတ္တံ့ သောအနက် ၂-နည်းကိုလည်း ပြလို၏။ ထိုနည်းတို့တွင် ပဌမနည်း၌ “ဒွေ အဝယဝါ တေဿ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ အဝယဝ အဿတ္ထိအနက်၌ ဒွိနောင် အယ-ပစ္စည်းသက်၊ ထို့နောက် “ပထဝီဓာတုနံ+ဒွယံ ပထဝီဓာတုဒွယံ”ဟု ပြု၍ သမာသ်ပုဒ်တခုတည်းဟု ဆိုလိုသည်။ “ဒွေ ဝေ ဝါ”စသော ဒုတိယနည်း၌ကား အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်မပြုဘဲ အဝယဝတဒ္ဓိတ်ပြု၍ ထိုအဝယဝအနက်၌ အယ-ပစ္စည်း သက်။

သဒ္ဓါကျမ်းများ။ ။ကစည်းကျမ်း၌ ဒွယံကို “ဒွိန္နံ သမုဟော ဒွယံ”ဟု ပြု၍ သမုဟတ္ထေ ကဏ်ဏာသုတ်ဖြင့် သမုဟအနက်၌ ဇာ-ပစ္စည်းသက်၊ ဒွိန္နံ ဣကို သုတ်ကြီးဖြင့် အယပြု၍ “ဒွယံ”ဟု ပြီးစေ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌မူ “ဒွေ + အံသာ ယဿာတိ ဒွယံ”ဟု ပြု၍ အံသအဿတ္ထိအနက်၌ အယ-ပစ္စည်းသက်၏။ ဤနည်းသည် ဋီကာ ၂-နည်းတွင်ပဌမနည်းနှင့် တူ၏။ မုဒ္ဓဗောဓတဒ္ဓိတ်(၄၆၁)သုတ်၌ကား အဝယာ(အစိတ်) အနက်၌ အယဋ္ဌိ ပစ္စည်းသက်၏။ ဝိဂြိုဟ်ကို “ဒွေ အဝယဝါ ဒွယံ”ဟု ပြု၊ “ဒွယံ၊ ၂-ခုသောအစိတ်”ဟု ပေး၊ ဤ မုဒ္ဓဗောဓနည်းသည် ဤဋီကာနောက်နည်းနှင့် တူ၏။ ဤ မုဒ္ဓဗောဓနည်းကို ရည်ရွယ်၍ အနုဋီကာ၌ “အဝယဝဝိနိမုတ္တော သမုဒါယော နာမ ကောစိ နတ္ထိတိ (အစိတ်မှ လွတ်သော အပေါင်းမည်သည် တခုမျှ မရှိ၊ ထို့ကြောင့်) ပုရိမတ္ထံ အသမ္ဘာဝေန္တော (ရှေးအနက်ကို မချိုးမှမ်းလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)” “ဒွေ ဝေ ဝါ”တိအာဒိနာ သမုဒါယေန ဝိနာ ဒုတိယတ္ထမာဟ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဗဟိရာယတနဝါစကော၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတန ဗဟိရာယတနကိုဟောသော သဒ္ဓါ
 တို့သည်။ န၊ မဟုတ်။ အဇ္ဈတ္တတ္တိကော၊ အဇ္ဈတ္တတိက်၌။ ဝုတ္တေဟိ၊ ဟောတော်
 မူအပ်ကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါသဒ္ဓေဟိ၊ အဇ္ဈတ္တသဒ္ဓါ၊ ဗဟိဒ္ဓါသဒ္ဓါတို့နှင့်။
 သမာနတ္ထာပိ၊ တူသောအနက်ရှိသောသဒ္ဓါတို့သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ ပန၊
 အဟုတ်ကား။ ဧတေ၊ ဤ အဇ္ဈတ္တသဒ္ဓါ၊ ဗဟိဒ္ဓါသဒ္ဓါတို့သည်။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓါ၊
 နိန္ဒြိယဗဒ္ဓဝါစကော၊ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓတရား၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓတရားတို့ကို ဟောသောသဒ္ဓါ-
 တို့တည်း။ (သက်ရှိသက်မဲ့တရားတို့ကို ဟောသောသဒ္ဓါ တို့တည်း။) တေန၊
 ထို့ကြောင့်။ သတ္တသန္တာန ပရိယာပန္နာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။
 (သင်္ဂဟကာရေန။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

စ၊ ဆက်။ နိယကဇ္ဈတ္တာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ပစ္စတ္တံ၊ မိမိကို စွဲ၍ဖြစ်
 သော။ အတ္တနိ၊ မိမိ၌။ ဇာတတံ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။
 န ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သဗ္ဗသတ္တသန္တာနေသု၊
 အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်တို့၌။ ဇာတတံ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို။
 (သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ချီ။ [မိမိတယောက်ထည်း၏ ခန္ဓာအစဉ်၌
 ဖြစ်သည်ကိုသာ “နိယကဇ္ဈတ္တ” ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ အလုံးစုံသော သက်ရှိ
 ခန္ဓာအစဉ်၌ ဖြစ်သမျှကို “နိယကဇ္ဈတ္တ” ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဟိ၊ မှန်။ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တန္တိဝစနေ၊ ဟူသောစကားဖြင့်။ သတ္တသန္တာန-
 ပရိယာပန္နတာယ၊ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ အကျုံးဝင်သည်အဖြစ်ကြောင့်။
 အဇ္ဈတ္တိကာဘာဝံ၊ အဇ္ဈတ္တိက၏အဖြစ်ကို။ ဒသေတိ၊ ပြတော်မူ၏။ ပါဠိပုဂ္ဂလိက-
 တာယ၊ အသီးအခြား တယောက်ထည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ (အဇ္ဈတ္တိကာဘာဝံ)။ န (ဒသေတိ)။

သဘာဝါကာရတောတိ၊ ကား။ အာပါဒီဟိ၊ အာပေါအစရှိသည်တို့မှ။
 ဝိသိဋ္ဌေန၊ ထူးသော။ အတ္တနောဝေ၊ မိမိတပါး၏သာ။ သဘာဝဘူတေန၊
 သဘောဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိသော အရာဝတ္ထုဖြစ်၍ ဖြစ်သော။
 ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူထိုက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဒသေ-
 တံ ဌိစပ်။)

ကေသာ ကက္ခဋ္ဌတ္တလက္ခဏာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ကက္ခဋ္ဌတ္တာဓိကတာယ၊
 ခက်မာသည်၏အဖြစ်၏လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊
 ဆိုအပ်ပြီ။ [ဆံပင်၌ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ဂ-ခုပေါင်းစု၍ တည်သောကြောင့်
 ကက္ခဋ္ဌတ္တလက္ခဏာသာမက အာပေါဓာတ် စသည်၏ အာဗန္ဓနစသော လက္ခ-
 ဏာများလည်း ပါဝင်ကြ၏။ သို့သော် ကက္ခဋ္ဌတ္တလက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်
 ကလွန်ကဲနေသောကြောင့် “ကေသာ ကက္ခဋ္ဌတ္တလက္ခဏာ” ဟု ဆိုထားသည် - ဟူ
 လို့။] ပါဠိယေက္ခော ကောဋ္ဌာသောတိ (ပဒသ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ ပထဝီကောဋ္ဌာသ-

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တတာဇနီယအဖွင့်

၅၃၃

မတ္ထော၊ ပထဝီအသို့အစုမ္ပသတည်း။ သုညော၊ အတ္တ သတ္တဇီဝမုကင်းဆိတ်၏။
ဣတိအတ္ထော၊ ဤကားအဓိပ္ပါယ်နက်။ မတ္ထလုဂ် ဦးနှောက်ကို။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇဂ္ဂဟဏေ-
န၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ သွင်းယူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤဓာတု
ဝိဘင်း၌။ ဝိသု၊ သီးခြား။ န ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

☞ ဣမိနာတိ၊ ကား။ သေယျထိဒံ ကေသာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော စကားရပ်
ဖြင့်။ (ကိံ ဒဿိတံ ဟောတိ ဌိစပ်။) ကမ္မံ ကတူတိ(ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။
ပယောဂံ၊ ဘာဝနာကို အားထုတ်မှုပယောဂကို။ ကတူ၊ ပြု၍။ ဝါ၊ တနည်း။
ဝီရိယံ၊ ဘာဝနာကို ပြီးစေတတ်သောဝီရိယကို။ ကတူ၊ ပြု၍။ ဝါ၊ တနည်း။
အာယူဟနံ၊ ဘာဝနာကို အားထုတ်ကြောင်းစေတနာကို။ ကတူ၊ ပြု၍။ ဣတိ
အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။ [ကမ္မံ-အရ ပဌမနည်း၌ အားထုတ်မှု ပယောဂကို
ယူပါ၊ ဒုတိယနည်း၌ အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လဝီရိယကို ယူပါ၊ တတိယနည်း၌
အားထုတ်ပြုလုပ်ကြောင်း စေတနာကို ယူပါ-ဟူလို။]

ဘောဂကာမေန၊ စည်းစိမ်ကိုအလိုရှိသော ယောက်ျားသည်။ ကသိယာဒိသု၊
လယ်ထွန်မှု အစရှိသည်တို့၌။ (ကမ္မံ၊ အလုပ်ကို။ ကတ္တဗ္ဗံ)ဝိယ၊ ပြုထိုက်သကဲ့သို့။
(တထာ၊ တူ)။ အရဟတ္တကာမေန စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို အလိုရှိသော ရဟန်း
သည်လည်း။ ဣမသ္မိ မနသိကာရော၊ ဤကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းမှု၌။ ကမ္မံ၊ ပြုလုပ်
ခြင်းပယောဂကို။ ဝါ၊ ပြုလုပ်ကြောင်းဝီရိယကို။ ဝါ၊ ပြုလုပ်ကြောင်းစေတနာကို။
ကတ္တဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဒီဃကေသာဒိကေ၊ ရှည်သောဆံပင် အစရှိကုန်သော။ ခုဒ္ဒကပလိဗောဓေ၊
သေးငယ်သော ပလိဗောဓတို့ကို။ အပရပလိဗောဓာတိ၊ နောက် ပလိဗောဓတို့
ဟူ၍။ အပေက္ခိတော၊ ရှင်း၍။ အာဝါသဒယော၊ အာဝါသ အစရှိကုန်သော ပလိ
ဗောဓကြီးတို့ကို။ ပုဗ္ဗပလိဗောဓာတိ၊ ရှေ့ ပလိဗောဓတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်
ကုန်ပြီ။ [ရှည်သောဆံပင် အစရှိသော သေးငယ်သောပလိဗောဓတို့သည် နောက်
ပလိဗောဓတို့ မည်၏။ ထို့နောက် ပလိဗောဓတို့ကိုထောက်၍ အာဝါသအစရှိ
သည်တို့ကို ပုဗ္ဗသဒ္ဓါဖြင့် ဝိသေသနပြု၍ ရှေ့ ပလိဗောဓဟု ဆိုသည်-ဟူလို။]

ဝဏ္ဏာဒီနံ၊ အဆင်း အစရှိကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒ၊ ငါးပါးတို့၏။ ဝသေန၊ အပြား
အားဖြင့်။ မနသိကာရော၊ နှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ ဓာတုပဋိကူလဝဏ္ဏမနသိ-
ကာရုနံ၊ ဓာတုမနသိကာရ၊ ပဋိကူလမနသိကာရ၊ ဝဏ္ဏမနသိကာရတို့၏။ ဝါ၊
တို့နှင့်။ သာဓာရဏော၊ အတူတကွဆောင်နိုင်သော။ ဝါ၊ ဆက်ဆံသော။ ပုဗ္ဗ-
ဘာဂေါ၊ ရှေ့အသို့၌ဖြစ်သော နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တိတ-
ဓာတု မနသိကာရံ၊ ပဋိကူလ ဝဏ္ဏ မနသိကာရတို့မှ နှစ်စေအပ်သော ဓာတုမနသိ-

ကာရကို။ ဝါ၊ သီးခြားထုတ်ပြအပ်သော ဓာတုမနုဿိကာရကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှါ။ အဝဿာနေ ဧဝံ မနုဿိကာရော ပဝတ္တေတဗ္ဗောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အညမည အာဘောဂ ပစ္စဝေက္ခဏ ရဟိတာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကာရဏ-
ယစ၊ ဦးခေါင်းခွံကိုရစ်ပတ်ကြောင်းဖြစ်သော အရေစသော အကြောင်း၏၎င်း။
ဖလယစ၊ ဆံပင်စသော အကျိုး၏၎င်း။ အဗျာပါရတာယ၊ ဗျာပါရ မရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ဓာတုမတ္တတိ၊ မိမိသဘောကို ဆောင်နေသော ဓာတ်မျှ၏အဖြစ်
ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာဒီနမ္ပိ၊ နှလုံးသွင်းမှု ပစ္စဝေက္ခဏာ
ဆင်ခြင်မှု အစရှိသည်တို့၏လည်း။ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ အဗျာပါရတာ၊
ဗျာပါရ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာဒီနမ္ပိ၊ ဧဝမေဝ၊ အဗျာပါရတာ
ဒဠဗ္ဗာ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုအာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာ အစ
ရှိသည်တို့သည်၎င်း။ တေသံ၊ ထို အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာ အစရှိသည်တို့၏။
ကာရဏာနိစ၊ အကြောင်းတို့သည်၎င်း။ [သီသကဋ္ဌာဟဝေဠနစမ္ပန္တံ ကေသာ
စသည်တို့ကို အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာတို့၏ အကြောင်းဟု ဆိုသည်။] အာဘုဇိ-
တာ၊ မနုဿိကာရဖြင့် နှလုံးသွင်း၍၎င်း။ ပစ္စဝေက္ခိတာစ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်
ဆင်ခြင်၍၎င်း။ နုဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကြကုန်သည်လည်းမဟုတ်။ န ကရောန္တိစ၊ ပြုကြ
ကုန်သည်လည်းမဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာဒီနမ္ပိ၊ ဧ-
ဝမေဝ အဗျာပါရတာ၊ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။) လက္ခဏဝသေနာတိ၊ ဟူသော စကားကို။
ကက္ခဠံ ခရိဂတန္တိ အာဒိဝစနံ၊ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ အစရှိသောစကားကို။ သန္ဓာယ၊
၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ဝေကန္တကံ၊ ဝေကန္တကဟူသည်။ ကော၊ တမျိုးသော။ လောဟဇာတိ၊
လောဟအမျိုးအစားတည်း။ နာဂနာသိကလောဟံ၊ နာဂနာသိကကြေးဟူသည်။
လောဟသဒိသံ၊ ကြေးနှင့်တူသည်။ (ဟုတွာ၍။) လောဟဝိဇာတိ၊ ကြေးနှင့်မတူ
ထူးခြားသော ဇာတ်ရှိသော ဓာတ်တမျိုးတည်း။ ဟလိဒ္ဓိဝိဇာတိဝိယ၊ နနွင်းနှင့်
မတူသော ဇာတ်ရှိသော နနွင်းအတုကဲ့သို့တည်း။ တိပုတမ္ဘာဒီဟိ၊ သလ္လမည်း

ဝေကန္တကံ။ ။ဝေကန္တကံနာမ၊ မည်သည်။ သဗ္ဗလောဟစ္ဓေဒနသမတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော
ကြေးသံတို့ကို ဖြတ်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော။ လောဟံ၊ ကြေး၊ သံတမျိုးတည်း။ တထာ ဟိ၊
ထိုစကား မှန်၏။ တံ၊ ထိုဝေကန္တကလောဟသည်။ ဝိကန္တတိ၊ အထူးသဖြင့် ဖြတ်တောက်
တတ်၏။ ဆိန္ဒတိ၊ ဖြတ်တောက်တတ်၏။ ဣတိ ဝိကန္တံ၊ သတ္တ အနက်၌ ဣက-ပစ္စည်းသက်၍
“ဝိကန္တမေဝ ဝေကန္တကံ” ဟု ဖြစ်၏။ ကန္တံ ၌ကား ကတိ-ဆေဒနေ ဟူသောဓာတ် အ-ပစ္စည်း၊
ဤသဒ္ဓါနည်းအရ ဝေကန္တကကို “သံမဏိ” ဟု အနက်ပေးကြသည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၃၅

ကြေးနီအစရှိသည်တို့ဖြင့်။ မိဿေတွာ၊ ရောဋ္ဌိ။ ကဘံ၊ ပြုအပ်သောကြေးသည်။ ကရဏေန၊ တမင်္ဂလာပြုခြင်းကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကိတ္တိမလောဟံ၊ ကိတ္တိမလောဟ မည်၏။ မောရက္ခာဒိနိ၊ မောရက္ခ အစရှိကုန်သော။ တောနိ၊ ဤသံကြေးတို့သည်။ ဧဝံနာမာနေဝ၊ ဤသို့ မောရက္ခအစရှိသော အမည်ရှိကုန်သည်သာတည်း။ သာမုဒ္ဓိကမုတ္တာတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤစကားသည်။ နိဒဿနမတ္တံ၊ နိဒဿနနည်းမျှသာတည်း။ (ဥဒါဟရဏံ ထုတ်ပြခြင်းသာတည်း။) ပန၊ စင်စစ်ကား။ သဗ္ဗာပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ မုတ္တာ၊ ပုလဲသည်။ မုတ္တာဝေ၊ ပုလဲချည်းသာတည်း။

၁၇၄။ အပ္ပေတိ၊ ကြွင်းသော ဘုတ် ၃-ပါးအပေါင်းသို့ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာပေါ၊ အာပမည်၏။ [အပ-ဓာတ် + ဣ-ပစ္စည်း၊ အပ-ဓာတ်ကို အပူ-ဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။ ဓာတ် ၂-မျိုးလုံး ပါပုဏန အနက်ဟောချည်းတည်း။ တနာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်သောကြောင့် “အပ္ပေါတိတိ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] အာဗန္ဓနဝသေန၊ ဖွဲ့စည်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သေသဘူတတ္တယံ၊ ကြွင်းသော ဘုတ် ၃-ပါး အပေါင်းသို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်တတ်၏။ သိလေသတိ၊ စေးကပ်တတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ အနက်။ [သိလိသဓာတ်က ဒိဝါဒိဂိုဏ်း ဖြစ်သောကြောင့် “သိလိသတိတိ အတ္ထော” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] ယူသဘူတောတိ၊ ကား။ ရသဘူတော၊ အရည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ (အာဗန္ဓနာကာရော ဌိစပ်။)

ဝက္ကဟဒယယကနပပ္ပါသနိ တေမေန္တန္တိ ဧတ္ထံ၊ ဟူသောကြံ့ပါဌ်၌။ ယကနံ၊ အသည်းကို။ ဟေဋ္ဌာဘာဂပူရဏေန၊ အောက်အဘို့ကိုပြည့်စေခြင်းအားဖြင့်။ တေမေတိ၊ စိုစေ၏။ ဣတရာနိ၊ အသည်းမှတစ်ပါးသော အညှို့ နှလုံး အဆုပ်တို့ကို။ (တေမေတိဌိစပ်။) တေသံ၊ ထိုအညှို့ နှလုံး အဆုပ်တို့၏။ ဥပရိ၊ အထက်၌။ ထောက်ထောက်၊ အနည်းငယ် အနည်းငယ်။ ပဂ္ဂရဏေန၊ ယိုချခြင်းအားဖြင့်။ တေမေတိ၊ စိုစေ၏။ ဟေဋ္ဌာ လေဇ္ဈုခဏ္ဍာနိ တေမယမာနေတိ၊ ကား။ တေမကတေမိ-တဗ္ဗာနံ၊ စိုစေတတ်သောသွေး၊ စိုစေထိုက်သော ဝက္က ဟဒယ ယကန ပပ္ပါသတို့၏။ အဗျာပါရသာမညနိဒဿနတ္တာယေဝ၊ ဗျာပါရ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကို ညွှန်ပြခြင်း အကျိုးငှါသာ။ ဥပမာ၊ ဥပမာကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဌာနသာမည နိဒဿနတ္တာယ၊ ဌာနအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို ညွှန်ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (ဥပမာကို။) န(ဒဠဗ္ဗာ) မမှတ်ထိုက်။ ဟံ၊ မှန်။ (တနည်း—

ကိတ္တိမ(ကုတ္တိမ)။ “ကိတ္တိမသား”ဟူရာ၌ “ကိတ္တိယာ၊ ကြေးကြောင့် ပြောဆို ခြင်းကြောင့် + နိဗ္ဗတ္တော၊ ဖြစ်သောသားတည်း။ ကိတ္တိမော၊ သား။ ထိုကိတ္တိမသမ္ဘါနှင့် ဤနေရာ၌ မလျော်ပါ။ [“ကရဏေနကို ကြည့်၍ ကရဏံ ကုတ္တိ၊ ကုတ္တိယာ + နိဗ္ဗတ္တံ ကုတ္တိမ”ဟု ပြုမှ စာသွားဖြောင့်သည်။ သမ္ဘါကျမ်း ဥဏာဒိ ဝေပုသိဒဝေပုကုဒါတူဟူာဒိဟိ ထုတ္တိမဏိမာ နိဗ္ဗတ္တေ သုတ်ကို ကြည့်ပါ။]

ကသွာ၊ ကြောင့်။ တေမကတေမိတဗ္ဗာနံ၊ တို့၏။ အဗျာပါရသာမညနိဒဿနတ္ထာ-
ယေဝ၊ သာ။ ဥပမာ၊ ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ နည်း။ ဌာနသာမညနိဒဿနတ္ထာယ၊ ငှါ။
ဥပမာ၊ ကို။ န ဒဠဗ္ဗာ၊ သနည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ သန္နိစိတလောဟိတေန၊
စုဝေးတည်နေသောသွေးသည်။ တေမတဗ္ဗာနံ၊ စုံစေထိုက်ကုန်သော။ ကေသဉ္စိ၊
အချိုသော ဝက္က ဟဒယ ပပ္ပါသတို့၏။ ဟေဠာ၊ သွေး၏အောက်၌၎င်း။ ကဿစိ၊
အချိုသောအသည်း၏။ ဥပရိ၊ သွေး၏အပေါ်၌၎င်း။ [ဤပုဒ်၏နောက်၌ ပိုဒ်ရှိ
သည်မှာ အပိုတည်း။] ဌိတတံ၊ တည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ၊
သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂ်။ ဝက္ကတံ၊ ဆိုလတ္တံ။ ဣတိ(တသွာ)၊ ကြောင့်။ (တေမကတေမိ-
တဗ္ဗာနံ၊ တို့၏။ အဗျာပါရသာမညနိဒဿနတ္ထာယေဝ၊ သာ။ ဥပမာ၊ ကို။
ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။ ဌာနသာမညနိဒဿနတ္ထာယ၊ ငှါ။ ဥပမာ၊ ကို။ န ဒဠဗ္ဗာ၊ ထိုက်။)

ယကနဿ၊ အသည်း၏။ ဟေဠာဘာဂေါ၊ အောက်အဘို့သည်။ ဝါ၊ အောက်
ပိုင်းသည်။ မယံ၊ ငါ၌။ လောဟိတံ၊ သွေးသည်။ ဌိတံ၊ စုံစေလျက် တည်နေ၏။
ဣတိ၊ သို့။ န ဇာနာတိ၊ မသိ။ ဝက္ကာဒိနိ၊ အညို့ အစရှိသည်တို့သည်။ အမှေ၊ ငါတို့
ကို။ လောဟိတံ၊ သွေးသည်။ တေမယမာနံ၊ စုံစေလျက်။ ဌိတံ၊ တည်နေ၏။ ဣတိ၊
သို့။ န ဇာနန္တိ၊ မသိကြကုန်။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့။ ယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်း
ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဘေသဠသိက္ခာပဒေ၊ ဘေသဠသိက္ခာပုဒ်
၌။ ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ၊ တေသံ ခိရန္တိ၊ ဟူ၍။ နိယမော၊ သတ်မှတ်ချက်သည်။ အတ္ထိ
ယထာ၊ ရှိသကဲ့သို့။ ဝေ၊ ဤအတူ။ ဣမ၊ ဤ ဗာဟိရအာပေါဓာတုနိဒ္ဒေသ၌။
(နိယမော၊ သည်။) နတ္ထိ၊ မရှိ။ [ယေသံ၊ အကြင်နွားအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏။
မံသံ၊ အသားသည်။ ကပ္ပတိ၊ အပ်၏။ တေသံ၊ အပ်သောအသားရှိသော ထိုနွား
အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏။ ခိရံ၊ နို့ရည်တည်း။]

၁၇၅။ တေဇနဝသေနာတိ၊ ကား။ နိသိတဘာဝေန၊ သွေးအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တိက္ခဘာဝေန၊ ထက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (“တေဇော၊
တေဇောမည်၏” ဥပပံ။) သရီရဿ၊ ၏။ ပကတိံ၊ ပင်ကိုယ်သဘောကို။ (ပင်ကိုယ်
ကိုယ်ငွေ့ကို။) အတိက္ကမိတော၊ ကျော်လွန်၍။ ဥဏဘာဝေါ၊ ပူသည်၏အဖြစ်သည်။
သန္တာပေါ၊ သန္တာပမည်၏။ (ပြင်းစွာပူလောင်ခြင်းဟုခေါ်သည်။) သရီရဒဟန-
ဝသေန၊ ကိုယ်ကို လောင်မြှိုက်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ ဖြစ်သော။
မဟာဒါဟော၊ ကြီးစွာသော ပူလောင်ခြင်းသည်။ ပရိဒါဟော၊ ပရိဒါဟမည်၏။
အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတေသံ၊ ဤသန္တပူနတေဇော၊ ပရိဒါဟတေဇော
တို့၏။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။ ယေန ဇီရိယတိတိ(ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။
ကောဟိကာဒိဇရေရာဂေန၊ တရက်ခြားဖျားခြင်း အစရှိသော အဖျားရောဂါ
သည်။ ဇီရိယတိ၊ ဆွေးမြည့်စေအပ်၏။ ဣတိပိ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်လည်း။
ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ [“အဋ္ဌကထာဖွင့်အပ်သော အနက်လည်း သင့်ပါ၏” ဟူလို။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၃၇

သတဝါရံ၊ အကြိမ်တရာ။ ဝါ၊ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ။ [သတသဒ္ဓါ အနေက သင်္ချာ အနက်ဟော။] တာပေတွာ၊ ပူစေ၍။ ဝါ၊ ချက်၍။ ဥဒကေ၊ ရေ၌။ ပံက္ခိ-
 ပိတွာ၊ ထည့်၍။ ဥဒ္ဓဋ္ဌသပ္ပိ၊ ထုတ်ဆယ်အပ်သော ထောပတ်သည်။ သတဓောတ-
 သပ္ပိ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ရသသောဏိတမေဒမံသန္တာရုအဋ္ဌိ-
 အဋ္ဌိမိဉ္ဇာ၊ အရည်၊ သွေး၊ အဆိခဲ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီတို့
 သည်။ ရသာဒယော၊ ရသာဒိတို့မည်၏။ ကေစိ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ နှာရုံ၊
 အကြောကို။ အပနေတွာ၊ ပယ်ရှား၍။ သုက္ကံ၊ သုက်ကို။ သတ္တမဓာတု၊ ခုနစ်ခု
 မြောက် ဓာတ်ဟူ၍။ အဝေါစုံ၊ ဆိုကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
 ပါကတိကောတိ၊ ကား။ ခေါတံ၊ ချောက်ချားခြင်းသို့။ အပ္ပတ္တော၊ မရောက်
 သော။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဝိဇ္ဇမာနော၊ ထင်ရှားရှိသော တေဇောဓာတ်
 တည်း။ ပေတဂ္ဂိ၊ နိဗ္ဗာမတဏှိကပြိတ္တာတို့၏ မီးကို။ မုခတော၊ နိဗ္ဗာမတဏှိက
 ပြိတ္တာတို့၏ခံတွင်းမှ။ ဗဟိ၊ ပြင်ဘက်သို့။ နိဂ္ဂတောဝ၊ ထွက်သောမီးကိုသာ။ ဣဓ၊
 ဤ ဗာဟိရတေဇောဓာတုကထာ၌။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်ပြီ။

၁၇၆။ ဝါယနဝသေနာတိ၊ ကား။ သဝေဂဂမနဝသေန၊ အဟုန်နှင့်တကွ
 သွားတတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဝါ၊ အဟုန်ပြင်းလတ် တိုက်ခတ်တတ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ (“ဝါယော၊ မည်၏”၌စပ်။) [ပြင်းစွာ တိုက်ခတ်သောလေကို
 ရည်ရွယ်၍ ဝါ-ဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း။] ဝါ၊ တနည်း။ သမု-
 ဒီရဏဝသေန၊ ထက်ဝန်းကျင် ရွှေ့ ရှားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝါယော၊
 ဝါယောမည်၏ ၌စပ်။)

သတဓောတသပ္ပိ။ ။တကြိမ် ချက်၍ တကြိမ် ရေထည်း၌ -ထည့်၍ ပြီးသောအခါ
 ထောပတ်၌ပါသော အနုမြူနို့၊ မှန်ကလေးများ အတော်အတန် ကုန်သွား၏။ ၂-ကြိမ် ချက်၍
 ရေထည်း၌ ၂-ကြိမ်မြောက်ထည့်သောအခါ သာ၍ ကုန်သွား၏။ ဤနည်းအားဖြင့် အကြိမ်
 များစွာ ပြုလုပ်အပ်သော ထောပတ်ကို အကြိမ်တရာ စင်ကြယ်စေအပ်ပြီးသော ထောပတ်၊
 အကြိမ်တရာစင်အပ်ပြီးသော ထောပတ်ဟု ခေါ်ကြသည်။

သမုဒီရဏဝသေန။ ။သမုဒီရဏံ အလ္လပရိသောသနံ (စိုသော အရာဝတ္ထုကို
 ခြောက်သွေ့စေတတ်သော ရုပ်။) ဤရ-ဓာတ်သည် ခေပ (အစိုကိုပယ်ခြင်း) အနက်ကို
 ဟော၏။ [ဤစကားအရ နေမထွက်သောအခါ စိုသောအဝတ်ကို လေတိုက်ခံ၍ ခြောက်
 စေရသည်။] ဘူတသဿံတဿ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေါ ဝါ (တနည်း—တကွဖြစ်ဘက်
 ဘုတ်အပေါင်း၏ အရပ်တပါး၌ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ရုပ်။) စိတ္တဝေါယော
 ဓာတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။ ဤဝါယောဓာတ်ကြောင့်ပင် ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းစသည်၌ နောက်
 နောက် ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ရှေးရှေးဖြစ်ရာအရပ်၌ မဥပါဒ်ဘဲ ရွှေ့၍ ရွှေ့၍ ဥပါဒ်ကြရ
 သည်။ ထို့ကြောင့် လက်ဖြောက်တချက်တီးခန့်ကြာသောအခါ အတော်ဝေးဝေး ရွှေ့ပြီး
 သား ဖြစ်သွားသည်။ ၃ ရှေးရှိသော ဤရ-ဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကိုလည်း ဟော၏။ သွား
 ခြင်းဆိုသည်မှာလည်း ရုပ်ကလာပ်များ ရွှေ့၍ရွှေ့၍ ဥပါဒ်ခြင်းပင်တည်း။—အနု။

၁၇၇။ ဣမိနာ ယသ္မိံ အာကာသေ။ ပေ။ တံ ကထိတန္တိ ဣဒံ ဟူသော ဤ စကားကို။ ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမာကာသဿ၊ ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမာကာသဏိ။ ဝါ၊ ကသိဏ္ဍိ-
 ၉-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုခွါခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်၏။
 အကထိတတံ၊ သီးခြားဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ အဇဇ္ဇာကာ-
 သဿ၊ အဇဇ္ဇာကာသဏိ။ ဝါ၊ အရူပံအထွေးမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်၏။
 ကထိတတံ၊ တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒဿေတုံ၊
 ပြခြင်းငှါ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

၁၇၈။ သုခဒုက္ခာနံ၊ သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာတို့၏။ ဖရဏဘာဝေါ၊ ဖြန့်တတ်
 ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ (ဝုတ္တော ခွံစပ်။) သရီရဋ္ဌကဉာတုဿ၊ ကိုယ်၌တည်သော
 ဉာတု၏။ (ကိုယ်ငွေ၏။) သုခဒုက္ခဖောဋ္ဌဗ္ဗ သမုဋ္ဌာနပစ္စယဘာဝေန၊ ကောင်းသော
 ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ မကောင်းသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဝါ၊ ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ယထာဗလံ၊ အာရုံ၏ အစွမ်းအားလျော်စွာ။ သရီရေကဒေသ သကလ သရီရ-
 ဖရဏသမတ္ထတာယ၊ ကိုယ်၏ တစိတ်တပိုင်း၊ အလုံးစုံသောကိုယ်ကို ဖြန့်ခြင်း၌
 စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။

သောမနဿဒေါမနဿာနံ၊ သောမနဿဝေဒနာ၊ ဒေါမနဿဝေဒနာ
 တို့၏။ (ဖရဏဘာဝေါ၊ကို။) ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌစိတ္တဇ သမုဋ္ဌာပနေန၊ ဣဋ္ဌဖြစ်သော
 စိတ္တဇရုပ်၊ အနိဋ္ဌဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်။ တထေဝ၊
 ထို့အတူပင်။ ဖရဏသမတ္ထတာယ၊ ဖြန့်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။

သမုဋ္ဌာနပစ္စယဘာဝေန။ ။သမုဋ္ဌာနပစ္စယနေရာ၌ အနုဋီကာဝယ် “သမုဋ္ဌာပန-
 ပစ္စယ” ဟု ပါဠိရှိ၏။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗတ္တကဘူတေန ပစ္စယဘာဝေန” ဟုလည်း
 သမုဋ္ဌာပနကို “နိဗ္ဗတ္တက” ဟု ဖွင့်၏။ ဤသို့ သမုဋ္ဌာပနရှိမှလည်း “သောမနဿ ဒေါမ-
 နဿာနံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌစိတ္တဇသမုဋ္ဌာပနေန” ဟူသော နောက်စကားနှင့် အသွားတူ၏။
 “သရီရဋ္ဌကဉာတုက ထိုသုခ ဒုက္ခ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်း ဖြစ်သော
 ကြောင့်” ဟု အနက်မှန်လည်း ရသည်။

သောမနဿ ဒေါမနဿာနံ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော သုခ ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် ကာယ-
 ဝိညာဏ်၌ ယှဉ်ရကား စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကြ။ [အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ရူပသမုဋ္ဌာန
 ခုဏ်းကို သတိပြုပါ။] ထို့ကြောင့် ကိုယ်ငွေ့ကိုအကြောင်းပြု၍ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ပြန့်နှံ့ပုံကို
 ဆိုခဲ့ရသည်။ ဤ သောမနဿ ဒေါမနဿ ဝေဒနာတို့ကား ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြ၏။ ထိုရုပ်
 တို့က အင်အားအလိုက် ကိုယ်တစိတ်ဖြစ်စေ၊ တကိုယ်လုံးဖြစ်စေ ပြန့်နှံ့နိုင်သောကြောင့်
 အကျိုးစိတ္တ၏ ပြန့်နှံ့မှုကို အကြောင်း သောမနဿ ဒေါမနဿတို့၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရ
 အားဖြင့် ဤ ဝေဒနာ ၂-ပါးလည်း ကိုယ်ကိုပြန့်နှံ့သည်ဟု ဆိုသည်။ [တထေဝါတိ ဣမိနာ
 ယထာဗလံ သရီရေကဒေသ သကလသရီရန္တိ ဣဒံ အနုကစုတိ။—အနု။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၃၉

(ဝုတ္တော၊ ပြီ။) ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဧတေသံ၊ ဤသုခ ဒုက္ခ သောမနဿ ဒေါမနဿ တို့၏။ သရီရဖရဏတာယ၊ ကိုယ်ကို ဖြန့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကဿ၊ တခုသော သုခ သောမနဿ စသည်၏။ ဌာနံ၊ တည်ရာကို။ ဣတရံ၊ အခြားသော ဒုက္ခ ဒေါမနဿ စသည်သည်။ ပဟရတိ၊ ပုတ်ခတ်နိုင်၏။ ဣတရဿ စ၊ အခြားသော ဒုက္ခ ဒေါမနဿ စသည်၏လည်း။ (ဌာနံ၊ ကိ။) အညံ၊ အခြားသော သုခ သောမနဿ စသည်သည်။ (ပဟရတိ၊ ဧ။) ဣတိ၊ သို့။ အညမညေန၊ အချင်းချင်း အားဖြင့်။ သပ္ပဋ္ဌိပက္ခတံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ။

ဝါ၊ တနည်း။ ဧတေသံ၊ ဤသုခ ဒုက္ခ သောမနဿ ဒေါမနဿတို့၏။ အညမည ပဋ္ဌိပက္ခ ဩဋ္ဌာရိကပ္ပဝတ္တိဝေ၊ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်။ ဖရဏံ၊ ဖြန့်ခြင်းတည်း။ စ၊ ဆက်။ ပဗန္ဓေန၊ အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်သောအားဖြင့်။ ပဝတ္တိဟေတုဘူတာနိ၊ သုခ ဒုက္ခ သောမနဿ ဒေါမနဿ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဝတ္ထာရမ္မဏာနိ၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့ကို။ ဖရဏဌာနံ၊ ဖြန့်ရာအရပ်ဟူ၍။ ဒဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ စ၊ ဆက်။ ဥဘယဝတော၊ ၂-ပါးစုံသော သုခ ဒုက္ခရှိသော။ ဝါ၊ ၂-ပါးစုံသော သောမနဿ ဒေါမနဿရှိသော။ ဝါ ၂-ပါးစုံသော ဖြန့်ရာအရပ်၊ မဖြန့်ရာအရပ်ရှိသော။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အယံ သပ္ပဋ္ဌိပက္ခတာ၊ ဤဆန့်ကျင်ဘက်နှင့် တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြအပ်ပြီ။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) သုခဒဿနီယတ္တာ၊ လွယ်ကူစွာ ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧဝံ ဧတေသံ။ပေ။ဒဿေတိ။ ။သုခ ဒုက္ခစသော ဝေဒနာတို့သည် နာမ်တရားများ ဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်အားဖြင့် တကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့နိုင်သောအစွမ်း မရှိကြ၊ သို့သော် ခန္ဓာကိုယ်၌တည်ရှိသော “ဥဿ”ဟု ခေါ်အပ်သော ဥတုသည် ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဖြစ်စေနိုင်သောအကြောင်း ဖြစ်၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ အင်အားအလိုက် တကိုယ်လုံး၌ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်၏ တစိတ်တပိုင်း၌ဖြစ်စေ ပြန့်နှံ့၍သွား၏။ ထို ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ပြန့်နှံ့သလောက် သုခ ဒုက္ခတို့လည်း ပြန့်နှံ့ ရကား ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ပြန့်နှံ့ခြင်း ဟူသော အကျိုးကိုစွဲ၍ ဖလူပစာရအားဖြင့် “သုခ ဒုက္ခတို့လည်း ပြန့်နှံ့ကြသည်” ဟု ဆိုထားသည်။ သောမနဿ ဒေါမနဿဝေဒနာတို့ ပြန့်နှံ့ရာ၌လည်း နည်းတူ။ ထိုသို့ ပြန့်နှံ့ပုံကို ဧဝံဖြင့် ပြန်၍ညွှန်းသောကြောင့် “ဝေန္တိ အတ္တနော ဖလူပစာရသိဇ္ဇေန ဖရဏပူကာရေန”ဟု အနှုဋီကာဖွင့်သည်။

အညမည။ပေ။ပဝတ္တိ ဝေ ဝါ။ ။ဤစကားဖြင့် ဖလူပစာမတင်ရဘဲ မုချအားဖြင့် ဖရဏဖြစ်ပုံကို ပြသည်။ သုခ သောမနဿတို့၏ ဒုက္ခ ဒေါမနဿတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် အားဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် ဖရဏမည်၏။ ဒုက္ခ ဒေါမနဿတို့၏ သုခ သောမနဿတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အထင်အရှား ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်လည်း ဖရဏပင်တည်း။ ဤနည်းသည် မူလဋီကာဆရာ၏ အတ္တနောမတိတည်း။ [ဩဋ္ဌာရိကပ္ပဝတ္တိ ဝေ ဝါ ဖရဏန္တိ ဣမိနာ နိရူပစာရံ ဧတေသံ ဖရဏဋ္ဌံ ဒဿေတိ။—အနု။]

၁၈၁။ ကိလေသကာမံ သန္ဓာယာတိ၊ ကား။ သက်ပွေ၊ ကြံစည်တုတ်သော သဘောသည်။ ကာမော၊ ကာမ မည်၏။ ရာဂေါ၊ တပ်မက်တတ်သော သဘော သည်။ ကာမော၊ မည်၏။ ဣတိ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ (မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကဝဂ် ကာမသုတ္တနိဒ္ဒေသ ပါဠိရပ်၌။) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ သက်ပွံ၊ သက်ပွကို။ (ဝိတက်ကို။) သန္ဓာယ၊ ၍။ (ကာမပုဋိသံယုတ္တာ + ဓာတု ကာမဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတ္ထော၊ ဝစနတ္ထကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ၏။) ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သောပိ၊ ထိုဝိတက်သည်လည်း။ ဝိဗာ-
ဓတိ၊ ကိလေသကာမကဲ့သို့ နှိပ်စက်လည်း နှိပ်စက်တတ်၏။ ဥပတာပေတိစ၊ ပူလောင်လည်း ပူလောင်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကိလေသသန္ဓဝသမ္ဘဝတော၊ ကိလေသတို့နှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ ကိလေသကာမော၊ ကိလေသကာမဟူ၍။ ဝိဘတ္ထော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ [“သက်ပွဟူသော ဝိတက်ကိုပင် ကိလေသတို့နှင့် ပေါင်းသင်းတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကိလေသ ကာမဟူ၍ ဝေဘန်တော်မူအပ်သည်”ဟူလို။] ဝါ၊ တနည်း။ (သက်ပွဿ၊ သက်ပွဟူသော ဝိတက်၏။) ကိလေသ ဝတ္ထု သမ္ဘဝတော၊ ကိလေသာ၏တည်ရာ အကြောင်း၏ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ (ကိလေသကာမော၊ ဟူ၍။ ဝိဘတ္ထော၊ ပြီ။)

ကာမပုဋိသံယုတ္တာတိ၊ ကား။ ကာမရာဂသင်္ခါတေန၊ ကာမရာဂဟု ဆိုအပ် သော။ ကာမေန၊ ကိလေသကာမနှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ (ဓာတု၊ တည်း။) ဝါ၊ တနည်း။ ကာမပုဋိဗဒ္ဓါ၊ ကိလေသကာမနှင့် စပ်သော။ (ဓာတု၊ တည်း။) စ၊ ဆက်။ အညေသ၊ ဝိတက်မှတစ်ပါးကုန်သော။ ကာမပုဋိ-
သံယုတ္တဓမ္မေသ၊ ကိလေသကာမနှင့် စပ်ယှဉ်သောတရားတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသ၊ ရှိပါကုန်လျက်။ ဝိတက္ကယေဝ၊ ဝိတက်၌သာ။ ကာမောပပဒေါ၊ ကာမ ဟူသော အနီးပုဒ်ရှိသော။ ဓာတုသဒ္ဓေါ၊ ဓာတုသဒ္ဓါကို။ နိရုဇ္ဈော၊ တက်ရောက် ထင်ရှား၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။ (ကသွာ၊ နည်း။) ဝိတက္ကဿ၊ ဝိတက် ၏။ ကာမပုဋိသံယုတ္တိယာ၊ ကိလေသကာမ၌ ငြိကပ်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၏။ သာတိသယုတ္တာ၊ အလွန်အကဲနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဤ အဖွင့်ကိုထောက်၍ ကာမဓာတုအရ ကိလေသကာမနှင့် ယှဉ်သော ဝိတက်ကို ယူစေလိုသည်ဟု မှတ်ပါ။] ဗျာပါဒဓာတု အာဒိသ၊ အစရှိသည်တို့၌။ သေ နယော၊ တည်း။ [ဗျာပါဒနှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်၊ ဝိဟိံ သာနှင့် ယှဉ်သော ဝိတက် တို့ကို အရကောက်ပါ-ဟူလို။] ပရဿ၊ သူတစ်ပါး၏၎င်း။ အတ္တနောစ၊ မိမိ၏၎င်း။ ဒုက္ခာယနံ၊ ဒုက္ခကိုပြုလိုခြင်းသည်။ ဝိဟိံ သာ၊ ဝိဟိံ သာမည်၏။ ဝိဟိံ သန္တိတိ၊ ကား။ ဟန္တိ၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းငှါ။ ဣစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိကုန်၏။ [ဝိဟိံ သာဝိတက်သည် တကယ်အားဖြင့် မညှဉ်းဆဲသေး၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းငှါ အလိုရှိသော ဖြစ်သေး၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဟိံ သန္တိကို “ဟန္တိ၊ ဣစ္ဆန္တိ”ဟု ဖွင့်သည်။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၄၁

၁၈၂။ ဥဘယတ္ထ၊ ၂-ပါးစုံသော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၌။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်သည်။ (သမာဓော)ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အဘိဇ္ဈာသံယောဂေန၊ အဘိဇ္ဈာနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အဘိဇ္ဈာနှင့် ယှဉ်သည့်အတွက်။ ကမ္မပထဇနနတော၊ ကမ္မပထကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ အနဘိဇ္ဈာကမ္မပထဘိန္နနတောစ၊ အနဘိဇ္ဈာကမ္မပထကို ဖျက်နိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ကာမဝိတက္ကော၊ ကာမဝိတက်ကို။ ကမ္မပထဘေဒေါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ ပြီ။

ဗျာပါဒေါ ပနာတိ(ဇေတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ဗျာပါဒဝစနေန၊ ဗျာပါဒသဒ္ဓါဖြင့်။ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ၊ ဗျာပါဒဝိတက်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗျာပါဒဝစနေန၊ ဖြင့်။ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုဗျာပါဒဝိတက်သည်။ ဗျာပါဒဓာတု၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဗျာပါဒဝစနေန ဗျာပါဒဝိတက္ကံ၊ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။) တထာ၊ ထိုအတွက်။ ဝိဟိံသာယ၊ ဝိဟိံသာဖြင့်။ (ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။) ဝိဟိံသာဓာတုယာ စ၊ ဝိဟိံသာဓာတ်၏လည်း။ (ကမ္မပထဘေဒေါ ၌ စပ်။) ဗျာပါဒဝသေန၊ ဗျာပါဒ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန စ၊ ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ကမ္မပထဘေဒေါ၊ ကမ္မပထဘေဒကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

ကမ္မပထဘေဒေါ။ ။ဘေဒသဒ္ဓါသည် အထူးအပြား အနက်ကိုလည်း ဟော၏။ ဖျက်ဆီးခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟော၏။ ထိုတွင် အထူးအပြား ဝိသေသအနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အဘိဇ္ဈာသံယောဂေန ကမ္မပထဇနနတော”ဟု၎င်း၊ ဖျက်ခြင်း ဘိန္နနအနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အနဘိဇ္ဈာကမ္မပထ ဘိန္နနတော စ”ဟု၎င်း ဟိတ် ၂-မျိုးပြသည်။ ဤအလို “ကမ္မပထဘေဒေါ၊ အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းသော ကံ ဟူသော အဘိဇ္ဈာအထူးသည်”ဟု၎င်း။ “ဝါ၊ အနဘိဇ္ဈာကမ္မပထကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းသောကံသည်”ဟု၎င်း ၂-နက်ပေးနိုင်သည်။ [ကမ္မပထဝိသေသော ကမ္မပထဝိနာသကော စ ကမ္မပထဘေဒေါတိ ဒဿေတုံ “အဘိဇ္ဈာသံယောဂေနာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။—အနု။]

ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ။ “အာဒိဖြင့် အဒိန္နာဒါန၊ မုသာဝါဒ၊ ပေသုည၊ ဖရုသဝါစာ၊ သမ္မပ္ပလာပတို့ကို ယူပါ”ဟု အနုဋီကာဆိုသည်။ မှန်၏။ လူတယောက်ကို မုန်း၍ ပျက်စီးစေလိုသော ဗျာပါဒဖြစ်သောအခါ ပါဏာတိပါတကမ္မပထလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သူ့အိမ်သူ ကျောင်းကို မီးရှို့ခြင်းစသည်ဖြင့် အဒိန္နာဒါနကမ္မပထလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ တရားရုံးတို့၌ မုသားသက်သေထွက်ခြင်းစသည်ဖြင့် မုသာဝါဒကမ္မပထလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သူ့ကိုနှိပ်စက်မည့်သူအား ကုန်းတိုက်သောအားဖြင့် ပေသုညကမ္မပထလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဆဲသောအားဖြင့် ဖရုသဝါစာကမ္မပထလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ရယ်ဘုယ်ပြောသော အားဖြင့် သမ္မပ္ပလာပကမ္မပထလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

တ္ထောတိ၊ ကား။ ဒွိသု၊ ၂-ပါးကုန်သော။ တိကေသု၊ ကာမဓာတု အစရှိသောတိက်၊ နေက္ခမ္မဓာတု အစရှိသော တိက်တို့၌။ သဗ္ဗကာမာဝစရ သဗ္ဗကုသလ သင်္ဂါဟကေဟိ၊ အလုံးစုံသော ကာမာဝစရတရားတို့ကို သိမ်းယူတတ်သော ကာမဓာတုသဒ္ဓါ၊ အလုံးစုံသောကုသိုလ်တရားတို့ကို သိမ်းယူတတ်သော နေက္ခမ္မဓာတုသဒ္ဓါတို့ဖြင့်။ ဣတရေ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဓာတ်တို့မှ တပါးကုန်သော။ [ဓာတုယောကိဋ်၍ ဣတရေရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဒွေဒွေ၊ ၂-ပါး ၂-ပါးကုန်သော ဗျာပါဒဝိဟိံသဓာတ်၊ အဗျာပါဒအဝိဟိံသဓာတ်တို့ကို။ သင်္ဂဟေတု၊ သိမ်းယူ၍။ ကထနံ၊ ဆိုကြောင်းစကားသည်။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကကထာ၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကကထာမည်၏။ ပန၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ တ္ထောတိ၊ တ္ထဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ တေသ္မိံ၊ ဆက္ကေတိ၊ ဤ ဆက္ကေဟူသောအနက်ကို။ ဝုစ္စမာနေ၊ ဆိုအပ်သော်။ ဝါ၊ ဆိုလိုက်လျှင်။ ကာမဓာတုဝစနေန၊ ကာမဓာတုသဒ္ဓါဖြင့်။ ကာမာဝစရနံ၊ ကာမာဝစရတရားတို့ကို၎င်း။ နေက္ခမ္မဓာတုအာဒိနဉ္စ၊ နေက္ခမ္မဓာတ်အစရှိသောတရားတို့ကို၎င်း။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ ဝါ၊ ယူခြင်းဟူသော အပြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ [ထို့ကြောင့် တ္ထကို “ဒွိသု တိကေသု”ဟု စွဲရသည်—ဟူလို။]

လဘာပေတဗ္ဗာတိ၊ ကား။ စက္ခုဓာတာဒိဘာဝံ၊ စက္ခုဓာတု အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို။ (စက္ခုဓာတု အစရှိသည်တို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စက္ခုဓာတုအစရှိသော အမည်ကို။) လဘမာနာ၊ ရနိုင်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ကာမာဝစရတရားတို့ကို။ နိဟရိတု၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ဒဿနေန၊ ပြခြင်းအားဖြင့်။ (ကာမာဝစရတရားတို့တွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုဓာတ်၊ သောတပသာဒသည် သောတဓာတ် ဤသို့စသည်ကို ထုတ်ဆောင်၍ပြခြင်းအားဖြင့်။) လဘာပေတဗ္ဗာ၊ ရစေထိုက်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်လသော်။ “အဋ္ဌာရသဓာတုယောဝ ဟောန္တိ”၌စပ်။) တ္ထေ၊ ဤ တရားအပေါင်း၌။ စရတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ထို တရားအပေါင်းသည်။ စာရော၊ စာရမည်၏။ ကိံ၊ အဘယ်သည်။ စရတိ၊ ဖြစ်သနည်း။ သမ္မသနံ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သုံးသပ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်။ (စရတိ၊ ဖြစ်၏။) သမ္မသနဿ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သုံးသပ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်၏။ စာရော၊ ဖြစ်ရာတရား

တ္ထောတိ ပန။ ။ “တ္ထောတိ ပနာ”တိ အာဒိနာ သင်္ကလေသဝေါဒါနာနံ သင်္ကရဘာဝဿ၊ (ကာမာဝစရတရား တည်းဟူသော သင်္ကလေသ၊ နေက္ခမ္မဓာတု အစရှိသော ဝေါဒါနတရားတို့၏ ရောယှက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း)။ အနိဋ္ဌာပဇ္ဇနဿ စ၊ (အလိုမရှိအပ်သောအနက်၏ ရောက်ခြင်းကို၎င်း)။ ဒဿနေန၊ (ပြခြင်းအားဖြင့်။) (တနည်း—ဒဿနေန၊ ပြကြောင်းဖြစ်သော)။ တ္ထောတိ ပနာတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပုရိမိယေဝ အတ္တံ (တ္ထောတိ ဒွိသု တိကေသု ဟူသော ရှေးအနက်ကိုသာ)။ ဗျတိရေကမုခေန၊ (ပြောင်းပြန် အနက်ကို အားပခနပြသဖြင့်)။ သမာဒေတိ၊ (ပြီးစီးစေ၏)။—အနု။

ဝိသင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၅၄၃

တည်း။ သမ္ပသနစာရော၊ ရား။ (တေ၊ ဤ သမ္ပသနစာရော ဟူသော အမည် သည်။) တေဘူမကဓမ္မာနံ၊ ဘုံ ၃-ပါး၌ဖြစ်သောတရားတို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည် တည်း။ (လောကုတ္တရာတရားကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် မသုံးသပ်ရ။)

သုတ္တန္တဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၁၈၃။ စက္ခုဿာတိ၊ စက္ခုဿဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ (နိဋ္ဌိဋ္ဌံ ဌာပနံ။) ဝိသေသ- ကာရဏံ၊ ထူးသောအကြောင်းကို။ အသာဓာရဏသာမိဘာဝေန၊ မဆက်ဆံသော သာမိ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နိဋ္ဌိဋ္ဌံ၊ ညွှန်ပြအပ်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုစက္ခုပသာဒသည်။ ပုဂ္ဂလန္တရာသာဓာရဏံ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မဆက်ဆံသည်၎င်း။ နီလာဒိ- သဗ္ဗရူပသာဓာရဏဉ္စ၊ နီလ အစရှိသော အလုံးစုံသော ရူပါရုံနှင့် ဆက်ဆံသည် ၎င်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝိသေသကာရဏံ။ ။ဤ၌ ဝိသေသသဒ္ဓါသည် အာဝေဏိက အနက်ကို၎င်း၊ အတိ- သယ အနက်ကို၎င်း ဟော၏။ ထိုတွင် ပုဂ္ဂလန္တရာသာဓာရဏံဖြင့် အာဝေဏိက အနက်ကို ပြ၏။ ဦးတိဿ၏ စက္ခုပသာဒသည် ဦးတိဿ တပါးနှင့်သာ ဆက်ဆံ၏၊ ဦးဒတ္တ စသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မဆက်ဆံ၊ ထိုသို့ မဆက်ဆံခြင်းသည် စက္ခုပသာဒ၏ ထူးခြားသော အာဝေဏိက အကြောင်းတည်း။ နီလာဒိသဗ္ဗရူပသာဓာရဏဉ္စ၊ ဝါဌ်ဖြင့် အတိသယအနက်ကို ပြ၏။ စက္ခုပသာဒသည် တမျိုးသော ရူပါရုံနှင့်သာ ဆက်ဆံသည်မဟုတ်၊ နီလ ပီတ အစ ရှိသော ရူပါရုံအားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏။ [အာဝေဏိကတ္ထော အတိသယတ္ထော စ ဝိသေသ- သဒ္ဓေါ ဟောတိတိ တဒုဘယံ ဒေသေတုံ “ပုဂ္ဂလန္တရာသာဓာရဏံ၊ နီလာဒိသဗ္ဗရူပသာဓာရ- ဏဉ္စ”တိ ဝုတ္တံ။—အနု။]

အသာဓာရဏသာမိဘာဝေန။ ။အသာဓာရဏသာမိဘာဝေနာတိ ဧတ္ထ ဘောရိ- သဒ္ဓေါ ယဝကံရောတိအာဒိသု ဝိယ အသာဓာရဏသာမိဘာဝေန ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယော။— မဓု၊ စည်ကြီးကို တီးခတ်ရာ၌ “ကောဏ”ဟု ခေါ်အပ်သောဒုတ်ဖြင့် တီးခတ်မှ အသံမြည် သော်လည်း ထို ကောဏသည် အခြားတူရိယာကို တီးခတ်ရာ၌လည်း ပါနိုင်သောကြောင့် အများနှင့် ဆက်ဆံ၍နေရကား “ကောဏသဒ္ဓေါ”ဟု မဆိုဘဲ အခြား တူရိယာများနှင့် မဆက်ဆံအောင် “ဘောရိသဒ္ဓေါ”ဟု ဆိုသကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ရာ၌လည်း စက္ခုပသာဒ၌ အာရုံထိခိုက်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ မနောဒွါရဟူသော ဘဝင်၌ အာရုံထင်ခြင်း ကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော် မနဟူသော ဘဝင်က အခြားဝိညာဏ်များ ဖြစ်ရာ၌ လည်း အကြောင်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အများနှင့် ဆက်ဆံနေ၏။ စက္ခုကား အခြား ဝိညာဏ်များနှင့် မဆက်ဆံ၊ ထို့ကြောင့် အသာဓာရဏနည်းအားဖြင့် “စက္ခုဿ + ဝိညာဏံ” ဟု ဆိုသည်။ ယဝကံရ ဥပမာ၌လည်း “ဗီဇကံရ=မျိုး၏ အညွန့်”ဟု မဆိုဘဲ အများနှင့် မဆက်ဆံအောင် “ယဝကံရ=မုယော၏ အညွန့်”ဟု ဆိုပုံကိုလည်း သိပါ။

ဝိဒဟတိတိ(ပဒသ)၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ တယာ၊ သင်သည်။ (အသင် သံသရာ ဒုက္ခသည်။) ဧဝံဝေဉ္စ၊ ဤသို့ဤသို့လည်း။ ဝါ၊ သည်ပုံသည်ပုံလည်း။ ပဝေတ္တိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိနိယုဇ္ဇမာနံဝိယ၊ စေခိုင်းတိုက်တွန်းအပ်သကဲ့သို့။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ စ၊ ဆက်။ ဝိဒဟတိတိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ (ဒီပိတော ဌှပ်။) ဥပသဂ္ဂေန၊ ဝိဥပသာရပုဒ်ဖြင့်။ ဝိသိဋ္ဌော၊ အထူးပြု အပ်သော။ ဓာတုအတ္ထောဝေ၊ ဓာတုသဒ္ဓါ၏ အနက်ကိုပင်။ ဒီပိတော၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဥပသဂ္ဂေန၊ ဝိဥပသာရပုဒ်နှင့်။ ဝိနာပိ၊ ကင်း၍လည်း။ (ဝိဥပသာရပုဒ် မပါဘဲလည်း။) ဓာဣတိ၊ ဓာဟူသော။ ဧသောသဒ္ဓေါ၊ ဤသဒ္ဓါ သည်။ တမတ္ထံ၊ ထို စေခိုင်းတိုက်တွန်းခြင်းအနက်ကို။ ဝဒတိ၊ ဟောနိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။ [ဥပသာရပုဒ်တို့သည် ဓာတုဇောတကသဖြစ် သောကြောင့် ဝိဥပသာရပုဒ် မပါသော်လည်း ဓာဓာတ်ကိုယ်တိုင်က ထိုစေခိုင်း တိုက်တွန်းခြင်းအနက်ကို ဟောနိုင်ပါသည်-ဟူလို။]

ကတ္တု ကမ္မဘာဝကရဏအဓိကရဏေသု၊ ဝိဒဟတိဟူသော ကတ္တားအနက်၊ ဓီယတေဟူသော ကံအနက်၊ ဝိဓာနံဟူသော ဘောအနက်၊ ဝိဓီယတေ တောယ ဟူသော ကရိုဏ်းအနက်၊ ဓီယတိ ဧတ္တဟူသော အဓိကရဏ အနက်တို့၌။ ဓာတု- ပဒသိဒ္ဓိ၊ ဓာဓာတ်ပုဒ်၏ပြီးခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေ အတ္တာ၊ ဤ ဝိဒဟတိစသော အနက် တို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ သုဝဏ္ဏရဇတောဒိဓာတုယော၊ ရွှေ ဇာတ်၊ ငွေဇာတ် အစရှိသောဇာတ်တို့ ဟူသည်။ သုဝဏ္ဏာဒိနံ၊ ရွှေ အစရှိသည် တို့၏။ ဗိဇဘူတာ၊ မျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ သေလာဒယော၊ ကျောက် အစ ရှိသော ဇာတ်တို့တည်း။ [ကျောက်တောင်ထည်းက ကျောက် အစရှိသော ဇာတ်တို့သည် အကြောင်းအားလျော်စွာ “သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ မဏိ ဝေဠု- ရိယာနိ” စသော ရတနာတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြသည်-ဟူလို။]

အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တိတိ ဓာတုယောတိ ဧတ္တာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌ လည်း။ ဓာတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဓာတု၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဒသိဒ္ဓိ၊ ဓာတုပုဒ်၏ပြီးခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်၏။ [ဓာဓာတ်+တုပစ္စည်း ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်။ အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တိတိ ဓာတုယောတိ ဧတ္တာပိ၊ ဌှပ်လည်း။ ဓာတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဓာတု၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပဒသိဒ္ဓိ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဓာတုသဒ္ဓေါယေဝ၊ ဓာတုသဒ္ဓါသည်ပင်။ ဓာရဏတ္ထောပိ၊ ဆောင်ခြင်းအနက်ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တိတိ ဓာတုယောတိ ဧတ္တာပိ ဓာတိတိ ဓာတုတိ ပဒသိဒ္ဓိ၊ ဝေဒိ- တဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။) စ၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤအတ္တနော

သဘာဝံ ဓာရေန္တိဟူသောအနက်သည်။ ကတ္တုအတ္ထော၊ ဝိဒဟတိကဲ့သို့ ကတ္တား အနက်ရှိသည်။ (သမာနော)ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ပုရိမေန၊ ဝိဒဟတိဟူသော ရှေ့အနက်နှင့်။ အသဒိသော၊ မတူ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၎င်း။ (ဝိသံ ဝုတ္တော ဌိစပ်။) နိဿတ္တ သဘာဝမတ္တဓာရဏံ၊ သတ္တဝါမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ မိမိသဘောမျှကို ဆောင်ခြင်းအနက်သည်။ ဓာတုသဒ္ဓဿ၊ ဓာတုသဒ္ဓါ၏။ ပဓာနော အတ္ထော၊ ပဓာနအနက်တည်း။ ဣတိစ၊ ထို့ကြောင့်၎င်း။ ဝိသံ၊ သီးခြား။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ [“အပိစ စသည်မှ ခွဲ၍ သီးခြားဆိုထားသည်” ဟူလို။]

ဓာတုယော ဝိယ ဓာတုယောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ (ဥပစရိတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဌိစပ်။) ကေသရိမ္ပိ၊ ခြင်္သေ့၌။ နိရုဇ္ဈော၊ တက်ရောက် ထင်ရှားသော။ သိဟသဒ္ဓေါ၊ သိဟသဒ္ဓါကို။ ပုရိသေသု၊ ခြင်္သေ့အလား ရဲရင့်သောယောက်ျား တို့၌။ (ဥပစရိတော)ဝိယ၊ ဥပစာတင်စားအပ်သကဲ့သို့။ (တသ၊ ထို့အတူ။) သေလာဝယဝေသု၊ ဆေးဒန်းမြင်းသိလာ အစရှိသော ကျောက်၏အစိတ်အပိုင်း တို့၌။ နိရုဇ္ဈော၊ သော။ ဓာတုသဒ္ဓေါစ၊ ဓာတုသဒ္ဓါကိုလည်း။ စက္ခာဒိသု၊ စက္ခု အစရှိသောဓာတ်တို့၌။ ဥပစရိတော၊ ဥပစာတင်စားအပ်၏ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ဉာဏဉ္စ၊ သိတတ်သောဉာဏ်လည်း။ ဧယုဉ္စ၊ သိထိုက်သော တရားလည်း။ ဉာဏဉ္စယျာနိ၊ ထို့။ တေသံ၊ ထို ဉာဏဉ္စယျာတို့၏။ အဝယဝါ၊ အစိတ်ဖြစ်ကုန် သော။ တပ္ပဘေဒဘူတာ၊ ထိုဉာဏဉ္စယျာတို့၏ အထူးအပြားဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သော။ ဓာတုယော၊ စက္ခုအစရှိသောဓာတ်တို့သည်။ ဉာဏဉ္စယျာဝယဝါ၊ ဉာဏဉ္စယျာဝယဝတို့မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုဉာဏဉ္စယျာဝယဝတို့တွင်။ ဉာဏပ္ပ ဘေဒေါ၊ ဉာဏ်၏အထူးအပြားတို့သည်။ ဓမ္မဓာတု ကေဒေသော၊ ဓမ္မဓာတ် တစိတ်တပိုင်းတည်း။ [“ဓမ္မဓာတ်တွင် ပညာစေတသိက်တည်းဟူသော ဉာဏ် အမျိုးအစား အများအပြားပါဝင်သည်” ဟူလို။] ဧယုပ္ပဘေဒါ၊ သိထိုက် သောတရား အထူးအပြားတို့သည်။ အဋ္ဌာရသပိ၊ ဓာတ်၁၈-ပါးလုံးတို့သည် လည်း။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဉာဏဉ္စယျာဝယဝမတ္တာ၊ ဉာဏဉ္စယျာ အစိတ်အပိုင်းမျှဖြစ်ကုန်သော။ ဓာတုယော၊ ဓာတ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ၏။

☞

ဓာတုယော ဝိယ။ ။ဝိယသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသော်လည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်ပြဟု မမှတ်ရ၊ သိဟသဒ္ဓါသည် ခြင်္သေ့အနက်ကို မူချအားဖြင့်ဟော၍ ရဲရင့်သော ယောက်ျားအနက်ကို သဒိသုပစာရအားဖြင့် ဟောသကဲ့သို့ ဓာတုသဒ္ဓါလည်း ကျောက်၏ အစိတ်အပိုင်းအနက်ကို မူချ၊ စက္ခုစသော အစိတ်အပိုင်းအနက်ကို သဒိသုပစာရအားဖြင့် ဟောသည်။

ဉာဏဉ္စ ဧယုဉ္စ။ ။ဉာဏ်၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဉာဏ်အပြား၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက် သော ဧယုတရားတို့၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဧယုအပြားကို “ဉာဏဉ္စယျာဝယဝ” ဟု ယူရသည်။ ဉာဏ်အပြားသည် ဓမ္မဓာတ်၏ တစိတ်တပိုင်းဖြစ်သော ဉာဏ်အများတည်း၊ ဧယုတရားကား ဓာတ် ၁၈-ပါးလုံးပင်ဖြစ်သည်။

အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ဉာဏေန၊ ဉာဏ်ဖြင့်။ ဉာတဗ္ဗော၊ သိထိုက်သော။ သဘာဝေါ၊ သဘောသည်။ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိသော အရာဝတ္ထုသည်။ ဓာတုသဗ္ဗေန၊ ဓာတုသဗ္ဗါဖြင့်။ ဝုစ္စမာနော၊ ဆိုအပ်သော်။ အဝိပရီတတော၊ မဖောက်မပြန်သောအားဖြင့်။ ဉာဏဉေ ယျော၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သောသဘောတည်း။ ဝိပရီတဂ္ဂါဟကေဟိ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ယူတတ်ကုန်သော။ ဒိဋ္ဌိအာဒိဟိ၊ ဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ ထို့သည်။ န ဉေ ယျော၊ သိထိုက်သောသဘောမဟုတ်။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [စက္ခု၏သဘောအမှန်ကို ဒိဋ္ဌိဖြင့် မသိနိုင်၊ အာဒိဖြင့် တဏှာမာန စသည်တို့ဖြင့်လည်း မသိနိုင်ဟု မှတ်ပါ။] တဿ ဉာဏဉေ ယျဿ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သောသဘော၏။ အဝယဝါ၊ အစိတ်တို့ဟူသည်။ စက္ခာဒယော၊ စက္ခု အစရှိသော ဓာတ်တို့တည်း။

ဝိသဘာဂလက္ခဏာ ဝယဝေသု၊ သဘောမတူသော လက္ခဏာရှိသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ကုန်သော။ ရသာဒိသု၊ ရသ အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌။ နိရုဇ္ဈော၊ သော။ ဓာတုသဗ္ဗေါ၊ ကို။ (ဥပစရိတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဌ္ဌစပ်။) တာဒိသေသု၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ထိုကဲ့သို့ သဘောမတူသော လက္ခဏာရှိကုန်သော။ အညာဝယဝေသု၊ ရသ စသည်တို့မှ တပါးသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခာဒိသု၊ စက္ခုအစရှိသောဓာတ်တို့၌။ ဥပစရိတော၊ ဥပစာတင်စားအပ်၏ ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ရသာဒိသု၊ ရသအစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌။ (ဓာတုသဗ္ဗေါ၊ သည်။ နိရုဇ္ဈော)ဝိယ၊ သကဲ့သို့။ (တထာ)။ စက္ခာဒိသု၊ စက္ခုအစရှိသော ဓာတ်တို့၌။ နိရုဇ္ဈောဝ၊ သည်သာ။ [ဝေဖြင့် ဥပစာတင်ခြင်းကို ကန့်သည်။]

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား ဉာဏနှင့် ဉေ ယျကို တပျှရိသ်သမာသ်တွဲ၍ ဉာဏ်ဖြင့် မဖောက်မပြန် အမှန်အတိုင်း သိထိုက်သော သဘောကို “ဉာဏဉေ ယျာဝယဝ” ဟု ဆိုသည်။

ဝိသဘာဂလက္ခဏာဝယဝေသု။ ။ဤဝါကျသည် အဋ္ဌကထာ၌ “ယထာ ဝါ”စသော ဝါကျ၏အဖွင့်တည်း။ ထို၌ဝိသဘာဂလက္ခဏာဟူသည် ရသဓာတ်နှင့် သောဏိတဓာတ် စသည်တို့၏ အချင်းချင်းမတူသောသဘောရှိခြင်းတည်း။ ထိုသို့ဝိသဘာဂလက္ခဏာရှိသော ရသစသောဓာတ်တို့၌ ဓာတုသဗ္ဗါသည် တက်ရောက်ထင်ရှား၏။ ထိုဓာတုသဗ္ဗါကိုပင် စက္ခုစသည်တို့၌ သဒိသုပစာရအားဖြင့် တင်စားထားသည်—ဟူလို။ [ဝိသဘာဂလက္ခဏာ ဝိသဒိသဘာဝါ အဝယဝဘာဂါ၊ တေသု။—အနု။]

ရသာဒိသု ဝိယ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား စက္ခုစသည်တို့၌ သဒိသုပစာ တင်ဘယ်မလို၊ ရသဓာတ် အစရှိသောဓာတ်တို့၌ ဓာတုသဗ္ဗါထင်ရှားသကဲ့သို့ စက္ခုစသောဓာတ်တို့၌လည်း ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

နိဇ္ဇိဝမတ္တသေတံ အဓိဝစနန္တိ တေတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ နိဇ္ဇိဝမတ္တ-
ပဒတ္တေ၊ ဇီဝမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်မျှဖြစ်သော ပုဒ်အနက်၌။ ဓာတုသဒ္ဓဿ၊ ၏။
နိရုဇ္ဈတံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။ တေဿ၊ ဤသတ္တဝါ၏။ ဆ၊ ၆-ပါးကုန်သော။
ဓာတုယော၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုသတ္တဝါသည်။
ဆ ဓာတုရော၊ မည်၏။ [အဿတ္ထိအနက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်။] လောကေ၊
လောက၌။ ယော ဓမ္မသမုဒါယော၊ အကြင် တရားအပေါင်းကို။ ပုရိသောတိ၊
ပုရိသဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်၏။ သော၊ ထိုပုရိသဟု ခေါ်ဝေါ်
ပြောဆိုအပ်သော တရားအပေါင်းသည်။ ဆ ဓာတုရော၊ ၆-ပါးသော ဓာတ်ရှိ
သော။ ဆန္တံ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ပထဝီအာဒိနံ၊ ပထဝီဓာတ်အစရှိကုန်သော။
နိဇ္ဇိဝမတ္တသဘာဝိနံ၊ ဇီဝမဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်မျှဖြစ်သော သဘောတရား
တို့၏။ သမုဒါယမတ္တော၊ အပေါင်းမျှသာတည်း။ တွေ၊ ဤပထဝီ အစရှိသည်
တို့၏ အပေါင်း၌။ ဇီဝေါ၊ အသက်ကောင်သည်၎င်း။ ပုရိသော ဝါ၊ သတ္တဝါ
သည်၎င်း။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိအတ္တော၊ နက်။

စက္ခုဒိဋ္ဌိ၊ စက္ခုအစရှိသည်တို့၏။ ကမော၊ အစဉ်ကို။ ပုဗ္ဗေ၊ ရွှေ့အာယတန
ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ၌။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ (စက္ခုနောင် သောတ၊ သောတနောင်
သာနစသော အစဉ်မျိုးကို ဆိုခဲ့ပြီ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤဓာတုဝိဘင်္ဂ အဋ္ဌ-
ကထာ၌။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော။ တိကေ၊ တိက်၌။ တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏံ၊
၃-ပါး ၃-ပါးကုန်သော။ (စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ စက္ခုဝိညာဏ် စသောအားဖြင့်
၃-ပါး ၃-ပါးကုန်သော။) ဓာတုနံ၊ ဓာတ်တို့၏။ ကမံ၊ အစဉ်ကို။ ဒသေန္တော၊
ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုဖလာနုပုဗ္ဗ ဝဝတ္ထာနဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ ဟေတုဖလာနံ၊ အကြောင်းဖြစ်သော စက္ခု
ရူပ အစရှိသောဓာတ်၊ အကျိုးဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသောဓာတ်တို့ကို။
အနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနံ၊ အစဉ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ကြောင်းသည်။ ဟေတုဖလ-
ဘာဝေါ၊ အကြောင်းဓာတ်၊ အကျိုးဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသာတည်း။
[အကြောင်းဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုနှင့်ရူပကို ရွှေ့ကထား၍ အကျိုးဓာတ်
ဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုဝိညာဏ်ဓာတ်ကို နောက်၌ထားသည်။ “အခြား
အကြောင်းတမျိုး ရှာဘွယ်မလို” ဟုလို။]

တတ္ထ၊ ထို ဟေတုဖလာနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနဝသေနဟူသော ပါဌ်၌။ ပစ္စယော၊
ပစ္စည်းကို။ ဟေတုတိ၊ ဟေတုဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ အလိုရှိအပ်၏။ [လောဘ
စသော ဟိတ်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ အကြောင်းပစ္စည်းဟူသမျှကို “ဟေတု” ဟု
ဆိုလိုသည်။] ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်ကို။ ဖလန္တိ၊ ဖလဟူ၍။ (အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။) ဣတိ၊
ကြောင့်။ စက္ခုဓာတုတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟ-
ကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

မနောဓာတု ဓမ္မဓာတုနဉ္စ၊ မနောဓာတ်၊ ဓမ္မဓာတ်တို့၏လည်း။ မနောဝိညာဏဿ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏။ ဟေတုဘာဝေါ၊ အကြောင်းပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒွါရဘူတမနောဝသေန၊ ဒွါရဖြစ်၍ဖြစ်သော မနော၏အစွမ်းဖြင့်။ တဿာ မနောဓာတုယာ၊ ထိုမနောဓာတ်၏။ (မနောဝိညာဏဿ၊ ၏။ ဟေတုဘာဝေါ၊ ကို။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။)

သဗ္ဗာသံ ဝသေနာတိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တာနံ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။) အာဘာဓာတု အာဒိနံ၊ အာဘာဓာတ်အစရှိကုန်သော။ ပဉ္စတိံ သာယ၊ ၃၅-ပါးသော။ ဓာတုနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ (“ပရိစ္ဆေဒံ အကတွာ” ၌စပ်။) အပရမတ္ထသဘာဝဿ၊ ပရမတ္ထသဘော မဟုတ်သောတရား၏။ ပရမတ္ထသဘာဝေသု၊ ပရမတ္ထသဘောတို့၌။ ကဒါစိ၊ တရံတခါမျှ။ အန္တောဂတော၊ အတွင်းဝင်နိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ စန္ဒာဘာ သူရိယာဘာဒိကာ၊ လရောင်၊ နေရောင် အစရှိသော အရောင်တို့သည်။ ဝဏ္ဏနိဘာ ဝေ၊ အဆင်း အရောင်တို့သာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရူပဓာတုယေဝ ဟိ အာဘာဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

မနောဓာတု။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗော။ ။ စက္ခုဓာတ်၊ ရူပဓာတ်တို့၏ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏ အကြောင်းပစ္စည်းဖြစ်ပုံသည်၎င်း။ ပေ။ ကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့၏ ကာယဝိညာဏဓာတ်၏ အကြောင်းပစ္စည်း ဖြစ်ပုံသည်၎င်း၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းတို့ကို ထောက်၍ ထင်ရှားပါ၏။ မနောဓာတ်၊ ဓမ္မဓာတ်တို့က မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အကြောင်းပစ္စည်းဖြစ်ပုံကို အဘယ်သို့ ယှဉ်စေရပါမည်နည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “မနောဓာတု။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်။ “ဖြစ်သင့်သလို ယှဉ်စေပါ” ဟူလို။

ယထာသမ္ဘဝံ။ ။ ဖြစ်သင့်သလို ယှဉ်စေပုံကို အနုဋီကာ၌ “ယထာသမ္ဘဝန္တိ ကိရိယာမနောဓာတု (ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်း) ဥပနိဿယကောဋိယာ၊ ဝိပါကမနောဓာတု (သမ္ပုဋိစ္ဆိန်ဒွေး) ဝိပါက မနောဝိညာဏဿ (သန္တိရဏ ၃-ခု) အနန္တရာဒိနာပိ (ပိဖြင့် ဥပနိဿယကောဋိကို ပေါင်း) ဣတရဏ သဗ္ဗာပိ (အလုံးစုံသော မနောဓာတ်သည်လည်း) ဥပနိဿယကောဋိယာဝ” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ယထာသမ္ဘဝံဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ပြထားသည်။

ဒွါရဘူတမနောဝသေန ဝါ။ ။ အဘိဓမ္မာ နည်းအားဖြင့် မနောဓာတ် ၃-ခုကို “ဒွါရ” ဟု မခေါ်နိုင်၊ အချို့ သုတ္တန်၌လာသောနည်းအားဖြင့်ကား မနောဓာတ်ကို “ဒွါရ” ဟု ခေါ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ဒွါရဘူတ မနောဝသေန ဝါ တဿာ မနောဓာတုယာ” ဟု ဆိုသည်။ မနောဝိညာဏဿ ဟေတုဘာဝေါ စသည်ကို လိုက်စေ၍ စပ်ပါ။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနီယအဖွင့်

၅၄၉

ရူပါဒိပဋိဗဒ္ဓါတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ (“ပဋိဗဒ္ဓဝစနံ အာဟ” ဌ်စပ်။) ရာဂဝတ္ထုဘာဝေန၊ ရာဂ၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗာ-
ကာရော၊ ယူထိုက်သော အခြင်းအရာသည်။ သုဘနိမိတ္တံ၊ သုဘနိမိတ်တည်း။
ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ ရူပါဒယောဝါတိ၊ ဟူ၍။ အဝတူ၊
မဆိုဘဲ။ ပဋိဗဒ္ဓဝစနံ၊ ပဋိဗဒ္ဓသဒ္ဓါကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။ ရာဂဝတ္ထု-
ဘာဝေ၊ ရာဂ၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ အသတိပိ၊ မရှိပါသော်
လည်း။ ကုသလဝိပါကာရမ္ပဏာ၊ ကုသလဝိပါက၏ အာရုံဖြစ်သော ဓာတ်တို့
သည်။ သုဘာ၊ သော။ ဓာတု၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယော၊ ၂-ခု
မြောက်ဖြစ်သော။ ဝိကပ္ပေ၊ ဝိကပ်ကို။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဝိဟိံ သာဓာတု၊ ဟူသည်။
စေတနာ၊ ညှဉ်းဆဲကြောင်းစေတနာတည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ပရဝိဟေဌနဆန္ဓော၊
သုတပါးကို ညှဉ်းဆဲလိုကြောင်းဆန္ဒတည်း။ ဝါ၊ သုတပါးကို ညှဉ်းဆဲလိုသော
ဆန္ဒတည်း။ အဝိဟိံ သာ၊ ဟူသည်။ ကရုဏာ၊ ကရုဏာတည်း။

ဥဘောပီတိ၊ ကား။ ဓမ္မဓာတု မနောဝိညာဏဓာတုယော၊ ဓမ္မဓာတ်၊ မနော-
ဝိညာဏဓာတ်တို့သည်၎င်း။ (မဇ္ဈိမဓာတု ဌ်စပ်။) ဟိနာဒိသု၊ ဟိန အစရှိသော
ဓာတ်တို့၌။ ပုရိမနယေန၊ ရွှေ့နည်းဖြင့်။ ဟိဋ္ဌိတာ၊ ရှုတ်ချအပ်ကုန်သော။ စက္ခာ-
ဒယော၊ စက္ခုအစရှိသော ဓာတ်တို့သည်။ ဟိနာ၊ ဟိနတို့မည်၏။ [ဟိနအစရှိ
သည်တို့ကို ဖွင့်ရာ၌ အဋ္ဌကထာဆိုသောနည်း၏ရှေ့ဝယ် တနည်းဖွင့်သေး၏။ ထို
နည်းကို ရည်ရွယ်၍ “ပုရိမနယေန” ဟု ဆိုသည်။] သမ္ဘာဝိတာ၊ ချီးမွမ်းအပ်
ကုန်သော။ (စက္ခာဒယော၊ တို့သည်။) ပဏီဘာ၊ တို့မည်၏။ နာတိဟိဋ္ဌိတာ၊
အလွန်ရှုတ်ချအပ်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော။ နာတိသမ္ဘာဝိတာ၊ အလွန်
ချီးမွမ်းအပ်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော။ (စက္ခာဒယော၊ တို့သည်။) မဇ္ဈိမာ၊
တို့မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ၌။ (တုန်းက။) အာဂတဟိနဒုကတောယေဝ၊
လာသော ဟိနဒုက္ခမှပင်။ နိဟရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ မဇ္ဈိမာ ဓာတု၊ ကို။
ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ခန္ဓဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ပြုအပ်ခဲ့သော ဟိန ပဏီ-
တဒုက္ခဝယ် ဟိန ပဏီတတို့၏ အသယံအလတ်ကို “မဇ္ဈိမဓာတု” ဟု ဆိုသည်။]

ရာဂဝတ္ထုဘာဝေန။ ပေ။ ပဋိဗဒ္ဓဝစနံ။ ။ ရူပ သဒ္ဓ ဓသော အာရုံတို့၌ စက္ခုဒ္ဓါရဝိထိ
စသည်တို့ဖြင့် ယူပြီးနောက် လောဘဇောစိတ် (ရာဂဇောစိတ်) ဖြင့်သာ ယူထိုက် ယူနိုင်
သော အခြင်းအရာတမျိုး ရှိသေး၏။ ရူပါရုံ၏ လှပုံအခြင်းအရာ၊ သဒ္ဓါရုံ၏ အသံကောင်း
ပုံ အခြင်းအရာ၊ ဂန္ဓာရုံ၏ မွှေးပုံအခြင်းအရာ—ဤသို့ စသည်ဖြင့် အာရုံငါးပါး တိုက်ရိုက်
မဟုတ်ဘဲ အာရုံငါးပါး၏ ကောင်းပုံအခြင်းအရာတမျိုးကို “သုဘနိမိတ်” ဟု ဆိုသည်။
[“သုဘံ ဣတိ နိမိနာတိ သဉ္ဇာနာတိ ဇေတနာတိ သုဘနိမိတ္တံ” ဟု ပြု။] ထိုသုဘနိမိတ်
သည် ရူပါရုံစသော အာရုံ မဟုတ်၊ ရူပါရုံ စသည်နှင့် ဆက်သွယ်၍ဖြစ်သော အခြင်းအရာ
တမျိုးသာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ရူပါဒိပဋိဗဒ္ဓါ” ဟု ဆိုသည်။

ဝိညာဏဓာတု၊ ဝိညာဏဓာတ်ကို။ ဆဝိညာဏဓာတုဝသေန၊ ၆-ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်၏ အပြားအားဖြင့်။ ယဒိပိ ဝိဘတ္တာ၊ အကယ်၍ကား ဝေဘန် အပ်ပါပေပြီ။ (“တတ္ထ ကတမာ ဝိညာဏဓာတု၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ပေ။မနော- ဝိညာဏဓာတု”ဟု ပါဠိတော် သုတ္တန္တဘာဇနီယနည်း၌ ဝေဘန်အပ်ပါပေပြီ။) တထာပိ၊ ထိုသို့ ဝေဘန်အပ်ပါသော်လည်း။ ဝိညာဏဓာတုဂ္ဂဟဏေန တဿာ ပုရေစာရိကပစ္စာစာရိကတ္တာ မနောဓာတု ဂဟိတာဝ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိညာဏဓာတု။ပေ။ သတ္တဝိညာဏ- သခေပေါယေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အနေကေသံ၊ တပါးမက များစွာကုန်သော။စက္ခုဓာတုအာဒိနံ၊ စက္ခုဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်တို့၏၎င်း။ တာသု၊ ထိုစက္ခုဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်တို့တွင်။ ကေကိဿာ၊ တပါးတပါးသောဓာတ်၏။ နာနပ္ပကာရတာယ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နာနာဓာတုနံစ၊ အထူးထူးသောဓာတ်တို့၏ ၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ အနေကဓာတု နာနာဓာတုလောကော၊ အနေ ကဓာတ်၊ နာနာဓာတ်ရှိသော လောကကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဋ္ဌာရသဓာတုပုဘောဒမတ္တမေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [“အဋ္ဌာရသဓာတုမတ္တမေဝ”ဟု မဆိုဘဲ အဋ္ဌာရသဓာတ်တို့တွင် တပါး တပါး၏ အမျိုးမျိုးသော် အပြားရှိသောကြောင့် ပဘောဒသဒ္ဒါထည့်၍ ဆို သည်။]

စက္ခု သောတသန ဇိဉ္ဇါ ကာယ မနောမနောဝိညာဏဓာတုဘေဒေနာတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ အဋ္ဌကထာ ရှေးစာအုပ်၌။ လိခိတံ၊ ရေးအပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုပါဠိရပ်၌။ စက္ခာဒိနံ၊ စက္ခုအစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏။ ကေဝလေန၊ ဝိညာဏ မဖက် သက်သက်သော။ ဓာတုသဒ္ဓေန၊ ဓာတုသဒ္ဒါနှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ယှဉ်စပ်ခြင်း ကို။ န အဓိပ္ပေတော၊ အလိုမရှိအပ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ပိဇာနနသဘာဝဿ၊ ပိဇာနနသဘောရှိသော ဝိညာဏ်၏။ ပဘောဒဝစနတော၊ အပြားကို ဆိုရာဌာန၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [“စက္ခုဝိညာဏဓာတု”ဟု ဝိညာဏသဒ္ဒါ ပါမဖြစ်မည်- ဟူလို။] ဝိညာဏဓာတုသဒ္ဓေန၊ နှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ယှဉ်စပ်ခြင်းကို။ ကရိယမာနေ၊

စက္ခု။ပေ။မနော မနောဝိညာဏဓာတုဘေဒေန။ ။စက္ခုမနောဝိညာဏတိုင်အောင် ခွန်တဲပါ။ “ခွန်၏နောက်၌ ရှိသောပိုဒ်၊ ယှဉ်လိုက် ပုဒ်တိုင်းသာ”နှင့် အညီ ခွန်၏နောက် က ဓာတုပုဒ်ကို ရှေ့ပုဒ်များနှင့် တွဲသောအခါ စက္ခုဓာတု သောတဓာတု စသည်ဖြင့် ရုပ်ဓာတ်ဖြစ်၏။ ဌာနကလည်း ဝိညာဏဟူသော နာမ်ဓာတ်ကို ပြရာဌာနတည်း။ ထိုသို့ မစပ်ဘဲ ဝိညာဏဓာတုသဒ္ဒါနှင့် စပ်လိုက်ပြန်လျှင် စက္ခုဝိညာဏဓာတု စသည်မှာ ဖြစ်သင့် သော်လည်း ရှေ့မနော၏ မနောဝိညာဏဓာတု အမည်ကား မသင့်တော့။ ဘာကြောင့် နည်း—မနောဝိညာဏဓာတ် ၂-ဓာတ် မရှိသောကြောင့်တည်း။ ဤပြခဲ့သော အပြစ် များကြောင့် “မနော မနောဝိညာဏဓာတု”ဟု မနော ၂-ထပ် ပါခြင်းကို မသင့်ဟု ဆို လိုသည်။ သို့သော် ယခုစာအုပ်များ၌ကား မနော ၂-ထပ် မပါတော့ပါ။

ဝိသင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၅၅၁

ပြုအပ်သော်။ ဒွေ၊ ၂-ပါးကုန်သော။ မနောဂဟဏာနိ၊ မနောသဒ္ဓါတို့ကို။ နကတ္တဗ္ဗာနိ၊ မပြုထိုက်ကုန်။ (ကသွာ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ မနောဝိညာဏဓာတုယော၊ တို့သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်တည်း။

ဝါ၊ တနည်း။ စက္ခုပေ။ ကာယမနောဝိညာဏ မနောဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူထိုက်၏။ (ကသွာ၊ နည်း။) အတုလျှယောဂေ၊ မတူသော ပုဒ်နှင့် ယှဉ်စပ်ခြင်း၌။ ဒွန္နသမာသာဘာဝတော၊ ဒွန္နသမာသ်၏ မဖြစ်ခြင်း ကြောင့်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤစက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏဓာတုဘေဒေန ဟူသောပါဌ်၌။ စက္ခုပေ။ ကာယဝိညာဏ-မနော မနောဝိညာဏဓာတုဘေဒနာတိ၊ ဟူသော။ ပါဌော၊ ပါဌ်ရင်းသည်။ သိယာ၊ ရာ၏။

အတုလျှယောဂေ။ “ယှဉ်ဘက်မတူလျှင် ဒွန္နသမာသ် မတဲရ၊ ယှဉ်ဘက်တူမှ ဒွန္နသမာသ် တဲရသည်” ဟူလို့၊ “စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှိ ကာယ မနော မနော-ဝိညာဏဓာတုဘေဒေန”ဟု ပဌမပြုအပ်သောပါဌ်၌ စက္ခုပေ။ ကာယတို့သည် ဝိညာဏဓာတုနှင့် ယှဉ်ရသောကြောင့် တုလျှယောဂ (တူသောယှဉ်ခြင်း) ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒွန္နသမာသ်တဲနိုင်၏။ ရှေ့မနောပုဒ်ကား ဝိညာဏနှင့်တူ၍ မဖြစ်၊ ဓာတုနှင့်သာ တဲနိုင်၏။ ဤသို့ တုလျှယောဂမဖြစ်ရာ၌ ဒွန္နသမာသ် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် တုလျှယောဂဖြစ်အောင် “စက္ခု စ။ပေ။ မနော စ စက္ခုပေ။ မနာနိ”ဟု သီးခြားတဲပြီး၍ ထို့နောက် “စက္ခုပေ။ မနာနံ+ဝိညာဏာနိ စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏာနိ”ဟု တဲပါ။ ဤသို့တဲလျှင် စက္ခုပေ။ မနတို့သည် ဝိညာဏ၌စပ်ရသောကြောင့် တုလျှယောဂဖြစ်ကြ၏။ ထို့နောက် “စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏာနိ စ+မနော စ စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏမနာနိ”ဟု တဲပါ။ ဤသို့တဲလျှင် စက္ခုဝိညာဏပေ။ မနောဝိညာဏနှင့် မနောတို့သည် နောက်ဓာတု၌ စပ်ရသောကြောင့် တုလျှယောဂ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့နောက် “စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏ မနာနိယောဝ+ဓာတု-ယော စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏ မနောဓာတုယော”ဟု တဲပါ။

အယံ ပနေတ္ထ ပါဌော။ ။ဝါသဒ္ဓါဖြင့်ပြုအပ်သော ဒုတိယနည်း၌ တုလျှယောဂ ဖြစ်သောကြောင့် ဒွန္နသမာသ်ဖြစ်နိုင်သော်လည်း မနောဝိညာဏနှင့် မနောကို ရှေ့နောက် စဉ်ရသောကြောင့် ပါဌ်မှီးရာ အစဉ်မတဲရကား ပါဌ်အစဉ်တဲသောပါဌ်ကို ပြလို၍ “အယံ ပနေတ္ထ ပါဌော သိယာ”ဟု ဋီကာဆရာ၏ မိမိသဘောကျပါဌ်ကို ထုတ်ပြသည်။ ထိုပါဌ်၌ကား “စက္ခုပေ။ကာယ”ကို ရှေးဦးစွာ ဒွန်တဲ၊ ထို့နောက် ဝိညာဏနှင့် တပျရိသ် တဲ၍ “စက္ခုပေ။ ကာယဝိညာဏာနိ”ဟု တပုဒ်ခွဲပါ။ ထို့နောက် မနောနှင့် မနော-ဝိညာဏကို ဒွန်တဲ၊ ထို့နောက် စက္ခုပေ။ ကာယဝိညာဏနှင့် မနော မနောဝိညာဏပုဒ် တို့ကို ဒွန်တဲ၊ ထို့နောက် စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏာနိပုဒ်ကို ဓာတုနှင့် ကမ္မဓာရဲတဲပါ။ ထို့နောက်မှ “စက္ခုပေ။ မနောဝိညာဏဓာတုနံ+ဘေဒေါ စက္ခုပေ။ ဘေဒေါ”ဟု တပျရိသ်တဲပါ။ ဤသို့တဲလျှင် “မနောဓာတု မနောဝိညာဏဓာတု”ဟု ပါဌ်အစဉ်လည်း မှီးရာကျ၏။ ယှဉ်ဘက်ပုဒ် တူသောကြောင့် တုလျှယောဂလည်းဖြစ်သည်။

ခန္ဓာယတနဒေသနာ၊ ခန္ဓဒေသနာ အာယတနဒေသနာတို့သည်။ သင်္ခေပ-
 ဒေသနာ၊ တို့တည်း။ ဣန္ဒြိယဒေသနာ၊ သည်။ ဝိတ္ထာရဒေသနာ၊ တည်း။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ တဒုဘယံ၊ ထို ၂-ပါးစုံသော ဒေသနာတော်ကို။ အပေက္ခိတော၊ ရှင်ရှ်။
 ဝါ၊ လသော်။ ဓာတုဒေသနာ၊ သည်။ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
 အထဝါ၊ ကား။ သုတ္တန္တဘာဇနိယေ၊ ဌ်။ ဝုတ္တဓာတုဒေသနာ၊ ဟောတော်မူ
 အပ်သော ဓာတုဒေသနာသည်။ အတိသင်္ခေပဒေသနာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
 အာဘာ ဓာတုအာဒိနံ၊ အာဘာဓာတ် အစရှိကုန်သော။ အနေကဓာတု နာနာ-
 ဓာတု အန္တနံ၊ အနေကဓာတု နာနာဓာတု အဆုံးရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ဟောတော်မူထိုက်သော ဒေသနာသည်။ [တိုက်
 ရိုက်မရှိသောကြောင့် ဒေသိတာဟု မဆိုဘဲ ဒေသေတဗ္ဗာဟု ဆိုသည်။] အတိ-
 ဝိတ္ထာရဒေသနာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒုဘယံ၊ ကို။
 အပေက္ခိတော၊ ရှ်။ အယံ၊ ဤ ဓာတုဒေသနာသည်။ နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရာ၊
 သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သဒ္ဓဿ ဝိယ၊ စည်သံကဲ့သို့သော။ ဝါ၊ စည်သံနှင့်တူသော။ ဝိညာဏဿ၊
 စက္ခုဝိညာဏ်၏။ နိဿယဘာဝတော၊ မှီရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စက္ခုဓာတု၊ စက္ခု
 ဓာတ်ကို။ ဘေရိတလံ ဝိယ၊ စည်မျက်နှာပြင်ကိုကဲ့သို့။ (ဒဠဗ္ဗာ၊ ရှုမှတ်ထိုက်၏။)
 စ၊ ဆက်။ တောဟိ ဥပမာဟိ၊ ဤဥပမာတို့ဖြင့်။ (ဒံသေတိ ဌ္ဗစပ်။) နိဇ္ဇိဝါနံ၊
 အသက် ဇီဝ မဟုတ်ကြကုန်သော။ ဘေရိတလဒဏ္ဍာဒိနံ၊ စည်မျက်နှာပြင်၊
 လက်ခတ်ဒုတ် အစရှိသည်တို့၏။ သမာယောဂေ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ (သတိ၊
 သော်။) နိဇ္ဇိဝါနံ၊ ကုန်သော။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ စည်သံအစရှိသည်တို့၏။ ပဝတ္တိဝိယ၊
 ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) နိဇ္ဇိဝါနံ၊ ကုန်သော။ စက္ခုရူပါဒိနံ၊ စက္ခုပသာဒ၊
 ရူပါရုံအစရှိသည်တို့၏။ သမာယောဂေ၊ သည်။ (သတိ၊ သော်။) နိဇ္ဇိဝါနံ၊
 ကုန်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ၊ တို့၏။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ သို့။
 ကာရဏဖလာနံ၊ စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ အစရှိသော အကြောင်းတရား၊ စက္ခု
 ဝိညာဏ်အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏။ ဓာတုမတ္တတ္တာ၊ ဓာတ်သဘောမျှတို့၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ကာရက ဝေဒကဘာဝဝိရဟံ၊ ပြုလုပ်တတ်သော ကာရက၏
 အဖြစ်၊ ခံစားတတ်သော ဝေဒက၏အဖြစ်တို့မှ ကင်းခြင်းကို။ ဒသေတိ၊ ပြ၏။

ပုရေစရာနုစရာ ဝိယာတိ(ပဒဿ)၊ ၏။ နိဇ္ဇိဝဿ၊ အသက်ဇီဝမဟုတ်သော။
 ကဿစိ၊ တစုံတခု၏။ နိဇ္ဇိဝါ၊ အသက်ဇီဝ မဟုတ်ကြကုန်သော။ ကေစိ၊ အချို့
 တို့သည်။ ပုရေစရာနုစရာ ဝိယ၊ ရွှေသွားနောက်လိုက်ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ (ဒဠဗ္ဗာ
 ဌ္ဗစပ်။) ဣတိအတ္ထော။ ဝါ၊ တနည်း။ မနောဓာတုယေဝ၊ ကိုပင်။ အတ္တနော၊
 မိမိ၏။ ခဏံ၊ ခဏကို။ အနုတိဝတ္တန္တံ၊ မလွန်သေးမီ။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ခဏံ၊
 ခဏကို။ အနုတိဝတ္တန္တာနံယေဝ၊ မလွန်သေးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခု-

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၅၅၃

ဝိညာဏာဒိန္နံ၊ တို့၏။ ပုရေစရာနုစရာဘာဝေ၊ ရွှေသွားနောက်လိုက်တို့၏ အဖြစ် သည်။ အဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ မရှိပါသော်လည်း။၊ ပုဗ္ဗကာလာပရကာလတာယ၊ ပုဗ္ဗ- ကာလ၊ အပရကာလ၏အဖြစ်အားဖြင့်။ [အာဝဇ္ဇန်းသည် စက္ခုဝိညာဏ်စသည် တို့၏ပုဗ္ဗကာလ၌ဖြစ်ခြင်း၊ သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနည်းသည် စက္ခုဝိညာဏ်စသည်တို့၏ အပရ ကာလ၌ဖြစ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်သည်။] ပုရေစရာနုစရာဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

တိဝိဒုက္ခတာ သမာယောဂတော၊ ဒုက္ခဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဝိပရိကာမဒုက္ခ ဟူသော ၃-ပါးအပြားရှိသော ဒုက္ခတာနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ သလ္လမိဝ၊ ငြောင့်ကို ကဲ့သို့၎င်း။ သုလမိဝ၊ တံကျင်ကိုကဲ့သို့၎င်း။ ဒဠဗ္ဗော၊ ၏။ အာသာယေဝ၊ မြော်လင့် တောင့်တခြင်းသည်ပင်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။ အာသာဒုက္ခံ၊ မြော်လင့်တောင့်တ ခြင်းသည်ပင် ဒုက္ခ။ ဝါ၊ တနည်း။ အာသာဝိဿာတံ၊ အာသာကြောင့် ပင်ပန်းခြင်း ဟူသော။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ (အာသာဒုက္ခံ၊ အာသာကြောင့် ပင်ပန်းခြင်းဒုက္ခ။) ဟိ၊ မှန်။ သညာ၊ သည်။ အဘူတံ၊ သုဘအစရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ထင်ရှား မရှိသော။ ဒုက္ခဒုက္ခမ္ပိ၊ ဒုက္ခဒုက္ခကိုလည်း။ သုဘာဒိတော၊ သုဘ အစရှိသော အားဖြင့်။ သဉ္ဇာနန္တိ၊ မှတ်သိ သိသည်။ (ဟုတော့)။ တံအာသံ၊ ထိုအာသာတည်း ဟူသော ဒုက္ခကို၎င်း။ [အာသာယေဝ ဒုက္ခံကို ရည်ရွယ်သည်။] တဿာ၊ ထို အာသာ၏။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဝိဿာတံစ၊ ပင်ပန်းခြင်းကို၎င်း။ [အာသာဝိဿာတံ ဒုက္ခံကို ရည်ရွယ်သည်။] အာသိသိတသုဘာဒိ အသိဒ္ဓိယာ၊ တောင့်တအပ်သော သုဘအစရှိသည်၏ မပြီးစီးခြင်းအားဖြင့်။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [“ကသ္မာ အာသာယေဝ ဒုက္ခံ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ “ဟိ ယသ္မာ” ဟုလည်း ပေးပါ။] သင်္ခါရာ၊ တို့သည်။ ကမ္မပ္ပဓာနာ၊ ကံဟူသော စေတနာလျှင် ပဓာနရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိယံ ပက္ခိပနတောတိ အာဒိ၊ အစရှိ သောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ဇာတိဒုက္ခာနုဗန္ဓနတောတိ၊ ကား။ အတ္တနာ၊ မိမိဟူသော သင်္ခါရသည်။ နိဗ္ဗတ္တိယမာနေန၊ ဖြစ်စေအပ်လတ္တံ့သော။ ဇာတိဒုက္ခေန၊ သည်။ အနုဗန္ဓတ္တာ၊ အစဉ်လိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ရာဇပုရိသာနုဗန္ဓစောရာ ဝိယ ဒဠဗ္ဗာ ဌိစပ်။) ဟိ၊ မှန်။ ဘဝပစ္စယာ၊ ကမ္မဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ (သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်သော။) ဇာတိ၊ ဇာတိဟူသည်။ ဇာတိဒုက္ခံ၊ ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ပဒုမံဝိယ၊ ပဒုမ္မာကြာကိုကဲ့သို့။ ဒိဿမာနံ၊ ရှုမြင်အပ်သော။ ခုရစက္ကံ၊ သင်ခန်းစက်သည်။ နာနာဝိဓပဒ္ဓဝံ၊ အထူးထူးသောအပြားရှိသော ဥပဒ္ဓဝေါ(ကို)။ ဇနေတိ ဝိယ၊ ဖြစ်စေသကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ရူပမ္ပိ၊ ရူပက္ခန္ဓာသည်လည်း။ ဣတ္ထိယာဒိဘာဝေန၊ မိန်းမအစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဒိဿမာနံ၊ ရှုမြင်အပ်သော်၊ နာနာဝိဓပဒ္ဓဝံ၊ ကို။ ဇနေတိ၊ ၏။

သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ အနတ္တာ၊ စီးပွားမဲ့ဖြစ်ကုန်သော။ ဣဂါဒယော၊
 ဣဂအစရှိသော အကုသိုလ်တရားတို့သည်၎င်း။ ဇာတိအာဒယောစ၊ ဇာတိအစ
 ရှိသောတရားတို့သည်၎င်း။ ဝိသဘူတာစ၊ အဆိပ်သဘူယ့်ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ကုန်၏။
 အသန္တာစ၊ မငြိမ်မသက်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သပ္ပဋိဘယာ စ၊ ဘေးကျမ်းနှင့် တကွ
 လည်းဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အသင်္ခတဓာတုယာ၊ အသင်္ခတဓာတ်၏။ ဝါ၊
 က။) တပ္ပဋိပက္ခဘူတတ္တာ၊ ထိုဣဂ ဇာတိအစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍
 ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အမတာဒိတော၊ အမတအစရှိသည်၏ အဖြစ်အား
 ဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။

မုဉ္ဇိတွာပိ အညံ ဂဟေတွာတိဇေတေန၊ ဟူသောကြံပါဌ်ဖြင့်။ (ဒဿေတိ ဌ္ဍစပ်။)
 မက္ကဋ္ဌဿ၊ မျောက်၏။ (အသမတ္ထတာ ဌ္ဍစပ်။) ဝါ၊ မျောက်သည်။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်
 ပြီးသော။ သာခံ၊ သစ်ကိုင်းကို။ မုဉ္ဇိတွာပိ၊ လွှတ်ပြီး၍လည်း။ အာကာသေ၊
 ကောင်းကင်၌။ ဌာတုံ၊ တည်ခြင်းငှါ။ အသမတ္ထတာဝိယ၊ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်
 ကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဂဟိတာရမ္မဏံ၊ ယူအပ်ပြီးသော အာရုံကို။ မုဉ္ဇိတွာပိ၊
 ၍လည်း။ အညံ၊ အခြားသောအာရုံကို။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ မယူမူ၍။ ပဝတ္တိတုံ၊
 ဖြစ်ခြင်းငှါ။ အသမတ္ထတာယ၊ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ မက္ကဋ္ဌသမာနတံ၊
 မျောက်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ အဋ္ဌိဝေဓဝိဒ္ဓေါ၊ အရိုးထိအောင်
 ထိုးအပ်သည်။ ဝါ၊ အရိုးခိုက်အောင်ထိုးခြင်းဖြင့်ထိုးအပ်သည်။ (သမာနော)ပိ၊
 ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (အပေါ် အသားမျှသာ မက၊ အရိုးထိအောင် ထိုးအပ်ပါ
 သော်လည်း။) ဒမထံ၊ ယဉ်ကျေးခြင်းသို့။ အနုပဂစ္ဆန္တော၊ မကပ်ရောက်သော။
 ဒုဋ္ဌဿော (ဒုဋ္ဌ+အဿော)၊ ပျက်သောမြင်းသည်။ အဿခဠာဏံ၊ မြင်းကြမ်း
 မြင်းယုတ်မာတည်း။ ရက်ဂတော၊ ပွဲသဘင်၌ရောက်သော။ နဋ္ဌော၊ ဇာတ်သမား
 သည်။ ရက်နဋ္ဌော၊ မည်၏။

၁၈၄။ ကေနာနာသန္တာနဂတာနံ၊ တယောက်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်ကုန်သော
 စက္ခု အစရှိသောဒွါရ၊ အမျိုးမျိုးသော သန္တာန်၌ဖြစ်ကုန်သော ရူပအစရှိသော
 အာရုံတို့၏။ ကေသန္တာနဂတဝိညာဏပစ္စယဘာဝတော၊ တယောက်၏သန္တာန်၌
 ဖြစ်သောဝိညာဏ်အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ကေနာနာ-
 ဇာတိကတ္တာ စ၊ စက္ခုစသည်၏ တခုတည်းသော ဇာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်၊ ရူပါရုံ
 စသည်၏ နီလ ပီတ စသောအားဖြင့် အမျိုးမျိုးသော ဇာတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၎င်း။ စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ ဇာတိအာဒိနာ၊ စသော စကားရပ်ဖြင့်။ ဒွါရာ-
 ရမ္မဏေသု၊ စက္ခုစသောဒွါရ၊ ရူပစသောအာရုံတို့၌။ ကေဝစန ဗဟုဝစနနိဒ္ဓေသ၊
 ကေဝုန်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း၊ ဗဟုဝုန်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းတို့သည်။ (“စက္ခု သောတံ”
 စသည်ဖြင့် ကေဝုန်ဖြင့်ညွှန်ပြခြင်း၊ “ရူပေ သဒ္ဓေ”စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုန်ဖြင့် ညွှန်
 ပြခြင်းတို့သည်။) ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သဗ္ဗဓမ္မေသုတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ သဗ္ဗသဒ္ဓေါ၊ သဗ္ဗသဒ္ဓါသည်။ အဓိ-
 ကာရဝသေန၊ အနက်အားဖြင့်လိုက်လာသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ယထာဝုတ္တဝိညာဏ-
 သင်္ခါတေ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိညာဏ် ဟု ဆိုအပ်သည်မူလည်း
 ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏသင်္ခါတေ ဝါ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံဟု ဆိုအပ်သည်မူ
 လည်းဖြစ်သော။ ပဒေသသဗ္ဗသ္မိံ ၊ တစိတ်တပိုင်းဖြစ်သော သဗ္ဗသဒ္ဓါ၌။ တိဋ္ဌတိ၊
 တည်၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်နိဿယ၌ အနက်ပေးထား
 သည်။] မနောဝိညာဏဓာတုနိဒ္ဒေသေ၊ ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ဥပ္ပဇ္ဇိတော
 ။ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တန္တိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုနန္တရံ၊ စက္ခု-
 ဝိညာဏဓာတ်၏ အခြားမဲ့၌။ မနောဓာတု၊ သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနှိုးဟူသော မနောဓာတ်
 သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ)။ မနောဓာတုနန္တရမ္ပိ၊
 မနောဓာတ်၏အခြားမဲ့၌လည်း။ စိတ္တံ၊ သန္တိရဏဟူသောစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
 ဣတိ၊ သို့။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ အညာ၊ အခြားသော။ မနောဓာတု၊ သည်။
 (နောက်ဝိထိ၌ပါသော ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇိဿ-
 တိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်။ (အခြားမနောဓာတ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်။)
 ပဝတ္တံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသောစိတ်ကို။ ဧကတ္တေ-
 န၊ တပါးတည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟေတော၊ ရှိ။ 'ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ
 ဝေဓမ္ပိ၊ ဤသို့လည်းဖြစ်သော။ အတ္ထော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ [အဋ္ဌကထာဖွင့်အပ်
 သော အနက်သာမက ဤအနက်ကိုလည်း ရနိုင်သည် - ဟူလို။] ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏ်ကို
 ဆိုဦးအံ့။ ဝေ၊ ဤသို့သော အနက်သည်။ (နောက်ထပ် မနောဓာတ်ဖြစ်သည့်တိုင်
 အောင် အတွင်း၌ ဖြစ်သမျှစိတ်အားလုံးကို မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသောအနက်

အဓိကာရဝသေန။ ။ပါဠိတော်ဝယ် မနောဓာတုနိဒ္ဒေသ၌ “စက္ခုဝိညာဏဓာတု-
 ယာ ဥပ္ပဇ္ဇိတော နိရုဋ္ဌသမနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တံ” စသည်ဖြင့် ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အခြား
 မဲ့၌ မနောဓာတ်ဟူသော သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနှိုးစိတ်၏ ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူ၏။ ထို့နောက်မူ “သဗ္ဗ-
 ဓမ္မေသု ဝါ” စသည်ဖြင့် မနောဓာတ်ဖြစ်ပုံကို တနည်း ပြတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗ”
 အရ၌ ရှေးမှ အဓိကာရနည်း၏အစွမ်းဖြင့် လိုက်လာသော ပဉ္စဝိညာဏ်ကို၎င်း၊ ထိုဝိညာဏ်
 များ၏ အာရုံတို့ကို၎င်း ယူရသည်။ ဤသို့ ယူရသောကြောင့် စိတ်လည်း မကုန် အာရုံလည်း
 မကုန်ရကား ထိုသဗ္ဗသည် ပဒေသ (တစိတ်တချို့)ကို ဟောသော သဗ္ဗဖြစ်သည်။
 [မရူပိကာ၌ကား အဓိကာရဝသေန နေရာဝယ် “အဓိကာရဏဝသေန” ဟု တွေ့ရ၏။ “ပဌမ-
 သမန္နာဟာရသင်္ခါတပကရဏဝသေန” ဟုလည်း ဖွင့်သည်၊ စဉ်းစားပါ။]

ဧကတ္တေန ဂဟေတော။ ။သမ္ပုဋ္ဌိစွဲနှိုးဟူသော မနောဓာတ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ကြ
 သော စိတ်ဟူသမျှသည် နောက်ဝိထိ၏ အစ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်တိုင်အောင်
 မနောဓာတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်၌ တခုတည်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုစိတ်အာ လုံးကို
 “မနောဓာတုယာ ဥပ္ပဇ္ဇိတော နိရုဋ္ဌသမနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တံ” အရ၌ ယူရသည်။ စိတ္တံ၌
 ဇောတျာပေက္ခ ကေတ္တနည်းဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

သည်။) သတိ၊ ဖြစ်လသော်။ မနောဝိညာဏဓာတာနန္တရံ၊ ဤ။ (ဘဝင်ဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်၏အခြားမဲ့၌။) ဥပ္ပန္နာယ၊ ဖြစ်သော။ မနောဓာတုယာ၊ ၏။ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်၏။) မနောဝိညာဏဓာတုဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏အဖြစ်၌ ကပ်ငြိဘွယ်သည်။ ဝါ၊ လျဉ်းပါးဘွယ်သည်။ န ဟောတိယေဝ၊ မရှိတော့သည်သာ။

ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြအံ့။ ပဉ္စဝိညာဏဓာတု မနောဓာတုက္ကမဒဿနံ၊ ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဓာတ်ဟူသောအစဉ်ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။ စာအုပ်တို့၌ “နိဒဿနံ” ဟု ရှိ၏။ ညွှန်ပြခြင်းမဟုတ်၊ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “ဒဿနံ” ဟု ရှိမှကောင်းမည်။] တဗ္ဗိရုသဘာဝေန၊ ထို ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဓာတ်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘော အားဖြင့်၎င်း။ ဥပ္ပတ္တိဌာနေနစ၊ ဖြစ်ရာဌာနအားဖြင့်၎င်း။ ပရိစ္ဆိန္နဿ၊ ပိုင်းခြား အပ်ပြီးသော။ စိတ္တဿ၊ ၏။ (သန္တိရဏမှစ၍ ဘဝင်ကုန်အောင်သောစိတ်၏။) မနောဝိညာဏဓာတုဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ အနန္တရပ္ပတ္တိမတ္တေန၊ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်။ (ပရိစ္ဆိန္နဿ၊ သော။ စိတ္တဿ၊ ၏။ မနောဝိညာဏဓာတုဘာဝ ဒဿနတ္ထံ၊ သည်။) န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဗ္ဗိရုသဘာဝေ၊ ထို ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဓာတ်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောရှိသော စိတ်အားလုံး၌။ (သန္တိရဏမှစ၍ ဘဝင်ကုန် အောင်သော စိတ်အားလုံး၌။) ဧကတ္ထံ၊ တစိတ်တည်း၏အဖြစ်ကို။ ဥပနေတွာ၊ ကပ်ဆောင်၍။ ဒဿနံ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။

ပဉ္စဝိညာဏ။ ပေ။ ဒဿနံ ဟိ။ ။ ရှေ့စကားကို ထင်ရှားပြသော တပျီကဒီကရဏ ဝါကျတည်း။ [ဣဒါနိ တမေဝတ္ထံ ပဉ္စဝိညာဏဓာတု မနောဓာတုတိ အာဒိနာ ပါကုဒ္ဒတရံ ကရောတိ။—အနု။] ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဓာတ်တို့နှင့် မနောဝိညာဏဓာတ်၏ သိပုံ သည်မတူကြ။ မနောဓာတ်သည် သာမန်သာသိ၏။ ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်သည် အထူးသိ၏။ မနောဝိညာဏဓာတ်ကား ထို့ထက်ပင် သာလွန်ထူးခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောအားဖြင့်လည်း ပဉ္စဝိညာဏဓာတ် မနောဓာတ်တို့နှင့် မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ပိုင်းခြားထား၏။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိန်းဟူသော မနောဓာတ်၏ ဖြစ်ရာဌာနသမ် ပဉ္စဝိညာဏ်၏ အခြားမဲ့ ဌာနတည်း။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်၏ဖြစ်ရာဌာနသည် ပဉ္စဝိညာဏ်၏ ရှေ့ဌာနတည်း။ ဤသို့ ရှေ့ဌာန နောက်ဌာနဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောဌာနသည် သန္တိရဏ ဓသော မနောဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ရာဌာနတည်း။ ဤသို့ ဥပ္ပတ္တိဌာနအားဖြင့်လည်း မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ပိုင်းခြားထားသည်။ ဤသို့ ပိုင်းခြားအပ်သော စိတ်အားလုံး၏ မနောဝိညာဏဓာတ် မည်ကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ ပါဠိတော်၌ ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်နှင့် မနောဓာတ်ကို ရွှေ့နောက်စဉ်၍ ပြတော်မူသည်။ မနောဓာတ်၏အခြားမဲ့၌ သန္တိရဏဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်တပါး၏ ဖြစ်ခြင်းမျှကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ ထိုသို့ ရွှေ့နောက်စဉ်သည် မဟုတ်ပါ။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၅၅၇

ကေတ္တေ၊ တစိတ်ထည်း၏အဖြစ်ကို။ အနုပနိတေပိ၊ မကပ်ဆောင်အပ်ပါ
သော်လည်း။ တဗ္ဗိရုဓသဘာဝေ၊ ရှိသော။ ကေသ္မိံ၊ တပါးတည်းသော သန္တိ-
ရုဏကို။ ဒဿိတေ၊ သော်။ သာမညဝသေန၊ တူသည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်။
အညမ္ပိ၊ သန္တိရုဏမှ တပါးလည်းဖြစ်သော။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တံသဘာဝံ၊ ထိုပဉ္စ-
ဝိညာဏဓာတ် မနောဓာတ်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောရှိသော စိတ်အားလုံး
သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

စ၊ ဆက်။ ပိသဒ္ဓေန၊ ပိသဒ္ဓါဖြင့်။ (မနောဓာတုယာပိဉ္စ ပိသဒ္ဓါဖြင့်။) မနော-
ဝိညာဏဓာတု သမ္ပိဏ္ဏနေ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ပေါင်းခြင်းသည်။ သတိ၊
သော်။ [ပိသဒ္ဓေနကို ဤ သမ္ပိဏ္ဏနေ သတိဉ္စစပ်။ “ပိသဒ္ဓါဖြင့်ပေါင်းသည်ရှိသော်”
ဟူလို။] မနောဝိညာဏဓာတုယာပိ သမနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တံ။ ပေ။ တဇ္ဇာမနော-
ဝိညာဏဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ (ပဝတ္တေန၊ ဖြစ်သော။) [ပြအပ်ခဲ့သော သတိနှင့် ဤ
မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ စပ်ပွတ် မရှိသောကြောင့် “ပဝတ္တေန” ဟု မခွင့်
ထည့်သည်။ “ပိသဒ္ဓါဖြင့် ပေါင်းသည်ရှိသော် ဤသို့ဖြစ်သော မနောဝိညာဏ-
ဓာတုသဒ္ဓါဖြင့်” ဟူလို။] မနောဝိညာဏဓာတုဂ္ဂဟဏေန၊ မနောဝိညာဏဓာတု
သဒ္ဓါဖြင့်။ ဘဝင်္ဂါနန္တရံ၊ ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ မနောဓာတု-
စိတ္တံ၊ မနောဓာတ်ဟူသော ပဉ္စဒ္ဓါရာဇဇွန်းစိတ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ နိဝတ္တိတံ၊ နှစ်စေ
အပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်လော။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ မေးအံ့။

(မနောဝိညာဏဓာတုဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဘဝင်္ဂါနန္တရံ၊ ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။
မနောဓာတုစိတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ နိဝတ္တိတံ၊ သည်။) န၊ မဖြစ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။)
တဿာ၊ ထို မနောဓာတ်၏။ အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိတော၊ မနော-
ဝိညာဏဓာတ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၏ မပြီးခြင်းကြောင့်တည်း။ (ကသ္မာ တဿာ

အနုပနိတေပိ။ ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ ဤနည်းသည် ကေတ္တနည်းမဟုတ်၊ သာမညနိဓ္ဓေသ
နည်းတည်း။ “သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိန်ဟူသော မနောဓာတ်၏ အခြားမဲ့၌ သန္တိရုဏတရမျှကို ပြလိုက်
လျှင် ထိုမနောဓာတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောအားဖြင့် တူသော ဝုဋ္ဌောစသော စိတ်များ
ကိုလည်း ပြအပ်ပြီးဖြစ်တော့သည်” ဟူလို။

ပိသဒ္ဓေန။ ပေ။ ဣတိ စေ။ ။ မနောဓာတုယာပိဉ္စ ပိသဒ္ဓါ၏အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်
သော မနောဝိညာဏဓာတုသဒ္ဓါက ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်သော ပဉ္စဒ္ဓါရာဇဇွန်း ဟူသော
မနောဓာတ်စိတ်ကို တားမြစ်နိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ တားမြစ်နိုင်လျှင် မနော
ဝိညာဏဓာတ်၏အခြားမဲ့၌ နောက်ထပ် မနောဝိညာဏဓာတ်တမျိုးဖြစ်ပုံကို ပြရာဝယ် ထို
ပဉ္စဒ္ဓါရာဇဇွန်းဟူသော မနောဓာတ်မပါကြောင်း ထင်ရှားသည်—ဟူလို။

န၊ အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိတော။ ။ ထို အမေး၏ အဖြေကို ပြလို၍ “န
။ ပေ။ သိဒ္ဓိတော” ဟု မိန့်သည်။ ထို မနောဝိညာဏဓာတုသဒ္ဓါဖြင့် မနောဓာတ်၏ မနော-
ဝိညာဏဓာတ် မဟုတ်ကြောင်း မပြီးစီးနိုင်သောကြောင့် မနောဝိညာဏဓာတုသဒ္ဓါက

အမနော ဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊
 ကြောင့်။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ စောဒိယတိ၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်သည် စောဒနာ
 အပ်၏။ တဒေဝ၊ ထိုစကားသည်ပင်။ ပရိဟာရာယ၊ မနောဓာတ်၏ မနော-
 ဝိညာဏဓာတ်အမည်ကို ပယ်ရှားခြင်းငှါ။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 (တဿာ အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိ ဟောတိ။)

မနောဓာတုယာပိ မနောဝိညာဏဓာတုယာပိတိ၊ ဟူသော။ မနုဿဝစနေ-
 န၊ မန ၂-ပါးအပေါင်းကို ဟောတော်မူကြောင်းစကားဖြင့်။ ခွိန္နံ၊ ၂-ပါးကုန်သော
 မနတို့၏။ အညမညဝိဓုရသဘာဝဘာ၊ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောရှိ

ပဉ္စဒွါရာဝဋ္ဋန်းဟူသော မနောဓာတ်ကို မတားမြစ်နိုင်ပါ—ဟူလို။ [ဋီကာစာအုပ်၌ “မနော-
 ဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိတော”ဟု အ-အက္ခရာ မပါသောပါဌ်ကို တွေ့ရ၏။ သို့သော် အ-
 သဒ္ဓါပါမှ အနုဋီကာအဖွင့်နှင့်လည်း ညီမျှ အဓိပ္ပါယ်မှန်လည်း ရနိုင်ပါသည်။]

အနုဋီကာ။ ။ အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိတောတိ မနောဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိ-
 တော။ “အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝ=မနောဝိညာဏဓာတ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်”ဟု
 ဆိုလျှင် “မနောဓာတ်၏အဖြစ်”ဟု အနက်ဖြစ်သောကြောင့် အမနောဝိညာဏဓာတ်ကို
 “မနောဓာတ်”ဟု ဖွင့်သည်။ မဇ္ဈိကာစာအုပ်၌လည်း သံဝဏ္ဏတဗ္ဗတုန်းက အ-သဒ္ဓါမပါ
 စေကာမူ သံဝဏ္ဏနာ၌ “မနောဝိညာဏဓာတုယာ(အညဘာဝဿ)အသိဒ္ဓိတော”ဟု ဖွင့်၏။
 ဤ၌ “အညဘာဝဿ”သည် အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝ၌ အ-သဒ္ဓါ၏ အဖွင့်ပင်တည်း။
 ထို့ကြောင့် “အမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝါသိဒ္ဓိတော”ဟု ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ။

န ဟိ။ ပေ။ ဟောတိ။ ။ “အဘယ်ကြောင့် ထိုမနောဓာတ်၏ မနောဝိညာဏဓာတ်
 မဟုတ်ကြောင်းကို မနောဝိညာဏဓာတုသဒ္ဓါဖြင့် မပြီးစေနိုင်ပါသနည်း” ဟု မေးဘူး
 ရှိသောကြောင့် “န ဟိ။ ပေ။ ဟောတိ” ဟု မိန့်သည်။ ရွှေ မနောဝိညာဏဓာတ်၏အခြားမဲ့၌
 နောက် မနောဝိညာဏဓာတ်ဘဝါးဖြစ်၏”ဟူသော ပါဠိတော်စကားကိုယူ၍ စောဒကသည်
 “ထိုစကားဖြင့် မနောဓာတ်၏ မနောဝိညာဏဓာတ် မဟုတ်ကြောင်း တားမြစ်နိုင်ပြီ
 မဟုတ်ပါလော”ဟု စောဒနာအပ်၏။ “ထိုစကားသည် မနောဓာတ်၏ မနောဝိညာဏ
 ဓာတ် မဟုတ်ကြောင်းကို ပယ်ရှားဘို့ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ” ဟူလို။

အနုဋီကာ။ ။ မနောဝိညာဏဓာတုယာ(သမနန္တရာ) ပန ဥပ္ပန္နဿ စိတ္တဿ မနော-
 ဝိညာဏဓာတုဘာဝဒိပကံ ဝစနံ တာဒိသယ (ထိုကဲ့သို့ ရွှေ မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အခြား
 မဲ့၌ ဖြစ်ခြင်းတူသော) မနောဓာတုယာပိ (မနောဓာတ်ဖြစ်စေကာမူ) မနောဝိညာဏ-
 ဓာတုဘာဝမေဝ ဒိပေယျာတိ ကထံ တဿာ (ထို မနောဓာတ်ကို) နိဝတ္ထကံ သိယာတိ
 အာဟ—န ဟိ ယံ စောဒိယတိ၊ တဒေဝ ပရိဟာရာယ ဟောတိတိ။

မနောဓာတုယာပိ ။ ပေ ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။ ရွှေ မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အခြားမဲ့၌
 ဟောတော်မူအပ်သော နောက် မနောဝိညာဏဓာတုသဒ္ဓါက မနောဓာတ်၏ မနော-
 ဝိညာဏဓာတ် မဟုတ်ကြောင်းကို မတားမြစ်နိုင်လျှင် “အဘယ် စကားဖြင့် ဘဝင်၏

ဝိတင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၅၅၉

သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ (ပြတော်မူအပ်ပြီး ဖြစ်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေနဝ၊ ထိုမနုဿ စကားဖြင့်ပင်။ မနောဓာတာဝဇ္ဇနဿ၊ မနောဓာတ်ဟူသော ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း၏။ မနောဝိညာဏဓာတုဘာဝေါ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အဖြစ်ကို။ နိဝတ္တိတော၊ နှစ်စေအပ်ပြီ။ ဝါ၊ တားမြစ်အပ်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း၏ မနောဓာတ်အဖြစ်ကို ပြသောစကားက တိုက်ရိုက်မရှိသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ စောဒနာ သောဒနာ လုပ်နေရသည်။]

ဟိ၊ သာဓကကား။ တဿ၊ ထိုမနောဓာတ်ဟူသော အာဝဇ္ဇန်း၏။ မနောဝိညာဏဓာတုဝိဇုရော၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏ သဘောနှင့် ဆန့်ကျင်သော။ မနောဓာတုသဘာဝေါ၊ မနောဓာတ်၏ သဘောကို။ သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝါပန ပဌမသမန္နာဟာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။

သာ သဗ္ဗာပိတိ တေ၊ ဟူသော ဤစကားသည်။ မုခမတ္တနိဒဿနံ၊ အမြွက်မျှကို ညွှန်ပြကြောင်း စကားတည်း။ (ကသ္မာ သာ သဗ္ဗာပိတိ တေ၊ မုခမတ္တနိဒဿနံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဇဝနပရိယောသာနာဝေါ၊ ဇောအဆုံးရှိသော ဓာတ်သည်သာ။ မနောဝိညာဏဓာတုသည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ တဒါရမ္မဏာဒီနိပိ၊ တဒါရုံအစရှိသည်တို့သည်လည်း။ [အာဒိဖြင့် ဘဝင်ကိုယူ။] (မနောဝိညာဏဓာတု၊ သည်။) ဟောန္တိယေဝ၊ ဖြစ်ကုန်သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာ သဗ္ဗာပိတိ တေ၊ မုခမတ္တနိဒဿနံ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

ဝေ၊ ဤသို့။ ပဉ္စဝိညာဏဓာတု မနောဓာတုဝိသိဋ္ဌသဘာဝဝသေန၊ ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်ထက်လည်း ထူး၊ မနောဓာတ်ထက်လည်း ထူးသော သဘော၏ အစွမ်းဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ ကို။ ဒဿေတော၊ ပြတော်မူပြီး၍။

အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်၏ မနောဝိညာဏဓာတ် အမည်ကို တားမြစ်မည်နည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “မနောဓာတုယာပိ” စသည်ကို မိန့်။ “မနောဓာတုယာပိ” ဟု၎င်း၊ ပိသဒ္ဓါဖြင့်ပေါင်း၍ “မနောဝိညာဏဓာတုယာပိ” ဟု၎င်း မန ၂-မျိုးကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုမန ၂-မျိုးကို ဟောတော်မူကြောင်း စကားဖြင့် ထိုမန ၂-မျိုး၏ အချင်းချင်း သဘောမတူကြောင်းကို ပြအပ်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မန ၂-မျိုးကို ပြသော ထိုစကားဖြင့်ပင် မနောဓာတ်ဟူသော ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း၏ မနောဝိညာဏဓာတ်အဖြစ် (မနောဝိညာဏဓာတ်အမည်)ကို တားမြစ်ပြီး ဖြစ်သည်—ဟု မှတ်ပါ။

ဝုတ္တော ဟိ။ ပေ။ အာဒိနာ။ ။ထို ဓာတ် ၂-မျိုး၏ အချင်းချင်း သဘောမတူကြောင်းကို သာဓကပြလို၍ “ဝုတ္တော ဟိ” စသည်ကို မိန့်။ “သဗ္ဗဓမ္မေသု ပဌမသမန္နာဟာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” စသည်ဖြင့် ပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်းကို “ပဌမသမန္နာဟာရ” ဟု ဟောတော်မူပုံကို ထောက်၍ ထိုပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း၏ သဘောသည် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ သဘောဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင်ပါသည်—ဟုလို။

ပုန၊ တဖန်။ မနောဒွါရဝသေန၊ ဖြင့်။ သာတိသယံ၊ အလွန်အကဲနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဇဝနမနောဝိညာဏဓာတု၊ ဇောဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မနုဉ္စ ပဋိစ္စာတိအာဒိ၊ အစရှိသော ပါဠိရုပ်ကို။ အာဟံ၊ ဟောတော်မူပြီ။

[အဋ္ဌကထာ၌ မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ပြရာဝယ် “ဇဝနကိစ္စာ မနောဝိညာဏဓာတု၊ သာ သဗ္ဗာပိ ကထိတာ ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟု ဆိုခဲ့၏။ ဤသို့ ဇောအဆုံးရှိသော စိတ်တို့ကိုသာ မနောဝိညာဏဓာတ်ဟုဆိုလျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ယဒိ ပန” စသည်ကို မိန့်။] ပန၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ဒွါရာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဇဝနာဝသာနာနေဝ၊ ဇောအဆုံးရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ တို့ကို။ ဣမ၊ ဤ မနောဝိညာဏဓာတ်နှင့်ဌေသ၌။ မနောဝိညာဏဓာတ်တိ၊ ဟူ၍။ ဒဿိတာနိ၊ ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ယဒိ ဂယေယျ၊ အကယ်၍ ယူအပ်ငြားအံ့။ (အဋ္ဌကထာဆိုသည့်အတိုင်း ယူအပ်ငြားအံ့။) (ဝေသတိ၊ သော။) စုတိပဋိသန္ဓိဘဝဂ်ါနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ [ဘဝဂ်ါနံဖြင့် တဒါရုံကိုပါ ယူပါ။] အဂ္ဂဟိတတ္တာ၊ မယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သာဝသေသာ၊ အကြွင်းအကျန်နှင့် တကွဖြစ်သော။ ဒေသနာ၊ အဘိဓမ္မဘာဇနိယ ဒေသနာသည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ [ထိုသို့ သာဝသေသဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ရောက်၏-ဟူလို။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယထာဝုတ္တေန၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“သာ သဗ္ဗာပိတိ ဇော မုခမတ္တနိဒဿနံ” စသည်ဖြင့် မိမိဖွင့်ဆိုအပ်သော နည်းအတိုင်း ယူပါ-ဟူလို။]

ဝါ၊ တနည်း။ ဆဒ္ဓါရိကစိတ္တေဟိ၊ ခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့ဖြင့်။ (ဒဿိတာနိ ဌ္ဗစပ်။) ဝါ၊ တို့နှင့်။ သမာနလက္ခဏာနိ၊ တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သော။ အညာနိပိ၊ ဇောတိုင်အောင်သော စိတ်တို့မှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော တဒါရုံ ဘဝင်စိတ်တို့ကိုလည်း။ မနောဝိညာဏဓာတ်တိ၊ ဟူ၍။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

စံ။ပေ။ပဋိစ္စာတိ အာဒိမဟာ။ ။မနောဝိညာဏဓာတ်သည် “မနော” ဟု၎င်း၊ “ဝိညာဏ”ဟု၎င်း နာမည် ၂-မျိုးရသောကြောင့် သိပုံအားဖြင့် ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်ထက်လည်း ထူးကဲ၏။ မနောဓာတ်ထက်လည်း ထူးကဲ၏။ ထို့ကြောင့် “ဝိသိဋ္ဌသဘာဝဝသေန” ဟု ဆိုသည်။ ထို မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ပါဠိတော်၌ “တတ္ထ ကတမာ မနောဝိညာဏဓာတု” စသည်ဖြင့် ပဉ္စဝိညာဏဓာတ် မနောဓာတ်တို့၏ အခြားမဲ့၌ သန္တိရဏ၊ ဝုဋ္ဌော၊ ဇော၊ တဒါရုံ၊ ဘဝင် အဖြစ်ဖြင့် ပြခဲ့ပြီးသည်ကို “သဗ္ဗံ မနောဝိညာဏဓာတု ဒဿေတာ” ဟု မိန့်သည်။ ယခုအခါ၌ကား “မနုဉ္စ ပဋိစ္စ” စသည်ဖြင့် မနောဒွါရိက ဇောဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ပြတော်မူသည်။

ဝိဘင်း]

၃-ပဉ္စပုစ္ဆကအဖွင့်

၅၆၁

ပဋိစ္စာတိ အာဂတဋ္ဌာနေတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ (အဓိပ္ပါယ်ော ဌာဝပ်။) မနော စ၊ ဇောစိတ်သည်ကား။ ဝါ၊ ဇောစိတ်သည်သာလျှင်။ နေသံ၊ ထိုပဉ္စ-
ဝိညာဏဘေတံတို့၏။ ဂေါစရဝိသယံ၊ ကျက်စားရာဖြစ်သောအာရုံကို။ ပစ္စန္ဒ-
ဘောတိ၊ ခံစား၏။ ဣတိ အာဒိသ၊ ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ (အာဝဇ္ဇနံ၊
ကို။)ဝိသံ၊ မနမှ သီးခြား။ ကာတုံ၊ ငှါ။ ယုတ္တံ၊ ၏။

ဣဒပန၊ ဤ ပဋိစ္စဟု လာရာ၌ကား။ စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စာတိအာဒိသု၊တို့၌။ စ သဒ္ဓေ-
န၊ ဖြင့်။ သမ္ပိဏ္ဏေတော၊ ပေါင်း၍။ [သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ “အဝုတ္တသမုစ္စည်း”ဟု
ဆိုသည်။]အာဝဇ္ဇနဿပိ၊ ၏လည်း။ စက္ခာဒိသန္နိသိတတာကရဏံ ဝိယ၊ စက္ခု
အစရှိသည်တို့၌ စွဲမှီသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းကဲ့သို့။ (တထာ) မနဉ္စ ပဋိစ္စာတိ၊
ဟူ၍။ အာဂတဋ္ဌာနေ၊ ဌာ။ အာဝဇ္ဇနံ၊ ကို။ မနောဒွါရသင်္ခါတ ဘဝဂံသန္နိသိတ-
မေဝ၊ မနောဒွါရဟု ဆိုအပ်သောဘဝင်၌ စွဲမှီသည်ကိုသာလျှင်။ ကာတဗ္ဗံ၊ ၏။
ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်ော၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်၏ အလိုတည်း။

အဘိဓမ္မဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ပဉ္စပုစ္ဆကအဖွင့်

ပဉ္စပုစ္ဆကံ၊ ပဉ္စပုစ္ဆကနည်းသည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဖြစ်သော ခန္ဓဝိဘင်း၏
အဖွင့်အစရှိသည်၌။ ဝုတ္တနယတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
ဥတ္တာနမေဝ၊ သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဓာတုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

မနော စ၊ပေ။ပစ္စန္ဒဘောတိ။ ။ဤပါဠိတော်သည် “ပဋိမာနိ အာဝုသော (ငါ့ရှင်
ကောဋ္ဌိက၊ အရှင်သာရိပုတြာကခေါ်သည်။) ဣန္ဒြိယာနိ။ပေ။န အညမညဿ ဂေါစရဝိသယံ
ပစ္စန္ဒဘောန္တာနံ မနော ပဋိသရဏံ၊ မနော စ နေသံ ဂေါစရဝိသယံ ပစ္စန္ဒဘောတိတိ”ဟု
မူလပဏ္ဏာသ မဟာဝေဒလ္လသုတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း။ ဤပါဠိတော်၌ ရူပါရုံအစရှိ
သော အာရုံတို့ကို ခံစားသော ဇောတည်းဟူသော မနကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့်
အာဝဇ္ဇနံနှင့်တူ၍ မယူထိုက်။ အာဝဇ္ဇနံကို မနမှ သီးခြားခဲ့၍ ယူရသည်။ ပဋိစ္စဟု လာရာ၌
ကား စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ၌ စသဒ္ဓါဖြင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနံကိုလည်း စက္ခုနှင့်တတ်တည်း ယူရသကဲ့သို့
မနဉ္စလှသော စသဒ္ဓါဖြင့်လည်း မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံကို မနောဒွါရတည်းဟူသော မနနှင့်တူ
၍ ယူရသည်။

မနောစ။ ။မနော စာတိ စသဒ္ဓေါ မနဉ္စ ပဋိစ္စာတိအာဒိသု ဝိယ န သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော၊
အထ ခေါ် ဗျတိရေကတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ဤ ဗျတိရေကဟူ၍ အနုယ၏ပြောင်းပြန် ဗျတိရေ-
က မဟုတ်၊ခွဲခြားအပ်သော ဘိန္နတ္ထအနက်ဟော ဖြစ်ကြောင်းကို သိလက္ခန်ဘာသာဋီကာ
တတိယအုပ် စာမျက်နှာ (၂၄၉) ၌ ပြခဲ့ပြီ။ မရဉ်ကား “စသဒ္ဓေါ အဝဓာရကတ္ထော” ဟု
ခွင့်လေ၏။

သစ္စဝိဘင်း

၁-သုတ္တန္တတာဇနိယအဖွင့်

၁၈၉။ အရိယသစ္စာနိ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို၊ ဝါ၊ တနည်း။ အရိယသစ္စဒေသနာ၊ အရိယသစ္စာတို့ကိုဟောကြောင်း တရားတော်ကို။ သာသနက္ကမောတိ၊ သာသနက္ကမောဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သကလံ သာသနံ၊ အလုံးစုံသော သာသနာဟူသော။ ဝစနံ၊ စကားတော်သည်။ သစ္စဝိနိမုတ္တံ၊ သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သစ္စေသု၊ သစ္စာလေးပါးတို့၌။ ကမတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သီလသမာဓိပညာ သင်္ခါတံ၊ သော။ သာသနံ၊ သာသနာတော်သည်။ (စကားတော်၏ ဟောနက်ဖြစ်သော သာသနာတော်သည်။) ဧတေသု၊ ဤ အရိယသစ္စာတို့၌။ ကမတိ၊ ဖြစ်၏။ တဿှ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ သစ္စာတို့၌ သာသနာတော်၏ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝုစ္စန္တိ ချုပ်။) ဧတ္ထ၊ ဤ သစ္စာလေးပါး၌။ ကမတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကမော၊ မည်၏။ ကိံ၊ သည်။ ကမတိ၊ နည်း။ သာသနံ၊ ပရိယတ္တိသာသနာတော်သည်။ ဝါ၊ ပရိယတ္တိ၏ဟောနက်ဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ပညာဟူသော သာသနာတော်သည်။ ကမတိ၊ ၏။ သာသနဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ၏။ ကမော၊ ဖြစ်ရာတည်း။ သာသနက္ကမော၊ သာသနာတော်၏ဖြစ်ရာ။ ဣတိ၊ ဤဝစနတ္ထကြောင့်။ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ သာသနပဝတ္တိဋ္ဌာနာနိ၊ သာသနာတော်၏ ဖြစ်ရာဌာနတို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ၏။ တံဒေသနာစ၊ ထိုသစ္စာတို့ကိုဟောကြောင်းဒေသနာတော်ကိုလည်း။ တဗ္ဗောဟာရေန၊ ထိုသာသနက္ကမဟူသောအမည်ကို တင်စားသော ကာရဏပစာရအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဌာနပစာရအားဖြင့်။ သာသနက္ကမောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ တထာတိ၊ ကား။ တံသဘာဝါဝ၊ ထိုဒုက္ခအစရှိသော သဘောရှိကုန်သည်သာ။ အဝိတထာတိ၊ ကား။ အမုဿသဘာဝါ၊ မှားယွင်းသောသဘောမရှိကုန်။ အနညထာတိ၊ ကား။ အညာကာရရဟိတ၊ အဗာဓန စသော တပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

ဒုက္ခဒုက္ခတာ တံနိမိတ္တတာဟိ၊ ဒုက္ခဒုက္ခ၏အဖြစ်၊ ထိုဒုက္ခ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်။ အနိဋ္ဌတာ၊ အလိုမရှိထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (လိုချင်စရာ မကောင်းခြင်းသည်။) ပိဋ္ဌနဋ္ဌော၊ နှိပ်စက်ခြင်းအနက်သဘောတည်း။ [ဒုက္ခမေဝ ဒုက္ခံ ဒုက္ခဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဒုက္ခဿ + ဘာဝေါ ဒုက္ခဒုက္ခတာ။ မရ၌ “ဒုက္ခံ စ ဒုက္ခံ စ ဒုက္ခဒုက္ခံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၏။ အရမကဲ့သောကြောင့် ခွန်မတွဲရ။]

ဒို့ဓာပိ၊ ဒုက္ခဒုက္ခတာ တံနိမိတ္တတာဟူသော ၂-ပါး အပြားအားဖြင့်လည်း။ ပရိဒဟနံ၊ ထက်ဝန်းကျင် လောင်ခြင်းသည်။ (သန္တာပဋ္ဌော၊ ပြင်းစွာပူလောင်ခြင်းအနက်သဘောတည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ကိလေသဒါဟ သမာယောဂေါ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော ပူလောင်ခြင်းနှင့်ယှဉ်ခြင်းသည်။ သန္တာပဋ္ဌော၊ တည်း။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၆၃

ဣတိ အယံ၊ သညကား။ ဧတေသံ၊ ဤပိဋနဋ္ဌ၊ သန္တာပဋ္ဌတို့၏။ ဝိသေသော၊ ထူးသောသဘောတည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ပုဂ္ဂလဟိံသနံ၊ မိမိကိန်းရာပုဂ္ဂိုလ်ကို ညှဉ်းဆဲခြင်းသည်။ ပိဋနံ၊ ပိဋနမည်၏။ (သင်္ခတဓမ္မဿ၊ သင်္ခတဖြစ်သော တရား ၏။) အတ္တနောဝေ၊ မိမိ၏သဘောအားဖြင့်ပင်။ တိခိဏဘာဝေါ၊ ထက်မြက် သည်၏အဖြစ်ဟူသော။ သန္တာပနံ၊ ပြင်းစွာ ပူလောင်ခြင်းသည်။ သန္တာပေါ၊ မည်၏။ ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတေသံ၊ ဤပိဋနဋ္ဌ၊ သန္တာပတို့၏။ ဝိသေသော။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤလေးပါးသော အနက်သဘောတို့တွင်။ ပိဋနဋ္ဌော၊ ပိဋန အနက်သဘောသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခ၏။ သရသေနေဝ၊ မိမိ၏ ကိစ္စအားဖြင့်ပင်။ အာဝိဘဝနာကာရော၊ ထင်စွာဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ ဣတရေ၊ ပိဋနဋ္ဌမှ တပါးကုန်သော သင်္ခတဋ္ဌ၊ သန္တာပဋ္ဌ၊ ဝိပရိဏာမဋ္ဌတို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ သမုဒယမဂ္ဂနိရောဓဒဿနေဟိ၊ အကြောင်း သမုဒယ သစ္စာကိုမြင်ရခြင်း၊ အေးမြသော မဂ္ဂသစ္စာကိုမြင်ရခြင်း၊ မဖောက်မပြန်သော နိရောဓသစ္စာကို မြင်ရခြင်းတို့ကြောင့်။ အာဝိဘဝနာကာရာ၊ တို့တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စတုန္နမ္ပိ၊ လေးပါးသောအနက်တို့၏လည်း။ ဝိသေသော၊ အချင်း ချင်းထူးသော သဘောတည်း။

ပုဂ္ဂလဟိံသနံ။ ။ဒုက္ခဖြစ်သောအခါ ခန္ဓာအစဉ်၏ မစည်ပင်ခြင်း၊ ညှိုးနွမ်းခြင်း သည် ဒုက္ခက ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညှဉ်းဆဲခြင်းတည်း။ [သန္တာနဿ အဝိပ္ပာရိကတာ ကရဏံ ပုဂ္ဂလဟိံသနံ။—အနု။] ထိုသို့ ဒုက္ခက ညှဉ်းဆဲထားသောကြောင့်ပင် ဆင်းရဲသူတို့သည် (အသက်ငယ်သေးသော်လည်း) မရွှင်မလန်းဘဲ ညှိုးညှိုးနွမ်းနွမ်း ဖြစ်ကြရလေသည်။

အတ္တနော ဝေ တိခိဏဘာဝေါ။ ။ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သော သင်္ခတ တရားသည် မိမိ၏ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် နာကျင်ခြင်းကိုဆောင်နိုင်သော ထက်မြက်သော သဘောရှိ၏။ ဤသို့ မိမိ၏ သဘောအားဖြင့်ပင် ထက်မြက်သည်၏အဖြစ်သည် သန္တာပ (ပြင်းစွာ ပူလောင်ခြင်းပင်) ဖြစ်သည်။ [အတ္တနော ဝေ တိခိဏဘာဝေါတိ သင်္ခတဓမ္မဿ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ ဓူဇာဝဟတိက္ခဘာဝေါ။—အနု။]

ဧတ္ထ စ။ ပေ ။ ဝိသေသော။ ။ဒုက္ခသစ္စာအတွက် သဘောအနက် ၄-ချက်ရှိရာဝယ် ပိဋနဋ္ဌအနက်သည် အခြားသစ္စာတို့ကို မထောက်ရဘဲ မိမိသဘောအတိုင်း ထင်ရှားသော အနက်တည်း။ သင်္ခတဋ္ဌသည် ဒုက္ခကို ပြုစီမံတတ်သော သမုဒယသစ္စာကို ထောက်၍ “ဒုက္ခဟူသမျှသည် တဏှာက ပြုစီမံအပ်သော သင်္ခတချည်းပါတကား” ဟု ထင်ရှားသော အနက်ဖြစ်၏။ သန္တာပဋ္ဌသည် အေးမြသော မဂ္ဂသစ္စာ (မဂ်ရေစင်)ကို ထောက်၍ “မဂ်ကဲ့သို့ မအေးမြဘဲ အမှန်ပူသော ဒုက္ခပါတကား” ဟု ထင်ရှားသောအနက် ဖြစ်၏။ ဝိပရိဏာမဋ္ဌ သည် မဖောက်ပြန်သော နိရောဓ (နိဗ္ဗာန်) ကို ထောက်၍ “နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ မဖောက်မပြန် မဟုတ်ဘဲ ဇရာအားဖြင့်၎င်း မရဏအားဖြင့်၎င်း ဖောက်ပြန်တတ်သော ဒုက္ခတို့ပါတကား” ဟု ထင်ရှားသောအနက်ဖြစ်သည်။ [ဤ အုပ္ပါယံကို ရည်ရွယ်၍ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ သဗ္ဗသင်္ဂဟ၌ ပိဋနဋ္ဌစသည်တို့၏ အနက်ကို ဂါထာဖြင့် ပြခဲ့သည်။]

တတြ တတြ၊ ထိုထိုဘဝ၊ ထိုထိုအာရုံတို့၌။ (ဗျာပေတွာ ဌ်စပ်။) အဘိနန္ဒန-
ဝသေန၊ အလွန် နှစ်သက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဗျာပေတွာ၊ ပြန့်နှံ့စေ၍။ ဥိဟနံရာသိ-
ကရဏံ၊ ဒုက္ခအစုကို ပြုခြင်းသည်။ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တနံ၊ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေခြင်းသည်။ အာ-
ယူဟနံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သမုဒယတော၊ တဏှာသမုဒယကြောင့်။
အာဂစ္ဆတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာယံ၊ အာယမည်၏။ ဒုက္ခံ၊
တည်း။ တဿ၊ ထို အာယမည်သောဒုက္ခကို။ ဥိဟနံ ပဝတ္တနံ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်။
အာယူဟနံ၊ မည်၏။ ဧသော၊ ဤ အာယူဟနအနက်သည်။ သရသာဝိဘာဝနာ-
ကာရော၊ မိမိသဘောအားဖြင့် ထင်စွာဖြစ်သော အခြင်းအရာအနက်တည်း။

ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခကို။ နိဒဒါတိ၊ အပ်နှင်းတတ်၏။ ဝါ၊ အပ်နှင်းသကဲ့သို့ဖြစ်တတ်၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဒါနံ၊ မည်၏။ [နိပုဗ္ဗ+ဒါဓာတ်၊ ဒါဒါဟု ခွေဘော်ပြု၍၊ ရှေ့ ဒါ
ကို ရသယပြုလျှင် “နိဒဒါတိ” ဟု ဖြစ်၏။] တံ ဒုက္ခံ၊ ထိုဒုက္ခဟူသည်။ ဣဒံ၊ ဤဟာ
တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမ္ပဒိစ္ဆာပေန္တိဝိယ၊ လက်ခံစေသကဲ့သို့။ ဝါ၊ အပ်နှင်း
သကဲ့သို့။ [ဝိယသဒ္ဓါ ဥပရိက္ခာပဇောတက။] သမုဠာပေတိ၊ ဒုက္ခကို ဖြစ်ပေါ်စေ
တတ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ အနက်။ စ၊ ဆက်။ ဒုက္ခဒဿနေန၊ ဒုက္ခကို မြင်ရခြင်း
ကြောင့်။ အယံ နိဒါနဋ္ဌော၊ ဤ နိဒါနအနက်သည်။ အာဝီ၊ ထင်ရှားစွာ။ ဘဝတိ၊
ဖြစ်၏။ သံယောဂ ပလိဗောဓဋ္ဌာ၊ သံယောဂဋ္ဌ၊ ပလိဗောဓဋ္ဌတို့သည်။ နိရောဓ-
မဂ္ဂဒဿနေဟိ၊ သံသရာ၌ မယှဉ်သော နိရောဓသစ္စာကို မြင်ရခြင်း၊ သံသရာမှ
ထွက်မြောက်ကြောင်း မဂ္ဂသစ္စာကိုမြင်ရခြင်းတို့ကြောင့်။ (အာဝီ၊ ဘဝန္တိ။) စ၊
ဆက်အံ့။ -တေ၊ ထို သံယောဂဋ္ဌ၊ ပလိဗောဓဋ္ဌတို့ကို။ သံသာရသံယောဇနမဂ္ဂ-
နိဝါရဏာကာရာ၊ သံသရာ၌ ယှဉ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၊ မဂ်ကိုတားမြစ်ခြင်း
ဟူသော အခြင်းအရာတို့ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ [ဤ အဓိပ္ပါယ်အတိုင်း
သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ သဗ္ဗသင်္ဂဟ၌ အာယူဟနဋ္ဌ စသော ပုဒ်တို့ကို ဂါထာ
နိဿယ၌ အနက်ပေးခဲ့ပါသည်။]

ဧတ္ထ၊ ဤ နိဗ္ဗာန်ဟူသောအာရုံသည်။ (သတိ၊ လသော်။ အရိယာတို့သန္တာန်၌
ရရှိလသော်။) တနည်း—ဧတ္ထ၊ ဤ နိဗ္ဗာန်ဟူသောအာရုံကြောင့်။ သတ္တာ၊ သတ္တ
ဝါတို့သည်။ (နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရသော သတ္တဝါတို့သည်။) နိဿရန္တိ၊ သံသရာမှ ထွက်
မြောက်ရကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ သံသရာမှထွက်မြောက်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။

အာယူဟနံ။ ။အာကို “တတြ တတြာဘိနန္ဒနဝသေန ဗျာပေတွာ” ဟု ဖွင့်၍
ယကို အာဂံဟု ယူပြီးလျှင် ဥိဟဓာတ်၏ ရာသိကရဏအနက်ကို “ဥိဟနံ ရာသိကရဏံ” ဟု
ဖွင့်၏။ “အစုပြုခြင်း” ဟူသည် “ဒုက္ခအစုကို ပြုခြင်းတည်း” ဟု သိစေလို၍ “ဒုက္ခ-
နိဗ္ဗတ္တနံ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ နောက်နည်း၌ကား ဋီကာဝိဂြိုဟ်အတိုင်း ဒုက္ခကို “အာယ”
ဟု ယူ၍ ဥိဟဓာတ်၏ ပဝတ္တနအနက်ကို ဖွင့်သည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၆၅

(တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။) နိဿရဏံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗုပဓိ ပဋိနိဿဂ္ဂ-
 ဘာဝတော၊ ကာမုပဓိ စသော အလုံးစုံသော ဥပဓိတို့၏ စွန့်လွှတ်ရာ၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော ဥပဓိတို့ကို စွန့်လွှတ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ သယမေဝ၊
 နိဗ္ဗာန်ဟူသော မိမိသည်ပင်။ သဗ္ဗသင်္ခတေဟိ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့မှ။
 နိဿဋ္ဌံ၊ ထွက်မြောက်၏။ ဝိသံယုတ္တံ၊ မယှဉ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ၊ ထို နိဗ္ဗာန်
 သည်။) နိဿရဏံ၊ မည်၏။ အယံ၊ ဤအနက်သဘောသည်။ အဿ၊ ထိုနိရောဓ
 သစ္စာ၏။ သဘာဝေန၊ မိမိ၏ ထင်ရှားရှိသော သဘောအားဖြင့်။ အာဝိဘာဝနာ-
 ကာရော၊ ထင်စွာဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအနက်တည်း။

ဝိဝေကာသင်္ခတမတဋ္ဌာ၊ ဝိဝေကဋ္ဌ၊ အသင်္ခတဋ္ဌ၊ အမတဋ္ဌတို့သည်။ သမု-
 ဒယ မဂ္ဂ ဒုက္ခဒဿနာ ဝိဘာဝနာကာရာ၊ သမုဒယသစ္စာကိုမြင်ရခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာကို
 မြင်ရခြင်း၊ ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ရခြင်းတို့ကြောင့် ထင်စွာဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်း
 အရာတို့တည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ သမုဒယက္ခယ အပ္ပစ္စယအဝိနာသိတာ၊ တဏှာ
 သမုဒယ၏ကုန်ခန်းခြင်း၊ ကံစသော အကြောင်းတရားတို့မရှိခြင်း၊ မပျက်မစီးခြင်း
 ဟူသော အခြင်းအရာတို့တည်း။

နိဿရန္တိ ဧတ္ထ။ ။ဧတ္ထကို “တေသ္မိ” အာရမ္မဏဘူတေ သတိ”ဟု လက္ခဏာအနက်ကို
 အနုဋ္ဌိကာ၌ ဖွင့်၏။ “လက္ခဏပုဒ်၊ ထုတ်၍အရာ၊ ရှိသည်မှာ၊ များစွာဟိတ်လည်း ဝင်
 သတည်း” ဟူသည်နှင့်အညီ ဟိတ်အနက်ပါ ရနိုင်သောကြောင့် ၂-မျိုး ပေးထားပါသည်။
 သိလက္ခနံ .ကေဝလသုတ်ဋ္ဌိကာသစ်၌ “ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနေတိ နိမိတ္တေ ဘုမ္မ”ဟု နိမိတ်အနက်ဖွင့်
 နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ နိဿရန္တိ၏ အပါဒါန်ကို မရုဋ္ဌိကာ၌ “သံသာရတော” ဟု
 ထည့်သည်။

ဝိဝေကာသင်္ခတမတဋ္ဌာ။ ။နိရောဓသစ္စာသည် တဏှာ၏ကုန်ကြောင်း ဖြစ်ရကား
 သမုဒယတဏှာမှ ကင်းဆိတ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဝေကဋ္ဌသည်၊ ဝိဝေကမဟုတ်သော သမုဒယကို
 မြင်ရခြင်းကြောင့် ထင်ရှားသောနိရောဓ၏ အနက်တပါးဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ကို သိရကြောင်း
 ဖြစ်သော မဂ်တရားသော်မှ သပ္ပန္နယ သင်္ခတသဘော မကင်းသေး၊ ထိုသို့ မဂ်တရား၏
 သင်္ခတဖြစ်ပုံကို မြင်ရခြင်းကြောင့် နိရောဓသစ္စာ၏ အသင်္ခတ အနက်သည် ထင်ရှားသော
 အနက်တပါး ဖြစ်ပြန်၏။ မရဏသဘော ရှိသည့်အတွက် ပျက်၍ပျက်၍ နေရသော ဒုက္ခ
 သစ္စာကို မြင်ရခြင်းကြောင့် မရဏသဘော မရှိသော နိရောဓသစ္စာ၏ အမတဋ္ဌလည်း
 ထင်ရှားပြန်တော့သည်။

သမုဒယက္ခယပေ။ဝါ။ ။နိဗ္ဗာန်သည် သမုဒယတဏှာ၏ ကုန်ရာဖြစ်သောကြောင့်
 သမုဒယတဏှာမှ ကင်းဆိတ်ခြင်းသဘောလည်း ဟုတ်၏။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံစသော
 အကြောင်းမရှိသော အပ္ပစ္စယလည်း ဟုတ်၏။ မပျက်မစီးသော အမတလည်း ဟုတ်၏။
 ထို့ကြောင့် “သမုဒယက္ခယပေ။ဝါ”ဟု တနည်း ဖွင့်သည်။ [ဤ အဓိပ္ပါယ်များကို ရည်
 ရွယ်၍ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ သဗ္ဗသင်္ဂဟ၌ “နိဿရဏံ ဝိဝေကဋ္ဌာ”စသော ဂါထာ
 အနက်ကို ရေးခဲ့ပါသည်။]

သံသာရတော၊ သံသရာမ၊ နိဂ္ဂမနံ၊ ထွက်သွားကြောင်းသည်။ နိယျာနံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤနိယျာနဌသည်။ အဿ၊ ထိုမဂ္ဂသစ္စာ၏။ သရသေန၊ မိမိကိစ္စအားဖြင့်။ ပကာသနာကာရော၊ ထင်ရှားသောအခြင်းအရာတည်း။ ဣတရေ၊ နိယျာနဌမှ တပါးကုန်သော ဟေတုဌ ဒဿနဌ အာဓိပတေယျဌတို့သည်။ သမုဒယနိရောဓဒုက္ခဒဿနေဟိ၊ သမုဒယသစ္စာကိုမြင်ရခြင်း၊ နိရောဓသစ္စာကိုမြင်ရခြင်း၊ ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ရခြင်းတို့ကြောင့်။ (ပကာသနာကာရော၊ ထိုတည်း။)

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုဌစသော အနက်တို့တွင်။ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒဝသေန၊ မဂ်ကို ကန့်ကွက် နှောင့်ယှက်တတ်သော သမုဒယသစ္စာကို ဖြတ်တောက်ခြင်း၏အစွမ်း ဖြင့်။ [ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒဝသေနာတိ သမုဒယပ္ပဟာနဝသေန။-အနု။] နိဗ္ဗာနာဓိ-
 ဂမောဝ၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိရခြင်းသည်ပင်။ နိဗ္ဗာနနိမိတ္တတာ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော။ ဟေတုဌော၊ တည်း။ မဂ္ဂဿ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ မဂ္ဂသစ္စာ၏။ ပညာ-
 ပဓာနတ္တာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ပညာလျှင် ပဓာနရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗာန-
 ဒဿနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်နိုင်ခြင်းသည်။ (ဒဿနဌော၊ မည်၏။) ဝါ၊ တနည်း။ စတုသစ္စ-
 ဒဿနံ၊ လေးပါးသောသစ္စာကို မြင်နိုင်ခြင်းသည်။ ဒဿနဌော၊ မည်၏။ စတုသစ္စ-
 ဒဿနေ၊ ဌ်၎င်း။ ကိလေသဒုက္ခ သန္တာပဂ္ဂပသမနေ စ၊ ကိလေသာဒုက္ခတို့၏ လွန်စွာပူလောင်ခြင်းကို ငြိမ်းစေခြင်း၌၎င်း။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု၊ သမ္ပယုတ်တရား တို့၌။ မဂ္ဂင်ဓမ္မာ၊ မဂ္ဂင်တရားတို့သည်။ အာဓိပစ္စံ၊ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ကို။ ကရေန္တိ၊ ပြုနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုအကြီးအကဲ၏အဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဿ၊ မဂ္ဂသစ္စာ၏။ အာဓိပတေယျဌော၊ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက် တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ မဂ္ဂါဓိပတိနေ ဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစန-
 တော၊ ကြောင့်။ မဂ္ဂင်ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝိသေသတော၊ အခြားတရားတို့မှထူးသော အားဖြင့်။ အာရမ္မဏာဓိပတိဘူတာ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သည်။ ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုမဂ္ဂင်တရားတို့၏။ သော အာကာရော၊ ထို အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ အခြင်းအရာသည်။ အာဓိပတေ-
 ယျဌော၊ မည်၏။ [ဤ အဓိပ္ပါယ်ကိုရည်ရွယ်၍ သဗ္ဗသင်္ဂဟဂါထာ နိဿယ၌ အနက်ရေးခဲ့ပါသည်။]

ဣတရေ။ ပေ။ ဒဿနေဟိ။ ။ သမုဒယသစ္စာ တဏှာကိုမြင်ရခြင်းကြောင့် ဤ တဏှာ သည် နိဗ္ဗာန်ရဘို့ရန် အကြောင်းမဟုတ်။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်သာ နိဗ္ဗာန်ရဘို့ရန်အကြောင်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ သမုဒယသစ္စာကို မြင်ရခြင်းကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာ၏ ဟေတုဌသည် ထင်ရှား ၏။ အလွန် သိမ်မွေ့နက်နဲသောနိဗ္ဗာန်ကို မြင်စွမ်းနိုင်ခြင်းကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာ၏ ဒဿနဌသည် ထင်ရှား၏။ များစွာသော ရောဂါတို့၏ အနှိပ်စက်ကို ခံ၍နေရသော လူဆင်းရဲကို မြင်ရ ခြင်းကြောင့် ရောဂါကင်းစင်သော ရာထူးရှင်၏ မြင့်မြတ်ပုံသည် ထင်ရှားသကဲ့သို့ ဒုက္ခ တရားတွေကို မြင်ရခြင်းကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာ၏ အစိုးတရ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်သည် ထင်ရှား၏။

ဝိသင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၆၇

ဝေမာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ၊ အတ္တိ၊ တံ ဝစနံ၊ ဓမ္မသေနာပတိ) အာဟ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမ္ပန္နော၊ ယထာဟမ္၊ အာဟကိုလှည့်၍ စပ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ တတ္ထ၊ ထိုပါဠိရပ်၌။ အဘိသမယဇ္ဇောတိ၊ ကား။ အဘိသမေတဗ္ဗဇ္ဇော၊ ထိုးထွင်း၍သိထိုက်သောအနက်သဘောတည်း။ [ဤအလို “အဘိသမယ” ၌ အ-ပစ္စည်းသည် ကံအနက်ဟောတည်း။] ဝါ၊ တနည်း။ အဘိသမယဿ၊ ထိုးထွင်း၍သိတတ်သောဉာဏ်၏။ ဝိသယဘူတော၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော။ အတ္ထော၊ အနက်သဘောတည်း။ အဘိသမယဇ္ဇော၊ ထိုးထွင်း၍သိတတ်သောဉာဏ်၏ အာရုံ ဖြစ်၍ဖြစ်သော အနက်သဘော။ [ဤအလို “အဘိသမယ” ၌ အ-ပစ္စည်း ကတ္တား အနက်ဟောတည်း။] ဝါ၊ တနည်း။ အဘိသမယဿေဝ၊ ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်၏ပင်။ ပဝတ္တိအာကာရော၊ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းစသော ထူးသော ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာသည်။ အဘိသမယဇ္ဇော၊ မည်၏။ စ၊ ဆက်။ သော၊ ထိုအဘိသမယဇ္ဇ ကို။ ဇတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ အဘိသမေတဗ္ဗေန၊ ထိုးထွင်း၍သိထိုက်သော။ ပိဋနာဒိနာ၊ ပိဋနအစရှိသောအနက်ဖြင့်။ ဒဿိတော၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗျော။

ကုစ္ဆိတံ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်အပ်သော။ ခံ၊ အနှစ်မမီး၊ အချည်းနှီးသောတရား တည်း။ ဒုက္ခံ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်အပ်သော အနှစ်မမီး အချည်းနှီးသော တရား။ သမာဂမော သမေတန္တိအာဒိသု၊ အစရှိသောပုဒ်တို့၌။ ဧကဝလဿ၊ သံသဒ္ဓါ မဖက် သက်သက်သော။ အာဂမသဒ္ဓဿ၊ အာဂမသဒ္ဓါကို၎င်း။ (သမာဂမော၌ အာဂမ သဒ္ဓါကို၎င်း။) တေသဒ္ဓဿစ၊ ကို၎င်း။ (သမေတံ၌ တေသဒ္ဓါကို၎င်း။) ပယောဂေ၊ သုံးစွဲခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) သံယောဂတ္ထဿ၊ သံယောဂအနက်ကို။ အနုပ လဗ္ဘနတော၊ မရခြင်းကြောင့်။ (အာဂမသဒ္ဓါချည်းသက်သက်၊ တေသဒ္ဓါချည်း သက်သက် ယှဉ်ခြင်းအနက်ကို မဟောနိုင်ခြင်းကြောင့်။) သံသဒ္ဓဿ၊ သံသဒ္ဓါကို။ ပယောဂေ၊ သည်။ (သတိ) စ၊ ရှိသော်ကား။ (သံယောဂတ္ထဿ၊ ကို။) ဥပလဗ္ဘန တော၊ ရနိုင်ခြင်းကြောင့်။ (ဟောနိုင်ခြင်းကြောင့်။) သံယောဂံ ဒီပေတိတိ၊ ဟူ၍။

ပဝတ္တိအာကာရော။ ။ “ပရိဇာနနာဒိဝိသေသာကာရော” ဟု အနုဋီကာ၌ဖွင့်၏။ ဒုက္ခ သစ္စာကိုပိုင်းခြား၍သိခြင်းကို “ပရိဇာနန” ဟု ဆိုသည်။ အာဒိဖြင့် သမုဒယသစ္စာကို ပယ် ခြင်းဟူသော ပဟာနု၊ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဟူသော သစ္စိကိရိယ၊ မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဘာဝနာကိစ္စတို့ကို ယူပါ။ ထိုကိစ္စလေးချက်တွင် သစ္စိကိ ရိယကိစ္စသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်းဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ခဏ၌ “အာရမ္မဏပဋိဝေဓ” အား ဖြင့် ပြီး၏။ ကျန် ၃-ပါးကား မတွေ့မဝေသော ရှင်းပြီးလင်းပြီးဖြစ်သော “အသမ္မောဟ ပဋိဝေဓ” အားဖြင့် ပြီး၏။ မဂ်ခဏမှ နောက်၌ကား ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်စသည်အားဖြင့် ထင်ရှား ၏။ “ပဝတ္တိအာကာရော” ၌ အာကာရဖြင့် အတ္တ၏ အာကာရအနက်ကို ပြသည်။ မှန်၏— ထို အာကာရ (အခြင်းအရာ) ဟူသည်လည်း “အရိယတိ ဉာယတိတိ အတ္ထော” အရ ဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သော အတ္တပင်တည်း။

(သင်္ကဟကာရော)အာဟ။ ဥပ္ပန္နံ ဥဒိတန္တိ တ္ထောပိ၊ ဟူသော ဤ ၂-ပုဒ်၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။ [ပန္နံချည်းသက်သက်၊ ဣတံချည်းသက်သက် “ဖြစ်ခြင်း” အနက်ကိုမရ။ ဥသဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်စပ်မှ “ဖြစ်ခြင်း” အနက်ကိုရခြင်းကြောင့် ဥသဒ္ဓါက ဥပ္ပတ္တိအနက်ကို ပြသည်-ဟူလို။]

ဂတိအတ္ထသိဒ္ဓေါ၊ ဂတိအနက်၌ ထင်ရှားသော။ ဟေတုသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းဟူသောအနက်ကို။ ဒီပေတိ ဝိယ၊ ပြသကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဂတိအတ္ထသိဒ္ဓေါ၊ သော။ အယသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ပြသနည်း။) အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဖလနိပ္ပါဒနေန၊ အကျိုးကို ပြီးစေခြင်း အားဖြင့်။ အယတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အယော၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဧတသ္မာ၊ ဤအကြောင်းမှ။ ဖလံ၊ အကျိုးသည်။ ဧတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အကျိုးတရား၏ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ ထို အကြောင်းသည်။) အယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒီပေတိ၊ ၏။ သံယောဂေ၊ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) ဥပ္ပတ္တိ- ကာရဏံ၊ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းသည်။ သမုဒယော၊ မည်၏။ ဣတိတ္ထေ၊ ဤ ပါဠိရပ်၌။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ပယုဇ္ဇမာနာပိ၊ ယှဉ်စပ်အပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဥပသဂ္ဂသဒ္ဓေါ၊ သံဟူသော ဥပသာရ၊ ဥဟူသော ဥပသာရသဒ္ဓါတို့သည်။ သ- ဓာတုကံ၊ အယဓာတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ သံယောဂတ္ထံ၊ သံယောဂအနက်ကို၎င်း။ [သံ၏အတွက် အနက်တည်း။] ဥပ္ပါဒတ္ထေ၊ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကို၎င်း။ [ဥ၏အတွက် အနက်တည်း။] ဒီပေန္တိ၊ ကုန်၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။ ဥပသဂ္ဂသဒ္ဓါနံ၊ တို့၏။) ကိရိယာ- ဝိသေသကတ္တာ၊ အယ-ဓာတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကြံယာကို အထူးပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။

အဘာဝေါ တ္ထေ ရောဓဿာတိ နိရောဓောတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်။ [အဋ္ဌကထာ၌ “အဘာဝေါ တ္ထေ သံသာရစာရက” စသော စကားကို ချုံး၍ ဆိုသည်။] နိဗ္ဗာနဿ၊ နိရောဓဟူသော နိဗ္ဗာန်၏။ ဒုက္ခဝိဝေကဘာဝံ၊ ဒုက္ခမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ။ [ပဌမဝစနတ္ထမှတပါး ဒုတိယဝစနတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် “သမဓိဂတေ တသ္မိ” စသည်ကိုမိန့်။] တသ္မိ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ သမဓိဂတေ၊ ကောင်းစွာသိအပ် ရအပ်ပြီးသော်။ (အရိယာပုဂ္ဂိုလ်က သိအပ်၊ ရအပ်ပြီးသော်။) တဒဓိဂမဝတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို သိခြင်းရှိသော။ ပုဂ္ဂလဿ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ရောဓဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဟူသော ရောဓ၏ မရှိခြင်းသည်။ (ဟောတိ၊ ကသ္မာ၊ နည်း။) ပဝတ္တိသင်္ခါတဿ၊ အမြဲမပြတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ဟုဆိုအပ်သော။ ရောဓဿ၊ ရောဓ၏။ ပဋိပက္ခဘူတာယ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ နိဝတ္တိယာ၊ ခန္ဓာငါးပါးမှ ဆုတ်နုတ်သောနိဗ္ဗာန်၏။ ဝါ၊ ကို။ အဓိဂတတ္တာ၊ သိအပ် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၆၉

တေသ္မိံ* ၈ အတ္ထေ၊ ဤ ဒုတိယဝိကပိ၏ အနက်၌လည်း။ အဘာဝေါ တေသ္မိံ*
 ရောဓဿာတိ နိရောဓော ဣစ္စေဝ၊ ဟူ၍သာ။ ပဒသမာသော၊ နိ ဟူသောပုဒ်၊
 ရောဓ ဟူသော ပုဒ်တို့၏ သမာသ်သည်။ ဟောတိ။ [ရှေးနည်းနှင့် သတ္တမိ ဗဟုဗ္ဗိဟိ
 တွဲပုံချင်းတူသောကြောင့် “ဣစ္စေဝ” ၌ ဝေသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသည်။] ပန၊ ဆက်။
 ဧတ္ထေ၊ ဤဒုတိယဝိကပိ၏ အနက်၌။ ဒုက္ခဘာဝေါ၊ ဒုက္ခ၏မရှိခြင်းသည်။
 ပုဂ္ဂလဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏(အတွက်)။ ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနဿေဝ၊ ၏သာ။ န၊ မဟုတ်။

အနုပ္ပါဒေါဝေ၊ နောက်ထပ် မဖြစ်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော။ နိရောဓော၊
 ချုပ်ခြင်းတည်း။ အနုပ္ပါဒနိရောဓော၊ နောက်ထပ် မဖြစ်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော
 ချုပ်ခြင်း။ [ဝေဖြင့် ဘင်္ဂနိရောဓကို ကန့်သည်။] အာယတိဘဝါဒီသု၊ နောက်ဘဝ
 အစရှိသည်တို့၌။ အပ္ပဝတ္တိ၊ မဖြစ်ခြင်းတည်း။ န ပန ဘင်္ဂေါ၊ ဘင်္ဂမဟုတ်။ ဣတိ၊
 ဤသို့။ ဘင်္ဂဝါစကံ၊ ဘင်္ဂဟူသော အနက်ကို ဟောတတ်သော။ နိရောဓသဒ္ဓံ၊ ကို။
 နိဝတ္တေတော၊ ၍။ အနုပ္ပါဒဝါစကံ၊ နောက်ထပ်မဖြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောတတ်
 သော။ (နိရောဓသဒ္ဓံ၊ ကို။) ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။ တေသ္မိံ* အတ္ထေ၊ ဤတတိယဝိကပိ၏
 အနက်၌။ ကာရဏေ၊ နိရောဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌။ ဖလောပစာရံ၊
 အနုပ္ပါဒနိရောဓဟူသော အကျိုး၏အမည်ကို တင်စားခြင်းကို။ ကတော၊ နိရောဓ-
 ပစ္စယော၊ နိရောဓ၏အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ နိရောဓောတိ၊ ဟူ၍။
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ တနည်း—(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိယာ၊ ဒုက္ခနိရောဓသို့ ရောက်ခြင်းငှါ။ ဝါ၊
 ရောက်ဘို့ရာ။ ပဋိပဒါစ၊ အကျင့်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သာ ဝေ၊ ထိုအကျင့်
 သည်ပင်။ ဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိ၊ ဒုက္ခနိရောဓသို့ရောက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ရောက်ကြောင်း
 သည်။ ဟောတိ နန၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုအကျင့်
 သည်။ တဿာဝေ၊ ထိုဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိ၏ပင်။ ပဋိပဒါ၊ ရောက်ကြောင်းအကျင့်
 တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။

အနုပ္ပါဒနိရောဓ။ ။ “အနုပ္ပါဒေါ ဝေ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤ“နိရောဓ”အရ၌
 ချုပ်ခြင်းဘင်္ဂကို မယူရ၊ ရဟန္တာဖြစ်လျှင် နောက်ဘဝ၌ မဖြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ သောတာပန်
 စသည်ဖြစ်လျှင် ၇-ဘဝမှနောက် စသည်၌ မဖြစ်ခြင်းကို၎င်း နိရောဓ ဟု ယူရသည်။
 ထို့ကြောင့် “အာယတိဘဝါဒီသု အပ္ပဝတ္တိ၊ န ပန ဘင်္ဂေါ”ဟု မိန့်သည်။

နန သာ ဝေ။ပေ။ န ယုဇ္ဇတိ။ ။ “ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒုက္ခနိရောဓသို့ရောက်ခြင်းငှါ အကျင့်
 လည်း ဟုတ်၏” ဟု ဆရာဆို၏။ ထိုစကားအရ ဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိနှင့် အကျင့်သည်
 အကြောင်းအကျိုးကွဲပြားနေ၏။ အမှန်အားဖြင့်ကား ဒုက္ခနိရောဓနိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသော
 အားဖြင့် ရောက်ခြင်းမှာ ထိုပဋိပဒါပင်ဖြစ်၍ အရမကွဲသည် မဟုတ်ပါလော။ ထို့ကြောင့်
 “ထိုအကျင့်သည် ဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိ၏အကျင့် ဖြစ်၏”ဟူသော စကားသည် မသင့်သည်
 မဟုတ်ပါလော။ ဤကား စောဒနာတည်း။

နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ ယုဇ္ဇတိဝေ၊ သင့်သည်သာ။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ပုဂ္ဂလာဓိဂမဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏နိရောဓကို သိရခြင်း၏၎င်း။ ယေဟိ (ဓမ္မေဟိ)၊ အကြင်သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့ဖြင့်။ သေ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဓိဂစ္ဆတိ၊ နိရောဓကိုသိရ၏။ တေသံ ကာရဏဘူတဓမ္မာနဉ္စ၊ ထိုအကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသောတရားတို့၏၎င်း။ [စသဒ္ဓါဖြင့် “ပုဂ္ဂလာဓိဂမဿ” ကိုဆည်း။] ပတ္တိဘာဝေန၊ ရောက်ခြင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဝါ၊ ရောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ပဋိပဒါဘာဝေနစ၊ အကျင့်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သစ္စိကိရိယာ သစ္စိကရဏဓမ္မာနံ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုကြောင်းတရားတို့၏။ အညတ္တာဘာဝေ၊ တမျိုးတခြားတို့၏အဖြစ် မဟုတ်ခြင်းသည်။ (သတိ)ပိ၊ သော်လည်း။ ပုဂ္ဂလသစ္စိကရဏဓမ္မဘာဝေဟိ၊ ပုဂ္ဂလဓမ္မ၏အဖြစ်၊ သစ္စိကရဏဓမ္မ၏အဖြစ်တို့ဖြင့်။ နာနတ္ထံ၊ ကဲ့ပြားသည်၏အဖြစ်ကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ နိဒ္ဒေသော၊ ကို။ ကတော၊ ပြီ။

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ ဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိယာ၊ ဒုက္ခနိရောဓသို့ ရောက်ခြင်း၏။ နိဋ္ဌာနံ၊ အပြီးအဆုံးကား။ ဖလံ၊ ဖိုလ်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုအကျင့်၏။ ဒုက္ခနိရောဓပုတ္တိယာ၊ ဒုက္ခနိရောဓသို့ရောက်ခြင်းဟူသော ဖိုလ်၏။ ပဋိပဒတော၊ အကျင့်၏အဖြစ်ကို။ ဒဗ္ဗဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

န ပေ။ ဝုတ္တတ္တာ။ ။ “န ယုဇ္ဇတိ”ဟူသော စောဒနာကို “န န ယုဇ္ဇတိ=မသင့် မဟုတ်”ဟု တားမြစ်ပြီး၍ “ပုဂ္ဂလာဓိဂမဿ။ပေ။ ဝုတ္တတ္တာ”ဟု အကြောင်းပြသည်။ ပုဂ္ဂလာဓိဂမဿကို ပတ္တိဘာဝေန ခွဲ၎င်း၊ ကာရဏဘူတဓမ္မာနံကို ပဋိပဒါဘာဝေနခွဲ၎င်း အစဉ်အတိုင်းစပ်ပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်၏သိခြင်းကို နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်း အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သိကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတို့ကို ပဋိပဒါအဖြစ်ဖြင့်၎င်း ဆိုအပ်သောကြောင့် မသင့်မဟုတ်၊ သင့်ပါသည်—ဟူလို။

သစ္စိကိရိယာ။ပေ။ ကတော။ ။ထိုစကားကိုချဲ့လို၍ “သစ္စိကိရိယာ။ပေ။ ကတော” ဟု မိန့်သည်။ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းဟူသော သစ္စိကိရိယဓမ္မ၊ မျက်မှောက်ပြုတတ်သော သစ္စိကရဏဓမ္မတို့သည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးချည်းဖြစ်၍ အရမကဲ့။ ထိုသို့ အရမကဲ့သော်လည်း မျက်မှောက်ပြုခြင်းကို ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ မျက်မှောက်ပြုကြောင်း တရားကို သစ္စိကရဏဓမ္မအဖြစ်ဖြင့်၎င်း ကဲ့ပြားသကဲ့သို့ ညွှန်ပြထားသည်။ အဘေဒဘေဒပစာရ ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ [စာအုပ်တို့၌ “ပုဂ္ဂလသစ္စိကိရိယဓမ္မဘာဝေဟိ” ဟု တွေ့ရ၏။ အနု၌ “ပုဂ္ဂလဓမ္မဘာဝေန၊ သစ္စိကရဏဓမ္မဘာဝေန စ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့်၎င်း၊ ရှေ့၌လည်း “သစ္စိကရဏဓမ္မာနံ” ဟု ဤပဋိပဒါတို့ကို ဆိုခဲ့သောကြောင့်၎င်း “ပုဂ္ဂလသစ္စိကရဏဓမ္မဘာဝေဟိ” ဟု ရှိမှသင့်မည်။]

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား ဒုက္ခနိရောဓနိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်း ကိစ္စသည် ဖိုလ်အခိုက်ရောက်မှ ပြီးစီး၏။ ထိုဖိုလ်ဟူသော နိရောဓပုတ္တိသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်၌ယှဉ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပဋိပဒါဟု ခေါ်ရသည်။

ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိတိ ဣတ္ထေဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရား အလောင်းသည်။ ရာဇဂဟံ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့။ အဂမာ၊ ကြွတော်မူပြီ။ ဣတိအာဒိ- သု ဝိယ၊ ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တိုက်သော။ ပဋိဝိဒ္ဓကာလေ၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးရာအခါ၌။ ပဝတ္ထံ၊ ဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓါဒိဝေါဟာရံ၊ ဗုဒ္ဓအစ ရှိသော အခေါ်အဝေါ်ကို။ ပုရိမကာလေပိ၊ ဘုရားမဖြစ်မီ ရှေးကာလ၌လည်း။ အာရောပေတွာ၊ တင်စား၍။ ဗုဒ္ဓါဒယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ (ကသွာ၊ ပုရိမကာလေပိ အာရောပေတွာ ဗုဒ္ဓါဒယောတိ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဝိညာယ- တိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တေ ဗုဒ္ဓါဒယော၊ ထို ဗုဒ္ဓအစရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ စတုဟိ၊ နသော။ မဂ္ဂေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ပုရိမကာလေပိ အာရောပေတွာ ဗုဒ္ဓါ- ဒယောတိ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဝိညာယတိ။) [မဂ်ရမ္ပ ဗုဒ္ဓအမည် ရနိုင်သည်။ ဤနေရာ၌ ကား မဂ်မရသေးခင်က ဗုဒ္ဓအမည်ပေးထားသည် - ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ အရိယပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာနိ၊ အရိယာတို့သည် ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်ကုန် သော။ သစ္စာနိ၊ တို့တည်း။ အရိယသစ္စာနိ၊ အရိယာတို့သည် ထိုးထွင်း၍ သိထိုက် ကုန်သော သစ္စာတို့။ ဣတိ၊ သို့။ ဣတ္ထေ၊ ဤအရိယသစ္စာနိဟူသောပုဒ်၌။ ပုရိမ- ပဒေ၊ အရိယပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌။ ဥတ္တရပဒလောပေါ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗ ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ကြေခြင်းကို။ ဒဠဗ္ဗော၊ အရိယာ ဣမန္တိ၊ ဟူသောစကား ကို။ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဠေ၊ ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ဧကတ္ထံ၊ တခု တည်း၏အဖြစ်ကို။ ဥပနေတွာ၊ ကပ်ဆောင်တော်မူ၍။ ဣမန္တိ၊ ဣမံဟူ၍။ (ဘဂ- ဝတာ) ဝုတ္တံ။ [အဋ္ဌကထာ၌ကား ဣမာနိဟု ရှိ၏။] တသ္မာတိ၊ ကား။ တထာဂတ- သ၊ ၏။ အရိယတ္တာ၊ အရိယာမည်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဿ၊ ထို အရိယာမည်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သစ္စာနိ၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အရိယသစ္စာနိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ။ ဣတိ အတ္ထော။ (ကသွာ တဿ သစ္စာနိ ဣတိ အရိယသစ္စာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣတိအတ္ထော ဟောတိ။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တထာဂတေန၊ သည်။ သယံ၊ ကိုယ်တော်တိုင်။ အဓိဂတတ္တာ၊ သိအပ်ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တေနော၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်ပင်။

ဗုဒ္ဓါဒယော။ ပေ။ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။ ။ အရိယသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ မသိမီက ဗုဒ္ဓအမည်မရ သေး။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအမည်လည်း မရသေး၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓအမည်လည်း မရသေး။ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍သိပြီးမှ ရနိုင်သော ဗုဒ္ဓစသော အမည်ကို မရမီအခါ၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရအား ဖြင့် ဗုဒ္ဓ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓဟူ ခေါ်ဝေါ်ရသည်။ ဥပမာ—ဘုရားမဖြစ်မီ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ကြွ တော်မူသော ဘုရားအလောင်းကို “ဗုဒ္ဓ” ဟု တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်သကဲ့သို့တည်း။ [ပဋိဝိဇ္ဈာ- ကာလေ နိပ္ပရိယာယေန ဗုဒ္ဓါဒိသမညာတိ အာဟ ပဋိဝိဒ္ဓကာလေ ပဝတ္ထန္တိ။—အနု။]

ပကသိတတ္တာ၊ ထင်ရှား ဟောပြတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။
 တတော ဝေ၊ ထိုသို့ ထင်ရှား ဟောပြတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။
 အညေဟိ၊ အခြားသောသဘာဝကတို့သည်။ အဓိဂမနိယတ္တာ စ၊ ထိုးထွင်း၍သိအပ်
 ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တာနိ၊ ထို သစ္စာတို့သည်။ တဿ၊ ထိုအရိယ
 မည်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ (သန္တကာနိ၊ ဥစ္စာတို့သည်။) ဟောန္တိ၊
 ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တဿ သစ္စာနိ ဣတိ အရိယသစ္စာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣတိ
 အတ္ထော ဟောတိ။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၏။) [ပဌမဆုံး ဘုရားသိ၊ ထို့နောက်
 ဘုရားကဟောပေး၊ ဘုရားဟောပေးလို့ အများသိရ။ ထို့ကြောင့် သစ္စာဟူသည်
 ဘုရားဥစ္စာချည်းဖြစ်သည်” ဟူလို။]

အရိယဘာဝသိဒ္ဓိတောပီတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ အရိယသာဓကောနိ၊
 အရိယာအဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့တည်း။ အရိယသစ္စာနိ၊
 အရိယာအဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်ကုန်သောသစ္စာတို့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုဗ္ဗေ ဝိယ၊ ရှေ့၌
 ကဲ့သို့။ (ပဌမနည်း၌ကဲ့သို့။) ဥတ္တရပဒလောပေါ၊ သာဓကဟူသော နောက်ပုဒ်၏
 ကြေခြင်းကို။ ဒဠဗ္ဗော၊ ၏။ အရိယာနိ သစ္စာနိတိပီတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ၌။
 အဝိတထဘာဝေန၊ မချွတ်မယွင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ အရဏိယတ္တာ အဓိဂန္တဗ္ဗ-
 တ္တာ၊ သိထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အရိယာနိ၊ တို့မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။
 အယံ၊ ဤဒုက္ခစသော အခေါ်အဝေါ်ကို။ အရိယဝေါဟာရော၊ မချွတ်မယွင်း
 သော အခေါ်အဝေါ်ဟူ၍။ အဝိသံဝါဒကော၊ မလွဲမမှားစေတတ်သော အခေါ်
 အဝေါ်ဟူ၍။ အဝိတထရူပေါ၊ မချွတ်မယွင်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘော
 ရှိသော အခေါ်အဝေါ်ဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗော။

ဗာဓနလက္ခဏန္တိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ဒုက္ခဒုက္ခတန္တိမိတ္တဘာဝေါ၊ ဒုက္ခ-
 ဒုက္ခ၏အဖြစ်၊ ထိုဒုက္ခ၏အကြောင်း၏အဖြစ်သည်။ ဗာဓနာ၊ နှိပ်စက်ခြင်းတည်း။
 ဝါ၊ တနည်း။ ဥဒယဗ္ဗယပိဋ္ဌိတတာ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့ နှိပ်စက်အပ်သည်၏

အရိယဝေါဟာရော ဝါ။ ။ “ဝါ”ဟု ဆိုသော်လည်း “အရိယာနိ သစ္စာနိ” ဟူသော
 အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းမဟုတ်။ အဋ္ဌကထာနည်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ အရိယအတွက် အနက်
 တမျိုးဖွင့်ခြင်းသာတည်း။ ရှေ့နည်း၌ အရိယဝယ် အရဓာတ်+ဏှပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့်
 “အရိယန္တိ အဓိဂမိယန္တိ = (မချွတ်မယွင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့် သိထိုက်ကုန်၏) ဣတိ အရိယာနိ”
 ဟု သဒ္ဓါနက်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအလို “အရိယာနိ၊ မချွတ်ကေန မှန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်
 သိထိုက်ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ သစ္စာတို့တည်း”ဟု အနက်ပေးပါ။ ဤနောက်နည်း၌ကား မှန်
 ကန်သောအသုံးအနှုန်း အခေါ်အဝေါ်သည် အရိယာတို့၏ အခေါ်အဝေါ်တည်း။ ထို
 အရိယာတို့၏အခေါ်အဝေါ်ကိုပင် “အဝိသံဝါဒကော အဝိတထရူပေါ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်။
 ဤနောက်နည်းအလို “အရိယာနိ၊ မှန်ကန်ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့တည်း”ဟု အနက်ပေးပါ။

အဖြစ်သည်။ ဗာဓနာ၊ တည်း။ ဘဝါဒီသု၊ ဘဝ အစရှိသည်တို့၌။ ဇာတိအာဒိ-
 ဝသေန၊ ဇာတိဒုက္ခ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ စက္ခုရောဂါဒိဝသေန၊
 စက္ခုရောဂါ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ အနေကဓာ၊ တပါးမက များသော
 အပြားအားဖြင့်။ ဒုက္ခဿ၊ ကို။ ပဝတ္တနမေဝ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်ပင်။ ပုဂ္ဂလဿ၊
 ကို။ သန္တာပနံ၊ ပြင်းစွာပူလောင်စေခြင်းတည်း။ တံ၊ ထိုပြင်းစွာပူလောင်စေခြင်း
 သည်။ အဿ၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏။ ကိစ္စံ၊ ဖြစ်သော။ ရသော၊ ရသတည်း။ သံသာရ-
 မောက္ခေသု၊ သံသာရာ၊ သံသာရာမှ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ကုန်သော။ (ပဝတ္တိနိဝတ္တိ-
 သု၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်သောဒုက္ခ၊ ထိုဒုက္ခမှ ဆုတ်နုတ်တတ်သောနိဗ္ဗာန်တို့
 တွင်။) ပဝတ္တိ၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟုတု၊ ဤ။ (တနည်း) ပဝတ္တိဟုတု၊
 အဆက်မပြတ်ဖြစ်ခြင်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂယုတိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 ပဝတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့
 ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာခြင်း မည်၏။ ဉာဏ်ဖြင့်ယူအပ်သောကြောင့် ဉာဏ်အား
 ထင်လာသည့်အတွက် “ပစ္စုပဋ္ဌာန”ဟု ခေါ်သည်။ “ပဝတ္တိ ဟုတု၊ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ
 ပဝတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနံ”ဟု ပြုပါ။]

တေသ္မာ၊ ဤတဏှာသမုဒယမှ။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ပဘဝတိ၊ စ၍ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓိ-
 ယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ စ၍ဖြစ်၏။ ပုရိမဘဝေန၊ ရှေ့ဘဝနှင့်။ ပစ္ဆိမ-
 ဘဝေါ၊ သည်။ သဒ္ဓိတော၊ ဆက်စပ်သည်။ သံယုတ္တော၊ ယှဉ်စပ်သည်။ ဟုတု၊
 ပဝတ္တတိ။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ဒုက္ခ၏စ၍ဖြစ်ခဲ့ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ ထိုသမုဒယ
 သည်။) ပဘဝေါ၊ မည်၏။ ဝေမ္ပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်လည်း။
 တဏှာနုသယော၊ ကို။ အနုဟတော၊ မပယ်နုတ်အပ်သော်။ ဣဒံဒုက္ခံ၊ သည်။ ပုနပျုနံ၊
 ထပ်။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့။ ပုနပျုနံ၊ ထပ်။ ဥပ္ပါဒနံ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်။
 အနုပစ္စေဒကရဏံ၊ မပြတ်မစဲအောင်ပြုခြင်းတည်း။ ဘဝနိဿရဏနိဝါရဏံ၊
 ဘဝမှထွက်မြောက်ခြင်းကိုတားမြစ်ခြင်းသည်။ ပလိဗောဓော၊ တည်း။

အစ္စုတိရသန္တိ၊ ကား။ အစ္စုတိသမ္ပတ္တိကံ၊ သန္တိသဘောမှ မရွေ့လျော့ခြင်း
 ဟူသော သမ္ပတ္တိရသရှိ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ စဝနံ၊ ရွေ့လျော့ခြင်းသည်။ ကိစ္စံ၊
 တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒဘာဝံ၊ ထိုရွေ့လျော့ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို။ ကိစ္စမိဝ၊
 ကိစ္စကိုကဲ့သို့။ ဝေါဟရိတု၊ ခေါ်ဝေါ်၍။ အစ္စုတိကိစ္စံ၊ မရွေ့လျော့ခြင်းကိစ္စ
 ရှိ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ စ၊ ဆက်။ အစဝနံ၊ ကို။ သဘာဝဿ၊ သန္တိသဘောကို။
 အပရိစ္စဇနံ၊ မစွန့်ခြင်းဟူသော။ အဝိကာရတာ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၏
 အဖြစ်ဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ပဉ္စကုန္ဒနိမိတ္တသုညတာယ၊ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်
 နိမိတ်မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အဝိဂ္ဂဟံ၊ အထည်ကိုယ်မဟုတ်သည်။
 ဟုတု၊ ဤ။ (တနည်း) အဝိဂ္ဂဟံဟုတု၊ အထည်ကိုယ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
 ဂယုတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ အထည်ပုံဟန်

သဏ္ဌာန်နိမိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာခြင်း မည်၏။ [“သရီရံဝပု ဂတ္ထဉ္စာတ္တဘာဝေါ ဗောဓိန္တိ ဝိဂ္ဂဟော”အဘိဓာန် ၁၅၁ နှင့်အညီ ဝိဂ္ဂဟသဒ္ဓါသည် သရီရသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်တည်း။]

အနုသယုပစ္စေဒနဝသေန၊ အနုသယကို ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သံသာရ စာရကတော၊ သံသာရာနေ့ငင်အိမ်မှ။ နိဂ္ဂမနုပါယဘာဝေါ၊ ထွက်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သည်။ နိယျာနံ၊ တည်း။ နိမိတ္တတော၊ သင်္ခါရနိမိတ်မှ၎င်း။ ပဝတ္တတောစ၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဝဋ်ခန္ဓာဟူသောဒုက္ခမှ၎င်း။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဝုဠာနံ၊ ထမြောက်ကြောင်းသည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ (တနည်း) ဝုဠာနံဟုတွာ၊ ထမြောက်ကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂယုတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝုဠာနပစ္စုပဠာနံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ သင်္ခါရနိမိတ်၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဝဋ်ခန္ဓာဟူသော ဒုက္ခမှ ထမြောက်ကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာခြင်း မည်၏။

☞ အသုဝဏ္ဏာဒိ၊ ရွှေ အစရှိသည် မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ သုဝဏ္ဏာဒိ ဝိယ၊ ရွှေ အစ ရှိသော ဝတ္ထုကဲ့သို့။ ဒိဿမာနံ၊ ရှုမြင်အပ်သော ကျောက်ခဲစသော ဝတ္ထုသည်။ မာယာ၊ မာယာမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထုသဗ္ဗာဝါ၊ ဝတ္ထု၏ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း ကြောင့်။ တဿာ(မာယာယ)၊ ထိုမာယာဝတ္ထု၏။ ဝါ၊ ထိုလှည့်ပတ်အပ်သော အရာ၏။ ဝိပရိတတာ၊ ဖောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဥဒကံ ဝိယ၊ ရေပြင်ကိုကဲ့သို့။ ဒိဿမာနာ၊ ရှုမြင်အပ်သော။ မရီစိပန၊ တံလျှပ်သည်ကား။ (ရေရောင်သည်ကား။) ဥပဂတာနံ၊ အနီးသို့ ကပ်ရောက်သတို့အတွက်။ တုစ္ဆာ၊ အချည်းနှီးသည်။ ဝါ၊ ဘာမျှမဟုတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဿာ၊ ထိုတံလျှပ်၏။ ဝတ္ထုမတ္တမ္ပိ၊ အရာဝတ္ထုမျှကိုလည်း။ နဒိဿတိ၊ မတွေ့မမြင်အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိသံဝါဒိတာ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။

နိမိတ္တတော ပဝတ္တတော။ ။ “သင်္ခါရတုတနိမိတ္တ ဝဋ်ကန္ဓပဝတ္တတော၊ ဝုဠာနံ ယာယ ဂစ္ဆန္တိ၊ သော ဝုဠာနဂါမိနိ”ဟူသော ဝုဠာနဂါမိနိဝိပဿနာအဖွင့်ကို ရည်ရွယ်၍ ပေးသည်။ မခဉ္စကား “နိမိတ္တတောတိ သမုဒယတော၊ ပဝတ္တတောတိ ဒုက္ခတော၊ အထဝါ နိမိတ္တတောတိ ပဉ္စကန္ဓနိမိတ္တတော၊ ပဝတ္တတောတိ သံသာရပဝတ္တတော”ဟု ဖွင့်၏။ ဆိုင်ရာသာဓကကို ကား ရှာသင့်သည်။

ဝိပရိတတာ။ ။ ရွှေမဟုတ်ဘဲရွှေကဲ့သို့လှည့်ပတ်အပ်သော ကျောက်ခဲသည် မျက်လှည့် ဖြေလိုက်သောအခါ ရွှေမဟုတ်တော့ဘဲ ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် ဖြစ်သွား၏။ ဤသို့ ထင်တိုင်း မဟုတ်ဘဲ ဖောက်ပြန်သွားခြင်းကို “ဝိပရိတ”ဟု ခေါ်သည်။

ဝိသံဝါဒိတာ။ ။ တံလျှပ်ကား အရာဝတ္ထု ဘာမျှမရှိသောကြောင့် “ဝိပရိတ”ဟု မဆို နိုင်။ “မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေတတ်၏”ဟုသာ ဆိုနိုင်သည်။ [“ဝိသံဝါဒိကာ”ဟု စာ အုပ်တို၌ ရှိသော်လည်း တဿာကိုင့်၍ “ဝိပရိတတာ”ဟု ထားသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း တဿာကို ငဲ့၍ “ဝိသံဝါဒိတာ”ဟု ရှိသင့်သည်။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွဲ့

၅၇၅

မရီစိမာယာအတ္တာနံ၊ တံလျှပ်၊ မျက်လှည့်ရုပ်၊ အတ္တတို့၏။ ဝိပက္ခော၊ ဆန့်ကျင်တက်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော။ ဘာဝေါ၊ သဘောသည်။ တစ္ဆာဝိပရိတဘူတဘာဝေါ၊ မည်၏။ အရိယဉာဏဿာတိ၊ ကား။ အဝိတထဂါဟကဿ၊ မချွတ်မယွင်းအောင် ယူတတ်သော။ ဉာဏဿ၊ ၏။ (ဂေါစရောဋ္ဌိစပ်။) တေန၊ ထိုအရိယဉာဏဿ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပဋိဝေပေစ္စဝေက္ခဏာနိ၊ ပဋိဝေဇဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်တို့ကို။ ဂယန္တိ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ တေသံ၊ ထိုဉာဏ်တို့၏။ ဂေါစရဘာဝေါ၊ အာရုံ၏အဖြစ်ကို။ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗတာ၊ ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ အာရမ္မဏဘာဝေါ စ၊ အာရုံ၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဂ္ဂိလက္ခဏံ၊ မီး၏လက္ခဏာဟူသည်။ ဥဏ္ဍတ္တံ၊ ပူသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထို ပူသည်၏အဖြစ်သည်။ ကတ္တစံ၊ အချို့အရပ်၌။ ကဋ္ဌာဒိဥပါဒါနဘေဒေ၊ ထင်း အစရှိသော လောင်စာတို့၏အထူးအပြားသည်။ (သတိ)ပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ဝိသံဝါဒကံ ဝါ၊ အပူမှတစ်ပါး မပူဟု အလွဲအမှားကို ပြောစေတတ်သည်၎င်း။ ဝိပရိတံဝါ၊ အပူ၏ ပြောင်းပြန်သည်၎င်း။ အဘူတံဝါ၊ အပူမဟုတ်သည်၎င်း။ ကဒါစိ၊ တစ်ခုတစ်ခုမျှ။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်တော့။ (သတ္တာ၊ သတ္တဝါ ဟူသမျှတို့သည်။) ဗျာဓိဗ္ဗော၊ နာခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ ဇရာဗ္ဗော၊ အိုခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ အထော၊ ထိုမှတစ်ပါး။ မရဏဗ္ဗော၊ သေခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ ဣတိတ္ထေ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ (အဂ္ဂိတ္တိရံ တိကနိပါတ် ပဌမပဏ် သုခုမာလသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော။) ဇာတိအာဒိကာ၊ ဇာတိ အစရှိသော သဘောသည်။ လောကပကတိ၊ သတ္တလောက၏ ပင်ကိုယ်သဘောတည်း။

[“လောကပကတိ”အရ ဝဒန္တိဝါဒကို ပြလို၍ “မနုဿာနံ”စသည်ကိုမိန့်။] မနုဿာနံ၊ တို့၏။ ဥဒ္ဓံဒိဃတာ၊ အထက်၌ ရှည်လျားကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၎င်း။ ဧကစ္စာနံ၊ အချို့ကုန်သော။ တိရစ္ဆာနာနံ၊ တို့၏။ တိရိယံ ဒိဃတာ၊ ဖီလာရှည်လျားကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၎င်း။ ဝါ၊ အလျားလိုက် ရှည်လျားကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ ဝုဒ္ဓိနိဋ္ဌံ၊ ကြီးရင့်ခြင်း၏ဆုံးခြင်းသို့။ ပတ္တာနံ၊ ရောက်ကုန်သော သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုတို့၏။ ပုန၊ ထပ်၍။ အဝစုနံ၊ မကြီးခြင်းသည်၎င်း။ ဝေမာဒိကာ စ၊ ဤသို့ အစရှိသော သဘောသည်လည်း။ (လောကပကတိ၊ လောက၏ ထုံးစံတည်း။) ဣတိ ဝဒန္တိ၊ တစ္ဆာဝိပရိတဘူတဘာဝေသု၊ တစ္ဆဘာဝ၊ အဝိပရိတဘာဝ၊ ဘူတဘာဝတို့တွင်။ ပစ္စိမော၊ နောက်ဖြစ်သော ဘူတဘာဝသည်။ တထတာ၊ ထိုသဘောရှိသည်၏အဖြစ်တည်း။ ဝါ၊ မှန်ကန်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ပဌမော၊ ပဌမဖြစ်သော တစ္ဆဘာဝသည်။ အဝိတထာ၊ မမှန်မကန် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဝါ၊ မချွတ်မယွင်းသည်၏ အဖြစ်တည်း။

မဇ္ဈိမော၊ အလယ်ဖြစ်သော အဝိပရိတဘာဝသည်။ အနုညထတာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိအယံ၊ ကား။ တေသံ၊ ဤ တစ္ဆ၊ အဝိပရိတဘူတဘာဝတို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။ [တစ္ဆတာဝစသော သုံးမျိုးသည် သာမန်အားဖြင့် စဉ်းစားလျှင် မထူးခြားဟု ထင်ရသော်လည်း သေသေချာချာ စဉ်းစားမှု ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း ထူးခြားပေသည်။]

ဒုက္ခာ အညံ န ဗာဓကန္တိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်။ (ဒုက္ခနိမိတ္တံ၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်းသည်။ ဟောတိ) ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) တဏှာပိ၊ သည်လည်း။ ဒုက္ခနိမိတ္တတာယ၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဗာဓိကာနန္၊ နှိပ်စက်တတ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ [“ဇာတိပိ ဒုက္ခာ” နှင့်အညီ ဇာတိသည် ဒုက္ခ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ တဏှာလည်း ဒုက္ခ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်ရကား နှိပ်စက်တတ်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟူလို။] န၊ မစောဒနာသင့်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဗာဓကပဘဝဘာဝေန၊ နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခ၏ စ၍ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ (စ၍ဖြစ်ခဲ့ရာ ဖြစ်သည့်အတွက်)။ ဝိသံ၊ ဒုက္ခမှ သီးခြား။ ဂဟိတတ္ထာ၊ ယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ဇာတိအာဒိနံ ဝိယ၊ ဇာတိအစရှိသည်တို့၏ကဲ့သို့။ [အာဒိဖြင့် “ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော” စသည်ဖြင့်လာသော ဇရာစသည်ကို ယူပါ။] ဒုက္ခဿ၊ ၏။ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေါစ၊ တည်ရာ၏အဖြစ်သည်၎င်း။ ဒုက္ခဒုက္ခတာ စ၊ ဒုက္ခဒုက္ခ၏အဖြစ်သည်၎င်း။ ဗာဓကတာ၊ နှိပ်စက်တတ်သည်၏အဖြစ်မည်၏။ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ ပဘဝကတာ၊ စ၍ဖြစ်ခဲ့ရာ၏အဖြစ်သည်။ (ဗာဓကတာ၊ မည်သည်။) န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဘဝကဘာဝေန၊ စ၍ဖြစ်ခဲ့ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတာယ၊ ယူအပ်ပြီးသော။ တဏှာယ၊ ၏။ ဗာဓကတ္ထပ္ပသင်္ဂေ၊ နှိပ်စက်တတ်သည်၏ အဖြစ်၌ ကပ်ငြိ လျဉ်းပါးဘွယ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခာ အညံ န ဗာဓကန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဗာဓကတ္ထနိယာမေနာတိ ပဒဿ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ဗာဓကမေဝ၊ နှိပ်စက်တတ်သည်သာ။ ဒုက္ခမေဝ၊ ဒုက္ခသည်သာ။ ဗာဓကံ၊ နှိပ်စက်တတ်၏။ ဣတိဇေ၊ ဤသို့။ ဒွိဓာပိ၊ ၂-ပါးအပြားအားဖြင့်လည်း။ ဗာဓကတ္ထာဝဓာရဏေန၊ နှိပ်စက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ (“သစ္စံ၊ ဟူ၍။ မတံ၊ ၏” ၌စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ [နိယာမကို အဝဓာရဏဟု ဖွင့်သည်။]

တံ ဝိနာ နာညတောတိ၊ ကား။ အဝသေသကိလေသ။ ပေ။ သာသဝကုသလဓမ္မာနံ၊ တဏှာလောဘမှကြွင်းသော ကိလေသာတရား၊ ကိလေသာမှကြွင်းသော အကုသိုလ်တရား၊ အာသဝေါနှင့် တကွဖြစ်သော ကုသိုလ်မူလတရား၊ ကုသလမူလမှကြွင်းသော သာသဝကုသိုလ် တရားတို့၏။ ဒုက္ခဟေတုဘာဝေ၊ ဒုက္ခ၏ အကြောင်းတို့၏အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ တဏှာယ၊ နှင့်။ ဝိနာ၊

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၁၇၇

ကင်း၍။ တေသံ၊ ထိုအဝသေသကိလေသ အစရှိသော တရားတို့၏။ ဒုက္ခဟေတု-
ဘာဝေါ၊ သည်။ န အတ္တိ၊ မရှိ။ ပန၊ အနွယ်ကား။ တေဟိ၊ ထိုအဝသေသ-
ကိလေသအစရှိသော တရားတို့နှင့်။ ဝိနာပိ၊ ကင်း၍လည်း။ တဏှာယ၊ ၏။ ဒုက္ခ-
ဟေတုဘာဝေါ၊ သည်။ အတ္တိ၊ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ကုသလေ-
ဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ အကုသလေဟိ၊ အကုသိုလ်တို့နှင့်တကွ၎င်း။ ရူပါဝစရာဒိ-
ဟိ၊ ရူပါဝစရ အစရှိသောကုသိုလ်တို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ ကာမာဝစရာဒိဟိ၊ ကာမာ-
ဝစရအစရှိသော ကုသိုလ်တို့နှင့်တကွ၎င်း။ တဏှာယ၊ ၏။ ဝါ၊ က။ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တ-
ကတ္တာ၊ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝိညာယတိ၊ ၏။)

တစ္ဆနိယျာနဘာဝတ္တာတိ၊ ကား။ ဒွိဓာပိ၊ ၂-ပါးအပြားအားဖြင့်လည်း။
နိယာမေန၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ [ဒွိဓာပိ နိယာမေနာ-
တိ မဂ္ဂေါ နိယျာနံ၊ နိယျာနမေဝ စ မဂ္ဂေါတိ ဒွိပ္ပကာရေန နိယာမေန။ - အနု။]
တေဿ၊ ဤမဂ်၏။ တစ္ဆော၊ မှန်ကန်သော။ နိယျာနဘာဝေါ၊ နိယျာန၏အဖြစ်
သည်။ (အတ္တိ)။ မိစ္ဆာမဂ္ဂဿ ဝိယ၊ မိစ္ဆာမဂ်၏ကဲ့သို့။ (အကုသိုလ်၌ရှိသော
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စသည်၏ကဲ့သို့။) ဝိပရိတတာယ၊ ဖောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
(အတစ္ဆော၊ မမှန်မကန်သော။) ဝါ၊ တနည်း။ လောကီယမဂ္ဂဿ ဝိယ၊ လောကီ
မဂ်၏ကဲ့သို့။ (ကုသိုလ်၌ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသည်၏ကဲ့သို့။) အနေကန္တိကတာယ၊
သုဂတိသို့ရောက်ဘို့ရန် ကေနိမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အတစ္ဆော၊ သော။
(နိယျာနဘာဝေါ၊ သည်။) န၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တစ္ဆနိယျာနဘာဝေါ၊
မည်၏။ မဂ္ဂေါ၊ တည်း။ တဿ၊ ထိုမှန်ကန်သော နိယျာနအဖြစ်ရှိသော မဂ်၏။
ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။ တစ္ဆနိယျာနဘာဝတ္တံ၊ ရာ။ တသ္မာ တစ္ဆ-
နိယျာနဘာဝတ္တာ၊ ထိုသို့ မှန်ကန်သောနိယျာနအဖြစ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
(“သစ္စသမ္ပတော” ၌စပ်။)

သဗ္ဗတ္ထံ၊ အလုံးစုံသောသစ္စာတို့၌။ ဒွိဓာပိ၊ အပြန်အလှန် ၂-ပါး အပြား
အားဖြင့်လည်း။ (“ဒုက္ခသည် နှိပ်စက်တတ်သည်သာ၊ ဒုက္ခသည်သာ နှိပ်စက်
တတ်၏” ဤသို့စသော ၂-ပါးအပြားဖြင့်လည်း။) နိယာမေန၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်

ကုသလေဟိ ဝိနာ။ ပေ ။ နိဗ္ဗတ္တကတ္တာ။ ။ “ကုသိုလ်မပါဘဲ အကုသိုလ်နှင့် တကွ၊
ရူပါဝစရစသည် မပါဘဲ ကာမာဝစရစသည်နှင့်တကွ” ဟူရာ၌ အကုသိုလ် ကာမာဝစရ
စသည်တို့သည် ပဓာန မဟုတ်၊ တဏှာကသာ ပဓာနဖြစ်ကြောင်းကိုပြ၏။ “ကုသလေဟိ
ဝိနာ” နေရာဝယ် “အကုသလေဟိ ဝိနာ” ကုသလေဟိ” ဟု၎င်း၊ “ကာမာဝစရာဒိဟိ
ဝိနာ ရူပါဝစရာဒိဟိ” ဟု၎င်း ပြောင်းလွှဲ၍ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေရာ၌လည်း တဏှာကသာ
ပဓာနဖြစ်ကြောင်းကိုပြ၏။ မှန်၏—တဏှာဆန်းကြယ်သလောက် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ
တို့သည် အကျိုးကိုပေးကြရ၏၊ ထို့ကြောင့် မည်သည့်အကျိုးဒုက္ခမဆို တဏှာနှင့်ကင်း၍
မဖြစ်၊ အချို့ ဒုက္ခတို့ကား အခြားအကုသိုလ်သည်တို့နှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကြသည်။

ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ တစ္ဆာဝိပရိတဘူတဘာဝေါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣတိ တစ္ဆာ ဝိပလ္လာသဘတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ
အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ) အာဟ။

သစ္စသဒ္ဓဿ၊ ။ သမ္ဘဝန္တာနံ၊ ဖြစ်သင့်ကုန်သော။ အတ္ထာနံ၊ အနက်တို့ကို။
ဥဒ္ဓရဏံ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်းသည်။ အတ္ထုဒ္ဓါရော၊ မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သမ္ဘ-
ဝန္တေ၊ ကုန်သော။ အတ္ထေ၊ တို့ကို။ ဝတော၊ ရှေးဦးစွာဆိုပြီး၍။ အဓိပ္ပေတတ္ထဿ၊
ဤနေရာဝယ် အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို။ ဥဒ္ဓရဏံ၊ သည်။ အတ္ထုဒ္ဓါရော၊ မည်၏။
ဝိရတိသစ္စေတိ၊ ကား။ မုသာဝါဒဝိရတိယံ၊ မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း
ဝိရတိသစ္စာ၌။ (ဒိဿတိ ဌာဝပံ)။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိရတိသစ္စေတိ ပဒဿ၊ ။ ။
မုသာဝါဒဝိရတိယန္တိ အတ္ထော၊ ကို။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။
အညဝိရတိသု၊ အခြားသောဝိရတိတို့၌။ သစ္စသဒ္ဓေါ၊ သည်။ န နိရုဇ္ဈော၊ မတက်
ရောက်။ ဝါ၊ မထင်ရှား။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဝိရတိသစ္စေတိ ပဒဿ၊ မုသာဝါဒ-
ဝိရတိယန္တိ အတ္ထော၊ ဝိညာယတိ၊ ။) ဣဒမေဝ၊ ဤ ငါ၏အယူသည်သာ။
သစ္စံ၊ မှန်၏။ အညံ၊ ငါ၏အယူမှတစ်ပါး အခြားအယူသည်။ မောသံ၊ အချည်းနှီး
တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်သော။ ဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာအယူသည်။ ဒိဋ္ဌိသစ္စ၊
မည်၏။ ဝါ၊ မိစ္ဆာအယူဖြင့် ယူအပ်သောသစ္စ မည်၏။

နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ အမောသဓမ္မံ၊ မပျောက်ပျက်သည်၏အဖြစ်ဟူသောသဘော
ရှိ၏။ တံ၊ ထို နိဗ္ဗာန်ကို။ အရိယာ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သစ္စတော၊ မှန်ကန်
သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ဝိဒ္ဓ၊ သိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်၌။ အမောသဓမ္မတ္တာ၊
မပျောက်ပျက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊
ကို။ ပရမတ္ထသစ္စံ၊ ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို
၎င်း။ တံသမ္မာပကဿ၊ ထို နိဗ္ဗာန်သို့ ကောင်းစွာရောက်စေတတ်သော။ မဂ္ဂဿ စ၊
ကို၎င်း။ ပဇာနနာ၊ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသည်။ ပဋိဝေဓော၊ ထိုးထွင်း၍
သိခြင်းသည်။ အဝိဝါဒကာရဏံ၊ မငြင်းခုံခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ ဒုယမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန် အရိယာမဂ် ၂-ပါးအပေါင်းကိုလည်း။ (“သစ္စန္တိ ဝုတ္တံ”
ဌာဝပံ)။ ဟိ၊ မှန်။ သစ္စံ၊ သည်။ ဧကံ၊ တပါးတည်းသာတည်း။ ဒုတိယံ၊ ၂-ခု
မြောက်သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ယသ္မိံ၊ ယင်းသစ္စာ၌။ ပဇာနံ (ပဇာနန္တိ)၊
အပြားအားဖြင့်သိသော။ ပဇာ၊ သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ နော ဝိဝေဒ၊ မငြင်း
ခုံတော့။ ဣတိ ဣမိဿာ ဂါထာယ၊ ၌။ သစ္စန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။

နေတံ ဒုက္ခံ။ ပေ။ ဝိဇ္ဇတီတိ ဧတေန၊ ဤပါ၌ဖြင့်။ ဇာတိအာဒိနံ၊ ဇာတိ အစ
ရှိသော တရားတို့၏။ ဒုက္ခအရိယသစ္စဘာဝေ၊ ဒုက္ခအရိယသစ္စာ၏ အဖြစ်၌။
အဝိပရိတတံ၊ မဖောက်မပြန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒေသေတိ၊ ပြ၏။ အညံ ဒုက္ခံ ဝိဇ္ဇ-
တီတိ ဣမိနာ၊ ဤပါ၌ဖြင့်။ ဒုက္ခအရိယသစ္စဘာဝဿ၊ ။ ။ ဇာတိအာဒိသု၊ တို့၌။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာစနိယအဖွင့်

၅၇၉

နိယတတံ၊ မြဲသည်၏အဖြစ်ကို။ (ဒဿေတိ)။ ကထဉ္စိ၊ တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့်။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သည်။ ဧဝံစိတ္တော၊ ဤသို့စိတ်ရှိသည်။ (ဟုတု၊ ရှိ။) သစေပိ အာဂစ္ဆေယျ၊ အကယ်၍မူလည်း လာအံ့။ ပန၊ ထိုသို့ပင် လာပါသော်လည်း။ ပညာပနေ၊ အပြားအားဖြင့်သိစေခြင်း၌။ သဟမေေန၊ အကြောင်းနှင့်တကွ။ ပညာပနေ၊ ၌၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝါဒဿ၊ အယူကို။ ပညာပနေ စ၊ ၌၎င်း။ [ပဌမ*ပညာပနေကို ၂-နည်းထပ်ဖွင့်သည်။] သမတ္တော၊ စွမ်းနိုင်သူသည်။ နတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှါ။ အဟမေတံ၊ ပေ။ ဝိဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။

ဇာတိအာဒိနံ၊ တို့၏။ အနညထတာ၊ ဒုက္ခမှတပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၎င်း။ အညဿ၊ ဇာတိအစရှိသည်တို့မှ တပါးသော။ တထာဘူတဿ၊ ထို ဒုက္ခအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်၍ဖြစ်သော တရား၏။ အဘာဝေါယေဝ စ၊ မရှိခြင်းသည်၎င်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ ဟူသောပါဌ်၌။ ဌာနာဘာဝေါ၊ အကြောင်း၏ မရှိခြင်းတည်း။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သည်။ သစေပိ အာဂစ္ဆေယျ၊ အကယ်၍မူလည်း လာငြားအံ့။ အာဂစ္ဆတု၊ လာပါစေ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် လာပါသော်လည်း။ ဌာနံ၊ မိမိဝါဒကို တည်တံ့စေနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ ဟူသောပါဌ်၌။ သုတ္တတ္တော၊ ပါဠိတော်၏ အနက်တည်း။ ဒုတိယသုတ္တေပိ၊ ၌လည်း။ ယေ နယော၊ ဤနည်းတည်း။

ပန၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထို ဒုတိယသုတ်၌။ သမုတ္တတာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ဇာတိဒုက္ခစသည်သို့ ကောင်းစွာရောက်ရသည်၏အဖြစ်သည်၎င်း။ ပစ္စက္ခတာစ၊ မျက်မှောက်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ ပဌမတာ၊ ပဌမ၏ အဖြစ်တည်း။ (ပဌမ ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။) တံ နိမိတ္တတာ၊ ထိုဒုက္ခ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သည်။ ဒုတိယတာ၊ တည်း။ (ဒုတိယဟောရခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၏။) တဒုပသမတာ၊ ထိုဒုက္ခသမုဒယ ၂-ပါးစုံ၏ ငြိမ်းအေးကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ တတိယတာ၊ တည်း။ (တတိယ ဟောရခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်၏။) တံ သမ္မာပကတာ၊ ထို နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ စတုတ္ထတာ၊ တည်း။ (စတုတ္ထဟောရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။) ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

နိဗ္ဗုတိကာမေန၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းကိုအလိုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိဇာနနာဒိဟိ၊ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်း အစရှိသောကိစ္စတို့မှ။ အညံ၊ အခြားသော။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်သော။ ကိစ္စံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဝါ၊ တနည်း။ ဣတော၊ ဤ ပရိညေယျ အစရှိသော ကိစ္စမှ။ အညံ၊ အခြားသော။ ဓမ္မဉာဏကိစ္စံ၊ သဘာဝဓမ္မကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကိစ္စသည်။ နတ္ထိ၊ ပရိညေယျာဒိနိ စ၊ ပရိညေယျ အစရှိသည်တို့သည်လည်း။ တေပုရမာနေဝ၊ ဤ လေးပါးသာလျှင် အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စတ္တာရေ-

ဝ၊ လေးပါးတို့ကိုသာ။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တဏှာယ၊ နီ။ အာဒိ-
 နဝဒဿာဝီနံ၊ အပြစ်ကိုရှုလေ့ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။
 ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ တဏှာ ဝတ္ထုအာဒိနံ၊ တဏှာ၏တည်ရာ လောကီ ခန္ဓာငါးပါး
 အစရှိသည်တို့၏။ ဧတံပရမတာယ၊ ဤ လေးပါးသာလျှင် အလွန်ဆုံး အပိုင်း
 အခြား ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (စတ္တာရေဝ, ဝုတ္တာနိ။) ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊
 အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။ [တဏှာဝတ္ထုအာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်
 သော “တဏှာ, တဏှာနိရောဓ, တဏှာနိရောဓပါယ” တို့ကို ယူပါ။]

တထာ၊ ထိုမှတပါး။ အာလယေ၊ တဏှာဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကပ်ငြိတွယ်တာရာ
 ဖြစ်သော။ ဝါ၊ တဏှာ၏ ကပ်ငြိတွယ်တာရာဖြစ်သော။ ပဉ္စကာမဂုဏသင်္ခါ-
 တော၊ သော။ (ဝါ၊ တနည်း။) သကလဝတ္ထုကာမသင်္ခါတော၊ အလုံးစုံသော ဝတ္ထု-
 ကာမဟုဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ တနည်း။ ဘဝတ္ထုယသင်္ခါတော၊ ဘဝသုံးပါးအပေါင်း
 ဟု ဆိုအပ်သော။ ဒုက္ခေ၊ ၌။ ဒေါသဒဿာဝီနံ၊ အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိသော ယောဂီ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အာလယာဒိနံ၊ ကပ်ငြိတွယ်တာရာ ငါးဖြာအာရုံ
 ကာမဂုဏ်အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ ကပ်ငြိတွယ်တာရာ ဝတ္ထုကာမအစရှိသည်တို့၏။
 ဝါ၊ ကပ်ငြိတွယ်တာရာ ဘဝသုံးဖြာအစရှိသည်တို့၏။ ဧတံပရမတာယ၊ ကြောင့်။
 (စတ္တာရေဝ, ဝုတ္တာနိ။) ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော စကား
 တို့ကို ချုံး၍ဆိုထားသည်။ အာလယာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် “အာလယရာမ, အာလ-
 ယသမုတ္တိတ, အာလယသမုတ္တိတုပါယ” တို့ကို ယူပါ။]

အဗ္ဗောဓိန္ဒတာ ဒဿနေန၊ အဆက်မပြတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်း
 ဖြစ်သော။ သဟေတုကေန ဒုက္ခေနာတိတေန၊ ဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်။ ဒုက္ခဿ၊
 ၏။ အတိသံဝေဂ ဝတ္ထုတံ၊ အလွန် ထိတ်လန့်ခြင်း၏ တည်ရာ အကြောင်း၏
 အဖြစ်ကို။ ဒဿတိ၊ ပြ၏။

ပဋိဝေဓဉာဏံ ဝိယ၊ ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော မဂ်ဉာဏ်သည်ကဲ့သို့။ သကိ-
 ဒေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ န ဗုဇ္ဈတိ၊ သိသည်မဟုတ်။ အတခေါ၊ ကား။ အနုအနု၊
 အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ ဗုဇ္ဈတော၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကြောင့်။ အနုဗောဓော၊
 မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ အနုဿဝါကာရပရိဝိတက္ကဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္ဓိ အနုဂတော၊
 အနုဿဝသို့ အစဉ်လိုက်, အာကာရပရိဝိတက္ကသို့ အစဉ်လိုက်, ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္ဓိသို့

အနုဿဝ။ ။ဒုက္ခာဒိနံ အရိယသစ္စဘာဝဿ အနုရူပံ ယုတ္တံ, အာစရိယပရမ္မရာဂတံ
 ဝါ သဝနံ အနုဿဝေါ။—အနု။ ပဌမနည်း၌ အနုသည် အနုရူပအနက်ဟောတည်း။
 ဒုတိယနည်း၌ အနုသည် ပရမ္မရာဂတ (ဆရာအစဉ်အဆက်မှသာခြင်း) အနက်ဟော
 တည်း။ အနုဿဝ စသောပုဒ်တို့ကို ဒွန်တဲ၍ ထိုဒွန်ပုဒ်များကို အနုဂတော၌စပ်ပါ။ အနု-
 ဿဝ အနုဂတော၊ ကြားနာရခြင်းသို့အစဉ်လိုက်သော။ ဗောဓော၊ တည်း။ အနုဗောဓော။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၈

အစဉ်လိုက်သော။ ဝါ၊ ဒုက္ခစသည်တို့၏ အရိယသစ္စအဖြစ်အားလျော်စွာ ကြား
 နာရခြင်းဟူသော အနုဿဝ၊ ပထဝီ ဖဿ စသည်တို့၏ ကက္ခဋ ဖုသနစသော
 အခြင်းအရာသဘောကို ကြံစည်ခြင်း ဟူသော အာကာရ ပရိဝိတက္က ဉာဏ်ဖြင့်
 အကြွင်းမဲ့ရှုလျက် နှစ်သက်ခြင်းဟူသော ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာသို့ အစဉ်လိုက်သော။
 ဗောဓော၊ သိခြင်းသည်။ ဝါ၊ သိတတ်သောဉာဏ်သည်။ အနုဗောဓော၊ မည်၏။
 (ကသွာ အနုဿဝါကာရ ပရိဝိတက္က ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ အနုဂတော ဗောဓော
 အနုဗောဓော။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ သော၊ ထို
 အနုဗောဓဉာဏ်သည်။ ပစ္စက္ခတော၊ မျက်မှောက်အားဖြင့်။ ဝါ၊ တိုက်ရိုက်
 အားဖြင့်။ န ဗုဇ္ဈတိ၊ သစ္စာတို့ကို မသိနိုင်။ ပန၊ အနုယကား။ အနုဿဝါဒိဝသေ-
 န၊ အနုဿဝအစရှိသည်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကပ္ပေတော၊ ကြံဆ၍။ ဂဏှာတိ၊ ယူနိုင်
 ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အနုဿဝါကာရ ပရိဝိတက္က ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ အနုဂတော
 ဗောဓော အနုဗောဓော။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၏။)

ဆက်ဦးအု—ဘဝများစွာ သံသရာ၌ ဇာတိ ဇရာ မျှခံ မရဏစသည်တို့ကို ကြားနေ
 ရသော်လည်း ထို ဇာတိစသည်တို့၏ ဒုက္ခအရိယသစ္စအဖြစ်ကို မသိကြ၊ စဉ်းလည်း မစဉ်း
 စားမိကြ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူလာမှ ဇာတိစသည်တို့၏ ကေန်မှန်သော ဒုက္ခအဖြစ်
 (ဒုက္ခအရိယအဖြစ်)ကို ကြားသိရ၏။ ထိုသို့ ကြားသိခြင်းသည် အရိယသစ္စအဖြစ်အား
 လျော်သောကြားရခြင်း၊ ဘုရားလက်ထက်တော်မူ အဆက်ဆက်လာသော ကြားရခြင်းဖြစ်
 ၏။ ထိုကြားရခြင်းကို “အနု+သဝ” ဟု ခေါ်၍ ထိုအနုဿဝသို့ အစဉ်လိုက်သော ဝိပဿနာ
 ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းကို (သိတတ်သောဉာဏ်ကို) “အနုဿဝါနုဂတဗောဓ” ဟု ခေါ်သည်။

အာကာရပရိဝိတက္က။ ။ထိုအနုဿဝသို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်စေ၊ အလောင်းအလျာတို့
 အတွက် အနုဿဝမရှိဘဲ အခြားအကြောင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ ပထဝီခတ်စသည် ဖဿစသည်
 တို့၏ ကက္ခဋ ဖုသနစသော အခြင်းအရာသဘောကို၎င်း၊ အနိစ္စတာ စသော အခြင်းအရာ
 သဘောကို၎င်း အဖန်ဖန်ကြံစည်ခြင်းကို “အာကာရပရိဝိတက္က” ဟု ခေါ်၏။ [သုတာနုသာ-
 ရေန၊ အညဿာ ဝါ ကက္ခဋ ဖုသနာဒိ အနိစ္စာဒိသဘာဝ သာမညာကာရ ပရိဂ္ဂဏှန် အာကာရ-
 ပရိဝိတက္ကော။—အနု။] ထိုအာကာရပရိဝိတက္ကသို့ အစဉ်လိုက်သော သိခြင်းသည် (သိတတ်
 သောဉာဏ်သည်) “အာကာရ ပရိဝိတက္ကာနုဂတ+ဗောဓ” မည်၏။

ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ။ ။ထိုသို့ ကြံစည်အပ်ပြီးသော အခြင်းအရာကို သိမြင်တတ်သောဉာဏ်
 ပညာဖြင့် အကြွင်းမဲ့ရှုလျက် နှစ်သက်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ မည်၏။ နိဗ္ဗာနာ=အကြွင်းမဲ့
 ရှုတတ်သော+ခန္ဓာ= နှစ်သက်ခြင်းတည်း။ နိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ= ခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိယာ+နိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ
 ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ။ [ယထာ ဝိတက္ကိတာကာရဿ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာယ၊ ဝဿနဘူတာယ ပညာယ+
 နိဗ္ဗာနာ+ခမနံ (ရောစနံ) ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ။—အနု။] ထို ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာသို့ အစဉ်လိုက်သော
 သိခြင်းသည် (ဘဏ်သည်) ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓာ အနုဗောဓ မည်၏။

ကိစ္စတောတိ၊ ကား။ ပရိဇာနနာဒိတော၊ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းအစရှိသောကိစ္စ အားဖြင့်။ (“စတ္တာရိပိ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဇတိ” ဌာဝပ်။) ဟိ၊ မှန်။ တံကိစ္စကရဏေန-
 ၀၊ ထိုပိုင်းခြား၍သိခြင်းအစရှိသောကိစ္စကို ပြုခြင်းကြောင့်ပင်။ တာနိ၊ ထိုသစ္စာ
 တို့သည်။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပါကဋ္ဌာနိ၊ ထင်ရှားကုန်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဝိဝဋ္ဌာနု-
 ပဿနာယ၊ ဝဋ္ဌမှကင်းသောနိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဖြင့်။
 သင်္ခါရေဟိ၊ တေဘူကေသင်္ခါရတို့မှ။ ပတိလိယမာနမာနသဿ၊ တွန့်ဆုတ်သော
 စိတ်ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ သော။ မဂ္ဂဉာဏံ၊ မဂ်
 ဉာဏ်သည်။ ဝိသင်္ခါရံ၊ သင်္ခါရတို့မှ ကင်းသော။ ဒုက္ခနိဿရဏံ၊ ဒုက္ခမှ ထွက်
 မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ အာရမ္မဏံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခ
 သစ္စာကို။ ပရိစ္ဆိန္နတိ၊ ပိုင်းခြား၍ သိ၏။ [“ဒုက္ခသစ္စာဟူသည် လောကီစိတ်၊
 စေတသိက်နှင့် ရုပ်တရားသာတည်း။ ထို့ထက် အပိုမရှိ” ဟု ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်၏။]
 ဒုက္ခဂတံ၊ ဒုက္ခ၌အာရုံပြုသောအားဖြင့်ဖြစ်သော။ တဏှံ၊ ကိုလည်း။ ပဇဟတိ၊
 ၏။ နိရောဓဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ ဖုသတိ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၏။

(ကော ဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) အာဒိစ္စော၊ နေမင်းသည်။ ပဘာယ၊
 အရောင်ဖြင့်။ (အန္ဓကာရံ၊ အမှိုက်မှောင်ကို။ ပဇဟတိ ဝိယ၊ ပယ်စွန့်သကဲ့သို့၎င်း။
 အာလောကံ၊ အရောင်အလင်းကို။ ပကာသေတိ ဝိယ၊ ထင်ရှားပြသကဲ့သို့၎င်း
 တည်း။) သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒိဟိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသော မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့နှင့်။
 သဟ၊ တကွ။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ တံ မဂ္ဂံ၊ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကို။ ဘာဝေတိ၊ ထင်စွာ
 ဖြစ်စေ၏။ (ကော ဝိယ၊ နည်း။ အာဒိစ္စောသည်။ ပဘာယ၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။
 ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ အတ္တာနံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ ဝိယ၊ ထင်စွာဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း။)

အာဒိစ္စော ဝိယ ပဘာယ။ ။အာဒိစ္စော ဝိယ ပဘာယ နိရောဓံ ဖုသတိ၊ ကိလေသန္ဓု-
 ကာရံဝိဇ္ဇသေတိ။—အနု။ ဤအလို “အာဒိစ္စော ဝိယ ပဘာယ”ကို ရွှေ့လှည့်၍ စပ်ရမည်။
 “နေသည် မိမိ၏အရောင်အလင်းဖြင့် အမှောင်ကို ပယ်သကဲ့သို့ ကိလေသာအမှောင်ကိုလည်း
 ပယ်နိုင်၏၊ အလင်းကို ထင်ရှားပြသကဲ့သို့ နိရောဓ(နိဗ္ဗာန်)အလင်းကိုလည်း ထင်ရှားပြနိုင်
 ၏”ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။

ပဓု။ ။မဇ္ဈိကဋ္ဌိကား “ပဘာယ သဟ ဥပ္ပန္နော အာဒိစ္စော ပဘိဘာဝေတိ ဝဇ္ဇေတိ
 ယထာ။ ဧဝံ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒိဟိ သတ္တဟိ သဟ ဥပ္ပန္နံ မဂ္ဂဉာဏံ(သည်။) တံမဂ္ဂံ သမ္မာ-
 သင်္ကပ္ပါဒိကံ သတ္တဝိဓံ(ကို)ဘာဝေတိတိ အတ္တော။ ဤအလို အာဒိစ္စော ဝိယ ပဘာယကို
 နောက်ဝါကျနှင့်အဓိပ္ပါယ်တူရလိမ့်မည်။ ဤနည်း၌ မဂ်ဉာဏ်သည် နေနှင့်တူ၏၊ နေသည်မိမိကို
 ၎င်း၊ အရောင်ကို၎င်း ထင်ရှားပြသကဲ့သို့ မဂ်ဉာဏ်ဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်လည်း မိမိကို
 ၎င်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသော ၇-ပါးကို၎င်း ထင်ရှားပြသည်”ဟူလိ။ [ဥပမာန ဥပမေယျတုံစပ်
 ပုံမှာ ဤမဇ္ဈိက အဓိပ္ပါယ်က သာ၍ ထင်ရှားပေသည်။ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ “အာဒိစ္စော ဝိယ
 ပဘာယ”ကို ရွှေ့သို့၎င်း၊ နောက်သို့၎င်း ကာကောလောကန နည်းအားဖြင့် ၂-ဘက်ကြည့်၍
 အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၇၃

စ၊ ဆက်။ သင်္ခါရေ၊ သင်္ခါရတို့ကို။ အမုဉ်တော၊ မလွတ်မူ၍။ ပဝတ္တမာနေန၊
 ဖြစ်သော။ ဉာဏေန၊ လောကီဉာဏ်ဖြင့်။ တေသဗ္ဗံ၊ ဤ အလုံးစုံသော ပရိစ္ဆိန္ဒန
 စသော အမှုကို။ ကာတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်နိုင်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) (သင်္ခါရေ
 အမုဉ်တော ပဝတ္တမာနဿ ဉာဏဿ၊ ၏။) နိမိတ္တပဝတ္တေဟိ၊ သင်္ခါရနိမိတ်
 အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဝဋ်ခန္ဓာတို့မှ။ အဝုဋ္ဌိတတ္တာ၊ မထမြောက်သေးသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တောနိ ကိစ္စာနိ၊ ဤလေးပါးသော ကိစ္စ
 တို့ကို။ ကဗျေန္တံ၊ ပြုနိုင်သော။ တံ ဉာဏံ၊ ထိုမဂ်ဉာဏ်သည်။ ဒုက္ခာဒိနိ၊ ဒုက္ခသစ္စာ
 အစရှိသည်တို့ကို။ တတ္ထ၊ ထို လေးပါးသော သစ္စာတို့၌။ သမ္မောဟနိဝတ္တနေန၊
 ပြင်းစွာ တွေ့ဝေခြင်းကို ဆုတ်နစ်စေခြင်းအားဖြင့်။ ဝိဘာဝေတိ၊ ထင်စွာဖြစ်စေ
 နိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စတ္တာရိပိ သစ္စာနိ ပဿတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။

ဒုက္ခသမုဒယမ္ပိ သော ပဿတိတိ၊ စသော ဤစကားကို။ ကာလန္တရဒဿနံ၊
 ဒုက္ခကို သိရာကာလမှ တပါးသောကာလ၌ မြင်ခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊
 ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ စောဒနာအံ။ န၊ မစောဒနာသင့်။
 (ကသ္မာ၊ နည်း။) ယော၊ နုခေါ်အာဝုသော။ ပေ။ သော ပဿတိတိ အာဒိနာ၊
 အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်။ ကေဒဿိနော၊ တပါးသော သစ္စာကို မြင်ခြင်း
 ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အညတ္တယဒဿိတာဝိစာရဏာယ၊ အခြားသော သစ္စာ
 သုံးပါးအပေါင်းကို မြင်လေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကို စိစစ်ခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။)
 တဿာ၊ ထိုစိစစ်ခြင်းကို။ သာနေတ္ထံ၊ ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှါ။ ဂဝံပတိတ္ထေရေန၊
 သည်။ ဣမဿ သုတ္တဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ အာဟရိတတ္တာ၊ ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်၎င်း။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး တပါးစီ။ သစ္စေသု၊ တို့ကို။ ဒိဿမာနေသု၊
 မြင်အပ်ကုန်လသော်။ အညတ္တယဒဿနဿ၊ အခြား သစ္စာသုံးပါးအပေါင်းကို
 မြင်ခြင်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ယောဇိတတ္တာစ၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း
 တည်း။ [ဤသို့ ယှဉ်စေပုံကို ပါဠိတော်အတိုင်း အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထား
 သည်။] အညဿာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အနုပုဗ္ဗာဘိသမယေ၊
 ကာလတပါး၌ အစဉ်အတိုင်းသိခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) ပုရိမဒိဋ္ဌဿ၊ ရှေ့၌
 သိမြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာကို။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ အဒဿနတော၊ မမြင်ခြင်းကြောင့်။
 သမုဒယာဒိဒဿိနော၊ သမုဒယသစ္စာ အစရှိသည်တို့ကို သိမြင်ခြင်းရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဒုက္ခာဒိဒဿနတာ၊ ဒုက္ခသစ္စာ အစရှိသည်တို့ကို သိမြင်ခြင်းရှိသည်၏
 အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ န ယောဇေတဗ္ဗာ၊ မယှဉ်စေထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။
 ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [သစ္စာ ၄-ပါးကို တပြိုင်နက် မသိဘဲ တပါးကို သိပြီးမှ
 နောက်နောက် တပါးကိုသိလျှင် “အကြင်သူသည် ဒုက္ခကို မြင်၏၊ ထိုသူသည်
 ဒုက္ခသမုဒယ စသည်ကိုလည်း မြင်၏” ဟု ယှဉ်တွဲ၍ မသုံးစွဲထိုက်။ သို့သော် ယှဉ်
 တွဲ၍ သုံးစွဲတားသောကြောင့် တပြိုင်နက်သိကြောင်း ထင်ရှားသည် - ဟူလိ။]

(ဒုက္ခဉာဏံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။) သုဒ္ဓသင်္ခါရပုပ္ဖမတ္တ-
ဒဿနတော၊ အတ္တ မဖက် သက်သက် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ အစုမျှသာဟု သိမြင်နိုင်
ခြင်းကြောင့်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ တကြွခြင်းကို။ ဝါ၊
တကြွသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို။ နိဝါရေတိ၊ တားမြစ်နိုင်၏။ [ကိုလေသာ တပါး
ပါးလျှင် အနုသယ၊ ပရိယုဋ္ဌာန၊ ဝိတိက္ကမအားဖြင့် သုံးပါးပြားကြောင်းကို
ပါရာဇိကဏ်ဘာသာသင်္ခိကာ သိက္ခာပဟာန ဂမ္ဘီရအဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။]

ကစ္စာန၊ ကစ္စာန။ လောကသမုဒယံ၊ ကို။ ဝါ၊ ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့်
ပေါင်းမိလသော် လောကဟူသော ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာကို။
ယထာဘူတံ၊ အကြင်အကြင်ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း။ သမ္မပ္ပညာယ၊ မဖောက်
မပြန်သိတတ်သော ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတော၊ မြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။
လောကေ၊ လောက၌။ ယာ နတ္ထိတာ၊ အကြင် မရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော
ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိသည်။ (အတ္ထိ)။ သာ နတ္ထိတာ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်တော့။
ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ (နိဒါနသံယုတ် အာဟာရ-
ဝဂ် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။) သမုဒယဒဿနံ၊ သမုဒယ
သစ္စာကို မြင်တတ်သောဉာဏ်သည်။ ဟေတုဖလပုဗ္ဗန္တာဝိစ္စေဒဒဿနဝသေန၊
အကြောင်းအကျိုးတို့၏ အဆက်အသွယ်၏ မပြတ်မစဲခြင်းကို မြင်ခြင်း၏ အစွမ်း
ဖြင့်။ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဝါ၊ ကို။ နိဝတ္တေတိ၊ နစ်စေနိုင်၏။

ကစ္စာန၊ န။ လောကနိရောဓံ၊ ကို။ ဝါ၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရဟူသော လောက၏
ချုပ်ကြောင်းနိရောဓသစ္စာကို။ ယထာဘူတံ၊ သမ္မပ္ပညာယ၊ ပဿတော၊ လောကေ၊
ယာ အတ္ထိတာ၊ အကြင် အမြဲရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)။ သာ အတ္ထိတာ၊
သည်။ န ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ နိရောဓဒဿနံ၊ သည်။
ဟေတုနိရောဓာ၊ အကြောင်း၏ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဖလနိရောဓဒဿနဝသေန၊
အကျိုး၏ချုပ်ခြင်းကိုမြင်ခြင်းအစွမ်းဖြင့်။ သဿတဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနံ၊ နိဝါရေတိ၊ ၏။

သုဒ္ဓ ။ ပေ ။ နိဝါရေတိ။ ။ ခန္ဓာငါးပါး၌ အတ္တဟု မှတ်ထင်နေသော ဒိဋ္ဌိကို
“သက္ကာယဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်၏။ လောကီစိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဟူသော သင်္ခါရတို့ကို
သိသော ဒုက္ခဉာဏ်သည် “ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ သက်သက်သာတည်း၊ အတ္တမရှိ” ဟု မြင်နေ
သောကြောင့် ထို အတ္တကိုလွှဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို တားမြစ်နိုင်သည်။

သမုဒယဒဿနံ။ ။ “အတ္တသည် တဘဝဆုံးလျှင် ပြတ်စဲ၏” ဟု သိမြင်တတ်သော
မိစ္ဆာအယူသည် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ မည်၏။ သမုဒယသစ္စာဟူသော အကြောင်းကို မြင်သော
ဉာဏ်ကား အကြောင်းတရား ရှိနေသမျှ အကျိုးရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ မပြတ်စဲကြောင်းကို
ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် သိမြင်နေသောကြောင့်၎င်း၊ ဤဘဝ ဆုံးခါနီးသော် ထိုဘဏှာသည်
ဘဝအသစ်ကို ညွှတ်နေသည့်အတွက် တဏှာရှိနေသမျှ ဘဝအဆက်မပြတ်ခြင်းကို သိနေ
ရကား ထို ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ ပရိယုဋ္ဌာနကို တားမြစ်နိုင်သည်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၇၅

အတ္တကာရဿ၊ မိမိသည် ပြုအပ်သော အကျိုးကို။ ပစ္စက္ခဒဿနတော၊ မျက်မှောက်မြင်ရခြင်းကြောင့်။ မဂ္ဂဒဿနေန၊ မဂ္ဂသစ္စာကို မြင်တတ်သောဉာဏ်ဖြင့်။ အတ္တကာရေ၊ မိမိသည် ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု၏အကျိုးသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပရကာရေ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ ပုရိသကာရေ၊ ယောက်ျားသည် ပြုအပ်သော လုံ့လဝီရိယ၏ အကျိုးသည်။ နတ္ထိ၊ (သီလက္ခန္ဓံ သာမညဖလသုတ် မက္ခလိဂေါသာလဝါဒ။) ဣတိ အာဒိကာ၊ သော။ အကိရိယဒိဋ္ဌိ ပရိယဉ္ဇာနံ။ ပဇဟတိ၊ ပယ်စွန့်နိုင်၏။

သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ သံကိလေသာယ၊ ညစ်နွမ်းခြင်းငှါ။ ဟေတု၊ ဇနက အကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ ပစ္စယော၊ ဥပတ္တမ္ဘကအကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ သတ္တာ၊ တို့သည်။ အဟေတု၊ ဇနကအကြောင်းမရှိကုန်ဘဲ။ အပစ္စယာ၊ ဥပတ္တမ္ဘက အကြောင်းမရှိကုန်ဘဲ။ သံကိလိဿန္တိ၊ ညစ်နွမ်းကြကုန်၏။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စင်ကြယ်ခြင်းငှါ။ ပေ။ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ စင်ကြယ်ကြကုန်၏။ ဣတိ အာဒိကာ၊ သော။ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ စ၊ အဟေတုကဒိဋ္ဌိကိုလည်း။ ဣမ၊ ဤသစ္စဉာဏ်၏ အကျိုးကိုပြရာ၌။ အကိရိယဒိဋ္ဌိဂဟဏေန၊ အကိရိယဒိဋ္ဌိကို တိုက်ရိုက်ယူခြင်းဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ပြီ။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗာ၊ ဟိ၊ မှန်။ သာပိ၊ ထိုအကိရိယဒိဋ္ဌိကိုလည်း။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဒဿနေန၊ စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်းကို မြင်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ မြင်တတ်သောဉာဏ်ဖြင့်။ ပဟိယတိ၊ ပယ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

☞ ဒုက္ခဉာဏံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို သိတတ်သောဉာဏ်သည်။ သမုဒယဖလဿ၊ သမုဒယ၏အကျိုးဖြစ်သော။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဖြစ်သော ရုပ်နာမ်၏။ အဓုဝါဒိတာဝံ၊ အဓုဝအစရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ပဿတိ၊ မြင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖလေ၊ အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်နာမ်၌။ ဝိပ္ပဋ္ဌိပတ္တိံ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကို။ (အထင်မှားခြင်းကို)။ နိဝတ္တေတိ၊ နှစ်စေ့နိုင်၏။ ဣဿရော၊ ပရမိသွာ၊ ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿဏိး အစိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ လောကံ၊ ကိ။ ပဝတ္တေတိ စ၊ ဖြစ်လည်း ဖြစ်စေနိုင်၏။ (စိမ့်လည်း စိမ့် ဖန်ဆင်းနိုင်၏။) နိဝတ္တေတိ စ၊ ဆုတ်နှစ်လည်း

မဂ္ဂဒဿနေန ။ ။မည်သည့်ကောင်းမှု မကောင်းမှုကိုပြုပြု ထိုအမှု၏အကျိုးမရှိ ပြုကာ မတ္တပြုရုံမျှသာဖြစ်၏၊ အကျိုးမရှိသောကြောင့် ပြုရာမရောက် ဟု ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူသည် အကိရိယဒိဋ္ဌိ မည်၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို သိသောဉာဏ်ဖြင့် အကြောင်း၏အကျိုးကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ရကား ထိုအကိရိယဒိဋ္ဌိကို ပယ်စွန့်နိုင်သည်။

ပဝတ္တေတိ နိဝတ္တေတိ စ ။ ။ပဝတ္တေတိတိ သဇ္ဇေတိ(စိမ့်၏)။ ပဝတ္တိယာ ဝါ ဟေတု ဟောတိ။ နိဝတ္တေတိတိ သံဟရတိ (ရုပ်သိမ်း၏)။ ပလယံ(ချုပ်ခြင်းသို့)ဂမေတိ။ ပလောကတာဒိဝသေန ဝါ မောက္ခဟေတု ဟောတိ(ပျက်စီးသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် လွှတ်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။) —အနု။

ဆုတ်နစ်စေနိုင်၏။ (အဖြစ်ကိုလည်း ဆုတ်နစ် ရုပ်သိမ်းစေနိုင်၏။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣဿရကာရဏိနော၊ ဣဿရသည် လောက၏ အကြောင်းဟု အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ပြောဆိုကြကုန်၏။

ပဓာနတော၊ ပဓာနကြောင့်။ (ပကတိကြောင့်။) (လောကော၊ သည်။) အာဝိဘဝတိ၊ ထင်စွာဖြစ်၏။ တတ္ထေဝ၊ ထိုပဓာန၌ပင်။ ပတိလိယတိ စ၊ တွန့် ဆုတ်လည်း တွန့်ဆုတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပဓာနကာရဏိနော၊ ပဓာနသည် လောက၏ အကြောင်းဟု အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (ဝဒန္တိ)။ ကာလဝသေနော၊ ကာလ၏အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်။ (လောကော၊ သည်။) ပဝတ္တတိ စ၊ ဖြစ်လည်း ဖြစ်ရ၏။ နိဝတ္တတိစ၊ ဆုတ်နစ်လည်း ဆုတ်နစ်ရ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကာလဝါဒိနော၊ ကာလသည် လောက၏အကြောင်းဟု အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။) သဘာဝေနော၊ ပင်ကိုယ်သဘောကြောင့်သာ။ (လောကော၊ သည်။) သမ္မောတိစ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်၏။ ဝိဘောတိ စ၊ ပျက်လည်းပျက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သဘာဝဝါဒိနော၊ လောက၏အကြောင်းသည် သဘာဝတည်းဟု အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (ဝဒန္တိ)။

အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ အဏုဟိ၊ အဏုမြူတို့ကြောင့်။ လောကော ပဝတ္တတိ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော သုခ ဒုက္ခ ဟူသမျှသည်။ ပုဗ္ဗေကတဟေတု၊ ရှေးရှေးဘဝက ပြုအပ်သောအကြောင်းကြောင့်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ဝေမာဒိ၊ သော။ အကာရဏ- ပရိဂ္ဂဟော၊ အကြောင်းမဟုတ်သည်ကို သိမ်းယူခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ရာမုဒကာ- ဌာရာဒိနံ ဝိယ၊ ရာမ၏သားဖြစ်သော ဥဒကရသေ့၊ အာဠာရရသေ့ အစရှိသူ တို့၏ကဲ့သို့။ အရူပလောကေ၊ ၌၎င်း။ နိဂဏ္ဌာဒိနံ ဝိယ၊ နိဂဏ္ဌ အစရှိသူတို့၏ ကဲ့သို့။ လောကထုပိကာယ၊ လောကထုပိကာ၌၎င်း။ အပဝဂ္ဂေါ မောက္ခော၊ လွတ်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဂဟဏံ၊ သည်။ ဟောတိ။

အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ ပဓာနဿ၊ ပဓာနဖြစ်သော ပကတိ၏။ အပွဝတ္တိ၊ မဖြစ် ခြင်းသည်။ (အပဝဂ္ဂေါ၊ တည်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။) ဂုဏဝိယုတ္တဿ၊ ဂုဏ်နှင့် မယှဉ်သော။ အတ္တနော၊ အတ္တ၏။ သကတ္တနိ၊ မိမိတည်းဟူသောအတ္တ၌။ အဝ- ဌာနံ၊ သက်ဝင်၍တည်ခြင်းသည်။ (အပဝဂ္ဂေါ၊ တည်း။ ဝါ၊ တည်း။) ဗြဟ္မာနာ၊ ဗြဟ္မာနှင့်။ သလောကတာ၊ တူသောလောကရှိသူ၏အဖြစ်သည်။ (အပဝဂ္ဂေါ။) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုကြောင်း အယူဝါဒ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ ဝေမာဒိဂ္ဂဟဏဉ္စ၊ ဤသို့ အစရှိသည်တို့ကို ယူခြင်း ကိုလည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ၊ ဤဂုဏဝိယုတ္တဿ အတ္တနောဟူသော ပါဠိ၌။ ဂုဏဝိယုတ္တဿာတိ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓိ သုခ ဒုက္ခ ဣစ္ဆာ ဒေါသ ပယတ္တ ဓမ္မာ ဓမ္မ သင်္ခါရေဟိ၊ အသိဉာဏ်၊ ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ၊ အလို၊ ဒေါသ၊ အားထုတ်ခြင်း၊ ဓမ္မ၊ အဓမ္မ၊ သင်္ခါရဟူကုန်

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၇၇

သော။ နဝဟိ၊ ကုန်သော။ အတ္တဂုဏေဟိ၊ အတ္တ၏ ဂုဏ်တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တဿ၊ မယှဉ်သော။ (အတ္တနော သကတ္တနိအဝဋ္ဌာနံ ဌိစပိ။) ဣတိ၊ သို့။ ကဏာဒဘက္ခဝါဒေါ၊ ကုဏာဒဘက္ခဆရာ၏ ဝါဒသည်။ တနည်း— ကဏာဒဘဿဝါဒေါ၊ ကဏာဒဆရာ ပြောဆိုအပ်သော ဝါဒသည်။ (ဟောတိ၊ ရှိ၏။)

ဣန္ဒြိယတပ္ပန ပုတ္တမုခဒဿနာဒီဟိ၊ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို နှစ်သက်စေခြင်း၊ သား၏မျက်နှာကို မြင်ရခြင်း အစရှိသည်တို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အပဝဂ္ဂေါ၊ ဒုက္ခကင်းကွာ မြတ်ချမ်းသာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤသို့သော အယူကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ တထာပဝတ္တနံ၊ ထိုဣန္ဒြိယတပ္ပန ပုတ္တမုခဒဿန အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ၊ ကာမချမ်းသာကို အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်း မည်၏။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၌ ဗောဓိပက္ခိယ အားလုံးသွင်းပုံ

အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသသု၊ ကုန်သော။ အာယတနေသု၊ တို့၌။ ကာမ ဘဝ ဝိဘဝ တဏှာဝသေန၊ ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝ တဏှာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ တိကာ၊ တိက်တို့သည်။ (၁၂-ကို ၃-ဖြင့်မြှောက်။) ဆတ္ထိံသ၊ ၃၆-ပါးသော။ တဏှာဝိစရိတာနိ၊ တဏှာ ဝိစရိက်တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဝါ၊ တနည်း။ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်္ဂေါ၊ ၌။ အာဂတနယေန၊ ဖြင့်။ ကာလဝိဘာဂံ၊ ဝေဘန်အပ်သော ကာလအပြားကို။ အံနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော တဏှာတို့သည်။ (ဆတ္ထိံသ၊ တဏှာဝိစရိတာနိ၊ ဟောန္တိ။) ကိစ္စနာနတ္တေန၊ ဣဒ္ဓိ၏အခြေခံ အစရှိသောကိစ္စအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ခွဲခြား၍ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒါဒယော၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ် အစရှိကုန်သော။ ဗောဓိပက္ခိယာ၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည်။ အတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအလို တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်။ ဧကတ္တာ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဉာဏ်ပညာချည်းဖြစ်သောကြောင့်။) သမ္မာဒိဋ္ဌိမုခေန၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို အဦးပခာနပြုသဖြင့်။ တတ္ထ၊ ထိုမဂ္ဂသစ္စာ၌။ အန္တောဂဓာ၊ အကျုံးဝင်ကုန်၏။

တယော နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယောတိ၊ ကား။ ဧကောပိ၊ တပါးတည်းသော သမ္မာသင်္ကပ္ပကိုလည်း။ လောကိယက္ခဏေ၊ လောကီဝိပဿနာဂဏ၌။ အလောဘမေတ္တာ ကရုဏာ သမ္ပယောဂဝသေန၊ အလောဘနှင့် ယှဉ်ခြင်း၊ မေတ္တာနှင့် ယှဉ်ခြင်း၊ ကရုဏာနှင့်ယှဉ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဘိန္နာ၊ ပြားကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ မဂ္ဂက္ခဏေ၊ ၌။ လောဘ ဗျာပါဒဝိဟိံသာ သမုစ္ဆေဒဝသေန၊ လောဘကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း၊ ဗျာပါဒကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း၊ ဝိဟိံသာကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ တယောတိ၊ သုံးပါးတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ [သပ္ပာသဝိပလ္လိ

မဂ္ဂင် တပါးတည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း လောကီဓာန၌ အလောဘ မေတ္တာ ကရုဏာ ၃-မျိုးနှင့်ယှဉ်သောကြောင့်၎င်း၊ မဂ်ဓာန၌ လောဘ ဗျာပါဒ ဝိဟိံသာ ၃-မျိုးကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်နိုင်သောကြောင့်၎င်း “တယော”ဟု သုံးမျိုးပြား ကြောင်းကို ဆိုရသည်—ဟူလို။] သမ္မာဝါစာဒီသု၊ တိဉ္စိ၊ သေ နယော၊ တည်း။ [သမ္မာဝါစာဒီသု၌ အာဒိဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တကို ယူပါ။ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးကို ပယ် သောကြောင့် သမ္မာဝါစာကို လေးပါးဟု ဆိုထားသည်။ ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး ကို ပယ်သောကြောင့် သမ္မာကမ္မန္တကို သုံးပါးဟု ဆိုထားသည်—ဟူလို။] ပန၊ ကား။ အပ္ပိစ္ဆတသန္တုဋ္ဌိတာနံ၊ အပ္ပိစ္ဆတ၊ သန္တုဋ္ဌိတာတို့၏။ ဘာဝေ၊ ရှိခြင်း သည်။ (သတိ၊ သော်။) သမ္မာအာဇီဝ သမ္ဘဝတော၊ သမ္မာအာဇီဝ၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ တေန၊ ထို သမ္မာအာဇီဝဖြင့်။ တေသံ၊ ထို အပ္ပိစ္ဆတ၊ သန္တု- ဋ္ဌိတာတို့ကို။ သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [တသံဟူ၍လျှင် ကောင်း မည်။]

ဘဝန္တရေပိ၊ ဘဝတပါး၌သော်မှလည်း။ [ပိဖြင့် ဤဘဝကိုပေါင်း။] ဇီဝိတ- ဟေတုပိ၊ အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှလည်း။ [ပိဖြင့် အသက် မျှလောက် အရေးမကြီးသောအကြောင်းကို ပေါင်း။] အရိယေဟိ၊ အရိယာ အရှင် သူတော်စင်တို့သည်။ အဝီတိက္ကမနိယတ္တာ၊ မလွန်ကျူးအပ် မလွန်ကျူး နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အရိယကန္တာနံ၊ အရိယာတို့ နှစ်သက်အပ်ကုန် သော။ သမ္မာဝါစာဒီသီလာနံ၊ တို့ကို။ ဂဟဏေန၊ ယူခြင်းဖြင့်။ ယေန သဒ္ဓါ- ဟတ္ထေန၊ အကြင် သဒ္ဓါတည်းဟူသောလက်ဖြင့်။ တာနံ၊ ထိုသီလတို့ကို။ ပရိဂ္ဂ- ဟေတဗ္ဗာနံ၊ ကုန်၏။ သော သဒ္ဓါဟတ္ထော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဂဟိတောယေဝ၊ ယူအပ်တော့သည်သာ။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတော၊ ထိုသဒ္ဓါတည်းဟူ သောလက်မှ။ အနညာနံ၊ တပါးတခြား မဟုတ်ကုန်သော။ သဒ္ဓိန္ဒြိယ သဒ္ဓါ- ဗလာနံ၊ တို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုသီလ၌။ အန္တောဂဓာနံ၊ ဟောန္တံ။ တေသံ အတ္ထိ- တာယာတိ၊ ကား။ သဒ္ဓိန္ဒြိယ သဒ္ဓါဗလ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထိတာယ၊ ရှိ ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ အတုက်။ သီလဿ၊ ၏။ အတ္ထိဘာဝတော၊ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တိဝိဓေနပိ၊ သုံးပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ သီလေန၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဟူသော သီလဖြင့်။ တယောပိ၊ သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေ၊ ထိုသဒ္ဓိန္ဒြိယ သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုသီလဟူသောမဂ္ဂသစ္စာ၌။ အန္တော- ဂဓာ၊ အကျုံးဝင်ကုန်၏။

စိတ္တိဒ္ဓိပါဒံ၊ ကို။ စိတ္တသမာဓိတိ၊ ဟူ၍။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ဟိ၊ မှန်။ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယန္တိ၊ ဟူ၍။ စိတ္တမုခေန၊ စိတ်ကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့်။ သမာဓိံ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမာဓိမုခေန၊ ဖြင့်။ စိတ္တမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ပန၊ ဆက်။ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒဘာဝနာ-

၉

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၇၉

ယ၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်ဘာဝနာကြောင့်။ သမာဓိပိ၊ သည်လည်း။ အဓိမတ္တော၊ လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်ဝစနံ ဝိယ၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ် အစရှိသော သဒ္ဓါကိုကဲ့သို့။ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်ဝစနံ၊ ကို။ အဝတော၊ တိုက်ရိုက်မဆိုမူ၍။ ဣခ၊ ဤသမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဝယ် သွင်းယူရာ၌။ စိတ္တသမာဓိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထံ၊ ပြီ။

ပီတိမနဿ၊ ပီတိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူ၏။ ကာယော၊ နာမကာယ ရူပကာယသည်။ ပဿမ္ဘတိ၊ ငြိမ်းအေး၏။ ပဿဒ္ဓကောယော၊ ငြိမ်းအေးသော နာမကာယ ရူပကာယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုခံ၊ သုခကို။ ဝေဒေတိ၊ ခံစားရ၏။ သုခိနော၊ သုခရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ္တံ၊ သည်။ သမာဓိယတိ၊ သမာဓိဖြစ်၏။ ဝါ၊ တည်ကြည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ တိက၊ ဒုပဏ်၊ လောဏကပလ္လဝဂ်၊ ပရိသာသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။) ပီတိ ပဿဒ္ဓိယော၊ တို့သည်။ သမာဓိ ဥပကာရာ၊ သမာဓိအား လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမာဓိဂ္ဂဟဏေန၊ သမာဓိကို ယူခြင်းဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဥပေက္ခာပန၊ ကိုကား။ သမာဓိဥပကာရကတော၊ သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တံသမိသကိစ္စတော စ၊ ထိုသမာဓိနှင့် တူသောကိစ္စရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ သမာဓိဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမ္မာသမာဓိဝသေန၊ သမ္မာသမာဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ သမ္မာသမာဓိနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဧတေသံ၊ ဤ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တို့၏။ အန္တောဂတော၊ အတွင်းဝင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။

ဝိသာတကတ္တာ၊ ဒုက္ခသစ္စာက ညှဉ်းဆဲတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဘာရော ဝိယ၊ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကိုကဲ့သို့။ (ဒဠဗ္ဗံ၊ ရှုမှတ်ထိုက်၏။) [ဝိသာတကတ္တာတိ သံဟရဏီယဝသေန၊ (ထမ်းဆောင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်)။ ဝိဟန္တဘာဝတော။ - အနု။] ဗာဓကတ္တာ၊ ဒုက္ခသစ္စာက နှိပ်စက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုဗ္ဗိက္ခမိဝ၊ ထမင်း၏ မရှိခြင်းကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားခြင်းကိုကဲ့သို့။ ဒဠဗ္ဗံ။ သုခံ၊ သုခဟူသမျှသည်။ နိဗ္ဗာနပရမံ၊ နိဗ္ဗာန်သုခသာလျှင် အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားရှိ၏။ ဣတိသုခဘာဝတော၊ ဤသို့ ဟောတော်မူအပ်သော ပရမသုခ၏အဖြစ်ကြောင့်။ သုတိက္ခမိဝ၊ အစာ၏ပြည့်စုံခြင်းကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊ သာယာဝပြော အစာပေါ့ခြင်းကိုကဲ့သို့။ (ဒဠဗ္ဗံ)။ အနိဋ္ဌဘာဝတော၊ အလိုမရှိထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ သာသင်္ကသပ္ပဋိဘယတော စ၊ ယုံမှားဘွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်၊ ဘေးဘျမ်းနှင့်တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသစ္စာသည်။ ဝေရီဝိသရုက္ခဘယဩရိမတိရူပမံ၊ ရန်သူ အဆိပ်ပင်၊ ဘေး၊ ဤဘက်ကမ်းဟူသော ဥပမာ ရှိ၏။

တထတ္ထေနာတိ၊ ကား။ တထသဘာဝေန၊ ထို ပရိညေယျအဖြစ်၌ မှန်ကန်သော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပရိညေယျဘာဝေန၊ ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ (န ဒုက္ခံ ခွစပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ တေန၊ ဤ တထတ္ထေန ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အရိယသစ္စဒ္ဓယံ၊ သမုဒယမဂ္ဂဟူသော အရိယသစ္စာ ၂-ပါး အပေါင်းသည်။ သိယာ၊ အချို့။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။ [အနိစ္စဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခတည်း။] န အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာမဟုတ်။ သိယာ၊ အချို့။ အရိယသစ္စံ၊ တည်း။ နဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခ မဟုတ်။ ဣတိ ဣမံအတ္ထံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ဟိ၊ မှန်။ အရိယသစ္စသဒ္ဓ-ပရာ၊ နောက်၌ အရိယသစ္စသဒ္ဓါရှိကုန်သော။ ဒုက္ခာဒိသဒ္ဓါ၊ ဒုက္ခအစရှိသော သဒ္ဓါတို့သည်။ (“ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စံ” အစရှိသော သဒ္ဓါတို့သည်။) ပရိညေယျာဒိဘာဝံ၊ ပရိညေယျအစရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ [အာဒိဖြင့် “ပဟာတဗ္ဗ သစ္စိကာတဗ္ဗ ဘာဝေတဗ္ဗ” တို့ကို ယူပါ။] ဝဒန္တိ၊ ဟောနိုင်ကုန်၏။ တေနာ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ အရိယသစ္စသဒ္ဓါနပေက္ခံ၊ အရိယသစ္စသဒ္ဓါကို ငဲ့ခြင်းမရှိသော။ ဒုက္ခသဒ္ဓါ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တသာမညဖလဓမ္မာနံ၊ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉ သာမညဖိုလ်တရားတို့ကို။ အာဒိပဒသင်္ဂဟော၊ ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စဟူသော အစပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ [စက်လေးပါးလှည့်ရာတွင် “ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စ” သည် အစပုဒ်ဖြစ်၏။ ထို အစပုဒ်၌ “မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တသာမညဖလဓမ္မ” တို့ကို သွင်းယူထားသည် - ဟူလို၊ အဋ္ဌကထာ၌ကြည့်ပါ။] တဒပေက္ခံ၊ ထို အရိယသစ္စသဒ္ဓါကိုငဲ့ခြင်းရှိသော။ (ဒုက္ခသဒ္ဓါ၊ ကို။) သန္ဓာယ၊ ဤ။ (မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တသာမညဖလဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။) စတုတ္ထပဒသင်္ဂဟော၊ “နေဝ ဒုက္ခံ န အရိယသစ္စ” ဟူသော စတုတ္ထပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းကို။ (ဝုတ္တော၊ ပြီ။)

သမုဒယာဒိသု၊ တို့၌။ အဝသေသကိလေသာဒယော၊ တဏှာမှကြွင်းသော ကိလေသာအစရှိသည်တို့သည်။ [အာဒိဖြင့်ယူအပ်သော အနက်တို့ကို အနုဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။] သမုဒယော၊ သမုဒယသာမည၏။ န အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာ မမည်။ သင်္ခါရနိရောဓော၊ သင်္ခါရ၏ချုပ်ခြင်း ဘင်သည်၎င်း။ နိရောဓသမာပတ္တိ စ၊ နိရောဓသမာပတ်သည်၎င်း။ နိရောဓော၊ နိရောဓသာ မည်၏။ န အရိယသစ္စံ၊ မမည်။ အရိယမဂ္ဂတော၊ အရိယာမဂ်မှ။ အညာနိ၊ အခြားကုန်သော။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ ဖိုလ်၌ယှဉ်သော မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါးတို့သည်။ [အညာနိ မဂ္ဂင်္ဂါနိတိ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော။ - အနု။] မဂ္ဂေါ၊ မဂ်သာမည်၏။ န အရိယသစ္စံ၊ မမည်။ ဣတိ ဣမိနာ နယေန၊ အားဖြင့်။ ယောဇနာ၊ အနက်ကိုယှဉ်စေခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်၏။

ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသည်။ ဝေဒနီယံ၊ ခံစားထိုက်သောသဘောသည်။ သန္တံပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝေဒကရဟိတံ၊ ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှ ကင်း၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဝေဒကရဟိတ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ကေဝလံ၊ ဝေဒက မဖက် သက်သက်။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တတာဇနိယအဖွင့်

၅၉၁

တသ္မိံ၊ ထိုဒုက္ခသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ပစ္စယေဟိ၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ ပဝတ္တမာနေ၊ ဖြစ်လသော်။ ဒုက္ခံ ဝေဒေတိတိ၊ ဒုက္ခံ ဝေဒေတိဟူ၍။ ဝါ၊ ဒုက္ခကို ခံစား၏ဟူ၍။ ဝေါဟာရမတ္တံ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းမျှ သည်။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်မျှသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတရေသပိ၊ ဒုက္ခမှတစ်ပါးသော သစ္စာတို့၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤ အတူတည်း။

ကိရိယာဝ ဝိဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ သမုဒယမေဝ၊ သမုဒယသစ္စာကို ပင်။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ဝါ၊ တနည်း။ တဿ၊ ထို သမုဒယသစ္စာ၏။ ဒုက္ခပစ္စယဘာဝံ၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်း၏အဖြစ်ကို။ (ဝဒတိ)။ မဂ္ဂေါ အတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ ဆိုထိုက် လျက်။ မဂ္ဂမတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဩကာရဿ၊ ဩအက္ခရာ၏။ အဘာဝေါ၊ အ၏အဖြစ် ကို။ ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [လောပဉ္စတတြာကာရော-သုတ်ဖြင့် သရနောင်းရာ၌ ဩကိုချေ၊ ထိုကျေရာ၌ အ-လာ၊ မ အာဂုံ။] ဂမကောတိ၊ ကား။ ဂန္တာ၊ နိဗ္ဗာန်သို့သွားတတ်သူသည်။ (န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။) [ဂမကသမာသ်ဟူရာ၌ ကဲ့သို့ “ဂမကော၊ သိစေတတ်သူ” ဟု အနက်ပေးမည်စိုးသောကြောင့် “ဂန္တာ” ဟု ဖွင့်သည်။] သာသဝတာ၊ အာသဝေါတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ် သည်။ အသုဘတာ၊ မတင့်တယ်သော တရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။ ဣတိကတော၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ နိရောဓမ္ဂေါ၊ အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံ မဟုတ်သော နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့သည်။ သုဘာဝေ၊ တင့်တယ်ကုန်သည် သာ။ [အာသဝေါတရားတို့က အာရုံမပြုနိုင်လောက်အောင်ပင် တင့်တယ်သော သစ္စာများဖြစ်ကြသည် - ဟူလို။]

ဒုက္ခာဒိနံ၊ ဒုက္ခအစရှိသော သစ္စာသုံးပါးတို့၏။ ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ် အားဖြင့်။ သမုဒယာဒိဘာဝေါ၊ သမုဒယ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိနိုင်၏။ နိရောဓဘာဝေါ ပန၊ နိရောဓ၏ အဖြစ်သည်ကား။ န အတ္ထိ၊

သမုဒယာဒိဘာဝေါ။ ။ဒုက္ခသစ္စာသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် သမုဒယ မဂ္ဂလည်း ဖြစ် နိုင်၏။ ဘဒ္ဒကောင့်နည်း—ဒုက္ခသစ္စာတွင် ပါဝင်သော ကုသိုလ်သည် ဇာတိဒုက္ခစသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်ရာ၌ သမုဒယလည်း မည်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက် ကြောင်း မဂ္ဂလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့်တည်း။...သမုဒယသစ္စာသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် မဂ္ဂ ဒုက္ခ ဖြစ်နိုင်ပြန်၏။ ဘဒ္ဒကောင့်နည်း— တဏှာသံယောဇဉ်ဖြင့် သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းသင်းဘို့ရန် တောင့်တစေကာမူ ဘုရား အစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိ သောအခါ ထို တဏှာသည်ပင် ပရိယာယ်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်း မဂ္ဂလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ထိုသမုဒယသည်ပင် “ယဒနိစ္စံ၊ တံ ဒုက္ခံ” အရ အနိစ္စဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခလည်း ဖြစ်ပြန်၏။ ထို့ကြောင့်တည်း။...မဂ္ဂသစ္စာသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် ဒုက္ခ သမုဒယ လည်း ဖြစ်ရပြန်၏။ ဘဒ္ဒကောင့်နည်း— “ယဒနိစ္စံ၊ တံ ဒုက္ခံ” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့်

မရှိနိုင်။ နိရောဓဿ ဝါ၊ နိရောဓ၏မူလည်း။ ဒုက္ခာဒိဘာဝေါ၊ ဒုက္ခအစရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ (နတ္ထိ၊ မရှိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ အညမညသမင်္ဂီတာ၊ ဒုက္ခသမုဒယ မဂ္ဂတို့နှင့် နိရောဓ၏ အချင်းချင်း အတူတကွဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ နိရောဓနှင့် ဒုက္ခ သမုဒယ မဂ္ဂတို့၏ အချင်းချင်း အတူတကွ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ န၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိရောဓသုညာနိဝါတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ) အာဟ။

သမုဒယေ ဒုက္ခဿာဘာဝတောတိ၊ ကား။ ပေါ်နောဘဝိကာယ၊ တဖန်ဘဝ ဟူသော အကျိုးရှိသော။ ဝါ၊ တဖန်ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်သော။ တဏှာယ၊ အကြောင်းတဏှာ၌။ (အကြောင်းတဏှာထဲ၌။) ပုနဗ္ဗဝဿ၊ တဖန်ဘဝဟူသော အကျိုး၏။ (နောက်ဘဝဟူသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စာအကျိုး၏။) အဘာ-ဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ (“ဟေတု၊ အကြောင်းသည်။ ဖလသုညော၊ အကျိုးမှ ကင်းဆိတ်၏” ဟု အဋ္ဌကထာ၌စပ်။)

ဝါ၊ တနည်း။ ပကတိဝါဒီနံ၊ ပကတိသည် သတ္တဝါတို့၏ အစဟု ပြောဆိုလေ့ ရှိသော ကာယိလဆရာတို့၏။ ဝိကာရာ၊ မဟန္တ အစရှိသော ဝိကာရတို့သည်။ ဝိဘာဝတော၊ ထင်စွာဖြစ်ရာအခါမှ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ (ထင်စွာမပေါ်မီ ရှေး၌။) ပဋိပ္ပလီနာ၊ တဖန်တူန့်ဆုတ် ငုပ်နေကုန်သည်။ ဟုတ္တာစ၊ ဖြစ်၍လည်း။ [စဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်သောအခါ မငုပ်မလျိုးသည်ကို ပေါင်း။] ပကတိဘာဝေနော၊ ပကတိ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ တိဋ္ဌန္တိ ယထာ၊ တည်ကုန်သကဲ့သို့။ [ဤ ဥပမာ စကားဖြင့် ပကတိဟူသော အကြောင်းသည် ဝိကာရဖြစ်သော အကျိုးနှင့် တခု

တည်း အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိပုံကိုပြသော ဝိသဒိသုပမာတည်း။] ဧဝံ၊ ဤ အတူ။ သမုဒယသမ္ပယုတ္တံ၊ တဏှာသမုဒယနှင့် သမ္ပယုတ်သည်။ (သမာနံ)ပိ၊ ဖြစ်ပါ သော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသည်။ [လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော ဒုက္ခကို ဆိုလိုသည်။] သမုဒယဘာဝေန၊ သမုဒယ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ န တိဋ္ဌတိ၊ မတည်။ [အကြောင်း ပကတိနှင့် အကျိုးဝိကာရသည် ပကတိတခုတည်း၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သကဲ့သို့၊ အကျိုးဒုက္ခသည် အကြောင်း သမုဒယနှင့် တကွဖြစ်စေကာမူ တခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် မတည်ပါ-ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမုဒယေ ဒုက္ခဿာဘာဝတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အနိစ္စဖြစ်သည့်အတွက် ဒုက္ခလည်း ဖြစ်နိုင်ပြန်၏။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရလျှင်ပင် လူ့ဘဝ နတ် ဘဝ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရခြင်း တည်းဟူသော မရဏဒုက္ခနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောကြောင့် ပရိယာယ် အားဖြင့် ဒုက္ခ၏အကြောင်း သမုဒယလည်း ဖြစ်ပြန်၏။ ထို့ကြောင့်တည်း။

န ပန နိရောဓပေ။ သမင်္ဂီတာ။ ။ထို သစ္စာသုံးပါးသည် မည်သည့်အခါမျှ သန္တိ- သူနှင့် မပေါင်းနိုင်ရကား ပရိယာယ်အားဖြင့်သော်မှ နိရောဓအမည်ကို မရနိုင်ပါ။ နိရောဓ သစ္စာကလည်း ထို သစ္စာ ၃-ပါးနှင့်ရော၍ မဖြစ်ပါ။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်

၅၉၃

အဝိဘတ္တေဟိ၊ အသီးအခြား မဝေဘန်အပ်ကုန်သေးသော။ ဝိကာရေဟိ၊ ဝိကာရတို့ဖြင့်။ ပကတိဘာဝေနော၊ ပကတိ၏အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ ဌိတေဟိ၊ တည်ကုန်သော။ မဟန္တာဝိသေသိန္ဒြိယဘူတ ဝိသေသေဟိ၊ မြင့်မြတ်သောဉာဏ်၊ အထူးမရှိသော ရူပစသော တမ္မတ္ထ၊ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ၊ ပထဝီစသော ဘုတ် အလုံးတို့ဖြင့်။ ပကတိဝါဒီနံ၊ တို့၏။ ပကတိ၊ အကြောင်းပကတိသည်။ သဂဗ္ဗော၊ အကျိုး ကိုယ်ဝန်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ဟေတု၊ အကြောင်းသစ္စာ ၂-ပါးသည်။ ဖလေန၊ အကျိုးသစ္စာ ၂-ပါး အားဖြင့်။ သဂဗ္ဗော၊ ကိုယ်ဝန်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ အတ္တော၊ နက်။

ဒုက္ခသမုဒယာနံ နိရောဓမဂ္ဂါနဉ္စ အသမဝါယာတိ ဧတံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ ဝိဝရန္တော၊ ဖွင့်ပြလိုသည်။ (ဟုတွာ)။ န ဟေတု သမဝေတံ ဟေတု ဖလန္တိ-အာဒိ၊ သော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ။ တတ္ထ၊ ထို န ဟေတု သမဝေတံ ဟေတုဖလံ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ တန္တု၊ သု၊ ချည်မျှင်အပေါင်းတို့သည်။ (သမဝေတေသု၊ အညီအမျှ တကွဖြစ်ကုန် လသော်။) ပဋေ၊ အဝတ်ပုဆိုးတည်း။ (ဣတိ အာဒိနာ ဗုဒ္ဓိဝေါဟာရဇနကော ဌိစပ်။) ကပါလေသု၊ အိုး၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော အိုးလုပ်ဘို့ရန် မြေညက် တို့သည်။ (သမဝေတေသု)။ ဃဋေ၊ အိုးတည်း။ ဗိရဏေသု၊ သင်မြက်တို့သည်။ (သမဝေတေသု)။ ကဋေ၊ သင်ဖြူးတည်း။ ဒွိအဏူသု၊ ပရမာဏုမြူ ၂-ခုတို့ သည်။ (သမဝေတေသု)။ ဒွိအဏုကံ၊ ပရမာဏုမြူ ၂-ခုအပေါင်းတည်း။ ဣတိ

မဟန္တာ။ ပေ။ ဝိသေသေဟိ။ ။အဝိဘတ္တေဟိ ဝိကာရေဟိ၌ ဝိကာရေဟိကိုပင် “မဟန္တာ။ပေ။ ဝိသေသေဟိ” ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ ထိုတွင် “မဟန္တာ” ဟူသည် မဟာ-ဗုဒ္ဓိ=ကြီးစွာသောဉာဏ်တည်း။ ထိုဉာဏ်ကို ကာပိလဆရာတို့က “မဟဇ္ဈာသယ” ဟုလည်း ခေါ်ကြသတတ်။

“အဝိသေသ” ဟူသည် ရူပတမ္မတ္ထစသော ၅-ပါးနှင့် အဟံကာရ (ငါဟု ပြုတတ်သော မာန်) ဟူသော ၆-ပါးတည်း။ ရူပတမ္မတ္ထစသော၌ အာဒိဖြင့် သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ တို့ကိုယူ၊ ထိုတမ္မတ္ထ ၅-မျိုးကို ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ ၉၂-ဂါထာ၌ သဒ္ဓ၊ ဖဿ၊ ရူပ၊ ရသ၊ ဂန္ဓ ဟု သရုပ်ဖော်၏။ ထို၌ “ဖဿ” ဟူသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း။

“ဣန္ဒြိယ” ဟူသည် စက္ခုစသော ၅ပါး၊ ဝါစာ၊ ပါဏိ၊ ပါဒ၊ ပါယု (ဝစ္စမင်္ဂ) ဥပတ္တ(ဆရာတော်၏နိဿယ၌ “အင်္ဂဇာတ” ဟု ပါ၏။ ထိုအင်္ဂါဇာတ်ကို ဤ၌ “ဥပတ္တ” ဟု ဆိုထားဟန်တူသည်။)

“ဘူတဝိသေသ”ဟူသည် ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးနှင့် အာကာသ၊ ၅-ပါးတည်း” ဟု အနုဋီကာ၌ ဖွင့်သည်။ “ဤအားလုံးသည် ပကတိ၏ အကျိုးဖြစ်ကြပေလည်း ပကတိမှ မဲ့ခဲ့ခါမှ ပကတိအတွင်း၌ ကိုယ်ဝန်ကလေးကဲ့သို့ တည်နေကြသည်” ဟု ယူကြသတတ်။

အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဣမ၊ ဤလောက၌။ ဗုဒ္ဓိဝေါဟာရဇနကော၊ ဉာဏ်၊ အခေါ် အဝေါ် ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ (သမ္မန္တော ဌာဝပ်။) အဝိသု၊ သီးခြား မဟုတ်ဘဲ။ (တခုစီမဟုတ်ဘဲ)။ သိဒ္ဓါနံ၊ ထင်ရှားကုန်သော ချည်မျှင် အစရှိသည် တို့၏။ သမ္မန္တော၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းသည်။ သမဝါယော၊ သမဝါယတည်း။

တေန သမဝါယေန၊ ထို သမဝါယအားဖြင့်။ ကာရဏေသု၊ အကြောင်း ဖြစ် ကုန်သော။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ အဏုသု၊ ပရမာဏုမြူခိုက်သည်။ (သမဝေတေသု)။ ဒွိအဏုကံ၊ ပရမာဏုမြူ ၂-ခုအပေါင်းဖြစ်သော။ ဖလံ၊ အကျိုးသည်။ သမဝေတံ၊ အညီအမျှ တကွဖြစ်သည်။ ဧကိဘူတမိဝ၊ တခုတည်းမဟုတ်သော်လည်း တခု တည်းဖြစ်၍ ဖြစ်သကဲ့သို့။ သမ္မန္တံ၊ ပေါင်းစပ်မိသည်။ (ဟောတိ)။ တီသု အဏု သု၊ တို့သည်။ (သမဝေတေသု)တိအဏုကံ ဖလံ သမဝေတံ ဧကိဘူတမိဝ သမ္မန္တံ ဟောတိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ မဟာပထဝီ မဟာဥဒက- မဟာအဂ္ဂိ မဟာဝါတက္ခန္ဓပရိယန္တံ၊ ကြီးစွာသော မြေအစု၊ ကြီးစွာသော ရေ အစု၊ ကြီးစွာသော မီးအစု၊ ကြီးစွာသော လေအစု အပိုင်းအခြားရှိသော။ ဖလံ၊ သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ကာရဏေသု၊ အကြောင်းတို့၌။ သမဝေတံ၊ အညီအမျှ တကွဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သမဝါယဝါဒိနော၊ သမဝါယကို ပြောဆိုလေ့ရှိသော ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ၏။ [ဤဝါဒ၌ မဟာပထဝီမြေကြီး စသည်တို့လည်း အဏုမြူများစွာတို့၏ အပေါင်းပင် ဖြစ်သတတ်၊ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့်ကား အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် အပေါင်းဟု မှတ်ပါ။]

ပန၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တေဟိ၊ ပြောဆိုကုန်သော သမဝါယဝါဒီ ဆရာတို့သည်။ (ဝုတ္တံ ဌာဝပ်။) အပရိမာဏေသု၊ အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော။ ကာရဏေသု၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်။ မဟာပရိမာဏံ၊ များသော အတိုင်းအရှည် ရှိသော။ ဧကံ၊ တခုသော။ ဖလံ၊ အကျိုးသည်။ (မဟာပထဝီစသော အကျိုး သည်။) သမဝေတံ၊ သည်။ (ဟုတွာ)။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အန္တောဂဓေဟိ၊ အတွင်းဝင်ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ အကြောင်းတို့ဖြင့်။ သဂဗ္ဗံ၊ ကိုယ်ဝန်နှင့် တကွဖြစ်၏။ အသုညံ၊ မဆိတ်။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဣမ၊ ဤသစ္စာ လေးပါးတို့၌။ သမဝါယာဘာဝါ၊ အတူတကွ ပေါင်းဆုံခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဖလေ၊ အကျိုးသစ္စာ ၂-ပါး၌။ ဟေတု၊ အကြောင်းသစ္စာ ၂-ပါးသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖလံ၊ အကျိုးသည်။ ဟေတု သုညံ၊ အကြောင်းမှ ကင်းဆိတ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

ပဝတ္တိဘာဝတောတိ၊ ကား။ သံသာရဿ၊ ၏။ ပဝတ္တိဘာဝတော၊ အဆက် မပြတ် ဖြစ်ခြင်းသဘောအားဖြင့်။ (ကေဝိဓံ ဌာဝပ်။) စတုအာဟာရဘေဒတောတိ ဣမိနာ၊ ပါဌ်ဖြင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အာဟာရဘေဒေ၊ အာဟာရ အထူး အပြားတို့ကို၎င်း။ တေဟိ၊ ထို အာဟာရအထူးအပြားတို့ကြောင့်။ ဘိန္နေ၊ ပြား

ကုန်သော။ တပုစ္ဆယဓမ္မဘေဒေ စ၊ ထို အာဟာရဟူသော အကြောင်းရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အထူးအပြားတို့ကို၎င်း။ သင်္ဂဏှာတိ၊ သိမ်းယူ၏။ ရူပါဒိ- ခန္ဓဝသေန၊ ရူပက္ခန္ဓာအစရှိသော ခန္ဓာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ တနည်း။ အာရမ္မဏဝသေန၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ရူပါဘိနန္ဒနာဒိ- ဘေဒေါ၊ ရူပါဘိနန္ဒန အစရှိသည်တို့၏ အပြားသည်။ (ဟောတိ)။ ဥပါဒါနေ- ဟိ၊ ကာမုပါဒါန်အစရှိသော ဥပါဒါန်တို့သည်။ ဥပါဒိယတိ၊ ကပ်၍ ယူအပ်၏။ ဝါ၊ စွဲလမ်းအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပါဒိ၊ မည်၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ၊ ဥပါဒါ- နက္ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်းတည်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ သည်လည်း။ တံ နိဿရဏဘူတံ၊ ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ ထွက်မြောက်ရာဖြစ်၍ဖြစ်၏။ တဿ၊ ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၏။ ဝူပသမော၊ ငြိမ်းအေးရာတည်း။ တံ သန္တိ၊ ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း တည်း။ ဣတိကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ တဿ၊ ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၏။ (သေသတံ ဌ္မစပ်)။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ ပစ္ဆိမံ၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ (အတ္ထိ)။ တာဝ၊ ထို နောက်ဆုံးစိတ်တိုင်အောင်။ သေသတံ၊ ကြွင်း သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း။ တတော၊ ထို နောက်ဆုံးစိတ်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အနဝ- သေသတံ စ၊ အကြွင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်ယူ၍။ ဝါ၊ စွဲ၍။ သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတု အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဒို့ဓာ၊ ၂-ပါးအပြားအားဖြင့်။ ဝေါဟရိယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်သည်၎င်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သည်၎င်း။ ဝိပဿနာ၊ တည်း။ ဣတရေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်တို့မှတစ်ပါး အခြားသော မဂ္ဂင် ၆-ပါးတို့သည်။ သမထော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ သီလမ္ပိ၊ သီလကိုလည်း။ သမထဿ၊ သမထအား။ ဥပကာရကတ္တာ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမထဂ္ဂဟဏေန၊ သမထကိုယူခြင်းဖြင့်။ ဂယတိ၊ ယူအပ်၏။ (ဣတိအယံ)၊ ကား။ တေသံ၊ ထို ဝေန္တိဆရာတို့၏။ အဓိပ္ပါယော။

တပုစ္ဆယဓမ္မဘေဒေ။ ။အာဟာရ ၄-ပါး၏ သရုပ်ကို “ကဗဠိကာရာဟာရ” စသည် ဖြင့် သိပါ။ ထိုအာဟာရ ၄-ပါး၏အကြောင်းကို “တပုစ္ဆယ”ဟု ဆို၏။ ကဗဠိကာရာဟာ- ရ၏ အကြောင်းသည် အဇ္ဈောဟရဏိယဝတ္ထု (စားမျိုးထိုက်သော အစာအာဟာရ) တည်း။ ဖဿာဟာရ၏အကြောင်းသည် “သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော”နှင့်အညီ ၆-ပါး သော အာယတနတည်း။ စေတနာဟူသော သင်္ခါရ၏ အကြောင်းသည် အဝိဇ္ဇာတည်း။ ဝိညာဏာဟာရ၏ အကြောင်းသည် “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ”နှင့် အညီ သင်္ခါရဟု ဆို အပ်သော အဘိသင်္ခါရတည်း။ ထိုအာဟာရ ၄-ပါးကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးကို “ဧ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုဓမ္မတို့ကား “ဩဇာဠမကရူပံ ယေ၊ ဝေဒနံ ပဋိသန္ဓိကံ၊ နာမရူပံ အာဟာရန္တိ၊ တသ္မာ ဟာရာတိ ဝုစ္စရေ”ဟူသော ဂါထာနှင့်အညီ ဩဇာဠမက ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်တို့တည်း။

အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ယာနဒ္ဒယဝသေန၊ သမထယာန၊ ဝိပဿနာ-
 ယာန ၂-ပါးအပေါင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ လဒ္ဓေါ၊ ရအပ်သော။ မဂ္ဂေါ၊ ကို။ ဝါ၊
 သည်။ သမထော၊ သမထလည်း မည်၏။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာလည်း မည်၏။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဂမနဝသေန၊ မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်သော သမထ
 ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သပ္ပဒေသတ္တာတိ(ပဒဿ)။ ။ သီလက္ခန္ဓာဒိနံ၊ သီလက္ခန္ဓ အစရှိသော
 လောကုတ္တရာခန္ဓာတို့၏။ ဧကဒေသတ္တာ၊ တစိတ်တပိုင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 (တိဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတော ဌ္ဗစပ်။) ဣတိအတ္ထော။ ဟိ၊ မှန်။ သီလက္ခန္ဓာဒ-
 ယော၊ သီလက္ခန္ဓ အစရှိသော ၃-ပါးတို့သည်။ သပ္ပလောကီယ လောကုတ္တရာ-
 သီလဒိ သင်္ဂဟိတော၊ အလုံးစုံသော လောကီသီလ၊ လောကုတ္တရာသီလ အစရှိ
 သည်တို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်၏။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ သည်ကား။ လောကုတ္တရာယော၊
 ချည်းသာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒေကဒေသော၊ ထိုလောကီ လောကုတ္တ-
 ရာ ၂-မျိုး၏ တစိတ်တပိုင်းသည်။ ဟောတိ။

ပဂ္ဂဟကိစ္စ သာမညတော၊ ချီးမြှောက်ခြင်းကိစ္စအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်။ ဝါယာမော၊ သမ္မာဝါယာမသည်။ ဩနတသဟာယော ဝိယ၊ အောက်
 သို့ညွှတ်သော သဟာယ်ချင်းနှင့်တူ၏။ အပိလာပနဝသေန၊ အာရုံ၌ ပေါလော
 မပေါ်စေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ နိစ္စလဘာဝကရဏ သာမညတော၊ မလှုပ်ရှားသည်
 ၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သတိ၊ သည်။ အံသ-
 ကုဋံ၊ ပခုံးစွန်းကို။ ဒတွာ၊ ပေး၍။ ဌိတသဟာယော ဝိယ၊ ရပ်သောသဟာယ်
 ချင်းနှင့်တူ၏။

သဇာတိတောတိ(ပဒဿ)။ ။ သဝိတက္ကသဝိစာရာဒိဘေဒေသု၊ သဝိတက္က
 သဝိစာရာသမာဓိ အစရှိသောအပြားရှိသောသမာဓိတို့၌။ သမာနာယ၊ တူသော။
 သမာဓိဇာတိယာ၊ သမာဓိဇာတ်အားဖြင့်။ (သင်္ဂဟိတော ဌ္ဗစပ်။) ဣတိအတ္ထော။
 ကိရိယတောတိ၊ ကား။ သမာဓိအနုရူပကိရိယတော၊ သမာဓိအားလျော်သော
 အမူအရာအားဖြင့်။ (သင်္ဂဟိတော ဟောန္တိ ဌ္ဗစပ်။) ဟိ၊ မှန်။ တတောဇေ၊ ထို
 သမာဓိအားလျော်သော အမူအရာကြောင့်ပင်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ သတိ-
 ပဋ္ဌာနာ၊ တို့သည်။ သမာဓိနိမိတ္တာ၊ သမာဓိ၏ အကြောင်းတို့တည်း။ စတ္တာရော၊
 သမ္ပပ္ပဓာနာ၊ တို့သည်။ သမာဓိပရိက္ခာရာ၊ သမာဓိ၏အခြံအရံတို့တည်း။ (မူလ-
 ပဏ္ဏာသ စူဠယမကဝဂ် စူဠဝေဒလ္လသုတ်။) ဣတိ၊ သို့။ သတိဝါယာမာနံ၊ သမ္မာ-
 သတိ၊ သမ္မာဝါယာမတို့၏။ သမာဓိဿ၊ ။ နိမိတ္တပရိက္ခာရာတာဝေါ၊ အကြောင်း
 ၏အဖြစ်၊ အခြံအရံ၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တော၊ မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အာကောဠေန္တေန ဝိယာတိ၊ ကား။ အနိစ္စံ အနိစ္စန္တိအာဒိနာ၊ အနိစ္စံ အနိစ္စံ
 အစရှိသော။ ပညာသဒိသေန၊ ပညာနှင့်တူသော။ ကိစ္စေန၊ ကိစ္စအားဖြင့်။ သမန္တ-
 တော၊ ထက်ဝန်းကျင်၌။ အာကောဠေန္တေန ဝိယ၊ ခေါက်သကဲ့သို့၎င်း။ အနိစ္စံ

၀

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယအဖွင့်

၅၉၇

ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေနာတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ (ပညာသဒိသေန၊ သော။ ကိစ္ဆေန၊ အားဖြင့်။) ပရိဝတ္တေန္တေနဝိယ စ၊ ထက်ဝန်းကျင် လည်စေသကဲ့သို့၎င်း။ အာဒါယ၊ ယူသကဲ့သို့ဖြစ်၍။ ဥဟိတော၊ ကြံစည်၍။ ဒိန္နမေဝ၊ ပေးအပ်သောအာရုံ ကိုသာ။ ပညာ၊ သည်။ ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဒိန္နံ၊ ၂-ပါးကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပတို့၏။ သမာနကာလတ္ထေ၊ တူသောကာလရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ (သတိ)ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ သင်္ကပ္ပဿ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပကို။ ပုရိမကာလသဝိယ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ကာလရှိသကဲ့သို့။ (ရှေးကာလ၌ ဖြစ်သကဲ့သို့။) နိဇ္ဈေသော၊ ညွှန်ပြခြင်းကို။ ကတော၊ ပြီ။ ပြုပမာ-“ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ” ဟူရာ၌ ခန္ဓာတပါးကို ရှေ့ကာလ၌ဖြစ်သကဲ့သို့ ဟောတော်မူခြင်းမျိုးတည်း။]

သဇာတိတောတိ၊ ကား။ ဒုက္ခေ ဉာဏန္တိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ သမာနာယ၊ တူသော။ ပညာဇာတိယာ၊ ပညာဇာတ်အားဖြင့်။ (ပညာက္ခန္ဓေန သင်္ကဟိတော ဌိတိပိ။) ကိရိယတောတိ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပြရာ၌။ ပညာသဒိသကိစ္စံ၊ ပညာနှင့်တူသောကိစ္စကို။ ကိရိယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထံ၊ ပြီ။ ပုဗ္ဗေပန၊ ရှေ့၌ကား။ သမာဓိဥပကာရကံ၊ သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ တဒန္တရူပံ၊ ထို သမာဓိအားလျော်သော အမူအရာသည်။ ကိစ္စံ၊ တည်း။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကိရိယတောဟူသော ပါဠိ ၂-မျိုး၌။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။

သဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ အဘိညေယျန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ (သဠာယတနသံယုတ် သဗ္ဗအနိစ္စဝဂ် အနိစ္စာဒိသုတ္တနဝက၌ ဟောတော်မူခြင်း ကြောင့်။) စတ္တာရိပိ၊ လေးပါးသော သစ္စာတို့သည်လည်း။ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း။ အဘိမုခံ၊ ရှေးရှု။ ပစ္စက္ခတော၊ မျက်မှောက်အားဖြင့်။ ဉာတဗ္ဗာနိ၊ သိထိုက်ကုန်၏။ [ဤနည်း၌ အဘိသဒ္ဓါသည် အဘိမုခအနက်ဟော။] ဝါ၊ နည်း။ အဘိဝိသိဋ္ဌေန၊ အလွန်တူးသော။ ဉာဏေန၊ ဖြင့်။ ဉာတဗ္ဗာနိ၊ သိထိုက်ကုန်၏။ [ဤနည်း၌ အဘိ သည် အဘိဝိသိဋ္ဌအနက်ဟော။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဘိညေယျာနိ၊ တို့မည်၏။

ဒုရဘိ သမ္ဘဝတရန္တိ (ပဒဿ)၊ ၏။ အဘိသမ္ဘဝိတုံ၊ လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်ခြင်းငှါ။ သာဓေတုံ၊ ပြီးစေခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျတရံ၊ သာ၍ မစွမ်းနိုင်အပ်သနည်း။ သတ္တဝိဝိသာတေန၊ အစွမ်းသတ္တိ၏ ပင်ပန်းခြင်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ အစွမ်းသတ္တိ ပင်ပန်း ခံသဖြင့်။ ဒုရခိဂမံ၊ ခဲယဉ်းစွာရအပ်သနည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ ဗာဓကပဘဝသန္တိ- နိယျာနလက္ခဏေဟိ၊ နှိပ်စက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ၊ ဝ၍ ပြတ် ရ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ၊ သန္တိ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ၊ နိယျာနတိ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာတို့ဖြင့်။ ဝဝတ္တာနံ၊ အသီးအသီး ပိုင်းခြား၍ တည်ခြင်း သည်။ သလက္ခဏဝဝတ္တာနံ၊ မည်၏။

ဒုရဝဂါဟတ္ထေန ဂမ္ဘီရတ္တာတိ၊ ကား။ ဒုက္ခသမုဒယာ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယ သစ္စာတို့သည်။ သြဋ္ဌာရိကာ၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တိရစ္ဆာနဂတော-
နမ္ပ၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ စိတ်၌သော်မှလည်း။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသည်၎င်း။ အာဟာရာဒီသု၊
အာဟာရ အစရှိသည်တို့၌။ အဘိလာသော စ၊ လွန်စွာ အလိုရှိခြင်း ဟူသော
တဏှာသည်၎င်း။ ပါကဋ္ဌော၊ ထင်ရှား၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ထင်ရှားပါသော်လည်း။
ပိဋနာဒိ အာယုဟနာဒိဝသေန၊ ပိဋနအစရှိသောအနက် အာယုဟန အစရှိသော
အနက်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဣဒံ၊ ဤတရားသည်။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ ဤတရား
သည်။ အဿ၊ ထိုဒုက္ခ၏။ ကာရဏံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ယာထာဝတော၊ မဖောက်
မပြန် ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့်။ သြဂါဟိတံ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်ခြင်းငှါ။ အသက္က-
ဏေယျတ္တာ၊ မတတ်ကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂမ္ဘီရာ၊ ကုန်၏။

သဏှသုခမဓမ္မတ္တာ၊ သိမ်မွေ့နူးညံ့သော တရားတို့၏အဖြစ်ကြောင့်။ နိရောဓ-
မဂ္ဂါ၊ နိရောဓသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာတို့သည်။ သဘာဝတောဝေ၊ မိမိ၏ သဘော အား
ဖြင့်ပင်။ ဂမ္ဘီရတ္တာ၊ နက်နဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုရဝဂါဟာ၊ ဉာဏ်ဖြင့်
ခဲယဉ်းစွာ သက်ဝင်အပ်ကုန်၏။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ မဂ္ဂေ၊ မဂ်သည်။
ဥပ္ပန္နေသော၊ နိရောဓမဂ္ဂါနံ၊ တို့၏။ ယာထာဝတော၊ အားဖြင့်။ အနဝဂါဟော၊
ဉာဏ်ဖြင့် မသက်ဝင်နိုင်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
နိဗ္ဗာနမ္ပ၊ ကိုလည်း။ မဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ အဓိဂန္ဓဗ္ဗတ္တာ၊ သိထိုက် ရထိုက်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုမဂ်၏။ ဖလန္တိ၊ အကျိုးဟူ၍။ အပဒိဿတိ၊ ညွှန်ပြအပ်၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖလာပဒေသတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဟိ၊ မှန်။
ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

မဂ္ဂေါပိ၊ ကိုလည်း။ နိရောဓဿ၊ နိရောဓသို့။ သမ္မာပကဘာဝတော၊ ကောင်း
စွာ ရောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုတိ၊ အကြောင်းဟူ၍။
အပဒိဿတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတု အပဒေသတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)
အာဟ။ စ၊ သာဓကကား။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိ-
သမ္ဘိဒါတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤပါဠိကို။ ဘကတပိ ဝုတ္တံ။ [ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း
သစ္စာဝါရ။]...ဣတိ ဝိဇ္ဇညာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဣတိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။
ဝိဇ္ဇာနနက္ကမံ၊ သိခြင်း၏အစဉ်ကို။ ဒဿေတိ။ [ရွှေ့ပြအပ်ပြီးသော သိပုံအစဉ်ကို
ညွှန်ပြသည်။] ဧဝံပကာရေဟိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဧဝံသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။
ဝိဇ္ဇာနနကာရဏဘူတေ၊ သိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ နယေ၊
တို့ကို။ (ဒဿေတိ)ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဥဒ္ဓေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအပွင့်

၅၉၉

၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသ
ဇာတိနိဒ္ဒေသအပွင့်

၁၉၀။ တတ္ထ။ပေ။ အယံ မာတိကာတိ(ပဒဿ)၊ ဇာ။ (အတ္ထော ဌ္ဍိစပ်။) နိဒ္ဒေသဝါရအာဒိမိ၊ နိဒ္ဒေသဝါရ၏အစဉ်။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဇာတိအာဒိနိဒ္ဒေသေ၊ ဇာတိအစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသဉ်။ တေသံ ဇာတိအာဒိနံ၊ ထိုဇာတိ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒေသဝသေန၊ အကျယ်ညွှန်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ကထနတ္ထာယ ဌ္ဍိစပ်။ မေဋ္ဌိကား “ဝုတ္တဿ” ဟု ထည့်၍ စပ်လေ၏။) ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဖြစ်သော။ အရိယသစ္စဿ၊ အရိယသစ္စာကို။ ကထနတ္ထာယ၊ ဟောတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ။ ဒုက္ခဒုက္ခန္တိ အာဒိကာ၊ ဒုက္ခဒုက္ခ အစရှိသော။ (အယံ) ဒုက္ခမာတိကာ၊ ဤဒုက္ခ၏မာတိကာကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဇာ။ ဣတိ(အယံ)၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။

ဝါ၊ တနည်း။ တေသု ဇာတိအာဒိသု၊ တို့ဉ်။ ဝေဒိတဗ္ဗေ၊ သိထိုက်သော။ ဒုက္ခဌေ၊ ဒုက္ခ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ဉ်။ တေသံ ဇာတိအာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒေသဝသေန၊ ဖြင့်လည်း။ ဝါ၊ အားဖြင့်လည်း။ ဒုက္ခဿ၊ သော။ အရိယသစ္စဿ၊ ကို။ ကထနတ္ထာယ၊ ငှါ။ ဒုက္ခဒုက္ခန္တိအာဒိကာ၊ သော။ အယံ ဒုက္ခမာတိကာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဇာ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ တတ္ထာတိ၊ ကား။ တသ္မိံ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ထို နိဒ္ဒေသဝါရဉ်။ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ။ပေ။ သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ ဤစကားရပ်သည်။ ဒုက္ခဿ၊ အရိယသစ္စဿ၊ ကထနတ္ထာယ၊

တတ္ထ။ ပေ။မာတိကာ။ ။တတ္ထကို “ဇာတိအာဒိနိဒ္ဒေသေ”ဟု ပဌမေဋ္ဌိ၏ အဋ္ဌကထာ၌ “ဇာတိပိ ဒုက္ခာတိ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာရဒ္ဓေါ”ဟု ရှေ့၌ ပြအပ်ခဲ့သော စကားကို ရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။ “နိဒ္ဒေသဝါရအာဒိမိ ဝုတ္တေ”ကား ဇာတိအာဒိနိဒ္ဒေသ၏ ဝိသေသနထည့် အပ်သောပုဒ်တည်း။ ဤတတ္ထကို “အယံ မာတိကာ”ဉ် ဝပ်ပါ။

တေသု ဝါ ဇာတိအာဒိသု။ ။တတ္ထကို “တေသု ဇာတိအာဒိသု”ဟု တနည်းဖွင့်သည်။ “ဒုက္ခဌေ ဝေဒိတဗ္ဗေ”ဉ် သိထိုက်သောဒုက္ခဌဟူသည် ဒုက္ခဒုက္ခ၊ ဝိပရိကာမဒုက္ခသော အနက် တည်း။ ဤ ၂-နည်း၌ “အယံ မာတိကာ”ဟူသည် အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော “ဒုက္ခဒုက္ခံ ဝိပရိ- ကာမဒုက္ခံ”သော ဒုက္ခသဒ္ဓါ၏ အနက်ကိုပြသော မာတိကာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဒုက္ခ- ဒုက္ခန္တိအာဒိကာ ဒုက္ခမာတိကာ”ဟု ခိုကာဖွင့်သည်။

အထ ဝါ တတ္ထာတိ။ ။တတ္ထကို “တသ္မိံ နိဒ္ဒေသဝါရေ”ဟု ဖွင့်၏။ “နိဒ္ဒေသဝါရေ အာရဒ္ဓေါ”ဟူသော ရှေ့ကားကိုရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။ ထို နိဒ္ဒေသဝါရဉ် (နိဒ္ဒေသဝါရ ထဲက)မာတိကာဟူသည် ဤ၌ပြအပ်သော “ဒုက္ခဒုက္ခံ ဝိပရိကာမဒုက္ခံ”သော မာတိကာ မဟုတ်၊ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ။ပေ။သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ”ဟု ပါဠိနိတံ ၌ တိုက်ရိုက်လာသော ဒုက္ခ၏မာတိကာတည်း။

မာတိကာ၊တည်း။ ဣတိ၊ ဤစကားရပ်ဖြင့်။ ယထာဒဿိတဿ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ပြီးသော ဇာတိပိ ဒုက္ခာ အစရှိသော စကားရပ်၏။ (ဘာဝ ၌စပ်။) ဇာတိအာဒိနိဒ္ဒေသဿ၊ ဇာတိ အစရှိသည်တို့၏နိဒ္ဒေသ၏။ (မာတိကာ ၌စပ်။) မာတိကာဘာဝံ၊ မာတိကာ၏အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။

တံ၊ ထို မာတိကာ၏အဖြစ်ကို။ ဒီပေတွာ၊ ပြပြီး၍။ ပုန၊ တဖန်။ ယသ္မိံ ပဒ-
ဒ္ဒယေ၊ အကြင်ပရိယာယဒုက္ခ၊ နိပ္ပရိယာယဒုက္ခဟူသော ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်း၌။
ဌတွာ၊တည်၍။ (အခြေခံ၍)။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဖြစ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ ကိ။ ကထေတဗ္ဗံ၊
ဟောတော်မူထိုက်၏။ တဿ(ပဒဒ္ဒယဿ)၊ ကိ။ နိဒ္ဒါရဏတ္ထံ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်း
အကျိုးငှါ။ (အာဟာ ၌စပ်။) သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဒုက္ခ အစရှိသော
ဒုက္ခကို။ သင်္ကဓေန္တော၊ စုရုံးလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တစုတရုံးတည်း ပြလို
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဒဉ္စိ ဒုက္ခံ နာမာတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ
အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။

သဘာဝတောတိ၊ ကား။ ဒုက္ခဝေဒယိတသဘာဝတော၊ ဆင်းဆင်းရဲရဲ
ခံစားအပ်သော သဘောအားဖြင့်၎င်း။ နာမတောတိ၊ ကား။ တေနေဝ သဘာ-
ဝေန၊ ထို ဒုက္ခဝေဒယိတသဘောအားဖြင့်ပင်။ ဝါ၊ ကြောင့်ပင်။ လဒ္ဓနာမတော၊
ရအပ်သော နာမည်အားဖြင့်၎င်း။ (ဒုက္ခတ္တာ ၌စပ်။) တေန၊ ထိုသဘောအားဖြင့်
ရအပ်သောနာမည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အညေန၊ သဘာဝမှ တပါးသော။ ပရိ-
ယာယေန၊ ပရိယာယအားဖြင့်။ ဣဒံ၊ ဤ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခသည်။
ဒုက္ခနာမ၊ ဒုက္ခမည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဒုက္ခတ္တာယေဝ၊
ဒုက္ခ၏အဖြစ်ကြောင့်သာ။ (ဒုက္ခနာမ၊ ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့။ သဘာဝေန၊ ဒုက္ခ
ဝေဒယိတသဘောအားဖြင့်။ နာမံ၊ ဒုက္ခနာမည်ကို။ ဝိသေသေတိ၊ အထူးပြု၏။
(ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ အပ်၏။) [တေန၏စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် “ဝိညာယတိ”
ဟု ထည့်သည်။]

တံ ဒီပေတွာ ပုန။ ။ ဤနည်းအလိုအားဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော “ဒုက္ခဒုက္ခံ ဝိပရိ-
ဏာမဒုက္ခံ” စသောစကားသည် မာတိကာမဟုတ်လျှင် “အဘယ်အကျိုးငှါ ထိုစကားကိုဆိုပါ
သနည်း”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “တံ ဒီပေတွာ ပုန” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဤပုဒ်ကို
“ယသ္မိံ၊ တဿ”တို့၏အပြင်၌ရှိသော “နိဒ္ဒါရဏတ္ထံ”၌စပ်ပါ။ တဖန် ထိုပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို
ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ “ဣဒံ ဟိ ဒုက္ခံ နာမ” စသည်ကို မိန့်သည်။

သဗ္ဗံ သင်္ကဓေန္တော။ ။ “ထိုပရိယာယဒုက္ခ၊ နိပ္ပရိယာယဒုက္ခကို ထုတ်လိုလျှင် ထို ၂-ပါးကို
သာ ပြပါတော့လော၊ အဘယ်ကြောင့် ဒုက္ခဒုက္ခံ စသည်ကို ပြရပါသေးသနည်း”ဟု မေးဘွယ်
ရှိသောကြောင့် “သဗ္ဗံ သင်္ကဓေန္တော”ဟု မိန့်သည်။ ဒုက္ခအားလုံးကို သိမ်းကျုံးလိုသော
ကြောင့် (ဤနေရာ၌ ပြလိုရင်းမဟုတ်စေကာမူ) ဒုက္ခဒုက္ခံ စသည်ကို ဆိုရပါသည်—ဟူလို။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၀၁

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ နာမတောတိ၊ ကား။ ဥဒယဗ္ဗယဝန္တတာယ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လဒ္ဓနာမတော၊ အားဖြင့်။ (ဒုက္ခတ္တာ ဌိစပ်။) အညေ၊ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခမှ တပါးကုန်သော။ ဥဒယဗ္ဗယဝန္တော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တေဘူမကတရားတို့သည်။ သဘာဝတော၊ သဘောအားဖြင့်။ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိသော ဒုက္ခအနက်အားဖြင့်။ ဒုက္ခာ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ) ယထာ၊ မဟုတ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဒံ၊ ဤ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခသည်။ (န ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခမဟုတ်သည်။) န၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊ အားဖြင့်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။ [ဒုက္ခံ ဟုရှိမှကောင်း၏။] ဣဒံ၊ ဤ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခသည်။ ဘူတမေဝ၊ အဟုတ်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ [“သဘာဝတော ဒုက္ခံ”ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိမေန၊ ရှေ့ဖြစ်သော။ ဒုက္ခသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ (သဘာဝဒုက္ခအနက်ဟော ဒုက္ခသဒ္ဓါဖြင့်။) ပစ္ဆိမံ၊ သော။ (ဒုက္ခသဒ္ဓါ ကို။) ဝိသေသေတိ၊ အထူးပြု၏။

ဝိပရိဏာမဝန္တတာယ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သုခံ၊ သုခဝေဒနာသည်။ အနိဋ္ဌမေဝ၊ အလိမရှိထိုက်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခနာမ၊ သည်။ ဇာတံ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဟေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ဝိပရိဏာမ သဘောရှိသည့်အတွက် အနိဋ္ဌဖြစ်၍ ဒုက္ခဖြစ်သောကြောင့်ပင်။) ဒုက္ခပုတ္တိဟေတုတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ကဏ္ဍသူလာဒီဟိ၊ (နားကိုက်ခြင်းဟူသော)နားတံကျင်အစရှိသည်တို့သည်။ အဘိဘူတဿ၊ နှိပ်စက်အပ်သူ၏။ နိတ္တုနနာဒီဟိ၊ ငြီးတွားခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်။ ဒုက္ခဘိဘူတတာယ၊ ဒုက္ခသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝိညာယမာနာယပိ၊ သိအပ်ပါသော်လည်း။ တဝ၊ သင်၏။ ကိံ၊ အဘယ်သည်။ ရုဇ္ဇတိ၊ ကိုက်ခဲနာကျင်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပစ္ဆိတော၊ မေးပြီး၍ သာ။ ဝါ၊ မှသာ။ ကဏ္ဍသူလာဒီဒုက္ခံ၊ နားကိုက်ခြင်းဟူသော နားတံကျင်အစရှိသော ဒုက္ခသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ သိနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုကဏ္ဍသူလ အစရှိသောဒုက္ခ၏။ ပဋိစ္စန္ဒဒုက္ခတာ၊ ပဋိစ္စန္ဒဒုက္ခ၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

ဥပက္ကမဿ စ ပါကဋ္ဌဘာဝတောတိ (ဣမိနာ)၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (ဒဿေတိ ဌိစပ်။) ကာရဏာဝသေန၊ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဒုက္ခဝိသေသဿ၊ ဒုက္ခအထူး၏။ ပါကဋ္ဌဘာဝံ၊ ဒဿေတိ။ သဘာဝံ၊ အစစ် အမှန်သဘောကို။ မုဉ္ဇိတော၊ လွတ်၍။ ပကာရန္တရေန၊ အစစ်အမှန်မှ တပါးသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒုက္ခန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စမာနံ၊ ဆိုအပ်သောဒုက္ခသည်။ ပရိယာယဒုက္ခံ၊ မည်၏။

ကထေတဗ္ဗတ္တာ၊ ပြောဟောထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဋိညာတ်၊ ဌပနာ အဖြစ်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသော အရိယသစ္စာကို။ [“ဝန်ခံအပ်သော”ဟု မပေးလင့်။ “ဆိုပေအံ့”ဟု ပဋိညာဉ်စကား မပါခဲ့။ “အရိယသစ္စံ ကထေတဗ္ဗံ”ဟု ဌပနာ စကားသာ ပါခဲ့သည်။] ယသ၊ အကြင်အကြင် သင်္ခေပ၊ ဝိတ္ထာရအပြားအား ဖြင့်။ ကထေတဗ္ဗံ၊ ပြောဟောထိုက်၏။ တံပကာရဒဿနတ္ထံ၊ ထို သင်္ခေပ ဝိတ္ထာရ အပြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ အရိယသစ္စဉ္စ နာမေတန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ သာမညံ၊ အကျယ်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ် သည်။ သင်္ခေပေါ၊ မည်၏။ ဝါ၊ အကျဉ်း မည်၏။ [အကျဉ်းစကားသည် အကျယ်စကားနှင့်တူသည်-ဟူလို။] သာမညဉ္စ၊ သာမညသည်လည်း။ ဝိသေသေ၊ အထူးအနက်တို့ကို။ ဝါ၊ အကျယ်အနက်တို့ကို။ အန္တောကရိတာ၊ အတွင်းပြု၍၊ ပဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို သင်္ခေပဖြစ်သော ပါဠိရပ်၌။ ဥတယထာပိ၊ အကျဉ်း အကျယ် ၂-ပါး အပြားအားဖြင့်လည်း။ ကထေတံ၊ ဝဋ္ဋတိ။ [ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “သင်္ခေပတော အာဂတဌာနေ သင်္ခေပေနပိ ဝိတ္ထာရေနပိ ကထေတံ ဝဋ္ဋတိ”ဟု ဆိုသည်။]

ဝိတ္ထာရော ပန၊ ကား။ ဇာတိအာဒိကော၊ ဇာတိ အစရှိသော။ ဝိသေသေ၊ အထူးဟည်။ [ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ အစရှိသော အထူးတည်း။] ဝိသေသေစ၊ အကျယ်ဖြစ်သော အထူးသည်လည်း။ ဝိသေသန္တရနိဝတ္ထကော၊ တပါးသောအထူးကို တားမြစ်တတ်၏။ [“ဇာတိပိ ဒုက္ခာ”ဟု ဆိုလျှင် “ဇရာပိ ဒုက္ခာ”စသည်ကို တားမြစ်ပြီးဖြစ်၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇာတိ အာဒိသု၊ ဇာတိ အစရှိသော ဝိတ္ထာရတို့၌။ ဇရာဒိနံ၊ တို့ကို။ သဒ္ဓိပနံ၊ ချုံးခြင်းကို။ ကာတံ၊ န သက္ကာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုဝိတ္ထာရဖြစ်သော ပါဠိရပ်၌။ ဝိတ္ထာရေနော၊ အားဖြင့်သာ။ ကထေတဗ္ဗံ၊ [အကျဉ်းဟော၍မရ-ဟူလို။]

၁၉၁။ အပရဿ အပရဿာတိ၊ နောက် သတ္တဝါတယောက်ကို နောက် သတ္တဝါ တယောက်ကိုဟူ၍။ ဒီပနံ၊ ပြခြင်းသည်။ အပရတ္ထဒီပနံ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ သာမိအတ္ထေပိ၊ သာမိအနက်၌လည်း။ အပရတ္ထသဒ္ဓေါ၊ သည်။ သိဇ္ဈတိ၊

သာမိအတ္ထေပိ ဟိ။ပေ။သိဇ္ဈတိ။ ။အပရတ္ထသည် အပရနောင် ထ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောပုဒ်တည်း။ ထိုပစ္စည်းသည် “ဩထ သတ္တမိယာ သဗ္ဗနာမေဟိ”နှင့်အညီ သတ္တမိ အနက်ကို ဟောရိုးတည်း။ ဤနေရာ၌ကား သတ္တမိအနက်ဟောမဟုတ်၊ သာမိအနက် ဟောတည်း။ ဥပမာ— “သဗ္ဗတ္ထပါဒကံ=အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၏ အခြေခံ”ဟူရာ၌ ထ-ပစ္စည်းသည် သာမိအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့တည်း။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ပြလို၍ “သာမိ- အတ္ထေပိ ဟိ။ပေ။ သိဇ္ဈတိ”ဟု မိန့်သည်။ ဤအဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် အပရတ္ထနှင့် ဒီပနံသည် သမာသ်မဟုတ်၊ ဝါကျဟု သိပါ။ “အပရဿ အပရဿ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အပရတ္ထ၌ ဝိစ္စာလောပဟုလည်း မှတ်ပါ။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၈၃

ပြီးစီး၏။ [“ကသွားပေ။ အပရတ္ထဒီပနံ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ”ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ ထည့်၍ ဟိ ယသွားပေ။ သိဇ္ဈတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အပရဿ အပရဿာတိ ဒီပနံ အပရတ္ထဒီပနံ။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ။) ဤသို့လည်း တနည်းပေးပါ။]

ဝါ၊ တနည်း။ တေသံ တေသန္တိ၊ ဟူ၍။ သာမိဝသေန၊ သာမိဝိဘတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ ဘုမ္မဝသေန၊ သတ္တမိဝိဘတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝတ္ထုကာမတာယ၊ ဖွင့်ဆိုခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပရတ္ထဒီပနန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ အပရသ္မိ အပရသ္မိ၊ အခြားသတ္တဝါတယောက်၌ အခြားသတ္တဝါတယောက်၌ ဒီပနံ ပြခြင်း သည်။ (အပရတ္ထဒီပနံ၊ မည်၏။) ဣတိအတ္ထော။ ဝါ၊ တနည်း။ အပရဿ၊ အခြား သတ္တဝါ၏။ အပရဿ၊ အခြားသတ္တဝါ၏။ ဇာတိသင်္ခါတဿ၊ ဇာတိဟု ဆိုအပ် သော။ အတ္ထဿ၊ အနက်သေ “ဒီပနံ၊ သည်။ အပရတ္ထဒီပနံ၊ မည်၏။ [ဤအလို ထသည် ပစ္စည်းမဟုတ်၊ - - - +အတ္ထ”ကို စပ်ထားသောသမာသဟု မှတ်ပါ။ အပရဿ+အတ္ထော အပရတ္ထော၊ အပရတ္ထဿ+ဒီပနံ အပရတ္ထဒီပနံ။]

ပဉ္စဂတိဝသေန၊ ငါးပါးသော ဂတိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ဧကေကာယ၊ တပါး တပါးသော။ ဂတိယာပိ၊ ဂတိ၌လည်း။ ခတ္တိယာဒိ ဘုမ္မဒေဝါဒိ ဟတ္ထိ- အာဒိ ဇာတိဝသေန စ၊ ခတ္တိယအစရှိသောဇာတ်၊ [မနုဿဂတိကို ရည်ရွယ် သည်] ဘုမ္မဇိုင်းနတ် အစရှိသောဇာတ်၊ [ဒေဝဂတိကို ရည်ရွယ်သည်] ဆင် အစရှိသောဇာတ် [တိရစ္ဆာန်ဂတိကို ရည်ရွယ်သည်] တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂတိဇာတိဝသေန၊ ဂတိ၊ ဇာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [“အနေကေသံ သတ္တနိကာယာနံ” ၌ပင်။]

တိဏာကာရော၊ အခြားမြက်တို့နှင့်မတူသော တိရိယာမြက်၏ ထူးခြားသော အခြင်းအရာသည်။ တိဏဇာတိ၊ မြက်၏ အမျိုးဇာတ်တည်း။ သော စ၊ ယိုးဒယိ ကာ- ကာရသည်လည်း။ ဥပါဒါပညတ္တိ၊ (ထူးခြားသော အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ပညတ် အပ်သော)နာမည်ပညတ်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပညတ္တိယန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ- ကာရော)အာဟ။

တိဏာကာရော။ ။“တိဏဝိကဓပ္ပါ၊ တမျိုးတဖုံပြုအပ်သော မြက်အတူးသည်။ တိဏဝိသေသော၊ တည်း။” ဤသို့ အနုဋီကာဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် တိဏာကာရော၌ အာကာရဟူသည် တိရိယာမြက်မျိုး၏ အခြားမြက်မျိုးမှ ထူးခြားသော အခြင်းအရာ တည်း။ ထို အခြင်းအရာသည်ပင် မြက်ထည်း၌ သီးခြား အမျိုးအစား ဖြစ်သောကြောင့် “တိဏဇာတိ” ဟု ပရိယာယ်ပြုသည်။ ထို တိရိယာဟူသော မြက်မျိုး၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကိုစွဲ၍ ပညတ်အပ်သော နာမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဇာတိသင်္ခါ၏ ပညတ် အနက်ဟောကြောင်းကို ဆိုသည်။ အနက်ပေးသောအခါ “ဇာတိပညတ်” ဟု ပေး၍၊ “အမျိုးဇာတ်” ဟု ပေးရသည်။

တဒုပါဒါယာတိ၊ ကား။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထို စိတ် ဟူသောဝိညာဏ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်ယူ၍။ ဝါ၊ အစပြု၍။ အယံဇာတိ၊ ဤဇာတိသည်။ (ဟောတိ)။ အဿ၊ ထို သတ္တဝါ၏။ ကုတောစိ၊ တစုံတခုသော တဝမှ။ နိဂ္ဂမနံ၊ ထွက်သွားခြင်းကို။ ဥပါဒါယ၊၍။ ဝါ၊၍။ (အယံ ဇာတိ၊ သည်။) နံ(ဟောတိ)၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ပဌမ ဝိညာဏ်ကိုစွဲ၍ ဤဇာတိသည် ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဿ၊ ထို သူငယ်၏။ သာဝ၊ ထို ပဌမဝိညာဏ်သည်ပင်။ ပဌမဝိညာဏ သင်္ခါတာ၊ သော။ ဇာတိ၊ တည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ အထဝါ၊ ကား။ တံ၊ ထို ပဌမဝိညာဏ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ ၍။ ဝါ၊ ၍။ သ(သော)၊ ထိုသတ္တဝါကို။ ဇာတောတိ၊ ဖြစ်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဿ၊ ထိုသူငယ်၏။ သာဝ၊ သည်ပင်။ ပဌမဝိညာဏသင်္ခါတာ၊ သော။ ဇာတိ၊ တည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ စ၊ဆက်။ ဝိညာဏမုခေန၊ ဝိညာဏ်ကို အဦးပဓာန ပြုသဖြင့်။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိယန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာ၊ဟ။

အရိယဘာဝကာရဏတ္တာ၊ အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပါတိမောက္ခသံဝရော၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို။ အရိယ- သီလန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဇာတိ အာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ လက္ခဏာနိပိ၊ လက္ခဏာတို့သည်လည်း။ ဓမ္မာနံ၊ ဇာတိမန္တတရားတို့၏။ အာကာရဝိကာရာ၊ အခြင်းအရာ အထူးတို့တည်း။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ သဟုပ္ပါဒကာ၊ ဥပါဒ်နှင့် တကွဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကို။ သဟဝိကာရကာတိ၊ ဝိကာရနှင့် တကွ ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်၏ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ကုန်ပြီ။ [အဋ္ဌကထာ၌ “သဝိကာရေသု” ဟု ရှိသောကြောင့် “သဝိကာရာတိ ဝုတ္တာ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ဇာယနဋ္ဌေနာတိ အာဒိ၊ အစရှိသော ဒုတိယသံဝဏ္ဏနာစကားကို။ အာယတန- ဝသေန၊ အာယတန၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ယောနိဝသေနစ၊ ယောနိ၏အစွမ်းဖြင့် ၎င်း။ ဒွိဟိ ဒွိဟိ၊ ၂-ပါးကုန် ၂-ပါးကုန်သော။ ပဒေဟိ၊ ပုဒ်တို့ဖြင့်။ သဗ္ဗသတ္ထေ၊ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို။ ပရိယာဒိယိတွာ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပိုင်းခြားကာယူ၍။

ဇာယနဋ္ဌေနာတိအာဒိ။ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ “ဇာတိ၊ သဉ္ဇာတိ” ဟူသော ၂-ပုဒ်ဖြင့် ပရိပုဏ္ဏ၊ အပရိပုဏ္ဏ အာယတနနှင့်စပ်၍ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို ကုန်အောင် သိမ်းကျုံး၍ ယူတော်မူ၏။ “ဩက္ကန္တိ၊ အဘိနိဗ္ဗုတ္တိ” ဟူသော ၂-ပုဒ်ဖြင့် အဏ္ဏဇေသော ယောနိ ၄-ပါးနှင့် စပ်၍ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို ကုန်အောင် သိမ်းကျုံး၍ ယူတော် မူ၏။ ဤသို့ ကုန်အောင် သိမ်းကျုံးယူတော်မူ၍ သတ္တဝါအားလုံး၏ ဇာတိ အားလုံးကို ပြုတော်မူသည်။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၀၅

ဝါ၊ ကုန်အောင်သိမ်းကျုံး၍။ ဇာတိံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှါ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပုရိမနယေ ပန၊ ရှေ့နည်း၌ကား။ ဧကေကေနေဝ၊ တပုဒ်တပုဒ်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပဒေန၊ ဇာတိစသောပုဒ်ဖြင့်။ သဗ္ဗသတ္တေ၊ တို့ကို။ ပရိယာဒိယိ-
တော၊ ၍။ ဇာတိံ၊ ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။ ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဝိသေ-
သော၊ နည်း ၂-ပါးတို့၏ အထူးတည်း။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ကေစိ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ ပုရိမနယေ၊ ၌။ ကတ္တု-
နိဒ္ဒေသော၊ ကတ္တားကိုညွှန်ပြခြင်းကို။ (ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။) ပစ္စိမနယေ၊ ၌။
ဘာဝနိဒ္ဒေသော၊ ဖြစ်ခြင်းကြိယာကို ညွှန်ပြခြင်းကို။ ကတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဝဒန္တံ။
ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ ဇာတိတံ၊
ဟူ၍။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။ သာမိနိဒ္ဒေသဿ၊ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ
ဟူသော သာမိကိုညွှန်ပြခြင်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ကတတ္တာ၊ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ ဥဘယတ္တာပိ၊ ၂-ပါးစုံသောနည်းတို့၌လည်း။ ဘာဝနိဒ္ဒေသောဝ၊
သည်သာ။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။

သမ္ပုဏ္ဏာ၊ ပြည့်စုံသော။ ဇာတိံ၊ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ သဉ္ဇာတိ၊ ခြင်း။ ပါက-
ဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားသော။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ ခြင်း။ တေသံ တေ-
သံ သတ္တာနံ။ ပေ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတံ၊ ဟူ၍။ သတ္တဝေသေန၊ သတ္တဝါတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။
ပဝတ္တတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္ပုတိကထာ၊ သမ္ပုတိကထာ မည်၏။
ဝါ၊ သတ္တဝါပညတ်ကို ပြောဟောကြောင်း စကားမည်၏။

တတြ တတြာတိ၊ ကား။ ဧက စတုဝေါကာရဘဝေသု၊ ဧကဝေါကာရဘဝ၊
စတုဝေါကာရဘဝတို့၌။ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ၊ ၂-ပါးကုန် ၂-ပါးကုန်သော။ (အာယတနာနံ
စ၊ တို့၏၎င်း။ ဝသေန ၌စပ်။) သေသေ၊ ဧကဝေါကာရဘဝ၊ စတုဝေါကာရ
ဘဝ မှကြွင်းသော ပဉ္စဝေါကာရဘဝတွင်။ ရူပဓာတုယံ၊ ရူပဓာတ်၌။ ဝါ၊ ရူပ
ဘဝ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။
(အာယတနာနံစ၊ တို့၏၎င်း။) ကာမဓာတုယံ၊ ၌။ ဝါ၊ ကာမဘဝ၌။ ဝိကလာ-
ဝိကလိန္ဒြိယာနံ၊ ချိုတဲ့သော ဣန္ဒြေ ရှိကုန်၊ မချိုတဲ့သောဣန္ဒြေ ရှိကုန်သော
သတ္တဝါတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ သတ္တန္တံ၊ ကုန်
သော။ (အာယတနာနံစ၊ တို့၏၎င်း။) နဝန္တံ (အာယတနာနံ စ) ဒသန္တံ (အာ-
ယတနာနံ စ၊ တို့၏၎င်း။) [ဤကား ချိုတဲ့သော ဣန္ဒြေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်
တည်း။] ပုန၊ တဖန်။ ဒသန္တံ (အာယတနာနံ စ) ကောဒသန္တံ (အာယတနာနံစ၊
တို့၏၎င်း။) [ဤကား မချိုတဲ့သော ဣန္ဒြေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်တည်း။]
ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“ဒွိန္နံ ဒွိ-
သတ္တန္တံ”စသော သင်္ချာတို့၏ အသင်္ချေယုသရုပ်ကို အာယတန၊ ဣန္ဒြိယ ယမိုက်
များကို စဉ်းစား၍ သိပြီးဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ မသိလျှင် အနုဋီကာကို ကြည့်ပါ။]

ကောဘဝပရိယာပန္နဿ၊ တခုသောဘဝဉ္စ အကျုံးဝင်သော။ ခန္ဓသန္တာ-
 နဿ၊ ခန္ဓာအစဉ်၏။ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိဘူတာ၊ ပဌမထင်ရှားစွာဖြစ်ခြင်း ဖြစ်၍
 ဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့သည်။ ပဋိသန္ဓိက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓေခန္ဓာတို့တည်း။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ တမေဝ
 သန္တာနံ၊ ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုပင်။ နိယျာတေန္တံ ဝိယ၊ အပ်နှင်းသကဲ့သို့။ ဟန္တ၊ ရော။
 ဂဏှထ၊ ယူကုန်လော့။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိစ္ဆာပေန္တံ ဝိယ၊ လက်ခံစေသကဲ့သို့။
 [“နိယျာတေန္တံ ဝိယ” ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 နိယျာတနရသာ၊ အပ်နှင်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သန္တတိယာဝေ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအစဉ်
 ကိုပင်။ ဥမ္မုဇ္ဇနံ ဟုတော့၊ ဖော်သကဲ့သို့ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ဖော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
 ဂယုတိ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥမ္မုဇ္ဇနပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မည်၏။ ဝါ၊
 ခန္ဓာအစဉ်ကို ထင်ရှားဖော်တတ်သော တရားဟု ယောက်ျားတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု
 ထင်လာ၏။

ဒုက္ခရာသိဿ၊ ဒုက္ခအစု၏။ (ဇာတိကြောင့် နောက်နောက်အခါ၌ ဖြစ်မည့်
 ဒုက္ခအစု၏။) ဝိစိတ္တတာ၊ ထူးထွေဆန်းပြားသည်၏အဖြစ်သည်။ ဒုက္ခဝိစိတ္တတာ၊
 မည်၏။ ဝါ၊ နည်း။ ဒုက္ခဝိသေသာ၊ ဒုက္ခ၏ အထူးဖြစ်ကုန်သော။ တဒဝယဝါ၊
 ထိုဒုက္ခအစု၏ အစိတ်အပိုင်းတို့သည်။ (ဒုက္ခဝိစိတ္တတာ၊ မည်၏။) တံ၊ ထို ဒုက္ခ
 အစု၏ ထူးထွေဆန်းပြားသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ထို ဒုက္ခအစု၏ အစိတ်အပိုင်း
 ဖြစ်သော ဒုက္ခအထူးကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ၊ ရှေးရှုဖြစ်စေ၏။ ဖလတိ၊ သီးတတ်၏။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဝိစိတ္တတာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ မည်၏။

ပရိယာယနိပ္ပရိယာယဒုက္ခေသု၊ ပရိယာယဒုက္ခ၊ နိပ္ပရိယာယဒုက္ခတို့တွင်။
 ယံဒုက္ခံ၊ အကြင်ပရိယာယဒုက္ခသည်။ ဇာတိ၊ ဇာတိသည်။ ဟောတိ၊ တံဒုက္ခ-
 ဘာဝေါယေဝ၊ ထို ပရိယာယဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်ပင်။ တဿ၊
 ထိုဇာတိ၏။ ဒုက္ခဋ္ဌော၊ ဒုက္ခ၏သဘောတည်း။ (နေရယိကဒုက္ခံ၊ ငရဲ၌ဖြစ်သော
 ဒုက္ခသည်။) အက္ခာနေန၊ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်အောင် ဟောခြင်းအားဖြင့်။
 ပါပုဏိတဗ္ဗံ၊ ရောက်နိုင်သည်။ ယဒိသိယာ၊ အံ။ (ဧဝံသတိ) ဘဂဝါ၊ သည်။
 အာစိက္ခေယျ၊ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်အောင် ဟောတော်မူရာ၏။ ဘဂဝတာပိ၊
 သည်သော်မှလည်း။ (“ဥပမာဝသေန ပကာသိတံ”၌စပ်။)

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တံ၊ ထိုမိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့ သော စကားကို။ ကိံ မညထံ၊
 အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကုန်သနည်း။ မယာ၊ ငါသည်။ ပရိတ္တော၊ အနည်းငယ်သော။
 ပါ၊ နိမိတ္တော၊ တလက်ဆုပ်မျှပမာဏရှိသော။ ယောအယံ ပါသာဏော၊ အကြင်
 ကျောက်ခဲကို။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်ပြီ။ သောစ၊ ထိုကျောက်ခဲ၎င်း။ ဟိမဝါ၊
 ဟိမဝန္တာမှသည်သော။ ယော ပဗ္ဗတရာဇာ၊ အကြင် တောင်မင်းသည်။ (အတ္ထိ)။
 သောဝ၊ သီတောင်မင်း၎င်း။ ဣတိ၊ သိ။ တေသ၊ ထို ပါးကန်သော ကျောက်ခဲ

တောင်တို့တွင်။ ကတမော၊ အဘယ်သည်။ မဟန္တတရော၊ သာ၍ကြီးသည်။
 ဟောတိ နုခေါ၊ ဖြစ်သနည်း။ ဘန္တေ၊ ရား။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဂဟိတော၊
 ယူတော်မူအပ်သော။ ပါသာဏော၊ သည်။ အပ္ပမတ္တကော၊ နည်းသော အတိုင်း
 အရှည်ရှိပါ၏။ ဟိမဝန္တံ၊ သော။ ပဗ္ဗတရာဇာနံ၊ ကို။ ဥပနိဓာယ၊ ထောက်စာ၍။
 ဝါ၊ ထောက်စာလိုက်သည်ရှိသော်။ သုခံမ္ပိ၊ အရေအတွက်သို့ သော်မှလည်း။
 န ဥပပတိ၊ မကပ်ရောက်ပါ။ ကလဘာဂမ္ပိ၊ တစိတ်သော အဘို့သို့သော်မှလည်း။
 န ဥပပတိ။ ဥပနိဓမ္ပိ၊ ထောက်စာအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သော်မှလည်း။ န ဥပပတိ။
 ဘိက္ခဝေ၊ ဝှို့။ ဝေမေဝခေါ၊ ဤ အတူသာလျှင်။ သော ပရိသော၊ သည်။ တိဟိ
 သတ္တိသတေဟိ၊ လုံပေါင်းသုံးရာတို့ဖြင့်။ ဟညမာနော၊ ဝိုင်း၍ ထိုးအပ်သော်။
 တတောနိဒါနံ၊ ထိုလုံပေါင်းသုံးရာတို့ဖြင့် ဝိုင်း၍ ထိုးခြင်းဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့်။ ဝါ၊ အကြောင်းရှိသော။ ယံဂုဏ်၊ ကြင် ကာယိက ဒုက္ခကို၎င်း။
 ဟံ ဒေါမနဿံ၊ အကြင်စေတသိက ဒေါမနဿကို၎င်း။ ပဋိသံဝေဒေတိ၊ စေား
 ဂုဏ်။ တံ၊ ထိုဒုက္ခဒေါမနဿသည်။ နေရယိကဿ၊ ရေ၌ဖြစ်သော။ ဒုက္ခဿ၊ ကို။
 ဥပနိဓာယ၊ ၍။ ဝါ၊ သော်။ သုခံမ္ပိ၊ ဒုက္ခဟူသော အရေအတွက်သို့သော်
 မှလည်း။ န ဥပပတိ။ ကလဘာဂမ္ပိ၊ န ဥပပတိ။ ဥပနိဓမ္ပိ၊ န ဥပပတိ။ [ဥပရိ-
 ပဏ္ဏာသ သုညတဝဂ် ဗာလပဏ္ဍိတသုတ်။] ဣတိ၊ သို့။ ဥပမာဝသေန၊ ဥပမာ၏
 အစွမ်းဖြင့်။ (ဥပမာအနေအားဖြင့်။) ပကာသိတံ၊ သော။ အာပါယိကဒုက္ခံ၊
 အပါယ်၌ဖြစ်သော ဒုက္ခသည်။ (အတ္တိ)။

သုဝီရိ၊ စင်ကြယ်ကုန်သော။ ဥပ္ပလာဒီနိ၊ ဥပ္ပလ အစရှိသော ကြာတို့သည်။
 သုပ္ပုတ္တိ ကာရဏာနိ၊ သုခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့တည်း။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤ
 အကြောင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို ဥပ္ပလ အစရှိသည်တို့၌။ နိဗ္ဗတ္တနိဝါရဏေန၊
 ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ (“န ဥပ္ပလပဒုမပုဏ္ဏရိကာဒိသု နိဗ္ဗတ္တတိ” ပ
 ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်။) အထ ခေါတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော်ပါ၌
 ဖြင့်။ ဇာတိယာ၊ ၏။ ဒုက္ခ ဝတ္ထုဘာဝံ၊ ဒုက္ခ၏ တည်ရာအကြောင်း၏အဖြစ်ကို။
 ဒသေတိ။

ဒုက္ခပုပ္ဖတ္တိကာရဏေ၊ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောအရပ်၌။ နိဗ္ဗတ္တနေ-
 န၊ ဖြစ်ရခြင်းအားဖြင့်။ ဂဗ္ဘပရိဟရဏပက္ကမေန၊ ကိုယ်ဝန်ကို ဆောင်ကြောင်း
 လုံလန့်၍၊ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ (ကိုယ်ဝန်ကိုဆောင်ကြောင်းလုံလ မပါသေးဘဲ။)
 မာတုကုမ္ဘိသမ္ဘဝမေဝ၊ အမိဝမ်း၌ ဖြစ်ရခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ၊ သည်။
 အညာနပေက္ခတ္တာ၊ အခြားဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို ဝံ့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမုလကံ၊ အမိဝမ်းသို့ သက်ရောက်ရခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်း၌။
 (ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။) ပန၊ ကား။ ဥပက္ကမနိဗ္ဗတ္တံ၊ လုံ့လကြောင့်ဖြစ်သော။ (ဒုက္ခံ
 သည်။) သြကန္တိမတ္တာနပေက္ခတ္တာ၊ အမိဝမ်းသို့ သက်ရောက်ခြင်းမျှကို ဝံ့ခြင်း

မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိဟရဏမူလကံ၊ ကိုယ်ဝန်ကို ဆောင်ရခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော။ (ဒုက္ခံ၊ တည်း။) အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတေသံ၊ ဤဂစ္ဆောက္ကန္တိမူလကဒုက္ခ၊ ပရိဟရဏမူလကဒုက္ခတို့၏။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။ [ဩက္ကန္တိမတ္တာ၌ မတ္တာသည် ဝေ-အနက်ဟောတည်း။ “ဩက္ကန္တိမျှကို ငဲ့သည်မဟုတ်၊ ဩက္ကန္တိကိုလည်း ငဲ့၊ ပရိဟရဏကိုလည်း ငဲ့သည်” ဟူလို။]

အတ္တနော၊ မိမိသို့။ အဘိမုခံ၊ ရှေးရှု။ ကစုနံ၊ ဆွဲငင်ခြင်းသည်။ အာကစုနံ၊ မည်၏။ ပရိတော၊ ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့်။ သဗ္ဗတောဘာဂေန၊ အလုံးစုံသော အဘို့အားဖြင့်။ [“ပရိတော”ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ကစုနံ၊ သည်။ ပရိကစုနံ၊ မည်၏။ အဓော၊ အောက်သို့။ [အဝဏ်ကာရိယ ဩကိုဖွင့်သည်။] ဓုနနံ၊ လှုပ်ခါချခြင်းသည်။ ဩဓုနနံ၊ မည်၏။ တိရိယံ၊ ဖီလော၊ ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗတော၊ အလုံးစုံသော အဘို့အားဖြင့်။ [နိကိုဖွင့်သည်။] ဓုနနံ၊ လှုပ်ခါခြင်းသည်။ နိဓုနနံ၊ မည်၏။ တစ္ဆေတော၊ အရေတို့ကိုခါ၍။ ခါရပက္ခိပနံ၊ ဆားငန်ရည်ကို လောင်းထည့်ခြင်းသည်။ ခါရပဋိစ္ဆကံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ဆားငန်ရည်ကို ခံယူစေခြင်းမည်၏။

သကလသရီရန္တာပနံ၊ အလုံးစုံသောကိုယ်ကို ရေချိုးပေးခြင်းသည်။ နှာပနံ၊ မည်၏။ ဧကဒေသဓောဝနံ၊ ကိုယ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဆေးကြောပေးခြင်းသည်။ ဓောဝနံ၊ မည်၏။ သူရိယာဘိမုခပဝတ္ထနေန၊ နေဘက်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာမူ၍ဖြစ်စေ ခြင်းအားဖြင့်။ အာတာပနံ၊ ရှေးရှုပူစေခြင်းကို၎င်း။ ပဉ္စဂ္ဂိတာပေန၊ ငါးမျိုးသော မီးဖြင့် ပူစေခြင်းဖြင့်။ ပရိတာပနံ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူစေခြင်းကို၎င်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ [မွန်းတည့်အချိန်ဝယ် မိမိ၏ လေးဘက်အရပ်တို့၌ မီးလေးဖို ဖို၍၎င်း၊ အပေါ်က နေပူကိုခံ၍၎င်း အပူခံစေခြင်း အပူခံ၍ ကျင့်ခြင်းကို “ပဉ္စဂ္ဂိတာပန”ဟုဆိုသည်။] ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗေယယဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော။ တာပေါ၊ ပူခြင်းကို။ ခွိဓာပိ၊ အာတာပန၊ ပရိတာပန ၂-ပါးအပြားအားဖြင့်လည်း။ ဝုတ္တော၊ အပ်ပြီ။ [ဤအလို “အာတာပန၊ ရှေးရှုပူစေခြင်း။ ပရိတာပန၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူစေခြင်း” ဟု မှတ်ပါ။]

ကုဟိံ၊ အဘယ်အရပ်၌။ ပတိဋ္ဌံ၊ တည်ရာကို။ လဘေထန၊ ရရာသေးအံ့နည်း။ ဇာတိယာ၊ ဇာတိနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ တဿ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ ပတိဋ္ဌာနံ၊ တည်ရာသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိအတ္တော၊ ဤကား ပဌမအနက်။ ဝါ၊ တနည်း။ ဇာတိယာ၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ ဝါ၊ ကင်းသည်ရှိသော်။ သော သတ္တော၊ ထို သတ္တဝါသည်။ ကုဟိံ၊ ၌။ ပတိဋ္ဌံ(ပတိဋ္ဌန္တော)၊ တည်လျက်။ (လဘေထ)န၊ ရရာသေးအံ့နည်း။ ကတ္ထ၊ အဘယ်အရပ်၌။ ပတိဋ္ဌန္တော၊ တည်လျက်။ [“ကုဟိံ ပတိဋ္ဌံ”ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] တံဒုက္ခံ၊ ကို။ လဘေထန၊ နည်း။ ဣတိအတ္တော၊ ဤကား ဒုတိယအနက်။ တတ္ထ တိရစ္ဆာနေသု၊ ထိုတိရစ္ဆာန်တို့၌။ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဒုက္ခံ၊ ဣသံ၊ ဘဝေယ၊ ဖြစ်ရာတောအံ့နည်း။ တဟိံ၊ တိရစ္ဆာနေသ၊ တိဝံ၊ ဇာတိံ၊ ကိ။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၀၉

ဝိနာ၊ ကြည်၍။ (ဒုက္ခံ၊ သည်း၊ တဝေယျ၊ နည်း။) [ဤ၌ “တဟိ” တိရစ္ဆာနေသု”
 နောင် ဇာတိ” ဝိနာသည် သင့်မည်မထင်၊ ဇာတိ” ဝိနာကို ရွှေဘဝေယျ ၌သာ
 စပ်သင့်သည်။] န စဿာတိ(ပဒဿ)၊ ၏။ န စေ အဿာတိ၊ ဟူ၍။ ပဒစ္ဆေဒေါ၊
 ကို။ ကာတဗ္ဗော၊ နန(နုန)၊ စင်စစ်ကေန အမှန်အားဖြင့်။ နေဝ အတ္ထိ၊ မရှိ။
 ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်၏စပ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ဝါ၊ တနည်း။ နန(နုန)၊
 အားဖြင့်။ အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ ဣတိ၊ သမ္ပန္နော၊ ကာတဗ္ဗော။ [နနနှင့်နေဝတ္ထိ
 ဝေးသောကြောင့် သမ္ပန္နောတည်၍ အစပ်ကိုပြသည်။] ယဒတောတိ(ပဒဿ)၊
 ၏။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ နေဝ အတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာဟ၊
 ဟောတော်မူပြီ။ ဣတိ အတ္ထော။ [“ယ”ကို “ယသ္မာ”ဟု ဖွင့်၍ “အတော”ကို
 “တသ္မာ”ဟု ဖွင့်သည်။]

ဇရာနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၉၂။ ဇီရဏမေဝ၊ ဆွေးမြည့်ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်းသည်ပင်။ ဇီရဏတာ၊ မည်
 ၏။ [ဤအလို တာ-ပစ္စည်း သုတ္တ။] ဝါ၊ တနည်း။ ဇီရဏဿ၊ ဆွေးမြည့်ယိုယွင်း
 အိုမင်းသော အရာဝတ္ထု၏။ အာကာရော၊ အခြင်းအရာကို။ တာသဒ္ဓေန၊ တာ
 သဒ္ဓါဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ မူအပ်ပြီ။ [ဤအလို “ဇီရဏဿ ဘာဝေါ ဇီရဏတာ”ဟု
 ပြု၍ တာ-ပစ္စည်းဖြင့် ဆွေးမြည့် ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်း အခြင်းအရာကို ပြသည်။]

ယထာ ပုရေ အသလ္လက္ခေန္တတိ (ပဒဿ)၊ ၏။ ဂါရဝကရဏ ဥပဋ္ဌာနာ-
 ဒီနိ၊ အရိအသေပြုခြင်း၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ အသလ္လက္ခေန္တ၊
 အသိအမှတ်မပြုလသော်။ တံ နိမိတ္တံ၊ ထိုအသိအမှတ်မပြုခြင်းဟူသောအကြောင်း
 ကြောင့်။ ဒေါမနဿံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ အတ္ထော။

သတာဒီနန္တိ၊ ကား။ သတိ သုတ ဝီရိယ ပညာဒီနံ၊ သတိ၊ ကြားနာအပ်သော
 သုတ၊ လုံ့လ ဝီရိယ၊ အသိပညာ အစရှိသည်တို့၏။ ဝိပုဝါသနိမိတ္တံ၊ ကွေ့ကွင်း
 ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၎င်း။ အတ္တနာ၊ မိမိသည်။ ဝါ၊ က။ အပသာဒေ-
 တဗ္ဗေဟိပိ၊ ခြိမ်းခြောက်မောင်းမဲအပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (အရွယ်ကောင်း
 တုန်းက မိမိ၏အခြိမ်းအခြောက်အမောင်းအမဲကို ခံရသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။)
 အတ္တနော၊ ၏။ ပုတ္တဒါရေဟိ၊ သားမယားတို့သည်။ ဝါ၊ တို့က။ အပသာဒနိယ-
 တော၊ ပြန်၍ ခြိမ်းခြောက် မောင်းမဲအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ (ယံ ဒုက္ခံ
 ၌စပ်။) အဝသဝတ္တဂ်ပစ္စင်္ဂတာယ၊ မိမိအလိုသို့ မလိုက်သော အင်္ဂါကြီးငယ်
 ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့က မိမိအလို မလိုက်ခြင်း
 ကြောင့်၎င်း။ သုစိအသုစိ အာဒိဝိစာရဏဝီရဟေနစ၊ စင်ကြယ်သောအရာဝတ္ထု၊
 မစင်ကြယ်သောအရာဝတ္ထု အစရှိသည်တို့ကို စိစစ်ခြင်းမှ ကင်းခြင်းကြောင့်၎င်း။
 ဗာလကုမာရကကာလောဝိယ၊ အကောင်း အဆိုးကို မသိတတ်သော ကလေး၏

ဖြစ်ရာအခါကဲ့သို့။ ဗိဇ္ဇကာလော၊ လူအို၏ ဖြစ်ရာအခါသည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘိယျေ၊ ဗာလတ္တပုတ္တိယာတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ [ကလေး၏လက်ခြေ
 စသည်တို့က ကလေး၏အလိုသို့ မလိုက်သကဲ့သို့ အဖိုးကြီး၏ လက်ခြေ စသည်
 တို့ကလည်း အဖိုးကြီး၏အလိုသို့မလိုက်၊ ကလေးသည် သုစိ အသုစိ အစရှိသည်
 တို့ကို မစိစစ်တတ်သကဲ့သို့ အဖိုးကြီးလည်း အကောင်း အဆိုး အစရှိသည်တို့ကို
 မစိစစ်တတ်တော့၊ ဤအဖြစ်မျိုးကို “သုငယ်ပြန်သည်”ဟု ခေါ်သည်။]

မရဏနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၉၃။ ကာလဿ အန္တကဿ၊ တဘဝအဆုံးကို ပြုတတ်သော သေခြင်းကို။
 ကိရိယာတိ၊ ပြုခြင်းဟူ၍။ ယာ၊ အကြင် စုတိကို။ လောကေ၊ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သာ စုတိ၊
 ထိုစုတိသည်။ မရဏံ၊ မရဏတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်း
 ကား။ စဝနကာလောယေဝ၊ စုတေရာအခါကိုပင်။ အနုတိက္ကမနိယတ္တာ၊ မည်သူမျှ
 မလွန်မြောက်အပ်၊ မလွန်မြောက်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသေသေန၊ အခြား
 ကာလတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်။ ကာလောတိ၊ ကာလောဟူ၍။ ဝါ၊ သေချိန်ဟူ၍။
 ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ တဿ၊ ထိုသေချိန်ကို။ ကိရိယာ၊ ပြုခြင်းသည်။ စုတိက္ခန္ဓာနံ၊
 ရွှေ့လျောသောခန္ဓာတို့၏။ ဘေဒပုတ္တိယေဝ၊ ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းပင်တည်း။
 မစ္စမရဏန္တိ ဣတိ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌လည်း။ သမာသံ၊ ကို။ (မစ္စနှင့်မရဏကို
 သမာသံတွဲခြင်းကို။) အကတော၊ ဝါ၊ မပြုခြင်းကြောင့်။ (သမ္ပန္နော န န ယုဇ္ဇတိ
 ၌ပင်။) ယော မစ္စ၊ အကြင် သေခြင်းကို။ ဘေဒေါ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ခန္ဓာတို့၏ပျက်ခြင်း
 ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ (ဣဒံ၊ ဤခန္ဓာတို့၏ ပျက်ခြင်းကို။ မရဏံ၊ မရဏဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။)
 ယဉ္စ မရဏံ၊ အကြင် သေခြင်းကိုလည်း။ ပါဏစာဂေါ၊ အသက်ကိုစွန့်ခြင်း ဟူ၍။
 (ဝုစ္စတိ)။ ဣဒံ၊ ဤအသက်ကို စွန့်ခြင်းကို။ မရဏံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိသု၊
 သီးခြား။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းသည်။ န န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်မဟုတ်၊ သင့်သည်
 သာ။ [“ဣဒံ ဝုစ္စတိ မရဏံ”သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ရှိသောပါဌတည်း။ ထို
 ပါဌကိုယူ၍ စပ်ပါ-ဟူလို။ ပါဠိတော်၌ ဤအတိုင်း အနက်ပေးလိမ့်မည်။]

ယဿ ခန္ဓဘေဒဿ၊ အကြင်ခန္ဓာတို့၏ ပျက်ခြင်း၏။ ပဝတ္တတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ တိဿော၊ တိဿသည်။ မတော၊ ပြီ။ ဖုဿော၊ သည်။ မတော၊ ပြီ။
 ဣတိ၊ သို့။ ဝေါဟာရော၊ အခေါ်အဝေါ်သည်။ ဟောတိ၊ သော၊ ထိုခန္ဓာတို့၏
 ပျက်ခြင်းကို။ ခန္ဓပုဗန္ဓဿ၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်၏။ အနုပစ္ဆန္န-
 တာယ၊ မပြတ်မစဲသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္ပုတိမရဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊
 ဆိုအပ်ပြီ။ ပဗန္ဓသမုစ္ဆေဒေါ စ၊ ခန္ဓာအစဉ်၏ အကြွင်းမဲ့ ပြတ်ခြင်းကိုကား။
 သမုစ္ဆေဒမရဏန္တိ (ဝုတ္တော)။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၁၁

ပန၊ ဆက်။ မရဏမ္ပိ ဒုက္ခန္တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပုဒ်၏အနက်၌။
(အဓိပ္ပေတံ ၌စပ်။) ဒုက္ခသစ္စကထာ၊ ဒုက္ခသစ္စကို ဆိုကြောင်းစကားသည်။
ဝဋ္ဋကထာ၊ ဝဋ္ဋတရားကိုဆိုကြောင်း စကားတည်း။ ဣတိကတွာ၊ ဤအကြောင်း
ကြောင့်။ သမ္ပုတိမရဏံ၊ သမ္ပုတိမရဏကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။ ဣတိ၊
ဤသို့။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

တဿေဝ နာမန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ (ဝုတ္တံ ၌စပ်။) တဗ္ဘာဝတော၊ ထို
သမ္ပုတိမရဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တဒေကဒေသဘာဝတော စ၊ ထို သမ္ပုတိ-
မရဏ၏ တစိတ်တဒေသ၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ မရဏသဒ္ဓမဟုတ္ထေ၊ မရဏ
သဒ္ဓါ၏ များသည်၏အဖြစ်၌။ ဝါ၊ ကြောင့်။ အသမ္မောဟတ္ထိ၊ မတွေ့မဝေခြင်း
အကျိုးငှါ။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။

စုတိလက္ခဏန္တိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ စဝနတာတိ၊ ဟူ၍။ နိဒဿိတစဝန-
လက္ခဏမေဝ၊ ညွှန်ပြအပ်သောစဝနလက္ခဏာကိုပင်။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ သမ္ပတ္တိဘဝ-
ခန္ဓေဟိ၊ သမ္ပတ္တိဘဝ၌ဖြစ်သောခန္ဓာတို့နှင့်။ ဝိယောဇေ၊ ကွေ့ကွင်းစေတတ်၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိယောဂရသံ၊ မည်၏။ [ဤစကားဖြင့် ကိစ္စရသကိုပြသည်။] ဝါ၊

တဗ္ဘာဝတော။ပေ။ ဒေသဘာဝတော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ သမ္ပုတိ-
မရဏံ အဓိပ္ပေတံ” ၏ နောက်ဝယ် “ဇာတိက္ခယမရဏ။ပေ။ ပုညက္ခယမရဏ” ဟု မရဏ ၅-
မျိုးကို ဆိုထား၏။ ထိုမရဏ ၅ မျိုးသည် ခဏိကမရဏလည်း မဟုတ်၊ သမုစ္ဆေဒမရဏလည်း
မဟုတ်၊ သမ္ပုတိ မရဏသာ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ အပေါင်းသမ္ပုတိမရဏတွင် အစိတ်
အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်သောကြောင့်၎င်း “တဿေဝ နာမံ” ဟု ဆိုသည်။ “ပရဏ ၅-မျိုး
လုံးပင် သမ္ပုတိမရဏ၏ အမည်ချည်းဖြစ်သည်” ဟူလို။

ဆက်ဦးအံ့။ ။မရဏ ၅-မျိုးတွင် ဇာတိက္ခယမရဏသည် ဟဘဝ၏ ကုန်ခြင်းတည်း။
ထိုကုန်ခြင်းကို သေခြင်းဟု သမုတ်သောကြောင့် သမ္ပုတိပရဏဟု ခေါ်၏။ ထိုဇာတိက္ခယ
မရဏသည် ဥပက္ကမမရဏ (သေကြောင်းလုံ့လကို ပြုခြင်းကြောင့် သေခြင်း)၊ သရသမရဏ
(မိမိသဘာဝအတိုင်း သေခြင်း) အားဖြင့် ၂-မျိုး ပြား၏။ ထိုသရသမရဏလည်း
အာယုက္ခယမရဏ၊ ပုညက္ခယမရဏအားဖြင့် ၂-ပါး ရှိပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ဇာတိက္ခယမရဏ
စသော မရဏ ၅-မျိုးသည် သမ္ပုတိမရဏချည်းသာ ဖြစ်၏။ သမ္ပုတိမရဏတွင် အစိတ်အပိုင်း
အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ကြသည်—ဟူလို။

မရဏသဒ္ဓ ဗဟုတ္ထေ။ ။ “ဇာတိက္ခယမရဏံ၊ ဥပက္ကမပရဏံ” စသည်ဖြင့် မရဏသဒ္ဓါ
တွေ များစွာဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် “ခဏိကမရဏ၊ သမ္ပုတိပရဏ၊
သမုစ္ဆေဒမရဏ” ဟု - သုံးမျိုးကိုသာ ဆိုထားရပါသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်
“တဿေဝ နာမံ” ဟု ဆိုသည်။ မရဏသဒ္ဓါတွေများနေလျှင် အများကို ပုတ်နေရသော
ကြောင့် တွေဝေစရာ ရှိ၏။ ထိုသို့ မတွေ့ဝေစေခြင်းအကျိုးငှါ များစွာဆိုဘဲ သမ္ပုတိမရဏ
တွင် ဤ ၅-မျိုးလုံးကို သွင်းလိုက်သည်—ဟူလို။ [မရဏသဒ္ဓဗဟုတ္ထေဟိ မရဏသဒ္ဓါနံ
ဗဟုဘာဝေါ တံ ပန သမ္မောဟဿ ကာရဏံ။—မမ။]

တနည်း။ ဝိယောဂကိရိယာဘူတတာယ၊ ကွေကွင်းခြင်း ကြိယာဖြစ်၍ ဖြစ်သည် ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိယောဂရသန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ [ဤစကားဖြင့် ကွေကွင်းခြင်း အမှုအရာ ကြိယာဟူသော “သမ္ပတ္တိရသ” ကို ပြသည်ဟု ယူလို၏။ မရ၌ကား ကိစ္စ ရသကို ပြသည်ဟု ဆိုသည်။] သတ္တဿ၊ သတ္တဝါ၏။ ပုရိမဘဝတော၊ ရှေ့ဘဝမှ။ ဝိပွဝါသော၊ ကွေကွင်းခြင်းသည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်၍။ (တနည်း) ဝိပွဝါသော ဟုတော၊ ကွေကွင်းခြင်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိပွဝါသပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။

မရဏန္တိကာတိ၊ ကား။ မရဏဿ၊ သေခြင်း၏။ အာသန္နာ၊ အနီး၌ဖြစ်ကုန် သော။ (ဝေဒနာ ဌာဝပ်။) [အာသန္နာအရ အနီးကိုရသော်လည်း အနီး၌ဖြစ်ကုန် သော ဝေဒနာတို့တိုင်အောင် ယူဟန်တူသည်။ ဤအလို ဣက-ပစ္စည်းအနက် သီးခြားမရှိ။ အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ကား “မရဏဿ၊ သေခြင်း၏။ အန္တော၊ အနီးတည်း။ မရဏန္တော၊ အနီး။ မရဏန္တေ ပဝတ္တံ၊ မရဏန္တိကာ” ဟု ဣက ပစ္စည်းကို ပဝတ္တတဒ္ဓိတ် ကြံလိုက်ပါသည်။] မရဏံ၊ သေခြင်းသည်။ ယဒိ န ဘဝိဿတိ၊ အကယ်၍ မဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ)။ ယထာ ဝုတ္တံ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော။) ကာယိကံ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော။ (ဒုက္ခံ၊ သည်၎င်း။) စေတသိကံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ သည်၎င်း။ န ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒိန္နမ္ပိ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ။

ပါပကမ္မာဒိနိမိတ္တန္တိ (ပဒဿ)၊ ၏။ ပါပကမ္မာဒိနိမိတ္တံ၊ မကောင်းသော ကမ္မ နိမိတ်ကို၎င်း။ ပါပဂတိနိမိတ္တဉ္စ၊ မကောင်းသော ဂတိနိမိတ်ကို၎င်း။ (အနုပဿ- တော ပါပဿ ဌာဝပ်။) ဣတိ အတ္ထော။ [ဤစကားဖြင့် ပါပကမ္မာဒိနိ အာဒိအရ ပါပဂတိနိမိတ်ကို ယူစေလိုသည်။] ဝါ၊ တနည်း။ ကမ္မမ္ပိ၊ ကံကိုလည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပါပကမ္မာဒိနိမိတ္တံဟူသော ပါဌ၌။ နိမိတ္တန္တိ၊ နိမိတ္တံဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ကမ္မာ၊ နည်း။ ကမ္မဿ၊ ကံအာရုံ၏။) ဥပပတ္တိနိမိတ္တဘာဝေန၊ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာနတော၊ ထင်လာခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဤစကား အရ ပါပကမ္မဖြင့် မကောင်းမှုကံကိုလည်း နိမိတ္တဟု ဆိုလိုသည်။ ကမ္မာဒိနိ အာဒိ ဖြင့် ပါပကမ္မာဒိနိမိတ်ကို၎င်း၊ ပါပဂတိနိမိတ်ကို၎င်း ယူပါ။] ဟိ၊ မှန်။ တဒုပဋ္ဌာနေ- ပိ၊ ထို မကောင်းကံအာရုံ ထင်လာရာ၌လည်း။ မေ၊ ငါသည်။ ကလျာဏံ၊ ကောင်းမှုကို။ အကတံဝတ၊ မပြုအပ်မိလေစွ တကား။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အနုပ္ပကံ၊ မနည်းသော။ ဒေါမနဿံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ် ၏။ [“ကသ္မာ” ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ဟိ ယသ္မာ၊ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့် - ဟုလည်း တနည်းပေးပါ။] ဘဒ္ဒဿာတိ (ပဒဿ)၊ ၏။ ကလျာဏကမ္မဿ၊ ကောင်းကံ ရှိသော လူကောင်းသူကောင်း၏။ ဣတိ အတ္ထော။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၁၃

အဝိသေသတောတိ(ပဒံ)၊ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်ကို။ သဗ္ဗေသန္တိ တောန၊ ဟူသော ဤဝိသေသပုဒ်နှင့်။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဤ။ စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗေသန္တိ၊ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာဌ်စပ်။) ယေသံ၊ အကြင်သတ္တဝါတို့၏။ ကာယိကံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဤ။ တေယေဝ၊ ထိုကာယိကဒုက္ခဖြစ်ရာသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော ပါပဘဒ္ဒသတ္တဝါတို့ကို။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီ။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဝိတုဇ္ဇမာနမဗ္ဗာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝိသေသိတတ္တာ၊ အထူးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း။ သန္တိနံ၊ လက်အစရှိသည်တို့၏ အဆက်တို့ကို။ ဗန္ဓနာနိ၊ ဖွဲ့ကြောင်း ဖြစ်သောအကြောတို့တည်း။ သန္တိဗန္ဓနာနိ၊ တို့။ တေသံ၊ ထိုလက်အစရှိသည်တို့၏ အဆက်တို့ကိုဖွဲ့ကြောင်းဖြစ်သောအကြောတို့ကို။ ဆေဒနေန၊ ဖြတ်ခြင်းကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ သန္တိဗန္ဓနစ္စေဒနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝါ၊ တနည်း။ အာဒိသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကာရဏတ္ထော၊ အကြောင်းရင်းမူလဟူသော အနက်ရှိ၏။ သန္တိဗန္ဓနစ္စေဒန မူလကံ၊ အဆက်တို့ကို ဖွဲ့ကြောင်းဖြစ်သော အကြောတို့ကို ဖြတ်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော။ (ယံ ဒုက္ခံ ဌ်စပ်။) ဣတိ အတ္ထော။

အနယဗျသနာပါဒနံ ဝိယာတိ (ပဒဿ)၊ ဤ။ အနယဗျသနာပတ္တိ ဝိယ၊ စီးပွားမဲ့ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤ အနက်သည်။ (ဟောတိ၊ ဤ။) ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနယဗျသနာပါဒနံ ဝိယာတိ ပဒဿ၊ ဤ။ အနယဗျသနာပတ္တိဝိယာတိ၊ ဟူ၍။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဠဗ္ဗော၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဝါဠာဒီဟိ၊ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား အစရှိကုန်သော သားရဲတို့သည်။ ကတေ၊ ပြုအပ်သော။ အနယဗျသနာပါဒနေ၊ အနယဗျသနသို့ ရောက်စေခြင်း၌။ အန္တောဂဓာ၊ အတွင်းဝင်သော။ အနယဗျသနာပတ္တိ၊ အနယဗျသနသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤမရဏနိဒ္ဒေသ၌။ [ရှေးနိဿယဝယ် “ဧတ္ထ၊ ဤ ဥပမာ၌”ဟု ပေးလေ၏။] နိဒဿနံ၊ ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရဏ်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနယဗျသနာပါဒနံ ဝိယာတိ ပဒဿ၊ အနယဗျသနာပတ္တိ ဝိယာတိ၊ ဟူ၍။ အတ္ထော။ (ဒဠဗ္ဗော၊ ဤ။)

အာဒိသဒ္ဓေါကာရဏတ္ထော။ ။ “ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ”ဟူသောပါဌ်၌ အာဒိ သဒ္ဓါသည် အရင်းမူလအစဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ထိုအရင်းမူလ အစဟူသည်လည်း အရင်းခံအကြောင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “အာဒိသဒ္ဓေါကာရဏတ္ထော”ဟု၎င်း၊ သန္တိဗန္ဓနစ္စေဒနမူလကန္တိ အတ္ထော”ဟု၎င်း မိန့်သည်။

အနယဗျသနာပတ္တိ နိဒဿနံ။ ။ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား အစရှိသော သားရဲတို့သည် ပြုအပ်သော အနယဗျသနသို့ ရောက်စေခြင်းသည် ဒုက္ခမဟုတ်သေး၊ သားရဲစသည်တို့၏ ပြုအပ်သော အမှုအရာသာ ဖြစ်သေး၏။ အနယဗျသနသို့ ရောက်ခြင်းသာ မရဏဒုက္ခဖြစ် သည်။ သို့သော် အနယဗျသနသို့ ရောက်စေသည်ရှိသော် အနယဗျသနသို့ ရောက်ခြင်း မှာ အတွင်းဝင်လျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မရဏဒုက္ခကိုပြုရာ၌ အနယဗျသနသို့ ရောက်၍

သောကနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၉၄။ သုခကာရဏံ၊ သုခ၏အကြောင်းသည်။ ဟိတံ၊ ဟိတမည်၏။ [“ဟိ
 နောတိ ပဝတ္တကံ ဖလံ ဧတေနာတိ ဟိတံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ။ ဤဝိဂြိုဟ်၌ အဖွင့်အရ
 “ဟိတံ” ဟု ဆိုသမျှ၌ အကျိုးစီးပွားဟု အကျိုးနှင့်တွဲ၍ အနက်မပေးရ၊ အကျိုး
 ၏အကြောင်းသာ ဖြစ်သည်။] တဿ၊ ထိုဟိတ၏။ ဖလံ၊ အကျိုးသည်။ သုခံ၊
 မည်၏။ ဉာတိက္ခယောတိ၊ ကား။ ဘောဂါဒီဟိ၊ စည်းစိမ်အစရှိသည်တို့မှ၊ ဉာတိ-
 နံ၊ တို့၏။ ပရိဟာနိ၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်၎င်း။ မရဏဉ္စ၊ သေခြင်းသည်၎င်း
 တည်း။ အယံ ပန ဝိသေသောတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဘောဂဗျသနာဒိပဒတ္တ-
 ဝိသေသံ၊ ဘောဂဗျသန အစရှိသည်တို့၏ ပုဒ်နက်အထူးကို၎င်း။ ရောဂဗျသနာဒိ-
 သု၊ ရောဂဗျသနအစရှိသည်တို့၌။ [အာဒိဖြင့် ဒိဋ္ဌိဗျသနကိုယူပါ။] သမာသဝိသေ-
 သဉ္စ၊ ကမ္မဓာရည်းသမာသအထူးကို၎င်း။ သန္ဓာယ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ဉာတိဘောဂါ၊ တို့သည်။ ပညတ္တိမတ္တာ၊ ပညတ်မျှတို့သာတည်း။ (ပရမတ်
 မဟုတ် - ဟူလို။) ဝါ၊ တနည်း။ တဗ္ဗိနာသ၊ ထိုဆွေမျိုး စည်းစိမ်တို့၏ ပျက်စီး
 ခြင်းတို့သည်။ ပညတ္တိမတ္တာ၊ တို့တည်း။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန၊ ဤသို့သော
 အလိုဖြင့်။ အပရိနိပ္ပန္နတံ၊ အကြောင်းတရားတို့သည် မပြီးစေအပ်ကုန်သည်၏
 အဖြစ်ကို။ အနိပ္ပန္နာနိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဟိ၊ မှန်။ အပရိနိပ္ပန္နတံ
 ယေဝ၊ အပရိနိပ္ပန္န၏အဖြစ်ကိုပင်။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ စ၊ ခွဲလည်း။ ဒသ၊
 ကုန်သော။ ရူပါနိ၊ တို့သည်။ အနိပ္ပန္နာနိ၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဟိ၊
 မှန်။ ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ၊ ရူပကဏ္ဍအဖွင့်၌။ တာနိ၊ ထိုအနိပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါးတို့ကို။
 အပရိနိပ္ပန္နာနိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ (ဆိုခဲ့ကုန်ပြီ။) ခန္ဓဝိဘင်္ဂေ စ၊
 ဦးကား။ (ခန္ဓဝိဘင်း ပကိဏ္ဏကကထာ အဆုံးနားဦးကား။) နိပ္ပါဒေတဗ္ဗဿ၊
 အကြောင်းတရားတို့သည် ပြီးစေထိုက်သော။ နိရောဓသမာပတ္တိအာဒိကဿ၊
 နိရောဓသမာပတ် အစရှိသောတရား၏။ နိပ္ပန္နတာ၊ နိပ္ပန္န၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊
 ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အသဘာဝဓမ္မဿ၊ သဘာဝဓမ္မအစစ် မဟုတ်သော
 ပရိစ္ဆေဒရုပ် ဝိညတ်ရုပ်စသော အနိပ္ပန္နရုပ်၏။ နိပ္ပန္နတာ၊ နိပ္ပန္န၏အဖြစ်ကို၎င်း။

သာ ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာဖြစ်သည်—ဟူလို။ [ဖလကိရိယာဂဗ္ဘာ ဤဒိသိ ဟေတု ကိရိ-
 ယာတိကတွာ ဝုတ္တံ အန္တောဂဓာတိ=အနုယဗျသနာပါဒနံ ဟူသော ဤကဲ့သို့သော ဟေတု
 ကိရိယာသည် အနုယဗျသနာပတ္တိဟူသော ဖလကိရိယာအတွင်းဝင်လျက်ပါ၏။ ထို့ကြောင့်
 “အန္တောဂဓာ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။ ဗျသနဿ ဟိ အာပါဒကေဟိ အာပါဒနံ (ဗျသ-
 နသို့ ရောက်စေတတ်သော သားရဲတို့က ဗျသနသို့ ရောက်စေခြင်းကိရိယာသည်) အာပါဒေ-
 တဗ္ဗအာပတ္တိယာ သဟေဝ သိဇ္ဈတိ (ရောက်စေထိုက်သော ဗျသနအာပတ္တိကိရိယာနှင့် အတူ
 တကွသာလျှင် ပြီးစီး၏)။—အနု။]

နိဗ္ဗာနဿေဝ၊ နိဗ္ဗာန်တပါးတည်း၏သာ။ အနိပ္ပန္နတာ(စ)၊ ကိရင်း။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [နိဗ္ဗာန်သည် သဘာဝဓမ္မပင် ဖြစ်သော်လည်း မည်သည့်အကြောင်းမျှ မဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် “အနိပ္ပန္န”ဟု ဆိုခဲ့သည်။]

ဓမ္မသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဟေတုအတ္တော၊ ဟေတုအနက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဿ ဥပ္ပတ္တိဟေတုနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ စျာမန္တိ၊ ကား။ ဒန္တံ၊ လောင်ကျွမ်းအပ်ပြီ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝုတ္တလက္ခဏာဒိကာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ အစရှိသည်ရှိသော။ (ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိသော။) ဒေါမနဿဝေဒနာ၊ သည်။ သောကော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုသောက၏။ ပုန၊ တဖန်။ လက္ခဏာဒယော၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ န ဝုတ္တဗ္ဗာ၊ မဆိုထိုက်ကုန်သည်။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် မဆိုထိုက်ပါကုန်သော်လည်း။ သောကဿ၊ ၏။ ဝေါပနဿဝိသေသတ္တာ စ၊ ဒေါမနဿအထူး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ ဝိသိဋ္ဌာ၊ ဒေါမနဿ၏ လက္ခဏာ စသည်တို့မှ ထူးကုန်သော။ လက္ခဏာဒယော၊ တို့ကို။ ဝုတ္တဗ္ဗာ၊ ဆိုထိုက်ကုန်သေး၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကိဉ္ဇာပီတိ အာဒိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဝိသာရရဟိတံ၊ အထူးထူးအပြားပြား ရွေ့လျားခြင်းမှ ကင်းသော။ (တောင်တောင်ဤဤ ကြံစည်ခြင်းမှ ကင်းသော။) အန္တောဝေ၊ အတွင်း၌သာလျှင်။ သက္ကံစိတံ၊ တွန့်ဆုတ်လျက်။ စိန္တနံ၊ ကြံစည်ခြင်းသည်။ အန္တောနိဇ္ဈာနံ၊ တည်း။ [ဤနည်းဖြင့် ဈေ-ဓာတ်၏ စိန္တနအနက်ကို ပြသည်။]

ဝါ၊ တနည်း။ (ဝိသာရရဟိတံ၊ သော။ အန္တောဝေ၊ သာလျှင်။ သက္ကံစိတံ၊ လျက်။) သုက္ခနံ၊ ခြောက်ကပ်ခြင်းသည်။ အန္တောနိဇ္ဈာနံ၊ တည်း။ [ဤနည်းဖြင့်လည်း ဈေ-ဓာတ်၏ စိန္တနအနက်ကိုပင် တနည်းပြသည်။] ဖရိနိဇ္ဈာယနံ၊ ဟူသည်။ ဒဟနံ၊ လောင်မြိုက်ခြင်းတည်း။ ဉာတိဗျသနာဒိအနုရူပံ၊ ဉာတိဗျသန အစရှိသည်တို့အားလျော်စွာ။ သောစနံ၊ ဝမ်းနည်းခြင်းသည်။ အနုသောစနံ၊ တည်း။ [အနုကို “အနုရူပ”ဟု ဖွင့်သည်။] ဝါ၊ တနည်း။ တံတံဂုဏံ၊ ထိုထိုဂုဏ်သို့၎င်း။ တံတံဒေါသဉ္စ၊ ထိုထိုအပြစ်သို့၎င်း။ အနုဂန္ဓာ၊ အစဉ်လိုက်၍။ သောစနံ၊ သည်။ တပုနံ၊ ပူလောင်ခြင်းသည်။ အနုသောစနံ၊ တည်း။ [အနုကို “အနုဂန္ဓာ”ဟု ဖွင့်သည်။ သိလစသော ဂုဏ်ပျက်၍ ဝမ်းနည်းသောအခါဂုဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော “ဂုဏာနုဂတ”ဖြစ်၏။ ထိုဂုဏ်ပျက်၍ အပြစ်သို့ အစဉ်လိုက်သောအခါ “ဒေါသာနုဂတ”ဖြစ်သည်။]

☞ ဇဝနက္ခဏေတိ၊ ကား။ မနောဒွါရဇဝနက္ခဏေ၊ ၌။ တထာဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ တံ၊ ထိုမနောဒွါရဇောဓဏကို။ ဒသေန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တောကာ ဖေတိအာဒိ။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မနောဒွါရဇော

ခဏကို ယူလိုပါသော်လည်း။ (အဋ္ဌကထာဆရာ ယူလိုပါသော်လည်း။) ကာယ-
 ဝိညာဏာဒိ ဝီထိယမ္ပိ၊ ကာယဝိညာဏ အစရှိသော ပဉ္စဒွါရဝီထိဉ်လည်း။ ဇဝ-
 နက္ခဏေ ဉ္စ။ ဒေါမနဿဿ၊ ဓါ။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ ဇေ၊ ဖြစ်နိုင်သည်
 သာ။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဇဝနက္ခဏေ စာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ-
 ကာရော)အာဟ။ [မနောဒွါရ ဇဝနက္ခဏေတိ ပရိဗျတ္တမန္တောနိဇ္ဈာနံ (အလွန်ထင်
 ရှားသော အတွင်း၌ လောင်မြိုက်ခြင်းကို။) သန္တာယာဟ။ ဣတရံ ပန ပဉ္စဒွါရ-
 ဇဝနေသုပိ လဗ္ဘတေဝ။ တေနာဟ ကာယဝိညာဏာဒိတိအာဒိ။-အနု။]

အညဿ၊ တုပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ကာယဝိညာဏာဒိဝီထိဝယ်
 ဇဝနက္ခဏပုတပါး မနောဒွါရဇဝနက္ခဏဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အတ္ထေ၊
 ကို။ ဝယုမာနေ၊ သော်။) ကာယဝတ္ထုက မနောဒွါရပုဝတ္ထာနမေဝ၊ ကာယဝတ္ထု
 ရှိသော မနောဒွါရဇောအခိုက်၌ ဖြစ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ကာယိယ-
 ဒုက္ခာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဂဏေယျ၊ ယူရ
 ရာ၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) တတ္ထ၊ ထို ကာယဒွါရ မနောဒွါရတို့၌။ ဝိသေသေန၊
 ထူးသောအားဖြင့်။ ကာယိကစေတသိကသဒ္ဓပ္ပဝတ္တိတော၊ ကာယိကသဒ္ဓါ၊ စေတ-
 သိကသဒ္ဓါတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။... တုဒတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုထိုက်
 လျက်။ တုဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ဗျတ္တယဝသေန၊ ပြောင်းလဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
 ဝတ္ထံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပရိဒေဝနိဒ္ဒေသအပွင့်

၁၉၅။ အာဒေဝန္တိ ဧတေနာတိ အာဒေဝေါတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ (ဝုတ္တော၌
 စပ်။) အာဒေဝနသဒ္ဓံ၊ ညွှန်ပြ၍ ငိုကြွေးကြောင်း အသံကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ အဿု-
 ဝိမောစနာဒိဝိကာရံ၊ မျက်ရည်ကို ယိုစေခြင်းအစရှိသော ထူးခြားသော အမှု
 အရာသို့။ အာပဇ္ဇန္တာနံ၊ ရောက်သူတို့၏။ တဗ္ဗိကာရာပတ္တိယာ၊ ထိုထူးခြားသော
 အမှုအရာသို့ ရောက်ခြင်း၏။ သော သဒ္ဓေါ၊ ထိုငိုကြွေးသံကို။ ကရဏဘာဝေန၊
 ငိုကြွေးကြောင်းကရိုဏ်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန)။ ဝုတ္တော။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။ ဝီဟိပလာပါဒယော ဝိယ၊ ကောက်စပါးတို့၏ ဖွဲ့အဖျင်း အစရှိသည်
 တို့ကဲ့သို့။ (ဖွဲ့အဖျင်း၌ အနှစ်အဆန် မပါသကဲ့သို့။) တုတ္ထံ၊ အနက်မမှီး အချည်း
 နှီးသော။ ဝစနံ၊ သည်။ ပလာပေါ၊ မည်၏။

ဂုဏဒေါသေ၊ ဂုဏ် အပြစ်တို့ကို။ ကိတ္တေတိ၊ ပြောဆိုတတ်၏။ ဗောဓေတိ၊
 သိစတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လာလပ္ပသင်္ခေါ၊ ငယ်ကာထပ်ကာ ပြောဆို
 ခြင်းဟူသော အသံသည်။ ဂုဏဒေါသကိတ္တနုရသော၊ မည်၏။ ဝါ၊ ဂုဏ်အပြစ်တို့
 ကို ပြောဆိုခြင်းကိစ္စရှိသည် မည်၏။ [ပြောဆိုခြင်းဟူသည် သူတပါးတို့ကိုသိစေ
 ခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ကိတ္တေတိကို “ဗောဓေတိ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။]

အတ္ထာနုတ္တေစ၊ စီးပွား၊ စီးပွားမဲ့တို့ကို၎င်း။ ဟိရိယိတဗ္ဗဇနေ စ၊ ရှက်ထိုက်သော လူတို့ကို၎င်း။ အဝိစာရေတွာ၊ မစိစစ်မှု၍။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ပရိဒေဝဖြစ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမ္ဘမဘာဝေါ၊ မရပ်မတည် လည်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ပရိဒေဝနသဒ္ဓေါ၊ ငိုကြွေးသံသည်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ထင်လာ၏။ (ငိုသံကြားရသူတို့မှာ ထင်လာ၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္ဘမပစ္စုပဋ္ဌာနောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

ဝါ၊ တနည်း။ သောကဝတ္ထုအဝိသာတေန၊ သောက၏တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော ဉာတိဗျသန အစရှိသည်တို့၏ မပျက်သေးခြင်း မပျောက်သေးခြင်းကြောင့်။ သမ္ဘမော၊ မရပ်မတည် လည်ခြင်းတည်း။ ဥတ္တာသသမ္ဘမော၊ ထိတ်လန့်ခြင်းကြောင့် မရပ်မတည် လည်ခြင်းသည်။ န၊ မဟုတ်။ သောစ၊ ထိုသမ္ဘမသည်လည်း။ ပရိဒေဝနသဒ္ဓေန၊ ငိုကြွေးသံကြောင့်။ ပါကုဋ္ဌော ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဒေဝေါ၊ ကို။ သမ္ဘမပစ္စုပဋ္ဌာနောတိ၊ သမ္ဘမအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

သောကာဘိဘူတော၊ သောကသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိဒေဝနနိမိတ္တံ၊ ငိုကြွေးခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ မုဋ္ဌိပေါထနာဒိနိ၊ လက်သီးဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း အစရှိသောအမှုတို့ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ပရိဒေဝနနိမိတ္တမေဝ၊ ငိုကြွေးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်ပင်။ ဉာတိအပ္ပတ္တိကံမာဒိနိ၊ ဆွေမျိုးတို့၏ ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ စိန္တေတိ၊ ကြံစည်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဒေဝဿ၊ ငိုကြွေးခြင်း၏။ (ဘာဝေါ ဌိစပ်)။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ၊ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒေါမနဿတို့၏။ (ဝတ္ထု ဌိစပ်)။ ဝတ္ထုဘာဝေါ၊ တည်ရာအကြောင်း၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

ဘိယျောတိ၊ ကား။ ယေန၊ အကြင်ဒေါမနဿနှင့်။ (တနည်း)ယေန၊ အကြင်ဒုက္ခနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ န ဟောတိ၊ ပရိဒေဝမဖြစ်။ တတော ပရိဒေဝသမုဋ္ဌာပကဒေါမနဿတော၊ ထို ပရိဒေဝကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒေါမနဿထက်။ ဝါ၊ တနည်း။ ပုဗ္ဗေ ဌိ။ (တတော)ဝုတ္တဒုက္ခတော၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသောဒုက္ခထက်။

သောကဝတ္ထု။ ပေ။ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ ။ “သောကော နာမ ဉာတိဗျသနာဒယော” — ပဓု။ စိတ်ထဲ၌ ထို ဉာတိဗျသန စသည်တို့၏ ပျောက်မသွားသေးဘဲ တည်ရှိနေခြင်းသည် “သောကဝတ္ထု အဝိသာတ” မည်၏။ ထို သောကဝတ္ထု အဝိသာတကြောင့် တနေရာတည်း၌ ငြိမ်သက်စွာမတည်နိုင်ဘဲ မရပ်မတည် ဟိုဟိုဒီဒီ လည်၍နေခြင်းသည် “သမ္ဘမ” မည်၏။ ဤသမ္ဘမသည် ထိတ်လန့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဥတ္တာသသမ္ဘမမျိုးမဟုတ်။ ဤသမ္ဘမသည် ပရိဒေဝသဒ္ဓကြောင့် ထင်ရှားရကား ပရိဒေဝကို “သမ္ဘမအကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သောတရား” ဟု ဆိုသည်။ ဤနည်း၌ ပစ္စုပဋ္ဌာနံဟူသည် ဖလပစ္စုပဋ္ဌာနံတည်း။

ဘိယျော၊ အလ္လန္တံ (အဓိမတ္တံ ပုဒ်ဦစပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ ကဏ္ဍောဋ္ဌတာလုအာဒိ-
 သောသဇတောပိ၊ လည်ချောင်း၊ နှုတ်ခမ်း၊ အာစောက် အစရှိသည်တို့၏
 ခြောက်သွေ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဒုက္ခထက်လည်း။ ဘိယျော၊ အလ္လန္တံ၊ ဣတိ၊
 ဤသို့။ အညံ၊ အခြားသော။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်၌လည်းဖြစ်သော။ စေတသိကံ၊
 သော။ တံနိဒါနဒုက္ခံ၊ ထိုပရိဒေဝလျှင်အကြောင်းရင်းရှိသော ဒုက္ခကို။ သင်္ဂဏာ-
 တိ၊ သိမ်းယူ၏။

ဒုက္ခဒေါမနဿနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၉၆-၇။ ကာယိကံ ဒုက္ခံ ကာယိကဿ ဒုက္ခဿ ဥပနိဿယပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။
 (ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဒုက္ခိတဿ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊
 ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဇေတန ဒုက္ခေန၊ သည်။ အဘိဘူတတ္တာ၊ လမ်းမိုး
 နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နက္ခတ္တံ၊ နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို။ ကိဋ္ဌိတံ၊
 ပျော်ပျော်ပါးပါး ကစားခြင်းငှါ။ ဝါ၊ ကစားခွင့်ကို။ န လဘာမိ၊ မရ။ ဣတိ၊
 ဤသို့တော့၍။ ဗလဝဒေါမနဿံ၊ အားကြီးသော ဒေါမနဿသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ ဒေါမနဿဝတ္ထုတာ၊ ဒေါမနဿ၏ တည်ရာ
 အကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အတ္တနော၊ မိမိဟူသော ကာယိက
 ဒုက္ခ၏။ ပဝတ္တိက္ခဏံ၊ ဖြစ်ရာခဏကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ကာယိကဒုက္ခံ၊ သည်။ ပိဋ္ဌေ-
 တိ၊ နှိပ်စက်တတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝါ၊ တနည်း။ တဒုပနိဿယတော၊ ထို
 ကာယိကဒုက္ခဟူသော အားကြီးသော မှီရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ကာယိက-
 ဒုက္ခံ၊ သည်။ ပိဋ္ဌေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဝုတ္တံ။)

အာဝဋ္ဌန္တိတိ၊ ကား။ ပရိဝဋ္ဌန္တိ၊ ထက်ဝန်းကျင်လူးလှိမ့်ကြကုန်၏။ [တနေရာ
 တည်း၌ လူးလှိမ့်ခြင်းတည်း။] ဝိဝဋ္ဌန္တိတိ၊ ကား။ ပဗ္ဗာရေ၊ တောင်ဝှမ်း၌။ ခိတ္တ-
 တ္တမ္ဘောဝိယ၊ ပစ်အပ်သော တိုင်သည်ကဲ့သို့။ လုဇန္တိ၊ တလိမ့် ၂-လိမ့်စသည်
 လိမ့်ကြကုန်၏။ မူလစိန္တရုက္ခောဝိယ၊ ပြတ်သောအမြစ်ရှိသော သစ်ပင်၏လဲခြင်း
 ကဲ့သို့။ ဆိန္တပပါတံ၊ ပြတ်သောခြေ ရှိသည်ဖြစ်၍ လဲသည်မည်လောက်အောင်။
 ပပတန္တိ၊ လဲကြကုန်၏။ [မတ်တတ်ရပ်လျက်က လဲသွားသည် - ဟူလို။] ပရိဒယု-
 မာနစိတ္တာ၊ ထက်ဝန်းကျင် လောင်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ ပရိမ-
 ဒေါမနဿပနိဿယဝသေန၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ဒေါမနဿ၏ အားကြီးသော
 မှီရာအကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ စိန္တန္တိ၊ တောင်တောင်ဤဤ ကြံစည်ကြကုန်၏။
 ဒေါမနဿေ၊ ဒေါမနဿသည်။ ဝိဂတေ၊ ကင်းလသော်။ (ဒေါမနဿမဖြစ်သော
 အခါ)။ တထာစိန္တနံ၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့် ကြံစည်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ
 တော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တတာဇနိယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၁၉

ဥပါယာသနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၉၈။ သဗ္ဗဝိသယပုတိပုတ္တိ နိဝါရဏဝသေန၊ အလုံးစုံသောအာရုံသို့ ရှေးရှု
ရောက်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း၏-အစွမ်းဖြင့်။ သမန္တတော၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ သီ-
ဒနံ၊ ဆုတ်နုတ်ခြင်းသည်။ သံသီဒနံ၊ မည်၏။ ဥဋ္ဌေတုမ္ပိ၊ ထခြင်းငှါလည်း။ အသက္ကု-
ဏေယျတာကရဏဝသေန၊ မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
အတိဗလဝံ၊ အလွန်အားကြီးသော။ (သီဒနံ၊ သည်။ ဝိသီဒနံ၊ မည်၏။) ဝါ၊
တနည်း။ ဝိရူပံ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်။ သီဒနံ၊ သည်။ ဝိသီဒနံ၊ မည်၏။

အညံ၊ ဉာတိဗျသန အစရှိသောအာရုံမှ တပါးသော။ ဝိသယံ၊ အာရုံသို့။
အဂန္တာ၊ မသွားမူ၍။ ဉာတိဗျသနာဒိသု၊ ဉာတိဗျသန အစရှိသောအာရုံတို့၌။
ဝိရူပေါ၊ ဖောက်ပြန်သော။ အာသင်္ဂေါ၊ ကပ်ငြိခြင်းတည်း။ တတ္ထေဝ၊ ထိုဉာတိ-
ဗျသန အစရှိသော အာရုံတို့၌သာ။ အဝဗန္ဓတာ၊ စပ်ဖွဲ့သည်၏ အဖြစ်သည်။
ဗျာသတ္တိ၊ မည်၏။ [“ဝိ + အာသတ္တိ၊ ဝိကို ဝိရူပေါ ဟု ဖွင့်၍ အာသတ္တိကို
အာသင်္ဂေါ” ဟု ဖွင့်သည်။] နိတ္ထုနနကရဏတော၊ ညည်းတူးခြင်းကို ပြုတတ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နိတ္ထုနနရသော၊ မည်၏။ ဝိသီဒနံ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
ဆုတ်နုတ်ခြင်းသည်။ ဝိသာဒေါ၊ မည်၏။

(ဥပါယာသယ၊ ၏။) ဒေါသတ္တာ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့် ဒေါသ၏အဖြစ်
ကြောင့်။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ န ဒုက္ခော၊ ဒုက္ခမဟုတ်။ ဝါ၊ တနည်း။ သင်္ခါရက္ခန္ဓ-
ပရိယာပန္န ဓမ္မန္တရတ္တာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အကျုံးဝင်သော တရားတမျိုး၏အဖြစ်
ကြောင့်။ (သယံ၊ န ဒုက္ခော။) ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ယေ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
ဒေါမနဿမေဝ၊ ကိုပင်။ ဥပါယာသောတိ၊ ဟူ၍။ ဝဒေယျ၊ ပြောဆိုကုန်ရာ၏။
တေ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဥပါယာသော တိဟိ ခန္ဓေဟိ။ပေ။ သမ္ပယုတ္တောတိ၊
ဟူသော။ ဣမာယ ပါဠိယာ၊ ဤ ဓာတုကထာပါဠိတော်ဖြင့်။ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ၊
ပယ်မြစ်ထိုက်ကုန်၏။ [ဤ ပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဓာတုကထာ ကျနစွာဆိုပြီး
သူတို့အတွက် နားလည်ပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။] ဝိသာဒပုတ္တိယာ၊ အထူးထူး

သံသီဒနံ။ ။သံကို “သမန္တတော” ဟု ဖွင့်သည်။ “သီဒနံ=ဆုတ်နုတ်ခြင်း”ဟူသည်
ဉာတိဗျသန စသော အာရုံမှတစ်ပါး အခြားအာရုံသို့ မရောက်စေဘဲ ဉာတိဗျသန အစ
ရှိသော အာရုံကိုသာ တွေး၍ ဆွေးနေခြင်းတည်း။ ထိုသို့ ဉာတိဗျသန အစရှိသော
အာရုံကိုသာ တွေး၍ ဆွေးနေခြင်းသည် ထိုအာရုံ၌ နစ်မြုပ်၍နေခြင်းပင်တည်း။
ဝိသီဒနံ။ ။ဝိကို “အတိဗလဝံ”ဟု၎င်း၊ “ဝိရူပံ”ဟု၎င်း ၂-နည်းဖွင့်၏။ ထို ဉာတိ-
ဗျသနစသော အာရုံမှ မထနိုင်အောင် အလွန်ပြင်းစွာ အာရုံ၌ နစ်မြုပ်၍နေခြင်း၊
ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် နစ်မြုပ်၍နေခြင်းသည် ဝိသီဒနံ မည်။

အပြားပြား ဆုတ်နစ်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းကြောင့်။ သုခဒုက္ခကာရဏံ၊ သုခဒုက္ခ၏ အကြောင်းကို။ အဂဏယိတော၊ မရေတွက်မူ၍။ ဒုက္ခဋ္ဌာနာဒီနိ၊ ဆင်းဆင်းရဲရဲ ရပ်တည်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို။ ကရေန္တာနံ၊ ပြုရကုန်သော တော၌ပုန်းနေသူ တို့၏။ ဥပါယာသော၊ သည်။ ကာယိကဒုက္ခဿ၊ ၏။ ဝတ္ထု၊ တည်ရာအကြောင်း သည်။ ဟောတိ။ ဝိသာဒနဝသေနော၊ အထူးထူးအပြားပြား ဆုတ်နစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ ဉာတိ ဝိနာသာဒီနိ၊ တို့ကို။ စိန္တေန္တာနံ၊ ကြံစည်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဒေါမနဿဿ၊ ၏။ (ဝတ္ထု၊ ဟောတိ။)

အတ္တနော၊ မိမိဟူသော ဥပါယာသ၏။ ပဝတ္ထိက္ခဏေယေဝ၊ ဖြစ်ရာခဏ၌ ပင်။ ဥပါယာသော၊ သည်။ ဒေါမနဿ သမ္ပယောဂတော၊ ဒေါမနဿနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ စိတ္တံ၊ ကို။ ပရိဒဟတိ၊ ထက်ဝန်းကျင် လောင်မြှိုက် တတ်၏။ အဝိပ္ပုရိကတာကရဏဝသေန၊ ပျံ့ပျံ့ပျူးပျူး မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ကာယံ၊ ကိုယ်ကို။ ဝိသာဒေတိ၊ ဆုတ်နစ်စေတတ်၏။ တဒု- ဘယကရဏေနော၊ ထို စိတ္တပရိဒဟန၊ ကာယဝိသာဒန ၂-မျိုးကို ပြုခြင်းအား ဖြင့်ပင်။ တတော၊ ထို ၂-မျိုးမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တံ နိမိတ္တံ၊ ထို ၂-မျိုးဟူသော အကြောင်းရှိသော။ ကာယိကံ၊ သော။ စေတသိကဉ္စ၊ သော။ အဓိမတ္တံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ ဇနယတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခော၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အပ္ပိယသမ္ပယောဂနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၉၉။ န အပ္ပိယန္တိတိ၊ ကား။ န ဂမိယန္တိ၊ မရောက်အပ်ကုန်။ န ပဝေသိယန္တိ၊ မသွင်းအပ်ကုန်။ ဣတိအတ္ထော၊ အနတ္တန္တိ၊ ကား။ ဗျသနံ၊ ပျက်စီးခြင်းကို။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခကို။ (ကာမေန္တိ ဣန္ဒြိယန္တိ ဌာပံ။) အဟိတန္တိ၊ ကား။ တဿ၊ ထို ကြီးပွားမှု ပျက်စီးခြင်း၏။ ဝါ၊ ကြီးပွားမှု ဒုက္ခ၏။ ဟောတုံ၊ အကြောင်းကို။ (ကာမေန္တိ ဣန္ဒြိယန္တိ ဌာပံ။) ဒုတိယေ၊ ၂-ခုမြောက်ဖြစ်သော။ အတ္ထဝိကပေ၊ တမျိုးတဖုံ ပြုစီရင်အပ်သောအနက်၌။ (အပိစ-စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြ အပ်သော ဒုတိယဝိကပ်၏အနက်၌။) အတ္ထံ၊ သဒ္ဓါစသည်တို့၏ တိုးပွားခြင်းကို။

☞ န ကာမေန္တိ၊ မလိုလားကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနတ္တကာမာ၊ တို့မည်၏။ ဣတိ အာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ အသမတ္ထ သမာသောပိ၊ မစပ်သင့်သော အနက် ရှိသောသမာသ်ကိုလည်း။ ဝါ၊ စပ်သင့်သောအနက်မရှိသော သမာသ်ကိုလည်း။ ယောဇိတော၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။ ဝါ၊ သုံးစွဲအပ်ပြီ။ [အသမတ္ထသမာသောပိ၌ ပိသဒ္ဓါ ဖြင့် သမတ္ထသမာသ်ကို ပေါင်းပါ။ အဋ္ဌကထာ၌ အသမတ္ထသမာသ် တနည်း၊ တွင် သမာသ် တနည်းအားဖြင့် ၂-နည်း ဖွင့်ပြထားသည်။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၁-ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၂၁

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ (တနည်း) ကသွာ၊ ကြောင့်။ အသမတ္ထ-
သမာသောပိ၊ ကိုလည်း။ ယောဇိတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ
(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ အသုရိယပဿာနိ၊ နေကိုမကြည့်နိုင်ကုန်သော။ မုခါနိ၊
မျက်နှာတို့တည်း။ ဣတိအာဒိသု ဝိယ၊ ဤသို့ အစရှိသောပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့။ ယေန၊
အကြင်သဒ္ဓါနှင့်တကွ။ (အတ္ထအစရှိသောသဒ္ဓါနှင့်တကွ။) သမာသော၊ သမာသ်
သည်။ (ဟောတိ)။ အယံ အကာရော၊ ဤ အ အက္ခရာသည်။ တဿ၊ ထို အတ္ထ
အစရှိသောသဒ္ဓါကို။ န ပဋိသေဓကော၊ တားမြစ်တတ်သည် မဟုတ်။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ (အသမတ္ထသမာသောပိ ယောဇိတော။ ဣတိ ဝိညာယတိ။) ယသ္မိံ ကိသ္မိ-
ဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော။ ဝါ၊ အကြင်အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿ အလုံးစုံ
သော။ နိဗ္ဗယေ၊ ဘေးမရှိသောအနက်၌။ ယောဂက္ခေမသဒ္ဓေါ၊ သည်။ နိရုဇ္ဈော၊
တက်ရောက်၏။ ဝါ၊ ထင်ရှား၏။ (ကသွာ၊ နည်း။) ဒုက္ခယောဂတော၊ ဒုက္ခ-
ယောဂအားဖြင့်။ ခေမတ္တာ၊ ဘေးမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

သင်္ဂတိအာဒိသု၊ သင်္ဂတိ အစရှိသောပုဒ်တို့တွင်။ သင်္ခါရဝသေန၊ သင်္ခါရ
တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ သင်္ခါရတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ယံ၊ အကြင်ပုဒ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။
(အနက်အဓိပ္ပါယ်ရနိုင်၏။) တံ၊ ထိုပုဒ်ကို။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ယန္တိ ယံ ပဒံ။-မဓု]
ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသွာ ယံ လဗ္ဘတိ၊ တံ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊
နည်း။ ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ သင်္ခါရနံ၊ တို့၏။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒယော၊ ဌာန
နိသဇ္ဇာအစရှိသော ဣရိယာပုထ်တို့သည်။ န (ဝိဇ္ဇန္တိ)၊ မရှိကုန်။ [ဤစကားဖြင့်
“သမောဓာန”ပုဒ် မရနိုင်ပုံကိုပြသည်။] ဘောဇနာဒိကိစ္စေသု၊ ဘောဇန အစရှိ
သော ကိစ္စတို့၌။ သဟကရဏံဝါ၊ အတူတကွပြုရခြင်းသည်လည်း။ န ဝိဇ္ဇတိ၊
မရှိ။ [ဤစကားဖြင့် “မိဿိဘာဝ”ပုဒ် မရနိုင်ပုံကိုပြသည်။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္ဆိမ-
ဒ္ဓယံ၊ နောက်၌ဖြစ်သော သမောဓာန၊ မိဿိဘာဝပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို။ တဒတ္ထ-

အသုရိယပဿာနိ။ ။အသုရိယမှ အသဒ္ဓါသည် သုရိယကို တားမြစ်သည် မဟုတ်၊
ပဿကို တားမြစ်သော သဒ္ဓါတည်း။ ယို့ကြောင့် အ သဒ္ဓါနှင့်စပ်သင့်သော အနက်
ရှိသော ပုဒ်သည် ပဿသဒ္ဓါတည်း။ ဤသို့စပ်သင့်သော အနက်မရှိသော သုရိယသဒ္ဓါနှင့်
သမာသ်စပ်သောကြောင့် “အသုရိယပဿာနိ”ကို “အသမတ္ထသမာသ်” ဟု ဆိုသည်။
ဤ သမာသ်မျိုး၌ “န + သုရိယော အသုရိယော” ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဖြစ်ခိုက်
အနက် မပေးရ၊ ပေး၍လည်း မဖြစ်၊ “အသုရိယံ + ပဿာနိ အသုရိယပဿာနိ” ဟု
သမာသ်ပြီးမှ အ-ကို ပဿနှင့် တွဲ၍ အနက်ပေးရသည်။

အသမတ္ထသမာသော။ ။သမတ္တ၌ သံ + အသ-ဓာတ် + တ-ပစ္စည်းဖြင့် “သမတ္ထ”
ဟု ဖြစ်၏။ “အသတိ ဘဝတိတိ အတ္ထော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ အတ္ထောပုဒ်၏ ရုပ်ပြီးပုံကဲ့သို့
ပြီးပါစေ။ သမသိတဗ္ဗော၊ စပ်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ သမတ္ထော။ သမတ္ထေန၊ စပ်ထိုက်သော
ပုဒ်နှင့်တကွ + သမာသော၊ စပ်အပ်သော သမာသ်တည်း။ သမတ္ထသမာသော၊ မာသ်။
အသမတ္ထေန၊ မစပ်ထိုက်သောပုဒ်နှင့်တကွ + သမာသော အသမတ္ထသမာသော။

ဝသေန၊ ထိုအနက်၏အစွမ်းဖြင့်။ (အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြအပ်သောအနက်၏အစွမ်း
ဖြင့်။) လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ယံ လဗ္ဘတိ။ တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ၊ ၏။)

ဝါ၊ တနည်း။ ယံ လဗ္ဘတိတိ(ပဒဿ)၊ ၏။ ယံ အတ္ထဇာတံ၊ အကြင်အနက်
ကို။ လဗ္ဘတိ။ (တံ အတ္ထဇာတံ၊ ကိ။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။) ဣတိအတ္ထော၊ တေန၊
ထို့ကြောင့်။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သင်္ဂတိအာဒိသု၊ သင်္ဂတိ
အစရှိသော ပုဒ်တို့၌။ အတ္ထော၊ ကိ။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဝါ၊ ရနိုင်၏။ တထာ၊ ထို
အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (အတ္ထော၊ ကိ။) ယောဇေတဗ္ဗော၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
ကသ္မာ ယထာ သင်္ဂတိအာဒိသု အတ္ထော လဗ္ဘတိ။ တထာ အတ္ထော ယောဇေ-
တဗ္ဗော။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ သင်္ဂတိ၊
သွား၍ပေါင်းသင်းခြင်းသည်။ ဂန္ဓာ၊ သွား၍။ သင်္ခါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ သံယောဂေါ၊
ယှဉ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အာဂတေဟိ၊ လာကုန်သော။ တေဟိစ၊ ထိုသင်္ခါရ
တို့နှင့်လည်း။ (သံယောဂေါ၊ ဟောတိ။) ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ အတ္တနော၊ ၏။ ဌာနာ-
ဒိသု၊ ရပ်ခြင်းအစရှိသော ဣရိယာပုထ်တို့၌။ သင်္ခါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဟဘာဝေါ
စ၊ တကွဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သဗ္ဗကိရိယာသုစ၊ အလုံးစုံသော
အမှုအရာတို့၌လည်း။ (သင်္ခါရေဟိ၊ တို့နှင့်။) မိဿိဘာဝေါ၊ ရောနှောခြင်းရှိ
သည်၏ အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ယထာ သင်္ဂတိအာဒိသု
အတ္ထော လဗ္ဘတိ။ တထာ အတ္ထော၊ ယောဇေတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ။)
အနတ္တဘာဝေါ၊ အနတ္တဘာဝဟူသည်။ ဥပဒ္ဒဝဘာဝေါ၊ ဥပဒ္ဒဝေါ၏ ဖြစ်ခြင်း
ပင်တည်း။

အနိဋ္ဌာနံ၊ အလိုမရှိထိုက်ကုန်သော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၏။ အာပါတဂမန-
မတ္တံ၊ ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းမျှသည်၎င်း။ တံဂဟဏမတ္တဉ္စ၊ ထို အနိဋ္ဌကို
ယူခြင်းမျှသည်၎င်း။ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ၊ မည်၏။ ပန၊ ဗျတိရိုက်ကား။ ပထဝီ-
ဖဿာဒယော ဝိယ၊ ပထဝီ၊ 'ဖဿ အစရှိသော ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကဲ့သို့။
အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ နာမ၊ အပ္ပိယသမ္ပယောဂ မည်သော။ ဧကော၊ တပါး
သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော အတ္ထတော ဧကော
ဓမ္မော နာမ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ အနိဋ္ဌာနံ၊ အလိုမရှိထိုက်
ကုန်သော။ ကဏ္ဍကာဒိနိ၊ ဆူးအစရှိသော သင်္ခါရတို့သည်၎င်း။ အမိတ္တာစ၊
ရန်သူဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည်၎င်း။ ဥသုအာဒိဟိ၊ မြွား အစရှိသည်တို့ဖြင့်။
ဝိဇ္ဇနာဒိဒုက္ခံ၊ ထိုးခြင်းအစရှိသော ဒုက္ခကို။ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။

ဣဓာတိ၊ ကား။ ဣမသ္မိံ လောကေ၊ ၌။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိဝါ၊
ဤသို့သော်၎င်း။ ဣမဣမသ္မိံ ဒုက္ခသစ္စနိဓ္ဓေသေ၊ ၌။ ဒုက္ခော၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊
ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိဝါ၊ သော်၎င်း။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

ပိယဝိပ္ပယောဂနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၂၀၀။ မိနန္တိတိ(ပဒဿ)၊ ဇာတိယာဗိသု၊ ကုမ္မိစားခွက် အစရှိသည်တို့၌။ ခညံ၊ စပါးကို။ အန္တော၊ အတွင်းသို့။ ပက္ခိပန္တိဝိယ၊ ထည့်ကုန်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) အန္တော၊ သို့။ ပက္ခိပန္တိ၊ ကုန်၏။ ဗဟိ၊ အပြင်၌။ န ကရောန္တိ၊ မပြုကြကုန်။ ဝါ၊ မထားကြကုန်။ ဣတိအတ္တော၊ အမာသဒ္ဓေါ၊ သည်။ သဟဘာဝဒီပကော၊ အတူတကွ၏အဖြစ်ကို ပြတတ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ အဇ္ဈတ္တိကာဣစ္စေဝ၊ အတွင်းလူတို့ဟူ၍ပင်။ ဉယန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ဉာတိ၌စပ်။) [ရှေ့ဝါကျ၌ “အယံ အမှာကံ အဇ္ဈတ္တိကော”ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ဉယန္တိ ဝါကျ၌လည်း “အဇ္ဈတ္တိကာ”ဟု ထည့်၍ စပ်စေလိုသည့်အတွက် “အဇ္ဈတ္တိကာ ဣတိ”ဟု ဆိုပြီးလျှင် အဇ္ဈတ္တိကချင်း တူသောကြောင့် ဝေထည့်၍ ဖွင့်သည်။] ဉာတိဗျသနာဒိကော၊ ဉာတိဗျသန အစရှိသည်သည်။ ဟုတော၊ (တနည်း) ဉာတိဗျသနာဒိကော ဟုတော၊ ဉာတိဗျသန အစရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗျသနပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ မည်၏။ သောကပ္ပုဒနေနော၊ သောကကိုဖြစ်စေခြင်းဖြင့်ပင်။ သရီရံ၊ ကိုယ်ကို။ သောသေန္တိ၊ ခြောက်သွေ့စေတတ်ကုန်၏။ ကိသံ၊ ပိန်ချုံးသည်ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုတတ်ကုန်၏။ [“သောသေန္တိ”ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] အကိသမ္ပိ၊ မပိန်ချုံးသော်လည်း။ နိရောဇတာကရဏေန၊ အဆိုသြဇာ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။ (ခန္ဓာကိုယ်ကို မွဲခြောက်ခြောက်ဖြစ်စေသောအားဖြင့်။) ပိလာပေန္တိ၊ ညှိုးနွမ်းစေတတ်ကုန်၏။ တတောစ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဒုပ္ပါဒကတာ၊ ထို ကာယိကဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။...

သောကသရသမပ္ပိတာတိ ဧတေန၊ သောကသရသမပ္ပိတာဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ စေတသိကဒုက္ခံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ဇာတိ။... ဝိတုဇ္ဇန္တိတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ကာယိကံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ (ဒဿေတိ၊ ဇာတိ။)

ဣန္ဒာနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၀၁။ ယသ္မိံ ကာလေ၊ ဌံ၊ ဇာတိယာ၊ ဇာတိသည်။ န အာဂန္တဗ္ဗံ၊ မလာနိုင်။ တံ ကာလံ၊ ထိုဇာတိ၏ မလာနိုင်ရာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးရာကာလကို။ ဂဟေတော၊ ယူ၍။ ပရိနိဗ္ဗုတေသု စ ဝိဇ္ဇမာနံ ဇာတိယာ အနာဂမနန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ယမ္ပိတိ(ပဒဿ)၊ ဇာတိ။ ယေနပိတိ၊ ဟူ၍။ အတ္တော၊ ကရိုးအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ ပန၊ တနည်းကား။ [ပနသဒ္ဓေါ ဝိသဒ္ဓတ္တော။-မဓု။] ယဒါပိ၊ အကြင်အခါ၌လည်း။ ယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဣန္ဒန္တိ

တေံ၊ ဣစ္ဆံ ဟူသော ဤသဒ္ဒါကို။ အပေက္ခတိ၊ ငဲ့၏။ တဒါပိ၊ ထိုအခါ၌လည်း။ အလာဘဝိသိဋ္ဌာ၊ မရခြင်းဖြင့် အထူးပြုအပ်သော။ ဣစ္ဆာ၊ အလိုသည်။ ဝါ၊ အလိုရှိကြောင်းတဏှာသည်။ ဝါ၊ ကိ၊ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဒါ၊ ၌။ (ယံ သဒ္ဒေါ၊ သည်။) န လဘတီတိ တေံ၊ န လဘတိဟူသော ဤသဒ္ဒါကို။ အပေက္ခတိ၊ ၏။ တဒါ၊ ၌။ ဣစ္ဆာဝိသိဋ္ဌော၊ ဣစ္ဆာသည် အထူးပြုအပ်သော။ အလာဘော၊ မရခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကိ၊ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ သော၊ ထို အလာဘာဟူသည်။ အတ္ထတော၊ တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့်။ အညော၊ ဣစ္ဆာလောဘမှ အခြားသော။ ဓမ္မော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း။ အလာဘနေယျဣစ္ဆာဝ၊ မရထိုက်သည်ကို အလိုရှိတတ်သော တဏှာသည်သာ။ ဝါ၊ ကိသာ၊ ဝုတ္တာ ဟောတိ။

အပါပုဏန္တိ၊ မရောက်နိုင်၊ မရနိုင်ကုန်သော အဇာတိဓမ္မတ္တအစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌။ ပဝတ္တတ္တာဝေ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ အပ္ပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ။ ဟိ၊ မှန်။ ယတ္ထ၊ အကြင် အဇာတိဓမ္မတ္တအစရှိသော ဝတ္ထု၌။ သာ ဣစ္ဆာ၊ ထို အလိုသည်။ ဝါ၊ ထို တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်၏။ တံ ဝတ္ထု၊ ထို အဇာတိ ဓမ္မတ္တဟူသော ဝတ္ထုကို။ အပါပုဏန္တိ၊ မရောက်နိုင်၊ မရနိုင်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ ဂယတိ၊ ယောဂီတို့ဉာဏ်ဖြင့် ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဣစ္ဆာကိုငဲ့၍ “အပါပုဏန္တိ” ထားသည်။]

ယဒါပိ ပန။ ပေ။ အလာဘဝိသိဋ္ဌာ ဣစ္ဆာ။ ။ “ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ” ဟူသော အနိယမဝါကျ၌ ယံကို ဣစ္ဆံနှင့်တွဲ၍ “ယမ္ပိစ္ဆံ၊ အကြင်အလိုကိုလည်း” ဟု အနက်ပေးသော အခါ န လဘတိသည် ပဓာန မဟုတ်၊ အပဓာန ဝိသေသနမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “တဒါပိ အလာဘဝိသိဋ္ဌာ ဣစ္ဆာ ဝုတ္တာ ဟောတိ” ဟု မိန့်သည်။ ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်နိဿယ၌ တနည်း အနက်ပေးထားသည်။

ယဒါ န လဘတီတိ။ ။ ဤနည်း၌ ယံသဒ္ဒါကို န လဘတိနှင့်တွဲ၍ “ယံ န လဘတိ၊ အကြင်မရ” ဟု ကြိယာပရာပသန အနက်ပေးပါ။ ထိုသို့ အနက်ပေးသောအခါ ဣစ္ဆာသည် န လဘတိကို အထူးပြုသော ဝိသေသနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “တဒါ ဣစ္ဆာဝိသိဋ္ဌော အလာဘော ဝုတ္တာ ဟောတိ” ဟု မိန့်သည်။ ဤ အဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်နိဿယ၌ နောက်တနည်း အနက်ပေးထားသည်။

သော ပနတ္ထတော။ ပေ။ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ ။ ဤ ဒုတိယနည်း၌ “ယမ္ပိ န လဘတိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဣစ္ဆာကိုမရဘဲ အလာဘကို ရသည့်အတွက် တရားကိုယ်တိုက်ရိုက်မရှိရကား “သော ပနတ္ထတော” စသည်ကို မိန့်သည်။ ထို မရခြင်းဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ဣစ္ဆာ ဟူသော တဏှာမှတစ်ပါး အခြားတရား မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဣစ္ဆာကိုပင် အရကောက်ရတော့သည်။ [ယဒါပိ စသော ၂-နည်းသည် အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်သောနည်း မဟုတ်၊ ဋီကာဆရာ၏ မိမိအလိုကျ ဖွင့်အပ်သောနည်းတည်း။]

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၁-ဒုက္ခသစ္စာနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၂၅

ဆိန္ဒုတိန္ဒုဂဏေနာတိ၊ ကား။ နိလ္လဇ္ဇေန၊ အရှက်မရှိသော။ ဓုတ္တဂဏေန၊
သေသောကြီးအပေါင်းသည်။ ဝါ၊ တနည်း။ ကပဋိကဂဏေန၊ အစုတ်စုတ်
အပြတ်ပြတ် စက်ဆုပ်အပ်သောအဝတ်ရှိသော လူနဲ့ လူမဲ့အပေါင်းသည်။ (ပရိ-
ဝါရိတော ဌာဝပ်။)

ဝိယာတမယန္တိ၊ ကား။ စိတ္တဝိယာတမယံ၊ စိတ်၏ပင်ပန်းခြင်းအတိပြီးသော။
ဒေါမနဿံ၊ သည်၎င်း။ စိတ္တဝိယာတတောဝေ၊ စိတ်၏ပင်ပန်းခြင်းကြောင့်ပင်။
ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ ဥပ္ပန္နနဇရာတိသာရာဒိ၊ ကြိုးဆွဲချခြင်း၊ ဖျားနာခြင်း၊ ဝမ်းသွေး
သွန်ခြင်း အစရှိသော။ ကာယိကံ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော။ ဒုက္ခဉ္စ၊ သည်၎င်း။ (“ဇာယ-
တိ၊ ဖြစ်၏”ဌာဝပ်။) ဣစ္ဆိတာလာဘန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အလတနေယျဣစ္ဆ-
မေဝ၊ မရနိုင်သောဝတ္ထုကို အလိုရှိခြင်းကိုပင်။ ဂဒတိ၊ ဆို၏။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၀၂။ ပိတ္တိဏ္ဏဿ၊ ကျယ်ပြန့်သော။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခကို။ (ဒဿနံ ဌာဝပ်။) ဇတ္ထ-
ကန္တိ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ၏ဟူ၍။ ဒဿနံ၊ ပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပြကြောင်းစကား
သည်။ ဒုက္ခဿ၊ ကို။ သခေပေါ၊ ချုံးခြင်းတည်း။ တံ၊ ထိုဒုက္ခကို ချုံးခြင်းကို။
ကာတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကာ၊ (ကသွာ၊ နည်း။) ဝိတ္တာရဿ၊ အကျယ်ဖြစ်သောဒုက္ခ၏။
အနန္တတ္တာ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပန၊ ကား။
ဒုက္ခဝိတ္တာရဂတံ၊ ဒုက္ခ၏ကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။
ဒေသနာဝိတ္တာရံ၊ ဒေသနာတော်၏အကျယ်ကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ (ဝဝတ္ထာနံ
ဌာဝပ်။) ယတ္ထ၊ အကြင်နိဒ္ဒေသ၌။ (“သေယျထိဒံ၊ ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော” အစရှိသော
နိဒ္ဒေသ၌။) သဗ္ဗေ၊ သော။ ဒုက္ခဝိတ္တာရော၊ ဒုက္ခ၏အကျယ်သည်။ သမောဓာနံ၊
ပေါင်းခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနိဒ္ဒေသ၌။ ဒေသနာယ၊ ကို။ ဝဝတ္ထာ

ကပဋိကဂဏေန။ ။ အနုဋ္ဌိကာ၌ “ကပဋိကာ သိဗ္ဗိတပိလောတိကဓာရိနော” ဟု ဖွင့်၏။
က=စက်ဆုပ်ဖွယ်သော။ ပဋ္ဌ=အဝတ်။ ကပဋ္ဌော ယေသံ အတ္ထိတိ ကပဋိကာ။ အစုတ်စုတ်
အပြတ်ပြတ်၊ ချုပ်စပ်ဖာထေးအပ်သောအဝတ်ကို ဝတ်သူတို့ကို “ကပဋိကာ” ဟု ခေါ်၏။
ပဋိ ဥပသာရဟု ထင်မှား၍ ပ-ဒေသောဘိဖြင့် “ကပဋိကာ” ဟု ရေးမှားကြသည်။

ထောမနိဓိ။ ။ ကေ ဥတ္တမဂေ(ဦးထိပ်၌) ဦးထိပ်ကို ပဋ္ဌော ဝိယာတိ က ပဋ္ဌော။ ဦးထိပ်
၌တင်ထား အပ်သောအဝတ်သည် ဖုံးထားသကဲ့သို့ မိမိအပြစ်ကိုဖုံးခြင်းသည်လည်း ဦးထိပ်၌
ထားအပ်သော အဝတ်နှင့်တူသောကြောင့် “က ပဋ္ဌ” ဟု ခေါ်၏။ က ပဋ္ဌော ယေသံ အတ္ထိတိ
ကပဋိကာ=မိမိအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းရှိသူတို့။ (အပြစ်မရှိသည့်အနေအားဖြင့် ဟန်ဆောင်
တတ်သူတို့) ဤသို့လည်း အနုဋ္ဌိကာနည်းမှ တနည်းကြသင့်၏။

နံ၊ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်းသည်။ (“သေယျထိဒံ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော” အစရှိသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းသည်။) သင်္ခေပေါ။ အကျဉ်းချုံးခြင်းတည်း။ တံ၊ ထိုအကျဉ်းချုံးခြင်းကို။ ကာတံ၊ သက္ကာ။ (ကသွာ၊ နည်း။) တာဒိဿ၊ ထိုကဲ့သို့ ရူအပ်သော။ ဝတ္ထုနော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဟူသော ဝတ္ထု၏။ သဗ္ဗာဝါ၊ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဒေသံ၊ အရပ်ဒေသကို။ ဇာနန္တော၊ သိသော။ မဂ္ဂက္ခာယိကပုရိသော၊ လမ်းကို ပြောပြသောယောက်ျားသည်။ ဒေသကော၊ မည်၏။ ဘဂဝါပိ၊ သည်လည်း။ ဒုက္ခဿ၊ ကို။ ဒေသကော၊ ညွှန်ပြတော်မူတတ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒုက္ခန္တဒေသကေနာတိ၊ ဟူ၍။ ပါဠော၊ အဋ္ဌကထာပါဠိသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိသေး၏။) ဒုက္ခန္တက္ခာယိကေန၊ ဒုက္ခ၏အဆုံးကို ဟောပြောတော်မူတတ်သော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အတ္ထော၊ ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။) [စာအုပ်တို့၌ “ဒုက္ခန္တက္ခာယိကော”ဟု ရှိ၏။ “ဒုက္ခန္တက္ခာယိကေန”ဟု ရှိသင့်သည်။]

ပါဝကာဒယော၊ မီး အစရှိသည်တို့သည်။ ဣန္ဒနာဒီနိ၊ မီးစာ အစရှိသည်တို့ကို။ ဗာဓေန္တိယံတ၊ နှိပ်စက်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ဗာယေမာနာ၊ နှိပ်စက်ကုန်လျက်။ (နိဗ္ဗတ္တန္တိ ဌိစပ်။) မာရဏန္တိကဒုက္ခဘိဿာတေနာတိ၊ ဟူသော။ ဣမိနာ အတိပါကဋ္ဌေန၊ ဤ အလွန်ထင်ရှားသော ဒုက္ခဖြင့်။ ဇာတိဇရာ ဒုက္ခဝိဿာတဇသောကာဒယော၊ ဇာတိဒုက္ခ ဇရာဒုက္ခတို့၏ နှိပ်စက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သောကအစရှိသောဒုက္ခတို့ကို။ ဒဿတိ၊ ၏။ တတောတိ၊ ကား။ ပရိဒေဝတော၊ ငိုကြွေးခြင်းမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ (အာဗာဓနဒုက္ခံ ဌိစပ်။) ကဏ္ဍသောသာဒိ သန္နိဗန္ဓုစ္ဆေဒနာဒိဇနက ဓာတုက္ခောဘ သမာယောဂတော၊ လည်ချောင်း၏ ခြောက်သွေ့ခြင်းအစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်၊ လက်ခြေစသည်တို့၏ အစပ်အဖွဲ့ကို ဖြတ်တောက်ခြင်းအစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဓာတ်ချောက်ချားခြင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ကာယဿ၊ ကိုယ်ကို။ အာဗာဓနဒုက္ခံ၊ ပြင်းစွာနှိပ်စက်တတ်သောဒုက္ခသည်။ ဒုက္ခံ၊ မည်၏။ (ကာယိကဒုက္ခ မည်၏။) ယေသု ကေသုစိတိ၊ ကား။ တိဿဿဝါ၊ တိဿ၏သော်၎င်း။ ဖုဿဿဝါ၊ သော်၎င်း။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓသု၊ တို့၌။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ စက္ခုရောဂါဒိဒုက္ခံ၊ စက္ခုရောဂါ အစရှိသောဒုက္ခဟူသော။ သဗ္ဗသတ္တဂတံ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ဖြစ်သော ဒုက္ခသည်။ ဧဝံပကာရမေဝ၊ ဤသို့ ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော အပြားရှိသည်သာ။ ဣတိ၊ သို့။ သဒ္ဓိပိတော၊ ၍။ ဒဿန္တော၊ ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သဒ္ဓိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာတိ ဘဂဝါ အဝေါစ ဌိစပ်။)ဣတိ အတ္ထော။

ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၂၇

၂-သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၀၃။ ဥတ္တရပဒလောပံ၊ ကရုဏဟူသောနောက်ပုဒ်ကို ချေခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ပုနဗ္ဗဝကရဏံ ပုနဗ္ဗဝေါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ စ၊ ဆက်။ မနောသမ္ပယောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောကြံပါဌ်၌။ မနော ဝိယ၊ မနောသဒ္ဓါကဲ့သို့။ ပုရိမပဒဿ၊ ပုနဟူသော ရွှေပုဒ်၏။ ဩကာရန္တတ၊ ဩကာရန္တ၏ အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။ [ဩကာရန္တဖြစ်အောင် “မနပါဒိနမော မယေစ” ဟူသော မောက္ခလ္လာန် သမာသကဏ္ဍ(၅၉)သုတ်ဖြင့် န ၏ အ ကို ဩ ပြု။] အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ သီလဋ္ဌေန၊ သီလအနက်ရှိသော။ ဣကသဋ္ဌေန၊ ဣကသဒ္ဓါဖြင့်။ (ဣကသဋ္ဌေန၊ ဖြင့်။) ဂမိယတ္ထတ္တာ၊ သိအပ်သောကရုဏအနက်ရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ ကိရိယာဝါစကဿ၊ ပြုခြင်းကြံယာကို ဟောတတ်သော။ သဒ္ဓဿ၊ ကရုဏသဒ္ဓါကို။ အဒဿနံ၊ မမြင်ရခြင်းကို။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။ ယထာ၊ ဥဒါဟရဏ်ကား။ အပူပဘက္ခနသီလော အာပူပိကောတိ၊ ကော ဟူသည်တည်း။ [အပူပဘက္ခန-သီလော၊ မှုကို စားခြင်းအလေ့ရှိသူ။ အာပူပိကော၊ သူ။]

တဒ္ဓိတာဣတိ၊ တဒ္ဓိတာဟူ၍။ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသ၊ ဗဟုဝစကို ညွှန်ပြခြင်း ကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ တနည်း။ တဒ္ဓိတာနံ၊ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းတို့၏။ ဝိစိတ္တတ္တာ၊ ထူးထွေ ဆန်းကြယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ တနည်း။ (တဒ္ဓိတာနံ၊ တဒ္ဓိတ်

အထဝါ ။ပေ။ အာပူပိကော။ ။ဤနည်း၌ကား ကရုဏဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေဘွယ်မလို၊ တဿိလ အနက်ကို ဟောသော ဣက (ဣက) ပစ္စည်းသည်ပင် ကရုဏ အနက်အပိုကိုလည်း သိစေနိုင်၏။ ဥပမာ - အာပူပိကော၌ ဣက (ဣက) ပစ္စည်းသည် တဿိလ အနက်အပြင် ဘက္ခနအနက် အပိုကိုလည်း သိစေနိုင်သကဲ့သို့တည်း။ အပူပ-ဘက္ခန + သီလံ ယသ္မာတိ အာပူပိကော။ [ပူပ၊ အပူပ ၂-မျိုးလုံးပင် “မူ” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ၄၆၃ အဘိဓာန်။] ဋီကာစာအုပ်၌ “ဣကသဋ္ဌေန” ဟု ရှိ၏။ ဝုဒ္ဓိ ရောက်ရာ၌ “အာရညိကော” ကဲ့သို့ ဣက-ပစ္စည်း သက်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဣက-သဋ္ဌေန” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်။

တဒ္ဓိတာ ။ပေ။ နိဒ္ဒေသ။ ။သက္ကတဗျာကရုဏ်း ကျမ်းအချို့တို့၌၎င်း၊ ရူပသိဒ္ဓိ ၌၎င်း “တေသံ ဟိတာ တဒ္ဓိတာ” ဟု ဗဟုဝစဝစနတ်ပြု၏။ ထိုသို့ ဗဟုဝစဝစနတ်ပြုခြင်း ဖြင့် “တဒ္ဓိတ် ပစ္စည်းတို့သည် အနက်များစွာကို ဟောနိုင်၏” ဟု ပြ၏။ ထို့ကြောင့် ဣက-ပစ္စည်း (တနည်း) ဣက-ပစ္စည်း တခုတည်းက “ဒေတိအနက်၊ သံဝတ္တတိအနက်၊ နိဗ္ဗုတ္တေတိအနက်”တို့ကို ဟောနိုင်သည်။

ဝိစိတ္တတ္တာ။ ။သဒ္ဓနိတိကျမ်း၌ “ဝိစိတြာ ဟိ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ” ဟု သုတ်တည်၍ “နာနာပစ္စယေသု ကေသို့ပိ ပစ္စယေ နာနာအတ္တေသု ဝတ္တနတော တဒ္ဓိတာနံ ဝုတ္တိ ဝိစိတြာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ ဣက-ပစ္စည်း (သို့မဟုတ် ဣက ပစ္စည်း) တမျိုးတည်းက “ဒေတိ သံဝတ္တတိ နိဗ္ဗုတ္တေတိ” အနက်တို့ကို ဟောနိုင်ခြင်းကို ‘ဝိစိတ္တတ္တာ တဒ္ဓိတာနံ’ ဟု ဆိုသည်။

ပစ္စည်းတို့၏။) [“ကာကောလောကန” နည်းအားဖြင့် ရွှေ့နောက် ငဲ့သည်။] အဘိဓာနလက္ခဏတ္တာ၊ ဝါကျ၏အနက်ကို ဟောနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ပုနဗ္ဗဝံ ဒေတိတိ အာဒိယ၊ အစရှိ ကုန်သော။ အတ္ထေယ၊ တို့၌။ ပေါနောဘဝိကသဒ္ဓသိဒ္ဓိ၊ ပေါနောဘဝိကသဒ္ဓါ၏ ပြီးစီးခြင်းကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။

တတ္ထ၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌။ (အာဟ ဌိစပ်။) (တနည်း) တတ္ထ၊ ထိုတဏှာတို့ တွင်။ ကမ္မသဟဇာတာ၊ ကံနှင့်တကွဖြစ်သော တဏှာသည်။ (လောဘဇော စေတနာနှင့်ယှဉ်သောတဏှာသည်။) ပုနဗ္ဗဝံ၊ တဖန် ဘဝကို။ ဝါ၊ ဘဝသစ်ကို။ ဒေတိ၊ ပေးနိုင်၏။ ကမ္မသဟာယဘူတာ၊ ကံ၏ အဖော်သဟဲ ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တဒသဟဇာတာ၊ ထိုကံနှင့်တကွ မဖြစ်သော တဏှာသည်။ (ကံအား ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော၊ ဘဝကိုတောင့်တတတ်သော တဏှာသည်။) ပုနဗ္ဗဝါယ၊ တဖန်ဘဝအကျိုးငှါ။ ဝါ၊ ဘဝသစ်အကျိုးငှါ။ သံဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်၏။ ဒုဝိဓာပိ၊ ၂-ပါးအပြားရှိသော တဏှာသည်လည်း။ ပုနပျုနံ၊ အဖန်ဖန် အထပ် ထပ်။ ဘဝေ၊ ဘဝတို့ကို။ နိဗ္ဗတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေနိုင်၏။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ပုနဗ္ဗဝဿ ခါယိကာပီတိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ပေါနောဘဝိကာယေဝါတိ နာမံ လဘတိတိ၊ ကား။ ပုနဗ္ဗဝံ၊ ကို။ ခါယိကာ- ပိ၊ ပေးနိုင်သောတဏှာသည်၎င်း။ အခါယိကာပိ၊ မပေးနိုင်သော တဏှာသည် ၎င်း။ ပုနဗ္ဗဝံ ဒေတိစ္စေဝ၊ တဖန် ဘဝကိုပေး၏ ဟူ၍သာလျှင်။ ပေါနောဘဝိ- ကာတိ ဇေ၊ တဖန်ဘဝကို ပြုခြင်းအလေ့ရှိ၏ ဟူ၍သာလျှင်။ သမာနဝိပါကာတိ ဇေ၊ တူသောအကျိုးရှိ၏ ဟူ၍သာလျှင်။ နာမံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) သမာနသဘာဝတ္တာ၊ ဘဝကို တောင့်တခြင်းအားဖြင့် တူသောသဘောရှိသည်

အဘိဓာနလက္ခဏတ္တာ ။ ။ “အဘိဓာနလက္ခဏာ ဟိ တဒ္ဓိတသမာသကိတကာ= တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်း သမာသ်တို့သည် ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ၏ ရှိသမျှအနက်ကို ဟောနိုင် သည်၏ အဖြစ် ဟူသော လက္ခဏာ ရှိကုန်၏” ဟု ရူပသိဒ္ဓိ တပျုရိသ် သမာသ်ခဏ်း၌ ဆို၏။ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့၌လည်း “အဘိဓာနလက္ခဏာ ဟိ တဗ္ဗာဒိကာဒိ သမာသာ” ဟု အလားတူပင် ဆိုကြ၏။ ထိုအဆိုကို ရည်ရှယ်၍ “အဘိဓာနလက္ခဏတ္တာ ဝါ” ဟု ဋီကာ မိန့်သည်။ “ပုနဗ္ဗဝံ ဒေတိ” စသော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ၏ အနက်ကို လူက (ဏိက) ပစ္စည်းတခုတည်းက ဟောနိုင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်—ဟူလို။

သမာနသဘာဝတ္တာ ။ ။ အခါယိက တဏှာက ဘဝအကျိုးကို မပေးပါသော်လည်း ဘဝကို တောင့်တခြင်းသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ခါယိကတဏှာနှင့် သဘော တူ၏။ ထိုသို့ သဘောတူသည်ကို “သမာနသဘာဝ” ဟု ဆိုသည်။ [သဘာဝေါ တဏှာယနံ၊ တဏှာ၏ ဖြစ်ခြင်း။ ဝါ၊ တောင့်တခြင်း။—အနု။]

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၂-သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၂၉

၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တဒါနုဘာဝတ္တာ စ၊ ထို ဘဝအကျိုးကို ပေးနိုင်သော အာနုဘောဝိရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်းတည်း။ ဣတရသ၊ ဆိုအပ်ပြီးမှကြွင်းသော ဘဝသံဝတ္တနိကတဏှာ၊ ဥပဓိဝေပက္ကမတ္တတဏှာတို့၌။ ဧဝံ၊ တူ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

တတ္ထ၊ ထို ဘဝသံဝတ္တနိကတဏှာ၊ ဥပဓိဝေပက္ကမတ္တတဏှာတို့တွင်။ ဧတိ-
ယာ၊ ဤတဏှာ၏။ ဥပဓိမ္မိ၊ ဥပဓိ၌။ ယထာ နိဗ္ဗတ္တေ၊ အကြင်အကြင် အခြားကံ
ကြောင့် ဖြစ်ပြီးသော။ အတ္တဘာဝေ၊ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော အတ္တဘော၌။ [ဥပဓိမ္မိ
ကို ထပ်ဖွင့်သည်။ ဥပဓိအရ အခြားကံကြောင့် ပဋိသန္ဓေတည်နေပြီးသော၊ ခန္ဓာ
ငါးပါးဟူသော အတ္တဘောကိုယူပါ-ဟုလို။] ဝိပစ္စနကမ္ပံ၊ ရင့်ကျက်စေတတ်
သောကံသည်။ (ပဝတ္တိအကျိုးကို ပေးတတ်သောကံသည်။) (အတ္တိ)။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ (သ၊ ထိုတဏှာသည်။) ဥပဓိဝေပက္ကာ၊ မည်၏။

နန္ဒနဋ္ဌေန၊ နှစ်သက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်။ နန္ဒိ၊ နန္ဒိ
မည်၏။ ရဉ္စနဋ္ဌေန၊ တပ်မက်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်။ ရာဂေါ၊
မည်၏။ ယောစ နန္ဒိရာဂေါ၊ အကြင်နှစ်သက်တတ်သောရာဂသည်၎င်း။ ယာစ
တဏှာ၊ အကြင်တဏှာသည်၎င်း။ အတ္တိ၊ ဧတံ ဥဘယံ၊ ဤ ၂-ပါးစုံသည်။ ကေ-
တ္တံ၊ တူသောအနက်ရှိ၏။ ဗျဉ္စနမေဝ၊ သဒ္ဓါသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ တဏှာ၊ ကို။ နန္ဒိရာဂေန သဒ္ဓိံ အတ္တတော ကေတ္တံ ဂတာတိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ။ ရာဂသမ္ပန္နေန၊ ပုံလိင်ဖြစ်သော ရာဂသဒ္ဓါနှင့်စပ်ခြင်း
ကြောင့်။ (သဿတဒိဋ္ဌိသဒ္ဓါနှင့်မစပ်ဘဲ ရာဂသဒ္ဓါနှင့်စပ်ခြင်းကြောင့်။) ဥပုန္န-
ဿာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ရူပါရူပဘဝရာဂေါ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပ
ဘဝ၌ တပ်မက်တတ်သောရာဂကို။ ဝိသံ၊ သီးခြား။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့။
[“ရူပါရူပဘဝရာဂေါ” ဟူသော ကံကိုကြည့်၍ “ဝက္ခတိ”ကို ကံဟောပုဒ်ဟု
အနုဋ္ဌိကာ ဆို၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာမဘဝေဝေ၊ ၌သာ။ ဘဝပတ္တနာဥပုတ္တိ၊
ဘဝကိုတောင့်တတတ်သော တဏှာ၏ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တဒါနုဘာဝတ္တာ။ ။ အဒါယိက တဏှာသည် အကြောင်းမညီညွတ်၍ ဘဝအကျိုးကို
မပေးရသော်လည်း အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ပေးနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိ
သည်ကို “တဒါနုဘာဝ” ဟု ဆိုသည်။ [အာနုဘာဝေါ ပစ္စယာသမဝါယေ ဖလနိပ္ပါဒနုသမတ္တ-
တာ။—အနု။]

ဧဝံ ဣတရေသု။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ပုနဗ္ဘဝံ ဒဒမာနာပိ အဒဒမာနာပိ” ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို
ဖွင့်ပြပြီး၍ “ပုနဗ္ဘဝါယ သံဝတ္တမာနာပိ အသံဝတ္တမာနာပိ ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပဓိဝေပက္က-
မတ္တာပိ” ဟူသော တဏှာတို့ကိုညွှန်ပြလို၍ “ဧဝံ ဣတရေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ” ဟုဆိုသည်။ [ဧဝံ ဣတရေ-
သုတိ ပဋိသန္ဓိသံဝတ္တနိကာဒိသု ဧဝံ အဓိပ္ပါယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။—မရ။] အနုဋ္ဌိကာ၌ကား “ဣတ-
ရေသုတိ အာသိဋ္ဌကိလေသာဒိသု၊ တဏှာမဲ့ကြွင်းသော ကိလေသာ- အာရုံသည်တို့၌” ဟု
ဖွင့်လေ၏။

တသ္မိတသ္မိတိယရူပေ၊ ထိုထို ချစ်အယ်သဘောရှိသော အာရုံ၌။ ပဌမပ္ပတ္တိ-
ဝသေန၊ ပဌမဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ။
ပုနပျုနံ၊ အဖန်ဖန်။ ပဝတ္တိဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ နိဝိသတိတိ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တာ)။ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား။ ပရိယုဋ္ဌာနာနုသယ-
ဝသေန၊ ပရိယုဋ္ဌာနတဏှာ၊ အနုသယတဏှာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပတ္တိနိဝေသာ၊
ဖြစ်ခြင်းစွဲမြဲစွာတည်တံ့ခြင်းတို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

သမ္ပတ္တိယန္တိ၊ ကား။ မနုဿသောဘဂ္ဂေ၊ လူ၏တင့်တယ်သည်၏ အဖြစ်၌၎င်း။
ဒေဝတ္တေစ၊ နတ်၏အဖြစ်၌၎င်း။ (ပတိဋ္ဌိတာ ဌာစပ်။) အတ္တနော စက္ခုန္တိ၊ ဟူသော
ပါဌ်ဖြင့်။ သဝတ္ထုကံ၊ စက္ခုပသာဒ၏ တည်ရာဝတ္ထုနှင့်တကွဖြစ်သော။ (အတူ
ဖြစ်ဘက် ကလာပ်ရုပ်နှင့် တကွဖြစ်သော)။ စက္ခု၊ စက္ခုပသာဒကို။ (သင်္ဂဟ-
ကာရော) အာဟ။ [ဤစကားအရ စက္ခုပသာဒကလာပ်ကိုသာ စက္ခုအရ ယူပါ။]
ဝါ၊ တနည်း။ သပသာဒံ၊ စက္ခုပသာဒနှင့်တကွဖြစ်သော။ မံသပိဏ္ဍံ၊ အသားစိုင်
ဟူသော(မျက်လုံးတခုလုံးဖြစ်သော။) စက္ခု၊ စက္ခုကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။
ဝိပ္ပသန္တပဉ္စပသာဒန္တိ၊ ကား။ ပရိသုဒ္ဓနီလ၊ ပေ။ ဝဏ္ဏပသာဒံ၊ ထက်ဝန်းကျင်
စင်ကြယ်သော အညိုရောင်၊ အရွှေရောင်၊ အနီရောင်၊ အနက်ရောင်၊ အဖြူရောင်
ရှိသော ပသာဒရှိသော။ (အတ္တနော စက္ခု ဌာစပ်။ ရှေးအဋ္ဌကထာနိဿယ၌
‘သိဟပဉ္စရံ’၌ ဝိသေသနံစပ်ဟု ဆို၏။)

ဆိဒ္ဓံ၊ နားပေါက်ကို။ ဝါ၊ နားခလောင်ကို။ ရတပနာဋိကံ ဝိယ၊ ငွေ
ကျည်တောက်ဖြူဖြူကိုကဲ့သို့။ (မညန္တိ၊ ထင်မှတ်ကြကုန်၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဆိဒ္ဓ-
သ၊ ပ၏။ ဝါ၊ ၏။) အဗ္ဘန္တရေ၊ အတွင်း၌။ သြဒါတတ္တာ၊ ဖြူသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်တည်း။ လမ္မကဏ္ဍဗဒ္ဓံ၊ တွဲလျားကျသော နားဘက်ရှိသော။ ဝါ၊ တွဲလျား
ကျသော နားရွက်ရှိသော။ (သောတံ၊ နားကို။) ပါမင်္ဂသုတ္တံဝိယ၊ ဆောက်လုံးချည်
ကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊ ဦးညွတ်ချည်ကိုကဲ့သို့။ (မညန္တိ)။ တုဂ်၊ မြင့်လည်းမြင့် ရှည်လည်း
ရှည်သော။ ဥစ္စာ၊ မြင့်သော။ ဒီဃာ၊ ရှည်သော။ [တုဂ်ကို ထပ်ဖွင့်သည်။]
နာသိကာ၊ နှာခေါင်းတည်း။ တုဂ်နာသိကာ၊ မြင့်သောနှာခေါင်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့
တုဂ်နာသိကာ ဟူ၍။ လဒ္ဓဝေါဟာရံ၊ ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ်ရှိသော။
(သုတပါးတို့က “တုဂ်နာသိကာ”ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော။) အတ္တနော၊ ၏။
ဃာနံ၊ နှာခေါင်းကို။ (မညန္တိ)။ ဝါ၊ တနည်း။ လဒ္ဓဝေါဟာရာတိ၊ လဒ္ဓဝေါဟာရာ
ဟူသော။ ပါဌေ၊ သည်။ (အတ္တိ)။ တသ္မိ၊ ထိုလဒ္ဓဝေါဟာရာပါဌ်သည်။ သတိ၊
ရှိလသော်။ ယေသံ၊ အကြင်လူတို့၏။ တုဂ်၊ မြင့်ရှည်သော။ နာသိကာ၊ နှာခေါင်း
သည်။ ဝါ၊ နှာတံသည်။ (အတ္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။) တေ၊ ထိုလူတို့သည်။ တုဂ်-
နာသိကာ၊ တို့မည်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ တုဂ်နာသိကာတို့ဟူ၍။ လဒ္ဓဝေါဟာရာ၊ ကုန်
သော။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ဃာနံ၊ ကို။ (မညန္တိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၂-သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၃၁

ယောဇနာ၊ အနက်ကိုယှဉ်စေခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဇိဝံ၊ လျှာကို။ ဝဏ္ဏ-
သဏ္ဌာနတော၊ အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်။ ရတ္တကမ္မလပဋ္ဌလံဝိယ၊ နိမြန်းသော
ကမ္မလာလွှာကိုကဲ့သို့၎င်း။ ကိစ္စတော၊ ကိစ္စအားဖြင့်။ မုဒုသိနိဒ္ဓမရရသဒိစ၊
နူးညံ့သော ချိုဆီမွဲသော အရသာကို ပေးတတ်၏ဟူ၍၎င်း။ မညန္တိ၊ ကုန်၏။
မန၊ စိတ်ကို။ အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ မနေန၊ နှင့်။ အ၊ ဘဒိသံ၊ မတူသော။
အတိတာဒိအတ္တဝိစိနနသမတ္တံ၊ အတိတ် အစရှိသောအကြောင်းအရာကို စိစစ်
ခြင်း၌စွမ်းနိုင်သော။ ဥဋ္ဌာရံ၊ မွန်မြတ်သောစိတ်ဟူ၍။ မညန္တိ။

☸ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓါနီတိ၊ ကား။ အဇ္ဈတ္တံ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌။ သရီရဂန္ဓာဒီနိစ၊
ကိုယ်အနံအစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌။ ဝိလေပန-
ဂန္ဓာဒီနိစ၊ လိမ်းကျံ ခြယ်လှယ်ကြောင်း မျက်နှာချေမှုန်၏ အနံအစရှိသည်လည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ (စတုသမုဋ္ဌာနိက ဂန္ဓာရမ္မဏာဒီနိ ဌ္ဗစပံ။) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
တိ၊ ကား။ ယဒါ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဒါ၊ ၌။ ဧတ္ထ၊
ဤစက္ခု၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ သာမညေန၊ အားဖြင့်။ ဂဟိတာ၊
ယူအပ်သော။ ဥပ္ပါဒကိရိယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အရ ဥပ္ပါဒကြိယာကို။ လက္ခဏ-
ဘာဝေန၊ လက္ခဏ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ။ ဝိသယဝိသိဋ္ဌာ၊ ဖြစ်ရာ
ဝိသယဖြင့် အထူးပြုအပ်သော။ (“ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ဧတ္ထဖြင့် အထူးပြုအပ်
သော။ ဥပ္ပါဒကိရိယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရ ဥပ္ပါဒကြိယာကို။) လက္ခိတဗ္ဗဘာဝေန၊
လက္ခ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တာ)။

(ကသ္မာ သာမညေန။ပေ။ လက္ခိတဗ္ဗဘာဝေန ဝုတ္တာ။ ဣတိ ဝိညာယတိ။)ဟိ
(ယသ္မာ)။ သာမညဝိသေသေဟိ၊ သာမည၊ ဝိသေသတို့ဖြင့်။ နာနတ္ထဝေါဟာ-
ရော၊ ထူးသည်၏အဖြစ်ကို ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်သည်ကား။
န၊ မဟုတ်။ (ဟောတိဝေ၊ သာ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာမညေန ဂဟိတာ။ပေ။
ဝုတ္တာ။ ဣတိ ဝိညာယတိ။ ဝါ၊ တနည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာတိ၊ ဟူ၍။ အနိစ္စိတော၊
မဆုံးဖြတ်အပ်သေးသော။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်ခြင်းကြိယာကို။ ဟေတုဘာဝေန၊
အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ နိစ္စိတော၊
ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော။ (ဥပ္ပါဒေါ၊ ကိ။) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ဖြစ်သည်။ ယဒိဟောတိ၊
အံ့။ (ဝေသတိ၊ သော။) ဧတ္ထ၊ ဤစက္ခု၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဖလ-
ဘာဝေန၊ အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တာ။) ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထို
ဥပ္ပဇ္ဇတိအရ ဖြစ်ခြင်းကြိယာသည်။ ဝါ၊ ကိ။ တေန၊ ထိုဥပ္ပဇ္ဇမာနာအရ ဖြစ်ခြင်း
ကြိယာသည်။ ဥပယောဇိတော ဝိယ၊ ယှဉ်စေအပ်သကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။

သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၀၄။ အနုဟတေတိ၊ ကား။ အနုဒ္ဒတေ၊ မနုတ်အပ်သေးသော။ အပ္ပဟိနေ၊ မပယ်အပ်သေးသော။ ဣတိအတ္ထော၊ [အနုဟတေ = န + ဥ၊ ဟတေ၌ ဥပုဗ္ဗ + ဟန-
 ဓာတ်၊ ဂတိအနက်ဟော၊ ဥပုဗ္ဗသဘာရကြောင့် နုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောရသည်။
 “အပ္ပဟိနေ” ကား အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း။ ဥ ပုဗ္ဗသဘာရသည် နောက်၌ ဒွေဘော်
 ရောက်စရာမရှိလျှင် ဒိသဖြစ်ရိုးတည်း။] သိဟော၊ ခြင်္သေ့သည်။ ဝဓကေ၊ သတ်သူ
 အပေါ်၌။ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ပြုကျင့်၏။ ဥသမ္ပိ၊ မြား၌။ န ပဋိပဇ္ဇတိ၊ မပြုကျင့်။
 [ခြင်္သေ့သည် မိမိကို မြားဖြင့် ပစ်သောအခါ မြားကို ရှောင်တိမ်း၍ ပစ်ခတ်သူ
 ဟူသော အကြောင်းရင်း၌ မိအောင်ဖမ်းသောအားဖြင့် ပြုကျင့်၏။] သုဝါနေ၊
 ခွေးသည်။ လေဉ္စုမ္ပိ၊ ခဲ၌။ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပဟာရကေ၊ ခဲဖြင့်ပေါက်သွ၌။ န
 (ပဋိပဇ္ဇတိ)။ [ခွေးသည်ကား မိမိကို ခဲဖြင့် ပေါက်လသော် ခဲကိုသာ လိုက်၍
 လိုက်၍ကိုက်၏။ အကြောင်းဖြစ်သော ခဲပစ်သူကိုကား မလိုက်။]

ခယဂမနဝသေန၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိရဇ္ဇတိ၊ မတပ်
 မက်တော့။ အပ္ပဝတ္တိဂမနဝသေန၊ တဖန်မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။
 နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်တော့၏။ အနပေက္ခတာယ၊ ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
 စုဇနဝသေန၊ စွန့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ဟာနိဝသေန၊ စ၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၏
 အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ စဇိယတိ၊ စွန့်အပ်၏။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်
 စွန့်အပ်သော်။ ပုန၊ တဖန်။ န ပဝတ္တတိ၊ မဖြစ်တော့။ တထာ၊ ထို တဖန်မဖြစ်
 လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒုရခိပနဝသေန၊ ဝေးစွာ ပစ်လွှင့်
 ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဋိနိဿဇ္ဇိယတိ၊ တဖန်စွန့်အပ်၏။ ဗန္ဓနဘူတာယ၊ နှောင်ဖွဲ့
 တတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော တဏှာမှ။ မောစနဝသေန၊ လွှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
 မုစ္ဆတိ၊ လွှတ်၏။ အသံကိလေသဝသေန၊ ညစ်နွမ်းခြင်း မရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။
 န အလ္လိယတိ၊ မငြိမ့်။ အာယူဟနံ၊ ပေါင်းစု သံယူခြင်းသည်။ သမုဒယော၊
 တည်း။ တပ္ပဋိပက္ခဝသေန၊ ထို အာယူဟနံ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
 အနာယူဟနံ၊ ဒုက္ခကို မပေါင်းစု မသံယူခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။

အပညတ္တိန္နိ၊ ကား။ အပညာယနံ၊ မထင်ရှားခြင်းသို့။ (ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။)
 [“ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏” ၌ ယ-ပစ္စည်းကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “အပညာယနံ” ဟု
 ယ-ပစ္စည်းဖြင့် ရှိပါစေ။ အပညာယနံ အပကာသနံ။ -မဓု။] ဝါ၊ တနည်း။ တိတ္ထ-
 အလာဗု၊ ဗူးခါးပင်သည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေါဟာရာဘာဝံ၊ ခေါ်ဝေါ်
 ပြောဆိုရခြင်း၏ မရှိခြင်းသို့။ (ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။) တိတ္ထအလာဗုဝလ္လိယာ၊
 ဗူးခါးနွယ်၏။ အပ္ပဝတ္တိ၊ မဖြစ်ခြင်းကို။ ဣစ္ဆန္တော၊ အလိုရှိသော။ ပုရိသော
 ဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ မဂ္ဂေါ၊ မက်ကို။ ဒဠဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။ တဿ၊ ထိုယောက်ျား၏။
 တဿာ၊ ထိုဗူးခါးနွယ်၏။ အပ္ပဝတ္တိနိန္ဒစိတ္တဿ၊ မဖြစ်ခြင်း၌ ညွတ်သောစိတ်

ဝိတင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၃၃

ရှိသည်ဖြစ်၍။ [(တနည်း) တဿ၊ ထိုဗူးခါးနွယ်၏။ အပ္ပဝတ္တိနိဗ္ဗတိတ္တဿ၊ မဖြစ်ခြင်း၌ ညွတ်သောစိတ်ရှိသော။ တဿ၊ ထိုယောက်ျား၏။] မူလဇ္ဈေဒနံ ဝိယ၊ အမြစ်ကိုဖြတ်ခြင်းကိုကဲ့သို့။ မဂ္ဂဿ၊ ၏။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏဿ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသည်ဖြစ်၍။ [(တနည်း) နိဗ္ဗာနာရမ္မဏဿ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသော။ မဂ္ဂဿ၊ ၏။] တဏှာပဟာနံ၊ တဏှာကိုပယ်ခြင်းကို။ (ဒဠဗ္ဗံ)။ တဒပ္ပဝတ္တိ ဝိယ၊ ထိုဗူးခါးနွယ်၏ မဖြစ်တော့ခြင်းကိုကဲ့သို့။ တဏှာယ၊ ၏။ အပ္ပဝတ္တိ-ဘူတံ၊ မဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။

ဒုတိယုပမာယ၊ ဒုတိယဥပမာ၌။ ဒက္ခိဏဒွါရံ၊ တောင်တံခါးကို။ ဝါ၊ တောင်တံခါး၏အနီး အရပ်ကို။ ဒဠဗ္ဗံဝိယ၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။) နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ (ဒဠဗ္ဗံ)။ စောရဃာတကာ၊ သူပုန်ကိုသတ်သော ယောက်ျားတို့ကို။ (ဒဠဗ္ဗာ)ဝိယ။ တထာ မဂ္ဂေါ ဒဠဗ္ဗော။ ဝါ၊ တနည်း။ ပုရိမာ၊ ရွှေ၌ဖြစ်သော။ ဥပမာ၊ ဥပမာကို။ (ဝုတ္တာ၌စပ်။) မဂ္ဂေန၊ မဂ်ကြောင့်။ နိရုဒ္ဓါယ၊ ချုပ်ပြီးသောတဏှာ၏။ ပိယရူပသာတ-ရူပေသု၊ ချစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘော ရှိကုန်၊ သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော စက္ခုအစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌။ နိရုဒ္ဓါ၊ ချုပ်ပြီး။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထဗ္ဗတာ ဒဿနတ္ထံ၊ ဆိုလိုက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ။ ပစ္ဆိမာ၊ သော။ (ဥပမာ၊ ကို။) နိဗ္ဗာနံ၊ သို့။ အာဂမ္မ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍။ နိရုဒ္ဓါယပိ၊ ချုပ်ပြီးပါသော်လည်း။ (ပိယရူပ-သာတရူပေသု၊ တို့၌။ နိရုဒ္ဓါ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထဗ္ဗတာ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှါ။ သင်္ဂဟကာရေန၊ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။)

နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၀၅။ အညမဂ္ဂပဋိက္ခေပနတ္ထန္တိ (ပဒဿ)။ ၏။ တိတ္ထိယေဟိ၊ တိတ္ထိတို့သည်။ ကပ္ပိတဿ၊ ကြံဆအပ်သော။ မဂ္ဂဿ၊ ၏။ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိ ပဋိပဒါတာတံ၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိပဋိပဒါ၏ အဖြစ်ကို။ ပဋိက္ခိပိတံ၊ ပယ်ခြင်းငှါ။ (နိယမနံ၌စပ်။) ဣတိ အတ္ထော။ ဝါ၊ တနည်း။ အညဿ၊ အခြားသောအကျင့်၏။ (အခြားသော တိတ္ထိတို့ ကြံဆအပ်သော အကျင့်၏။) မဂ္ဂဘာဝ ပဋိက္ခေပေါ၊ နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း လမ်း၏အဖြစ်ကို ပယ်ခြင်းသည်။ အညမဂ္ဂပဋိက္ခေပေါ၊ တည်း။

ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ အရိယဘာဝကရတ္တာ၊ အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အရိယံ၊ အရိယာ၏အဖြစ်ကို။ (ဘာဝပဓာန)။ ကရေတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အရိယော၊ မည်၏။ အရိယဖလ ပဋိလာဘကရတ္တာ၊ အရိယဖိုလ်ရခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အရိယံ၊ အရိယာဖြစ်သော

ဖိုလ်ကို။ လဘာပေတိ၊ ရစေတတ်၏။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အရိယော၊ မည်၏။ အတ္တနော၊ ကိစ္စဝသေန၊ ကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ [“အရိယံ ကရေတိ” ကိစ္စကို ရည်ရွယ်သည်။] ဖလဝံသေန စ၊ ဖိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ [“အရိယံ လဘာပေတိ ဇနေတိ”ကို ရည်ရွယ်သည်။] အရိယနာမလာဘော ဝေ၊ အရိယအမည်ကို ရခြင်းကိုသာ။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဿ၊ ထိုမဂ်၏။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ တို့သည်။ (သန္တိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အညပဒတ္တသမာသံ၊ အညပဒတ္တသမာသံကို။ (ဗဟုဗ္ဗဟိသမာသံကို။) အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ အဋ္ဌင်္ဂါနိ + အဿ + သန္တိတိ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ၊ ဟူ၍။ ပဒသိဒ္ဓိ၊ ပုဒ်၏ ပြီးခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။

စတုရင်္ဂသမန္နာဂတာ၊ ၄-ပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော။ ဝါစာ၊ စကား သည်။ (သုဘာသိတ၊ ဓမ္မ၊ ပိယ၊ သစ္စအားဖြင့် ၄-ပါးသောအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော စကားသည်။) ဇနံ၊ လူအပေါင်းကို။ သင်္ကဏာတိ၊ သိမ်းယူနိုင်၏။ (မိမိတက်သို့ ပါအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဗ္ဗိပက္ခင်ရတိ သဘာဝါ၊ ထို သမ္မာဝါစာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မိစ္ဆာဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း သဘော ရှိသော။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာသည်။ ဘေဒကရမိစ္ဆာဝါစာ ပဟာနေန၊ သူတပါးတို့ကို ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သော မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဇနေ၊ ကြားရသူ လူတို့ကို၎င်း။ သမ္ပယုတ္တေ စ၊ သမ္မာဝါစာနှင့် သမ္ပယုတ်တရား တို့ကို၎င်း။ ပရိဂ္ဂဏနကိစ္စဝတိ၊ သိမ်းပိုက်ခြင်း ကိစ္စရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဂ္ဂဟဏလက္ခဏာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

စိဝရကမ္မာဒိကော၊ သင်္ကန်းချုပ်မှု အစရှိသော။ ကမ္မန္တော၊ အလုပ်သည်။ ဧကံ၊ တမျိုးသော။ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်သောကိစ္စကို။ သမုဠာပေတိ ယထာ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်စေသကဲ့သို့။ နိပ္ပါဒေတိ ယထာ၊ ပြီးစီးစေသကဲ့သို့။ ဝါ၊ တနည်း။ တံတံ ကိရိယာနိပ္ပါဒကော၊ ထိုထို အမှုအရာကြံယာကို ပြီးစေတတ် သော။ စေတနာသင်္ခါတော၊ စေတနာဟု ဆိုအပ်သော။ ကမ္မန္တော၊ ကမ္မန္တ သည်။ (ပြုလုပ်ကြောင်း စေတနာသည်။) ဟတ္ထပါဒစလနာဒိကံ၊ လက်လှုပ်ခြင်း၊ ခြေလှုပ်ခြင်း အစရှိသော။ ကိရိယံ၊ အမှုအရာကြံယာကို။ သမုဠာပေတိယထာ၊

ပဒသိဒ္ဓိ။ ။ဗဟုဗ္ဗဟိသမာသံပြုလျှင် တဒ္ဓိတ် ဣက-ပစ္စည်းသက်၍ မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် “အညပဒတ္တသမာသံ အကတွာ”ဟု ဆိုသည်။ “အဋ္ဌ + အင်္ဂါနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ”ဟု ရှေးဦးစွာ အသမာဟာရဒိဂုတဲပြီးမှ တပုဒ်တည်းဖြစ်သောအခါ အသတ္တိအနက်၌ တဒ္ဓိတ် ဣက-ပစ္စည်း သက်နိုင်သောကြောင့် “အဋ္ဌင်္ဂါနိ အဿ သန္တိတိ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ ပဒသိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ” ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “အဋ္ဌ + အင်္ဂါနိ အဿ”ဟု မဆိုဘဲ “အဋ္ဌင်္ဂါနိ အဿ” ဟု ဆိုသည်။

ဝိတင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဓ္ဓေသအဖွင့်

၆၃၅

ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်စေသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တု။ သာဝဇ္ဇကတ္တဗ္ဗကိရိယာ သမုဋ္ဌာပက-
မိစ္ဆာကမ္မန္တပဟာနေန၊ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော ပြုထိုက်သောကိစ္စ၊ အမ္မအရာ
ကြွယ်ာကို ကောင်းစွာဖြစ်စေတတ်သော မိစ္ဆာကမ္မန္တကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။
သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာကမ္မန္တသည်။ နိရဝဇ္ဇသမုဋ္ဌာပနကိစ္စဝါ၊ အပြစ်မရှိသော
အမှုကို ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းကိစ္စရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ စ၊ သည်သာမကသေး။
သမ္မယုတ္တဓမ္မေ၊ သမ္မာကမ္မန္တနှင့် သမ္မယုတ်တရားတို့ကို။ သမုဋ္ဌာပေန္တော ဧဝ၊
ကောင်းစွာ ဖြစ်စေလျက်သာ။ ပဝတ္တတိ၊ ဤ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သမုဋ္ဌာပန-
လက္ခဏောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

ကာယဝါစာနံ၊ ကိုယ်၊ နှုတ်တို့၏၎င်း။ ခန္ဓသန္တာနဿ စ၊ ခန္ဓာအစဉ်၏၎င်း။
သံကိလေသဘူတ မိစ္ဆာအာဇီဝပဟာနေန၊ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော
မိစ္ဆာအာဇီဝကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သမ္မာအာဇီဝကို။ ဝေါဒါ-
ပန လက္ခဏောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။ [ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍
“ဝေါဒါန” ဟု မရှိရ၊ “ဝေါဒါပန” ဟုသာ ရှိရမည်ဟု မှတ်ပါ။]

အတ္တနော၊ မိမိဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏။ ပစ္စနိကကိလေသာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်
ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ဟူသည်။ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌာ၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် သဟဇကဋ္ဌ၊ ပဟာနေကဋ္ဌ
ဖြစ်ကုန်သော။ အဝိဇ္ဇာဒယော၊ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော ကိလေသာတို့တည်း။ [ဤ
သဟဇကဋ္ဌ၊ ပဟာနေကဋ္ဌတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သီလက္ခန္ဓံ ဘာသာဋီကာ ဗြဟ္မ-
ဇာလသုတ် စူဠသီလအဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။] ပဿတီတိ(ပဒဿ)၊ ဤ။ ပကာသေ-
တိ၊ ထင်ရှားပြ၏။ ဣတိ အတ္တော၊ ဤကား အနက်။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။)
ပဿတီတိ(ပဒဿ)၊ ဤ။ ပကာသေတီတိ အတ္တော၊ ပကာသေတိဟူသောအနက်
ကို။ (ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တေနော အင်္ဂေန၊ ထိုသမ္မာ-
ဒိဋ္ဌိဟူသော အင်္ဂါကြောင့်ပင်။ တတ္ထ၊ ထိုမဂ်၌။ ဝါ၊ ထိုမဂ်စိတ္တပြု၍။ ပစ္စဝေက္ခ-
ဏာ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဤ။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ (ပဿတီတိ ပဒဿ၊ ဤ။ ပကာသေတီတိ အတ္တော၊ ကို။ ဝိညာယတိ၊ ဤ။)
[“သမ္မယုတ် တရားတို့ကို မြင်၏” ဟု ဆိုသော်လည်း အာရုံပြုသောအားဖြင့်
မြင်သည် မဟုတ်။ “သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထင်စွာပြသောအားဖြင့် မြင်သည်” ဟု
အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ - ဟူလိ။]

တထေဝါတိ(ပဒဿ)၊ ဤ။ အတ္တနော၊ မိမိဟူသော သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏။ ပစ္စနိက-
ကိလေသေဟိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ဣတိ အတ္တော၊
ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဤ။

ကိစ္စတောတိ၊ ကား။ ပုဗ္ဗဘာဂေဟိ၊ မဂ်၏ရှေ့အဘို့၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုက္ခာဒိ-
ညဏေဟိ၊ ဒုက္ခ အစရှိသည်ကို သိတတ်သောဉာဏ်တို့ဖြင့်။ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ၊
ပြုထိုက်သော ကိစ္စ၏။ ဣမ၊ ဤမဂ်ဇာတိ။ နိပ္ပတ္တိတော၊ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်။

(“စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ” ခပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ ဣမဿေဝ ဉာဏဿ၊ ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၏ပင်။ ဒုက္ခာဒိပ္ပကာသနကိစ္စတော၊ ဒုက္ခ အစရှိသည်ကို ထင်ရှား ပြခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်။ (“စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ” ခပ်။) ကာမသင်္ကပ္ပါဒိ- ပ္ပဟာန ကိစ္စနိပ္ပတ္တိတော၊ ကာမသင်္ကပ္ပ အစရှိသည်ကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ၏ ပြီးစီး ခြင်းကြောင့်။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ နာမာနိ၊ ထို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။

သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ၊ (နောက်လာမည့်) သိက္ခာပဒဝိဘင်း၌။ ဝိရတိ၊ ဝိရတိ စေတသိက်ကို၎င်း။ စေတနာ၊ ယှဉ်ဘက်စေတနာကို၎င်း။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာစ၊ ဖဿအစရှိသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို၎င်း။ သိက္ခာပဒါနီတိ၊ သိက္ခာပဒတို့ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင်။ (ဝိရတိ၊ စေတနာ၊ ဖဿာဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မ သုံးမျိုးတို့ တွင်။) ပဓာနာနံ၊ ပဓာနဖြစ်ကုန်သော။ ဝိရတိစေတနာနံ၊ ဝိရတိစေတနာတို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ စေတနာယောပိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ကဟ- ကာရော) အာဟ။ ဝါ၊ တနည်း။ မုသာဝါဒါဒိဟိ၊ မုသာဝါဒ အစရှိသည် တို့မှ။ ဝိရမဏကာလေ၊ ရှောင်ကြဉ်ရာအခါ၌။ ဝိရတိယော၊ ဝိရတိတို့ကို၎င်း။ သုဘာသိတာဒိ ဝါစာဘာသနာဒိကာလေ၊ သုဘာသိတ အစရှိသော စကားကို ပြောဆိုရာအစရှိသော အခါ၌။ စေတနာယော စ၊ စေတနာတို့ကို၎င်း။ ယောဇေ- တဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

မဂ္ဂက္ခန္ဓေ၊ မဂ်ခဏ၌။ ဝိရတိယောဝ၊ ဝိရတိတို့ချည်းသာ။ (ဝေဖြင့်စေတနာ ကိုကန့်။) (ဟောန္တိ)။ (ကသ္မာ) စေတနာနံ၊ စေတနာတို့၏။ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ၊ မဂ္ဂင် မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဧကဿ၊ တခုတည်းသော။ ဉာဏဿ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ဉာဏ်၏။ ဒုက္ခာဒိဉာဏတာ ဝိယ၊ ဒုက္ခ အစရှိသည်ကိုသိတတ် သောဉာဏ်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၎င်း။ ဧကဿ၊ တခုသော။ ဝိရတိယာ၊ ဝိရတိ၏။ မုသာဝါဒါဒိဝိရတိဘာဝေါ ဝိယ စ၊ မုသာဝါဒါဒိဝိရတိ၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၎င်း။ (တထာ၊ တူ။) ဧကဿ၊ တခုတည်းသော။ စေတနာယ၊ စေတနာ၏။ သမ္မာ- ဝါစာဒိ ကိစ္စတ္ထယသာနေသဘာဝါဘာဝါ၊ သမ္မာဝါစာ အစရှိသော ကိစ္စ ၃-ပါး အပေါင်းကို ပြီးစေခြင်းသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ မရှိသည့်အတွက်။ သမ္မာဝါစာဒိဘာဝါသိဒ္ဓိတော၊ သမ္မာဝါစာ အစရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မပြီးစီး

စေတနာနံ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ။ ။ဤဟိတ်၏ တွဲဘက်ဟိတ်တို့ကား သမ္မာဝါစာဒိ ဘာဝါ- သိဒ္ဓိတော၊ တံ သိဒ္ဓိယဉ္ဇ အင်္ဂတ္ထယတ္တာ သိဒ္ဓိတော စ-တည်း။ ထို့ကြောင့် “ပဓာနအားဖြင့် ဟိတ် ၃-ပါးသာ” ဟုမှတ်ပါ။ သမ္မာဝါစာဒိကိစ္စတ္ထယသာနေသဘာဝါဘာဝါကား- သမ္မာဝါစာ- ဒိဘာဝါသိဒ္ဓိတော၏ အကူဟိတ်တည်း။ ဝိယ ၂-ခုကား ထိုအကူဟိတ်၏ ဝိသဒိသုပမာတည်း။

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၃၇

ခြင်းကြောင့်၎င်း။ တံ သိဒ္ဓိယံ၊ ထို သမ္မာဝါစာ အစရှိသည်၏ အပြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်။ (သတိ)စ၊ ရှိပြန်သော်လည်း။ အင်္ဂတ္တယတ္တာ သိဒ္ဓိတော စ၊ အင်္ဂါ ၃-ပါးအပေါင်း၏ မပြီးစီးခြင်းကြောင့်၎င်းတည်း။

ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ သမ္မာသမာဓိဝေါတိ၊ ကား။ သမာဓိ ဥပကာရကနံ၊ သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်သော။ အဘိနိရောပနာနုမဇ္ဇန-သမ္ပိယာယန ပြုဟန သန္တသုခါနံ၊ အာရုံသို့ ရွှေ့ရွှေ့တင်ခြင်း၊ အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ လွန်စွာမြတ်နိုးခြင်း၊ တိုးပွားစေခြင်း၊ ငြိမ်သက်သော သုခရှိကုန်သော။ [ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဥပေက္ခာတို့၏သဘောကို အစဉ်အတိုင်းပြထားသည်။] ဝိတက္ကာဒိနံ၊ ဝိတက် အစရှိသည်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ စတုဟိ၊ ကုန်သော။ ဈာနေဟိ၊ ဈာန်တို့ဖြင့်။ သမ္မာသမာဓိ၊ ကိ။ ယဒိပိ ဝိတက္ခော၊ အကယ်၍ကား အကျယ်ဝေဘန်အပ်ပါပေပြီ။ တထာပိ၊ ထိုသို့ အကျယ်ဝေဘန် အပ်ပါသော်လည်း။ ဝါယာမော၊ ဝါယာမသည်။ အနုပ္ပန္နာကုသလာနုပ္ပါဒနာဒိ-စတုဝါယာမကိစ္စံ၊ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကို မဖြစ်စေခြင်း အစရှိသော ၄-ပါးသော ဝါယာမ၏ကိစ္စကို။ (သာဓေတိ) ဝိယ၊ ပြီးစေသကဲ့သို့၎င်း။ သတိ၊ သတိသည်။ အသုဘာ သုခါ နိစ္စာ နုတ္တေသု၊ အသုဘဖြစ်ကုန်၊ အသုခဖြစ်ကုန်၊ အနိစ္စဖြစ်ကုန်၊ အနတ္တဖြစ်ကုန်သော။ ကာယာဒိသု၊ ကာယ အစရှိသည်တို့၌။ (ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတို့၌။) သုဘာဒိသညာပဟာန စတုသတိကိစ္စံ၊ သုဘအစရှိသော သညာကို ပယ်ခြင်းဟူသော ၄-ပါးသော သတိ၏ ကိစ္စကို။ (သာဓေတိ) ဝိယ စ၊ ၎င်း။

ဧကော၊ တပါးတည်းသော။ သမာဓိ၊ သမာဓိသည်။ စတုက္ကဇ္ဈာနသမာဓိ-ကိစ္စံ၊ စတုက္ကဇ္ဈာနနှင့် ယှဉ်သော သမာဓိ၏ကိစ္စကို။ န သာဓေတိ၊ မပြီးစေနိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ၊ မဂ်၏ရှေ့အဘို့ဖြစ်သော ဥပစာရဈာန်ခဏ၌လည်း။ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိစိတ္တေ၊ ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိစိတ်၌။ ဈာနသမာဓိ၊ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိသည်။ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိဝေ၊ ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိတပါးသတည်း။ မဂ္ဂက္ခဏေပိ၊ မဂ်ခဏ၌လည်း။ (ပဌမဇ္ဈာန သမာဓိဝေ၊ သတည်း။) [ဒုတိယဇ္ဈာနသမာဓိ၊ တတိယဇ္ဈာနသမာဓိတို့ကို ပေယျာလ မြှုပ်သည်။] တထာ၊ တူ။ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ၊ ၌လည်း။ စတုက္ကဇ္ဈာနသမာဓိ စိတ္တေ၊ စတုက္ကဇ္ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိစိတ်၌။ ဈာနသမာဓိ၊ ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိသည်။ စတုက္ကဇ္ဈာနသမာဓိဝေ၊ သတည်း။ မဂ္ဂက္ခဏေပိ၊ မဂ်ခဏ၌လည်း။ (စတုက္ကဇ္ဈာနသမာဓိဝေ၊ သတည်း။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

ဝစီဘေဒဿ၊ စကားလုံးကွဲပြားခြင်းအား။ ဝါ၊ နှုတ်မြက်ပြောဆိုခြင်းအား။ ဥပကာရကော၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဝိတက္ခော၊ ဝိတက်သည်။ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇ ဝစီဘေဒနိဝတ္တန ပဝတ္တနကရာယ၊ အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော

၆၃၈

ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာနိဿယ

[သစ္စ

နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှုကို တားမြစ်ခြင်း၊ အပြစ်မရှိသော နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှုကို ဖြစ်စေခြင်းကို ပြုတတ်သော။ [သာဝဇ္ဇဝစိဘောဒကို နိဝတ္တနနှင့်တူ၊ အနဝဇ္ဇဝစိဘောဒကို ပဝတ္တနနှင့်တူ။] သမ္မာဝါစာယပိ၊ သမ္မာဝါစာအားလည်း။ ဥပကာရကောဝေ၊ လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သွာယန္တိအာဒိ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ဝစိဘောဒနိယာမိကာ၊ နှုတ်မြွက်ပြောဆိုခြင်းကို သတ်မှတ်တတ်သော။ ဝါစာ၊ စကားသည်။ ကာယိကကိရိယာနိယာမကဿ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော အမှုအရာကြိယာကို သတ်မှတ်တတ်သော။ သမ္မာကမ္မန္တဿ၊ သမ္မာကမ္မန္တအား။ ဥပကာရိကာ၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏။ ဣဒံ ဝီရိယန္တိ၊ ကား။ စတုသမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယံ၊ ၄-ပါးသော သမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယကို။ (“အာရဘိတဗ္ဗံ” ၌စပ်။) ဂတိယောတိ၊ ကား။ နိပ္ပတ္တိယော၊ ပြီးစီးခြင်းတို့ကို။ ဝါ၊ တနည်း။ ကိစ္စာဒိသဘာဝေ၊ ကိစ္စအစရှိသော သဘောတို့ကို။ [ကိစ္စာဒိဉ္စ အာဒိဖြင့် “လက္ခဏပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့ကိုယူ။] သမန္နေသိတွာတိ၊ ကား။ ဥပဓာရေတွာ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ ပုရိမာနိ၊ ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေ၊ ၂-ပါးကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာတို့ကို။ ဥဂ္ဂဏိတွာ၊ သင်ယူပြီး၍။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣဉ္စ ကန္တန္တိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ နိရောဓမဂ္ဂေသု၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့၌။ နိန္ဒဘာဝံ၊ ကိုင်းညွတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ အဘိနန္ဒနံ၊ အလွန်နှစ်သက်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အလွန်နှစ်သက်တတ်သော တဏှာကို။ န ဒဿေတိ၊ ပြသည် မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ တန္တိန္ဒဘာဝေါယေဝ၊ ထိုနိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့၌ ကိုင်းညွတ်သည်၏အဖြစ်ကိုပင်။ တတ္ထ၊ ထိုနိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့၌။ ကမ္မကရဏံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုကို ပြုခြင်းကို။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။

ကိစ္စတောတိ၊ ကား။ ပရိညာဒိတော၊ ပိုင်းခြား၍သိခြင်း အစရှိသော ကိစ္စအားဖြင့်။ (ပဋိဝေဓော ၌စပ်။) [အာဒိဖြင့် ပဟာနု၊ ဘာဝနာတို့ကိုယူ။] အာရမ္မဏပဋိဝေဓောတိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ သစ္စိကိရိယာပဋိဝေဓံ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း ဟူသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဝေဓညဏံ လောကုတ္တရန္တိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ ဥဂ္ဂဟာဒိပဋိဝေဓော စ၊ ဥဂ္ဂဟာဒိပဋိဝေဓသည်လည်း။ ပဋိဝေဓောဝ၊ ပဋိဝေဓသည်ပင်။ (ဟောတိ) နန္၊ ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ စ၊ ထိုသို့ ပဋိဝေဓပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုဥဂ္ဂဟာဒိပဋိဝေဓသည်။ လောကုတ္တရော၊ လောကုတ္တရာသည်။ န (ဟောတိ နန္)၊ မဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ န၊ မစောဒနာသင့်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ကေဝလေန၊ ဥဂ္ဂဟာဒိ စသည်မဖက်သက်သက်သော။ ပဋိဝေဓသဒ္ဓေန၊ ပဋိဝေဓသဒ္ဓါသည်။ ဥဂ္ဂဟာဒိပဋိဝေဓာနံ၊ ဥဂ္ဂဟာဒိပဋိဝေဓတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အဝစနိယတ္တာ၊ မဟောအပ် မဟောနိုင်ကုန်

ဝိဘင်း]

၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၆၃၉

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဋိဝေဓနိမိတ္တတ္တာ၊ ပဋိဝေဓ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဂ္ဂဟာဒိဝသေန၊ ဥဂ္ဂဟ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဒုက္ခာဒိသု၊ ဒုက္ခသစ္စာ အစရှိသည်တို့၌။ ပုဗ္ဗဘာဂေါ မဂ်၏ရှေ့အသို့၌။ ဉာဏံ၊ သိတတ်သောဉာဏ်ကို။ ပဋိဝေဓောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပဋိဝေဓတ္တာ၊ ပဋိဝေဓအစစ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋိဝေဓောတိ၊ ဟူ၍။) န (ဝုတ္တံ)၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ ပန၊ ဆက်။ ပဋိဝေဓဘူတမေဝ၊ ပဋိဝေဓ အစစ်ဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်သော။ [ဝေဖြင့် ပဋိဝေဓနိမိတ္တကို ကန့်။] ဉာဏံ၊ လောကုတ္တရာဉာဏ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ဥဂ္ဂဟပရိပူစ္ဆာဉာဏာနိပိ၊ သင်ယူခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်၊ အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်တို့သည်လည်း။ သဝနဉာဏေ ဝေ၊ ကြားနာခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်၌သာ။ အဝရောဓံ၊ သက်ဝင်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဝနဓာရဏသမ္ပသနဉာဏံ လောကီယန္တိ၊ ဟူ၍။ တိဝိဓမေဝ၊ ၃-ပါးအပြားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဉာဏံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဥဂ္ဂဟာဒိဟိ၊ သင်ယူခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ သစ္စပရိဂ္ဂဟနံ၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းသည်။ ဝါ၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို ပိုင်းခြား၍ ယူကြောင်း ဉာဏ်သည်။ ပရိဂ္ဂဟော၊ ပရိဂ္ဂဟမည်၏။

ပယောဂေါတိ၊ ကား။ ကိရိယာ၊ ပြုလုပ်ရခြင်းဟူသော ပယောဂသည်။ ဝါ၊ တနည်း။ ဝါယာမော၊ လုံးပမ်းကြိုးကုတ် အားထုတ်ရခြင်းသည်။ (ဟောတိ၌ စပ်။) မဟန္တတရဿ၊ အထူးသဖြင့် ကြီးသော။ တဿ၊ ထိုပယောဂ၏။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတံ၊ အလိုရှိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒုက္ခရတရတဉ္စ၊ သာ၍ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ဥပမာဟိ၊ ဥပမာ ၃-မျိုးတို့ဖြင့်။ ဘဝဂ္ဂဟဏတ္တန္တိအာဒိနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။

ပဒဿာတန္တိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ ဂဟမဂ္ဂေါ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို။ ပဒန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ [ပဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ပဒံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သော သုဘနိမိတ်၌ အယောနိသောမနသိကာရတည်း။] စ၊ ဆက်။ ယေန ဥပါယေန၊ အကြင်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကြောင့်။ ယေန ကာရဏေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ကာမဝိတက္ကော၊ ကာမဝိတက်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ သော၊ ထို ကာမဝိတက်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ (သုဘနိမိတ်၌ အယောနိသော မနသိကာရသည်။) တဿ၊ ထိုကာမဝိတက်၏။ ဂဟမဂ္ဂေါ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုကာမဝိတက်ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို။ (သုဘနိမိတ်၌ အယောနိသောမနသိကာရကို။) သာတော၊ သတ်ခြင်းသည်။ ပဒဿာတော၊ ကာမဝိတက်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို သတ်ခြင်း။ ဥဿု-

ကာပေတွာတိ၊ ကား။ ဥဒ္ဓံဥဒ္ဓံ၊ အထက်အထက်၌။ သန္တိဝိသေသယုတ္တံ၊ ငြိမ်သက်ခြင်းအထူးနှင့် ယှဉ်သည်ကို။ ကတွာ၊ ရှိ။ ဝဇေတွာ၊ တိုးပွားစေ၍။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ [ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အထက်အထက်၌ အထူးငြိမ်သက်အောင် ပြုခြင်းဟူသည် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို တိုးပွားစေခြင်းပင်တည်း။ ဝိပဿနာဉာဏ် တိုးပွားသလောက် ငြိမ်သက်လာသည်-ဟူလို။]

ပါဠိယံ ဝိဘတ္တေသုတိ၊ ကား။ ကတရပါဠိယံ၊ အဘယ်ပါဠိတော်၌။ (ဝိဘတ္တံ၊ ဝေဘန်အပ်သနည်း။) တာဝ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ၊ သော။) ဓမ္မသင်္ဂဟေ၊ ဓမ္မသင်္ဂဟီပါဠိတော်၌။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ ကသိဏာနိ၊ ကသိုဏ်တို့ကို၎င်း။ ဒသ၊ ကုန်သော။ အသုဘာ၊ တို့ကို၎င်း။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဗြဟ္မဝိဟာရာ၊ တို့ကို၎င်း။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ အာရုပ္ပိနိ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝိဘတ္တာနိ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ အာဂမေသု၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌။ ဒသ၊ ကုန်သော။ အနုဿတိယော၊ တို့၎င်း။ အာဟာရေပဋိကူလသညာ၊ ၎င်း။ စတုဓာတုဝဝတ္တာနံ၊ စတုဓာတုဝဝတ္တာန်၎င်း။ ဣတိ ဣမာနိစ၊ ဤ ၁၂-ပါးတို့ကိုလည်း။ (ဝိဘတ္တာနိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထို ပါဠိတော်၌။ ဝိဘတ္တံ၊ ဝေဘန်အပ်ပြီ။ [အာကာသကသိုဏ်းနှင့် အာလောကကသိုဏ်းတို့ မပါသောကြောင့် အဋ္ဌကသိဏ ဖြစ်ရသည်။] ဣမေသု တိသုတိ၊ ကား။ ကာမာဒိသု၊ ကာမ အစရှိကုန်သော။ (အာဒိဖြင့် ဗျာပါဒ၊ ဝိဟိ သာတို့ကိုယူပါ။) တိသု၊ ၃-ပါးကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ဌာနတို့၌။

မိစ္ဆာဝါစာသင်္ခါတာယာတိ ဧတေန၊ ဤပါဌ်ဖြင့်။ ကောယ၊ တပါးတည်းသော။ စေတနာယ၊ စေတနာ၏။ ပဟာတဗ္ဗကေတ္တံ၊ ပယ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တခုတည်း၏အဖြစ်ကို။ ဒသေတိ၊ ၎င်း။ [ပယ်ထိုက်သောတရားသည် ပိသုဏ-ဝါစာ စေတနာ စသောအားဖြင့် ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးရှိသော်လည်း ပယ်တတ်သော စေတနာမှာ သမ္မာဝါစာ တပါးတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုတပါးတည်းသည် ပယ်ထိုက်သော စေတနာအဖြစ်အားဖြင့် ၄-ပါးလုံး တူမျှသည်၏အဖြစ်ကို ပြသည်။]

ဣဓ၊ ဤသသနာတော်၌။ အရိယသာဝကော၊ အရိယသာဝကဟူသည်။ သကလျာဏပုထုဇ္ဇနကော၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ သေက္ခော၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ [အသေက္ခတို့မှာ မိစ္ဆာဇီဝကို ပယ်စရာမလိုသောကြောင့် သေက္ခကိုသာဆိုသည်။ ဤ၌ ကလျာဏပုထုဇဉ်ကို အရိယသာဝက၌ သွင်းထား၏။] ကာယဒွါရဝိတိက္ကမာတိ၊ ကား။ အာဇီဝဟေတုကတော၊ အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ (အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဖြစ်သော။) ပါဏာတိ၊ ပါတာဒိတော၊ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ဒုစရိုက်မှ။ ဝိသုဝိသု၊ အသီးအသီး။ ဝိရမဏံ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနိယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၄၁

အယံ ပနဿာတိ၊ ကား။ မဂ္ဂဘာဝေန၊ မဂ်၏အဖြစ်ဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓမ္မိ၊ ၄-ပါး အပြားရှိသော မဂ်ကိုလည်း။ ဧကတ္တေန၊ တပါးတည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ အဿ မဂ္ဂဿ၊ ထို ၄-ပါးအပြားရှိသောမဂ်၏။ ဈာနဝသေန၊ ဈာန်နှင့်စပ် သဖြင့်။ အယံ သဗ္ဗသဒိသ သဗ္ဗာသဒိသ ဧကစ္စသဒိသတာဝိသေသော၊ ဤအလုံးစုံ သောမဂ်၏ ဈာန်အင်္ဂါအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်၊ အလုံးစုံသောမဂ်၏ ဈာန် အင်္ဂါအားဖြင့် မတူသည်၏အဖြစ်၊ အချို့သောမဂ်၏ ဈာန်အင်္ဂါအားဖြင့်တူသည် ၏ အဖြစ်ဟူသော အထူးသည်။ (ဟောတိ ဌိစပ်။)

ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမေန ဟောတိတိ၊ ကား။ ဣဓ၊ ဤသမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌ- ကထာ၌။ ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမံ၊ ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမကို (ဈာန်၊ မဂ္ဂအထူးကို သတ်မှတ်သောပါဒကဇ္ဈာန်ကို)။ ဓရံ၊ ပဓာနကို။ ကတွာ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ပန၊ ကား။ အဋ္ဌသာလိနိယံ၊ အဋ္ဌသာလိနိ၌။ ဝိပဿနာနိယာမံ၊ ကိ။ (ဓရံ ကတွာ သင်္ဂဟကာရော၊ အာဟ။) (ကသ္မာ၊ နည်း။) တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌသာလိနိ၌။ သဗ္ဗဝါဒါဝိရောဓတော၊ အလုံးစုံသော ဝါဒ ၃-မျိုး၏ မဆန့်ကျင်ပုံကို ပြခြင်း ကြောင့်၎င်း။ [“တတ္ထ” နေရာ၌ “တဿ” ရှိလျှင် ကောင်း၏။ “တဿ၊ ထို ဝိပဿနာနိယာမ၏” ဟု ပေးပါ။] ပန၊ ကား။ ဣဓ၊ ဤသမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌ- ကထာ၌။ သမ္မသိတဇ္ဈာန ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒနိဝတ္တနတော၊ သမ္မသိတဇ္ဈာန ဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒကို တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်းတည်း။

သဗ္ဗ ။ပေ။ သဒိသတာ ။ ။ သဗ္ဗဿ မဂ္ဂဿ အညမညံ သဒိသတာ၊ တထာ အ- သဒိသတာ စ ဧကစ္စသဒိသတာ စ ဈာနဝသေန သဗ္ဗသဒိသသဗ္ဗာသဒိသဧကစ္စသဒိသ- တာ၊ သော ဝေ ဝိသေသောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။—အနုဋီကာ။ ဆိုလိုရင်းကား—မဂ် ၄-ပါးလုံး ပဌမဇ္ဈာနိကမဂ်ချည်းဖြစ်လျှင်၊ သို့မဟုတ် ဒုတိယဇ္ဈာနိက စသည် အလားတူ တခုတည်း သာဖြစ်လျှင် သဗ္ဗသဒိသတာ ဖြစ်၏။ ပဌမမဂ်က ပဌမဇ္ဈာနိကမဂ်၊ ဒုတိယမဂ်က ဒုတိယ- ဇ္ဈာနိကမဂ်၊ တတိယမဂ်က တတိယဇ္ဈာနိကမဂ်၊ စတုတ္ထမဂ်က စတုတ္ထဇ္ဈာနိကမဂ်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မဂ် ၄-ပါးတို့ ဈာန်ယှဉ်ပုံမတူကြလျှင် သဗ္ဗသဒိသတာဖြစ်၏။ မဂ် ၄-ပါးတို့ ဈာန်ယှဉ်ပုံ အချို့ သာတူ၍ အချို့ မတူလျှင် ဧကစ္စသဒိသတာ ဖြစ်၏။

သမ္မသိတ ။ပေ။ နိဝတ္တနတော ။ ။ ဤ အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် “ပါဒကဇ္ဈာန- နိယာမေန တာဝ” စသည်ဖြင့် ပါဒကဇ္ဈာနဝါဒကို ရှေးဦးစွာ ပဓာနပြု၍ ပြ၏။ ထိုသို့ ပြသဖြင့် နောက်၌လာမည့် “ဧကမိ ပန ယေရော ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ နိယာမေန္တိ” အရ ဝိပဿနာဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော သမ္မသိတဝါဒကို၎င်း၊ “ဧကမိ ပုဂ္ဂလ- ဇ္ဈာသယော နိယာမေတိ” အရ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒကို၎င်း တားမြစ်ပြီး ဖြစ်၏။ ပြကား ပြ၏။ ပြသော်လည်း အပဓာန အနေအားဖြင့် ပြသောကြောင့် ထို ၂-ဝါဒကို တားမြစ် သည်—ဟူလို။ [သမ္မသိတ ။ပေ။ နိဝတ္တနတောတိ ပဌမတ္ထေရဝါဒံ ဝဒန္တော (ဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်) တဒဇ္ဈာသယံ (ထိုဒုတိယဝါဒ၊ တတိယဝါဒကို ပယ်မြစ်လိုသော အဇ္ဈာသယကို) ပုရက္ခတွာ ဝဒတိတိ အဓိပ္ပါယေန ဝုတ္တံ။—အနု။]

ပန၊ ဆက်။ ဝိပဿနာနိယာမော၊ ကိ။ သာဓာရဏတ္တာ၊ ဝါဒ ၃-မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣဓာပိ၊ ဤပါဒကဇ္ဈာနနိယာမ၌လည်း။ န ပဋိ- ကိစ္ဆော၊ မပယ်မြစ်အပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ [ဣဓာပိတိ ဣဒ ပါဒကဇ္ဈာန- နိယာမေပိ။-အန။] စ၊ ဆက်။ အညေ၊ ပါဒကဇ္ဈာနဝါဒမှတစ်ပါးကုန်သော။ ဝက္ခ- မာနာ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကုန်သော။ (ကေစိ ပန ထေရာစသည်ဖြင့် ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကုန် သော။) အာစရိယဝါဒါ၊ သမ္မသိတဇ္ဈာန အာစရိယဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ အာစရိယဝါဒတို့ကို။ ဝိဘဇိတဗ္ဗာ၊ အကျယ်ဝေဘန်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တာဝ၊ သမ္မသိတဇ္ဈာနဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ယထာဝုတ္တ- မေဝ၊ အကြင်အကြင်ဆိုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမံ၊ ကိ။ ဝိဘဇန္တော၊ အကျယ်ဝေဘန်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမေန တာဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ [“ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမေန တာဝ” စသည်ဖြင့် ပါဒကဇ္ဈာနနိယာမကိုသာ အကျယ် ဝေဘန်သော်လည်း ကေစိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်လတ္တံ့ သော အခြား အာစရိယဝါဒတို့ကိုလည်း အကျယ် ဝေဘန်ထိုက်ကုန်၏။ သို့သော် မိမိကား အကျယ်မဝေဘန်တော့ပါ-ဟူလို။]

အာရုပ္ပေ၊ အရူပဘုံ၌။ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ၊ စတုက္ကဇ္ဈာနံ၊ ပဉ္စကဇ္ဈာနံသည်။ ပေ။ အဋ္ဌသာလိနိယံ၊ အဋ္ဌသာလိနိဋ္ဌံ။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဝါ၊ ဆိုခဲ့ပြီ။ ဣတိ(အယံ)၊ ဤသည်ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ တတ္ထ၊ ထို အဋ္ဌ- သာလိနိဋ္ဌံ။ အာရုပ္ပေ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံနန၊ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနန္တိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံနန၊ မဆိုအပ်သည်မဟုတ် ပါလော။ (ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။) သစ္စံ၊ မှန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မှန်ပါ သော်လည်း။ ယေသု၊ အကြင် တိက၊ စတုက္ကဇ္ဈာနံတို့၌။ သံသယော၊ ယုံမှားခြင်း သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တေသံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနေန၊ ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းကြောင့်။ (အာရုပ္ပေ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။)တေန၊ ထိုသို့ “အာရုပ္ပေ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်။ အတ္ထတော၊ အနက်သဘော အားဖြင့်။ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝေ၊ ဤသို့ “စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟူ၍။ အာဟ၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ယေသု ပန သံသယော ။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ ။ အရူပဘုံ၌ စတုက္ကနည်းစားဖြင့် စတုက္ကဇ္ဈာန်ဖြစ်ခြင်း၊ ပဉ္စကနည်းဖြင့် ပဉ္စမဇ္ဈာန်ဖြစ်ခြင်း၌ ယုံမှားဘွယ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် မဂ်ရသောအခါ စတုက္ကဇ္ဈာန်မဂ်၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန်မဂ် ရခြင်း၌လည်း ယုံမှားဘွယ်မရှိ၊ တိက စတုက္ကဇ္ဈာန်မဂ်ကို ရခြင်း၌သာ ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အာရုပ္ပေ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု အဋ္ဌသာလိနိဋ္ဌံ ဆိုခဲ့သည်။ ထိုစကားဖြင့် “အာရုပ္ပေ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု လည်း ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ဆိုထားပါသည်-ဟူလို။

ဝိဘင်း] ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဋ္ဌေသအဖွင့် ၆၄၃

စ၊ ဆက်။ သမုဒါယံ၊ အပေါင်းဖြစ်သောဈာန်ကို။ အပေက္ခိတော၊ ငဲ့၍။ တဉ္စ
 လောကုတ္တရံ၊ န လောကီယန္တိ။ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။ [ထိုဈာန်တွေနှင့်
 ယှဉ်သောမဂ်တွေ များသော်လည်း သမုဒါယာပေက္ခ (ဘေဇာယာပေက္ခ) နည်း
 အားဖြင့် “တဉ္စ လောကုတ္တရံ၊ န လောကီယံ” ဟု ကေတုဉ်ဖြင့် ဆိုသည်— ဟူလို။]
 ဟိ၊ မှန်။ စတုတ္ထဈာန်မေဝ၊ စတုတ္ထဈာန်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ လောကီယံ၊
 လောကီဈာန်သည်။ တတ္ထ၊ ထိုအရူပဘုံ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ စတုက္ကံ၊ ဈာန် ၄-ပါး
 အပေါင်းလည်း ဖြစ်သော။ ပဉ္စကဉ္စ၊ ဈာန်ငါးပါး အပေါင်းလည်း ဖြစ်သော။
 (လောကီယံ၊ တတ္ထ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဧတ္ထ ကာသန္တိ၊ ကား။
 ပါဒကဇ္ဈာနဿ၊ ပါဒကဈာန်၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ (အရူပဘုံ၌ မရှိ
 ခြင်းကြောင့်။) ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်သနည်း။ ဣတိ အတ္ထော။

တဇ္ဈာနိကံ၊ ထို ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော။ ပဌမဖလဒါမိ၊ ပဌမဖိုလ် အစရှိ
 သည်ကို။ ပါဒကံ၊ အခြေခံကို။ ကတော၊ ပြု၍။ ဥပရိမဂ္ဂဘာဝနာယ၊ အထက်မဂ်ကို
 ဖြစ်စေရာအခါ၌။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုအရူပဘုံ၌။ တံ ဈာနိကာဝ၊
 ထို ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ မဂ္ဂ၊
 တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ (အယံ)၊ ဤသည်ကား။ အခိပ္ပါယော၊ အဠာ
 ကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ ပန၊ ဆက်။ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနိကံ၊ တိကဈာန်၊ စတုက္က
 ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်ကို။ သာဝေတော၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေ၍။ တတ္ထ၊ ထို
 အရူပဘုံ၌။ ဥပ္ပန္နဿ၊ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ အရူပဇ္ဈာနံ၊ အရူပဈာန်ကို၎င်း။
 တဇ္ဈာနိကံ၊ ထို အရူပဈာန်နှင့်ယှဉ်သော။ ဖလဉ္စ၊ ဖိုလ်ကို၎င်း။ ပါဒကံ၊ ကို။
 ကတော၊ ဥပရိမဂ္ဂဘာဝနာယ၊ အထက်မဂ်ကို ဖြစ်စေရာအခါ၌။ အညဇ္ဈာနိကာပိ၊
 အခြားသောဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဂ်တို့သည်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဈာနဂါဒိနိယာမိကာ၊ ဈာန် အစရှိသည်ကို သတ်မှတ်တတ်သော။
 ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရသမာပတ္တိ၊ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရသမာပတ်သည်။ ပါဒကံ၊ အခြေခံ
 သည်။ (ဟောတိ)။ သမ္မသိတဗ္ဗာ၊ သုံးသပ်ထိုက်သောသမာပတ်သည်။ (ပါဒကံ၊
 သည်။) န (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖလဿာပိ၊ ဖိုလ်၏လည်း။ ပါဒကတော၊
 အခြေခံ၏အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။

ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရသမာပတ္တိ။ ။ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရသမာပတ္တိတိ စ ပါဒကဘူတာ အတ္တနာ
 အတိက္ကန္တဓမ္မဝိရာဂဘာဝေန [မိမိသည် လွန်မြောက်အပ်သော ဝိတက်စသော တရားတို့ကို
 စက်ဆုပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်] ဝိပဿနာယ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရကာရီ အရူပသမာပတ္တိ၊
 ဖလသမာပတ္တိ ဝါ။ တေနာဟ—ပါဒကန္တိ။—အနု။

န သမ္မသိတဗ္ဗာ။ ။န သမ္မသိတဗ္ဗာတိ န သမ္မသိတဗ္ဗာ သမာပတ္တိဈာနဂါဒိနိယာမိ-
 ကာ။ (ကသ္မာ) သမ္မသိတဗ္ဗာနံ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနာနံ တတ္ထ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၊ ဣတိ ဖလ
 ဝိသေသာဘာပတော။—အနု။

ဒုက္ခဉာဏာဒိန္နံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို သိတတ်သောဉာဏ် အစရှိသည်တို့၏။ (ဒုက္ခဉာဏ်၊ ဒုက္ခသမုဒယေ ဉာဏံ စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။) ရူပါဒိ ဆဋ္ဌာရမ္မဏတ္တာ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော ၆-ပါးသောအာရုံ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပါဒိန္နံ၊ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ အစရှိသည်တို့၏။ ကသိဏာဒိ တံတံ ကုသလာရမ္မဏာရမ္မဏတ္တာ၊ ကသိုဏ်းအစရှိသော ထိုထိုကုသိုလ်၏ အာရုံလျှင် အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ သမ္မာဝါစာဒိန္နံ၊ သမ္မာဝါစာ အစရှိကုန်သော။ အင်္ဂါနံ၊ အင်္ဂါတို့၏။ တံတံ ဝိရမိတဗ္ဗာဒိ အာရမ္မဏတ္တာ၊ ထိုထို ဝိရမိတဗ္ဗ အစရှိသော အာရုံ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ယထာနုရူပန္တံ၊ ဟူ၍။ (သင်္ကဟကာရော) အာဟ။ [“သုံးထွေဝိရတိ၊ ဝိရမိတဗ္ဗ၊ သမုတ်ရသည” ဟူသော လင်္ကာသည် ဤစကားနှင့် ညီ၏။ အဋ္ဌသလင်္ခနိဋ္ဌကား ဝိရတိ၏ အာရုံကို “ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ”ဟု ဆိုခဲ့သည်။]

တဒနုရူပေါတိ၊ ကား။ အဝိပ္ပဋိသာရကရသီလံ၊ ဝိပ္ပဋိသာရကို မပြုတတ်သော သီလံသည်။ ဝါ၊ နှလုံးသာရွှင်ခြင်းကို ပြုတတ်သော သီလသည်။ ဝါယာမဿ၊ သမ္မာဝါယာမ၏။ ဝိသေသပစ္စယော၊ ထူးသော အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါယာမဿ၊ ဝါယာမ၏၎င်း။ သမ္ပယုတ္တဿပိ၊ ဝါယာမနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရား၏၎င်း။ သီလာနုရူပတာ၊ သီလ အားလျော်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ သမ္ပယုတ္တဿေဝ၊ သမ္ပယုတ်တရားကိုပင်။ ဝစနတော၊ ဆိုလိုခြင်းကြောင့်။ သီလဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတဿာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္တာ၊ မဆိုမူ၍။ (အတိတ်ဟော တ-ပစ္စည်းဖြင့် မဆိုမူ၍။) ပတိဋ္ဌမာနဿာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ (ပစ္စုပ္ပန်ဟော မာန-ပစ္စည်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ။) စေတသော အသမ္မောသောတိ၊ ကား။ ကောရက္ခောတိ ဧတ္ထ၊ ကောရက္ခောဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဝုတ္တေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော။ သတာရက္ခေန၊ သတိဟူသော အစောင့်အရှောက်သည်။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ဝါ၊ ကို။ ရက္ခိတတာ၊ စောင့်ရှောက်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ (စေတသော၊ ၏။ အသမ္မောသော၊ အသမ္မောသမည်၏။) တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ဣတိ၊ ခေပ။ သုဝိဟိတစိတ္တာရက္ခဿာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ကဟကာရော) အာဟ။

အာသဝက္ခယဉာဏဿ၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်၏။ ဝိဇ္ဇာဘာဝေါ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အာသဝက္ခယသင်္ခါတေ၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော။ မဂ္ဂေ၊ မဂ်ကို။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ သီလက္ခန္ဓ်၊ သမာဓိက္ခန္ဓ်၊ ပညာက္ခန္ဓ်တို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတေ၊ သွင်းယူအပ်သော်။ (“သွင်းယူအပ်သော။ မဂ္ဂေ၊ ၌”ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။) ပညာက္ခန္ဓော၊ ပညာက္ခန္ဓ်သည်။ ဝိဇ္ဇာ၊ ဝိဇ္ဇာတည်း။ သီလဿ၊ သီလ၏၎င်း။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ဈာနာနံစ၊ ဈာန်တို့၏၎င်း။ စရဏဘာဝေါ၊ စရဏ၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣတရေ၊ ပညာက္ခန္ဓ်မှ တပါးကုန်သော။ ဒွေ၊

ဝိဘင်း၊ ၁-သုတ္တန္တဘာဇနီယ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသအဖွင့် ၆၄၅

ကုန်သော၊ ခန္ဓာ၊ သီလက္ခန္ဓာ၊ သမာဓိက္ခန္ဓာတို့သည်။ စရဏံ၊ တည်း။ ဧတေန၊ ဤ တရားအပေါင်းဖြင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ယန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားကြရကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်သို့သွားကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထိုတရားအပေါင်းသည်။ ယာနံ၊ ယာန မည်၏။ ဝိပဿနာဝ၊ ဝိပဿနာသည်ပင်။ ယာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်း ကောင်းမြတ်သောယာဉ်တည်း။ ဝိပဿနာယာနံ၊ ယာဉ်။ သီလံ၊ သီလသည်။ သမာဓိဿ၊ ၏။ ဝိသေသပစ္စယော၊ ထူးသောအကြောင်းတည်း။ သမာဓိဿ၊ သမာဓိသည်။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာ၏။ (ဝိသေသပစ္စယော၊ ထူးသော အကြောင်းတည်း။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမထဿ၊ သမထဟူသော သမာဓိအား။ ဥပကာရတ္တာ၊ လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သီလက္ခန္ဓောစ၊ သီလက္ခန္ဓာကိုလည်း။ သမထယာနေန၊ ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတော၊ သွင်းယူ အပ်ပြီ။ ဝိပဿနာယာနေန၊ ဖြင့်။ ကာမေသု၊ ကာမဂုဏ်တို့၌။ အာဒိနဝံ၊ အပြစ်ကို။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ထင်စွာဖြစ်စေသည်။ (ဟုတ္တာ၊ ရှိ၎င်း။ ဝါ၊ ခြင်း ကြောင့်၎င်း။) သမထယာနေန၊ ဖြင့်။ နိရာမိသံ၊ ကာမဟူသော အာမိသမရှိသော။ ဈာနသုခံ၊ ဈာန်ချမ်းသာကို။ အပရိစ္စုဇန္တော၊ မစွန့်သည်။ (ဟုတ္တာ၊ ရှိ၎င်း။ ဝါ၊ ခြင်းကြောင့်၎င်း။) အန္တဒ္ဓယကုမ္ပဂံ၊ အယုတ်တရားနှစ်ပါး အပေါင်း ဟူသောလမ်းမှားကို။ ဝါ၊ အစွန်း ၂-ဘက်ထွက်သော လမ်းမှားကို။ ဝိဝဇ္ဇေတိ၊ ရှောင်ကြဉ်၏။

ပညာ၊ ပညာသည်။ မောဟဿ၊ မောဟ၏။ (ဥဇ္ဈဝိပစ္စနီကာ၊ ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သည်။ ဟောတိ)ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ သီလသမာဓယောစ၊ သီလ၊ သမာဓိတို့သည်လည်း။ ဒေါသလောဘာနံ၊ ဒေါသ၊ လောဘတို့၏။ ဥဇ္ဈဝိပစ္စနီ- ကာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ (ကသ္မာ) အဒေါသလောဘေဟိ၊ အဒေါသ၊ အလောဘတို့ဖြင့်။ (သီလသမာဓိနံ၊ တို့၏။) သာဓေတဗ္ဗတ္တာ၊ ပြီးစေထိုက်ကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ သီလသမာဓိပညာယောဂတော၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏံ၊ အစဉ်လည်း ကောင်း၊ အလယ်၌လည်း ကောင်း၊ အဆုံး၌လည်း ကောင်းသော(အရိယဘူမိ- ၌စပ်။) (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။) အရိယဘူမိ၊ အရိယာဘုံသည်။ သီလသမာဓိပညာ- ယောဂတော၊ ကြောင့်။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သီလာဒိနိ၊ သီလအစ ရှိသည်တို့သည်။ သာသနဿ၊ ပဋိဝေဓသာသနာ၏။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ၊ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အရိယဘူမိ၊ သည်။ သီလသမာဓိပညာယောဂတော၊ ကြောင့်။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။) ယသ္မိံ၊ အကြင်သာသနာ၌။ ဌိတော၊ တည်သော။ မဂ္ဂဋ္ဌော၊ မဂ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။ ဖလဋ္ဌောစ၊

ဖိုလ်၌တည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။ အရိယော၊ အရိယာသည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ မဂ္ဂဗလသင်္ခါတံ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော။ ခန္တတ္ထယသင်္ဂဟိတံ၊ သီလက္ခန္ဓာသော ခန္ဓာ ၃-ပါးအပေါင်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော။ တံသာသနံ၊ ထိုသာသနာတော် သည်။ အရိယဘူမိ၊ အရိယာတို့၏ နယ်မြေတည်း။

သုတ္တန္တဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၂၀၆-၂၁၄။ အရိယသစ္စသဒ္ဓေါ၊ အရိယသစ္စသဒ္ဓါသည်။ သမုဒယေ၊ သမုဒယ သစ္စာ၌။ ဝတ္ထုမာနော၊ ဖြစ်လသော်။ ပရိညေယျဘာဝရဟိတေ၊ ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်သည်၏အဖြစ်မှ ကင်းသော။ ဧကန္တပဟာတဗ္ဗေ၊ ဧကန်ပယ်ထိုက်သော။ တဏှာသင်္ခါတေ၊ တဏှာဟုဆိုအပ်သော။ သမုဒယေ၊ သမုဒယသစ္စာ၌။ ပဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်၏။ ပဟာတဗ္ဗပရိညေယျေသု၊ ပယ်လည်းပယ်ထိုက်၊ ပိုင်းခြား၍လည်း သိထိုက်ကုန်သော။ အဝသေသကိလေသာဝသေသာကုသလေသု၊ တဏှာမှ ကြွင်းသော ကိလေသာ၊ ကိလေသာတို့မှကြွင်းသော အကုသိုလ်တို့၌၎င်း။ အပ္ပ- ဟာတဗ္ဗေသု၊ မပယ်ထိုက်ကုန်သော။ သာသဝကုသလမူလဝသေသသာသဝ- ကုသလေသုစ၊ အာရုံအာရမ္မဏိကအားဖြင့် အာသဝေါတရားတို့နှင့် တကွဖြစ် သော ကုသလမူ ၃-ခု ထို ကုသလမူ ၃-ခုမှ ကြွင်းသော သာသဝကုသိုလ်တို့၌ ၎င်း။ န(ပဝတ္ထတိ)၊ မဖြစ်။ (သာသဝကုသလမူလ စသည်တို့သည် ပဟာတဗ္ဗ မဟုတ်၊ “ပရိညေယျ”သာ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအရိယနှင့်တကွဖြစ်သော သစ္စသဒ္ဓါ၌။ (အရိယသစ္စသဒ္ဓါ၌။) သပ္ပဒေသော၊ ညွှန်ပြအပ်သော အစိတ်အပိုင်း နှင့် တကွဖြစ်သော။ (အကြွင်းအကျန်နှင့်တကွဖြစ်သော။) သမုဒယော၊ သမုဒယ သည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ [တဏှာသာရ၍ အဝသေသကိလေသာစသည် မရသော ကြောင့် သပ္ပဒေသသမုဒယဖြစ်သည်။] ဧကဝလံ၊ အရိယမဖက် သက်သက်။ သစ္စသဒ္ဓေါ၊ သစ္စသဒ္ဓါ၌။ နိပ္ပဒေသော၊ ညွှန်ပြအပ်သော အစိတ်အပိုင်းမရှိသော။ ဝါ၊ အကြွင်းအကျန်မရှိသော။ (သမုဒယော၊ ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိပ္ပ- ဒေသတောသမုဒယံ ဒေသေတုန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။

ပန၊ ဆက်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဒုက္ခသစ္စာ နိရောဓသစ္စာတို့သည်။ အရိယသစ္စ- ဒေသနာယံ၊ အရိယသစ္စဒေသနာတော်၌။ ဓမ္မတော၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်။ နိပ္ပဒေသာဝေ၊ ညွှန်ပြအပ်သောအစိတ်အပိုင်း မရှိကုန်သည်သာ။ ဝါ၊ အကြွင်း အကျန်မရှိကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ ဝါ၊ ကို။ သစ္စဒေသနာယံ၊ သစ္စဒေသနာတော်၌။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၆၄၇

(အရိယံ မပါသော ဒေသနာတော်၌။) ဒုက္ခံတိစ၊ ဒုက္ခံဟူ၍၎င်း။ နိရောဓောတိစ၊ နိရောဓောဟူ၍၎င်း။ ဝတ္ထုဗ္ဗော၊ ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တတော၊ ထိုတရားမှ။ အညော၊ အခြားသော။ ဓမ္မော၊ သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိတော့။ (မကုန်တော့။) မဂ္ဂေါပိ၊ မဂ္ဂသစ္စာသည်လည်း။ အဋ္ဌဂီက ပဉ္စဂီကဝါရေသု၊ အဋ္ဌဂီကဝါရ၊ ပဉ္စဂီကဝါရတို့၌။ အပုဗ္ဗော၊ အသစ်တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တဿ၊ ကြောင့်။ သမုဒယမေဝ၊ သမုဒယကိုသာ။ နိပ္ပဒေသတော ဒဿေတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ (ကဿ၊ နည်း။) တဿ၊ ထိုသမုဒယ၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံ ကုန်သော။ တီသုပိ၊ ၃-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝါရေသု၊ မဟာဝါရတို့၌။ အပုဗ္ဗဿ၊ အသစ်တရား၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတတ္ထာ၊ ပြတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း။ [သဗ္ဗတ္ထ တီသုပိ ဝါရေသုတိ အဋ္ဌဂီကပဉ္စဂီကသဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဘေဒေသု မဟာဝါရေသု။—အနု။ အပုဗ္ဗအရ “အသစ်”ဟူသည် တဏှာမှ ကြွင်းသော အကုသလမူ စသည်တို့တည်း။]

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ အပုဗ္ဗသမုဒယဒဿနတ္ထာယပိ၊ အသစ်ဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကို ပြခြင်းအကျိုးငှါလည်း။ သစ္စဒေသနာယံ၊ သစ္စဒေသနာတော် ၌။ တတ္ထ ကတမော ဒုက္ခသမုဒယော၊ တဏှာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနံ၊ ဟောတော်မူခြင်း သည်။ ကေဝလာယံ၊ အကုသလမူ စသည်မဖက် သက်သက်သော။ တဏှာယ၊ တဏှာ၌။ သစ္စသဒ္ဓဿ၊ သစ္စသဒ္ဓါ၏။ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုပြခြင်းအကျိုး ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ ဒေသနာ ဝသေန၊ ဒေသနာတော်၏အစွမ်းဖြင့်။ တံတံသမုဒယံ၊ ထိုထိုသမုဒယကို။ (၁-တဏှာတည်းဟူသော သမုဒယ၊ ၂-တဏှာနှင့်တကွ အကုသလမူ ၃ ခုတည်းဟူသော သမုဒယ—ဤသို့စသောအားဖြင့် ထိုထိုသမုဒယ ကို။) ဌပေတွာ၊ ချန်ထား၍။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို၎င်း။ တဿ တဿ၊ ထိုထို သမုဒယကို။ ပဟာန ဝသေန၊ ပယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ နိရောဓော၊ နိရောဓသစ္စာ ကို၎င်း။ အဋ္ဌဂီကပဉ္စဂီကသဗ္ဗလောကုတ္တရကုသလဝသေန၊ အဋ္ဌဂီက၊ ပဉ္စဂီက ဖြစ်သော အလုံးစုံသော လောကုတ္တရကုသိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်။ မဂ္ဂေါစ၊ မဂ္ဂသစ္စာ ကို၎င်း။ အရိယသစ္စဒေသနာယံ၊ အရိယသစ္စဒေသနာတော်၌။ န ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခာဒီနိစ၊ ဒုက္ခအစရှိသည်တို့သည်လည်း။ တတ္ထ၊ ထို အရိယသစ္စဒေသနာတော်၌။ သပ္ပဒေသနံ၊ ညွှန်ပြအပ်သော အစိတ် အပိုင်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်။ (အကြွင်းအကျန် ရှိကုန်သည်။) (ဟုတွာ)။ ဒဿိတာနံ၊ ပြအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တာနိစ၊ ထို ဒုက္ခ အစရှိသည်တို့ကိုလည်း။ နိပ္ပဒေသနံ၊ ညွှန်ပြအပ်သော အစိတ်အပိုင်း မရှိ သည်တို့ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှါ။ သစ္စဒေသနာ၊ သစ္စဒေသနာတော်ကို။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ဝရူတိ၊ သင့်၏။ ပစ္စယသင်္ခါတန္တိ၊ ကား။ ကမ္မ-

၆၄၈

ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာနိဿယ

[သစ္စ

ကိလေသဝသေန၊ ကံ၊ ကိလေသာတို့၏အစွမ်းကြောင့်။ ဇာတိအာဒိဒုက္ခဿ၊ ဇာတိ အစရှိသော ဒုက္ခ၏။ မူလဘူတံ၊ အကြောင်းရင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ (သမုဒယံ ဌိစပံ။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

နိရောဓသစ္စံ။ပေ။ ပဉ္စဟာကာရေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ အရိယသစ္စ- ဒေသနတော၊ အရိယသစ္စဒေသနာတော်မှ။ သစ္စဒေသနာယ၊ သစ္စဒေသနာ တော်၏။ ဝိသေသံ၊ အထူးကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ တတ္ထ၊ ထို နိရောဓသစ္စဒေသနာ တော်၌။ [မရဉ္စ “တတ္ထာတိ အရိယသစ္စဒေသနာယ” ဟု အစွဲမှား၏။] (တနည်း) တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးသောအခြင်းအရာတို့တွင်။ တိဏ္ဍန္တု ကုသလမူလာနံ အဝသေ- သာနဉ္စ သာသဝါနံ ကုသလာနံ ပဟာနန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ တေသံ၊ ထိုကုသလမူ ၃-ခု၊ အဝသေသသာသဝ ကုသိုလ်တို့၏။ ပစ္စယာနံ၊ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဝိဇ္ဇာတဏှာဥပါဒါနာနံ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်တို့ကို။ ပဟာနဝသေန၊ ပယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။)

ဝါ၊ တနည်း။ အဝိဇ္ဇာဒိသု၊ အဝိဇ္ဇာ အစရှိကုန်သော တရားတို့ကို။ (အာဒိ ဖြင့် တဏှာ၊ ဥပါဒါန်တို့ကိုယူ။) ပဟိနေသု၊ ပယ်အပ်ပြီးကုန်လသော်။ တေသံ၊ ထို ကုသလမူ ၃-ခု၊ အဝသေသ သာသဝကုသိုလ်တို့၏။ အပ္ပဝတ္တိဝသေန၊ နောက်ထပ်မဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဝိဇ္ဇာဒိသု၊ တို့ကို။ ပဟိနေသု၊ ကုန်လသော်။ တေသံ၊ တို့၏။ အပ္ပဝတ္တိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သနည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ကုသလာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ န ပဟာ- တဗ္ဗာ၊ မပယ်ထိုက်ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝိဇ္ဇာဒိသု၊ ပဟိနေသု၊ တေသံ အပ္ပဝတ္တိဝသေန ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ၊ ဆက်။ ပဟာနန္တိ၊ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ မဂ္ဂကိစ္စဝသေန၊ မဂ်ကိစ္စ၏ အစွမ်း ဖြင့်။ (မဂ်၏ကိစ္စ ၄-ချက်တွင် ပဟာနကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်။) တဒဝိဂမနီယံ၊ ထို မဂ်သည် သိထိုက်သော။ နိရောဓံ၊ နိရောဓသစ္စာကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ နိရောဓဿေဝ၊ နိရောဓသစ္စာ၏ပင်။ တဏှာဒိနံ၊ တဏှာအစရှိသည် တို့၏။ အပ္ပဝတ္တိဘုဝေါ၊ မဖြစ်ကြောင်း၏အဖြစ်သည်။ ပဟာနံ၊ ပဟာနတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ။ပေ။ဘာဝနာပါရိပူရိ* ဂစ္ဆတိတိ၊ ဟူ၍။ လောကုတ္တရ- မဂ္ဂက္ခဏေ၊ လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၌။ အဋ္ဌကိကမဂ္ဂပါရိပူရိယာ၊ အဋ္ဌကိကမဂ်၏ ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်၏။ ဥပနိဿယ ဒဿနတ္ထံ၊ အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။)

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၆၄၉

ယဒိပိ ဝုတ္တံ၊ အကယ်၍ကား ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏။ [အဿ၊ ထို ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပုဗ္ဗေ၊ မင်္ဂလိမရမိ ရှေးအဘို့၌ပင်။ ကာယကမ္မံ၊ သည်။ (သုပရိသုဒ္ဓံ၊ အလွန်ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။) ဝစီကမ္မံ၊ သည်။ (သုပရိသုဒ္ဓံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။) အာဇီဝေါ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသည်။ သုပရိသုဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ရှေးအဘို့က စင်ကြယ်လသော်။ အဿ၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ အရိယော၊ ကံလေသတို့မှ ဝေးကွာသော။ အဋ္ဌဂီကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ အယံ မဂ္ဂေါ၊ ဤမင်္ဂလိမရမိသည်။ ဘာဝနာပါရိပူရိ၊ ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။]

တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ပုဗ္ဗေ ခေါ် ပနာတိ-ဝစနံ၊ ဟူသောစကားသည်။ (ဒဿေတိ ဒီပေတိတို့၌စပ်။) ကာယကမ္မာဒိသုဒ္ဓိယာ၊ ကာယကံ အစရှိသည်တို့၏ စင်ကြယ်ခြင်း၏။ (“ဥပနိဿယတံ”ဝယ် တာပစ္စည်း၌စပ်။) (အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။) ဒုရတရူပနိဿယတံ၊ အလွန်ဝေးသော ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ (နောက် အသန္နတရူပနိဿယတံနှင့် တွဲ။) စက္ခာဒိသု၊ စက္ခုအစရှိသည်တို့၌။ အသုရဇ္ဇန္တဿ၊ ပြင်းစွာမတပ်မက်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ အသုယုတ္တဿ၊ မယှဉ်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ (ရှေးနိဿယ၌ “အသမ္ပယုတ္တဿ” ဟု ရှိ၏။) အသမ္ပုဇ္ဈဿ၊ မတွေ့ဝေသည်ဖြစ်၍၎င်း။ အာဒိနဝါနုပဿိနော၊ အပြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရတော၊ နေသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယံ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဖြစ်သော။ (သင်္ခါရ၊ ပဝတ္တမှ ထမြောက်သော မင်္ဂလိမရမိကြောင်းဖြစ်သော။) တာယေဝ ဝိပဿနာယ၊ ထို ဝိပဿနာကြောင့်ပင်။ (ဂစ္ဆန္တေသု၌စပ်။) အာယတိ၊ နောင်အခါ၌။ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ ငါးပါးသော ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည်။ အပိစ္ဆယံ၊ ပျက်စီးခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တေသု၊ ရောက်ကုန်လသော်။ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု၊ အလုံးစုံသောသင်္ခါရတို့၌။ ဝိဝတ္တနဝသေန၊ ဆုတ်နုတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပေါနောဘဝိကတဏှာယ၊ တဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်

ယဒိပိ။ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။“ပုဗ္ဗေ ခေါ် ပနာတိ” စသော ပါဠိတော်သည် မင်္ဂလိမရမိ ရှေးအဘို့က ကာယကံ ဝစီကံနှင့် အာဇီဝတို့၏ စင်ကြယ်ပြီးဖြစ်သည့်အတွက် လောကုတ္တရာ မင်္ဂလိမရသောအခါ ဝိရတိ ၃-ဖြာ အဆင်သင့်ပါသော အဋ္ဌဂီကမင်္ဂလိမရသို့ရန် ပကတူပနိဿယဖြစ်နေကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော် ဖြစ်သည်။

တထာပိ။ပေ။ ဒီပေတိ။ ။သို့သော် အချို့သော ဝိနယပုဂ္ဂိုလ်တို့က “ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာတိုင်အောင် (ပရိကမံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံတိုင်အောင်) ဖြစ်နေသော ဝိရတိ မပါသော ပဉ္စဂီကမင်္ဂလိမရသည်ပင် ဂေါတြိဘုရားနှင့် မင်္ဂလိမရ ဆက်၍ဖြစ်၏”ဟု အဆင်ရှိသောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အလို အဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ ပဉ္စဂီကလောကုတ္တရာမင်္ဂလိမရဟောတော်မူရသည်ဟု ပြသည်။

သော တဏှာကို။ ပဟိယမာနာယ၊ ပယ်အပ်သော်။ ကိလေသဒ္ဓရိတာဝေန၊ ကိလေသာတို့၏ ဝေးကွာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာယိကစေတသိကဒရထသန္တာပပရိဋ္ဌာဟေသု၊ ကိုယ်၌ဖြစ်ကုန်၊ စိတ်၌ဖြစ်ကုန်သော ပူလောင်ခြင်း၊ ပြင်းစွာပူလောင်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်ခြင်းတို့ကို။ ပဟိယမာနေသု၊ ပယ်အပ်ကုန်လသော်။ ပဿဒ္ဓကာယစိတ္တဝသေန၊ ငြိမ်းအေးပြီးသောကိုယ်၊ စိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကာယိကစေတသိကသုခေ၊ ကာယိကသုခ၊ စေတသိက သုခကို။ ပဋိသံဝေဒိယမာနေ၊ ခံစားအပ်စဉ်။ တထာဘူတဿ၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ယာ ဒိဋ္ဌိ၊ အကြင် ဒိဋ္ဌိသည်။ (အတ္ထိ)။ အဿ၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ သာ(ဒိဋ္ဌိ)၊ သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဝုတ္တာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ (ဥပရိပဏ္ဏာသ သဠာယတနဝဂ် မဟာသဠာယတနိကသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။) ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာက္ခဏေ၊ ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာခဏ၌။ ပဝတ္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စနံ၊ ကုန်သော။ သမ္မာဒိဋ္ဌာဒီနံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိကုန်သော။ အဂ်ါနံ၊ အဂ်ါတို့၏။ (ဝိရတိ မပါသော အဂ်ါငါးပါးတို့၏။) (အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။) အာသန္နတရူပ နိဿယတဉ္စ၊ အလွန်နီးသော ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒသေတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ အာသန္နတရူပ နိဿယဝသေန၊ အလွန်နီးသော ဥပနိဿယ၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စဂီကံ၊ ငါးပါးသော အဂ်ါရှိသော။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်ကို။ သုခံ၊ လွယ်ကူစွာ။ ဗုဒ္ဓန္တနံ၊ သိနိုင်ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလာနံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အဇ္ဈာသယနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပဉ္စဂီကမဂ္ဂဒေသနာယ၊ ပဉ္စဂီကမဂ္ဂဒေသနာ၏။ ပဝတ္တတံ၊ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒိပေတိ၊ ပြ၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေဝ ခေါ၊ ပေ။ သုပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတိတိ ဝစနတောတိအာဒိ၊ ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

-/-

ဝေ၊ ဤသို့။ ဝစနတောတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ နိဿက္ကဝစနံ၊ ဤ ပဉ္စမိဝိဘတ် ရှိသော သဒ္ဓါသည်။ ဒေသနုပါယဿ၊ ပဉ္စဂီကဝါရကို ဟောတော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းကို။ ဉာပကနိဒဿနံ၊ သိစေတတ်သောဟိတ်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဓါ

ဝစနတောတိ။ ။ဤ ပဌမနည်း၌ “ဉာပကနိဒဿနံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝစနတောကို ဉာပကဟိတ် ဟု မှတ်ပါ။ ဉာပကဟိတ်ဟူသမျှ၌ ကြိယာအပို (ဝိညာယတိ ဝသည့်ဖြင့်) ထည့်၌ဝေရိုး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဒေသိတောနောင် “ဣတိ ဝိညာယတိ” ဟု ထည့်၌ဝေရသည်။ “ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ” အစရှိသော သုတ္တန်စကားတော်နှင့် လျော်အောင် “ပဉ္စဂီကမဂ်ကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်ပြီဟု သိနိုင်ပါသည်” ဟုလို။

ဝိဘင်း]

၂-အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်

၆၅၁

သည်။ ဟောတိ။ ဝါ။ နည်း။ ဝစနတောတိ။ ဝစနတောဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထော
 ဌံ စပ်။) အတ္တနော၊ ကိုယ်တော်၏။ ဝစနာနုရူပံ၊ သုတ္တန်စကားတော်အားလျော်
 စွာ။ ပဉ္စဂီကော၊ ငါးပါးသောအင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါပိ၊ သည်လည်း။ ပဋိပဒါ
 ဝေ၊ ပဋိပဒါပင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့လုံးသွင်း၍။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဒေသိ-
 တော၊ ပဉ္စဂီကမဂ်ကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိအတ္ထော၊ ဤအနက်ကို။ (ဒဠ-
 ဗော၊ ၏။) ကတ္ထ၊ အတယ်၌။ (ဒေသိတော၊ နည်း။) ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။
 ဒေဝပုရေ၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌။ (ဒေသိတော၊ ပြီ။) (ဣတိ၊ ဤကားအဖြေ
 တည်း။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တံ ဒေသိတနယံ၊ ထိုဟောတော်မူအပ်သော
 နည်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှါ။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ၊ ထေရ်တို့သည်။ ပဉ္စဂီကဝါရောပိ၊
 ကိုလည်း။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ။

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ အဇ္ဈာသယဝိသေသကာရဏနိဒဿကေ-
 န၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏ ပဉ္စဂီကကိုဟောဘို့ရန် ထူးသောအကြောင်းကို ညွှန်ပြတတ်
 သော။ ပုဗ္ဗေ ခေါ် ပနဿာတိ ဝစနေနေဝ၊ ဟူသောစကားတော်ကြောင့်ပင်။
 ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယနှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဉ္စဂီကော၊ သော။ မဂ္ဂေါ-
 ပိ၊ သည်လည်း။ ပဋိပဒါဝေ၊ ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့လုံးသွင်း၍။ ဒေသိတော၊
 သည်။ ဟောတိ။ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေ ခေါ် ပန ။ပေ။ ဝစနတော ပန ။ပေ။
 ဒေသိတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂါဟကာရော) အာဟ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သုတ္တန္တေ၊
 သုတ္တန်ပါဠိတော်၌။ တံ ဒေသိတနယံ၊ ထိုဟောတော်မူအပ်သော ပဉ္စဂီကမဂ္ဂ
 နည်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှါ။ ပဉ္စဂီကဝါရောပိ ကိုလည်း။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဒေဝ-
 ပုရေ၊ ၌။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ပြီ။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

ဝစနတောတိ ဝါ။ ။ “ပုဗ္ဗေ ခေါ် ပနဿ” စသော ဉာပကဟိတ်ကြောင့် ပဉ္စဂီက
 မဂ်ကို ဘုရားဟောတော်မူအပ်ပြီဟု သိနိုင်၏” ဟူသော ရွှေဝါဒကို အားမရသောကြောင့်
 “ဝစနတောတိ ဝါ” ဟု တနည်းပြပြန်သည်။ ဤနည်း၌ “ဝစနတော၊ စကားတော်
 ကြောင့်” ဟု အနက်ပေးရသော်လည်း “ထိုစကားတော်အားလျော်စွာ + ဟောတော်
 မူအပ်ပြီ” ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် “အတ္တနော ။ပေ။ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်။

အထဝါ။ ။ဒုတိယနည်းမှ တနည်းကို ထပ်ပြလို၍ “အထဝါ” စသည်ကို မိန့်သည်။
 ဤနည်း၌ကား “ဝစနေနေဝ” ဟု ဆိုသောကြောင့် တော-ပစ္စည်းကို ကာရဏအနက်
 ဟောဟု မှတ်ပါ။ [တောပစ္စယဿ ကာရဏတ္ထံ ပုန ဝိကပ္ပေတုံ အထဝါတိအာဒိ-
 မာဟ။—မဓု။] “အဇ္ဈာသယ ။ပေ။ နိဒဿကေန” သည် ဝစနေနေဝ၏ ဝိသေသနတည်း။
 ပုဗ္ဗေ ခေါ် ပနဿ စသော စကားတော်သည် ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏ ပဉ္စဂီကမဂ်ကို ဟော
 ဘို့ရန် ထူးသောအကြောင်းဖြစ်၏။ ထို စကားတော်ကြောင့်ပင် ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယနှင့် စပ်၍
 ပဉ္စဂီကမဂ်ကို ဟောတော်မူရသည်—ဟူလို။

အဗ္ဗာ။ ။ ဤသို့ ဋီကာ၌ ဝစနတောအတွက် ၃-နည်းဖွင့်ထားသော်လည်း အဋ္ဌ-
 ကထာနိဿယ၌မူ နောက်ဆုံးတနည်းကိုသာ ပြထားပါသည်။

ဈာနေဟိ၊ ဈာန်တို့ဖြင့်။ ဒေသနာပဝေသော၊ ဒေသနာတော်ကိုသွင်းရာ ပါဠိရပ်သည်။ (ဈာနာဘိနိဝေသော၊ မည်၏။) ဝါ၊ တနည်း။ (ဈာနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။) ဘာဝနာပဝေသော၊ ဘာဝနာကိုသွင်းရာ ပါဠိရပ်သည်။ ဈာနာဘိနိဝေသော၊ မည်၏။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော။ ကောဋ္ဌာသေ၊ ဌ။ စတုန္တံ စတုန္တံ နယသဟဿာနံ၊ ၄-ထောင်ကုန်၊ ၄-ထောင်ကုန်သော နည်းတို့ကို။ ဒဿနံ၊ ပြတော် မူခြင်းသည်။ ဂဏနာသုခတ္ထံ၊ ရေတွက်ခြင်း၌ လွယ်ကူခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်သိထိုက်ပါသော်လည်း။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်း အရာအားဖြင့်။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်သည်။ ဌိတာ၊ တည်၏။ တထာ၊ ထိုပါဠိတော်၌ တည်ရှိတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ယောဇေတွာ ဌိဝပ်။) ဧကေကဿာ၊ တပါးတပါးသော။ ပဋိပဒါယ၊ ပဋိပဒါ၌၎င်း။ သုညတာဒိသုစ၊ သုညတ အစရှိ သည်တို့၌၎င်း။ ပဉ္စပဉ္စ၊ ငါးပါး၊ ငါးပါးကုန်သော။ ကောဋ္ဌာသေ၊ ကောဋ္ဌာသ တို့ကို။ (“တဏှာယ ပဟာနံ” စသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို။) ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ ၍။ ပါဠိဂမနံ၊ ပါဠိသွားကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ [ပါဠိတော် တည်ရှိသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် နယသဟဿ မကပါ - ဟူလို။] တတ္ထ၊ ထိုဝါရ တို့တွင်။ အဋ္ဌဂီကဝါရေ၊ ဌ။ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိသု၊ ဒုတိယဈာန်အစရှိသည်တို့၌။ တသ္မိံ၊ သမယေ သတ္တဂီကော မဂ္ဂေါ ဟောတီတိ၊ ဟူ၍။ ယောဇေနာ၊ ပါဠိကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ထိုက်၏။ [ပဌမဈာန်တုန်းက သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ပါ၍ ဒုတိယဈာန် စသည်၌ မပါသောကြောင့် မဂ္ဂနေရာဝယ် “သတ္တဂီကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်ကို သုံးစွဲခဲ့သည် - ဟူလို။] သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝါရေ စ၊ ၌လည်း။ ယထာ ဝိဇ္ဇမာနဓမ္မဝသေန၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသော တရား၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ယောဇေနာ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အဘိဓမ္မဘာဇနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ပဉ္စာပုစ္ဆက အဖွင့်

၂၁၅။ ဧဝံ ပုရိမေသု ဒွိသုတိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံဆိုအပ်သနည်း။ သုတ္တန္တဘာဇနိယေ၊ သုတ္တန္တဘာဇနိယနည်း၌။ ဒုက္ခနိရောဓ- ဂါမိနိပဋိပဒါနိဇ္ဇေသေ၊ ဌ။ လောကီယလောကုတ္တရမိဿကော၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ရောသော။ မဂ္ဂေါ၊ ကို။ ဝုတ္တော နန္ဒ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ် ပါလော။ ဟိ၊ မှန်။ တဿ၊ ထိုသုတ္တန္တဘာဇနိယနည်း၏။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌ။ စတုသုသစ္စေသု၊ ပေ။ ဧကမေဝ ဉာဏံ ဟောတီတိ၊ ဟူ၍။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၏၎င်း။ တထာ၊ ထိုအတူ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒိနဉ္စ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသည်တို့၏ ၎င်း။ လောကီယလောကုတ္တရမိဿကတာ၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ရောကုန်

ဝိဘင်း]

၃-ပဉ္စာပုစ္ဆကအဖွင့်

၆၅၃

သည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ နနု၊ ပြအပ်သည်မဟုတ်လော။ အပိ စေသာ။ပေ။
ကောရမ္မဏာတိ အာဒိနာစ၊ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်လည်း။ (လောကိယ-
လောကုတ္တရမိဿကတာ၊ ကို။ ဒဿိတာ နနု၊ လော။) ဣတိ(အယ်)၊ ဤသည်
ကား။(စောဒနာ၊ စောဒနာတည်း။)

တေ၊ ဤပြတော်မူခြင်းသည်။ သစ္စံ၊ မှန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်မှန်ပါသော်လည်း။
ဝေ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ (“အပိစေသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနာမ ပုဗ္ဗ-
ဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ” အစရှိသော အပြားအားဖြင့်။) အာဂမန-
ဝသေန၊ မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာနှင့်စပ်သဖြင့်။ တတ္ထာပိ၊ ထိုအဋ္ဌ-
ကထာ၌လည်း။ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဒဿနာဒိမုခေန၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပြခြင်း
အစရှိသည်ကို အဦးပြသဖြင့်။ အရိယော၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော။ အဋ္ဌဂီ-
ကော၊ သော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်ကိုသာ။ ဒဿိတော၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ (ပြတော်မူ
လိုရင်းဖြစ်သည်။) ဝေဇ္ဇ ကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ပဋိဝေဓက္ခဏေ ပန
ကေမေဝ ဉာဏံ ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ကေဿေ၊ တပါးတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော။
မဂ္ဂဉာဏဿ၊ ၏။ ဒုက္ခဉာဏာဒိတာ၊ ဒုက္ခဉာဏ်အစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။
(နိဒ္ဒါရိတာ၌စပ်။) မဂ္ဂက္ခဏေ ပန။ပေ။အယ် သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ နာမာတိ အာဒိ-
နာ၊ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ မဂ္ဂသင်္ကပ္ပါဒိနံ၊ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သင်္ကပ္ပအစရှိ
သည်တို့၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒိတာစ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို၎င်း။
နိဒ္ဒါရိတာ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ။

ပါဠိယဉ္ဇ၊ ပါဠိတော်၌လည်း။ အဋ္ဌဂီကံ၊ သော။ မဂ္ဂံ၊ လောကုတ္တရာမဂ်ကို။
ဥဒ္ဓိသိတာ၊ အကျဉ်းညွှန်ပြပြီး၍။ တမေ၊ ထို အဋ္ဌဂီကမဂ်ကိုပင်။ နိဒ္ဓိသိတုံ၊
အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းငှါ။ ဒုက္ခေဉာဏံတိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (ဘဂ-
ဝတာ)ဝုတ္တံ။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပါဠိတော်ဝယ် အရိယအဋ္ဌဂီကမဂ်ကို
အကျဉ်းပြပြီး၍ ထိုမဂ်ကိုပင် အကျယ်ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) သုတ္တန္တ-
ဘာဇနီယေပိ၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယနည်း၌လည်း။ ဒိန္နံ၊ ၂-ပါးကုန်သော ဒုက္ခ
သစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာတို့၏။ လောကိယတာ၊ လောကီတို့၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒိန္နံ၊
၂-ပါးကုန်သော နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့၏။ လောကုတ္တရတာ၊ လောကုတ္တရာ
တို့၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ဝေ ပုရိမေသုပိဒ္ဓိသုတိတေတေန၊ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။

သစ္စဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

သစ္စဝိဘင်းအဖွင့် ပြီး၏။